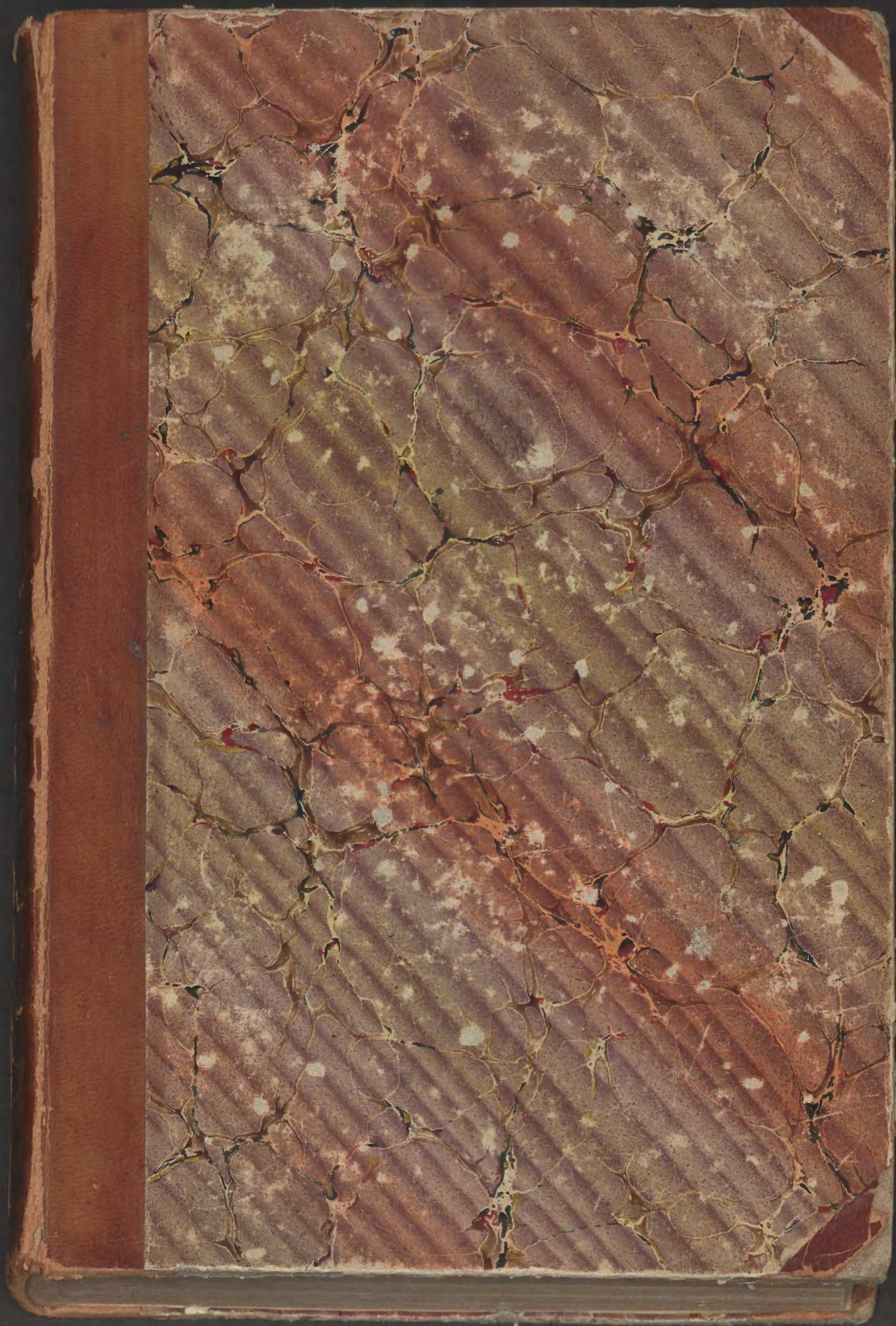

15

Exsibris

Þorsteinn Jósepson

Wilhelmstraße
12 mai 1909.

- Schobling
2. 15. 1861.

OLAF DEN HELLIGES SAGA

VED

SNORRE STURLASSØN.

Carl C. Werner & Comp.s Bogtrykkeri.

SAGA OLAFS KONUNGS ENS HELGA.

UDFÖRLIGERE SAGA OM KONG OLAF DEN HELLIGE

EFTER DET ÆLDSTE FULDSTENDIGE PERGAMENTS HAANDSKRIFT I DET STORE
KONGELIGE BIBLIOTHEK I STOCKHOLM.

UDGIVET

EFTER FORANSTALTNING AF DET AKADEMISKE COLLEGIUM VED DET
KONGELIGE NORSKE FREDERIKS UNIVERSITET.

Ant. 1853

LEDSAGER FORELÆSNINGS-KATALOGEN FOR ANDET HALVAAR 1853.

CHRISTIANIA.

TRYKT I CARL C. WERNER & COMP.S BOGTRYKKERI.

1853.

FORTALE.

Naar vi forelægge vore Landsmænd denne Text-Udgave af Kong Olaf den Helliges Saga i dens vidtløftigere, historiske Bearbejdelse, er det ej fordi der savnes tidligere Udgaver af den samme Text, da den tværtimod kan siges at være bleven oftere udgiven end nogen anden norsk Kongesagas, nemlig tre Gange som en Deel af Snorre Sturlesöns saakaldte Heimskringla¹, og een Gang, for sig selv, i de af det kgl. nordiske Oldskriftselskab udgivne Kongesagaer², men dels fordi det Haandskrift, efter hvilken nærværende Udgave er besørget, og som hidtil ikke tilstrækkeligen har været kjendt og benyttet, har en overordentlig og af Indholdet endog ganske uafhængig Interesse ved dets Ælde og fortrinlige Text-Redaktion; dels fordi de tidligere Udgaver lade meget tilbage at ønske, hvad Nøjagtighed angaar, dels endelig fordi det i sig selv var passende, og ikke mere, end en taknemmelig Efterslægt maatte synes at skyldte den egentlige Stifter og Ordner af vort Fædrelands Religions- og Stats-Samfund, at hans ypperste Saga ved Nordmænds Bestræbelser udbredtes blandt Landets Børn, og i en værdig Form gjordes mere tilgængelig for dem, end den hidtil, trods de mange Udgaver, har været.

Vi antage ogsaa, at det Resultat, hvortil vi i vore Undersøgelser om nærværende Sagas sandsynlige Ælde og Forfatter ere komne, maaskee, om muligt, vil give den forhøjet Interesse i alle deres Øjne, der ynde vor Oldlitteratur. Disse Undersøgelser forelægge vi derfor herved vore Læsere saa fuldstændigt, at enhver med Lethed vil kunne dømme, om vi have sluttet rigtigt, eller ej.

¹) Heimskringla er nemlig udgiven tre Gange, først af Peringskiöld, i Stockholm, 1697, siden af Schöning m. fl. i Kjöbenhavn 1778, og endelig (et Aftryk af den sidstanførte Udgaves Text) i Stockholm 1816-29. — Da Olaf d. hell. Saga i sin hele Fuldstændighed forefindes i Snorres Verk, er den ogsaa udgiven tre Gange med dette.

²) Nemlig dels som 4de og 5te Bind af „Fornmanna Sögur“, Kjöbenhavn 1830, dels under den særskilte Titel af Saga Ólafs konungs hins helga.

Af Olaf den Helliges Saga have trende meget forskellige Recensioner vedligeholdt sig til vor Tid, nemlig den nærværende, hvilken vi, fordi den tydeligt lægger an paa en historisk-chronologisk Fremstilling af Begivenhederne, og fortæller flere, maaskee i deres Oprindelse legendariske og overnaturlige, Sagn paa en simplere og mindre usandsynlig Maade, kalde den historiske, og en anden, som, fremstillende de fleste Begivenheder fragmentarisk og uden Tanke om historisk Sammenkjedning eller Chronologi, indeholder en Mængde overnaturlige og legendariske Beretninger, ja endog fortæller flere af de Begivenheder, der i hiin Recension klinge nok saa sandsynligt, paa en usandsynlig, æventyrlig, eller mirakelmæssig Maade, hvorfor vi have kaldt den den legendariske Recension. Denne Recension existerer nu kun fuldstændigt i et eneste Haandskrift, efter hvilket den af Professor Keyser samt undertegnede Unger for fire Aar siden blev udgiven i Trykken, ledsaget af Anmærkninger og Ordregister¹. Det er i Fortalen til denne Udgave viist, ej alene, at det til Grund lagte Haandskrift, der nu opbevares paa Upsala Universitetsbibliothek², er et af de ældste i sit Slags, som vor Oldlitteratur kan opvise, — nemlig maaskee fra 13de Aarhundredes første Halvdeel — men at Indholdet, eller Sagaen selv, maa regnes blandt denne Literaturs ældste Frembringelser, fra en Tid, da Sagaskrivningen endnu befandt sig i sin Barndom. Det er endog af hoad der udtrykkeligt anføres i Cap. 119 i denne Bearbejdelse, tydeligt godtgjort (S. IV og V), at Sammensætningen deraf, saadan som den her befindes, i sin Heelhed maa være at hense til Tidsrummet mellem 1160 og 1180. Her maa det dog bemerkes, at dette Capitel, der omhandler et Par af St. Olafs foregivne Mirakler, nok kunde tænkes indskudt af en i Forhold til Textens oprindelige Sammensætning senere Afskriver, og at der saaledes af Indholdets Hovedmasse har existeret en anden, endnu ældre Text. Dette vinder Sandsynlighed dels derved, at hiint Haandskrift, trods sin Ælde, dog, som det i Fortalen til Udgaven S. VII og VIII vises, øjensynligt er en Gjenpart af et ældre Haandskrift, dels, og fornemmelig, derved, at der endnu virkelig forefindes Brudstykker af et saadant ældre Haandskrift³, hvis Text, sammenholdt med de til-

¹) Neml. under Titlen Olafs Saga hins helga. En kort Saga om Kong Olaf den Hellige fra anden Halvdeel af det tolfte Aarhundrede udg. af R. Keyser og C. R. Unger. Christiania 1849.

²) Delagardiske Samling Nr. 8 fol.

³) Brudstykkerne, eller rettere de, der havdes i 1849, ere afstrykte som Anhang

svarende Steder i det ovenomtalte Haandskrift, i Hovedsagen viser sig stemmende med dette, kun saaledes, at der i dette just findes enkelte Stykker indskudte, som mangle i Brudstykkernes Text¹. Heraf torde man maaskee kunne slutte, at denne, eller overhoved Texten for den legendariske Olaf den helliges Saga i dens oprindelige Form, vel endog kunde hidrøre fra det 12te Aarhundredes første Halvdeel, eller fra den Tid, da Sagaer allerførst bleve nedskrevne. Det er ogsaa heel rimeligt, at den første norske Kongesaga, som blev ført i Penne, netop maatte blive St. Olafs, da han, som Norges Nationalhelgen og Skydspatron, betragtedes som den ypperste af alle de Konger, der havde hersket i Landet.

Det følger saaledes allerede heraf, at vi ansee den legendariske Sagabearbejdelse for langt ældre end den historiske. Man behøver ogsaa kun at sammenligne begges Sprog, Sammensætning og hele øvrige Charakter for at overbevise sig om, at den historiske tilhører en sildigere Tidsalder, da Færdigheden i at behandle Sproget og i

til ovennævnte Udgave. Siden ere ogsaa nogle flere fundne; saavel disse, som hine, i det norske Rigsarkiv.

- ¹) Hvad der her især afgiver en god Vejledning, er Sammenligningen mellem det fuldstændige Haandskrifts Cap. 71—75 (Udg. S. 55—57) med Brudstykket (Udg. S. 95). Begyndelsen af dette Brudstykke svarer nærmest til Slutn. af Cap. 71, kun sees det at have været noget omstændeligere; der fortælles paa begge Steder, at Olaf gik fra sine Skibe i Slygs paa Møre. Men derpaa siger Brudstykket kun i al Korthed, at Olaf og hans Følge fortsatte Vejen indtil de kom til Opland, hvor han beder sine Venner om et godt Raad o. s. v. Dette sidste, og den paafølgende Fortælling om et sammenkaldt Thing, forekommer derimod i det fuldstændige Haandskrift ikke förend i Cap. 75. Derimod indskydes som Cap. 72—73 en vidtløftig Beretning om Olafs Flugt ind i Söndmör og over Fjeldet til Lesje; en Beretning, der kan være rigtig nok i sig selv, men paa dette Sted, hvor den anføres, som om den fremstillede Begivenheder, der fulgte efter Olafs Reise ind i Slygsfjorden og Bortgang fra sine Skibe, er aldeles urigtig, eftersom denne Reise ind i Slygsfjorden m. m., netop var den samme Begivenhed, som den, der i Cap. 72, 73 udförligt fremstilles. Dernaaf begaaes i Cap. 74 en endnu større Feil, idet Olafs Reise gjennem Lesje forveksles med hans tidligere Omvendelsesreise gjennem den övre Deel af Gudbrandsdalen (se nedenfor i nærr. Udg. Cap. 99), hvorimod denne Deel af Reisen er udeladt paa sit rette Sted (leg. S. Cap. 33); og nu först lader Sagaen Olaf komme til Oplandene og (C. 75), spørge sine Venner til Raads. Her er det saaledes aabenbart, at det Indskudte slet ikke tilhører Sagaens oprindelige Text, der kun har været meget kortsattet, men uden Selvmodsigelser; en senere Afskriver eller Bearbejder har derimod hentet hine Fortællinger andensteds fra og indskudt dem paa urette Sted. (Jøfr. Munchs „det norske Folks Historie“ I D. 2 B. S. 757.)

at bearbejde og fremstille det historiske Stof harde naaet sin højeste Udvikling. Der gives imidlertid ogsaa flere positive Data, hvoraf vi kunne godtgjøre, at den historiske Saga ej alene er yngre end den legendariske, men at dens Forfatter endog tildels har kjendt og benyttet denne. Da denne Omstændighed er af stor Vigtighed til Bestemmelsen af den historiske Sagas Sammensætningstid og Udfindelsen af, hvo dens Forfatter rimeligviis har været, ville vi her nærmere dvæle derved.

Först og fremst bliver det her nödvendigt, at paavise Afvigelserne mellem begge Sagaer. Dog behöves det ej, ligesom det heller ikke er vor Hensigt, at gaa til de yderste Enkeltheder. Det er tilstrækkeligt at anföre det mest betegnende og iöinesfaldende, og hvad der ligeledes kan tjene til Kjendemerke paa, hvilken af begge Bearbejdelser, den legendariske eller historiske, der har været benyttet ved Udarbejdelsen af de mere kortsattede Compilationer, nemlig Fagrskinna, Ágrip, og Thjodrek Munks norske Kongehistorie. Dog maa det bemerkes, at vi, naar vi her tale om den historiske Saga, kun have dens Text, saadan som den i nærværende Udgave findes, for Öje.

1. Beretningen om Harald Grenskes tvende Besög hos Sigrid Storraade i Sverige, om deres Samtaler, og om Haralds Indebrændelse, fortælles anderledes i den legendariske Saga, Cap. 1 og 5, end i den historiske Saga, Cap. 16.

2. Den legendariske Sagas Fortælling om Olaf Geirstada-Alf og hans Dröm, om hans Begravelse og hans Højs Gjenopgravelse ved Olaf Haraldssöns Fosterfader Rane, (Cap. 3, 4), udelades i den historiske Saga.

3. Den legendariske Saga Cap. 6 fortæller anderledes om Olafs Daab, end den historiske Saga Cap. 18. Ligeledes har den en Beretning om Dale-Gudbrands Reise til Aasta, Olafs Moder, samtidigt med Sigurd Syrs, hvilken Beretning udelades i den historiske. Det samme er Tilfældet med hvad den legend. Saga i Cap. 7 fortæller om Sverdet Bæsing, og hvorledes Olaf begyndte at bære det.

4. Den legend. Saga har i Cap. 8 en omstændelig Fortælling om Olafs Kamp med Vikingen Sote, hvilken den hist. Saga Cap. 21 kun i Korthed omtaler. Derefter lader den legendariske Saga Olaf strax drage til Ösel og her holde sin anden Kamp, medens den hist. Saga först lader ham drage ind i Mælaren, hvorfra han kun slipper ud ved den bekjendte Gjennemgravning af Agna-Feten (hvorom mere nedenfor), derpaa hjemsöge Gotland, og da endelig drage til

Ösel, (C. 21, 22). Den legendariske Saga omtaler ogsaa Toget op i Mælaren, men først langt ude i Rækken af Olafs Bedrifter (C. 15, 16), til en højst usandsynlig Tid, nemlig umiddelbart efter hans Kamp i Karlsaa, i det sydlige Frankrige, og før hans Herjetog til Bredderne af Loire (C. 17). Begivenheden selv fortælles ogsaa ganske som et Mirakel, og henføres ikke udtrykkeligt til Mælaren men til Skarven, en Arm af denne.

5. Olafs Kamp ved Londons Bro fremstilles i den leg. Saga (C. 10) som om han var Kong Knut den Mægtiges Forbundsfælle, og der anføres en saakaldet „Flokk“, som Olaf i den Anledning skulde have digtet. Derimod lader den hist. Saga C. 23 Olaf under denne Kamp staa paa Kong Æðelreds Parti, og anfører ikke nogen saadan Flokk. I Forbindelse med denne Uoverensstemmelse maa det og nævnes, at den leg. S. Cap. 11 har en Fortælling om Knuts og Olafs samtidige Besøg i en af Londons Kirker, hvorom den hist. Saga intet anfører.

6. Beretningen om Olafs Herjetog paa Frankrigs Kyster er i den leg. Saga C. 13—17 opfyldt med flere fabelagtige Enkeltheder, hvilke den hist. Saga C. 24 og 25 udelader. Derhos indskydes her, som ovenmeldt, Fortællingen om Olafs Indsluttelse i Søen Skarven ved den svenske Konge, og om hans underbare Frelse.

7. Den legend. Saga C. 18 nævner, hvorledes en klog Kone spaaede et Par af hans Mænd, at hans Liv ej vilde blive langt, naar han engang havde forsnakket sig. Hertil hentydes tillige i Cap. 89. Den hist. Saga veed intet derom at fortælle, ligesaa lidet som om en Vildgalt, Olaf skal have dræbt. I det paafølgende Cap. 19 fortæller den legend. Saga om Olafs Møde med en Eremit, hvilket paafaldende stemmer med et lignende Sagn, der fortælles om Olaf Tryggvason, se dennes Saga, Cap. 78.

8. I Cap. 21 lader den legendariske Saga Haakon Jarl, da han tages til Fange, have eet Langskib og een Skude, medens den hist. Saga Cap. 32 giver ham een Skeid.

9. I Cap. 23, 24 fortæller den legendariske Saga strax, i Forbindelse med Olafs Ophold hos Sigurd Syr den første Vinter efter sin Tilbagekomst, hvorledes han ej alene underkastede sig Oplandene, men ogsaa paa en eneste Morgen fangede 11 Konger eller kongebaarne Mænd, altsammen i største Korthed, medens derimod den hist. Saga først i Cap. 33—37 med megen Vidtløftighed fortæller om Olafs Ophold hos Sigurd og Oplændingekongernes Underkastelse, derpaa (Cap. 56—58) om Kongernes Tilfangetagelse, men,

vel at merke, henførende denne til to Aar efter hiint Vinterophold, og alene omtalende fem, ikke ellere, Konger.

10. I Cap. 30 giver den legendariske Saga en med megen Kunst forfattet Skildring af Olafs Udseende og Charakter, der aldeles ikke findes i den historiske.

11. Den vidtløftige Fortælling om Olafs Forhandlinger med Sverige og Sviakongen, der i den hist. Saga optager Cap. 45, 47—55, 60—65, 71—79, forekommer ikke i den legend. Saga, med Undtagelse af en temmelig afvigende Beretning om Hjalte Skeggesøns Sendelse til Sverige, og Olafs Giftermaal med Aastrid, C. 41—46.

12. Episoderne om Orknöjarlernes Underkastelse og om Forhandlingerne med Færøerne (i nærv. Udg. Cap. 81—89, 116, 124, 133) mangle i den legendariske Saga.

13. I den leg. Saga stemmer vistnok Beretningen om, hvorledes Olaf kristnede Gudbrandsdalen, og om hans Forhandlinger med Dale-Gudbrand, næsten Ord til andet med den hist. Sagas, Cap. 98—100; men den er, som vi allerede ovenfor nævnte, aldeles urigtigt adskilt paa to Steder, saaledes at Begyndelsen findes C. 74, og Slutningen C. 33—38. Da man imidlertid skulde formode, at denne Beretning slet ikke har været optagen i den legendariske Sagas ældste Text, eftersom den Deel, der indeholder Begyndelsen, er udeladt i det Capitel, der svarer til den yngre Texts Cap. 72—74, bør man maaskee antage den hele Episode indskudt i den yngre Text, og Adskillelsen derfor ikke som aldeles karakteristisk for den legendariske.

14. Fortællingen om Egil Hallssön og Tove Valgautssön, der i den legend. Saga C. 53—55 indføres omstændeligt og med et legendarisk Tilsnit, er i den hist. S. C. 147 ganske kortfattet, og uden noget legendarisk Præg.

15. Episoderne om Thormod Kolbrunarskalds Ophold hos Knu (den leg. S. C. 57, 58), og om flere af hans senere Handlinger og Yttringer strax før Slaget paa Stiklestad, ere udeladte i den hist. Saga. Saa og Anekdoten om Olafs Sagtmodighed, den leg. Saga C. 59; og om Sighvats, Ottars og fleres Forhandlinger med Olaf (se C. 61, 62).

16. Den legend. Saga (C. 68) lader Thore Hund flygte for Olaf til Finmarken, opholde sig der to Aar, og der lægge sig til de 12 skud- og hug-frie Skindpelse, hvori han og hans Mænd under Stiklestadslaget vare klædte. Den hist. Saga C. 129 lader Thore deri-

mod flygte til Knut, og først senere, under Olafs Fraværelse i Rusland, opholde sig i Finmarken (Cap. 189).

17. Ved Opregningen af de Mænd, der ledsagede Olaf paa hans Flugt til Sverige, nævner den legendariske Saga (Cap. 75) flere, end den historiske (Cap. 176), og blandt dem navnlig baade Ring og hans Søn Dag.

18. Den legend. Saga C. 77 lader Knut indsætte sin Søn Sven og hans Moder Alfiva til at styre Riget strax efter Haakon Jarls Død, før Olafs Tilbagekomst til Norge, medens derimod den historiske Saga, som bekjendt, først bringer Sven til Norge efter Stiklestadslaget.

19. I Capitterne 80—98 hersker der i den legendariske Saga ej alene megen Forvirring, idet der oftere gaaes tilbage i Beretningen og Selmodsigelser indløbe (see Anmærkningerne til Udgaven S. 116), men der fortælles ogsaa endeel Jertegn og Overnaturligheder, der i den historiske Saga udelades, medens Beretningen selv er klar og uden Modsigelser. Der tales ogsaa om, at Olaf ved sin Reise til Norge fra Sverige først besøgte Oplandene, og her fik Hjelpetropper.

20. I Capitel 100 fortælles vidtløftigere, end i den historiske, Cap. 244, om Samtalen mellem Alfiva og Einar angaaende Jertegnene ved Olafs Lig.

21. I Capitel 102 nævnes blandt de Hörðinger, der især bestræbte sig for at faa Magnus Olafssøn indkaldt i Norge, Sven Bryggfot, han nævnes og i de med Morkinskinna beslægtede Afskrifter af Magnus den Godes Saga (see Fornm. S. VI. 19), men derimod aldeles ikke i den historiske Olaf den helliges Saga.

22. Endelig ere de Jertegn, der tilføjes den historiske Saga som et Anhang, noget afvigende fra dem, der fortælles i den legendariske Saga, idet enkelte i hiin anføres, som mangle i denne, og omvendt, og de, som forefindes i dem begge, dog i hiin fortælles lidt anderledes end i denne, sædvanligviis med flere historiske Oplysninger. Saaledes f. Ex. veed den hist. Saga Cap. 266 om Guthorm, der kæmpede sammen med den irske Kong Margad, at han var en Søn af Ketil Kalf paa Ringenes og Gunnhild, Kong Olafs Syster, medens den legend. Saga C. 104 ligesom Legenderne alene kalder ham „en Hertug i Irland“. Forøvrigt fortælles meget af denne Legende i begge Sagaer med samme Ord, saa at det er øjensynligt at den ene Texts Forfatter har benyttet den anden. Legenden om hvorledes St. Olaf aabenbarede sig i Kampen mellem Kongen i Myklegaard og en hedensk Konge, og stod Væringerne bi, hvilken den legend. Sagn C. 105 meddeler, er i den hist. Saga Cap. 267 nærmere

hensført til Kyrialax (Alexius Comnenus) og dennes Krige med Blakmændene (Vlakherne og Bulgarerne), fornemmelig til et Slag paa Petzinavoldene. Den legend. Sagas Beretning Cap. 109 om de to Brødre i Viken og den af dem mishandlede Prest er i den hist. Saga Cap. 278 hensført til to Brødre paa Oplandene, Sønner af Guthorm Graabarde, Morbrødre af Kong Sigurd.

Undersøge vi nu, hvilken Fremstillingsmaade, den legendariske, eller den historiske Sagas, de kortere Saga-Udtog, af hvilke idetmindste et Par beviislige ere ældre end det 12te Aarhundredes Slutning, følge, hvor de fortælle om de Begivenheder, i hvis Fremstilling hine afvige fra hinanden indbyrdes, da vil man finde, at de, stundom endog Ord til andet, have fulgt den legendariske Saga, medens det derimod, endog hvor de afvige fra denne og mere nærme sig den historiske Saga, ikke derfor ligefrem kan paavises, at de have kjendt eller fulgt den historiske Saga selv, da de ligesaavel, ja maaskee endog snarere, kunne have benyttet den historiske Sagas nu tabte Kilde. Følgende Exempler ville godtgjøre dette:

Thjodrek Munk er den norske Saga-Compiler, hvis Skrifts Forfattelsestid man med nogenlunde Sikkerhed kan bestemme. Han omtaler nemlig i Cap. 31 Nikolaus Skjaldvararsøns Drab i Nidaros 1176, medens han i Cap. 29 omtaler den af Harald Haardraade opførte, og af Erkebiskop Eystein siden nedbrudte og til Elgeseter flyttede Mariekirke som endnu staaende, tilligemed Olaf Kyrres Trinitatiskirke; hans Skrift maa saaledes være forfattet efter 1176, men en rum Tid förend Eystein, hvem han i en egen Fortale tilegner det, døde, altsaa maaskee omkring 1180¹⁾. Hvad Olaf Tryggvessøns Historie angaar, da er det paaviist saavel i Fortalen som Anmærkningerne til undertegnede Munchs Udgave af Odd Munks Bearbejdelse af denne Konges Saga, at Thjodrek ved Siden af de historiske Sagn ogsaa for en stor Deel benyttede de legendariske. Det samme gjelder hans Fremstilling af Olaf den Helliges Historie, der dog i det Hele taget er mere kortfattet, hvilket i Forbindelse med det latinske Sprog, som Thjodrek anvender, foraarsager, at de karakteristiske Egenheder her have raskeligere for at fremtræde. Imidlertid har alt dette ikke kunnet udslutte Sporene af at den legendariske Saga hyppigt har været benyttet som Kilde. Thjodrek taler saaledes i Cap. 15 om Olafs Besøg hos Eremiten og dennes Spaadom, see ovenfor Nr. 7. Hvor han i samme Capitel taler om Haakon Jarls Tilfangetagelse, lader han ham ikke, som den historiske

¹⁾ See nærmere herom i Langes Tidsskrift V. S. 20, 21, Noten.

Saga, have en Skeid, men derimod, som den legendariske, et Langskib og en Skude una parva, quam nos vocamus Scula, altera longa, quam antiqui vocabant Liburnam), see ovenfor Nr. 8. I Cap. 18 nævner han blandt Olafs Ledsagere udtrykkeligt baade Ring og Dag (se ovenf. Nr. 17). I Cap. 19 heder det ogsaa, ligesom i den legendariske Saga, at Olaf samlede Hjelpetropper i Oplandene, förend han drog til Throndhjem. Og i Cap. 21 nævnes Sven Bryggfot blandt de Hövdinger, der droge til Rusland efter Magnus den Gode. Vel afveiger Thjodrek ogsaa i mange Stykker fra den legendariske Saga, og fortæller Begivenhederne paa samme Maade, som den historiske, f. Ex. hvor han omtaler Haakon Jarls Död, og henfører Sven Alfivesöns Ankomst til den rette Tid, nemlig efter Slaget ved Stiklestad. Men, som vi allerede ovenfor nævnte, heraf følger dog ikke, at han har kjendt og benyttet den historiske Saga selv, eller at denne endog var til paa hans Tid i den Skikkelse, vi kjende den. At den legendariske Saga var til, vide vi af hvad der allerede er oplyst om dens Ælde: den kunde han altsaa benytte, og har saaledes vel og benyttet den. Men just i den Omstændighed, at han har benyttet den, og ikke udelukkende holdt sig til den historiske Saga, der dog, hvis han först havde kjendt den, maatte forekomme ham ulige bedre og bekvemmere at benytte end den legendariske, — især da hans Afvigelser fra denne vise at han ej skjenkede den ubetinget Tiltro — just i denne Omstændighed ligger et Slags Vidnesbyrd om, at den historiske Saga i sin nærværende Form paa hans Tid ej kan have været til, og at de med denne stemmende Beretninger, som han har meddeelt, ere hentede ikke fra denne selv, men fra dens Kilder, forskjellige Sagaer eller rettere Saga-Stykker, som ved dens Sammensætning have været benyttede, og, engang optagne eller anvendte her, ikke sidenefter have været opbevarede i deres oprindelige Form: en Skjebne, den legendariske Saga ogsaa vilde have haft, hvis hiint eneste Haandskrift, hvori den er opbevaret til vor Tid, var blevet tilintetgjort som saa mange andre.

Ágrip, eller det i „Fornmanna Sögur“, 10de Bind, S. 377- 421 udgivne Udtog af de norske Kongesagaer, viser sig endnu tydeligere end Thjodrek at skylde den legendariske Saga sit Stof, hvad Olaf den Helliges Historie angaar. Overeensstemmelserne blive her saa meget mere iøjnefaldende, som Ágrip er forfattet i det norske Sprog. Paa flere Steder er den legendariske Saga endog ligefrem udskreven. Følgende Exempler paa disse Overeensstemmelser ville være tilstrækkelige. I Cap. 20 heder det, at Haakon Jurl, da han blev fangen

i Saudungssund, ikke havde mere end et Langskib og en Skude. Skildringen af Olafs Personlighed i Ágrip Cap. 22 er et kort Udtog af den i den legend. Saga Cap. 22. I Cap. 23 nævner Ágrip Slygsfjord (Slaygsarfjörðr) som den Fjord, hvor Olaf forlod sine Skibe; den nævnes i den legend. Saga Cap. 71, men ej i den historiske. Ogsaa i Ágrip Cap. 24 kommer Sven Alfíresön til Norge för Stiklestadslaget, ligesom i den legend. Saga Cap. 77, og Sven Alfíresöns haarde Love omtales der næsten Ord til andet som i den legend. Saga, endog lige indtil det Tillæg, at de ikke ophævedes förend af Sigurd Jorsalafare og hans Brödre. Beskrivelsen over den Nöd, Norge led under Svens Regjering, Sighvats Vers derom, og det paafølgende Tillæg om Olafs Regjeringstid og hans Dödsaar, lyder Ord til andet eens i Ágrip Cap. 26, 27 og i den legend. Saga Cap. 101. Ogsaa i Ágrip Cap. 28 nævnes Svein Bryggfot som en af dem, der droge til Rusland for at hente Magnus den Gode. Forövrigt har Ágrip et og andet, der ej findes i det bevarede Haandskrift af den legend. Saga, men dog heller ikke forekommer i den historiske. Saaledes kan denne i alle Fald ei have været dets Kilde. Vi kunne ikke nöjagtigt opgive Ágrips Ælde; dog viser den overvælttes antike Orthographi, at det ikke kan være stort yngre end 1200; paa den anden Side omtales ej alene Erkebiskop Eystein, men ogsaa den ved ham foretagne Flytning af Mariekirken; altsaa er det noget yngre end Thjodreks, för denne Flytning, forfattede, Skrift. Gislason henförer det ogsaa i sit Skrift „um frumparta islenzrar tungu“ (Fortale S. XXXVIII) til Begyndelsen af det 13de Aarhundrede. Altsaa synes den historiske Olaf den helliges Saga endnu ikke paa denne Tid at have været til i sin nærværende Form.

Fagrskinna, der er ridtlöftigere end de to foregaaende, frembyder ogsaa Overeensstemmelser med den legendariske Saga. Slige Overeensstemmelser sporer man allerede i Cap. 86, 87, hvor der handles om Olafs Vikingetog. Beskrivelsen over Haakon Jarls Tilfangetagelse stemmer mere med den historiske Saga, saavel som Beretningen om Olafs förste Tog til Throndhjem, der ikke engang nævnes i den legendariske. Derimod melder Fagrskinna (Cap. 94) at han paa een Gang fangede ni (ikke fem) Konger; den korte Beretning i Slutningen af Cap. 94, om Olafs Christendomsiver, og hvorledes der neppe var en eneste Dal i Norge, der ej beboedes af christne Mænd, stemmer næsten ganske med den legend. Saga Cap. 32. Hvad der i Fagrskinna Cap. 98 og 99 siges om Olafs Eneherredöme, om Lendermændene, og fornemmelig

om Erling Skjalgssön og Thore Hund, stemmer næsten Ord til andet med den legend. Saga Cap. 48. Fortællingen i Cap. 102 om Haareks Flugt gennem Öresund stemmer ligeledes næsten Ord til andet med den legend. Sagas Cap. 67. Fortællingen i Cap. 107 (Side 88 överst) om Olafs Reise til Möre, og Flugt gennem Slygsfjord til Oplandene, viser sig nøje beslægtet med den legendariske Sagas i Cap. 71. Forövrigt stemmer Fagrskinna ogsaa i mange, ja i endnu flere Stykker med den historiske Saga, hvoraf man maaskee kunde slutte, at de Materialier, hvoraf denne er sammensat, allerede paa den Tid, da Fagrskinna compileredes, tildeels havde været samlede og bearbejdede, saaledes at Fagrskinnas Compilerator har kunnet benytte dem. Men hiin Bearbejdelse kan dog ikke være den historiske Olaf den helliges Saga i dens nærværende Form. Havde Fagrskinnas Compilerator kjendt denne, da vilde han vist ikke have indblandet saa meget, der kjendeligt tilhører den legendariske. Enten maa der altsaa paa hans Tid endnu ikke have existeret nogen egentlig Bearbejdelse af den historiske Sagas Bestanddele, og Fagrskinnas Compilerator maa have benyttet dem i deres oprindelige Form ved Siden af den legendariske Saga, der allerede var redigeret, eller og — hvad der er det sandsynligste — har der paa den Tid, da Fagrskinna udarbejdedes, allerede existeret en Bearbejdelse af Olafs Saga, omtrent af samme Art som Gunlaug Munks Bearbejdelse af Olaf Tryggvessöns, hvori Stykker saavel fra den legendariske Saga som fra de historiske Sagnstykker tildeels usforandret vare optagne, idet der tillige var forsögt paa at bringe dem i chronologisk Orden.

Hvilken denne foreløbige Bearbejdelse af den historiske Olaf den helliges Saga maaskee har været, derom giver Flatöbogen os et Par Vink. Denne, der nemlig ikke nøjer sig med at meddele hele den historiske Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga, men ogsaa — hvorom vi nedenfor nærmere ville yltre os — spækker den med Stykker, om just ikke umiddelbart, saa dog paa anden Haand hentede fra den legendariske, nærner paa et Par Steder Presten Styrmir den frode's Bog som den Kilde, hvorfra den har öst disse. Saaledes heder det i Slutningen af det Capitel, der i Flatöbogen svarer til nærværende Udgaves Cap. 58, istedetfor Stykket „Ólafr konungr . . . höfðu átt: „Þá er Ólafr konungr hafði undir sik lagt þat ríki, er þeir .v. konungar höfðu haft áðr, ok aðrir .vi., þeir er Styrmir reiknar i sinni bók, svá segir Sighvatr: „Uplönd fékk (til) enda ós-neista ok þar reisti kristnihald þat er héldu hverr veitir sverðs beita; áðr stýrðu því eyðar ellifu fyrr hella mildings máls, en guldu menn víslaga

gisla¹. Her nævnes udtrykkeligt det for den legendariske Saga karakteristiske Tal 11 paa de fangne Konger, et Tal, der maaskee er opkommet ved en urigtig Fortolkning af Sighvats Vers, hvor egentlig ingen Konger, kun gavmilde Herrer, omtales. I den saakaldte Eimunds Thaatt, der kun findes i Flatöbogen, siges der (see Fornm. S. V. S. 268) at Olaf „*efter Styrme den frodes Udsagn, i Alt skilte 9 Konger indenlands i Norge ved deres Rige*“; en Angivelse, der paa den ene Side strider mod den nys anførte, men paa den anden Side igjen stemmer med Fagrskinnas, og sandsynligviis har sin Oprindelse i en Feillæsning eller Feilskrift af „ix.“ istedetfor „xi.“ Men allermerkligst er Intimationen til et Anhang, som Flatöbogen vedhefter Olafs Saga, og som indeholder flere Smaabegivenheder, der ej findes indførte i Sagaen selv. Denne Intimation lyder saaledes: „*Þessir smáir articuli, sem hér eru samanlesnir, standa i sjálfri lífssögu hins heilaga Ólafs konungs Haraldssonar, þeirri sömu, er Styrmir prestur hinn fróði hefir samansett, þótt þeir sé eigi svá fullega skrifaðir hér fyrr i bókinni*“. Her er det altsaa sagt med udtrykkelige Ord, at Presten Styrme den Frode har sammensat en „lifssaga hins heilaga Ólafs konungs“, hvilken Flatöbogens Compilerator har kjendt og benyttet. Betragte vi nu nøjere disse „Artikler“, der, sandsynligviis Ord til andet, ere hentede fra Styrmes Bog, ville vi finde, at de nærmest slutte sig til den legendariske Saga, men derimod ikke høre hjemme i den historiske. Saaledes findes her den samme „Flokk“ optagen og tillagt Olaf, som den legend. Saga i Cap. 10 har anført under hans Navn. Den legendariske Sagas Fortælling (Cap. 59) om Olafs Godmodighed mod Kjøbmanden, der havde tilsmudset hans Buxer, anføres ogsaa her. De Anekdoter, den legendariske Saga anfører i Cap. 62, forekomme ogsaa blandt de styrmeske „Artikler“, og forsynede med de samme Vers, som i hiin. Den halvpoetiske Beskrivelse over Olafs legemlige og aandelige Personlighed, som den legendariske Saga meddeler i Cap. 30, er næsten Ord til andet optagen i Tillægget fra Styrmes Bog. Det er derhos i høj Grad sandsynligt, at alle de øvrige med den legendariske Saga stemmende Stykker, som Flatöbogen har optaget i selve Texten, ligeledes ere hentede fra Styrmes Bog, thi de have det tilfælles med de ovennævnte „Artikler“, ved hvilke Styrmes Navn udtrykkeligt anføres, at de, idet de, hvad Indholdet angaar, nøje slutte sig til den legendariske Saga, dog somoftest afvige fra denne i Sproget og Fortællemaaden; nemlig medens hiin udmerker

¹) See Fornm. Sögur V. 170.

sig ved sin naive Simpelhed og ofte indtil Dunkelhed gaaende Korthed, hersker der i alle de med den legendariske Saga stemmende Fortællinger, der meddeles i Flatøbogen, en stor Ordrigdom, og Foredraget gaar somoftest over i en vis Prædike-Tone, navnlig strax efter den ovenomtalte Charakteristik, hvor der følger en formelig Peroration, som sikkert er uforandret optagen af Styrmes Bog. Da man af hvad der udtrykkeligt angives som hentet fra Styrmes Bog tydeligt kan see, at denne har indeholdt alle den legendariske Sags Fortællinger, er der ingen Grund til at antage, at Flatøbogens Compilerator ikke ogsaa derfra skulde have taget hine øvrige, i Texten selv indførte Stykker; og den for dem alle særegne, nys skildrede, Stil røber desuden tydeligt, at idetmindste de fleste af dem hidrøre fra een og samme Forfatter. Undertiden har denne ikke ladet sig nøje med at omarbejde og vidtløstiggjøre Foredraget, men har endog taget sig den Frihed at forandre Fortællingen selv, vistnok efter egen Gisning, maaskee ogsaa kun formedelst Misforstaaelse, f. Ex. hvor han ved Fortællingen om Olafs Daab lader det være Rane, ikke Olaf, der raaber „Lys, Lys, Lys“¹; hvor han ved at berette om Aastas andet Giftermaal kalder Sigurd Syrs Medbejler Gissur Gudbrandssön, ikke, som den legend. Saga Cap. 6, Gudbrand af Dalene. I Anmerkningerne til Udgaven af den legendariske Saga ere flere slige Steder anførte, hvorfor man her kun behøver at henvise til dem². Stundom synes han endog formeligt at have gjort Fortællinger istand paa egen Haand efter Data, som han har misforstaaet. Et merkeligt Exempel herpaa findes netop i de „Artikler“, der udtrykkeligt siges at være hentede fra Styrmes Bog. Der fortælles nemlig (Fornm. S. V. 226), at Olaf, medens han endnu opholdt sig i England, spurgte nogle fra Norge komne Kjöbmænd om en Kvinde, ved Navn Steinvar, der havde været hans Kjæreste, erfoer til sin Sorg, at hun var bleven gift med en Mand ved Navn Thorrard Galle, der boede nordenfor Stad i Norge, og udtrykte sin Smerte derover i et Vers, som ogsaa anføres; umiddelbart derefter anføres hiin Flokk, Olaf skulde have

¹) I den legendariske Saga Cap. 6 staar her: „Hrani rëð nafni; kerti var hánnum í hendr selt, þá mælti sveinninn: „ljós, ljós, ljós“. Flatøbogen har derimod: „Hrani mælti, þá er sveinninn Ólafr var tekinn or skírnarbrunni, þrýsvar: „ljós, ljós, ljós“. Det er ikke usandsynligt, at den Afskrift, Styrmes eller Flatøbogens Kilde her har benyttet af den legendariske Bearbejdelse, istedfor „þá mælti sveinninn“ kun har haft „þá mælti hann“, og at dette „hann“ ved en Misforstaaelse er henført til „Hrani“.

²) See f. Ex. Side 97, 102, 114 -117.

digtet om Kampen ved London. Nu er det allerede i og for sig usandsynligt, at Olaf, der var opdragen paa Oplandene, der forlod Norge 12 Aar gammel, og imidlertid ej havde været hjemme, dog allerede skulde have haft en Kjæreste i Norge, der blev gift paa Söndmöre. Og undersøge vi den föromtalte Flokk, opdage vi let den hele Sammenhæng med denne Fortælling. I dennes 9de Vers staar der: „rýðr eigi så sveigir sára lauk i ári – hinn er grjóttvarrar gætir – gunnborðs – fyrir stað norðan“; d. e. „Hinn Skjoldsvinger, der bevogter Steenmuren (af grjót Gruus, Stene, og vörr, en Steenlægning, Landingssted ved en Brygge) nordenfor Stad (eller kun „Staden“, v: Kirken, staðr bruges nemlig hyppigt i Betydning af „geistlig Stiftelse, Kloster, Kirke med Tilbehör), rödfarver ikke Sverdet i Aar“. Men istedetfor „grjóttvarrar“, som den legend. Saga har, staar der i den fra Styrme hentede „Artikel“ „grjóttvarar“, og dette er her, som man seer, taget for en poetisk Gjengivelse af Kvinde-Navnet „Steinvör“ i Genitivformen „Steinvarar“ (da nemlig „grjót“ betyder det samme som „steinn“); Ordet „stað“ er ligeledes taget for Navnet paa Forbjerget Stad eller Stadland i Norge, og hiint Udsagn om den unavn-givne Anfører, at han „gætir grjóttvarrar fyrir stað norðan“, (bevogter Skandsen nordenfor Staden), er altsaa henført til Olaf eller dennes foregikne Medbejler, der „passer paa Steinvar nordenfor Stad“. Urigtigheden af at tillægge Olaf hiin Flokk er saameget mere indlysende, som den forherliger en Kamp ikke for, men mod Englænderne, og da Olaf kæmpede ved London, stred han paa Ædelreds Side for Englænderne mod Danerne. Da Flokken udtrykkeligt nævner Knuts, Thorkels, og Ulfketils Navne, og desuden især dvæler ved en Kamp ved Temsen, altsaa i London, er det tydeligt nok, at den Begivenhed, hvortil den sigter, ikke er Olafs og Thorkels Kamp 1013, men derimod Knuts, Thorkels og Erik Jarls Kamp ved London og denne Stads lange Belejring 1016, da Olaf ikke længer var i England, men allerede var kommen til Norge. Ja Knytlingasaga anfører i Cap. 14 endog to Vers af den samme Flok, just hvor den beskriver Belejringen 1016, og med det udtrykkelige Tillæg, at den var digtet „af liðsmönnum“, d. e. Krikerne i Knuts Hær. Det ligger altsaa nærmest, at hense til hiint Udsagn om Steenmurens Vogter til en eller anden af de Krigere, som enten angreb, eller forsvarede London. Men skal det hense til Olaf, da maatte det idetmindste kun oversættes saaledes: „den som vogter Steenmuren (d. e. Norges klippefulde Kyst) nordenfor Stad, og det hele (nemlig „den som nu vogter Steenmuren nordenfor Stad,

d. e. den som nu har sat sig i Besiddelse af Norge, farter ikke Sverdet rødt i Aar“) betragtet som et haanende Udfald mod Olaf, der tidligere vistnok var for obscur til at Knut endog maaskee havde lagt Mærke til ham, men nu derimod, ved at sætte sig i Besiddelse af Norge og fordrive hans Systersøn Haakon Jarl, var optraadt paa en Maade, der nödvendigviis maatte gjøre hans Navn til Gjenstand for mange hadefulde Yttringer i Knuts Hær. Men hvorledes man end tager Udtrykket, saa er det dog vist, at idetmindste Styrme maa have misforstaaet det, og deraf lavet en heel Historie om Olafs Kjærlighed til den foregivne Steinvar. De övrige Vers, der anföres til Oplysning om denne Historie, nærne intet Ord om Steinvar. I det ene (Fornm. S. V. 226) udtrykkes kun en Bedrövelse over at Kvinden — der siges ikke hvilken — skal henvisne hos en anden Mand hiinsides Havet. Da Olaf ellers ikke optræder som Skald, er det ligesaa sandsynligt at dette Vers urigtigt er lagt ham i Munden, som at det er skeet med hiin Flokk; og om han virkelig har digtet det, er det langt rimeligere, at dette er skeet efter hans Tilbagekomst til Norge, og at Verset gjelder en Elskerinde i England, maaskee Alfhild, om hvem det ingensteds siges, at hun allerede paa Reisen fra England til Norge ledsagede ham. Manden kaldes grjótlönlis galli, en dunkel Talemaade, der dog aabenbart kun er en Omskrivning af en „Fyrste“, „Rigmand“, o. a. d., men hvor Styrme har taget „galla“ som hans Tilnavn. Det andet Vers (S. 231), der udtrykker Digterens Længsel efter den smykkede Kvinde, idet han drager forbi Stad, nævner heller ikke Steinvar udtrykkeligt, og Sandsynligheden for at Olaf skulde have forfattet det, er derfor her ikke større; naar Styrme ogsaa dertil har knyttet en Fortælling, opstaar saaledes atter den Mistanke, at han selv har bragt den istand. Om nu endog En og Anden skulde finde, at vi her have tillagt Styrme altfor stor Vilkaarlighed, saa er det alligevel af det ovenfor paaviste utvivlsomt, at Styrme ikke har nöjet sig med simpelthen at afskrive sine Kilder, men at han virkelig har bragt alt det Stof, han benyttede, i en særegen, overalt eensformig Stil, der er noget slæbende og prædikeartet; at han saaledes virkelig bearbejdede Stoffet, og tillige maaskee søgte at bearbejde Chronologien. At han dog ikke, som Enkelte have antaget, selv er den historiske Sagas Forfatter¹,

¹) Nævnlig Forf. af den indedende Undersøgelse i „Grönlands histor. Mindesmerker“ 1 B. S. 22. Men man maa erindre, dels at Olafssagaen, da denne Undersøgelse blev skreven, neppe engang kjendtes i den rene og uforsfalskede Tilstand, som i nærværende Haandskrift, men derimod forsynet med flere eller færre af de ovenomtalte Tillæg; dels at man da, vistnok med Urette,

derom vidne altfor meget de af den legendariske Bearbejdelse öste, i den historiske udeladte, Fortællinger, som vi nys have paaapeget; men da paa den anden Side ogsaa den historiske Bearbejdelses Forfatter, som vi allerede oftere have antydnet, nödvendigviis maa have haft enkelte tidligere eksisterende, skreene eller uskreene, mere eller mindre sammenhængende, Sagaer eller Brudstykker at hente sit Stof fra, er det ikke usandsynligt, men tvertimod höist rimeligt, at ligeledes Styrme har kjendt disse eller flere af dem, og at han har optaget dem i sin „lifssaga Ólafs hins helga“ ved Siden af de legendariske. Af den Omstændighed, at han paa flere Steder (f. Ex. hvor han omtaler de oplandske Konger) benytter den legendariske Sagas Beretning, og ikke den, der findes i den historiske, maa man dog antage, enten, at den historiske Sagas Kilde har været ham ubekjendt, hvoraf igjen følger, at hans Materialier have været færre end de, der stode den historiske Sagas Forfatter til Raadighed, eller at han af Mangel paa tilbørlig Kritik har foretrukket det slettere for det bedre. Maaskee endog begge Dele have fundet Sted. Isaafald kunde Fagrskinna, hvilken, som vi nedenfor skulle vise, enten er samtidig med hans Verk eller lidt yngre, muligviis afgive et Vidnesbyrd om, i hvilke Punkter han har holdt sig til de samme Materialier, som den historiske Sagas Forfatter, og i hvilke han derimod endnu har foretrukket den legendariske Sagas Fremstilling, samt endelig hvilken, af den historiske Sagas Forfatter benyttede, Materialier han ikke engang har kjendt.

Men idet vi saaledes lære Styrme frøde at kjende som Forfatter eller Bearbejder af en særegen, „St. Olafs Livssaga“, nærmest efter den legendariske, og som en Forgænger for den historiske Sagas Forfatter, bliver det nödvendigt, ogsaa at bringe paa det Rene, saavel naar og under hvilke Forhold Styrme levede, som hvorledes hans literære Virksomhed forövrigt var beskaffen. Hvad der i Sagaerne findes herom, er fuldstændigt samlet i den nys citerede „Indledende Undersøgelse“ til „Grönlands historiske Mindesmerker“, S. 19—29. Det er her viist, hvorledes Styrme, hvis Herkomst man ikke kjender, men som i et senere opdaget Papirshaandskrift, aftrykt i *Íslendingasögur* 1 B. S. 334—340 kaldes Styrmir Kárason, blev Lovsigemand paa Island 1210 (efter hiint Haandskrift 1215), beklædte Embedet i 5 Aar, og efterfulgtes af Snorre Sturlassön, efter hvilken Tid man ej finder ham nævnt förend i 1228, da han

gik ud fra, at den ved alle disse Tillæg frembragte vidtlöftige Form var den oprindelige.

optræder som en af Snorres underordnede Tilhængere; at Snorre siden (1231 eller 1232), da han selv beklædte Lovsigemandsemdet, men var hindret fra at komme paa Althinget, sendte Styrme i sit Sted, hvilket ligeledes tyder paa at Styrme var en Klient af Snorre, og endelig at Styrme maa have overlevet denne, da han ifølge Sturlungasaga VI. 23 optegnede Snorres Død. Der dræles paa hiint Sted især ved hans Virksomhed som en af Landnamsbogens Bearbejdere, i hvilken Egenskab han og omtales af Hr. Hauk Erlendssön (Isländ. Sög. I. 320, Not.). Forfatteren af hiin Undersøgelse antager Styrme for at have været omtrent jevnaldrende med Snorre, maaskee fordi han overlevede ham; men naar man overvejer, at Styrme, skjönt ikke paa langt nær saa anseet som Snorre, dog blev Lovsigemand för ham, bliver det dog rimeligere at han maa have været idetmindste 10 Aar ældre, og at han saaledes maaskee er födt omkring 1168. Snorre, födt 1178, blev dræbt 1241 i sit 63de Aar; der er intet usandsynligt i, at Styrme, om han da var 73 Aar, dog endnu har levet nogle Aar derefter. Höist sandsynligt er det, hvad hiin Forfatter antager, at Styrmes videnskabelige Virksomhed nærmest falder i Aarene strax efter hans Lovsigemands-Tid; altsaa omkring 1220; er vor Gisning, at han var födt omkring 1168, rigtig, da bliver det rimeligt, at han endog har begyndt sin literære Syslen förend han blev Lovsigemand, og der er da intet ivejen for at antage, at f. Ex. hans Olafssaga kan have været færdig omkring 1210.

Det er den ovenomtalte Omstændighed, at Fagrskinna saavelsom Styrme paa et enkelt Sted omtaler ni, ikke fem eller elleve Oplændingkonger, der nærmest har vakt den Forestilling hos os, at dens Compilerator ved Olaf den helliges Historie har benyttet Styrmes Verk. Fagrskinns Forfattelsestid lader sig kun tilnærmelsesviis bestemme. Den er os kun opbevaret i nogle Papirs-Haandskrifter efter to Pergamentscodices, der endnu existerede ved det forrige Aarhundredes Begyndelse, og af hvilke vi nu kun have Anledning til nöje at kjende den Enes Charakter ved et lidet, senere fundet, Brudstykke. Denne Codex viser sig baade med Hensyn til Skrift, Orthographi og Sprog at være neppe yngre end Midten af det 13de Aarhundrede; men da tillige i det saakaldte „Arumödlingetal“, som her er optaget, saavel Skule Baardsön omtales med Hertugstitel, hvilken han ej fik för 1237, som Knut, Haakon Galins Sön, kaldes „Knut Jarl“, hvilket han ej blev förend i 1240, sees det heraf, at Codex i alle Fald maa være skreven efter 1240, og maaskee nærmere 1250. Men dette Arn-

mödlingetal udelades i den anden Codex, og synes saaledes ej at have udgjort nogen væsentlig Deel af Skriftet, som altsaa gjerne kunde være ældre og sandsynligviis endog virkelig er det, da denne anden Codex lader til at have været en Afskrift af en særdeles gammel Original, ældre end hiin, see Fortalen S. XIV. Imidlertid omtaler ogsaa denne anden Codex Folk og Begivenheder yngre end 1210; den nævner saaledes den svenske Konge Jon Sverkessön (1216—1222). Men da den derhos heller ikke omtaler nogen yngre Person, ej engang den svenske Konge Erik Erikssön (1222—1250) uagtet der dog havde været god Anledning dertil, eftersom hans Fader og Moder nævnes — ja det vilde endog have været stridende mod Skik og Brug i slige Slægtregistre, ej at nævne ham, hvis Forf. havde kjendt hans Tilværelse; — da ligeledes, blandt Personer udenfor Norden, som nævnes, den yngste er Keiser Henrik VII, död 1197: saa kommer man maaskee Sandheden nærmest ved at antage Texten forfattet omkring 1222, eller mellem 1222 og 1225. Ja man kunde endog anføre den Omstændighed, at den i Olafs Historie slutter sig til Styrme, som et slags Beviis for denne Antagelse. Styrmes Skrift var paa den Tid nyt; det var, som man maa formode, det første Forsøg paa en kritisk Saga-Bearbejdelse; det maa altsaa vistnok have gjort Opsigt, og det faldt af sig selv, at Fagrskinnas Compilerator benyttede det.

Da nu Fagrskinnas Compilerator dog uden al Tvivl vilde have kjendt og langt heller benyttet den historiske Olafssaga, hvis den havde været til, da han bragte sit Verk istand, er det derved bragt til saamegen Vished, som man efter Omstændighederne kan forlange, at denne historiske Saga endnu ej var forfattet ved Tiden mellem 1222 og 1225. Omtrent det samme fremgaar ogsaa deraf, at Orkneyingasaga, hvilken den historiske Saga har benyttet og tildeels udskrevet (Cap. 81—89) slutter med Biskop Adams Brand 1222; den er altsaa først bleven sammensat paa denne Tid, og den historiske Olafssaga maa fölgelig være yngre. At ikke det omvendte Forhold finder Sted, nemlig at Orkn.-Sagas Capitler om de første Jarler indtil og med Thorfinn — vi mene her Orkn.-Saga i dens Fuldstændighed, som den findes i Flatöbogen, — ikke ere hentede fra Olafssaga, sees dels deraf, at de indeholde meget mere end hvad denne har, dels deraf, at Olafssaga i Cap. 89 endog ligefrem citerer Orkn.-Saga under Navn af Jarla sögunar¹. Det er derhos

¹) Ogsaa Fagrskinna paaberaaber sig etsteds (Cap. 131) „jarla sagan“ d. e. Orkn.-Saga, hvilket godt stemmer med hvad der ovenfor er anført om dens

charakteristisk, at Orkn. Saga, hvor den (S. 74) omtaler Ragnvald Jarls Död og hvorledes han strax för kom til at forsnakke sig, tydeligt nok viser, at dens Forfatter har haft den legendariske Sagas Fortælling Cap. 18 jvfr. Cap. 89 for Öje: Orkneyingasaga er saaledes yngre end den legendariske, men ældre end den historiske.

Ved nærmere Undersøgelse af den historiske Sagas Text, og især ved Sammenligning med den legendariske Saga saavel som med de opbevarede Stykker af Styrmes Verk lade endnu flere Data sig udfinde til Bestemmelsen saavel af dens Affattelsestid, som hvo dens Forfatter har været.

Vi have ovenfor nævnt, at den historiske Saga paa flere Steder endog ligefrem har benyttet den legendariske som sin Kilde. Dette ville vi her nærmere paavise, idet vi særskilt udhæve de Stykker af hiin, hvor dennes Ord enten slethen ere afskrevne, eller hvor dens Text tydeligt kan gjenkjendes som den Kilde, hvorfra Forfatteren har öst, og som han stundom endog har benyttet paa en meget selvstændig og vilkaarlig Maade, men stedse, endog hvor han fejler, med megen Smag og med en Kritik, der langt overgaar den, hans Forgænger Styrme, efter hvad der ovenfor er udviklet, synes at have lagt for Dagen.

1. Beskrivelsen over Kampen med Sote Viking, der i den legendariske Saga fortælles saa vidtløftigt, medens den i den historiske Saga kun nævnes med et Par Ord, er i denne henført til de saakaldte Sviasker udenfor Svithjod, og omtales umiddelbart foran Olafs Tog ind i Mælaren, medens derimod den legendariske Saga henfører Kampen med Sote til Viken, og, som ovenfor viist, nævner Toget ind i Mælaren eller Skarven paa et langt andet Sted i Olafs Vikingeliv. Uagtet al denne Forskjel mellem begge Sagaer, er der dog meget, som tyder hen paa, at den legendariske Sagas Beretninger her ligge til Grunden for den historiskes, og at den sidstes Afvigelser ene og alene skyldes Forfatterens dristige Kritik, der paa den ene Side röber megen Skjönsomhed, men paa den anden Side ogsaa lægger Mangel paa nøjagtigt Kjendskab til de nærmere Omstændigheder for Dagen. Stedsangivelserne i den legendariske Saga ere aabenbart rigtigere, end i den historiske. Sotasker, hvor Kampen med Sote skulde have staaet, lægges af den legendariske Saga udtrykkeligt i Viken, hvor Sotenes-Hered endnu minder om et saadant Naen; om den historiske Sagas Forfatter, ved at hense det til

Affattelsestid, thi om den end er affattet noget efter 1222, er det derfor dog ikke sagt, at Forf. endnu har erfaret den svenske Kong Erik Knutssöns Död, eller Sönnens Ophøjelse paa Tronen.

Seiaskærene, har tænkt paa Sotholmen i Södermanland, er uvist, snarest skulde man troe, at han har ladet sig bestemme dertil af Ottar Skalds i Cap. 21 anførte Vers, hvor der tales om at Olaf drog forbi Danmark til Östersöen og herjede „Sviþjóðar nes“, uden at der dog nævnes det mindste om Sotasker, hvilket derimod nævnes i et sammesteds anført Vers af Sigheát, der siger at Olaf første Gang kæmpede ved Sotasker „östenfor“; men dette „östenfor“ kan ligesaavel betyde „östenfor Folden“ altsaa ved Viken, som „östenfor Sverige“. Den legendariske Saga nævner, hvor den omtaler det Tog, den historiske Saga henfører til Mælaren, ikke denne, men derimod Skarfr eller Skarven, den Arm af Mælaren, der gaar op mod Nord henimod Sigtuna og Upsala, og hvis Hovedforbindelse med Mælaren er det smale Sund, ved hvilket den gamle Borg „Steket“ var beliggende. Lokaliteten er i den legendariske Saga saa meget nøjere bestemt, som det udtrykkeligt tilføjes, at hiin Oos var „stikaðr“, d. e. sperret ved nedrammede Pæle, saaledes som det var Skik og Brug i Auster-veg at „stika fyrir úfriði“. Thi et saadant Sted kaldtes netop „stik“ (see Snorre, Harald Haarf. Saga Cap. 17), udtalt „Stek“, og heraf erfare vi saaledes Anledningen til Navnet paa hiin ved Sundet anlagte Borg eller Gaard¹. Efter de Oplysninger, jeg har faaet fra den skarp-sindige Hr. Amanuensis Styffe, der endog uden at kjende den legendariske Sagas Beretning, alene ved Sammenligning af Stekets Lokalitet med Stockholms, var kommen til den bestemte Overbeviisning, at den historiske Saga havde henført Begivenheden til det urette Sted, fremgaar det, at en saadan Tildragelse, som den her omhandlede, neppe engang kunde have foregaaet ved Stockholm, medens den derimod kun er tænkelig ved Steket, vestenfor hvilket, og skjult bag en høj Aas eller Bakke, der findes et andet, smalt og grundt Udløb, kaldet „Ryssegraven“ — et Naen, der endog synes at minde om en Gjennemgravning, foretagen ved en eller anden Auster-vegs-Viking. Den legendariske Saga henfører, som vi have seet, Begivenheden til en aldeles urigtig Tid, og fortæller den derhos paa en aldeles fabelagtig Maade, som om Kanalen uden nogen Gravning aabnede sig af sig selv paa Olafs Bøn. Det er ogsaa heel sandsynligt, at det er et svensk Lokalsagn, som oprindeligt aldeles ikke har gjeldet Olaf, men kun en gardarisk eller russisk Hær-konge, der maaskee hed Olaf, og at det først senere, da Olaf var bleven en Helten og berømt i Sverige, er blevet henført til ham;

¹) Navnet skrives nu urigtigt „Stäket“, og udledes sædvanligviis endnu urigtigere af „at staka sig fram“.

thi det omtales slet ikke i Ottars eller Sighvats samtidige Vers, og det er tydeligt nok af det uheldige Sted, hvor den legendariske Saga omtaler det, at dens Forfatter har været i stor Forlegenhed for at finde en Plads, at sætte det ind paa. Det maa derfor ansees for en original og efter Omstændighederne ret heldig Konjunktur af den historiske Sagas Forfatter, at kombinere det med Sote-Striden, hvilken han maaskee ogsaa tildeels af den Grund har henlagt til Sviaskærene; han har tillige søgt at fremstille Sagen paa en rimelig Maade, men er derved netop kommen til at fremsætte en Urimelighed, idet han, maaskee forledet af Ligheden mellem „Stoksund“ og „Stiksund“, har henført Begivenheden til den Egn, hvor Stockholm siden blev anlagt, og det uagtet han selv siger at Olaf laa ved Sigtuna, altsaa i Skarven. Man kan dog see, at han ogsaa har forespurgt sig hos Svenske, som han antog bekendte med Lokaliteten. Sviarne, siger han, paastaa at man endnu kan see de Steenkur, Olaf lod opføre under sine Bryggesporder. Nogle sige, heder det nedenfor . . . at da Vandet grov paa begge Sider, faldt Aabakken og Folket med, saaat der omkom en heel Deel Folk; men de Svenske benegte dette og sige at det er en Usandhed, at Folk ere omkomne der (at þar hafi menn fariz). Her sigter han aabenbart til den legendariske Sagas Udsagn, „at Söen löb op under den svenske Konges Folk, og at en stor Mængde Mænd omkom for ham (ok försk þá mikill fjöldi)“. Medens vi heraf paa den ene Side erfare, at der virkelig var et saadant Lokalsagn, som ovenfor nævnt, i Sverige, lære vi tillige Forfatteren at kjende som en Mand, der ej var bange for at anvende en dristig Konjunktur for at give en sabelagtig Beretning større Sandsynlighed, og som i det Öjemed endog søgte at indhente nærmere Efterretninger fra Folk, hos hvem han troede at kunne forudsætte tilbørlig Lokalkundskab. Men gjennem det Hele skimte vi dog den legendariske Sagas Beretning. Muligt, at han her ikke engang umiddelbart benyttede den legendariske Saga, men Styrme, hvis Fremstilling, efter hvad vi forhen have viist, sandsynligviis er den, som vi læse i Flatöbogen (Fornm. S. C. 166) og hvor netop alt, hvad der nærmest hentyder paa Lokaliteten om og ved Skarven og Steket, er udeladt, idet Söen selv kaldes „Mar“, og der ikke nævnes et Ord om hiin Sperring af Mundingen. Thi en saa skjönsom Mand, som Forfatteren af den historiske Saga synes at være, vilde neppe have overseet de vigtige Vink, hine Stedsangivelser kunde have givet ham, om han havde kjendt dem.

2. Den vidtløftige og ypperlige Beskrivelse over Christendom-

mens Indførelse i Gudbrandsdalen, hvilken den historiske Saga meddeles i Cap. 98—100, er, hvad man ved første Øjekast overbeviser sig om, næsten Ord til andet den samme, som den, der meddeles i den legendariske, Cap. 74, 33—38, dog saaledes at denne hist og her er noget naivere og vidtløftigere, og derved viser sig at være den ældre og originale Beretning, som den historiske Sagas Forfatter har fulgt og hist og her forkortet. Charakteristisk er det dog, at medens den legendariske Saga kun nævner „Biskopen“, nævner den historiske udtrykkeligt „Biskop Sigurd“: dette er her øjensynligt Forfatterens egen Kombination.

3. Historien om Egil Hallssön og Tore Valgautssön, saadan som den meddeles i den historiske Saga Cap. 147, viser sig tydeligt som et Udtog af den legendariske Sagas vidtløftige, i Legendeform affattede Fremstilling Cap. 53 55; dens Indhold er altfor ubetydeligt til at man kan forklare sig dens Optagelse anderledes, end at den historiske Forfatter, der fandt den saa vidtløftigt fremstillet enten i den legendariske Saga eller hos Styrme, ikke har rovet ganske at forbigaa den, men at han dog har nøjet sig med at levere et Udtog, der var saa kort som muligt, og hvoraf det usandsynlige er bortfjernet. Da den vidtløftige Fortælling ogsaa er optagen i Flatøbogen, med Tilføjelse af, at den forefaldt ved Limfjorden, har Styrme altsaa neppe her rovet, ved en Konjektur at henseföre den til et rimeligere Sted; og det maa derfor være den historiske Sagas Forfatter selv, der med sin sædvanlige Skjönsomhed, men uden nogen positiv Hjemmel, har hensefört den til Barrek ved Bleking.

4. Historien om Raudulf, der fortællles i den historiske Sagas Cap. 156, forekommer vel ikke i den legendariske Saga, derimod har Flatøbogen en vidtløftig „Raudulfs Thaatt“¹, der, efter det forhen oplyste, sandsynligviis maa have staaet i Styrmes Bog. Allerede Müller (Sagabibliothek III, 299) erkjender denne vidtløftige Fortælling for at være Kilden til den kortere, som den historiske Saga meddeles. „Ved at læse Beretningen hos Snorre“, siger han, (han har Olafssaga hos Snorre for Øje) „synes man det Hele er saa lidet merkeligt, at man ej veed, hvorfor han anførte det. Men ved at sammenligne nysanföerte Thaatt, kan man neppe andet end deri gjenkjende Kilden til Snorres Beretning; han fandt denne lille Fortælling interessant, men da hans historiske Sands forbød ham at optage den heel i sin Historie, gjorde han et Udtog, hvori Drømmen og dens Udtydning ganske er gaaet forbi“.

¹) Optagen i Fornmanna sögur V. 330—48.

5. Mest oplysende af alle de Beretninger, den historiske Sagas Forfatter har laant, enten fra den legendariske selv (i den Skikkelse, hvori vi nu kjende den) eller fra Styrme, er dog den om Olafs Flugt gjennem Valdalen. Denne (leg. Saga Cap. 72—73) viser sig tydeligt som Originalen til den historiske Sagas Cap. 174, 175. Man kan endog paavise et Sted, hvor den sidstes Forfatter aabenbart enten har læst Fejl, eller misforstaaet Originalens Ord. Hvor der handles om at rydde en fremkommelig Vej gjennem den uejsomme Skjersurd i Valdalen, heder det i den legendariske Saga: „En um morguninn bað konungr þá fara til urðarinnar ok freista, ef þeir mælli koma veginum yfir urðina“. Men i den historiske Saga læses paa dette Sted „ef þeir mælli koma vögnum yfir urðina“; og at dette ikke er en Skrivfeil, sees deraf at det dels omtrent gjentages noget længer nede („ef þeir gæti vögnum yfir komit“), dels forekommer i alle Haandskrifter. Nu indseer Enhver, at der her aldrig kunde være Tale om at skaffe en Kjørevej for Vogne over Urden; der siges endog i den historiske Saga selv længer nede, at Vejen, da den var færdig, var fremkommelig „baade for Mænd og for Heste med Klöv“. Den historiske Sagas Forfatter (eller maaskee allerede Styrme?) har her aabenbart læst „vögnum“ istedetfor „veginum“, og, ubekjendt med Stedets Beskaffenhed, antaget at der her virkelig handles om at anlægge en Kjørevej.

6. I Cap. 197 i den historiske Saga giver Gautathore (eller, som han her kaldes, Gauka-thore), Kongen, paa hans Beklagelse over at saa drabeligt udseende Mænd som han og hans Kammerater ej skulde være Christne, dette Svar: „er nökkurr så i þínu föruneysi, konungr, kristmaðrinn, er meira hafi á degi vaxit en vit brœðr“. Svaret, eller rettere Spørgsmaalet, er noget besynderligt; thi her er Talen nærmest om at vise Tapperhed, og da de fleste Tilstedeværende vistnok først vare døbte efterat de vare bleve voksne, kunde Christendommen, hvor underbare Virkninger man end tillagde den, dog intet have at gjøre med deres Væxt. Men i den legendariske Saga Cap. 80 lyder Spørgsmaalet saaledes: „höfum vér minna þrek unnit á einum degi en einn þinna manna“. Dette Spørgsmaal er rimeligt og naturligt. Men det af „þrek“ afledede „þrekligr“ betyder „förr“, „velvoksen“, og det synes derfor, som om den historiske Sagas Forfatter, vildledet ved en Utydelighed enten i Originalens Skrift eller Ordføjning, har forstaaet Udtrykket som om det sigtede til Vexten og Förligheden¹.

¹) Til saadanne Feiltagelser, eller selvgjorte Forandringer, høre sandsynligvis i

Vi kunde anføre flere lignende Exempler, men dette vilde lede til altfor stor Vidtløftighed. De allerede anførte ere overbevisende nok. Vi kunne altsaa betragte det som afgjort, at den historiske Sagas Forfatter har kjendt og benyttet enten et Haandskrift af den legendariske Saga selv, eller Styrmes Bearbejdelse deraf; at han dels har ligefrem udskrevet enkelte af dens Beretninger, dels meddeelt dem i Udtog. Det staar nu tilbage at omhandle, hvad der lader sig udfinde om Tiden, da han sandsynligviis har forfattet Verket, og om hans Personlighed.

Det er allerede ovenfor viist, at Skriftet efter al Rimelighed ikke kan være forfattet eller redigeret förend efter 1225. Men nu indtræder den merkelige Omstændighed, at Haandskriftet selv, efter hvilket nærværende Udgave er aftrykt, baade efter Skriftets Form, Orthographien, og Sproget at dömmе, ikke kan antages at være stort yngre. Vel kan man uden nærmere Data ikke bestemme et Haandskrifts Alder nøjagtigt paa Aaret, og Bestemmelsen bliver altid omtrentlig, men saameget tör man med Vished paastaa, at ligesom nærværende Haandskrift ifölge hine Kjendemerker, meget godt kunde være skrevet allerede ved 1220, saaledes kan det neppe være yngre end 1250. Da det nu virkelig er yngre end 1225, falder Affatteltiden saaledes mellem 1225 og 1250, og der er altsaa kun et Tidsrum af 25 Aar, inden hvilket vi ved vor Gjetning kunne bevæge os. Men dette Tidsrum, saa kort det er, kan dog endnu modtage en Indskrænkning. Flere, hver paa sit Sted behørigt paapegede, Skrivfeil i det ellers saa fortrinlige Haandskrift vise, at det ej kan være Originalhaandskrift, men kun er en Copi. Dette kan man ogsaa slutte deraf, at der i den arnamagnæanske Samling i Kjöbenhavn (under Nr. 325^r qv.) findes Brudstykker af et andet Haandskrift af denne Saga, der om just ikke ældre, end det her aftrykte, dog idetmindste ikke er stort yngre¹, men som dog hist og her afviger saameget fra hint, at det er öjensynligt, at intet af dem begge er en Copi af det andet, ligesaa lidet som de begge kunne være Copier af een Original; men eet af dem idetmindste kan först paa anden eller tredie Haand nedstamme fra den sælles Original. Derred nödes

Cap. 65 „Mulaping“ for „Moraping“, „Gaucaþórir“ f. „Gautapórir“; i Cap. 204 „skjöldum“, hvor den legendariske Saga kun har „tjöldum“; i Cap. 236 „húskytja“ istedetfor „skytja“, see Munchs „det norske Folks Historie II. 806.

¹) Et ypperligt Facsimile af dette Haandskrift findes i *Antiquités russes*, 1 B. Pl. VIII.

vi til at sætte denne selv nogle Aar højere op i Tiden, og da vi have nævnt 1250 som den yderste Grændse, medens Haandskrifternes sandsynligste Nedskrivningstid falder i Midten af hiin Periode altsaa omkring 1237, komme vi maaskee nærmest ved at henføre Affattelsestiden til Aarene omkring 1230, eller rettest mellem 1225 og 1235.

Hvad Forfatterens Personlighed angaar, da maa det ansees som aldeles afgjort, at han har været en Islænding. Egentlig behøver man intet andet Beviis derpaa, end hans eget Udsagn allersidst i Prologen, S. 3. Men det er dog ogsaa i andre Henseender af stor Interesse og Vigtighed at paavise Steder, hvor han, som Islænding, og derfor mindre bekjendt med Norges geographiske Forhold, har læst enkelte i Originalen anførte, maaskee sterkt forkortede Ord og Navne, fejlagtigt, og saaledes som neppe nogen indfødt Nordmand vilde kunne læse dem. Et af de første Exempler herpaa frembyder sig i Cap. 36, hvor der handles om de fem Konger paa Oplandene. Her nævnes to Konger over Hedemarken, en paa Raumarike, som havde Thoten og Hadeland, og en paa Valdres. Denne sidste Angivelse bliver saa meget mere mistænkelig, som Valdres ikke egentlig regnedes til Oplandene, men derimod til de vestlige, eller Gulathingslagens Distrikter, og omtales desuden senere i Cap. 109 i Forbindelse med Vors og Sogn, som om Olaf ikke tilforn skulde have været der, eller som om han i alle Fald intet forhen havde haft med Indbyggerne at bestille. Hertil kommer, at i Cap. 56, hvor der atter er Tale om de oplandske Konger, nævnes ikke mere nogen Konge af Valdres, men derimod, foruden Hedemarken og Gudbrandsdalens tre Konger, en Konge af Raumarike, og en Konge af Hadeland. Denne Konge af Hadeland skulde altsaa være den samme som den, der tidligere kaldes „Kongen af Valdres“. Men gjennemlæse vi Beretningen, saavel i Cap. 36, som i Cap. 56, finde vi, at der her ene og alene er og kan være Tale om Konger, hvis saakaldte Riger eller Besiddelser laae rundt om Mjösen. Endog Kongen af Gudbrandsdalen kan alene have hørt hjemme i den nederste Deel, der berørte Mjösen, maaskee Faaberg, og om det kom højt Öjer; thi først senere bliver der Tale om den øvre Deel af Gudbrandsdalen, over hvilken Dalegudbrand raadede „som om han var en Konge“ (Cap. 99). Og Valdres laa endnu længre fra Mjösen, og stod i endnu mindre Forbindelse med Mjös-Egnen, end Gudbrandsdalen; der var neppe engang nogen ordentlig Vej fra Hedemarken eller Thoten lige til Valdres. Man kan saaledes næsten med Vished

paastaa, at „Valdres“ paa dette Sted er urigtigt nævnt. Det er heller ikke vanskeligt at paapege det rette Navn, som den historiske Sagas Forfatter, aabenbart ved Fejllæsning, har forvekslet med „Valdres“. Det er Vardal. Naar Forfatteren i Cap. 36 omtaler Kongen af Raumarike, Thoten og Hadeland, og i Cap. 56 kalder den foregjerne Konge af Valdres „Konge paa Hadeland“, saa er det tydeligt, at han paa sidste Sted, ja maaskee endog paa begge, ikke ved Hadeland mener det egentlige Hadeland, men kun Stykker af Hada-Fylke, der foruden det egentlige Hadeland, tilligemed Ringenrike i Syd og Land i Nord, ogsaa indbefattede Mjös-Landskaberne Thoten, Vardal og Birid. At enten Thoten eller Vardal, som en Deel af Hadafylke, slet og ret kunde kaldes Hadeland, derpaa haves det bedste Exempel i Snorres Halvdan Svartes Saga Cap. 5, saavel som i den af Hr. Hauk Erlendssön egenhændigt skrevne „Þáttur af Ragnars sonum“ Cap. 5, hvor Hadeland udtrykkeligt omtales som beliggende hiinsides Mjösen ligeoverfor Hedemarken. Har man nu for Öje, at den saakaldte Konge af Raumarike sandsynligvis har raadet for den Deel af dette Landskab, der berørte Mjösen, altsaa Eidsvold, Hurdalen og Fegringen, tilligemed Thoten og endnu en Deel af Hadafylke, sandsynligvis Einabygden, der hørte til det egentlige Hadeland; at Kongen af Hedemarken raadede for (det vil sige havde mest Indflydelse i) Landskabet östenfor Mjösen, og Kongen af Gudbrandsdalen i Eggen om Mjösens nordlige Ende, da bliver der intet andet af Mjöslandskaberne tilbage for den saakaldte Konge af Valdres eller Hadeland at raade for, uden netop Vardal tilligemed Birid. Hvor let kan nu ikke den i Norges Specialgeographie mindre indviede Forfatter have forvekslet det ham mindre bekjendte Vardal med det langt større og bekjendtere Valdres; især naar Navnet, som man maa formode, var sterkt forkortet i de Optegnelser, han benyttede, f. Ex. v'dl'? Sandsynligheden for at det er gaaet saaledes til, er her saa stor, at man endog maatte være berettiget til at optage Læsemaaden „Vardal“ i Texten.

Til at bestyrke denne vor Antagelse kunne vi dog ej fremlægge den af Forfatteren benyttede Originaltext selv, da den forlængst er forsvunden. Dette formaa vi derimod ved lignende Feiltagelser, han har begaaet i de Stedsnavne, der forekomme i Fortællingerne om Olafs Omvendelsesreise gennem Gudbrandsdalen, og om hans Flugt gennem Valdalen, hvilke begge, som vi ovenfor have viist, findes i en oprindeligere Form i den legendariske Saga, og hvor Stedsnavnene ere rigtigt skrevne. Vi faae her de haandgribeligste

Exempler paa netop saadanne Feillæsninger, som „Valdres“ for „Vardal“, og erhverve saaledes den fuldkomneste Overbeviisning om, at denne sidste Feil ikke alene har kunnet begaaes, men endog rimeligviis har været begaaet. I Cap. 98 siges der, at Kongen, da han opholdt sig paa Lesje, tog Natteleje paa en Gaard, kaldet Borar. Den legendariske Saga Cap. 74 har Bøar, og dette Navn er rigtigt, thi det er allerede førend den legendariske Saga kjendtes viist af Munthe i Anmerkningerne til Aalls Oversættelse af Snorre (I, 261), at den Gaard som her menes, er Bö, eller nøjagtigere Nördste-Bö, i Lesje, hvor der forud har staaet en Kirke. Men Navnet bøar har i Haandskriften været saa ligt borar, at Forfatteren har læst det saaledes. Fra Lesje, siger den historiske Saga, drog Olaf over „Orodal“, „Liardal“ og „Stavabrekka“ til Loar (Lom). Den legendariske Saga nævner kun „Lorodal“ og „Stavabrekka“, hvilket er rigtigt, da hiin Dal endnu heder Lordalen, og Fjeldvejen fra Lesje til Lom endnu gaar derigjennem og nedad Starebrekken. Fra Vaage, fortsætter den historiske Saga, Cap. 99, drog Olaf over „Vrgvrvast“ ned til „Vsv“. Den, som kjender Egnen, skjønner strax, at Olaf har taget Vejen over Vaagerusten til Sel. Den legendariske Saga Cap. 34 siger ogsaa ligesom, at Olaf „för yfir ok kom niðr á Sil“. Her nævnes ikke Vaagerusten, men underforstaaes; men i den Optegnelse, Forfatteren benyttede, har der sikkert staaet „vagaröst“, hvilket han har læst som „vrgvröst“; og „sil“ har han, maaskee fordi „s“ har haft en egen Form og „i“ har manglet Prik medens „l“ var noget kort, læst som „vsv“. En lignende Feiltagelse har han strax efter begaaet ved at lade Kongen drage syd langs ad „Svöllum“. Allerede Munthe (l. c.) har her paavist, at der skal læses „Silvöllum“ d. e. Selsvolden; og saaledes skrives ogsaa Navnet i den legendariske Saga. I Beretningen om Kongens Flugt gjennem Valdalen staar der i Cap. 174, „at man sau Thröndernes Hær komme frem nordenom „Þjótandi“; den legendariske Saga Cap. 72 har her „Þrjótshverfi“, hvilket klinger rimeligere, og ved Undersøgelser paa Stedet vist ogsaa vilde findes rettest. Siden nævnes „Veigsund“, hvor den legendariske Saga har „Vegsund“, som Sundet nu heder; den Fjord, i hvilken Olaf sejlede ind til Valdalen, kaldes i Cap. 174 „Röðrafjörðr“, i Cap. 178 „Coðrafjörðr“; den legendariske Saga har „Toðarfjörðr“, hvilket langt mere nærmer sig til Navnets nærende Form „Taffjord“. Det er tydeligt nok, at Forfatteren har læst „t“ som „c“, og paa første Sted skrevet „koðra“, paa andet „coðra“; hiint „k“ har igjen den næste Afskriver læst som „R“. Den bekjendte

Urd, som Olaf lod rydde, kaldes nu *Skjers-Urden*. I den historiske Saga kaldes den derimod „Sefsurð“. Men den legendariske Saga Cap. 73 har paa et Sted ganske rigtigt „Skærfsurd“, paa et andet det lidet afvigende „Skarfsurd“. Her har Forfatterens Optegnelse øjensynligt haft Forkortningen „Sefsurð“, hvilket han, ukjendt med Lokalsagnet, har læst „Sefsurð“. Den Bakke, hvor Olaf hvile sig, kalder den historiske Saga Cap. 175 „Orosbrekka“. Den legendariske Saga har derimod rigtigere „krossbrekka“, thi det er tydeligt nok, at Bakken har faaet sit Navn efter de der opreiste Kors, hvilke ogsaa den historiske Saga nævner; i de Optegnelser, dens Forfatter benyttede, har der staaet „crosbrekka“, men „c“ har været, hvad det let kan blive naar dets nedre Deel slynges for højt opad, saa ligt et „o“, at Forfatteren har læst „orosbrekka“.

Ved alle disse paaviste Feiltagelser kunde man indvende, at de maaskee hidrøre fra Afskriverfeil, og ikke have staaet i Originalhaandskriftet. Men foruden at det Haandskrift, vi have for os, selv ikke kan være stort yngre end Originalhaandskriftet, viser ogsaa Sammenligning med de øvrige Haandskrifter af den historiske Olafs-saga, heri ogsaa Afskrifterne af Snorres Heimskringla iberegnete, at de samme Fejl, eller nye Affødninger af dem, foruden flere andre findes i dem alle tilhobe. Istedetfor „Bæar“ (Cap. 98) findes saaledes „Borar“, „Borror“, „Bærar“, „Bær“ (dette vilde ellers være rigtigere, hvis det ikke snarere grunder sig paa en ny Feillæsning af „Borar“) „Boror“, „Bora“, „Loar“; istedetfor „Lorodal“ findes „Orkadald ok Ljordal“, „Orkadald ok Læradal“, ja endog „Orkadald ok Gaulardal“. „Urgurösi“ findes overalt; istedetfor „Sil“ findes ej alene „Usu“, men ogsaa „Lisu“, „Ausu“, „Lesium“; istedetfor „Silvöllum“ baade „Suvöllum“ og „Usudöllum“; „þjótandi“ findes i alle Haandskrifter, ligesaa „Sefsurd“; istedetfor „Toðarfjörð“ findes „Röðrarfjörð“, „Röðarfjörð“, „Köðrafjörð“; endog Peder Claussöns Oversættelse af Snorre har „Röðrarfjörð“, og kun to Papirshaandskrifter af Snorre have „Toðarfjörð“ eller „Toðarfjörð“, man skulde næsten formode efter Gisning. Istedetfor „Krossbrekka“ findes „Njósbrekka“, „Árósbrekka“; enkelte Haandskrifter have „Krossbrekka“, ligeledes, som man skulde formode, ifølge Gisning af Afskriveren. Men om man end antager, at den rigtige Form for „Toðarfjörð“ og „Krossbrekka“ har staaet i Originalen, bliver der dog endnu saa mange urigtigt skrevne Navne tilbage, at vor Formodning om, at de fandtes saaledes allerede i Originalen, ligesfuldt staar fast.

Det er saaledes vist, at Forfatteren af den historiske Olafssaga

var en Islænding, og at han maa have udarbejdet den mellem 1225 og 1235. Det er tillige aabenbart, at han maa have haft Adgang til flere Kildeskrifter, end maaskee de fleste af hans Samtidige; vi erfare blandt andet især af Cap. 11 og 175, at han har kjendt og benyttet enkelte af Are frodes chronologiske Forarbejder, som nu ej længere ere til. Han lægger overalt, endog hvor han fejler, en for sin Tid sjelden Grad af Smag og historisk Kritik for Dagen. Den øjensynlige Omhyggelighed, hvormed han søger at undgaa alt hvad der kan kaldes legendarisk Præg og Prædiketone, hvortil hiin Tids geistlige Skribenter, især hvor det gjelder en Helgen, plejede at falde, medens han derimod heller opfatter Begivenhederne fra den verdslig-politiske Side, røber temmelig tydeligt Lægmanden eller den Ikkegeistlige; de mange Skaldevers, han anfører, viser, at han maa have besiddet en stor Samling af de gamle Skaldekvad. Overvejer man alt dette, vil man lettelig indrømme, at der kun er en eneste Mand, vi kunne gjette paa som Sagaens Forfatter, men at han ogsaa ganske svarer til hiin Charakteristik. Det er SNORRE STURLASSÖN.

At han, og ingen anden, er Sagaens Forfatter, bliver, selv uden Hensyn til de allerede anførte Grunde, næsten til Vished, naar vi sammenligne nærværende Olafssaga, med den, der findes i Snorre Sturlassöns norske Kongesagaer. Denne Sammenligning viser nemlig, at den egentlige Hovedmasse af den selvstændige Olafssaga aldeles Ord til andet stemmer med Olafssagaen hos Snorre (Varianten, der kun ere Afskriverne at tilregne, komme her ej i Betragtning), undtagen paa et eneste Sted, hvor Texten hos Snorre er vidtløftigere, og at saavel Indledningskapitlerne til Olafssagaen, som Tillægskapitlerne, der dels indeholde Legender, dels give en kort Udsigt over de nærmest følgende Kongers Historie, alle mere eller mindre udtogsvis, ere udskrevne af Snorres Verk, saaledes som det nødvendigvis maatte skee, naar man af de Konge-Historier, han har behandlet, vilde udtage og lade afskrive en enkelt; thi denne kunde man ikke uden videre rive ud af sin Forbindelse; af det foregaaende maatte man anføre, hvad der var nødvendigt for at faa Besked om Heltens Herkomst og Forfædre; af det efterfølgende ansaaes det, for Olafs Vedkommende, nødvendigt at anføre noget om de Konger, under hvis Regjering de berettede Mirakler skulde have fundet Sted. Saaledes er Cap. 1 egentlig et Udtog af hele Harald Haarfagres Saga, hvori man hist og her gjenkjender Snorres egne Ord, nemlig i denne Sagas Cap. 35, 36; det eneste, som ej findes hos Snorre, er Notilsen (S. 4 L. 8 fgg.) om Eyvind Skaldespilders

Æt, hvilket dog lettelig kan tænkes tilføjet under Afskriften. Cap. 2 svarer omtrent til Cap. 38 hos Snorre, Cap. 3 til Cap. 39; Cap. 4 til Cap. 40; Cap. 5—7 svarer til Snorres Cap. 44—46; Cap. 8, 9 til Haakon den Godes Saga Cap. 1—4; Cap. 10 er et kort Udtog af hele den øvrige Haakon den Godes Saga; Cap. 11 svarer til Harald Graafelds Saga Cap. 1—7; Cap. 12 til samme Sagas Cap. 9—11; Cap. 13 til samme Sagas Cap. 11—16; Olaf Tryggvesøns Saga Cap. 8—14; Cap. 14 svarer paa det nærmeste til Olaf den Helliges Saga Cap. 15; Cap. 15 indeholder Smaannotitser dels fra Harald Haarfagres Saga Cap. 28, 29, dels fra Olaf Tryggvesøns Saga Cap. 48; Cap. 16 og 17, og Begyndelsen af Cap. 18 stemmer Ord til andet med Olaf Tryggvesøns Saga Cap. 49; Resten af Cap. 18 og Cap. 19 indeholder, Fortællingen om Olaf den hellige selv fraregnet, et kort Uddrag af Olaf Tryggvesøns Saga. -- Snorres Olafssaga Cap. 260, der svarer til nærværende Sagas Cap. 248, ender, ligesom dette, med et Løfte om at ville fortælle om Olafs Jertegn, men har her det merkelige Tillæg „þótt þat sé siðar ritat í þessari bók“; hvilket aabenbart henpeger paa de Jertegnsberetninger, som længere hen i Snorres Verk forekomme hist og her; derimod vilde det ej passe paa et Udtog, der indeholdt en enkelt Saga, og udelades derfor i nærværende Haandskrift. Fra Cap. 249 af bliver Olafssaga alter epitomatorisk i Forhold til Snorre, og er stundom saa kortfattet, at den endog udelader det nødvendige, f. Ex. S. 233 L. 20, hvor man ej kunde vide at „þeir“ skulde betyde Kalfs Brødre, uden ved at eftersee Snorres Cap. 262. Cap. 250 svarer nogenledes til Snorres Cap. 263, 251 til 264, 265. Cap. 252 er et Uddrag af Snorres Magnus den Godes Saga Cap. 1—6; men Cap. 253, der redkommer Olafs Helligdom, er Cap. 11 in extenso. Cap. 254 svarer til Magnus den Godes Saga Cap. 9; Cap. 255 til Cap. 6, 18; Cap. 256 til Cap. 12; 257—13; 258, 259—14, 15; 260, 261—16, 17; Cap. 262, 263—8, 19—25; Cap. 264, 265, 26—29. Jertegnet Cap. 266 er fortalt Ord til andet i Snorres Harald Haardraades Saga Cap. 56, 57, Jertegnet Cap. 268 sammesteds Cap. 58. Her har Afskriveren aabenbart i Hast læst Ordene „så varð blindr báðum augum“ som „så hleifa báðum augum“, hvilket er meningsløst. Jertegnet Cap. 269 findes sammesteds Cap. 59. Cap. 270 indeholder et kort Udtog af Magnus's og Haralds Sagaer, nemlig Harald Haardraades Saga Cap. 85. Cap. 271, 272 svarer paa det nærmeste til Olaf Kyrres Saga hos Snorre Cap. 6, 7; Cap. 273, 274 til Magnus Barfods Saga

Cap. 23, 24. Cap. 275 svarer til Sigurd Jorsalafares Saga Cap. 38, Cap. 276 til sammes Saga Cap. 37. Cap. 277 og 278 svare til Sigurd, Inge og Eysteins Saga Cap. 24, 25, vistnok alene i Peringskiölds Udgave, men det følger dog ikke heraf, at de af ham vilkaarligt ere indsatte. Cap. 246, der ved en Skjödesløshedsfejl forekommer saa tidligt, og paa et aldeles upassende Sted, findes hos Snorre i Haakon Herdebreds Saga Cap. 21, og Cap. 267 sammesteds Cap. 20. Saaledes have vi paaviist, hvorledes den hele Saga deals er Udskrift, deals Uddrag af Snorres Verk. Det Sted i selve Hovedfortællingen, hvor Snorres Text er vidtløftigere end vor Sagas, og denne saaledes viser sig som et Udtog af hiin, er den Deel af Cap. 38, hvor der handles om Olafs Tog til Nidaros, thi Snorres Cap. 36, 37, 38, 39, indeholder her langt flere Detailler, og det saaledes, at de ej bære Præget af at være indsatte af en senere Afskriver; tvertimod seer man tydeligt, at Saga-Udskriveren her, uviist hvorfor, har forkortet den ham foreliggende Text. Et enkelt Haandskrift af Snorre (C) har ogsaa den kortere Redaktion.

Endnu et Merke paa, at vor Olafssaga er et Udtog af Snorres Verk, indeholdes ogsaa deri, at det samme Navn, hvortil de i nærværende Haandskrift Cap. 128 (S. 145 L. 4 nedenfra) er ladet aabent Rum, aldeles paa samme Maade findes udeladt, med aabent Rum, saavel i Asgeir Jonssöns Afskrift af den ypperlige Hovedkodex af Snorre, som Thormod Torvæsön kaldte „Kringla“ som i Magnus Einarssöns Afskrift af den nu tabte Deel af Codex Frisianus. Den tredie Papirsauskrift af Snorres Verk, ligeledes efter en Codex som nu er tabt (D), har her oversprunget flere Linjer, saaat hiin Udeladelse der ej kan vise sig. Peder Claussön har her, vistnok rigtigt, Throndhjemsminde (Þröndheimsmynni)¹⁾, men dette synes næsten at være tilföjet efter Gisning, thi Udeladelsen baade hos Snorre og i det bedste Haandskrift af Sagaen vise tydeligt nok, ej alene at det sidste indeholder et Udtog af Snorres Verk, men ogsaa at Snorre ej har kunnet læse det Navn, han fandt optegnet for sig, og heller ikke har seet sig istand til getningsruiis at hitte derpaa.

Og nu, efterat det, vi tör vel paastaa det, er bragt paa det Rene, at vor Saga kun er et Udtog af Snorres Verk, bliver endelig den Gaade löst, hvorfor den samme Fortale, der af Snorre forudskikkes hele Verket, navnlig Ynglingasaga, ogsaa findes foran nærværende Udtog. Det indeholder nemlig Notitser om de Kilder og

¹⁾ Efter Peder Claussön er sandsynligvis Lacunen udfyldt i Peringskiölds Udgave, og efter denne i den Kjöbenhavnske Folio-Udgave II. S. 239.

Autoriteter, Forfatteren har benyttet, og da flere af disse Autoriteter ogsaa gjelde Olafssaga, kunde man ikke, naar man vilde anføre dem, rive deres Navne ud af Sammenhængen, men maatte optage hele Fortalen in extenso. Sandsynligviis har allerede Snorre selv efter enkelte Venners Anmodning paataget sig at antyde, hvorledes Udtoget skulde indrettes, og da maaskee udtrykkeligt fordret, at Fortalen skulde indtages heel og holden; thi det Tillæg, som i vor Saga findes tilføjet Fortalen, og særskilt bebuder St. Olafs Historie, ligesom det indeholder etslags Undskyldning fordi der tales saa meget om Islændinger, kan alene hidrøre fra Forfatteren selv. Men Tillægget slutter sig igjen paa det nøjeste til Fortalen.

Vi mangle ikke aldeles Vink om, naar og hvorledes disse mere eller mindre fuldstændige Afskrifter af Snorres Verk bleve tagne. Paa det merkelige Sted i Sturlungasaga, som vi allerede ovenfor have berørt, fordi Styrme der omtales (V. 11; Udgavens II. S. 123) staar der, efterat der er fortalt om Forliget mellem Snorre og hans Brodersøn Sturla Sighvatssøn: „Snorri reið eigi til þings, en lét Styrmi prest hinn fróða riða með lögsögu. Nú tók at batna með þeim Snorra ok Sturlu, ok var Sturla opt i Reykjaholti. Sturla lagði mikinn hug á at láta rita sögubækir eptir bókum þeim er Snorri setti saman“. Det Tidspunkt, her omhandles, falder omtrent ved 1232. Man kan let tænke sig, hvorledes Sturla under et eller flere af sine Besøg paa Reykholt har faaet Farbroderen til at vise ham, hvorledes han paa bedste Maade kunde lade et Udtog bringe istand af hans Olaf den helliges Saga. Det er endog intet, for Skrift eller Orthographi, der gjør det usandsynligt, at nærværende Haandskrift kunde være en af de Afskrifter, Sturla lod besørge. Men det sandsynligste er dog, at Udtoget, som nærmest vedkommende Norges Nationalhelgen, er besørget efter Anmodning af en eller anden anseet Nordmand, snarest Kong Haakon eller Hertug Skule, thi paa den Maade kunne vi bedst forklare os, hvorfor han tilføjer hiin Undskyldning i Anledning af at Sagaen dvæler saameget ved Islændinger og deres Bedrifter. At Udtoget dog ikke er besørget under noget af Snorres forskjellige Ophold i Norge, men derimod paa Island, ligger, som det synes, i Ordene: „svá man þykkja ef utanlands kemr sjá frásögn“ o. s. v.

De Materialier, Snorre har benyttet til dette Verk, maa have været følgende:

a. Den legendariske Saga, dog, som man maa formode, nærmest i den Form, hvori hans Ven og Tilhænger Styrme havde redigeret den.

b. *Orkneyingasaga*, forsaavidt Episoden om Orknöjarlerne angaar.

c. *Færeyingasaga*, for Episoderne om Færøernes Høvdinger og Karl mörske.

d. Are frodes chronologiske Arbejder, og flere nu tabte Optegnelser af ham, der grundede sig paa, hvad han havde hørt, dels af Odd Kolssön, der igjen havde faaet sin Kundskab fra Thrönderen Thorgeir Afraadskoll, der allerede var voksen Mand og bosat paa Nidarnes 995, dels fra Olaf den helliges Samtidige og Ven Hall Thorarinnssön, födt 996, dels fra Thurid, Snorre Godes Datter. Til disse Meddelelser hörer sandsynligviis nærmest alt, hvad der fortælles om Olafs Forhandlinger med Oplændingekongerne, med Svia-kongen og med Kong Knut. Og de maa i det hele taget have været meget paalidelige, da den paa dem grundede Chronologi viser sig særdeles god; navnlig bliver det ved dem muligt, at faa henført Kong Knuts Romerreise, skjönt den ej udtrykkeligt omtales, til det rette Aar (1026—27), medens endog de engelske Forfattere seile i dette Stykke¹. Blandt Traditioner, der kunde have vedligeholdt sig i Ares egen Familie, var den om Islændingernes Ophold i Norge, thi en af disse, Gelle Thörkelssön, var Ares egen Farfader; meget kan og være fortalt af Thurid, en Sister af Thorodd Snorresön; et og andet kan vel og, uafhængigt af Are, have holdt sig i Snorres egen Familie, thi han nedstammede selv fra Snorre Gode. At andre Traditioner om Forhandlingerne med Sverige, end de Snorre fulgte, ogsaa existerede, maaskee i Hjalte Skeggesöns og Gissur hvites Æt, viser den legendariske Saga. Blandt Hjemmelsmændene Cap. 79 nævnes derhos en „Thorstein frode“. Vi ville nu just ikke paastaa, at ej ogsaa Styrme har kjendt og benyttet disse Optegnelser; tværtimod troe vi det rimeligt, at han, især da de upaatvivleligt fandtes i hans Velynder Snorres Bogsamling og saaledes vare ham tilgængelige, virkelig har benyttet dem; men vi troe, at først Snorre forstod at benytte dem med den tilbørlige Kritik og Smag.

e. Forskjellige Skaldekvad, især af Sighvat og Ottar. Disse har vel og Styrme benyttet, men det Exempel, vi allerede have seet paa hans Fortolkning af dem, viser, at de ej kunne have været ham til synderlig Nytte. Snorre derimod, selv en övet Skald og fortrolig med den hele Skaldeliteratur, maa have forstaaet dem til Punkt og Prikke.

f. Samtidige Meddelelser, der paa Forespørgsel kunne have

¹) See Munchs „det norske Folks Historie, I D. 2det B. S. 680—85.

været ham givne i Norge, f. Ex. hvor han i Haakon den Godes Saga Cap. 27 taler om „høje Bautastene ved Egil Uldserks Græ; Harald Haarfagres Saga Cap. 27, hvor han omtaler Haralds egen Gravsteen; nærværende Saga Cap. 7 („ok er þar haugr hvárs-tveggja“), ej at tale om de fleste Capitler af Ynglingasaga.

g. Flere legendariske Optegnelser, hvilke dog alle synes at have været indførte i Styrmes Verk.

At Snorre selv har kjendt og benyttet dette, synes man at maatte slutte af det Forhold, hvori, som ovenfor viist, Styrme stod til Snorre. Men at han ikke har benyttet dette alene, maa man igjen slutte deraf, at hans Verk indeholder et og andet, der neppe kan have staaet i Styrmes Bog, eftersom der isaafald vel vilde have været Spor deraf at finde i Fagrskinna, hvis Compilerator, efter hvad vi ovenfor have godtgjort, i St. Olafs Historie nærmest eller maa-skee udelukkende har holdt sig til og øst af den styrmeske Olafs-saga. Det er ogsaa aldeles rimeligt, at Snorre, da han skrev sit Verk, eller omkring 1230, maa have været i Besiddelse af flere Hjelpemidler, end Styrme, da denne skrev sit, om end denne — hvad der er sandsynligt — benyttede Snorres Bibliothek eller Samling af historiske Kildeskrifter. Thi da Snorre upaatriveligt stedse søgte at forøge denne, kan han letteligen efter den Tid, da Styrme benyttede den, være kommen i Besiddelse af nye, værdifulde Skrifter, som idetmindste Styrme og han ej forhen kjendte, ja som endnu ikke da Styrme skrev vare forfattede. Nærligen var dette, efter hvad vi tidligere have oplyst, ganske vist Tilfældet med Orkneyingasaga, der, forfattet strax efter 1222, neppe er kommet til Island før 1225, eller, om den endog er forfattet af en Islænding eller paa Island, i alle Fald neppe er bleven færdig förend 1223, 1224 eller 1225.

Efterat vi saaledes ved disse Undersøgelser nogenledes have bragt det paa det Rene, baade at Snorre er den historiske Olafs-sagas Forfatter, og hvilken Fremgangsmaade han har benyttet ved dens Udarbeidelse, er det ogsaa i sin Orden, at vi kaste et Blik paa de øvrige Dele af hans Verk, saavel hvad der ligger forud for St. Olafs Saga, som hvad der følger efter; ej alene, fordi alt, hvad vi ovenfor have fremsat, derved vinder yderligere Bestyrkelse, men ogsaa fordi vi først derved erhverve os det rette Begreb om hans Forfattervirksomhed i det Hele taget.

Hvad Olaf Tryggvesöns Historie angaar, da er det tydeligt, at Snorre dertil langt fra havde saamange Materialier, som til Olaf

den helliges. Det er paa et andet Sted¹ rüst, at de islandske Munke Odd og Gunnlaug, begge i Thingöre Kloster, allerede før Udgangen af det 12te Aarhundrede havde forfattet hver sin Olaf Tryggvesöns Historie paa Latin. Odds Verk kjende vi endnu i en Oversættelse eller fri Bearbejdelse paa Oldnorsk, Gunnlaugs derimod kun af enkelte Citater, der findes i en senere, vidtløftigere Bearbejdelse af Olaf Tryggvesöns Saga, hvorom nedenfor. Ilin Oversættelse eller Bearbejdelse af Odds Verk har Fagrskinns Compiler saa flittigt benyttet, at den, paa saa Undtagelser nær, synes at have været hans eneste Kilde; endog saaledes, at han paa mange Steder, fornemmelig i Beskrivelsen over Scolderslaget, ligesvem har udskrevet den. Naar Fagrskinns Compiler kunde benytte den, da lod dette sig ogsaa gjøre for Snorre, og at han virkelig, umiddelbart eller middelbart, har benyttet den, er vist, navnlig ved Beretningen om Islændingernes Daab, om Ormen lange, og om de forbundne Kongers Samtale før Scolderslaget. Det synes endog som om Snorre her har taget Fagrskinna med paa Raad, thi en Udeladelse, der finder Sted i denne, angaaende Hyrning og Thorgeir, findes og hos Snorre, der sterkt forkorter den hele Samtale; men at han her, som andensteds, har anvendt selvstændig Kritik, viser sig deraf at han istedetfor Styrkaar af Gimse, der nævnes saavel af Odd som i Fagrskinna, sætter Eindride af Gimse, aabenbart fordi han havde beregnet; at Styrkaar ej kunde have været eller været stridsdygtig paa et Tog, hvor hans egen Sønnesøn var med. Sandsynligvis har Snorre ogsaa benyttet Gunnlaugs Verk, der dog neppe i Indholdet afveg saa betydeligt fra Odds. Naar han i Cap. 87 taler om de Æventyr, Olaf bestod med Trolde og Uvætter paa sin Tilbagereise fra Haalogaland, saa sigter han enten til Odd, eller til Gunnlaug, eller til dem begge, thi da Beretningen derom findes i den vidtløftigere Olafssaga, som nærmest holder sig til Gunnlaug, kan der ej være nogen Tvivl om, at de fandtes hos denne, ligesom de findes hos Odd. Forresten synes det og, som om Snorre her har benyttet andre Sagn, der maaskee kunne have været nedskrevne af Sæmund eller Are, maaskee og kun have været mundtligt forplantede, og som vel just af den Grund ej senere have været særskilt opbehandlede, at de i sin Heelhed fandtes indtagne hos Snorre og siden i den vidtløftigere Saga. Besynderligt nok, lader det ej til at Snorre har kjendt den Deel af Færeyingasaga, der angaar Sigmund Brestlessön, da det ellers ikke indsees, hvorfor han ikke ligesaavel optog dette i Olaf

¹) I Fortalen til Udgaven af Odd Munks Olafssaga, Christiania 1853.

Tryggvesöns Saga, som han optog det, der handler om Sigmunds Efterfølgere, i Olaf den helliges Saga, især da han paa en lignende Maade har benyttet Orkneyingasaga, ej alene i Olaf den helliges Historie, men og i, hvad der ligger forud for denne. Jomsvikingasaga synes Snorre at have kjendt og benyttet¹, men har, som man tillige maa formode, benyttet Fagrskinna, og søgt at gaa en Middelvej mellem disse tvende Hovedkilders indbyrdes Afvigelser ved at opstille Konjekturen og anvende selvstændig Kritik²; maaskee han ogsaa kan have været i Besiddelse af særegne, nu tabte, Sagn. I Tidsrummet for Olaf Tryggvesön blive Snorres Kilder øjensynligt magrere. Det egentlige historiske Stof fra Harald Haarfagre af er næsten ikke stort mere, end hvad Fagrskinna og de øvrige ældre Compendier indeholde. Maaskee har der været en kort Påtælt om Haakon den Gode, som han har indlemmet i sit Verk, og som fornemmelig har handlet om hvad der foregik mellem Kongen og Bønderne, da han forsøgte at indføre Christendommen; maaskee han ligeledes har haft enkelte Smaahistorier fra Harald Haarfagres Tid, omtrent saadanne som Snefrid-Historien, der ogsaa findes i ågrip, og som han næsten in extenso har optaget. Men forøvrigt synes han ej at have haft mere af umiddelbart Stof, end hvad der staar i Fagrskinna. Vi ville ikke hermed paastaa, at han ligesom har benyttet Fagrskinna, hvilket dog i sig selv er saare rimeligt, men kun, at han har benyttet de samme Materialier, som Fagrskinnas Compiler benyttede. Vi skulde ej være utilbøjelige til at troe at dette er saagodtsom alt, hvad der for Snorres Tid existerede af ældre norske Kongesagn, og at det maaskee ikke engang var fuldstændigt nedtegnet for Fagrskinnas Tid, saasom Thjodrek Munk i Cap. 1 synes at antyde, at der endnu paa hans Tid ikke fandtes skrevne Sagaer, idetmindste om Harald Haarfagre. Han paaberører sig nemlig Islændingerne, herved sigter han vel nærmest til Are og Sæmund Frode, som Autoriteter for den af ham opstillede Angivelse om Harald Haarfagres Levetid og Regjeringsaar, „da de (Islændingerne) nemlig utvivlsomt fremfor alle andre nordiske Folk stedse have været kyndige og forfarne heri“; og taler tillige i sin Fortælling om Islændingernes gamle Kvæder, hvori de opbehandlede Erindringen om Kongernes Bedrifter; men han tillægger dog paa hiint

¹) See herom Munchs „det norske Folks Historie II, 2. S. 116.

²) Han taler nemlig i Cap. 38 om Palnatoke, der aabenbart kun tilhører denne Saga; ligeledes, i Cap. 26 om Olafs Deeltagelse i Slaget ved Danevirke, see Udgaven af Odd Munks Olafssaga, S. 84.

Sted, at han ej tør kalde hiin Tidsregning fuldkommen sikker, „især fordi man ej tillige havde nogen Skribents Autoritet (maxime ubi nulla opilulatur scriptorum auctoritas)“. Snorre har derimod, som man maa formode, redigeret de uligeartede Masser i et Slags Orden, han har, hvad hans Olaf Tryggvesöns Saga Cap. 13 (foruden hans Fortale) viser, benyttet Are frodes chronologiske Arbejder, og byggende herpaa har han öjensynligt paa ikke faa Steder opstillet sine egne Konjekture, for dermed at udsylde de Huller, hiin i sig selv fejlagtige Tidsregning foraarsagede¹. Flere Berigtigelser eller Udsyldninger har han nu vel ogsaa foretaget efter de Skaldekvad, hvoraf han fremfor saa mange Andre var i Besiddelse, og som han i sin Fortale udtrykkeligt paaberaaber sig. Derhos har han, som man seer (f. Ex. Harald Haarfagres Saga Cap. 31) benyttet Orkneyinga Saga; af Yttringen om Berdlu-Kaare i Cap. 12 lader det til, at han ved Beretningen om Haralds Krige med Kongerne paa Möre og i Fjordene har brugt Egils Saga, hvor alt dette forekommer vidtløftigere. Og derhos har han vel og haft nogle uafhængige Smaafortællinger f. Ex. om Harald Haarfagres Möde med Kong Erik i Vermeland, og senere hen, i Harald Graafelds Historie, om Eyvind Skaldespilder og Nöden i Norge. Hvad Halfdan Svarte angaar, da har der maaskee om ham været en ganske kort Saga, eller maaskee endog tvende, da Fagrskinnas Beretning om Halfdans Giftermaal afviger saa betydeligt fra Snorres. Snorres Beretning, ifölge hvilken Halfdans anden Hustru, Harald Haarfagres Moder, hed Ragnhild og var en Datter af Sigurd Hjort, er aabenbart den islandske, da Sigurd Hjort ogsaa omtales som Haralds Morfader i Egils Saga Cap. 26, og efter denne i Landnama I. 18 og V. 9; medens Fagrskinnas derimod synes at være den norske².

Ynglingasaga maa man ansee for den Deel af Snorres Verk, hvor han er selvstændig, eller hvor han paa gamle Kvad, nævnlig Thjodolfs Ynglingatal, og enkelte löse Sagn, foruden Brudstykker

¹) Vi henvise her til Anmerkningerne bagved Munchs Udgave af Odd Munk, S. 84, 86 og 90—92, jefr. Munch „det norske Folks Historie II, 2, S. 11—19.

²) Det synes ej engang som om hiint Sagn om Sigurd Hjort m. m. er blevet ret kjendt i Norge förcud ved Snorres Verk, da den Codex af Fagrskinnas, der, efter hvad vi ovenfor have nævnt, indeholdt den ældste Text, intet veed derom, men derimod lader Halfdans anden Hustru være Helga Dagsdatter fra Hadeland. Den anden Codex, der er yngre end 1240, udelader derimod den hele Tale om Dag og Helga, men kalder Halfdans Hustru Ragnhild Sigurdsdatter. Dog springer den (maaskee kun ved en Skjödeslöshedsfejl) lige fra Ragnhild til Sigurd Orm i Öje.

af den samme Saga om Ingjald Ildraade, Icar Vidfadme, Harald Hildetand og Ragnar Lodbrok, hvoraf vi lære andre Dele at kjende i det saakaldte Sögubrot saavel som i „Þáttir af Ragnars sunum“, grundede en egen, højst underholdende Historie. Noget har vel allerede Are Frode arbeidet forud heri, at dømme efter den af ham ved Slutningen af Islendingabok meddeelte Slægtrække; men at Snorre dog har været uafhængig af ham, eller idetmindste hist og her fulgt særegne Sagn, fremgaar tydelig af, hvad der er paapeget i „Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie 1850, S. 302—308. Og især er det vel Snorres egne ethnographiske Hypotheser vi læse, saaledes som han allersidst opstillede dem¹, i de første Kapitler af Ynglingasaga. Denne Saga er det nærmest, hvortil han sigter, naar han i Fortalen nævner om „fornar frásagnir um höfðingja þá er ríki hafa haft á Norðrlöndum ok á danska tungu hafa mælt“ o. s. v. Men merkeligt er det her at iagttage Forskjellen mellem de Udtryk, han anvender i Fortalen til det fuldstændige Verk, og dem, der forekomme i Fortalen til Olaf den helliges Saga. I hiin heder det: „Á bók þessi lét ek rita fornar frásagnir“ o. s. v.; thi her handles om det hele Verk, og Fortalen begynder med disse Ord. Fortalen til Olafssaga begynder derimod med Notitsen om Are Frode, og fortsætter derpaa saaledes: „Rita hefi ek látit frá upphafi æfi konunga þeirra er ríki hafa haft“ o. s. v.; han nævner her intet om at han havde ladet det skrive „i denne Bog“, men tilføjer derimod, at han havde ladet skrive om hine Kongers Liv „fra Begyndelsen“; hvilket umiskjendeligt sigter dertil, at „Begyndelsen“ af hans Kongehistorier er at søge paa et andet Sted, nemlig i Hovedverket. En moderne Forfatter vilde maaskee have udtrykt sig saaledes: „Jeg har i mit Hovedverk beskrevet hine ældre Kongers Historie ligesom Begyndelsen af, og henviser saaledes dertil“ o. s. v.

Om den Deel af Snorres Verk, som indbefatter Tidsrummet efter Olaf den Hellige kunne vi fatte os kortere. Magnus den Godes Saga röber endnu dels Benyttelsen af særegne Kilder, forskjellige fra de nu eksisterende vidtløftigere Kongesagaer, f. Ex. i hvad der fortælles om Dronning Aastrid og Alfhild (Cap. 8), m. m.;

¹) De afvige nemlig i enkelte Dele fra dem i Snorra-Edda, med hvilke de ellers i Hovedsagen stemme, og det er tydeligt nok, at mere Kritik er anvendt i Ynglinga Saga, end paa sidstnævnte Sted. Altsaa maa man vel heraf slutte, at hvad der staar i Ynglinga Saga, er det senest nedskrevne, forudsat ellers — hvad man dog neppe kan betvivle — at Snorre er Forfatter af Edda. Det er isaafald af megen Interesse at iagttage, hvorledes hans historiske Kritik har gjort Fremskridt.

men efterhaanden begynder Snorres Text mere og mere at stemme med kines, indtil den endelig fra Harald Haardraades Saga af næsten ganske og i de efterfølgende Sagaer aldeles falder sammen dermed, enkelte Steder undtagne, hvor Beretningen er lidt forkortet, eller lidt afvigende (cf. Ex. hvor Harald Haardraades Krigspuds meddeles), og tillige saaledes, at alle de i de vidtløftigere Kongesagaer indskudte „þættir“ udelades. At Snorre her har excerperet Kongesagaerne, ikke omvendt, sees deraf, at Morkinskinna eller en dermed stemmende Text, hvilken i flere Henseender synes at slutte sig til den legendariske Olafssaga som etslags Fortsættelse af denne, allerede er benyttet saavel af Ágrips som af Fagrskinna's Compilerer. Denne Omstændighed forklarer ogsaa tilstrækkeligt, hvorfor der findes saa mange Steder i Fagrskinna og hos Snorre, der indbyrdes stemme med hinanden saagodtsom Ord til andet.

Efter hvad vi her have udviklet bliver saaledes Snorres selvstændige Forfattervirksomhed større, end man, idetmindste siden Müllers Tid, forestillede sig det. Compilerator og Epitomator har han egentlig ikke været, uden i den senere Deel af sit Verk, hvor han havde de historiske Kongesagaer at holde sig til. Men i hele den større Halvdeel, fra Ynglingasagas Begyndelse af indtil midt i Magnus den Godes Saga, optræder han som kritisk Bearbejder af Stoffet, som virkelig historisk Forfatter¹. Erkjendelsen heraf er saare vigtig til den rette Bedømmelse af hans Verk i Almindelighed og til Forklaring af enkelte Angivelser i Særdeleshed. Saaledes, for at bruge et Exempel af hvad vi allerede have anført, bør man upaatvivlelig med hans Hensførelse af Olafs foregivne Gjennemgravning af „Agnafit“ til Stockholms-Egnen sammenholde, hvad han i Ynglinga Saga Cap. 22 fortæller om Oprindelsen til Navnet „Agnafit“, nemlig at Kong Agne blev dræbt og brændt paa det Sted, hvilket han siger at ligge „paa Östsiden af Tauren, vestenfor Stoksund“. Det tør nok hende, at en Forklaring af Ordet „taur“ der forekommer i Thjodolfs strax nedenfor anførte Vers, som om det skulde betegne Törn eller Södertörn ved Stockholm, istedetfor, hvad der

¹) Naar vi her tale om Snorre som Forfatter, tage vi dette Ord just ikke i den alleregentligste Betydning, som om han selv skulde have conciperet alt. I Fortalen siger han, at han har „ladet skrive“, og ved disse Ord forstaar han vel neppe simpelthen et Diktamen, men at han, antydende Momenterne af hvad han ønskede nedskrevet, overlod sin Sekretær at concipere det eller sætte det i Stil, men derefter selv gennemgik og rettede det Hele. Hans Maade at forfatte paa har maaskee meget lignet den, visse franske Forfattere nu siges at anvende.

vist er rimeligere, Guldkjeden, hvori Agne hængtes, har bidraget sit til at vække den Forestilling hos ham, at „Agnafit“ var at søge i hiin Egn, og at saavel Agnes Død som Olafs Krigslist maatte henføres dertil.

Det bliver ogsaa heraf indlysende, at man ved Bearbejdelsen af Snorres Text er berettiget til at betragte idetmindste alle Codices af Olaf den helliges Saga som Variantcodices, og benytte dem som saadanne. Dette er saameget vigtigere at vide, som den nuværende Hovedcodex af Snorre, den saakaldte „Codex Frisianus“, netop mangler Olaf den helliges Saga.

Da Olaf den helliges Saga ej alene unegteligt er den mest klassiske Deel af Snorres Verk, og den Saga der lettest lod sig udrive af sin Forbindelse og meddele særskilt, men tillige, som handlende om Norges Nationalhelgen, maatte være af størst Interesse for Nordmændene, er det let at begribe, hvorledes der tidlig maatte opstaa Attraa hos dem efter at besidde den særskilt. At han allerede i sin Levetid har efterkommet en saadan Attraa, ved at lade Olafs-saga udskrive og redigere særskilt under sin egen Opsigt, viser det allerede ovenfor paaapegede Slutningssted af Fortalen. Egentlig har der vel kun været en eneste saadan Normal-Udskrift, efter hvilken der igjen siden blev taget andre Afskrifter. Og disse Afskrifter have, som man af det ikke ubetydelige Antal endnu forhaandenværende Codices kan see, været tagne i et stort Antal. Man erfarer ogsaa, hvorledes de efterhaanden ere blorne forøgede eller udspekede ved Tilsætninger, fornemmelig hentede fra den legendariske Saga eller Bearbejdelser deraf, navnlig, som man maa formode, Styrmes. Derved have de vundet i et Slags Fuldstændighed, men tabt overordentligt i kritisk Værd. Herom vil man let kunne overbevise sig ved at sammenligne med nærværende rene, for alle slige Tilsætninger frie Text, den, der er lagt til Grunden for Udgaven i Fornmanna Sögur, efter et Haandskrift fra den tidligere Deel af det 14de Aarhundrede. Vi ansee det overflødigt, her nærmere at omtale og paaapege Tilsætningerne, der ved en saadan Sammenligning let springe i Øjnene. Men ingensteds ere Tilsætningerne flere, eller Mangelen paa Kritik mere iøjnefaldende, end i Flatøbogen, hvor man ved Siden af den historiske Text næsten synes at have optaget alt det legendariske, Styrmes Verk indeholdt. Saaledes fortælles endog flere Begivenheder to Gange, etsteds paa det sædvanlige Sted i den oprindelige Text, etsteds efter Styrme. Gjennemgravningen af hiint Eid ved Mælaren fortælles f. Ex. baade paa det rette Sted i Cap.

26, og strax efter Cap. 37, hist paa sædvanlig Maade, her legendarisk, og saaledes at Indsöen kaldes „Mar“; lidt foran tales der om Olafs 16de Slag i „Auðafurða“ og 17de „á Vallandi“; men dog forekommer siden, i Cap. 22, den sædvanlige historiske Beretning om Slaget i „Jungufurða“ og „fyrir Vallði“, hvilke netop ere de selv-samme. Om Björn Stallares Forræderi og Anger staar den sædvanlige historiske Beretning paa sit Sted (Cap. 176), men derhos indskydes en, der paa det nærmeste stemmer med den legendariske Sagas (Cap. 76) mellem Cap. 157 og 158, sandsynligviis efter Styrmes Bog.

Af Olaf Tryggvesöns Saga synes Snorre selv ej at have foranstaltet nogen særegen Udskrift, og den egnede sig heller ikke dertil i den Form, hvori den fremtræder hos ham. Men i Lighed med Udskriften af Olaf den helliges Saga foranstaltedes siden, som man erfarer, en Udskrift og Bearbejdelse af Olaf Tryggvesöns Saga ved Abbed Berg i Thingöre Kloster, omkring 1330. Det er nemlig i Fortalen til den nye Udgave af Odd Munks Olaf Tryggvesöns Saga S. XV viist, at han, og neppe nogen anden, er den saakaldte større Olaf Tryggvesöns Sagas Bearbejder. Snorres særskilte Olaf den helliges Saga var aabenbart hans Mönster. Han har endog tildeels benyttet dennes Indledningskapitler, exciperede fra de tidligere Partier af Hovedværket; andre Kapitler har han selv tilføjet efter Snorres Verk, navnlig har han udskrevet saagodtsom hele Haakon den Godes Saga. Forøvrigt har han forandret og berigtiget Chronologien, man maa tilstaa, paa en meget sindrig og plausibel, om end i sig selv noget vilkaarlig Maade; derhos har han paa mange Steder omsat den oprindelige kjernefulde Text i et mere ordrigt Sprog, optaget saamange æventyrlige og legendariske Beretninger, som han kunde overkomme, og endelig indflikket betydelige Uddrag af andre Sagaer, fornemmelig Jomsvingasaga, Orkneyingasaga, Landnama, Færeyingasaga og Laxdölasinga. Flatøbogens Compiler har igjen som sædvanligt udvidet den allerede under Bergs Haand opsvulmede Text ved at optage et og andet fra Odd Munk, og ved at levere flere Sagaer, som Berg har nøjet sig med kun at epitomere, ganske in extenso, f. Ex. Orkneyinga Saga og Færeyinga Saga. Det følger ellers af det her paaegede, at ogsaa i denne Olaf Tryggvesöns Saga maa de Stykker, der sees at være uforandret optagne fra Compilers Afskrift af Snorre, kunne anvendes ved Udgaver af Heimskringla.

Det er fornemmelig den rene Form, hvori Snorres Olaf den

helliges Saga fremtræder i nærværende Codex, som, endog om man seer bort fra den Intercesse, dens høje Ælde giver den, gjør det vigtigt at faa den særskilt udgiven¹. Thi den tidligere Udgave, i Fornmanna Sögur, fremstiller en yngre, allerede ved flere slige Til-sætninger som de ovennævnte vanziret Text, i hvilken endog Sproget har tabt meget af den Kjernefuldhed og klassiske Reenhed, som udmerker Texten i nærværende Udgave, der vel maa antages at være saadan, som den flød fra Snorres, eller hans Sekretærs, egen Pen². Derhos synes Udgivelsen ej at være besørget med den tilbørlige Omhyggelighed; saaledes findes i Cap. 13 en mærkelig og væsentlig Udeladelse, der combineret med en Fejl i Codex gjør Misværsningen dobbelt betydelig; der staar nemlig: „var Eiríkr at Uppsöllum i Svíþjóð Eymundarson, hann andaðist þá er hann var nær tíræðr; eptir þat voru konungar i Svíþjóð synir hans, Ólafr faðir Styrhjarnar o. s. v.“ medens der skal staa: „var Eiríkr hann andaðist þá er Haraldr (her er altsaa det til „H.“ forkortede „Haraldr“ læst som „hann“) var nær tvítugr (tíráðr, o: 100 Aar gammel, for „tvítugr“ d. e. 20 Aar gammel); eptir hann var konungr i Svíþjóð Björn son hans; hann varð sóttldauðr; eptir hann váru konungar i Svíþjóð synir hans, Ólafr &c.“ Hvad der her staar med udmerket Tryk, er saaledes ganske oversprunget i Udgaven; muligtviis er det allerede oversprunget i Codex A, efter hvilken Texten er afstrykt, men i saa Fald burde det dog have været anført, at det findes i de øvrige Codices, idetmindste i Cod. S (vor nærværende Codex); men intet Ord findes anmerket derom. I Cap. 130 (Fornm. S. IV. S. 306 L. 3, nærv. Udg. Cap. 123) findes det her umulige Stedsnavn „Gaular“ (fór þá Önundr konungr upp á Gautland, en Ólafr k. norðr i Vikina ok síðan norðr á Gaular ok út á Agðir“), hvilket, om det end er rigtig læst i Cod. A, dog vist ikke findes i de øvrige Haandskrifter, ligesom det ej findes i vor nærværende Codex, der kun har „norðr i Vikina ok síðan út á Agðir“; men heller ikke herom meldes det mindste i Varianterne. Hvad der

¹) Man maa tillige erindre, at Snorres Olaf den helliges Saga netop er en af de Sagaer, der ved Reglementet for den philologiske Embedsexamen, ere nævnte som de Candidaterne fortrinsviis skulle opgive ved Examinationen i Oldnorsk; det er saaledes af megen Vigtighed, endog i denne Henseende, at skaffe en god og let overkommelig Udgave af Sagaen til Veje.

²) Man sammenligne f. Ex. Thorgnys Tale i nærv. Udgave Cap. 65 med den samme i Fornm. Sögur IV. 162: ej alene er Sproget her i sig selv mere slæbende, men gode Ord ere ombyttede med mindre gode, f. Ex. „mikillár“ med „stollz (det tydske „stoltz“) eða stórr“ o. s. v.

i Cap. 53 (vort Cap. 38) staar om Nidaros (Fornm. S. IV. 93, L. 9): „en ádr var þar einn bær i Niðarósi, en Sveinn jarl lét búa til kaupþæjar at Hlöðum“, er aldeles urigtigt, da der aldrig var Tale om at anlægge en Kjøbstad paa Lade; i Varianten staar kun „einbæli“ istedetfor „ein bær“; men ved „kaupþæjar“, der er Feilskrift eller Fejlæsning for „höfuðbæjar“, og som vist ikke findes andens- steds end i Cod. A, er der aldeles ingen Variant tilføjet. Vi kunde anføre flere Exempler, men disse ville sandsynligviis allerede be- findes tilstrækkelige¹. Nærværende Udgave maa saaledes, idet den byder en reen og uforsfalsket Text, antages at blive velkommen, saa- vel for Sproggranskerne som for Historieforskerne.

Haandskriftet, hvorefter Texten i denne Udgave er afstrykt, findes nu i det store kongelige Bibliothek i Stockholm som Nr. 4 quarto blandt norsk-islandske Membrancodices. Formatet er liden Folio eller stor Octav, 9 Tommer langt og 6 Tommer bredt. Bogen ud- gjør 11 Læg, hvert Læg bestaaende af 8 Pergamentsblade, med Undtagelse af det sjette, der kun har 3 Blade, og det ellefte eller sidste der kun har fire, hvoraf Bagsiden paa 3dje og hele 4de Blad fra Saga-Afskriverens Haand har været ubeskrevet, da Sagaen ender paa 3dje Blads Forside. Codex bestaar altsaa i alt af 79 Blade.

Bogen er, efter Retskrivningen og Bogstavernes Form at dømme, skreven paa Island i første Halvdeel af det 13de Aarhundrede. Den er skreven med to forskjellige, samtidige Hænder, begge, fornemme- lig den første, udmærkende sig ved tydelig og smuk Skrift, skjönt noget afvigende fra hinanden hvad Retskrivning og Skrifttræk an- gaar. Den første Haand naar fra Bogens Begyndelse indtil 7de Lægs første Side, tredje Linje, hvor den afløses af den anden Haand ved Ordene Sigurðr oc Þorðr, (nærværende Udgave S. 139), og denne fortsætter da indtil sidste (11te) Læg begynder, hvor den første Haand atter tager ved med Ordene Lundunum stendr (nærværende Udgave S. 244) og fortsætter til Sagaens Ende. Be- gyndelsesbogstaverne i Capitlerne ere malede afvejlende med Rødt

¹) En stor Unøjagtighed, som dog ikke egentlig vedkommer Texten selv, er til- lige begaaet ved Anførelsen af de Stykker, Flatøbogen indskyder, uagtet det laa i Planen, bagved Udgaven i et Anhang, at meddele dem fuldstændigt. Deels ere en Mængde, over hele Sagaen spredte, mindre Notitser, f. Ex. den ovenanførte om Ranes Udsagn ved Olafs Daab, udeladte, deels har man efter Cap. 190 (vort Cap. 199) udeladt en heel, vidtløftig, med mange Vers led- saget Fortælling, kaldet „Völva þáttur“, der kaster et overordentligt Lys paa den ældre hedenske Gudsdyrkelse, og endelig har man S. 211 aldeles ude- ladt Slutningen, om Sighvats Begravelse i Kristkirken.

og Grönt, Overskrifterne ere med Rødt og alle skrevne af første Haand, ogsaa der hvor Texten hidrører fra anden Haand; hist og her mangle Overskrifter (de saaledes manglende ere i Begyndelsen af Udgaven udfyldte efter Heimskringla og satte mellem Klammer til Tegn paa at de fattes i Haandskriftet) og fra Cap. 216 findes ingen slige længer.

For at give Læserne et bedre Begreb om Skriftens Charakter end det ved den blotte Beskrivelse er muligt, have vi ledsaget Udgaven med et lithographeret Facsimile af den nederste Deel af det 43de Blads Bagside, og den øverste Deel af det 44de Blads Forside¹, paa hvilken sidste, L. 3, det ovenfor nævnte Sted findes, hvor den første Haand slutter og den anden begynder. Man vil ved Sammenligning mellem den første Haand og det Facsimile af Morkinskinna, der ledsager Fornmanna Sögur, 7de Bind, finde megen Overeensstemmelse saavel i Skrifttræk som i Skrivemaade, uden at dog Hænderne paa begge Steder kunne siges at være aldeles de samme.

Den første Haand i Codex har en meget bestemt og consequent Retskrivning, saaledes adskilles temmelig nøie æ og œ, det første skrevet e eller e det sidste ø. Vaklen finder Sted mellem i og y i Præpositionen fyrir, der dels skrives fyr dels fire, undertiden findes ogsaa ifir for yfir; men naar det paa et Sted staar fiolkingi og paa et andet briggionni, saa maa dette uden Tvivl blot ansees som Skrivfeil for fiolkyngi og bryggionni.

Den anden Haand i nærværende Codex har adskilligt tilfælles i Skrifttræk og Retskrivning med Cod. Arn. Magn. 291 quarto, Jömsvinga Saga, udgivet i Fornm. S. 11te Bind med et Facsimile, naar man undtager at den er fastere og smukkere end denne; saaledes bruger den ofte ŋ = ng, undertiden y for v eller u naar et i gaar foran: siyer = siver = sjükr, riyfa = rivfa = rjúfa, ja man finder endog syer og ryfa; den bruger ogsaa som oftest et l med en Bugt paa Midten for ll og har oftere Accenter over de lange Vokaler end første Haand; Diphthongen au, som den første Haand gjerne skriver helt ud uden Forkortning, sammentrækkes af anden Haand i eet Tegn ø, hvilket her i Udgaven er gjengivet ved av; en lignende Sammentrækning finder ogsaa undertiden Sted ved Bogstavforbindelsen ar.

Paa Haandskriftets to sidste Blade findes senere tilføjet ad-

¹) Tallet xliii der findes tilskrevet øverst Fol. 44 recto, med en langt yngre Haand, og er indtaget paa Facsimilet, er urigtigt.

skillige Antegnelser. Saaledes staar umiddelbart efter Sagaens sidste Linje med en som det synes norsk Haand fra det 14de Aarhundrede halv udsøstket: „þann signi guð er þessa bok ritaðe“. Paa Forsiden af sidste Blad findes, som det synes, med en islandsk Haand fra Begyndelsen af det 14de Aarhundrede følgende Notits:

skiavldunga .b. rumveria .s. tver. bek
stýrlav. saga dravma saga
eyrbyggja .s. avnundar. brennu .s.
viga Glums .s.

Lidt nedenfor med en Diplomhaand fra omtrent Midten af 14de Aarhundrede findes følgende Penneskrift:

ollum monnom þeim sem þeta berf(!) sia eda hœra sender ommyndvri veri
astrond kvædiv gvdvs ok sina vm svaret er magnvs kvggvr for til svia rikis þa
var ek fœddr i lopstovone sætrv.

Paa næstsids Blads Bagside findes en norsk Kongerække paa Latin, skreven som det synes af en norsk Haand fra Slutningen af 15de Aarhundrede med en fin og temmelig guldret Cursivskrift:

Reges Norwegie

Haralder harfaghre regnauit lxiii annis vel lxxiii quia vtrumque legitur
quod x^o anno etatis et xvii^o incepit

Eriker blodheyx regnauit j anno.

Hakon Adalsteins fostre filius Haral regnauit xxvii annis

postea filii Eriki Haralder grafelder Sigurder slefa et alii similiter parvo
tempore forte xiiii annis vel xvij

Haquinus rike filius Sigurdi ducis huius tempore in Dacia Haraldus Gromson(!)
primus christianus et in Succia incepit regnare Olaus skotkonunger.

Ericus	] duces filii Haquini	} xiii annis.
Sueeno		
et Haquinus filius Eriki		

Olaus Tryggason v annis

Sanctus Olaus xv annis

Sweno filius Kanuti iiii annis

Magnus filius sancti Olai

Haraldus Sigurdason frater sancti Olai interfectus in Anglia ■ Henrico
filio regis Anglie m^o lxxiii^o vel 4°.

Olaus kyre et Magnus filii Haraldi ■ hic Olaus fundauit ecclesiam Nidrosien-
sem primitus lapideam

Magnus barfœtr filius proximi Olai ■ Magnus est occisus in Ybernia

Sigurder Jorsalafari huius mater Thora

Magnus et Haralder gille filii Sigurdi

Eistin Jngi Sigurder filii Haraldi.

Swerre filius Sigurdi

hujus filius Haquinus

Magnus eius filius hic incepit ecclesiam sancti Olai.

Med den samme Haand findes ogsaa paa flere Steder inde i Haandskriftet dels over dels under Texten ligeledes paa Latin tilføiet Indholdsangivelser til enkelte Capitler; mange af disse, der have staaet noget langt ud ved Randen af Bogen, ere senere tildeels ved Bogens Indbinding blevene bortskaarne af Bogbinderen. Andre Notitser, der ere tilføiede i senere Tid efterat Bogen er kommen til Sverige, have ingen synderlig Interesse for os, de angaa for en Deel enkelte Ord og Udtryk, der synes at have rakt Vedkommendes Opmerksomhed, og indeholde undertiden Oversættelser tildeels fejlagtige af disse.

For at gjøre Udgaven brugbarere have vi tilføiet et Anhang, indeholdende Forklaring over Viserne saavel som over de vanskeligste Steder. Ligeledes have vi ledsaget den med en Oversigt af Capitelinddelingen i nærværende Saga sammenlignet med Olaf den Helliges Saga i Fornmannasögur og i Heimskringla, samt tilføiet et alfabetisk Nævneregister.

Til Slutning skyldte vi at takke Bestyrelsen for det store kongelige Bibliothek i Stockholm for den sjeldne Velvillie, hvormed den, ved denne som ved foregaaende lignende Anledninger, har imødekommet vor Anmodning om at udlåane os Codex til Afbenyttelse i Christiania og derved saa særdeles lettet os dette vort Arbeide.

Christiania, i August 1853.

P. A. Munch.

C. R. Unger,

SAGA OLAFS KONUNGS ENS HELGA.

Prologus.

Ari prestr þorgils son enn froðe ritaðe fyr(s)tr manna her a lande at noröno male fröði. beðe forna oc nyia. ritaðe hann fyr(s)t i upphafi sinnar bocar fra Jslandz bygð oc lagasetning. siðan fra logsogommonnom. hversö lengi hverr hafðe lavg sagt. oc hafði hann aratal fyr(s)t til þess er cristni com a Jsland. en siðan allt til sinna daga. Hann toc þar oc við mörg onnor dæmi. beði konunga efi i Noregi oc i Danmorc oc a Englande. oc stortiðendi þau er gorz höfðu her a landi. oc þyccir oss hans sögunn aull merkiligust. var hann maðr forvitri oc sva gamall at hann var söddr næsta vetr eptir fall Harallz Sigurðar sonar. Hann ritaði sva sem hann sialfr segir efi Noregs konunga eptir sogo Odz Cols sonar Hallz sonar af Siðu. En Oddr nam at þorgeiri afrazkoll þeim manne er vitr var oc sva gamall at hann bio þa i Niðarnesi. er Hacon iarll enn rici var drepinn. i þeim sama stað let Olafr Tryggva son efna til caupangs seto. en Olafr enn helgi reisti caupstaðenn. Ari com .vii. vetra gamall i Havcadal til Hallz Þorarins sonar. oc var þar .xiii. vetr. Hallr var maðr storvitr oc minnigr. hann mundi þat er þangbrandr prestr scirdi hann .iii. vetran. þat var vetri fyrr en cristni var i log tekin a Jslandi. Ari var .xii. vetra gamall þa er Jsleifr byscop andaðez. Hallr for milli landa. oc hafðe felag Olafs ens helga konungs. oc fec af því uppreist micla. var honom því kunniet um konungriki hans. þa er Jsleifr byscop andaðez. var liðet fra Olafi Tryggva syni .lxxx. vetra. en Hallr anndaðiz .ix. vetrum (siðarr) en Jsleifr byscop. þa hafði hann at vetratale .iiii. vetr ens tiunda tegar. Hann hafði gort bv i Havcadal .xxx. oc bio þar .lx. vetra oc .iiii. vetr. Sva ritaði Ari. Teitr son Jsleifs byscops var með Halli i Havcadal at fostri oc bio þar siðan. Hann

lerði Ara prest. oc marga fróði sagði hann honom. þa er Ari ritaði síðan. Ari nam oc marga fróði at þuriði Snora dottur goða. hon var spauc at viti. hon munði Snorra foður sinn. Snori var þa ngr halffertogr er cristni com a Jsland. en annaðez einom vetri eptir fall Olafs¹ konungs. því var eigi undarlect at hann veri sannfroðr at fornóm tíðendum beði her oc utan lanz. at hann hafði numit af gaumlum monnom oc vitrum. en var sialfr minnigr oc namgiarnn.

Rita hafi ec latet fra upphafi gfi konunga þeirra er rici hafa haft ■ Norðrlondum oc a dansca tungu hafa mælt. sva oc nackvarar kynsloper þeirra estir þui sem ver höfum numit af froðum monnom. oc enn er sagt i fornkvæðum. eða i langfeðga tolo sinnz þar er konungar hafa rakit etlir sinar. Þiódolfr enn fróði scald er sumir kalla enn hyinversca. orti kvæði um Rognvalld konung son Olafs konungs af Vestfold. Olafur var broðir Halfdanar svarta foður Harallz ens harfagra. i því kvæði ero upp talðir .xxx. langfeðga Rognvallz. sogð nofn þeirra. oc sva fra dauða hvers þeirra. oc er talit allt til Jngunarfreys er heiðnir menn caulluðv guð sinn. Annat kvæði orti Eyvindr scaldaspillir um Hacon iarll enn rica Sigurðar son. oc talði hann langfeðga til Semings er sagt er at veri Jngunarfreys son Niarðar(sonar). Sagt er þar oc fra dauða hvers þeirra oc legstað. En fyrsta olld var sv. er alla dauða menn scyldi brenna. En síðan hofse haugs olld voro þa allir rikismenn i hauga lagðir. en aull alðyða grafen i iorð þa er menn voro dauðir. oc settir eptir bautasteinar til minnis. En síðan er Haralldr enn harfagri var konungr i Noregi þa vito menn miclo gorr sannindi at segia fra gfi konunga þeirra i Noregi hava verit. A hans daugum byggðiz Jsland. oc var þa mikil ferð af Noregi til Jslandz. Spurðv menn þa a hverio sumre tíðindi landa þessa i milli. oc var þat síðan i minni fœrt. oc hafi eptir til frasagna. En þo þycci mer þat merkiligast til sanninda er berum orðum er sagt i kvæðum eða auðrum qveðscap þeim er sva var ort um konunga eða aðra hofðingia at þeir sialfr heyrðu. eða i erfikvæðum² þeim er scaldin fœrðu sonom þeirra. þau orð er i qveðscap standa ero en somo sem i fyrstu voro ef rett er kvæðit. þott hverr maðr hafi síðan numit at auðrom. oc ma því ecki breyta. En sogur þær er sagðar ero. þa er þat helt at eigi sciliz aullum a einn veg. en sumir hafa eigi minni þa er fra liðr hvernig þeim var sagt. oc genguz þeim mioc i minni optliga. oc verða frasagnir omerkiligar. þat var meirr en .cc. vetra .xii. røð er Jsland var byggt aðr menn tœki her saugur at rita. oc var þat long gfi oc vant at saugur hefði eigi gengiz i munni ef eigi veri

¹) rettet for Olafs ²) r. f. erfikvæði

kveði beði ny oc fornn þau er menn tæci þar af sannindi fróðinnar. Sva hafa gort fyrr fróðimenninir. þa er þeir villdo sanninda leita. at taca fire salt þeirra manna orð er sialfir sa tíðindi. oc þa voro ngr staddir. En þar er scaldin voro i orrostum. þa ero toc vitni þeirra. Sva þat oc er hann kvað fyr sialfum hofðingianom. þa myndi hann eigi þora at segia þau vere hans. er beði sialfr hofðinginn oc allir þeir er heyrðv vissv at hann hefði hvergi ngr verit. þat veri þa hað en eigi lof.

Nu ritum ver þau tíðindi með nackvarri minningu er gørduz um efi Olafs ens helga konungs. beði um ferðir hans oc lanzstiornn. oc enn nackvat fra tilgongum þess utriðar er lanz hofðingiar i Noreg(i) gørdu orrostu i moti honom þa er hann (fell) a Sticlastopum. Veit ec at sva man þyckia ef utanlanz kómr sia frasognn sem ec hafa mioc sagt fra islenzcum monnom. en þat berr til þess at islenzcir menn þeir er þessi tíðindi sa eða heyrðv. barv higat til lanz þessar frasagnir oc hava menn síðan at þeim numit. En þo rita ec flest eptir því sem ec finn i kveþum scallda þeirra er varu með Olafi konungi.

Upphaf rikis Norðmanna.

1. Haralldr enn harfagri var konungr yfir aullum Noregi langa efi. en aðr voro þar margir konungar. sumir hofðu eit fylki til foraða. en sumir nockoro meirr. en alla þa toc Haralldr kónungr af rici. sumir fello. sumir flyðv land. en sumir leto af konungdomi. oc naðe engi maðr þa þar i landi at bera konungs nafn nema hann einn. Jarll setti hann i hverio fylki til lanzstiornar oc laug at dōma. Haralldr konungr atti margar konor oc morg bornn. hann atti .xx. sono eða meirr. þa er rosenir voro. oc voro allir gerviligir. gaufug modēni altu þeir. oc fōdduz þeir margir upp með moþorfrendum sinum. þessir voro ellztir. Guthormr. oc Halfdanar .ii. Eiricr blōðeyx. hans modir het Ragnilldr dottir Eirics konungs or Danmorco. hann var uppfōddr i fiordum með þori hersi Hroallz syni. þeir voro samōd(di)r. Guthormr. Hrōrecr. Gunnrōðr. er sumir nefna Guðrōð. þeirra modir het Gyða dottir Eirics konungs af Haurðalande. þeir voro þar uppfōddir i barnnescu. Halfdan svartir oc Halfdan hvitir voro tviburur synir Asu dottor Haconar Hlaðaiarls Griotgarz sonar. Sigrōðr het enn þriði. þeir fōdduz allir upp i þrandheimi. Halfdan svartir var fire þeim brōðrom. Olafr. Biornn. Sigtryggr. er sumir kalla Tryggva. Froði. þorgils.

moðir þeirra var Hildir eða Suanhilldr dottir Eysteins iarls af Heiðmore. Haralldr konungr setti Eystein iarll yfir Vestfold. oc selldi honom til fostrs sono sina þa .v. Sigurðr hrisi. Halfdan haleggr. Guðrøðr liomi. Raugnvalldr rettilbeini. þeir voro synir Snegfríðar finnzcó. Dagr. Hringr. Ragnarr rykill. þeirra moðir het Alfhilldr dottir Hring's Dags sonar af Hringaríki. þeir fœddvz a Upplandum. Jngigerðr oc Alof arbot varu oc þeirra dœtr. Jngibiorg het dottir Harallz ens harfagra er atti Halfdan iarl. þeirra dottir¹ Gunnhilldr er atti Finn en scialgi. þeirra bavn en Eyvindr scaldaspillir oc Niall. Sigurðr. Þora. dottir Nials var Astriðr moðir Steinkels Sviakonungs. Enn varu fleire dœtr Harallz ens harfagra. Alofo dottor Harallz konungs. atti Þorir iarll þegiandi. þeirra dottir Bergliot moðir Haconar ens ríka. Haralldr konungr gípti dœtr sínar innan lanz iorlum sínom. Haralldr konungr var allra manna mestr vexti oc stercastr. hveriom manne fríðare synom. oc betr at ser gœrr of allar iðrottir. þat var síðan sua mioc ettgengt. at þat hefir halldiz i hans ett allt i minni þeirra manna er enn líva. þa er Haralldr konungr heriaði land oc atti orrostur þa eignaðiz hann sva vendiliga allt land oc oll oðol. beði bygðir oc setr oc uteyiar eignaðiz hann sva markir allar oc alla avðn lanzens. voro allir buendr hans leigumenn oc landbuar. Haralldr tók konungdom .x. vœtra gamall. en reð landi .lxxiii. þa er hann var .lx. at alldri þa voro margir synir hans alrosenir. en sumir dauðer. þeir gerðuz þa margir ofstopamenn miclir innan lanz oc varu sealfir osattir. þeir racu af eignum iarla konungsens. en suma drapu þeir. Haralldr konungr stefndi þa þing íolment austr i landi oc bauð til Upplendingum. þa scipaði hann lavgum. þa gaf hann sonom sínom aullum konunga nofun. oc setti þat i laugum. at hans ettmanna scyldi hverr taca konungdom eptir sinn fauðvr. en iarldom sa er kvensift var af hans ett cominn. Hann scripti landi með þeim. let hafa Vingulmore. Raumaríki. Vestfold. þelamore. þat gaf hann Olafi. Birni. Sigtryggvi. Froða. þorgílsi. En Heiðmore oc Guðbranzdala gaf hann Dag oc Hring oc Ragnar. Snegfríðar sonom gaf hann Hringaríki. Haðaland. Þotn oc þat er þar la til. hann setti Guthorm son sinn til landvarnar austr við lanz enda. oc gaf honom yfirsoen fra Elfi til Suinasunnz um Ranríki. Haralldr konungr var optast sialfr um mitt land. Hrœrecr oc Guðrøðr varu íafnan innan hirðar með konungi oc hoðu veizlur storar a Haurðalandi oc Sogni. Eirícr var með Haralldi feðr sínom. honom unni hann mest sona sinna oc virði hann mest. honom gaf hann Halogaland oc Norðmœri oc Raumsdal. Norðr i þrandheimi gaf hann yfirsoen Halfdani svarta oc Halfdani hvíta oc

¹) r. f. bornn

Sigreði. Hann gaf sonom sinom i hverio þesso¹ fylki halfar tekior allar. oc þat með at þeir scyldo sitia i haseti scavr hera en iarlar. en scaur leggra en sialfr Haralldr konungr. en þat seti eptir Haralldr konung etlaðe ser hvern sona hans. en hann etlaði þat Eiriki. en þrændir gtuðv þat Halfdani svarta. en Vicveriar oc Upplendingar unno þeim bezt ricis er þar voro þeim undir hendi. Af þessv varð mikit svndrþycki enn af nyio milli þeirra brøðra. En með því at þeir þottuz hava litið rici til forraða þa foro þeir i hernað. sva sem saugur ero til. at Halfdan hviti fell a Estlandi. Halfdan haleggr fell i Orcneyiom. Froði oc þorgils settuz i Dyflinni a Jrlandi. Guthormr fell i Elfar kvislum fyr Saulvaklofa. eptir þat toc Olafr við því rici. er hann hafði haft. Eiric blöðeyx etlaði ser at vera yfirkonungr allra brøðra sinna. hann var longum i hernaðe. hann atti Gunnhildi konunga móðor. Raugnvalldr rettilbeini atti Haðaland. hann nam fiolkyngi oc gerðiz seiðmaðr. Haralldi konungi þotto illir seiðmenn. A Haurðalandi var sa seiðmaðr er het Vitgeirr. konungr sendi honom orð oc bað hann hetta seið. hann svaraðe oc qvað.

þat er va litil
at ver siðim
karla baurun
oc kerlinga.

er Raugnvalldr siðr²
rettilbeini
hroðmaugr Harallz
a Haðalandi.

En er Haralldr konungr heyrði þetta svar. þa með hans raði for Eiric til Upplanda oc com a Haðaland. hann brendi inni Raugnvalld með .lxxx. seiðmanna. oc var þat verc lofat mioc. Guðreðr liomi drucnaðe fyr Japri.

Drap Biarnar.

2. Biornn reð þa fyr Vestfolld. þar var þa kaupstaðr i Tunsbergi. sat hann þar longum en var litt i hernaðe. brøðr hans colloðv hann Biornn caupmann. hann var vitr maðr. stilltr vel oc þotti vinn til hoðingia. hann sec ser gott kvanfang oc macleet. hann gat son er Guðreðr het. Eiric blöðeyx com or Austrvegi með herscip oc lið mikit. hann-beiddiz af Birni brøðr sinom at taca við scautlum oc scyldum þeim er Haralldr konungr atti a Vestfolld. en hinn var aðr vanði at Biornn forði³ sialfr konungi scatt eða sendi menn með. vildi hann enn sva oc villdi eigi af hondum giallda. en Eiric þottiz vista þurfa oc liallda oc drycciar. þeir brøðr þreyttv þetta með capmclum. oc sek Eiric eigi at helldr. oc for braut or þenom. oc com aþtr um nottina. veitti þa Birni atgaungu oc felldi hann. oc manga menn með honom. toc

¹) r. f. þessi ²) r. f. seiðr ³) r. f. forði

Eiricr þar herfang mikit oc for norðr i land. þetta vere licaði storilla Vicverivm oc var Eiricr þar mioc oþoccaðr. foro þau orð um at Olafr konungr mundi hefna Bia(r)nar ef honom gefi fœri a.

(Sætt konunga.)

3. Eptir um uetrin for Eiricr norðr i þrandheim oc toc veizlu i Saulva. en er þat spurði Halfdan svarti. þa for hann til með her oc toc hus a þeim. Eiricr svaf i vtiscemmo. oc comz ut til scogar með .v. mann. en þeir Halfdan brendo upp bœinn. oc allt lið þat er inni var. com Eiricr a fund Harallz konungs með þessum tiðendum. Konungr varð þesso storliga reiðr oc samnaðe her saman. oc for norðr a hendr þrøndum. En er þat spyrr Halfdan svarti. þa byðr hann ut liði oc scipum. oc varð allfiolmeðr. oc lagði ut til Staðs fyr innan þorsbiorg. Haralldr konungr la liði sino ut við Reinsletto. foro menn milli þeirra. Gutthormr sinnðri het gaufugr maðr oc ettstorr. hann var þa i liði með Halfdani svartu. en fyrr hafði hann verit með Haralldi konungi. oc var astvin beggia þeirra. Gutthormr var scalld mikit. hann hafði ort sitt kvæði um hvarn þeirra feðganna. þeir hofðv boðit honum lond. en hann neitti. oc beiddiz at þeir scylldo veita honum eina bøn. oc hofðu þeir því heitit. Hann for þa oc bar sættar orð mille þeirra. oc bað þa hvarnntveggia þeirra bonar. oc þess at þeir scylldo sættaz. en konungar gørdðu sva mikinn metnað hans. at af hans bøn settuz þeir. Margir aðrer gaufgir menn fluttu þetta mal með honum. varð þat at sett at Halfdan scyllde halda rice ollo því er aðr hafði hann haft. scyllde hann oc lata uhætt við Eiric broður sinn. Eptir þessi sogu orti Jorunn scalldmer neckor erendi i Sendibit.

Haralld fra ec Halfdan spyria
herðibraug(ð) en laugðis

syniz svartleitr reyni
sia bragr enn harfagra.

Fra Haconi Aðalsteins fostra.

4. Haralldr enn harfagri gat son i elli sinni er Hacon het. moðir hans er nefnd þora morstong. hon var etzcut or Morstr a Sunnhaurðalandi. hon var kvænna vœnst oc in friðasta. hon var vel ættboren. oc var i frænsemistolo við Haurðakara. en þo var hon caullut¹ konungs ambott. voro þa margir þeir konungi lyðscylldir. er vel voro ættbornir bæði carlar oc conur. Hæðilicr þotti sonom Harallz um Hacon. oc kaulluðv hann morstangar son. Haralldr konungr sendi Hacon son sinn til foftrs Apalsteini Engla konungi. oc fœddiz Hacon þar upp. hann

¹) kollot tilf. Codex, men Ordet er senere overstrøget.

var licastr Haralldi feðr sinom allra sona hans. oc framarst um alla atgervi.

(Fra Tryggva Olafs syni.)

5. Eptir fall Biarnar caupmannz toc Olafr rici yfir Vestfolld oc toc til fostrs Guðrøð son Biarnar. Tryggvi het son Olafs. voro þeir Guðrøðr fostbrøðr oc ngr iafnalldrar oc baðir enir efniligstu. oc atgervimenn miclir. Tryggvi var hveriom manni meiri oc stercari.

Andlat Harallz ens harfagra.

6. Þa er Haralldr konungr hafði .lxxx. vetra at alldri. þa þottiz hann eigi hresleic¹ til hafa fire elli sacir at fara ifir land eða at stiorna konungs malom. þa leiddi hann Eiric son sinn i haseti sitt oc gaf honom valld ifir aullu landi. En er þat spurðiz norðr i Þrandheim. þa settiz Halfdan i konungs haseti. toc hann þa til forraða allan Þrandheim. hursu at þvi raði allir Þrøndir með honom. En er þetta spurðu Vicverir. þa toco þeir til yfirkonungs Olaf um alla Vikina. oc hellt hann þvi rici. þetta licaði Eirici storilla. Tveim vetrum siðarr varð Halfdan svarte braðdauðr inn i Þrandheimi at veizlv nockori. oc var þat (mal) manna at Gvnnhilldr konungamøðir hefði ceypt at fiolkunnigri kono at gera honom banadrycc. Eptir þat toco Þrøndir Sigrøð til konungs. einom vetri siðarr andaðiz Haralldr enn harfagri a Rogalandi. oc var hann heygðr við Haugasund. eptir um vetrinn toc Eiric lanzscyldir allt um mitt landit.

Fall Olafs oc Sigrøðar.

7. Eptir um varit byþr Eiric ut liði miclo oc scipum oc snyr austr til Vicr. þviat þangat var byrr. en beði Vicverir oc Þrøndir lagu viþa i samnaði. Sigrøðr konungr for austr landveg a fund Olafs konungs brøður sins. oc varu þeir i Tunsbergi. Eiric konungr secc sva mikit raðbyri. at hann sigldi dag oc nott. oc for engi niosn fire honom aðr hann com til Tunsbergs. þa gengo þeir Olafr oc Sigrøðr með lið sitt austr a breccona or bōnom. oc fylcðo þar. Eiric hafði lið miclo meira oc secc hann sigr. en þeir Sigrøðr oc Olafr fello þar baðir. oc er þar haugr hvarstveggia þeirra a brecconni sem þeir lagu fallnir. Eiric for þa um Vicna oc lagði undir sec. oc dvalðiz þar lengi sumars. Tryggvi oc Guðrøðr flyðv þa til Upplanda.

¹) r. f. hresleict

Fra Haconi.

8. Þat sama sumar com Hacon Aðalsteins fostri vestan af Eng-landi. for hann þegar norðr til þrandheims oc a fund Sigurðar Illaðaiarls er allra spekinga var mestr i Noregi. oc fec þar goðar viðrtocur. oc bundo þeir lag sitt saman. het Hacon iarlinom miclo rici ef hann yrði konungr. þa leto þeir stefna þing fiolment. oc a þingino talaði Sigurðr iarll af hendi Haconar. oc bauð buondom hann til konungs. Eptir þat stoð Hacon sialfr upp oc talaði. mæltu þat tveir oc .ii. sin i milli at þar veri þa cominn Haralldr enn harfagri oc orðenn ungr i annat sinn. Hacon hafði þat upphaf sins mals at hann beiddi bøndr at gefa ser konungs nafn. oc með at veita ser fylgð oc styrc til at hallda konungdomi. en þar i mot bauð hann þeim at gera alla bøndr ofalborna oc at gefa þeim ofol sin er þa bioggu a. At þesso ørendi varð romr sva mikill at buanda mugrenn øpði oc callaði at þeir villdu hann til konungs taca. oc var sva gort at þrøndir toco Hacon til konungs um allt land. toc hann ser hirð oc for iðir land. þau tiðindi spurðvz a Upplond at þrøndir höfðu ser konung tekit sliçan at ollo sem Haralldr enn harfagri var. nema þat scilði at Haralldr hafði allan lyð i landi apiað. en þessi Hacon vildi hveriom manne gott oc bauð aptr at gefa buondum ofol sin. þau er Haralldr hafði af þeim tekin. Við þav tiðindi vrðv menn glaðir. oc sagði hverr avðrom. flaug þat sem sinu elldr allt austr til lanzenda. Margir foro af Upplavndom at hitta Hacon konung. sumir sendv menn sumir gerðv orðsendingar oc iarteinir. oc allir til þess at hans menn villdv gøraz.

Fra Haconi.

9. Hacon konungr for aundurðan uetr a Upplaund stefndi þar þing. oc dreif allt folc a hans fund þat er comaz matte. var hann til konungs tekinn a ollum þingum. for hann þa austr til Vici. þar comu til hans Tryggvi oc Gunnrøðr brøðra synir hans oc margir aðrer er upp taulðv harma sina er hlotið höfðv af Eirici brøður hans. Eirics ovinseld ox e þvi meirr sem allir menn gørdv ser kørra við Hacon. oc heldr höfðv ser traust at mela sem þotti. Hacon konungr gaf konungs nafn Tryggva oc Gvnnrøði. oc rici þat sem Haralldr konungr hafði gefit feðrum þeirra. Tryggva gaf hann Ranriki oc Vingulmorc. en Gunnrøð Vestfolld. En fyr þvi at þeir voro ungir oc bernscir. þa setti hann til gavfga menn oc vitra at raða landi með þeim. Gaf hann þeim land með þeim scildaga sem fyrr hafði verit at þeir scylldo hafa helming scullda oc scatta við hann. For Hacon konungr norðr til þrandheims

er varaði. Um varit bauð Hacon konungr ut her miclum or þrandheimi. en Vicverir austan oc með allmikinn her. Eiricr dro um mitt landit her saman. oc varð illt til liðs. þviat rikismenn margir scutvz honom oc foro til Haconar. en er hann sa engi efni sin til viðstöðu moti her Haconar þa sigldi hann vestr um haf með því liði er honom villdi fylgia. For hann fyrst til Oreneyia. oc hafði hann með ser lið mikit. síðan sigldi hann suðr til Englanz. oc for þar með herscilldi. Apalsteinn Engla konungr sendi orð Eirici. oc bauð honom at laca af ser rici i Englandi. oc villdi þat vinna til settar með þeim brøðrom Eiriki oc Haconi at gefa honom Norðimbraland er kallaðr er enn .v. lutr Englanz. þann cost þa Eirikr. var hann konungr i Norðimbralandi meðan hann lifði. Eiricr fell i Vestrviking. Eiricr oc Gunnhilldr attu morg bornn. synir þeirra varu Gamli. Haralldr grafelldr. Sigurðr slefa. Erlingr. Gutthormr. Ragnfrøðr. Guðrøðr. Ragnhilldr het dotter þeirra er atti Arnfinnr iarll sonr þorfinnz iarls.

Fra Haconi Aðalsteins fostra.

10. Hacon konungr reð fire Noregi .xxvii. (vetr). hans aulld var sva goð at alla eftir síðan hafa þar lanzmenn þat i minni haft. þa var allzconar ar beði a sę oc landi. þa var oc friðr sva goðr beði með buondum oc caupmonnom at engi grandaði annars fe. oc engi gerði auðrom friðbrot. Hacon konungr var allra manna glaðastr oc malsniallastr oc litillatastr. hann var maðr storvittr. oc lagði mikinn hug á lagasetning i Noregi. hann setti Gulapings laug oc Frostapings laug oc Heitsevis laug fyrst at upphafi. en aðr höfðv ser hverir fylkismenn laug. Hacon konungr gaf Sigurði Hlaðaiarli magi sinom valld um allan þrandheim sva sem Halldan hafði haft oc Hacon faðir hans um daga Harallz ens harfagra. Hacon konungr var a v(e)izlum a Hlaudum með Sigurði¹⁾ magi sinom. þa fœddi son Bergliot kona Sigurðar iolanott ena fyrsto. Hacon konungr ios vatni sveininn. oc gaf honom nafn sitt. sa sveinn fœddiz upp oc varð síðan gaufugr maðr. Enn ofra lut rikis Haconar konungs como i Noreg synir Eirics bloðeyxar oc brutvz til lanz. oc attu orrostu við Hacon konung. Hacon hafði iafnan sigr. þar fell Gamli Eirics son. Ena síðustu orrostu attv þeir ■ Haurðalandi i Stord ■ Fitiom. þar fecc Hacon sigr oc varð sarr. hann anundaðiz a Haconar hello. þar hafði hann borenn verit. oc er hann heygðr a Seheimi.

¹⁾ r. f. Sigurði

Drap Sigurðar Hlaðaiarls.

11. Eirics synir laugðu þá land allt undir sec. heto þeir ollom monnom laugum þeim er Hacon konungr hafði sett i landi. þeir gafo oc höfðingiom þvilicar nafnbötr sem aþr hafði haft hverr þeirra. En er þeir settuz i ríkit oc festoz¹ i landi. þá þotti þeim of mikít ríki hafa Sigurðr iarl i þrandheimi. Broðir Sigurðar iarls het Griotgarðr. hann var yngri þeirra brøðra. oc uirðr miclo minna. hann eggioðo þeir til at drepa Sigurð iarl broðor sinn. þeir fingú honom styrc. oc þat er flestra manna sogn at nockorir af þeim brøð(r)om hafi verit i forinni. þeir foro norðr i þrandheim oc inn a Oglo. como þar um nott oc toco hus a Sigurði iarli. oc brendo hann inni með marga menn. oc foro braut siðan. þat var tveim vetrom siðarr en Hacon konungr fell at sogo Ara prestz ens froða þorgils sonar. þá var Hacon son Sigurðar ngr tvitøgr at alldri. hann var frendmargr oc frennstorr. en Sigurðr faðir hans var vinsell oc astuðigr ollo folki. varð Haconi sva gott til liðs fire þá soc at allir þrøndr snøruz til hans oc vorðv land fire Eiriks sonom. sva at engi þeirra matti koma inn um þrandheims mynni. þá foro milli þeirra begia vinir oc gengu um settir. com sva með fortolom gaufugra manna at þat varð at sett. at Hacon scyldi hafa allt þat ríci i þrandheimi er hafði Sigurðr faðir hans oc vera iarl yfir. En Griotgarðr oc enn fleire menn þeir er Hacon nefndi til scyldo fara utla(gir) yr Noregi. Með þeim Haconi oc Gunnhillði voro stundum enir mesto kgrl(e)icar. en stundum beittuz þav vglreðum. Hacon iarl for nockor sumor i Austrveg at heria. þá drap hann Griotgarð oc .ii. aðra iarls sono oc marga aðra þá menn er verit höfðv at afloco Sigurðar iarls foður hans. Hacon iarl for a fund Dana konungs Harallz Gornus sonar. oc fecc þar goðar viðtocor. oc var þar i enom mesta kørleica. þá var með Dana konungi frøndi hans Gullharalldr. oc gorðvz þeir Hacon felagar. Hacon iarl for aþr i Noreg til ríkis sins. oc var hann rícr maðr oc mikill spekingr.

(Fall Guðrøðar konungs.)

12. Tryggvi konungr Olafs son var rícr maðr oc gaufugr. hann þotti Vicveriom bezt til konungs fallinn oc raða landi ollo. hann atti Astríði dottur Eirics bioðascalla. Guðrøðr konungr son Biarnar var oc gaufugr maðr. hann var astvin Tryggva konungs. Gvðrøðr fecc ser gott kvanfang. son hans het Haralldr. hann var sendr til fosturs upp a Grenland til Hroa ens hvíta lenz mannz. son Hroa var Hraui enn við-

¹) r. f. festoz

forli. voro þeir Haralldr mioc iafnalldrar oc fóstbroðr. Eitt sunar er Hacon iarl for sunnan or Danmore. atti hann stefno við þa Tryggva konung oc Guðrøð konung. oc satv þeir lengi a einmæli. þa for Hacon iarl heim norðr. Eirics synir spurðo þetta. oc grvnoðo at vera myndo landrað við þa. Eptir um varet buaz þeir at fara i hernað. Haralldr konungr oc Guðrøðr broðer hans. oc for ser hvarr þeirra. þviat þeir voro usattir. en er þeir komo avstr i Vic. þa sigllði Guðrøðr austr um Follidina. en Haralldr for til Tunsbergs. en þar scant a land upp var a veizlv Guðrøðr konungr. þa for Haralldr þegar þangat oc toc hus a þeim oc laugðv i elld. Guðrøðr konungr gek utt oc hans lið. fell þar oc marl manna með honom. þa drap Guðrøðr Tryggva konung austr við Vegina. sveic hann i trygð. þat var .vi. vetrum síðarr en Sigurðr iarl fell. Eptir þat laugðv synir Eirics undir sic Vikina. Marga aðra höfðingia frændr sina toco þeir af lífi. en sumir flyðv land fire þeim. Haralldr son Guðrøðar er callaðr var Haralldr enn grensci flyði fyrst til Upplanda. oc með honom Hrani fóstbroðir hans oc fair menn aðrir með þeim. dvalðiz þar um hrið með frændom sinom. Eirics synir leit-
 oðo mioc eptir þeim monnom er i socom voro bundnir við þa. oc þeim aullum mest er þeim var uppreistar at van. þat reðo Haralldi frændr hans oc viner at hann færi or landi a brot.

Fra Haralldi grenska.

13. Haralldr grensci for þa austr til Sviðioðar oc leitaði ser sciponar. oc at coma ser i sveit með þeim monnom er foro i hernað at fa ser fiar. Haralldr var enn gerviligsti maðr. Tosti het maðr i Sviðioð er einn var ricastr oc gaufgastr i landino þeirra er eigi bere tignar nafn. hann var enn mesti hermaðr. oc var longum i hernaði. hann var callaðr Scauglartosti. Haralldr grensci com ser þar i sveit. oc var með Tosta um sumarit i viking. virðiz Haralldr hveriom manne vel. Haralldr var eptir um vetrinn með Tosta. Haralldr hafði verit .ii. vetr a Upplondum. en .v. með Scauglartosta. Sigríðr het dottir Tosta ung oc frið oc svarer mikill. Eirics synir varu hreysti(menn) miclir oc iðrottamenn. grimmir oc ueirar fullir um alla lute. Vm þeirra daga var i Noregi halleri mikit. beði a sę oc landi. var þa sulltr oc seyra um allt land. sva com at gaufgir þolðo eigi vanretti. Klyppr son þorðar Haurðacara sonar drap Sigurð konung slefo. Erling konung drapu oc bøndr. Hacon iarl sat i þrandheimi með trausti þronda. en stundum svør i Danmore með Haralldi Gorms syni. en stundum heriaði hann i Austrveg. þar hittvz þeir Haralldr grensci. oc foro um haustit baðir

til Danmarcar oc voro um vetrinn með Danakonungi. þann vetr settv þeir velgæði um Haralld Eirics son. Haralldr Gorms son sendi orð Haralldi Eirics syni oc bauð honom til sín oc at veita honom land oc iðrsoen i Danmorceu. Eptir um varit for Haralldr suðr til Danmarcar. en er hann com til Limafjarðar þar sem heitir at Halsi. þar com Gullharalldr með lið mikit oc barðiz við Haralld Eirics son. oc þar fell Haralldr Eirics son. Litlo síðarr com Hacon iarll oc toc Gullharalld oc hengði ■ galga.

Fra Haralldi.

14. Haralldr Gorms son for þat sumar norðr i Noreg. oc hafði .vii. hundrað scipa. þar var þa með honom Hacon iarll oc Haralldr grensci oc mart annarra gaufvgra manna þeirra er flyit hófðv oðol sín af Noregi fire Eirics sonom. For Danakonungr norðr til þess er hann com i Tunsberg. oc gek undir hann allt lanzfolk. dreif til hans mikit fiolmenni. Haralldr konungr fecc i hond Haconi iarli her þann allan er til hans var cominn i Noregi. oc gaf honom til forraða Rogaland. Haurðaland. Sognn. Firðafylki. Sunnmøri. Ravmsdal. Norðmøri. þessi .vii. fylki gaf hann honom til forraða með þvilikom formala¹ sem Haralldr enn harfagri gaf sonom sinom. nema þat scilði at Hacon scyldi eignaz þar oc sva i þrandheimi aull konunga bu oc landscyldir. hann scyldi oc hafa konungs fe ef herr veri i landi. Haralldr konungr gaf Haralldi grensca Vingulmorc. Vestfolld. Agðer til Liðandisnes oc konungs nafn. let hann hafa ríki með ollo slíco sem at forno hófðv haft frendr hans. oc Haralldr enn harfagri gaf sonom sinom. Haralldr grensci var þa .xviii. vetra. oc varð síðan fregr maðr. Hacon iarll for með her sinn norðr með landi. en er spurði Gunnhilldr oc synir hennar. þa varð þeim illt til liðs. toco þau enn þat rað sem fyrr at þau sigldv vestr til Orcneyia. en Hacon iarll lagði land undir sec oc reð fire lengi síðan. var þat langa ríð fyrst at Gunnhilldar synir herivðv i Noreg oc attu orrostur við Hacon iarll. oc hafði iarllinn þa scatta alla þa er Danakonungr atti meðan til síns costnaðar. en eptir þat sendi hann Danakonungi stundum hauca oc hesta oc neckvernn lut af scatti en stundum allz engan. allt þar til er Danakonungr talði at. oc at lycðum varð hann sva reiðr at hann for með her sinn i Noreg oc gerði þar et mesta hervirci. En síðan veitti iarll honom enga lyðni. Haralldr konungr hellt allt saltmal við Danakonung. oc sva hellze hann i vinattv við konung meðan hann lifði. Haralldr konungr fecc Asto dottor Guðbranz culo gaufugs mannz.

¹⁾ r. f. iformala

Fra Sigriði.¹

15. Þá er Haralldr konungr enn harfagri hófse til ríkis i Noregi. var Eiricr konungr at Uppsaulum i Sviðioð Emundar son. hann andaðiz þá er Haralldr var ngr tvitögr. Eptir hann var konungr i Sviðioð Biornn son hans. hann varð sottdauðr. Eptir hann voro konungar i Sviðioð synir hans Olafr faðir Styrbiarnar oc Eiricr enn sigrsæli er lengi var konungr i Sviðioð. hann fecc i elli sinne Sigriði dottur Scauglartosta. þeirra son var Olafr sönsci er síðan var konungr i Sviðioð eptir Eirik foður sinn. Eiricr Sviakonungr fecc bana ofarlíga dagvum Haconar íarls Sigurðar sonar. Sigriðr drotning var þá at buum sínum. þviat hon atti bu beði morg oc stor. Sigriðr var storvittr oc forspa um marga lule.

Fra Haralldi grænscá.

16. Eitt sumar þá er Haralldr grænsci for i Austrveg i hernað at fa ser fiar. þá com (hann) i Sviþioð. En er þat spurði Sigriðr drotning fosystir hans. þá sendi hon menn til hans. oc bauð honom til veizlo. hann lagðiz þá ferð eigi undir hófuð. oc for með micla sveit manna. þar var allgoðr fagnaðr. sat konungr oc drotning i hásæti oc drucco beði saman um kvældit. oc var veitt allcapsamlíga ollom monnom hans. Oc er konungr for til reckio. þá var sęingin tiöldut dyrum pello^m oc buen vegligom cleðum. i því herbergi var fatt manna. En er konungr var af kleddr oc kominn i rekio. þá com drotning til hans oc scen(c)ti honom sialf oc loccaði hann mioc til at drecca. oc var en bliðasta. konungr var allmioc druckinn oc beði þau. þá sofnaði hann. en drotning gecc þá oc til svefns. Eptir um morgoninn var enn veizla en capsamlígsta. en þá var sem íafnan verðr þar er menn verða allmioc drucnir at nęsta dag eptir varaz flestir við dryccenn. en drotning var allcat oc tauluþv þau konungr allmart sin i milli. sagði hon sva at hon virði eigi minna þer eignir er hon atti i Sviðioð en konungdom hans er hann atti i Noregi. Við þessar røður verðr konungr oğlaðr oc fannz fatt um allt oc biotz i braut oc var allhugsu^{er}. en drotning var en glaðasta oc le(c)ddi hann i brot með goðum gíofum. For þá Haralldr konungr um haustið apr til Noregs. oc var heima um vetrinn. oc var helldr vkatr. eptir um sumarit for hann i Austrveg með liði sino. oc hellt þá til Sviðioðar. oc sendi orð Sigriði drotning þav at hann vill sinna hana. Hon reið ofan a fund hans. oc talaz þau við. hann vecr brat þat mal ef Sigriðr vili giptaz

¹) r. f. Sigriði

honom. hon svarar at þat var honom hegomamal. oc hann er aðr sva vel kvangaðr at honom er fullreði i. Hann svarar. segir at Asta er goð kona oc gaufug. en ecki er hon sva storboren sem ec em. Sigríðr svarar. Vera kann þat at þu ser ęstörri en hon. hitt monda ec etla at með henni mynnði nu vera beggia yckur gefa. Litlo sciptvz þau fleirum orðum við aðr drotning reið i brot. Haralldi konungi var allscapðvngt. hann biðz at riða upp a land oc enn a fund Sigríðar drotningar. Margir hans menn lautto þess. en eigi at siðr for hann með micla sveit manna. oc com til þess byiar er drotning reð. et sama kvellð kom þar annarr konungr sa het Visivalldr austan or Garðarici. þeim konungum var scipat baðom i eina stofu micla oc forna. eptir því var allr bunaðr stofunnar. en dryce scorti þar eigi um kvellðit sva afenginn at allir menn voro fulldrucnir. sva at¹ haufuðverðir oc utverðir sofnoðv. Þa nott let Sigríðr drotning veita þeim atgaungu beði með eldi oc vapnum. brann þar stofan oc þeir menn sem inni varu. en þeir varu drepnir sem ut komuz. Sigríðr segir þat at (sva) scyllði hon leiða smakonungum at fara af auðrom laundum til þess at biðia sin.

Fra Hrana.

17. En þat var aðr et nęsta atti Hacon iarll orrostu við Jomsvikinga a Hiorungavagi. Hrani hafði verit eptir at scipum þa er Haralldr hafði sott a land upp með því liði er eptir var til forraða. en er þeir spurðu þat at Haralldr var latenn. þa foro þeir braut sem tiðaz oc apr til Noregs. oc saugðv þessi tiðindi. Hrani for a fund Asto. oc sagði henni allan atburð um ferð þeirra oc sva þat hverra ęrenda Haralldr konungr for a fund Sigríðar drotningar. Asta for þegar til Upplanda til favpur sins er hon hafði spurt þessi tiðindi. oc toc hann vel við henni. En beði þau voro mioc reið um þa raðaetlan er verit hafði i Sviðioð. oc þat er Haralldr hafði henne ęttat einęti.

Upphaf Olafs sogo.

18. Sua er sagt at Asta Guðbranz dottir ol sveinbarnn þa um sumarit. sa sveinn var nefndr Olafr er hann var vatni avsinn. Hrani ios hann vatni. var sa sveinn þar uppsøddr fyrst með Guðbrandi oc Astu moður sinne. Nockorom vetrom siðarr giptiz Asta Sigurði syr er þa var konungr a Hringariki. hann var son Halfdanar Sigurðar sonar hrisa Harallz sonar ens harfagra. þeir langfeðgar hoðo haft

¹⁾ r. f. oc

Hringarici til forraða. Sigurðr syr var spekingr mikill. oc gavfugr maðr oc avðigr. engi var (hann) hermaðr. en landstiornarmaðr goðr retlatr oc hofismaðr um alla lute. Olaf Harallz son fœddiz upp (með) Sigurði stuþfeðr sinom oc Asto moðor sinne. einom vetri siðarr en Haralldr konungr fell toco þrændir af lifi Hacon iarll en toco Olaf Tryggva son til konungs. hann var son Tryggva Olafs sonar er fyrr var fra sagt. Olaf Tryggva son var enn mesti merkismaðr. oc at allri atgervi licastr Haconi Aðalsteins fostra. hann var cristinn oc helkt fyrst retta trv Noregs konunga. hann com cristni um allan Noreg. oc mavrg laund onnor cristnaði hann. oc var agetr konungr. hann for um allt land at boða monnom tru. Hann com þa at veitzlo til Sigurðar syr. þa var scirðr konungrinn sialfr¹ oc allir menn hans. þa var oc scirðr Olaf Harallz son oc veitti Olaf Tryggva son honom guðsfiar. Hrani viðforli var með Asto. oc veitti fostr Olafi Harallz syni. Olaf var snemma gerviligr maðr. friðr synom meðalmaðr a voxt vitr var hann snemma oc orðsniallr. Sigurðr syr var busyslumaðr mikill. oc hafði menn sina mioc i starfi. oc hann sialfr for optliga at sia um acra sina eða engi eða fenað. eða enn til smiða. eða þar er menn storfuðv eithva(t). Þat var eitt sinn er Sigurðr konungr villdi riða af bæ. þa var engi maðr lauss at sauðla hest konungs. hann kvaddi Olaf stuþson sinn til at sauðla ser hest. Olafr gek ut oc til geitahuss oc toc buk þann er mestr var oc leiddi heim oc lagði a sauðvleiðe konungs. gek þa oc sagði honom at hann hafði buit honom reiðsciota. þa gek Sigurðr til oc sa hvat Olafr hafði gort. hann mœlti. auðsett er þat at þu mant vilia af hondum raða kvaðningar minar. man moðor þinni þat þyccia sœmiligt at ek hafa engar kvaðningar við þec þer er þer þycci i moti scapi. er þat auðsett at vit monom ecki vera scaplicir. mantv vera myclo scapstørri en ec. Olafr svarar fa oc hlo við oc gecc i brot siðan.

Fra Olafi Tryggva syni.

19. Olaf Tryggva son reð .v. vetr fire Noregi. hann fell i orrostu suðr fire Vindlandi. þa barðiz hann við Svein Harallz son Dana konung. er þa atti Sigríði dottur Scoglartosta. oc við Olaf Eirics son Svía konung. oc við Eirík iarll Haconar son. Eptir þat reðv fire Noregi Eirícr iarll oc Sveinn iarll Haconar synir. oc gullo scatta Dana konungi oc Svía konungi. Eirícr iarll atti Gyðo dottur Sveins Dana konungs. Knutr het son Sveins konungs. Sveinn Dana konungr

¹⁾ r. f. syr

for með her sinn vestr til Englanz ⁊ hendr Aðalraði Engla konungi. Jatgeirs syni. oc atto þeir orrostur oc höfðv þeir ymsir sigr. Sveinn Dana konungr setti menn sína í Vikinni. oc var hans valld allt austan fiarðar.

Fra Olafi Harallz syni.

20. Olaf Harallz son er hann ox upp var ecki har meðalmaðr allstercligr oc sterer at afli. liosiarpr a har. breiðleitr lioss oc riðr i andlite eygþr forcunnar vel fagreygr oc snareygr sva at otti var at sia i augo honom ef hann var reiðr. Olaf var iðrottamaðr mikill um marga lute kunni vel við boga. scaut manna bezt hannscoti. syndr vel hagr oc sionhannarr um smiðir allar. hvart er hann gerði eða aðrir menn. hann var callaðr Olaf digri. hann var diarfr oc sniallr i mali. braðgorr i ollom þrosca beði afli¹ oc vizcv. hvgðeccr var hann ollom frændum sínum oc kunnmonnom kapsamr i leicom. oc villdi fire vera ollom auðrom um flesta lute sem vera atti fire tignar sakir hans oc burða.

Fra því (er) Olaf Harallz son steig ⁊ herscip.

21. Olaf Harallz son var .xii. vetra gamall er hann steig ⁊ herseip fyrsta sinn. Asta móðir hans fecc til Hrana er kallaðr var konungs fostri (til) forraða fire liðe oc faur þeirra með Olafi. því at Hrani hafði að verit opt i viking. þa er Olaf toc við liði oc scipom. þa gafu liðsmenn honom konungs nafn sva sem siðvenia var til at herkonungar þeir er i viking varu ef þeir varu konungbornir þa baru þeir konungs nafn þott þeir seti hvergi at londum. Hrani sat við styr-ihomlu. því segia sumir menn at Olaf vgeri haseti. en hann var þo konungr ifir liðino. þeir helldu avstr með landi. oc fyrst til Danmarcar. Sva segir Ottarr svartir er hann orti um Olaf konung.

Vngr hrattv a vit vengis
vigracer konungr blacki
þv hefir dyrum þrec dreyra
Danmarcar þie vandan.

varð nytligust norðan
nu ert rier af hvot slicri
fra ec til þess er foruð
for þin konungr gorva.

En er havstaði sigldi hann austr fyr Svía veldi. toc þa at heria oc brenna land. því at hann þottiz eiga Svívm at launa fullan fiannscap. er þeir höfðv tekit af lifi Haralld fauður hans. Ottarr svartir segir þat berum orðum at hann for þa austr or Danmore.

Attuð arum screytum
austr i sallt með flaustum
baruð liad af landi
landvorðr a scip randir.

neyttvð segls oc settvð
sundvarpaði stundum
sleit mioc roin micla
morg ár und þer baro.

¹) r. f. apls

Oc enn qvað hann sva.

Drott varð drygligr otti
dolglins af for þinni

svanbræðr namtv síðan
Sviðioðar nes hriðða.¹

Þat haust barðiz Olafr ena fyrsto orrostu við Sotascer. Þat er i Sviasceriom. þar barðiz hann við vikinga. oc er sa Soti nefndr er fire þeim var. hafði Olafr miclo minna lið. en scip störr. hann lagði sin scip milli boða nockorra. oc var vikingunom uhøgt at at leggja. en þau scip er næst laugðv þeim como þeir a stafoliam oc drogu þau at ser oc hrvðv síðan. vikingar lavgþu fra oc hosðv latit fe mikit. Sighvatr scald segir fra þessi orrostu i því kveði er hann talði orrostur Olafs konungs.

Langr bar ut enn unga
iofra kund fra sundi
þið ugði ser síðan
siameiðr konungs reiði.

kann ec til margs enn manna
minni fyrsta sinne
hann rauð østr fyr austan
vlls fot við scer Sota.

Olafr konungr hellt þa austr fire Sviðioð oc lagði inn i Loginn oc heriaði a beði londin. hann lagði allt upp til Sigtuna oc la við fornu Sigtunir. sva segja Svjar at þar se enn griothlauð þau er Olafr konungr let gera undir bryggiosporða sina. En er haustapi þa spurði Olafr konungr til þess. at Olafr Svja konungr dro saman her. oc sva þat at hann hafði iarnum comit um Stoccsund oc sett þar lið fire. en Svja konungr etlaði at Olafr konungr scyldi þar biða fræra. oc þotti Svja konungi litils vert um her Olafs konungs. því at hann hafði litit lið. þa for Olafr konungr ut til Stoccsunda oc comz þar eigi ut. kastali var fire vestan sundit. enn herr mannz fire austan. en þeir spurðu at Svja konungr var þa ■ scip cominn. oc hafði her mikinn oc fiolda scipa. þa let Olafr konungr grafa ut i gognum Agnasit til hafsins. þa varv regnn mikil. En um alla Sviðioð fellr hvert rennanda vatn i Laugenn. en einn oss er til hafs or Leginom oc sva miór at margar ár ero breiðari. en þa er regnn ero mikil eða snenam. þa falla votnin sva øsiliga i Laugenn. at forsfall er ut um Stoccsund. en Laugrenn gengr sva upp ■ londin at víða floar. En er grauptrinn com ut i siaenn. þa hliop ut vatnit oc straumrenn. þa let Olafr konungr a scipom sinom leggja oll styri or lagi. en draga segl við hun. byrr var at blasandi. þeir styrðv með arum. oc gengv scipin mikinn ut ifir grvnnit. oc como aull heil scipin a hafit. En Svjar foro þa a fund Olafs konungs sönscá oc saugþu honom at Olafr digri² var þa cominn ut a haf. Svja konungr vei(1)ti þeim storar atolor er gett scyldo hafa at Olafr kómiz eigi ut. þat er nv síðan kallat konungs sund. oc ma þar ecki

¹) r. f. hriðða ²) r. f. difri

fara storseipum nema þa er votnin osasc mest. Enn er þat sumra manna savgnn at Sviar yrði varir við þa er þeir¹ Olafr hófðo ut grafit fitna oc vatnið fell ut. oc sva at Sviar fœri þa til með her mannz oc etluðv at banna Olafi at hann fœri ut. en er vatnit grof tva vega þa fello baccarnir oc þar folkit með oc tyndiz fioldi liðs. en Sviar mela þesso i mot. oc telia þat hegoma at þar hafi menn fariz.

Fra Olafi konungi.

22. Olafr konungr sigldi um haustit til Gotlanz oc bioz þar at heria. en Gotar hófðo fire samnat oc gœrðv menn til konungs oc buðv honom gialld af landino. þat þecðiz konungr oc teer gialld af landino oc sitr þar um vetrinn. sva segir Ottar svarti.

Gilldir comtu at gialldi
gotnescom her flotna
þorðut þer at varða
þat land iofurr brandi.

rann enn maðr of minna
margr byr um þrec varga
hungur fra ec austr enn ungi
Eysyslv lið þeyia.

Her segir sva at Olafr for þa er varaði austr til Eysyslu oc heriaði þar. veitti þar landgongv. en (Ey)sylir comu ofan oc helldv orrostu við hann. þar hafði Olafr konungr sigr rac flotta heriaði oc eyddi land. Sva er sagt at fyrst er konungr com i Eysyslv þa buðv buendr honom gialld. en er gialld com ofan þa gek hann i mot með liði alvaprndv. oc var þat annan veg en buendr etlvðv. því at þeir foro ofan með ecki gialld helldr með her vapnaðan oc bavrðvz við hann sem fyrr var sagt. enn segir Sighvatr sva.

þat var enn oc onnor
Olafr ne svic falozc
odda þing i eyddri
Eysyslv gek þeyia.

sitt atv fior fotom
far beið or stað sara
en þeir er undan rvnno
allvalldr buendr giallda.

Siðan sigldi hann aprt til Finnlanz oc heriaði þar oc gecc ■ land upp. en lið allt flyði a scoga oc eyddv bygðina at fe ollo. konungr gek upp a land langt ifir scoga nackvara. þa voro fyrir dalbygðir nackvarar þar heita Herdalar. þeir fengv litit fe en ecki af monnom. þa leið a daginn oc sneri konungr ofan aprt til scipanna. en er þeir como a scoginn þa dreif lið at þeim aullum megin oc scaut a þa oc sotti at fast. konungrinn bað þa lifa ser oc vega i mot slict er þeir metti við comaz. en þat var uhøgt. því at Finnir leto scoginn hlifa ser. En aðr konungr comi af scoginom let hann marga menn oc mart var sart. com siðan um kveldit til scipa. þa gœrðu Finnir um nottina með folkingi øði veðr oc storm sevar. en konungr let upp taca

¹) er tilf. Cod.

akerin oc draga segl. oc beittu um nottina fire landit. matti þa meira hamingia konungs en fiolkyngi Finna. fengu þeir beitt um nottina fire Balagarz siðv oc þaðan i haf ut. En herr Finna for ę it efra sva sem konungr sigldi it ytra. Sva segir Sigvatr.

Hrið varð stals i stríðri
stravng Herdala gongo
Finlendinga at fundi
fylkis niðr en þriðia.

en austr við la leysti
leið vikinga sceiðer
Balagarðz at barði
brimsceiðum la siða.

Þa sigldi Olafr konungr til Danmarcar. oc er hann com i Svðrvic atti hann þar ena .iiii. orrostu sem Sigvatr segir.

Enn koðv gram gunnar
galldrs upphofum vallda
dyrð fra ec þeim er vel varðiz
vinnaz fiordā sinne.

þa er olitill uti
iofra liðs a milli
friðr gecc sundr i sliðri
Suðrvic Davnum kvðri.

Þaðan sigldi Olafr konungr suðr til Frislanz. oc la fire Kinnlima siðv i hvossv veðri. þar gecc Olafr upp með lið sitt. en lanzmenn riðu ofan i mot þeim oc borðvz við þa. Sva segir Sigvatr.

Vig vanntv hlenna hneigir
hialmom grimt et fimta
þolðo hlyr a hari
hrið Kinnlima siðv.

þa er við rausn at rēsis
reið herr ofan sceiðum
enn i gegnn at gunne
gecc hilmis lið reckom.

Fra Olafi konungi oc þvi er Sveinn andaðiz.

23. Olafr konungr sigldi þa vestr til Englanz. þar var þat þa tiðinda at Sveinn Harallz son Dana konungr hafði þar selit marga vetr oc heriat land Aþalraðz konungs. haufðv Danir þa gengit um allt England. en Aðalraðr Engla konungr hafði þa flyit landit. Þat sama haust er Olafr com til Englanz. urðv þau tiðindi þar. at Sveinn Harallz son varð braðdauðr um nott i reckio sinne. oc er þat saugnn euscra manna at Jatmundr enn helgi hafi drepit hann með þeim hētti sem enn helgi Mercurius drap Julianum niðing. En er þat spurði Aþalraðr konungr u Flemingialand. þa sneriz hann þegar aptr til Englanz. En þa er hann com aptr i England. þa sendi hann orð oc bauð til sin aullum er fe villdi þiggia til þess at vinna land með honom. dreif til hans mikit fiolmenni. þa com til liðs við hann Olafr konungr með micla sveit Norðmanna. Þeir laugðv fyrst til Lundvna oc helldv scipa hernum utan i Tems. en Danir heldv borginni. avðrom megin arinnar er mikit captun er heitir Svðvirci. þar haufðv Danir mikinn umbunat grafit dici stor. oc setto fyr innan veg(g) með viðum oc grioti oc torfi. oc hosðv þar i lið mikit. Aþalraðr konungr let veita þar atsoen micla.

en Danir vavrðv. oc fecc Aðalraðr konungr þar ecki at gert. Bryggior voro þar ífir ana milli borgarinnar oc Svðvirkis. sva breiðar at aca matti vaugnom ■ vixl. a bryggionom voro vigi gor beði castalar oc borðþac forstreymis sva at toc upp fire miðian mann. vndir bryggionum voro stafir oc stoðo¹ þeir niðr grvnn i anni. En er atsoen var veitt þa stoð herrinn ■ bryggionum sva þyct sem rum haði oc varði. Aþalraðr konungr var mioc hvgsiuer um hvernig hann seyldi vinna borgina. Hann callaði ■ tal alla hofðingia hers sins. oc leitapi raðs við þa hvernnoc þeir seyldi coma ofan bryggionum. þa svarar Olafr konungr at hann vill freista at leggja til sinu liði ef aðrer hofðingiar vilia at leggja. A þeirri malstefnu var þat raðit at þeir scolo leggja her sinom upp undir bryggiornar. bio þa hverr sitt lið oc scip. Olafr konungr let gera flaca af viðartagum oc af blautum viði oc taca i svndr vandahus. oc let þat hera ífir scip sin sva viit at toc ut af borðom. þar let hann undir setia stafi sva þyct oc sva halt at beði var høgt at vega vndan. oc þo ørit stint fire g(r)ioli ef ofan veri a borit. En er herrenn var buen(n). þa veita þeir atroðr neðan eptir anni. oc er þeir coma ngr briggionni. þa var boret ofan a þa beði scot oc vapn oc griot sva stört at ecki hellt við hialmar eða scildir oc scipin meiddvz sialf. laugðv þa margir fra. En Olafr konungr oc Norðmanna lið með homom rørv allt upp undir bryggiornar oc baro kaðla² um stafina þa er upp helldv bryggionom. toco þa oc rørv avllum scipum forstreymis. Stafirnir drogvz með grunnino allt til þess er þeir varu lauser vndir bryggionom. E(n) fyr því at vapnaðr herr stoð ■ bryggionom þyct. þar var oc vapn oc griot mart. en stafirnir voro vndan brotnir. þa bresta niðr bryggiornar oc fell folkit ofan á ána. en allt annat flyði undan oc af bryggionum. svm(t) i borgina. sumt i Svðvirci. Eptir þat veittv þeir atgongv i Svðvirci oc vuno þat. En er borgarmenn sa þat at ain var unnin Tems sva at þeir mattv ecki banna scipfarar upp i landit. þa hreddvz þeir oc gafu upp borgina. oc toco við Aðalraði konungi. Sva segir Ottarr svartí.

Enn brautvz ela kennir
ygs gunnþorinn bryggior

linnz hefir laund at vinna
Lundvna þer snupat.

Oc enn kvað hann þetta.

Comtu i land oc lendir
laðvordr Aðalraði
þin naut recca rvni
rici esldr at slicu.

harðr var fundr sa er ferdvt
fridland i vit niðia
reð gtuðill aðan
Jatmundar þar grundv.

Enn segir Sigvatr fra þesso.

¹) r. f. storo ²) r. f. kaðlar

Rett er at soen en setta
snarr þengill bauð Englum
at þar er Olafir sotti
ygs Lunduna bryggior.

sverð bitv vavlse en vorðv
vikingar þar dici
atti sumt i slettu
Suðvirki lið buðir.

Olafir konungr var með Apalraði konungi um vetrinn. þa attv þeir orrostu micla n Hringmaraheiði a Ulfkels landi. þat riki atti þa Ulfkell snillingr. þar fengu konungar sigr. sva segir Sigvatr scalld.

Enn let siavnnda sinne
sverðþing hait verða
endr n Ulfkels landi
Olafir sem ec fer mali.

stoð Hringmara heiði
herfall var þar alla
Ello kind en olli
arfvorðr Harallz starfi.

En(n) segir Ottarr svarti fra þessi orrostu.

þengill fra ec at þunga
þinn herr scipum ferri
ravð Hringmara heiði
hlöð valkaustu blöði.

laut fyr yðr aðr leti
landfolc i gny branda
Engla ferð at iorðv
ott en morg n flotta.

þa lagðiz landit enn víða vndir Apalrað konung. en þingamenn oc Danir helldv morgum borgum. oc víða helldv þeir enn þa landino.

Fra Olafi konungi.

24. Olafir konungr var haufðingi fire liðino. þa er þeir helldo til Cantarabyrgis oc havrðvz þar til þess er þeir unno staðinn. drapu þeir þar fiolða liðs oc brenndv borgina. Sva segir Ottarr svarti.

Atgavngv vanntv yngvi
ett sielinga micla
bliðr hilmir toctv breiða
borg Cauntara um morgin.

lec við raunn af riki
rettv bragna konr gagni
alldar fra ec at alldri
elldr oc reyer at þv belldir.

Sigvatr scald telr þessa ena attv orrostu hans.

Veit ec at viga mētir
vindum hattr enn atta
styrer gek vaurðr at virki
verþungar styr gerði.

sinn mattvð bæ banna
borg Cantara sorgar
mart fecz pruðvm Pavrtom
portgreifar Oleifi.

Olafir konungr hafði þa landvornn i Englandi. oc for með herscipom fire land. oc lagði upp i Nyiamodo þar var fire þingamanna lið oc attv þar orrostu. oc hafði Olafir sigr. Sva qvað Sigvatr.

Vann ungr konungr Englum
otraudr scarar rauðar
endr com brynt a branda
blöð i Nyiamodo.

nv hafi ec orrostur austan
ogndiarfr .ix. talðar
herr fell danser þar er daurru
dreif mest at Oleifi.

Olafr konungr fór þá víða um landit. oc tók gíolld af monnom. en heriði at avðrom costi. Sva segir Oltarr.

Mattið enscarar ettar	gulldvt gunnar sialdan
aulld þar er toct við gíolldum	gull daglingi hollost
visi veggðarlausum	stundum fra ec til strandar
viðfreg(r) við þer begia.	storðing ofan foro.

Þar dvalðiz Olafr konungr þat sinni .iii. vetr. En et þriðia vár and-
aðiz Áþalraðr konungr. tóco þa konungdom synir hans Jatmundr oc
Jatvarðr. Þa fór Olafr konungr suðr um sę. oc þa barðiz hann i
Hringsfirði. oc vann castala a Holonom er vikingar nakvarir sato
i. hann bravt castalann. Sva segir Sigvatr.

Tavgr var fullr i fogrom	bol let hann a Høli
folc vegs drifa hreggi	hatt vikingar atto
helt sem hilmir mękti	þeir baðot ser siðan
Hrings firði lið þingat,	slies scotnaðar brotna.

Þa hellt Olafr vestr liðino til Grislvpolla oc barðiz þar við vikinga
nackvara fyr Vilhialmsbø. þar hafði Olafr sigr. Sva segir Sighvatr.

Olafr vantv þar er iofrar	þat fra ec vig at vitto
ellipta styr fello	Vilhialms fyr bō hialma
ungr comtu af því þingi	tala minnzt er þat telia
þollr i Grislopollom.	trygs iarls er hait snarla.

Þvi næst barðiz hann vestr i Fetlafirði sem Sigvatr segir.

Taunn rauð tolsta sinni	varð i Fetlafirði
tír fylgiandi ylgjar	fiorbaun lagit monnom.

Þaðan fór Olafr konungr enn svör til Seliopolla. oc attv þa þar orr-
ostu. þar vann hann borg er heitir Gunnvallz borg. mikil borg oc
fornn. oc þar tók hann iarll er het Geirfiðr því at hann reð fire
borginne. Þa atti Olafr tal við borgarmennina. hann lagði gíalld ■
borgina oc a iarllinn til utlausnar .xii. þusundir gullscillinga. sliet fe
var honom gollit af borginni sem hann lagði a þa. Sva segir Sighvatr.

Þrettanda vann þręnda	upp let gramr i gamla
þat var flotta baul drottinn	Gunnvallz borg of morgin
sniallr i Seliopollom	Geirfiðr het sa gorva
sunnarla styr kvnnan.	gengit iarll of finginn.

Draumr.

25. Eptir þat hellt Olafr liði sino vestr i Karlsár oc heriði þar.
atti þar orrostu. Þa er Olafr konungr la i Karlsám oc beið byriar. oc
etiði at sigla út til Norvasvnda. oc þaðan vt i Jorsalaheim. þa dreymði

hann merkiligan draum. at til hans com gaufugligr maðr oc þecciligr oc þo ogorligr. oc mælti við hann bað hann hetta etlon þeirri at fara ut i lond. far aptr til opala þinna þviat þu mant vera konungr ifir Noregi at eilifv. Hann scilði þann draum til þess at hann myndi konungr vera yfir landi oc hans ættmenn langa efi. Af þeirri vitron sneri hann aptr ferðinni oc lagðiz við Peitvland. oc heriaði þar oc brenndi land. þar brendv þeir cævpstað þann er Varrandi het. þess getr Ottarr.

Naðut ungr at eyða
ognteitr iofvrr Peitv

reyndut rësir steinda
rond a Tuscalandi.

Oc enn sem Sigvatr qvað.

Malms vann Møra hilmir
munnríodr er com sunnan
gagn þar er gamlir sprvngv
geirar vpp at Leiro.

varð fyr viga niorðum
Varrandi sia fiarri
brendr a byggðv landi
bör heitir sva Peito.

Fra Olafi konungi digra.

26. Olafr konungr hafði verit i hernaði vestr i Vallandi .ii. sumor oc einn vetr. þa var liðit fra falli Olafs Tryggva sonar .xiii. vetr. þa stund höfðv raðit Noregi iarlar. fyrst Eiricr oc Sveinn synir Haconar iarls. en síðan Sveinn oc Hacon Eirics synir. hann var systurson Knuz konungs Sveins sonar. þa varu i Vallandi iarlar .ii. Vilialmur oc Roðbert. faðir þeirra var Ricarðr Rvðviarll. þeir reðv fire Norðmanndi. Systir þeirra var Emma drotning er att hafði Aðalraðr Engla konungr. synir þeirra varu Jatnundr konungr oc Jatvarðr enn goði. Jatvigr oc Jatgeirr. Ricarðr Rvðviarll var son Ricarðar sonar Roðberz langaspioz. hann var son Gaungvhrolfs iarls þess er vann Norðmanndi. hann var son Ravgnvallz Møraiarls ens rica. móðir hans var Hilldr dottir Hrolfs nefio. Hrolfr var sva mikill maðr at engi hestr matti bera hann. fyr þa save var hann callaðr Gaungvhrolfr. hann var enn mesti hermaðr oc al(l)oeirinn. hann hafði haugvit strandhavgg stor i Vic austr þa er hann var cominn or viking. fyr þat varð honom reiðr Haralldr enn harfagri oc gorrði hann utlagan or Noregi. þa for Hilldr móðir hans a fund konungs oc flutti mal hans. konungrinn varð sva reiðr at hann let ecki þat tioa. þa qvað hon visv þessa.

Hafnit nefio nafna
nu rekit gand or landi
horsean haulða barma
hvi bellit þvi stillir.

illt er við ulf at ylfaze
ygs valbricar slican
mynat við hilmis havlþa
högr er hann cømr til scogar.

Eptir þat for Hrolfr or landi oc heriaði lengi síðan um Vestrlavnd oc rvddi ser til rícis i Vallandi. oc sotti þangat fioldi Norðmanna oc bygði þar er síðan er callat Norðmanndi. Fra Gaungvhrölf ero comnir Rvðviarlar sva sem aðr er sagt. Þeir frændr tauldv lengi síðan frënn-semi við Noregs höfðingia. oc virðv þat mikils. voro þeir enir mestu vinir Norðmanna alla stund. oc atlv með þeim friðland allir Norðmenn þeir er þat villdv þecciaz. Vm haustit com Olaf konungr i Norðmanndi oc dvalþiz þar um vetrinn i Signo oc hafði þar friðland.

Fra Einari þambascelfi.

27. Eptir fall Olafs Tryggva sonar gaf Eiric iarl grið Einari þambascelfi syni Einriða Styrkars sonar. Einarr var þa .xviii. vetra. hann for með iarlinom norðr i Noreg. Sva er sagt at Einarr hafi verit allra manna stercastr. oc beztr bogmaðr er verit hafi i Noregi. oc var harðsceyti hans um fram alla menn aðra. hann scaut með baccakolfi i gognum oxahvð hrablauta. er hecc a asi einom. sciðferr var hann hveriom manni betr. enn mesti var hann iðrottamaðr oc hreystimaðr. hann var eltstorr oc avðigr. Eiric iarl oc Sveinn iarl gipto Einari systur sina Berglioto Haconar dottur. hon var enn mesti scaurvng. Einriði het son þeirra. Jarlar gafv Einari vezlvr storar i Orcadal. oc gørðiz hann rícastr oc gaufgastr i Þrondalaugum. oc var hann iorlonom enn mesti styrer oc astvin.

Fra Eiriki iarli.

28. Þa er Eiric iarl hafði raðit fyr Noregi .xii. vetr. kom til hans orðsending Knvz Dana konungs mags hans. sv at Eiric scyldi fara með honom vestr til Englanz með her. þvi at Eiric var fregr mioc af hernaði sinom oc af því at hann hafði borit sigr oc orðstir or þeim .ii. orrostum er snarpastar höfðv verit a Norðrlondum. aunnvr sv er þeir Hacon iarl oc Eiric baurðvz við Jomsvikinga. en sv avnnor er Eiric barðiz við Olaf Tryggva son. Þess getr þorðr Kolbeins son i Eiries drapv.

Ean hefe leyfð þar er lofða
lofkenda fra ec sendo
at hialmsomom hilmi
hiarls drotna boð iarli.

at skylligast scyldi
scil ec hvat gramr lez vilia
endr at asta fundi
Eiric coma þeirra.

Jarlinn villdi eigi undir haufuð leggiaz orðsendingina. oc setti eptir i Noregi lanz at geta Hacon son sinn. oc fece hann i hond Einari þambascelfi magi sinom at hann scyldi hafa landrað fire Haconi. þvi at hann var þa eigi ellri en .xvii. vetra. En Sveinn hafði þa halft

land við Hacon iarll. Eirier com a England til fundar við Knut. oc var með honom þa er Knvtr vann Lundvnaborg. þar felldi hann Ulskel snilling. Sva segir þorðr.

Gullkennir let gunni
greðis hest fyr vestan
þundr va leysðr til landa
Lundv(n) saman bundit.

fecc regnþorins recca
raunn of þingamonno(m)
vglig hang þar er eggia
Uliskell bla sculfv.

Eirier iarll var a Englandi einn vetr oc atti noccorar orrostur. En annat haust eptir etlaði hann til Rumferðar. þa andaðiz hann af bloðlati þar a Englandi. Knvtr konungr atti margar orrostur a Englandi við sono Aþalraðs konungs. oc haufðv ymsir betr. hann com þat sumar til Englanz sem Aþalraðr konungr andaðiz. þa fecc Knvtr konungr Emmo drotningar. Voro bornn þeirra Haralldr. Haurþaknvtr. Gvnnhilldr. Knvtr konungr settiz við Jatmund konung. scyldi halft England hafa hvarr þeirra. A sama manaði drap Heiðrecc striona Jatmund konung. Eptir þat rac Knvtr konungr af Englandi alla sono Aþalraðs konungs. Sva segir Sigvatr.

Oc senn sono
slo hvernn oc þo

Aþalraðs eþa
ut flemdí Knvtr.

Þat sumar komo synir Aþalraðs konungs af Englandi til Rvðv i Val-land til moðorbrøðra sinna er Olaftr com vestan or vikinginni. oc voro þeir allir þann vetr i Norðmanndi. oc bundo lag sitt saman með þeim scildaga at Olaftr scyldi hafa Norðimbraland ef þeir eignaðiz England af Daunom. Þa sendi Olaftr konungr um haustit Hrana fostra sinn til Englanz. at eflaz þar at liði. oc sendv synir Aðalraðs hann með iartegnom til vina sinna oc frennda. en Olaftr konungr fecc honom lausafe mikit at spenia lið undir þa oc var Hrani um vetrinn i Englandi. oc sec trvnat margra. oc var lanzmonnom betr viliat at hafa samlenda konunga yfir ser. en þo var þa orðin(n) sva mikill styrer Dana i Englandi. at allt landfölc var þa undir brotit riki þeirra.

(Orrosta Olafs konungs).

29. Vm varit foro þeir vestan allir saman Olaftr konungr oc synir Aðalraðs konungs oc como til Englanz þar er heitir Jungufurða. gengv þar a land upp með liði sino oc til borgar. þar varu fyrir margir þeir menn er þeim haufðv liði heitit. þeir unno borgina en drapu mart manna. En er við urðv varir Knvz konungs menn. þa drog v þeir her saman oc urðv bratt fiolmennir. sva at synir Aþalraðs haufðv ecki liðsfiolda við. oc sa þann sinn cost hellzt at hallda a brot oc apt

vestr til Rvðv. þa scilðiz Olafr við þa oc villdi eigi fara til Vallanz. hann sigldi norðr með Englandi allt til Norðimbralan. hann lagði at i hofn þeirri er callað er Fyr valde oc bardiz þar við þoiarmenn oc caupmenn. oc fecc þar sigr oc fe mikit. Her let hann eptir langscipin en bio þaðan knorro .ii. oc hafði hann þa .xx. menn oc .c. albryn-iaðra. oc var þetta lið valit mioc. hann sigldi norðr i haf um haustið. oc fengu ofuiðri mikit i hafi sva at mannhætt var. enn með því at þeir haufðv liðscost goðan oc hamingio konungs. þa lyddi sva sem Ollarr scald qvað.

Vallasta biostv vestan
veðr aurr tva knorro
hætt hafi þer i otta
oppt scioldvnga þopti.

neði stravmr ef steði
strangr kaupscipom angra
innanborz um unnir
erringar lið verra.

Oc enn segir hann sva.

Eigi hræddvz egi
ér forvt sia storan
allvalldr of getr alldar
engi nytri drengi.

opt var fars en forsi
flæust hratt af ser brottum
neytt aðr Noreg beittvð
niðivngr Harallz miðian.

Her segir þat at Olafr konungr com utan at miðiom Noregi. Ey su heitir Sgla er þeir toco land ut fra Staði. þa mælti konungr. let þat myndo vera timadag er þeir hofðv lent við Selv i Noregi. oc kvað þat vera myndv goða vitnescio er sva hafði at borit. þa gengu þeir upp a eyrna. steig konungr avðrom fœti þar sem var leira nockor en steypðiz auðrom fœti a kne. þa mælti hann. Fell ec nv. þa svarar Hrani. Eigi felltu konungr. nv festir þu fœtr¹ i Noregi. Konungr hlo at oc mælti. Verða ma sva ef guð vill at sva gøriz. Ganga þa ofan til scipa. oc siglildv svðr til Ulfasunda. þar spurðv þeir þat til Haconar iarls. at hann var svðr i Sogni. oc var hans þa van norðr þegar er byr gefi. oc hafði hann þar eitt scip.

Fra Olavi Tryggva syni.

30. En þa er Olafr Tryggva son reð Noregi. þa boðaði hann cristni þar i landi. oc var þat torsott i morgum stöðum. hann vann þat til styres ser oc framkvemðar um siðinn at hann gipti Astriði systor sina Erlingi Scialgs syni af Jafri. En fyr því at henne þotti ser litilrepi i því at giptaz honom utignum manne. þa gaf konungr Erlingi halfar landscylldir við sec oc at helmingi allar konungs tekior við sec milli Liðendisnes oc Sogns. Erlingr vildi eigi iarll heita.

¹) r. f. fœtr

en hann hafði meira ríki en scattkonungar flestir. Olaf Tryggva son gípti aðra systur sína Jngibjörgv Raugnvaldi íarli Vlf's syni. hann reð lengi síðan fyr vestra Gautlandi. Vlf's faðir Ravgnvallz var broðir Sigríðar ennar storraðv móðor Olafs Svía konungs. Eptir fall Olafs Tryggva sonar þá er þeir Eirícr oc Sveinn reðv landi. þá atti Eirícr einn þríðivng lanzens oscerðan. oc annan þríðivng hlaut Sveinn Dana konungr. oc hafði hann mestan lut Vikrinnar. en Eirícr íarll suman hans lut at veizlum. Olaf enn sönsci Svía konungr hlaut einn þríðivng lanz. þat voro .iiii. fylki í Þrandheimi. Sparbyggva fylki. Verdöla fylki. Scaun. Stíordöla fylki. a Meri hvarritveggio. Raumsdal. oc austr Ranríki við lanzeunda. Sveinn íarll Haconar son atti Holmfriði dottur Eirícs Svía konungs systor Olafs sönscá. oc hellt hann landino af hendi Svía konungs. oc reð fyrir því ollo. Eirícr íarll let ser ecki lica at Erlíngi Scíalgs son hefði ríci sva mikít. oc toc hann undir sec allar konungs eigur þer er Olaf konungr hafði veitt Erlíngi. En Erlíngi toc íafnt sem aðr lanzscyldir allt um Rogaland. oc gulldv lanzbuar opt tvennar lanzscyldir. en at auðrom costi eyddi hann bygðina. Litit sec íarll af saceyri. því at ecci helldvz þar systlumenninir. oc því at eins for íarlenn þar at veizlum. ef hann hafði mikít fiolmenni. þess getr Sigvatr.

Erlíngi var sva at íarla
att er scíolldvngi mattið
Olafs magr sva at egði
aldys sonar Tryggva.

nést gaf sína systur
snarr buðegna harri
vlf's var þat aðra
alldr gípta Rogunvaldi.

Eirícr íarl orti fyr því ecki a at beriaz við Erlíngi. at hann var frennstorr oc frendmargr vinsell oc rícr. sat hann íafnan með fiolmenni sva sem þar veri konungs hirð. Erlíngi var opt a sumrom í hernaði oc fecc ser fiar. því at hann hellt tecnom hetti um rausn oc stormenzco. þott hann hefði þá minni veizlor oc vhallkvemri en um daga Olafs konungs mags síns. Erlíngi var manna fríðastr oc mestr oc enn stercasti vígr hveriom manne betr. oc um allar íþrottir licastr Olafi Tryggva syni. hann var vítr maðr. capsaur um alla lute. enn mesti hermaðr. þess getr Sigvatr scald.

Erlíngi var engi
annarr leundra manna
orr sa er atti fleire
orrorstor stoðþorrinn.

þrec bar seggr við socner
sínn því at fyrst gek innan
mílldr í marga hílldi
mest en orr a lesti.

þat hefir verit íafnan mal manna at Erlíngi hafi verit gaufgastr allra lendra manna í Noregi. þav varu baurnn Erlíngs oc Astríðar Aslacr. Scíalgr. Sigurðr. Lóþinn. þorir. Ragníldr er atti þorbergr Arna son.

Erlingr hafði iafnan með sér .ix. togo frelsingia eða fleire. oc var þat beði vetr oc sumar at þar var maldryccia at daugurþar borði. en at natverþi var omellt drvccit. En þa er iarlar varu ngr. þa hafði hann .cc. manna eða fleira. Alldri fór hann samennari en með tvi-togsesso alscipaða. Erlingr atti sceið micla .xxxii. at rvmatali. oc þo mikil at þvi. hana hafði hann i vicing eða i stefnvleipangr. oc varu þar á .cc. manna eða meirr.

Fra Erlingi.

31. Erlingr hafði iafnan heima .xxx. þræla. oc umfram annat man. hann etlaði þrelom sinom dags verc. en gaf þeim stundir siþan oc lof til at hverr er sér villdi vinna um rœkr eþa um ngr. hann gaf þeim ærland at sa sér çorni. oc færa avoxtlinn til siar sér. hann lagði a hvernn þeirra verþ oc lausn. leysto margir sec til frælsis en fyrsto misseri eða avnnvr. En allir þeir er nockorr þrifnoðr var ifir leysto sec a þrim vetrom. Með þvi fe keypti Erlingr sér annat man. en leysingiom sinom visaði hann sumom i sildfiski. en sumom til annarra fefanga. Sumir rvddv markir oc gœðv sér bœi. aullum com hann til nackvars þroscæ.

Fra þvi er Olafr konungr toc Hacon iarl.

32. Olafr konungr hellt inn af leið er hann com suðr um Fialir. oc sngrí inn til Sauðvngs sunda. oc lavgþuz þar. la sinom mægin sunnzens hvart scipit. oc haufðv meðal sin kaðal digran. A þeirri somo stundu rœri at svndino Hacon iarl Eirics son með sceið scipaðri. oc hvgðv þeir vera i svndino kaupscip .ii. Roa þeir i sundit fram milli scipanna. Nv draga þeir Olafr konungr strengina upp undir miðian kiol sceiðinni. oc undv með vindasvm þegar er nackvat festi sceiðina. gece upp aptr en fram steypði. sva at sior fell inn um sauxin. fylldi sceipina oc nest hvelðði. Olafr konungr toc þar af sundi Hacon iarl oc alla þa hans menn er þeir handtaca. en sumir haufðv tynz fire grioti oc scotum. en sumir suckv. Sva segir Ottarr.

Blagioða toctu bræðir
bengialfrs oc þa sialfa
scatti gnægðr með screyttv
sceið Haconar reiði.

vngr sottiþ þv þrottar
þings magrennir hingat
mattið iarl þav er atvøð
atlavnd fyr þvi standa.

Jarll var upp leiddr a konungs scipit. var hann allra manna venstr er menn hefði set. hafði har mikit oc fagrt sem silki. bundit um haufuð sér gullhlaði. settiz hann i fyrirrumit. þa mælti Olafr konungr.

Eigi er þat logit af yðr frændum hversv friðir menn þer erot sionom. en farnar erot þer nv at hamingio. Þa svarar Hacon. Ecki er þetta vhamingia er oss hefir hent. hefir þat lengi verit at ymsir hafa sigradur verit. Sva hefir oc faret með oss varum frendum oc yðrom at ymsir hafa betr haft. ec em litið cominn af barnns alldri. oc vorom ver nv ecki vel viðr comner at veria oss. vissom ver nv ecki van til vfridar. kann vera at oss takiz annat sinn betr til en nv. Þa svarar Olaf konungr. Grunar þec ecki þat iarll at her hafi nv sva til boret at þu moner heðan i fra hvarki fa sigr ne usigr. Jarll segir. Þer monoð nv raða konungr at sinni. Þa spurði Olaf konungr. Hvat villtv til vinna iarll at ec lata þec fara a braut hvert er þu vill heilan oc usakaðan. Jarll spyr hvers hann beiðiz. Konungr svarar. Enskis annars en þer farit or landi oc gefit sva upp rici yðart. oc sverit þess eiða at þer halldit. eigi orrostu i gegnn mer heðan i fra. Jarll svarar letz þat monv. Nv vinnr Hacon iarll eiða Olafi konungi at hann scal alldri siðan beriaz i moti honom. oc eigi veria Noreg með ufriði fyr Olafi konungi ne sekia hann. Þa gefr Olaf konungr honom grið oc ollom monnom hans. Toc iarll við scipinv því er hann hafði haft. roa nv i brot leið sina. Þessa getr Sigvatr scald.

Ricr kvað ser at sokia
saudungs konungr nauðir
fremþar giarnn i fornv
fvnd Haconar svndi.

strangr hitti þar þengill
þann iarll er varð annarr
eztr oc gtt gat bezta
vngr a dansca tungo.

Eptir þat byr iarlinn ferð sina sem sciostast or lande. oc siglir vestr til Englanz. hitti þar Knut konung moðorbroðor sinn. Segir honom þa allt hvernig faret hefir um viðscripti þeirra Olafs. Knvtr toc við honom forcunnar vel. setr hann Hacon iarll innan hirðar með ser. gefr honom mikit valld i sino rici. Dvelz Hacon þar nv langa hriþ með Knuti konungi. Þa er Sveinn oc Hacon reðv Noregi gærðv þeir selt við Erling Scialgs son. oc var bundin með því at Aslaer son Erlings fec Gunnhilldar dottur Sveins iarls. scylldv þeir feðgar Erlingr oc Aslaer hafa veitzlor allar þgr er Olaf Tryggva son hafði fengit Erlingi. gerðiz Erlingr þa fullcominn vin iarlanna. oc hvndo þeir þat með swardogum sin i milli.

Fra því er Olaf com til Sigurðar syr.

33. Olaf konungr enn digri snyz nv austr með landi. oc atti víða þing við bøndr. oc ganga margir til handa honom. en sumir þeir er voro frendr eða vinir Sveins iarls mela i moti. Ferr Olaf

fire því scyndiliga austr til Vör. oc helldr lípi sino inn i Vikina oc setr upp scíp sín. sekir nú a land upp. En er hann comr i Vestfold þá fognöðv honom þar vel margir menn þeir sem verit höfðv cunnmenn eða vinir faðor hans. þar var oc mikit gæterni hans um Földina. Hann fór um haustit a land upp a fund Sigurðar konungs mags síns. oc com þar snemma einnhvernn dag. En er Olafur konungur com ngr þenom. þá liopv fire þionostosveinar konungs til bóiarins. oc comu inn i stofu. Asta móðir Olafs konungs sat þar inni. oc conor margar með henne. þá saugðv sveinarnir henne um ferðir konungsens. oc sva at hans var þangat þá bratt van. Asta stendr upp þegar oc heitr a karla oc konor at buaz um þar sem bezt. Hon let .iiii. konor taca bunat stofunnar oc bua sciott með tioldum oc um becci. tveir karlar baro halm a golfit .ii. settv trapizona oc scapkerit .ii. se(t)lv bo(r)ðin .ii. settv vistina. .ii. sendi hon i brot af þenom .ii. baro inn aulit. æn aðrir allir beði conor oc karlar gengu ut i garðinn. Sendimenn foru þar til er var Sigurðr konungur. oc hau(f)ðv með ser tignarkleði hans. oc hest hans með gylltum sauðli. oc bitvllinn var settr smelltum steinv¹ oc gylltr .iiii. menn sendi hon flogurra vegna i bygðina. oc bauð til sín aulv stormenni oc goðmenni at þiggja veizlv er hon gerði fagnaðarol syni sínom. Alla menn er fire varu let hon taca enn bezta bunat er til attv. en þeim fecc hon goð kleði er eigi attv sialfir.

Fra Sigurði syr.

34. Sigurðr konungur syr var þá staddr uti a acrí er sendimenn comv til hans. oc saugðv honom þessi tíþindi. oc sva þat allt er Asta let at hafaz heima a þenom. hann hafði þar marga menn. sumir scaro kornn. en sumir bundo. sumir oko heim kornino. sumir hloðu i hialma eða hlaðvr. en hann oc .ii. menn með honom gengu stundum a acrínn. stundum þar er hlaðit var cornino. sva er sagt um bunat hans at hann hafði kyrtíl blán oc blar hosor hafa seva oc byndna at legg. gra kapv. hautt gran viðan oc urll um andlit. staf i hendi. oc a ofan silfrholer gylltr oc silfrhringr i. sva er sagt fra lunderni Sigurðar konungs. at hann var systumaðr mikill. oc bunaðarmaðr um fe sitt oc bv. oc reð sialfr bunaði. engi var hann scarzmaðr oc helldr famalugr. hann var allra manna vitrastr þeirra er þá varv i Noregi oc auðgastr at lausafe. hann var friðsamr oc vagiarnn. Asta kona hans var ríclundut oc aur. þessi voro baurnn þeirra. Guthormr var ellztr. þá Gvnnhilldr. þá Halfdan. þá Ingiriðr. þá Haralldr. þá mglto sendi-

¹) r. f. oc steinv

menn. þau orð bað Asta at vit scyldim bera þer. at nv þotti henne almiclo mali scipta at þer tækiz stormannliga. oc bað þess at þu scylldir nu meirr liciaz i ett Harallz ens harfagra um scaplyndi en Hrana mionef moðorfauður þinum eða Næreid iarli enom gamla. þott þeir hafi verit spekingar miclir. Konungr svarar. Tiðindi mikil segit er. enda berit er allacafliga. latit hefir Asta mikit ifir þeim monnom fyrr er henni var minni scyllda við. oc se ec at sama scaplyndi man hon hafa enn. oc tær hon þetta með miclom acafa. ef hon fgr sva ut leitt son sinn at þat er með þvilicri stormenzco sem nv leipir hon hann inn. en sva liz mer ef þat scal vera. at þeir er sic veðsetia i þetta mal mvno hvarcki fire sia fe sino eða fiorvi. þessi maðr Olafr bryz i moti miclo ofresli. oc a honom oc hans raðum liggr reiði beði Dana konungs oc Svia konungs ef hann helldr þesso fram. En þa settiz Sigurðr konungr niðr. oc let taca af ser scokleði. oc dro a fotr ser kordvna hosor. oc batt með gylltom sporum. þa toc hann af ser capuna oc kyrtilinn. oc cledviz siðan með pellzeleðvm. oc ytzt scarlaz-capv. gyrði sic með buno sverði. setti hialm gullroðinn a haufuð ser. steig þa u hest sinn. hann gerði vercmenn i bygðina. oc toc ser .xxx. manna vel buinna er riðv heim með honom. þa er hann reið upp i garðinn fire stofuna. þa sa hann at auðrum megin i garðin-
 inom brvnaði fram merkit. oc þar með reið Olafr konungr oc með honom .c. manna. oc allir vel bunir. þa var oc scipat monnom allt milli hus-
 anna. Fagnaði Sigurðr konungr þegar af hesti Olafi konungi stiupsyni sin-
 om oc liði hans. oc bauð inn til dryckio með ser. en Asta gek til oc kysti son sinn. oc bauð honom með ser at dveliaz. oc allt heimillt laund oc lið er hon mgtti veita honom. Olafr konungr þaccaði henne vel orð sin. hon toc i hond honom oc leiddi hann i stofuna. oc til hasætis. Sigurðr konungr fece menn til at taca cleðnat þeirra. oc gefa cornn hestum þeirra. En hann gek til hasætis sins. oc var sv veitzla gor með eno mesta cappi.

Fra raðagerð Olafs oc Sigurðar.

35. Enn er Olafr konungr hafði þar eigi lengi dvalz. þa var þat cinnhvernn dag at hann heimti til tals við sic oc a malstefno Sigurð konung mag sinn oc Asto moðor sina oc Hrana fostra sinn. þa toc Olafr til mals. Sva er sagði hann sem yðr er kunnict. at ec em kominn hingat til lanz. oc verit aðr langa hrið utan lanz. hefi ec oc minir menn haft alla þessa stund þat eino oss til framflutningar er ver hofum sold i hern(a)ði. oc i morgum stoðum orðit til at heita beði

lífi oc salo. hefir margr maðr fyrir oss sa er saclauss var orðit at lata sumir feit oc sumir fíorít með. en yfir þeim eignom sítia utlendir menn er atti minn faðir oc hans faðir. oc hverr eptir annan varra frēnda. oc em ec oðalborinn til. oc lata þeir ser þat eigi einlitt. helldr hafa þeir undir sic tekit eigur allra var frēnda. er at langfeðga tali erom comner fra Haralldi enom harfagra. miðla þeir sumum lítið af. en sumum með ollo ecki. Nu scal þat upp luca fyr yðr er mer hefir mioc lengi i scapi buit at ec etla at heimta fauðurarfínn. oc man ec hvartki fara a fund Dana konungs ne Svía konungs at biðia þa neinna mvna um. þott þeir hafi nu um hrið callat sína eigu þat er var arfr Harallz ens harfagra. Etla ec helldr yðr sat til at segia at sokia oddi oc eggio frēndleifð mína. oc costa þar at allra frēnda minna oc vína. oc allra þeirra er at því raði vilia hverfa með mer. Scal ec oc sva þetta upp hēfia tilkallit at annathvart scal vera at ec scal eignaz ríki þat allt til forraða er þeir [felldv fra Olaf Tryggva son frēnda minn.¹ eða ec scal her falla a frēndleifð minni. Nv venti ec um þec Sigurðr magr eða aþra þa menn i landino er oþalbornir ero her til konungdoms at laugum þeim er setti Haralldr enn harfagri. þa man yðr eigi sva mikilla mvna avant at þer mvnet vpp hēfiaz oc rekaz af hondom frēnda-scomm þessa at eigi moneð er alla yðra mvne til leggja við þann er fyrirgangsmaðr vill verða at hēfia upp ett vara. en hvart er þer vilit lysa manndom neckvernn um þenna lut. þa veit ec scaplyndi alþyð-vnnar at til þess veri ollom titt at komaz undan þrelkan utlendra hofðingia þegar er travst bera til. hēfi ec fire þa soc þetta mal boret fyr engan mann fyrr en þic. at ec veit at þu ert vitr maðr oc cant forsia til þess hvernoc reisa scal fra upphafi þessa raðagörð. hvart þat scal røða af hliði fire nockorom monnom eða scal þat bera þegar i fiolngeli fyr alþyðv. Hēfi ec nv nackvat roðit tavnn á þeim er ec toc hondvm Hacon iarll. oc er hann or landi stockinn. oc gaf hann mer með swardogum þann luta ríkis er hann atti aðr. Nv etla ec at oss man lettara falla at eiga vm við Svein iarll einn saman helldr en þa at þeir veri baþir til landvarnar. Sigurðr svarar. Eigi byr þer litit i scapi. oc er þessi etlan meirr af cappi en forsia at því sem ec virþi. enda er þess ván at langt myne i milli vera litilmenzco minnar oc ahvga þess ens miela er þv mant nv hafa. því at þa er þu vart litt af barns alldri comenn vartv þegar fullr af cappi oc uiafnaði i ollo því er þv mattir. ertu nv oc reyndr mioc i orrostum oc samit þic eptir siðvenio utlendra hofðingia. Nv veit ec at sva fremi mantv þetta hafa upp kveðit er ecki man nv tíoa at letia þec. er oc varkvnn

†) [saal. rettet; sellv fra Olaf T. s. frēndi Cod.

a at slicir lvtir liggi i miclo rvmi þeim er nockorir ero capsmenn. er aull ett Harallz ens harfagra oc konungdomr fellr niðr. en i ongum heitom vil ec binndaz fyrr en ec veit etlan eþa tiltekio annarra Upplendinga konunga. en vel hefir þu þat gort er þv lezt mic fyrr vita þessa etlan en þu berir þat i hameli fyr alþýðv. heita vil ec þer umsyslv minni við konunga oc sva við apra hofþingia eþa lanzfolkit. sva scal þer oc heimillt at hafa fe mitt til styrcs þer. en sva fremi vil ec at ver berim þetta fyr alþýðo. er ec se at nockor framkvæmð eþa styrer fez þer til þessa storreðis. fyr því at sva scaltv til etla at mikit er i fang tekiz ef þv vill cappi deila við Olaf Svía konung oc við Knut er nu er beði konungr i Englandi oc i Danmore. oc man rammar scorþur við at reisa ef hlyða scal. en ecki þycci mer uliect at þer verði gott til liðs. því at alþýðan er giornn til nyiungarinnar. for sva fyrr þa er Olaf Tryggva son com til rikis. at allir urðv því segnir oc naut hann þo eigi lengi konungdomsens. þa toc Asta til orða. Sva er mer gófit son minn at ec em þer segin orþin. oc því segnvst ef þinn þroski metti mestr verþa. vil ec til þess engi lut spara þann er ec a kosti. en her er litt til raðastoda at sia er ec em. En helldr villda ec þott því veri at scripta. at þv yrðir yfirkonungr i Noregi þott þv lifðir eigi lengr i konungdominom en Olaf Tryggva son heldr en hitt at þv verir eigi meire konungr en Sigurðr syr oc yrðir ellidauðr. þa slitv þau malstefnvna. dvalþiz Olaf þar um hrið með ollo liði sino. Sigurðr konungr veitti þeim annanhvernn dag at borðhalldi fisca oc miolk. en annanhvernn slatr oc mvngat.

Fra Uplendinga konungum.

36. Þa voro Uplendinga konungar margir þeir er fylkiom reðv oc voro þeir flestir comnir af ett Harallz ens harfagra. Fire Heiðmore reðo .ii. brøðr Hrørecr oc Hringr. en i Guðbranzdaulum Guðrøprkonungr. Var oc a Raumarici einn sa er hafði þótn oc Haðaland. A Valldresi var oc konungr. Sigurðr syr atti stefnolag við fylkis-konunga uppi a Haðalandi. oc var a þeirri stefno Olaf Harallz son. þa bar Sigurðr upp fyr konunga raðastofnon Olafs mags sins oc biðr þa styrcþar beði at liði oc raðom oc samþyekis. telr upp hver nauðsyn þeim er á at rekaz af hondvm þat undirbrot er Danir oc Sviar hafa þa undir lagt. segir at nv man til verða sa maðr er fire man ganga i þesso raði. telr þa upp morg snilldarverc þav er Olaf hafði gort i serþum sinum. þa svarar Hrørecr. Sat(l) er þat at mioc er niðr fallit riki Harallz ens harfagra er engi hans gttmanna er yfirkonungr i

Noregi. Nu hafa menn ymist við freistat her í landi. var Hacon Apalsteins fostri konungr. oc undö allir því vel. en er Gvnnhilldar synir reðv fyrir. þa varð aullum sva leitt þeirra ofrici oc vafnaðr. at villdv helldr hafa ullenda konunga yfir ser oc vera sialfraðir. því at utlendir hafþingiar voro þeim iafnan fjarri oc vavndvþv litt siðv manna. havðö slican scatt af landi sem þeir scilþv ser. En er þeir urþv osattir Haralldr Dana konungr oc Hacon iarll. þa herioðv Jomsvikingar í Noreg. en þa reis í moti þeim allr mugr oc margmenn. oc hratt þeim ulriði af ser. eggioþv menn þa til þess Hacon iarll at hallda landi fire Dana konungi oc veria oddi oc eggio. En er hann þottiz fulkominn til rikis af styrc lanzmanna. þa gerþiz hann sva harðr oc frecr við landzfolk. at menn þolþv honom (eigi). oc drapv þrendir sialfir hann. en hoso þa til rikis Olaf Tryggva son. er oþalborenn var til konungdoms oc fyr allra luta sacir vel til hofþingia fallinn. g(e)ystiz at því allr lanzmvgr at vilia hann hafa at konungi ifir ser. oc reisa þa upp af nyio þat riki er eignaz hafði Haralldr enn harfagri. En er Olaf þottiz fullcomenn í rikit. þa var fyr honom engi maðr sialfraði. gecc hann við frecv at við oss smakonunga at heimta vndir sec þer scyldir allar er Haralldr enn harfagri hafði her tekit. oc enn sumt frecara. en at siðr varu menn sialfraða fire honom at engi reð a hvern guð trva scyldi. En er hann var fra landi tekinn. þa hofum ver nu halldit vinattv við Dana konung. oc hofum ver af honom traust mikit haft um alla luti þa er ver þurftum at krefia. en sialfreði oc hoglifi innan lanz oc ecki ofriki. Nv er þat at segia fra mino scaplyndi at ec uni vel við sva buit. veit ec eigi þat þott minn frendi se konungr ifir landi. hvart batna scal við þat minn rettr nackvat. en ella man ec engi lut i eiga i þessarri rapagorð. þa mælti Hringr broðir hans. Birta man ec mitt scaplyndi. betra þycki mer þott ec hafa et sama riki oc eignir at minn frendi se konungr yfir Noregi helldr en utlendir konungar. oc metti enn var elt upp hefiar her í landi. er þat mitt hvghoð um þenna mann Olaf at auðna hans oc hamingia myni raða hvart hann scyli riki fa eða eigi. En ef hann verðr einvallzkonungr ifir Noregi. þa man sa þyccia betr hafa er störrí luti a til at telia við hann vm hans vinattv. Nv hefir hann í ongan stað meira costi en einnhverr varr. en því minna at ver hofum nockor lond oc rici til forraða en hann hefir allz engi. erom ver oc eigi siðr en hann oþalborner til konungdoms. Nv viliom ver geraz sva mielir liðsinnismenn hans at vnna honom ennar øzto tignar her í landi oc fylgia þar at með ollom varvin styrc. hvi myne hann oss eigi vel lavna oc lengi muna með goðo. ef hann er sva mikill manndomsmaðr sem ec

hygg oc allir calla. Nv monom ver a þa hetto leggja ef ec scal raða at binda við hann vinatto. Eptir þat stoð upp annarr at auðrom oc talapi. oc kom þar niðr at þess varu flestir fusare at binda felagscap við Olaf. hann het þeim sinni vinatto fullkominni oc rettar bot ef hann yrði einvallskonungr. binda þeir þa(1) með swardogom sin í milli.

Fra Olafi konungi oc Upplendinga konungum.

37. Eptir þat stefndv þeir konungarnir þing. þa bar Olafr upp fyr aldyðv þessa raðagerð oc þat tilkall er hann hefir þar til rikis. biðr þa buendr ser viðtoco til konungs isfir landi. heitr þeim þar i mot lavgom fornoin oc því at veria land fire utlendvm her oc haufð- ingiom. talar um þat langt oc sniallt. Fek hann goðan rom at mali sino. þa stoðo upp konungar oc taulvðv annarr at avðrom oc fluttu allir þetta mal oc eyrindi fire lyðnom. Var þat þa at lycðvm at Olafi var gefit konungs nafn isfir landi ollo. oc dæmt honom land at upp- lenzcum laugum. þa hof Olafr þegar ferð sina. oc let biðða upp veitzlor þar sem konungs bv varu. for hann fyrst um Haðaland. oc þa sotti hann norðr i Guðbranzdala. for þa sva sem Sigurðr syr hafði getit at lið dreif til hans sva mart at hann þottiz þat eigi halft þurfa. oc hafði hann þo ngr .ccc. manna. þa enndvz honom ecki veizlvnrar sem a kveðit var. því at þat hafði verit siðvenia at kon- ungar foro þa um Upplond með .lx. manna eða .lxx. en alldri meirr en hundrað manna. For konungr þa sciott isfir oc var eina nott i sama stað. en er hann com norðr til fiallz. þa byriadi hann ferð sina norðr um fiall.

Fra því er Sigvatr scald com til konungs.

38. Þorðr Sigvallda scald var með Olafi konungi þa er hann var i hernaði. Sigvatr het son þorðar hann var at fostri með þorcatti at Apavatni. en er Sigvatr com i Noreg a fund Olafs konungs. oc hauð at sora honom kveði. konungr sagði at hann vill ecki lyþa kveþi hans. oc hann vill ecki lata yrkia um sec. Sigvatr kvað.

Hlyð minom brag meipir
myreblas því at kanc yrkia
alúgiun mattv eiga
eitt scald drasils tialda.

þott aullvngis allra
allvalldr lofan scalda
þer fę ec hroðrs at hvarv
hlit annarra nitit.

Olafur konungr gaf Sigvati at bragarlaunum gullhring er stoð halfa more. Sigvatr gerðiz hirðmaðr Olafs konungs. hann kvað.

Ec toc lystr ne ec lasta
 leyfð ið er þat síðan
 socnar niorðr við sverþi
 sa er minn vili þino.

þollr fektv hvscarl hollan
 haufum raðit vel baþir
 latrs en ec lanardrottin
 lins bloþa mer goðan.

Sigvatr com af Jslandi oc til Olafs konungs. hann kvað.

Gerbønn mon ec gunnar
 gamteitondvm heita
 aþr þagum ver egis
 elld ef nv bið ec fellda.

landaura veittv luro
 laðþverrandi af knerri
 enn of fanga aungi
 ec hefi sialfr krafít halfa.

Olafr konungr com ofan lípi sino i Uppdal. oc for sva ofan til Ork-
 adals. hann atti þing við bøndr oc beiddi at þeir scyldo við honom
 taka. let þa fram bera vitni þau er ngr haufðv verit. þa er Hacon iarll
 hafði Olaf latit hafa með swardaugum þann luta lanz er hann atti oc
 fyrr hafði haft oc att Eiricr iarll. þat voro .iiii. fylki i þrandheimi.
 Orcdøla fylki. Gauldøla fylki. Strinda fylki. Eyna fylki. margir menn
 veittv honom þar goðar viðtocor en sumir melto i moti sumir flyðv
 undan. Sveinn iarll var þa inn i þrandheimi at Steinkerom. oc let
 þar bua til iolaveizlo. þar var kaupstaðr. Einarr þambascelfir þa er
 hann spuiði til ferða Olafs konungs for hann upp i Gaulardal með
 huscarla sina. hann sendi menn inn til Níþaross let taka roðrarsevto
 er hann atti. foro þeir síþan inn eptir firði oc komo einn dag síðarla
 inn til Steinkera. oc baro niosn Sveini iarli um ferþir Olafs konungs.
 Jarlinn atti langscip er flaut tialdat fyr þonom. let hann þegar um
 kveldit flytia a scip lausafe sitt oc kleðnað manna. dryc oc vist sva
 sem scipit toc við. rørv ut þegar um nottina oc comv i lysing vt i
 Scarsvnd. Olafr konungr hafði raþit ser til scipa i Orcadal. toc þar
 byanda for. oc hafði .v. scip. hellt þegar inn eptir firði. þa sneri
 iarlinn at landi inn fra Masarvic. þar var þycer scogr. laugþv þeir
 sva ner bergino. at lauf oc limar toc(o) ut ifir scipit. þa hioggv þeir
 stor tre oc settv allt a utborða i sę ofan. sva at ecki sa scipit fyrir
 laufino. var oc eigi alliost orðit þa er konungr røri inn um þa. logn
 var veðrs. reri konungr inn um eyna. en er syn fal i milli þa røri
 iarlinn ut a fiord oc allt ut a Frostu lagði þar at landi. þar var hans
 riki. Sveinn iarll sendi menn ut i Gavlardal eptir Einari þambascelfi
 magi sinom. enn er Einarr com til iarls. þa segir iarl honom allt um
 scipti þeirra Olafs. oc sva þat at hann vill liði samna oc fara a fund
 Olafs oc beriaz við hann. Einarr svarar sva. Ver scolum fara rað-
 u(m) með. hallda til niosn hvat Olafr etlaz fire. latum hann þat eitt til
 var spyria at ver sem kyrrir. kann þa vera ef hann spyrr engi lið-

samnat varnn at hann setiz inn at Steinkerom um iolin því at þar er nv vel fire buit. Enn ef hann spyrr at ver hofum liðsamnat þa man hann stefna þegar ut or firði. oc hofum ver hans þa ecki. Sva var gort sem Einarr villdi. for iarll a veizlor til bvanda upp i Stioradal. Olafur konungr þa er hann com inn til Steinkera. toc hann upp alla veizlona oc let bera ■ scip sin. oc aflaþi til byrþinga oc hafði með ser beði vist oc drycc. oc bioz braut sem scyndiligast oc hellt ut allt til Niðaross. þar hafði Olafur Tryggva son latit efna til kaupstaðar oc hysa konungsgarð. en aðr var þar einbøli i Niþarnesi. En er Eiricr iarll com til landz þa efldi hann at Hlauðvm þar sem faþir hans hafði haufuðbø¹ sinn latit vera. en hann ræðdi ecki hus þau er Olafur hafði gera latit við Nið. varv þau þar niðr fallin sum. en sum stoðv oc þo helldr vbyggilig. Olafur konungr hellt scipom sinom upp i Nið. let þar þegar buaz um i þeim husum er uppi stoðv. en reisa upp þav er aðr voro fallin oc hafði þar at siolþa mannz. let þa oc flytia upp i hysin beði dryckinn oc vistina. oc etlaþi þar at sitia um iolin. En er þat spyrr Sveinn iarll oc Einarr þa samna þeir lipi. oc fara ut til Gaulardals et øfra oc stefna ut til Niðaross. oc haufðv ngr .xx. hundroð manna. Menn Olafs konungs voro ut a Gavlarasi. oc helldv hestvorð. þeir urðv varir við er herrinn for utan um Gaulardal. oc baro þa konungi niosn um miðnætti. Stoð konungr upp þegar oc let vekia liðit. Gengv þeir þegar a scip. oc baro ut avll kleði sin oc vapn. oc þat er þeir fengv við komiz. rerv þa ut or anni. com þa iafnsciott iarlsins lið til bœiarins. toco þeir þar þa iolavistina alla. oc brendo hysin oll. For Olafur konungr ut eptir firði til Orcadals. oc gek þar af scipom. for þa ut eptir dalnom allt til fiallz oc austr ifir fiall til Dala. Fra þesso er sagt er Sveinn iarll brenndi bœinn i Niðarosi i flocki þeim er ortr er um Kløng Bruna son. var hann þa með Sveini iarli.

Brvno allvallz inni
elldr hygg ec at sal felldi

eimr scaut a her hrimi
halfgør við Nið sialfa.

Olafur konungr for þa suðr eptir Guðbranzdaulum oc þaðan ut ■ Heiðmore. for allt at veizlum.

Fra Olafi konungi.

39. Olafur konungr samnar her saman er ■ leið vetrinn. hann hafði þa mikit lið af Heiðmore er konungar fingv honom. foro þaðan lendir menn margir oc rikir bøndr. J þeirri ferð var Ketill af Hringunesi. Olafur hafði oc lið af Raumariki. Sigurðr syr magr hans com

¹) r. f. haupuðbo

til liðs með honom með micla sveit manna. sækja þeir þá ut til sævar oc raða ser til scipa oc buaz innan or Vikinni. oc höfðv frítt lið oc mikit. Sveinn iarll samnar liði allt um þrandheim þegar eptir iolin byðr ut leiðangri. byr oc scip sin. J þenna tíma var i Noregi fioldi lendra manna. varv þeir margir rikir oc sva gístorir. at þeir varv comnir af konunga ettom eða iarla. oc attv scamt til at telia. voro oc störuðgir. var þar allt traust þeirra konunga eða iarla þeirra er fire landi reðu er lendir menn voro. því at sva var i hverio fylki sem lendir menn reði fyr hvanda mugnom. Vel var Sveinn iarll vingaðr við lenda menn. varð honom gott til liðs. Einarr þambascelfir magr hans var með honom. oc margir aðrer lendir menn. þeir foro þegar ut or firðinom þá er þeir varv bunir. oc helldv suðr með landi. oc drogo at ser lið or hverio fylci. en er þeir komo svðr fyrir Rogaland. þá com til moz við þá Erlingr Sciagls¹ son oc hafði mikit lið oc með honom margir lendir menn. helldv þá ollo liðino austr til Vicer. þat var er a leið langafostv er Sveinn iarll sotti inn i Vikina. hann hellt liði sino inn um Gre(n)mar. oc lagþiz við Grenmar. þá hellt Olafur liði sino innan eptir Vikinni. var þá scamt milli þeirra. oc visso hvarir til annarra. Olafur konungr hafði þat scip er Karllhau(ð)ði het. þar var u framstafni scorit konungs haufvð. hann sialfr hafði þat scorit. þat haufvð var lengi síðan haft i Noregi. þat var laugardaginn fyr palmsunnvdag er þeir laguz sva ngr með herinn.

Nesia orrosta.

40. Sunnv dags morgininn þegar er lysti stoð Olafur konungr upp oc kleddiz. gek a land upp. let þá blasa ollo liðino til landgongv. þá atti hann tal við þá. oc sagði alþýðv at hann hefir þá spurt at scamt man vera milli þeirra Sveins iarls. scola ver nv segir hann við hvaz því at scamt man vera til fyndar vars. vapniz menn nv oc bui hverr sic oc sitt rum þar er aðr er skipat. sva at allir sem þá bunir er ec let blasa til brautlavgunnar. rovm síþan samfast. fari engir fyrr en allr ferr flotinn. dveliz oc øngir þá eptir er ec rø or hofninni. því at eigi megvn ver vita hvart ver monum iarlinn hitta þar er nv liggir hann. eða mono þeir sekia moti oss. en ef fund varnn berr saman oc takiz orrosta. þá heimti varir menn saman scip sin oc se bunir við at tengja. hlifum oss fyrst oc getum vapna varra. at ver berim eigi a sē eða kastim a glē. En er festiz orrostan oc scipin hafa saman bvnndiz. görum þá sem harðasta hriðna. oc dvgi hverr sem mann-

¹) r. f. Sciags

ligast. Olafr konungr hafði a sino scipi .e. manna. oc haufðu þeir allir hringabrynior oc valscá hialma. flestir hans menn haufðv hvíta scioldv. oc lagðr á enn helgi cross með gulli. en sumir dregnir ravðum steini epa blám. cross let hann draga i enni a ollom hialnum með bleikio. hann hafði hvitt merki þat var ormr. þa let konungr syngva sér típir. gek síðan a scip sitt. oc bað menn snegða oc drecka nackvat. Síðan let hann blasa herblastr oc leggja út or hafninni. rerv þa síðan at leita iarls. en er þeir rorv fyrir hafnina þar er iarlinn hafði legit. þa var iarls lið vapnat. oc etluðv þa at roa út or hafninni. En er þeir sa lið konungsins. þa toco þeir at tengia scipin oc settv upp merkin oc bioggvz við. En er Olafr konungr sa þat þa gre(i)ða þeir atroðrinn. lagði konungrinn at iarls scipino. tocz þar þa orrosta. Sva segir Sigvatr.

Vætti soen þar er sotti
sícilngir fírom mícra
bløð fell rautt u roða
rein i hofn at Sveini.

sniallr helkt at þar er olli
eirlaust konungr þeirra
en Sveins liðar synom
saman bvnnduz scip fundi.

Sigvatr scald var með Olafi konungi þar i orrostv. Hann orti þegar um sumarit eptir orrostv flocc þann er Nesia visor ero callaðar. oc segir þar vandliga fra þessum atburðum. þar segir oc sva.

Þat erom kunt hve kennir
Karlhaufða let iarli

odda frostz fyr austan
Agðer ngr of lagðan.

Orrosta varð en snarpasta. oc var þat langa hrið er ecki (matti) yfir sia hvarnig hniga myndi. fell þa mart af hvarvmtveggjom. oc fiöldi var sarr. Sva segir Sigvatr.

Varat sigmana Sveini
sverþa gnys at fryia
giøds ne gørrar hriðar
gunnreifum Oleifi

þvi at kvistingar costo
coma herr i stað verra
attv sinn þar er sottomz
seggir hvarirtveggio.

Jarlinn hafði meira lið. en konungrinn hafði einvala lið a sino scipi þat er hanom hafði fylgt i hernaði oc buit sva forkunnliga sem fyrr var sagt. at hverr maðr hafði hringabrynio. urðo þeir ecki sarir. Sva segir Sigvatr.

Teitr sa ec ocr i utr
allvallz liði falla
gørðiz harðr um herðar
hiordynr svalar brynior

en min at flug fleina
false und hialm enn valsea
ocr vissak sva sessi
svort scor við her giorva.

En er lið toc at falla a scipom iarls en svmt var sart. oc þyntise þa sciponin a borþonom. þa reðv menn Olafs konungs til uppga(vng)-

vnnar, var þa merkit uppborit a þat scip er nest la scipi iarlins. En konungr sialfr fylgði fram merkino. Sva segir Sigvatr.

Staung oð gyllt þar er gengum	þagi vas sem þessom
gavndlar sercs vnd merkíom	þengils a ío strengiar
gnys með gauſgum reſi	míod fyr malma kveðio
greiþendr i scip reiðir.	mēr heiðþegum þeri.

þa varð snorp orrosta. oc fellv mioc Sveins menn sumir. en sumir hliopu þa fire bo(r)ð. Sva segir Sigvatr.

Ver drifum hvatt en heyra	en fyrir borð þar er baurðumc
hatt vapna brac cnatti	bvin fenguz scip gengv
raund klufu roðnir ¹ brandar	nár flaut aurt við eyri
reiðir upp i sceiðar.	ofar buendr sarir.

oc enn þetta.

Aulld vann ossa scioldv	þar hycc øngan gram gavngv
avðsett var þat ravða	gvnnsylg en ver fylgðom
hliom þa er hvitir komo	bloðs fec svavr þar er slęðvz ²
hringmiðlondum þingat.	sverð upp i scip gęrðv.

þa toc at snva mannfallino upp ■ lið iarlins. sotto þa konungs menn-
inir at iarlscipi. oc var þa við sialft at þeir mynde upp ganga ■ þat
scipit. en er iarll sa i hvert vefni comit var. þa het hann a fram-
byggva at þeir scyldv haggva tengslin oc leysa scipin ut. þeir gęrðv
sva. þa fęrðv konungs menn stafnlia² a sceiðarkylfno oc helldv þeim.
þa męlti iarlinn at stafnbvar scyldv af havgva kylfno. sva gerðu þeir.
Sva segir Sigvatr.

Sialfr bað svartar kylfor	þa er til goðs en gioði
Sveinn harðliga sceina	gęrt fengum hrę svavrtum
nęr var aðr i ora	yggs let herr vm havggvit
avðvan roit hanom.	hrafni sceiðar stafna.

Einarr þambascelfir hafði sitt scip lagt ■ annat borð iarlscipino. þa
kaustvðv þeir akkeri i scip iarlens oc fluttvz sva allir saman vt ■
fiorðinn. Bersi Scaldtorfo son var i fyrirrvmi ■ scipi Sveins iarl.
en er scipit seig fram hia flotanom. þa męlti Olafr konungr hatt er
hann kendi Bersa. því at hann var avðkendr. hveriom manne venni
oc buenn forkvnnar vel at vapnum oc kleðum. Farit heilir Bersi.
Hann svarar. Verit heiler konungr. Sva segir Bersi i flocki þeim er
hann orti þa er hann com ■ valld Olafs konungs oc sat i flotrvm.

¹) r. f. roðrir ²) r. f. stafnlia

Hroðr batt heilan liða
hagkennandi þenna
en snarøki slicu
svarat unnv ver gunnar.
orð selldvm ver ellda
uthauðrs boða travðir
knarrar hafts sem ec keypta
kynstors at við brynio.

Sveins ravnir hefi ec senar
snart recninga biartar¹
þar er svaltvngvr svngv
saman foro vit storar.

elgs mon ec eigi fylgia
ut riðboða síþan
hellzt at hveriom kosti
hranna dyrra manni.

Kryp ec eigi sva sveigir
sara linz í ari
bvm olitinn uti
aunndvr þer til handa²
at ec herstefni hafua
heiðmilldr eþa ec þa leiðome
vngr kvnna ec þa þrængvi
þinn hollvini mina.

Nv flyðv sumir iarls menn a land upp. sumir gengv til griða. þa rorv þeir Sveinn iarll ut a fiord. oc lavgðv þeir saman scipin. oc tavlðvz hafðingiar við. leitar iarll raþa við lenda menn. Erlingr Scialgs son reð þat at þeir scyldv norðr sigla i land oc fa ser lið oc beriaz enn við Olaf konung. en fyr því at þeir havðv latit lið mikit. þa fysto flestir allir at iarll fœri or landi oc a fund Svja konungs mags sins. oc eldziz þaðan með liði. oc fylgði Einarr því at þambascelfir. því at honom þotti sem þeir hefði þa engi faung at beriaz við Olaf. scildiz þa lið þeirra. Sigldi iarll suðr ifir Folldina. oc með honom Einarr þambascelfir. oc enn margir aðrir lendir menn. þeir er eigi villdv flyia oþol sin foro norðr til heimila sinna. hafði Erlingr um sumarit fiolmenni mikit.

Fra raðagerðum Olafs konungs.

41. Olaf konungr oc hans menn sa at iarll (hafði) saman lagt scipom sinom. þa eggiaði Sigvrðr syr at þeir scylldo leggja at iarli. oc lata þa til stals sverva með þeim. Olaf konungr svarar. at hann vill sia fyrst hvert rað iarll tœki. hvart þeir helldi saman floccinom eða scilþiz liðit við hann. Sigurðr qvað hann raða myndo. en þat er mitt hugboð segir hann við scaplyndi þitt oc raðgirmi. at seint tryggvir þu þa storbockana sva sem þeir ero nv vanir apr at hallda fullo til motz við havðingiana. Varð oc ecki at atlavgvnni. sa þeir þa bratt at lið iar(l)sins scildiz. þa let Olaf konungr rannsaka valinn. lagv þeir þa(r) nackvarar nêtr oc scipto herfangino. þa qvað Sigvatr³ visor þessar.

Þess gecc ec meirr at missi
morðarr sa er com norðan

harða margr i havrdum
heimk(v)ame styr þeima

¹⁾ r. f. briartar ²⁾ r. f. halda ³⁾ r. f. Sviv'

sauk af syudi blacki
synnum morgt til grvna
satt er at Sveini mattom
samkvæta ver vti.

Fyr eigi oss í are
innþrænse þó at lið minna
gort hvgrða ec sva snerto
snotr mér konungr vgrí.
brvðr mon helldr at haði
hafa drott þa er fram sottit

folld rvðom scgrs ef scyldi
sceggi aðratveggio.

Afli vgrt þvi at efla
Upplendinga sendi
Sveins funnvt þar þenna
þilblacs konung vilia.
ravn er hins at lleinir
hrelinnz megr vinna
þeir attv flvg fleina
fiolrees en avl drecka.

Olafr konungr gaf gíafar goðar Sigvrði syr magi sinom at scilnaði. oc sva oðrom hofðingiom þeim er honom hofðv lið veitt. hann gaf Catli af Ringunesi karfa .xv.sesso. oc flvti Ketill karfann upp eptir Ravmelfi. oc allt upp í Miors. Olafr konungr hellt til niosn um farar iarls. en er hann spvrði þat at hann var or landi fariinn. þa for konungr vestr eptir Vikinni. dreif þa lið til hans. var hann til konungs tekinn a þingom. for hann allt sva til Liþandisness. þa spurði hann at Erlingr hafði samnat mikinn. dvalþiz konungr þa ecki a Norðr-augðum. þvi at hann secc þa raðbyri. for hann sem scyndiligast norðr til þrandheims. þvi at honom þotti þar vera allt megin lanzins ef hann fengi þar vndir sic comit meðan iarlinn vgrí or landi. En er Olafr com í þrandheim. þa var þar engi uppreist í moti honom. oc var hann þar til konungs tekinn. oc settiz þar um haustit í Níþarosi. oc bio þar til vetrvistar oc let þar hvsa konungsgarð oc reisa Klemenskirkio í þeim stað sem nv stendr hon. hann marcaði toptir til garða. oc gaf buondum eða caupmonnom eða þeim avðrom er honom syndiz oc husa villdv. hann sat þar fiolmennr. þvi at hann treystiz illa þrøndum um trvleic ef iarlinn kómi aptr í land. voro berastir í þvi Innþröndir. oc secc konungr þaðan engar landscyldir.

Andlat Sveins iarls.

42. Sveinn iarll for fyrst til Svíþjóðar oc a fund Olafs Svía konungs mags sins. oc sagði allt fra viðscriptom þeirra Olafs digra. oc leitar þar þa raða af Svía konungi hvat hann scal upp taca. konungr segir sva at hann scal vera með honom ef iarll vill þat. oc hafa þat ríki til forraða er honom þycki sánilict. en at avðrom costi segir hann. scal ec fa þer gnogan liðs afla at sokia landit af Olafi. Jarlinn caus þat. þvi at þess fysto allir hans menn. þeir attv eigur storar í Noregi margir er þar varv þa með iarli. sato þeir þa ífir þessi rað-agørð oc com þat asamt at þeir scylldv raða til um vetrinn eptir oc

fara landveg um Helsingaland oc Jamtaland oc sva ofan til Þrandheims. því at iarll treystiz Innþröndum bezt við sec um traustit oc liðveizlo ef hann cömi þar. En þo gera þeir þat rað at fara fyrst um sumarit i hernat i Austrveg. oc sa ser þar fiar. Sveinn iarll for með liði sino austr i Garðariki. oc heriadi þar oc dvalþiz vm sumarit. en er haustadi sneri hann aptr liðino til Sviðioðar. þa fece hann sott þa er hann leiddi til bana. Eptir andlat iarls for lið þat er honom hafði fylgt aptr til Sviðioðar. en sumir snörvz til Helsingalanz. þaðan til Jamtalananz oc þa austan um Kiol til Þrandheims. oc savgðv þar þau tiþindi er gaurz hofðv i forum þeirra. var þa sannspurt andlat Sveins iarls. Einarr þambascelfir oc sv sveit er honom hafði fylgt for um vetrinn til Svía konungs. oc var þar i goðo yfirleti. þar var oc mart annarra þeirra mauna. er iarlinum hofðv fylgt. Svía konungi hvgnaðiz storilla við Olaf digra þat er (hann) hafði setze i scattlavnd hans oc rekit ■ braut Svein iarll. het hann þar fire Olafi Harallz syni enom mestom afarcostom þa er hann metti við komaz. Hann sagði at eigi myndi Olaf sva diarfr vera at hann myndi laca undir sic þat velldi er iarlarnir havðv att. því fulltingðv margir Svía konungs menn. at sva myndi vera. En er þröendr spurðv til sannz at Sveinn var andaðr. oc hans var ecki van til Noregs. þa sneriz aull alðyða til hlyðni við Olaf konung. foro þa margir menn innan or Þrandheimi a fund Olafs konungs oc gørdvz menn hans. en sumir sendv orþ oc iartegnir at þeir villdv honom þiona. for hann þa um haustit inn i Þrandheim. oc atti þing við bøndr. var hann þar til konungs tekinn i hverio fylki. hann for þa ut til Niðaross oc let þangat flytia allar konungs scylldir oc esnaði þar til vetrseto.

Fra hirðsiðum Olafs konungs.

43. Olaf konungr let husa konungsgarð i Niðarosi. þar var gor mikil hirðstofa oc dyrr a baðum endum. haseti konungs var i miðri stofvnni. oc innar fra sat Grimkell hirðbyscop hans. oc þar nēst aðrir kennimenn hans. en vtar fra raðgiafar hans. J auðro andvgi gegnt honom sat stallari hans Biornn digri. oc þar nēst gestir ef gaufgir menn komo til hans. Við ellda scylldi þa aul drecka. Hann scipadi monnom i þionostvr sva sem siðr konunga var til. hann hafði með ser .lx. hirðmanna. oc .xxx. gesta. oc setti hann þeim mala oc lavg. hann hafði oc .xxx. hvscarla. oc starfa scyldo i garðinom slict er þurpti oc til flytia. hann hafði oc marga þrēla. J garðinom var oc mikill scali er hirðmenn svafv i. oc þar var mikil stofa er konungr atti i hirðstefnor oc ma(l)stefnor oc settarstefnor. þar var siðr hans

at risa snemma upp um morna oc cleðaz oc taca handlaugar. ganga siþan til kircio oc lyða ottosongvi oc morguntiðum. ganga siþan ■ stefnor oc setla menn eða tala þat annat er monnom þotti scyllt. hann stefndi til sin beði ricom oc uricum. oc þeim aullum er ricastir voro oc vitraztir. hann let upp telia fire ser laug þau er Hæcon Apalsteins fostri hafði sett i þrandheimi. hann scipaði laugunom með raði enna vitrvstv manna. toc af eða lagði við þar er honom syndiz þat. en cristinn rett setti hann við rað Grimkels byscops oc annarra kennimanna. oc lagði n þat allan hug at taca af heiðni oc fornar venior. þer er honom þotti kristnispell i. sva com at bøndr iatvðv þeim laugum er hann setti. sva segir Sigvaltr scalld.

Loptbyggvir matt leggja
landrett þann er scal stöndaz

unnar allra manna
eykia liðs a miðli.

Fra hattum Olafs konungs.

44. Olafr konungr var maðr siðlutr stilltr vel famalogr avrr oc fegiarnn. þa var þar með konungi Sigvaltr scald sem fyrr var sagt. oc fleire islenzcir menn. Olafr konungr spurði eptir vendiliga hvernig kristinn domr væri halldinn u Jslandi. oc þotti honom mikilla mvna avant at vel væri. því at þeir savgðv konungi fra cristnihalldino at þat var lofat i laugum at eta hross oc bera baurnn ut. sem heiðnir menn gørdv. oc enn fleiri lvtir þeir er cristnisspell var i. þeir savgðv oc konungi fra morgv stormenni er þa var ■ Jslandi. Scapti þoroddz son hafði þa laugsogo a Jslandi. Viða af laundum spurði hann at siðum manna þa menn er gorla vissv. oc leiddi mest at spurningum um kristinn dom hvernig halldinn vøre. beði i Orcneyiom oc a Hialtlandi oc or Fereyiom. oc spurðiz honom sva til sem viðast myndi mikit a scorta at vel væri. Slicar røðvr hafði hann optast i mvnni. eða um laug at tala eþa lanz rett.

Drap Asgavtz.

45. þann sama vetr como austan or Sviðioð sendimenn Olafs konungs ens sönscæ. oc reðv brøðr .ii. fyrir þorgautr scarði oc Asgautr armaðr. oc hoðv .xxiii. menn. þeir comv austan um Kiol i Veradal. þa stefndv þeir þing við bøndr oc tauluðv við þa. heimtv þar scatt oc sculd af hendi Svia konungs. en bøndr baro rað sin saman. oc com þat asamt með þeim at þeir myndu giallda scatt sva sem Svia konungr krefði. oc heimte Noregs konungr avngar scylldir af þeim. savgðvz eigi vilia gialda tvennar scylldir. Foro sendimenn

i brot oc ut eptir dalnom. en a hverí(o) þingi er þeir attv fengv þeir af buondum en somo svor en ecki fe. Foro þa ut i Scavn oc attv þar þing oc kraufðv þar enn scatta. oc for allt a somo leið sem fyrr. þa foro þeir i Stioradal. oc kraufðv þar þinga. en bøndr villdv þar ecki til koma. þa sa sendimenn at þeirra ørendi varð ecki. villdi þorgavtr snva þa aptr austr. ecki þycci mer vel konungs ørendi rekit hafa verit sagði Asgautr. vil ec fara a fund Olafs konungs digra. þa sciota bøn(dr) þangat sino mali. Nv reð hann oc foro þeir ut til bøiarins oc toko ser herbergi i bønóm. þeir gengv til konungs um daginn eptir er hann sat um borðum kvoddv hann oc savgðu at þeir foro með ørendi Svía konungs. konungr bað þa koma til sin um daginn eptir. Annan dag þa er konungr hafði lytt tiðóm. gecc hann til hushings sins. let þangat kalla menn Svía konungs. oc bað þa bera upp ørendi sin. þa talaði þorgautr oc sagði fyrst fra því hverra ørenda þeir foro oc voro sendir oc þat siðan hvernig Junþrøndr haufðv svarat. Eptir þat beiddi hann at konungr veitti orseurð. hvert þeirra ørendi scylldi þangat verþa. Konungr svarar. Meðan iarlar reðv her fyr landi þa var þat ecki vndarlicet at lanzmenn veri þeim lyðscylldir. því at þeir voro her gþbornir til rikis. oc var þat þo rettara at iarlar hefði veitt lyðni oc þionosto konungum þeim er rettkomnir voro her til rikis. helldr en þat at luta til utlendra konunga. en hefiaz vpp með ufríði moti rettum konungom oc fella þa fra landi. En Olaftr sònski konungr er kallar til Noregs. þa veit ec eigi hveria tiltolo hann hefir þa er sannleg se. en hitt megv ver mvna hvern mannscaða ver hofum fenginn af honom eða hans frendum. þa svarar Asgautr. Eigi er undarlicet at þu ser kallaðr Olaftr digri. oc allstorliga svarar þv orðsending þvilics hofðingia. ogloet veiztv hversv þungbær þer man vera reiði konungsins. oc hefir sva orðit þeim er enn varu (með) meira crapti en mer litze at þu mant vera. en ef þv villt þraliga hallda rikino. þa man þer hinn til at fara a fund hans oc geraz hans maðr. mvno ver þa biðia með þer at hann fai þer at lani þetta riki. þa svarar konungr oc toc hogliga til orða. Ec vil raða þer annat rað Asgautr. farit nv aptr austr oc segit konungi yðrom sva. at snemma i vár man ec bvaz at fara austr til landamøris þess er at forno hefir scilit riki Noregs konungs oc Svía konungs. ma hann þa þar koma ef hann vill at vit gerim sett ocra. oc hafi þat riki hvarr ockarr sem ofalborenn er til. þa snva sendimenn i brot oc aptr til herbergis oc bioggvz i brot. en konungr gek þa til borða. Sendimenn gengv þa i konungs. garð. en er dvrverðir sa þat segia þeir konungi. hann bað þa sendimenn eigi inn lata. ec vil ecki við þa mæla. Foro þa sendi-

menn í brot. segir Þorgautr at hann man þá aprt snva oc hans menn. en Asgautr segir at hann vill reka konungs ørendi. þá sciliaz þeir. ferr þá Þorgavtr inn a Strind. en Asgautr oc þeir .xii. saman snva upp til Gaulardals. oc sva ut til Orcadals. etlar hann at fara suðr ■ Móri oc reka þar syslv Svía konungs. En er Olaftr konungr varð þess varr. þá sendi hann gestina ut eptir þeim. þeir hittv þá ut ■ Nəsi við Stein. toco þá haundum oc bundv oc leiddv inn a Gaularas. reistv þar galga oc hengðv þá þar er sia metti ulan af firðj af þioð-leið. Þorgautr spurði þessi liðindi aðr hann for aprt af Þrandheimi. for hann þá alla leið þar til er hann fann Svía konung. oc sagði honom þat er gorze hafði i þeirra for. Konungrinn varð allreiðr er hann heyrði þetta sagt. oc scorti þar þá eigi stor orð.

Fra Olafi konungi.

46. Eptir um varit bauð Olaftr konungr Harallz son liði ut or Þrandheimi oc bioz at fara austr i land. þá bioggvz or Niðarosi Jslandz for. þá sendi Olaftr konungr orð oc iartegnir Hiallta Sceggia syni. oc stefndi honom ■ fund sinn. en sendi orð Scepta laugsogomanni oc avðrom þeim er mest reðv laugum a Jslandi. at þat scylldi taca or laugum er honom þotti mest i moti cristnom domi. þar með sendi hann vinsamlig orð aullum lanzmonnom iafnsaman. Konungr for suðr með landi. oc dvalþiz i hverio fylki. oc þingaði við bøndr. en a hverio þingi let hann upp lesa cristin laug oc þau boðorð er þar fylgðv. toc hann þegar af við lyðinn margar vvenior oc heiðinn dom. því at iarlar höfðv vel halldit fornn lavg oc lanzrett. en um kristnihald letv þeir gera hvern sem villdi. var þá sva comit at viðaz um sębygðir voro menn scirðir. en cristin laug voro ukunnig flestum monnom. en um uppdala oc fiallbygðir var þá viða alheiðit. því at þegar lyðrinn var sialfraða þá festiz þeim þat hellzt i minni um atrunat er þeir höfðv numit i barnnøsev. En þeir menn er eigi villdv við scipaz orð konungsins um kristnihald. þá het hann afarcostum beði rikum oc urikum. Olaftr var til konungs tekinn um land allt ■ hverio laugþingi. melti þá engi maðr moti honom. la hann i Karmsvndi. þá foro orð milli þeirrar Erlings Scialgs sonar þau at þeir scylldi settaz. oc var lagðr settarfundr i Hvitingsey. en er þeir fundvz þá taulvðv þeir sialfir um sett sina. þotti Erlingi þá nackvat annat sinnaz i orðvm konungs en honom hafði verit fra sagt. því at hann melti til þess at hann villdi hafa veizlor þer allar er Olaftr Tryggva son hafði fengit honom. oc sifan iarlar Sveinn oc Hacon. mon ec þá sagði hann gøraz

þinn maðr oc vera hollr vīnr. Konungr svarar. Sva liz mer Erlingr sem eigi se þer verra at taca af mer iafnmiclar veizlor sem þu toct af Eiriki iarli þeim manni er þer hafði gort enn mesta mannscaða. en ec mon þic lata vera gaufgastan lenda manni i landi. þo at ec vilia miðla veizlor at sialfreðe mino. en eigi lata sva sem lendir menn se oðalbornir til gtleifðar minnar. en ec scylda margfaulldvm verðum þionosto yðra caupa. Erlingr hafði eigi scaplyndi til at biðia konung her neinna mvna um. því at hann sa at konungr var ecki leiðitamr. sa hann oc at tveir varv costir fyr hondum. sa annarr at gera enga sett við konung oc hetta til hvernoc þa fœri. eða ella lata konung einn fire raða. oc toc hann þann upp. þott honom þœtti þat mioc moti scapi. oc melti til konungsins. Sv man þer min þionosta hallkvæmst er ec veiti þer með sialfreði. þeir scildv rœðvna. Eptir þat gengv til frendr oc vinir Erlings. oc baðv hann vegia oc fœra við vit en eigi ofkapp. Mantv savgðv þeir vera iafnan gaufgastr lendra manna i Noregi af framkvæmð þinni. frendum oc siarafla. Erlingr fann at þetta var heilreði oc þeim gek goðvili til er slict mellto. oc gerir hann sva at hann gek til handa konungi með þeim scildaga sem konungr reð fyrir at scilia. Scildvz eptir þat oc voro sattir at kalla. for Olafir konungr þa leið sina austr með landi.

Drap Eilifs gavzca.

47. Þegar er Olafir konungr com i Vikina oc þat spurðiz. þa foro Danir a braut þeir er þar hofðv syslor af Dana konungi. oc sotto þeir til Danmerkr oc villdv eigi biða Olafs konungs. en konungrinn for inn eptir Vikinni oc hafpi þing við bœndr. gek undir hann allt lanzfolc. toc hann allar konungs scyldir oc dvalðiz i Vikinni um sumarit. Hann hellt austr yfir Földina or Tunsbergi oc allt austr um Suinasund. þa toc til valld Svía konungs. hann hafpi þar sett yfir syslmenn Eilif gavzca yfir enn nœðra lut en Hroa scialga yfir enn eystra lut allt til Elfar. hann atti ett tveim megin Elfar en bu stor i Hising. hann var rier maðr oc storaðigr. Eilifr var oc storettaðr. þa er Olafir konungr com liði sino i Ranriki. þa stefndi hann þar þing við lanzmenn. oc como til konungs þeir menn er eyiar bygðo eða ngr sg. en er þing var sett. talaði Biornn stallari oc bað bœndr taca við Olafi konungi slict. sem annarstaðar hafði gort verit i Noregi. Bryniolfr ulfalldi het maðr. buandi einn gaufugr. hann stoð upp oc melti. Vitum ver buendr¹ hvat rettast veri landascipti at forno milli Noregs kon-

¹) r. f. buendr

ungs oc Svía konungs oc Dana konungs. at Gautelfr hefir raðit fra Væni til sevar. en norðr markir til Eiðascogs. en þaðan Kilir allt norðr til Finnmercr. sva þat at ymsir hafa gengit a annarra laund. hafa Svíar longum haft valld allt til Suinasvndz. en þo yðr satt at segia veit ec margra manna vilia til þess at betra þætti at þiona Nor-egs konungi. en menn hera þo eigi traust til þess. því at Svía konungs ríki er beði suðr fra oss oc austr oc allt fyr ofan. en þess van at Noregs konungr myni fara norðr i land bratt þangat er megin lanz er meira. oc haufum ver engan afla til at hallda deilo við Gauta. nv verðr konungr at sia heillt fire oss. fusir vgrim ver at geraz hans menn. En eptir um kveldit þa var Bryniolfr i boði konungs oc sva annan dag eptir oc toloðv þeir mart milli sin i einuælum. for þa konungr austr eptir Vikinni. En er Eilifr spurði at konungrinn var þar þa let hann hera niosn til fara hans. Eilifr hafði .xxx. manna sinna sveitunga. hann var i bygðinni ofanverðri við markirnar. oc hafði þar buanda samnat. Margir bøndr foro ■ fund Olafs konungs. en sumir sendv vinattoð til hans. þa foro menn milli Olafs konungs oc Eilifs. oc baðv buendr hvarnntveggia lengi at þeir legði þingstefno milli sin oc reði frið með nockoro moti. saugðv sva Eilifi at þeim var þess van af konungi ef ecki veri við scipaz hans orð at þeir mondo van eiga af honom afarcosta. en koðo Eilif eigi scyldo scorta lið. Var þat þa raðit at þeir scyldo ofan coma at eiga þing við konung. þa sendi Olaf konungr þori langa gesta hosðingia sinn oc þa .vi. saman til Bryniolfs. þeir hosðo brynior undir kyrtlom en hauttv yfir hialmom. Eptir um daginn komo bøndr siolment ofan með Eilifi. þar var þa Bryniolfr oc hans menn oc þar þorir i hans sveit. Konungr lagði sciponom utan at þar er klettr nockorr var oc gecc i seinn. gek konungr þar upp oc settiz með liði sino i klettinn. en vaullr var fyr ofan. oc var þar buanda lið. en menn Eilifs stoðo uppi i scialldborg fire honom. Biorn stallari talaði langt oc sniallt af hendi konungs. En er hann settiz niðr. þa stoð Eilifr upp oc toc til mals. J því bili stoð upp þorir langi oc bra sverði oc hio til Eilifs a halsinn sva at af gecc hofuðit. þa liop upp allt buanda lið. en enir gaultzo toco rás undan. drapu þeir þorir nockora menn af þeim. en er herrinn stavðvaðiz oc letti þysnom. þa stoð konungr upp oc mælti at bøndr scyldi setiaz. þeir gærðv sva. var þar mart talat. oc at lycðum verþr at bøndr gengu¹ til handa konungi oc iatodo honom lyðni. en hann het þeim i mot at sciliaz eigi við þa. oc vera þar til þess er þeir Olaf Svía konungr lyci einnhvernn veg sinom venndreðum. Eptir þat lagði

¹) r. f. gengr

Olafr konungr undir sec alla ena nørðri systluna. oc for hann um sumarit allt austr til Elfar. fecc hann allar scylldir með senum oc um eyiar. En er a leið sumarit snæri hann aptr norðr i Vikina oc lagði upp eptir Raumelfi. þar er fors mikill er Sarpr heitir. nes gengr i ana norþan at forsinom. þar let Olafr konungr gerða um þvert nesit af grioti oc torfi oc viðom. oc grafa dici fyr utan. oc gorði þar iarðborg micla. en i borginni efnadi hann til caupstaðar. þar let hann husa konungsgarð oc göra Mario kirkio. hann let þar oc marca toptir til annarra garða. oc fecc þar menn til at husa. hann let um haustit þangat til flytia aull þau faung er til vetrvistar þurpti. oc sat þar um vetrinn með fiolmenni mikit. oc hafði menn sina i aullum systlum. hann bannaði allar flutningar upp i landit Gautland. beði sild oc sallt. en þat mattu Gautar illa an vera. hann hafði mikit iolaboð. bauð til sin or heroðom morgum storbvondum.

Fra Eyvindi.

48. Maðr er nefndr Eyvindr urarhornn etzæðr af Austraugðum maðr kynstorr. hann var mikill hermaðr. for hvert sumar i hernat stundum vestr um haf stundum i Austrveg eða suðr til Frislanz. hann hafði tvitogsessv sneckio oc vel scipaða. hann hafði verit fyr Nesiom oc veitt Olafi konungi lið. en er þeir scilðvz þar. het konungr honom vinattv sinne. en Eyvindr konungi liðsemð sinni hvar sem hann villdi krapt hafa. Eyvindr var um vetrinn i iolaboði með Olafi konungi oc þa þar goðar gíafar af konungi. þa(r) var þa með konungi Bryniolfr ulfaldi oc þa at iolagíof af konungi sverð gullbuit oc með bœ þann er Vettalandir heita. oc er þat enn mesti hófuðbær. Bryniolfr orti viso um gíafarnar. oc er þat niðrlag at.

Bragningr gaf mer

brand oc Vettalandir.

Þa gaf konungr honum lenz mannz nafn. oc var Bryniolfr enn mesti vin hans alla stund. þann vetr for þrandr hviti or þrandheimi austr a Jamtaland at heimata scatt af hendi Olafs konungs digra. En er hann hafði saman dregit scattinn. þa como þar (menn) Svía konungs oc drapu þrand oc þa .xii. saman. en toco scattinn oc förðv Svía konungi. þetta spurði Olafr konungr oc licaði honum illa. Olafr konungr let boða um Vikina cristin laug með sama hetti sem norðr i landi. oc gek þat vel fram. því at Vicveriom voro cristnir siðir miclo cunnari en monnom voro norðr i land. því at þar var beði vetr oc sumar fiolment af caupmonnom beði daunsecom oc saxnescom. Vicveriar haufðvz oc mioc i kaupferðum til Englanz eða Saxlanz eða

Fleminginlanz eða i Danmorc. sumir voro i vikingv oc höfðv vetr-setor ■ cristnom londum. Um varit sendi konungr orð at Eyvindr scylldi koma til hans. þeir taulvðv lengi milli sin einmæli. Eptir þat bratt bioz Eyvindr at fara i viking. hann sigldi svðr eptir Vikinni oc lagði at i Eicreyiom ut fra Hising. þar spurði hann at Hroi scialgi hafði farit norðr i Orðost. oc þar hafði hann saman dregit leiþangr oc landscyldir oc var hans þa norðan van. þa reri Eyvindr norðr til Augasunda. en Hroi reri þa norðan oc hittvz þar i svndino oc baurþuz. þar fell Hroi oc ngr .xxx. manna. en Eyvindr toc allt fe þat er þeir Hroi haufðv haft. for Eyvindr þa i Austrveg um sumarit oc la þar i viking.

Dráp Guðleics gerzca.

49. Maðr er nefndr Guðleicr gerzci. hann var etzcaðr af Augð-um. hann var auðigr maðr oc farmaðr mikill. rac caupferðir til ymissa landa. hann for austr i Garðarici optliga oc var hann fyrir þa sauc kallaðr gerzci. þat var bio Gvðleicr scip sitt oc etlaði at fara um sumarit austr i Garðariki. Olafur konungr sendi orð Guðleici at hann vill hitta hann. oc er Guðleicr com til hans segir konungr at hann vill gera felag við hann. biðr hann caupa ser dyrgripi þa er torgetir ero þar i landi. Gvðleicr segir þat a hans forraði vera scola. þa let konungr greiða i hendr honom fe slict sem honom syndiz. For Guðleicr um sumarit i Austrveg. þeir lagu nackvara rið við Golland. var þa sem opt kann verða at eigi voro allir halldinorðir. oc urðv lanzmenn varir við at ■ þvi scipi var felagi Olafs digra. Guðleicr for um sumarit til Holmgarz. oc keypti þar pell agetlig er hann etlaði konungi til tignarkleða ser. oc þar með scinn dyr. oc enn borðbunat forcunnligan. Um haustit er Guðleicr for austan þa fece hann anndviþri. oc lagu þeir mioc lengi við Eyland. Þorgautr scarði hafði um haustit borit niosn um farar Guðleics. com hann þar at þeim með langscip oc bardiz við þa. þeir Guðleicr vorðvz. en fyr þvi at liðsmunr var mikill. þa fell þar Guðleicr oc mart scipvera hans. en mart var sart. toc Þorgautr þar fe allt oc sva gersimar konungs. Sceiptv þeir Þorgautr fengi sino aullom at iafnaði. en hann segir at germisar scal hafa Svía konungr. oc er þat segir hann nockor lutr af scatti þeim er hann á at taca af Noregi. Þorgautr for þa austr til Sviðioðar. Þessi tiðindi spyriaz bratt. Eyvindr urarhornn com litlo siþarr til Eylanz. en er hann spyrr þetta þa siglir hann austr eptir Þorgauti. oc hittvz þeir i Sviasceriom oc baurðvz. þar fell Þorgautr oc flest lið hans. en sumt liop a kaf. Toc þa Eyvindr allt fe þat er þeir höfðv tekit

af Guðleici oc sva gersimar Olafs konungs. Eyvindr for apr til Noregs um haustit. fœrði hann þa Olafi konungi gersimar sínar. þaccaði konungr honom vel sína ferð. oc het honom þa enn af nyio sinni vinatto. þa hafði Olafur verit .iii. vetr konungr i Noregi.

Fra leiðangrs ferð Olafs konungs.

50. Þat sama sumar hafði Olafur konungr leiðangr uti. oc for þa enn austr allt til Elfar oc la þar lengi um sumarit. Þa foro orðsendingar milli Olafs konungs oc Raugnvalz iarls oc Jngibiargar Tryggva dottor cono iarls. Hon gek at með ollo cappi at veita Olafi konungi. hon var astacamaðr mikill um þetta mal. hells þar til hvartveggia at frenalum var mikil með þeim Olafi konungi oc henne. oc þat annat at henne mætti eigi fyrnaz við Svía konung þat er hann hafði verit at falli Olafs konungs Tryggva sonar broðor hennar. oc þottiz fyr þa soc eiga tiltolo at raða fyr Noregi. Varð iarll af fortolom hennar mioc snuinn til vinattv við Olaf konung. Com sva at þeir konungr oc iarll laugðv stefnv með ser. oc hittvz við Elfi. ræddv þar þa marga lute oc mioc um scipti þeirra Noregs konungs oc Svía konungs. oc saugðu þat baðir sem satt var at hvarumtveggjom Vicveriom oc Gautum var en mesta lamsæra er eigi scyldi caupfriðr vera i milli. oc at lycðum settv þeir grið oc frið milli sín til annars sumars. gafuz þeir gíafar at scilnaði oc melltu til vinattv. for þa konungr norðr i Vikina. oc hafði hann þa konungs tekior allar til Elfar. oc allt lantzfolc hafði undir hann gengit. Olafur enn sönsci lagði upocca sinn sva mikinn til Olafs Harallz sonar. at engi maðr scyldi þora at nefna hann retto nafni sva at konungr heyrði. þeir caulluðv hann inn digra mann. oc veittv honom harða(r) atolor íafnan er hans var getit.

Upphaf friðgerðar sogo.

51. Bændr i Vikinne ræddv sín i milli. at sa einn veri til at konungar gærdi sēt oc frið milli sín. oc tolvz illa viðr comnir ef konungar heriaðiz a. en engi þorði þenna kvrr diarfliga upp at kveða fyr konungi. þa baðv þeir til Biornn stallara at hann scyldi þetta mal flytia fyr konungi. at konungr sendi menn fund Svía konungs at biðða settir af sinne hendi. Biornn var traúðr til oc mæltiz undan. en við þen margra vana sinna þa het hann at lycðum at ræða þetta fyr konungi. en kvez sva hvgr um segia sem konungr myndi omiveliga taca því at vegiaz i neinom lut til við Svía konung. Þat sumar com utan af Jslandi Hialti Sceggia son at orðsending Olafs konungs.

for hann þegar a konungs fund. toc konungr vel við Hialta. bauð honom með ser at vera oc visaði honom til setis hia Birni stallara. oc voro þeir mautonautar. gørdiz þar bratt goðr felagscapr. Eitthvert sinn þa er Olafr konungr hafði stefnv við lið sitt oc við bøndr oc reðv landraðvm. þa mælti Biornn stallari. Hveria etlan hefir þu konungr a um ufrið þann er her er a milli Svía konungs oc yðar. Nv hafa hvarirtveggio marga menn latit fyr auðrom. en engi orseurðr er nu helldr en aðr hvat hvarir scola hafa af rikino. Er hafit her setit nv einn vetr oc .ii. sumor. oc latit at baci yðr allt landit norðr heðan. nu leiðiz monnom her at sitia þeim er eignir eða oþol eigv norðr i landi. Nv er þat vili lendra manna oc sva annarra liðsmanna oc buanda. at einnhveran veg sceri or. en fire því at nu er friðr oc grið sett við iarll oc Vestrgauta er her ero næstir. þa þyccir monnom sa costr nv hellzt til at þer sendit menn til Svía konungs at bioða selt af yðarri hendi. oc monv margir menn vel undir þat standa. þeir er með Svía konungi ero. því at þat er hvarratveggio gagn þeirra er londin byggva beði her oc þar. At røþu Biarnar gørdv menn goðan rom. þa mælti konungr. Rað þetta Biornn er þv hefir her upp boret. þa er þat maeligast at þu hafir fire þer gørt. oc scalltu fara þessa sendifor. niottv ef vel er raðit. en ef mannhasci geriz af þa velldr þu miclo sialfr um. Er þat oc þin þionosta at tala i siolmenni þat er ec vil mæla lata. þa stoð konungr upp oc gek til kirkio. let syngia ser hamesso. gecc siðan til borða. Vm daginn mælti Hialti til Biarnar. Hvi ertu ucatr maðr. ertu siucr eða reiðr manni nockorvm. Biornn segir Hialta røður þeirra konungs. oc sagði þetta forsending. Hialti svarar. Sva er konungom at fylgia. at þeir menn hafa metnat mikinn oc ero framarr virðir en aðrir menn. en opt verða þeir i lifs hasca. oc verðr hvarvtveggia at kunna. Mikit¹ ma konungs gøfa. nv man frami mikill faz i ferðinni ef vel tecz. Biornn mælti. Allauðvelliga tecr þu a um ferðina. mantv fara vilia með mer. því at konungr mælti at ec scylda sveitvnga mina hafa með mer i ferðina. Hialti svarar. Fara scal ec at visv ef þu villt. því at vannfennaginn man mer þyccia sessunautrinn annarr ef við sciliom.

Fra Birni stallara.

52. Fam daugum siðarr þa er Olafr konungr var ■ stefno. com þar Biornn oc þeir .xii. saman. hann sagði konungi at þeir voro þa bunir at fara sendiforna. oc hestar þeirra stoðv uti með sauðlum. vil

¹) r. f. Makit

ec nv vita segir Biornn. með hveriom ørindum ver solum fara eða hver rað þu leggr fire oss. Konungr svarar. Þer scoloð bera Svía konungi þau min orð. at ec vil frið setia millom landa varra til þeirra tacmarca sem Olaf Tryggva son hafði fyr mer. oc se þat bundit fast-melom at hvarigir gangi þar um fram. en um manna lat þess þarf eigi at geta ef settir scolo vera. þvi at Svía konungr fær oss eigi með fe bœtt þann mannscaða er ver hofum fengit af honom. þa stoð konungr upp oc gecc ut með Birni. þa toc hann sverð buit oc selldi Birni oc fingrgull. Sverð þetta sagði hann gef ec þer. þat gaf mer i sumar Raugnvalldr iarll. til hans scolo þer fara oc bera honom þau min orð. at hann leggi til rað oc sinn styrc at þu comir fram eyrindum. þycci mer þa vel syslat ef þu heyrir orð Svía konungs. oc segi hann annathvart ia eða ni. En fingrgull þetta færðv Raugnvalldi iarli. þessar iartegnir man hann kenna. Hialti gek at konunginom oc kvaddi hann. oc þurfum ver konungr þess mioc at þu leggir hamingio þina a þessa for. oc bað þa heila hittaz. Konungr spurði hvert hann scylldi fara. Með Birni sagði hann. Konungr svarar. Bœta man þat þeirra ferð¹ at þu farir með þeim. þvi at þu hefir opt reyndr verit at hamingio. vittv þat vist at ec scal allan hu(g) a leggja ef þat vegr nockot. oc til leggja með þer mina hamingio oc sva ollom yðr. Þeir Biornn riðv a braut leið sina oc coma til hirðar Raugnvallz iarls. var þeim þar vel fagnat. Biornn var frøgr maðr oc morgum monnom eunnr beði at syn oc mali. þeim ollom er set hofdv Olaf konung. þvi at Biornn stoð upp a hverio þingi oc talaði a hverio þingi konungs ørindi. Jngibiorg kona iarls gek at Hialta oc hvarf til hans. hon kendi hann. þvi at hon var þa með Olafi konungi Tryggva syni brøðr sinom. er Hiallti var þar. oc talði Hiallti frødssemi milli konungs oc Vilborgar kono Hiallta. þeir voro brøðr synir Vikingacara lennz mannz Eirier bioðascalli faðir Astríðar moðvr Olafs konungs oc Bauðvarr faðir Alofar moðvr Gizvrrar hvita foður Vilborgar. ec voro þeir þar i goð-um fagnaði. Einn dag gengu þeir Biornn a tal við iarlinn oc þau Jngibiorg. þa berr Biornn upp ørindi sin oc synir iartegnir. Jarll svarar. Hvat hefir þic Biornn þess hent. er² konungr vill dauða þinn. er þer at siðr fært með þessi orðsendingu. at ec hygg at engi man sa vera er þessum orðum melir fyrir Svía konungi at refsingalaust comiz a braut. miclo er Olaf Svía konungr maðr scapstørr helldr en fire hanum sialfum megí þer røður hafa er honom se i moti scapi. þa svarar Biornn. Engir lutir hafa þeir at boret mer til handa. er Olaf konungr hafi mer reiz um. en morg er su raðagørð hans beði fire

¹) r. f. færð ²) r. f. en

sialfum ser oc monnom sinum. er hetting man i þyccia, hvernig tecz þeim monnom er allhræðnir ero. en oll rað hafa honom en(n) til ham-ingio snuiz. oc ventum ver at sva scal enn fara. Nu er yðr iarll þat satt at segia. at ec man fara u fund Svía konungs. oc eigi fyrr aptr hverfa en ec hefi hann heyra latit aull þau orð er Olafur konungr bauð mer at flytia til eyrna honom. nema mer banni hel. eða sia ec hefir sva at ec mega eigi fram coma. sva man ec gera hvart sem þer vilit noccornn hug a leggja orðsending konungs eða øngan. þa mælti Jngibiorg. Sciott man ec birta minn hug. at ec vil iarll at þer leggit a allan hug at stoða orðsending Olafs konungs sva at þetta ørendi komiz fram við Svía konung. hvernig veg sem hann vill svara. þott þar liggi við reiði Svía konungs eða aull eignn var oc riki. þa vil ec mico helldr til þess hetta. en hitt spyriz at þu leggiz undir havfuð orðsending Olafs konungs fyr hræzlu sakir við Svía konung. hefir þu til þess burði oc frendastyrc oc alla atferð at vera sva frials her i Sviavelldi at mæla mal þitt. þat er vel samir oc ollom man þyccia aheyrilict. hvart sem u lyða margir eða faer ricir eða uricir. oc þott sialfr konungr heyre a. Jarll svarar. Ecki er þat blint hvers þu eggjar. nu ma vera at þu raðir þessv at ec heita konungs monnom þvi at fylgia þeim. sva at þeir nai at flytia erendi sin fire Svía konungi hvart er honom licar þat vel eða illa. en minom raðum vil ec fram fara hvert tilstilli hafa scal. en ecki vil ec laupa eptir akafa Biarnar eða annars mannz um sva mikit vandamal. Vil ec at þeir dveliz með mer til þeirrar stundar er mer þyccir nockoro licigast at framkvæmð megi verða at þessv erindi. En er iarll hafði þvi upp lokit at hann myndi fylgia þeim at þesso mali oc leggja til þess sinn styrc. þa þaccaði Biornn honom vel. oc qvað hans raðom vilia fram fara. Dvolþuz þeir Biornn þar með iarlinom mioc langa rið. Jngibiorg var forkunnar vel til þeirra. ræddi Biornn fyr henne um sitt mal. oc þotti þat illa er dveliaz scyldi sva lengi ferðin. þau Hialti ræddu þetta opt aull saman. þa mælti Hialti. Ec man fara til konungs ef þit vilit. em ec ecki norenn maðr. mono Sviar mer engar sacir gefa. ec hefi spurt at með Svía konungi ero islenzcir menn i godv ifirleti kunningiar minir scalld konungsens Gitzvrr svartli oc Ottar svartli. man ec þa forvitnaz hvers ec verða varr af Svía konungi. hvart þetta mal man sva uvent sem nu er latit eða ero þar nockor onnor efni i. man ec finna mer til ørenda slict er mer þyccir fallit. þetta þotti Jngibiorgu oc Birni et mesta sniallræði. oc ræða þau þetta með ser til staðfestu. Byr þa Jngibiorg ferð Hialta. oc fecc honom .ii. menn gauzca. oc bauð þeim sva at þeir scylldo honom fylgia oc vera hlyðnir beði um þionostu

oc sva ef hann vildi senda þa. Jngibiorg fecc honom til scotsilfrs .xx. merer vegnar. hon sendi orð oc iartegnir með honom til Jngigerðar dottor Olafs konungs. at hon scyldi leggja allan hug a um hans mal. hvers sem hann kynni hana at krefja at nauðsyniom. for Hialti þegar er hann var buen(n). En er hann com til Olafs konungs. þa fann hann þa(r) bratt scaldin Gitzur oc Ottar. oc urðu þeir honom allsegnir oc gengu þegar með honom fyr konung. oc saugðu þeir honom at sa maðr var þar cominn. er samlendr var við þa oc mestr maðr at virðingo ■ því landi. oc baðu konung at hann scyldi honom vel fagna. Konungr bað þa hafa Hialta i sveit með ser oc hans foronauta. En er Hialti hafði þar dvalz noccora hrið oc gørt ser menn kunna þa virðiz hann hver-iom manni vel. Scaldin voro opt fire konungi. voro þeir menn mal-diarfir. sato þeir opt um daga fram fyrir haseti. oc Hialti með þeim. virðo þeir hann mest i ollo. Gørðiz hann þa oc konungi malkunnigr. var konungr við hann malrötinn oc spurði tiðinda af Jslandi.

Fra Sigvati scald.

53. Þat hafði verit aðr Biornn for heiman at Biornn hafði beðit Sighvat til farar með ser. hann var þa með Olafi konungi. en til þeirrar farar voro menn ecki fusir. þar var vingott með þeim Birni oc Sig-hvati. hann qvað.

Att hefi ec gott við goða
grams stallara alla
aðr þa er ossom drotni
ogndiarfs fyr kne huarða.

Biornn faztu opt at arna
is fyrir mer af visa
goðs meguð gott of raða
gunnríoðr því at vel kunnt.

Enn er þeir riðu upp a Gautland qvað Sigvatr visor þessar.

Katr var ec opt þa er uti
aurðict veðr a fiorðum
visa segl i vasi
vindblasit scof strindar.
hestr oð kafs at kostom
kilir ristu haf lista
ut þa er eisa letom
undan sceiðr at sundi.

Sniallz letom scip scolla
scioldungs við ey tioldut
fyrir ageto uti
aundurt sumar landi.
en i haust er hestar
hagþorns a mo sporna
te ec ymisar eckiom
íþir hlyte at riða.

En er þeir riðu upp um Gautland sið um aptaninn. þa qvað Sigvatr.

Jor renn aptanscæro
allsvangr gautor langar
voll kna hofr til hallar
hofum litin dag slita.

nu er þat er blacer of becci
berr mic Daunum ferri
sacr laust drengs i dici
degr mætað nu fæti.

þa riðu þeir í kaupstaðinn í Scaurom oc fram um strelit at garði iarl's. þa qvað hann.

Vt muno eckior lita
allsnudula prudar
fliod sia reyc hvar riðom
Raugnnvallz i by gognum

keyrom hross sva at heyri
harða langt or garði
hesta ras or husum
hugsvinn conan innan.

Fra Hiallta.

54. Einnhvernn dag gecc Hialti fyr konung oc scaldin með hon-om. þa toc Hialti til mals. Sva er konungr sem yðr er nu kunnict. at ec em her cominn a yðarnn fund. oc hefi ec farit langa leið oc tor-sotta. En siðan er ec com yfir hafit oc ec spurða til tignar yðarrar. þa þotti mer ufrollict at fara sva aptr at eigi hefða ec set yðr oc vegsemð yðra. En þat ero laug milli Jslanz oc Noregs. at islenzceir menn er þeir coma i Noreg gialda þar landaura. en er ec com ifir haf. þa toc ec við landaurum allra þeirra er minir scipverar voro. en fyr því at ec veit at þat er rettast at þer eigut þat velldi er i Noregi er. þa for ec a yðarnn fund at færa yðr landaurana. syndi kon-unginom silfrit oc hellti i scavt Gizuri svarta .x. moreum silfrs. Kon-ungr mælti. Faer hafa oss slict fært um hrið i Noregi. vil ec Hialti kunna yðr þaucc oc aufusv fyr þat er þer hafit sva micla stund a lagt at færa oss landaurana helldr en giallda uvinom varum. en þo vil ec at fe þetta þiggir þu nv at mer oc með vinattu vara. Hialti þaccaði konungi með morgum orðom. Þaðan af com Hialti i enn mesta kerleic við konung oc var opt u tali við hann. þotti konungi sem var at hann var maðr forvitri oc orðsniallr. Hialti segir þeim Gizuri oc Ottari. at hann er sendr með iartegnom til trauz oc vinattv til Ingigerðar konungs dottor. oc biðr at þeir scyldu koma honom til mals við hana. Þeir segia ser litið fire því. oc ganga einn dag til husa hennar. Hon fagnaði vel scaldvnom því at henne voro þeir kvnner. Hialti bar henne qveðiu Ingibiargar kono iarl'sins. oc sagði at hon hafði sent hann þangat til travz oc vinattv. oc bar fram iartegnir. Konungs dottir toc því vel oc qvað honom heimila scylldo sina vinattv. satv þeir þar lengi dags oc druccu. Spurði konungs dottir Hialta margra tíðinda. oc bað Hialta opt þar coma til tals við sic. Hann gerði sva. com þar optliga oc talaði við konungs dottur. Hann sagði henne þa af trvnaði fra ferð þeirra Biarnar. oc spyrr hana hvat hon hyggv hvernig Svía konungr man taca þeim malom at sett vere gør milli þeirra konunga. Konungs dottir svarar. kvaz hyggia at þess mondi ecki leita þurfa at konungr mondi sett gera vilia við Olaf digra. sagði at konungr var sva reiðr orþinn Olafi at eigi matti

hann heyra at hann vere nefndr. Þat var einn dag at Hialti sat fyr konungi oc talaði við hann. var þa konungr allkatr oc druckinn mioc. þa mælti Hialti til konungs. Allmicla tign ma her sia margsconar. oc er þat mer at syn orðit er ec hefi opt heyrt fra sagt. at engi konungr er iafngaufugr ■ Norðrlaund sem þu. Allmikill harmr er þat er ver eigum sva langt hingat at sokia oc sva meinført. fyrst hafs megin mikit. en þa ecki friðsamt at fara um Noreg þeim monnom er hingat vilia sokia með vinattv. eða hvart leita menn ecki við at bera (sattmal) ■ meðal yðar Olafs digra. Mioc heyrða ec þat røtt¹ i Noregi oc sva i vestra Gautlandi. at allir mvndo þess fusir vera at friðr yrði. oc þat var mer sagt með sannindom fra orðum Noregs konungs at hann vere fuss at sættaz við yðr. oc veit ec at þat man til bera. at hann man sia þat at hann hefir miclo minna afla en þer hafit. Sva var þat mælt oc at hann etlaði at biðia Jngigerðar dottor þinnar. oc er slict oc vænst til heilla satta. oc er hann enn mesti merkismaðr at því er ec heyrða rettorða menn um røða. þa svarar konungr. Ecki scaltu mæla slict Hialti. en eigi vil ec fyrkunna þic þessa orða. því at þu veizt eigi hvat varaz scal. Ecki scal þann enn digra her konung kalla i minni hirð. oc er til hans miclo minna scot en margir lata yfir. oc man þer sva þyccia sem ec segi þer. at su meggð ma ecki maclig vera. því at ec em enn .x. konungr at Uppsaulum sva at (hverr) hefir eptir annan² tekit varra frænda oc verit einvallzkonungr ifir Svíavelldi oc morgum auðrum storum laundum. oc verit allir yfirkonungar annarra konunga ■ Norðrlavndum. En i Noregi er litil bygd oc þo sundrlaus. hafa þar verit smakonungar. en Haralldr enn harfagri var mestr maðr i því landi. oc atti hann scipti við fylkiskonunga oc braut þa undir sec. kunni hann ser þann hagnat at girnaz ecki Svía konungs velldi. letv Svía konungar hann fire því sitia i friði. oc enn var þat til at frensemi var meðal þeirra. En þa er Hacon Aðalsteins fostri var i Noregi. þa sat hann i friði þar til er hann heriadi i Gautland oc i Danmorc. en siðan var esldr floccr a hendr honom oc var hann felldr fra landi. Gunnhilldar synir voro oc af lifi tecnir. þegar er þeir gerðuz uhlyðnir Dana konungi. lagði Haralldr Gorms son Noreg við sitt riki oc scattgilldi. oc þotti oss þo Haralldr konungr Gorms son vera myclo minni maðr fire ser en Uppsala konungar. því at Styrbiornn frendi varr kugaði hann oc gerdiz Haralldr hans maðr. en Eiricr enn sigrseli faðir minn steig þo ifir haufuð Styrbirni. þa er þeir reyndo sin i milli. En er Olafr Tryggva son com i Noreg oc kallaðiz konungr. þa leto ver honom þat eigi hlyða. foro

¹) r. f. røytt ²) r. f. annat

ver Sveinn Dana konungr til oc tocom hann af lifi. Nu hefi ec eignaz Noreg. oc eigi með minna ríki en þu mattir heyra. oc eigi verr at comiz en ec hefi sott með orrostu oc sigrat þann konung er aðr reð fyrir. Mattu etla vitr maðr at þat man fjarri fara at ec lata laust þat ríki fire þeim enom digra manni. oc er þat undarlect er hann man eigi þat. er hann com navþuligast ut or Leginom þa er ver höfðum hann her inni byrgt. hygg ec at honom vere þa ann(a)t i hug ef hann comiz með fíorvi i braut. en þat at hallda optarr deilo við oss Sviana. Nv scaltu Hialti hafa eigi optarr i mvnni þessa röðv fyr mer. Hialta þotti vvent a horfa at konungr myndi vilia til hlyða setla um-leitanar. hann hetti þa oc toc aðra röpu.

Fra Hialta.

55. Noccoro síðarr þa er Hialti var a tali við Jngigerði konungs dottur sagði hann henne alla röðv þeirra konungs. hon qvað ser slicra svara van af konungi. Hialti bað hana leggja orð nockor til við konung. oc qvað þat hell(z)t tóa myndo. Hon qvað konung ecki myndo ■ hlyða hvat sem hon mælti. en um ma ec röða sagði hon ef þu vill. Hialti qvað þess þaucc kunna. Jngigerðr konungs dottir var ■ tali við Olaf konung föður sinn einnhvernn dag. en er hon fann at konungi var scaplett. þa mælti hon. Hveria etlan hefir þu ■ um deilo yckra Olafs digra. margir menn kera nu þat vendreði. kallaz sumir hafa latit se sumir frendr fyr Norðmonnom. en allir friðland. oc er ongum yðrom manni kyemt i Noreg at sva buno. var þat mioc vsynio er þer kolloðut til rikis i Noregi. er land þat fatect oc illt yfir-farar en folc otryggt. vilia menn þar i landi hvernn annarra helldr konung en þic. Nu ef ec scylda raða. myndir þu lata vera kyrt at kalla til Noregs. en briotaz helldr i Austrveg til rikis þess er att haufðv enir fyrri Svía konungar. oc nv fyr scommo lagði undir sec Styrbiornn frendi varr. en lata Olaf digra hafa frenleifð sina oc gera sett við hann. Konungr svarar reiðvliga. þat er þitt rað Jngigerðr at ec lata af ríci i Noregi oc gipta þic Olafi digra. nei segir hann annat scal fyrr. helldr man hitt at i vetr a Uppsalaþingi at ec scal göra bert fyr aullom Svíom. at almenningr scal uti at liði aðr en isa taci af votnom. scal ec fara i Noreg oc eyða land þat oddi oc eggio oc brenna allt oc giallda þeim sva utrveic sinn. Varð (konungr) þa sva oðr at hon matti öngu orði svara. gecc hon þa a braut. Hialti hellt vorð á oc gecc þegar at finna hana. spyr hann þa hvert ørendi hennar varð til konungs. Hon segir at sva for sem hon gat til. at engum orðum matti við konunginn koma oc hann heitaðiz i mot. oc bað hon

Hialta alldri geta þessa mals fyrir konungi. Jngigerðr oc Hialti þá er þau tauloðv röddv optliga um Olaf digra. sagði Hialti henne opt frá konunginum oc hattom hans oc lofaði sem hann kunni. oc var þat oc sannast frá at segja. hon let sér þat vel sciliaz. Oc enn eitt sinn er þau tauloðv þetta mælti Hialti. Hvart skal ec konungs dottir mæla þat fyrir þér er mér byr i scapi. Mæloðv segir hon sva at ec heyra ein. þá mælti Hialti. Hvernig mondir þú svara ef Olaf Noregs konungr sendi menn til þín með þeim erendum at biðja þín. Hon roðnaði oc svaraði ubratt oc þó stillilega. Ecki hefi ec hugfest fyrir mér svor um þat. því at ec etlag at ec mona eigi þurfa til at taca þeirra svara. enn ef Olaf er sva at sér gærr um alla lute sem þú segir frá honom. þá monda ec eigi kunna at æscia¹ annan veg minn mann. ef eigi er þat at er munit helldr holi gillt hafa i marga staði. Hialti segir at engan lut hafði hann betr latet um konunginn en var. þau röddv þetta sín i milli mioc optliga. Jngigerðr bað Hialta varaz at mæla þetta fyrir avðrom monnom. fyrir þá soc at konungr man verða þér reiðr. ef hann verðr þessa viss. Hann sagði þetta scalldonum Gizvri oc Ottari. þeir kodoðv þat vera et mesta happarað ef framgengt metti verða. Ottarr var maðr maldiærfr oc hafðingiakærr. com hann bratt at þessu mali við konungs dottir oc taldi upp fire henne sliet sem Hialti um mann-kosti konungsins. röddv þau Hialti opt aull saman um þetta. En er Hialti var sannfroðr at orðinn um ørendisloc sín. þá sendi hann braut ena gautzco menn er honum hoðv þangat fylgt. let þá fara aprt til iarls með brefum þeim er Jngigerðr konungs dottir oc þa(u) Hialti sendv iarli oc Jngibiorgu. Hialti let coma veðr a þav um roður þér er hann hafði upp hafit við Jngigerði oc sva um svavr hennar. como sendimenn til iarls noccoro fyrir iol.

Fra Olafi konungi.

56. Þá er Olaf konungr hafði sent þá Biornn austr a Gautland. þá sendi hann aðra menn til Upplanda með þeim erendum at boða veitzlor fire sér. oc etlaði hann at fara þann vetr at veitzlom yfir Upplond. [því at þat hafði verit siðr einna fyrri konunga at fara at veitzlom yfir Upplond² inn þriðja hvern vetr. hof hann ferðina um haustit or Borg. for fyrst um Vingulmorc. hann hattaði sva ferðinne at hann toc veitzlor upp i nand marcbygðum. oc stefndi til sín³ ollom bygðarmonnom oc þeim ollom vendiligaz er first bygðo meginher-oðom. hann rannsacaði at um cristnihalld manna. oc þar er honum

¹) r. f. æyscia ²) [mgl. Cod. ³) r. f. syn

þótti abota vant. kendi hann þeim rétta siðu. oc lagði sva mikít við ef nockorir vgrí þeir er eigi vildi af lata heiðnenni. at svma rac hann braut or landi. suma let hann hamla at hondom eta fotom eða stinga augo ut. suma let hann hengia eða hauggva. en engi let hann uhegndan þann er eigi villdi guði þiona. For hann sva allt um þat fylki. íafnt hegndi hann rician sem urica. Hann fecc þeim kennimenn. oc setti þa sva þyct i heroðom sem hann sa at bezt bar. Með þessom hetti for hann um þetta fylki. Hann hafði .ccc. vigma manna þa er hann for upp a Raumariki. honom fannz þat bratt at cristnihalldit var því minna er hann sotti meirr a landit upp. hann hellt þo eno¹ sama fram. oc sngrí ollom lyð n rétta trv. en veitti storar refsingar þeim er eigi vildv lyða hans orðum. En er þat spurði konungr sa er þar reð fire Raumarici. þa þótti honom geraz mikít vannméli. því at hvernn dag como til hans margir menn er slict kerðv fyr honom. sumir rikir en sumir urikir. Konungrinn toc þat rað at hann for upp a Heiðmore a fund Hregrex konungs. því at hann var þeirra konunga vitrastr. En er konungar toco tal sin i milli þa com þat asamt at senda orð Guðreði konungi norðr i Dala oc sva a Haðaland til þess konungs er þar var oc biðia þa þar coma á Heiðmore til fundar við þa Hrørec konunga. Þeir laugðuz² eigi ferðina undir haufuð. oc hittvz þeir .v. konungar a Heiðmore þar sem heitir a Ringisacri. Hringr var þar enn fimtle konungr broðir Hrørecs konungs. Þeir konungarnir ganga fyrst einir saman a tal. Toc þa fyrst til orða sa konungr er cominn var af Ravmarici oc segir fra ferð Olafs digra oc þeim ufriði er hann gørði beði i manna³ aftaucum oc manna meizlom. svma rac hann or landi. en toc upp fe fyr aullum þeim er nockot melto i moti honom. en for með her mannz. en ecki með því siolmenni sem log voro til. hann sagði oc at fyr þeim ufriði qvaz hann hafa [þangat flyit. qvað oc marga aðra rikismenn hafa⁴ flyit oðol sin af Raumariki. en þo at nv se þetta vendreði oss nest. þa man scamt til at er mvnot fire slico eiga at sitia. oc er nv fyr því bazt at ver raðim um allir samt hvert rað upp scal taca. En er hann lave sinne roðu. þa vicu konungar þar til svvara sem Hrørec var. Hann melli. Nu er fram comit þat er mic grunaði at vera myndi. þa er ver attum stefno a Haðalandi. oc þer varvt allir acasir at ver scyldum Olaf hefia upp ifir haufuð oss. at hann myndi verða oss harðr i hornn at taca þegar er hann hefði einvalld ifir landi. Nv ero .ii. costir fire hendi. sa annarr at ver farem allir n fund hans oc latem hann scera oc scapa allt var i milli.

¹) r. f. ena ²) r. f. laugðiz ³) misse tilf. Cod.; men Ordet er senere overstrøget. ⁴) [mgl. Cod.

oc etla ec oss þann beztan af at taca. en sa er annarr at risa nu i moti meðan hann hefir eigi viðara ifir landit faret. en þott hann hafi .ccc. manna eða flogur. þa er oss þat ecki ofrefli liðs ef ver verðum allir at eino raði. en optast sigraz þeim verr er fleire ero saman iafnricir helldr en hinom er einn er oddvite fire liðino. oc er þat mitt rað helldr at hætta eigi til þess at etia hamingio við Olaf Harallz son. En eptir þat talaði þar hverr konunga slict er syndiz. lauttv sumir en sumir fystu. oc varð engi orscurðr raþinn. tavlðv þeir a hvarvtveggia syna annmarca. þa toc til orða Guðrøðr Dala konungr oc mælti sva.

Tala Guðrøðar.

57. Undarlect þicci mer er þer vesit sva mioc orscurði um þetta mal. oc ero þer gagnhreddir mioc við Olaf. Ver erom her .v. konungar. oc er engi varr verr ęttborenn helldr en Olafr. nv veittvm ver honom styrc til at beriaz við Svein iarll. oc hefir hann með varum afla eignaz land þetta. en ef hann vill nv fyrmuna hveriom varom þess ens lilla rikis er ver hafum aðr haft. oc veita oss pyndingar oc kugan. þa kann ec þat fra mer at segia at ec vil söras undan þrelecan hans. oc calla ec þann yðarnn ecki at mann vera. er nackvat ęðraz i þvi at ver takim hann af lifdaugum ef hann ferr i hendr oss upp hingat a Heiðmorc. fire þvi at þat er yðr at segia. at alldri strycum ver frialst hofuð meðan Olafr er a lifi. En eptir eggian þessa snua þeir allir at þvi raði. þa mælti Hrørecr. Sva liz mer um raðagørð þessa sem ver munim þurfa ramliga at gera samband vart. at engi sciopliz i einurðinni við annan. Nv etlit er at þa er Olafr cömrr hingat u Heiðmorc. at veita honom her atgongu at akveðinne stefno. þa vil ec eigi þenna trunat undir yðr eiga. at þer set þa sumir norðr i Daulum en sumir ut u Heiðmorc. vil ec ef þetta rað scal staðfesta með oss at ver sem asamt dag oc nott þar til er þetta rað verðr framgengt. þesso iata konungar oc fara þa allir samt. þeir lata bua veitzlo fire ser a Ringisakri oc drecca þar hvirfing. en gera niosnir fra ser ut a Raumariki. lata þegar aðra niosnarmenn ut fara er aðrir snuaz aptr. sva at þeir vito dag oc nott hvat titt er um ferð Olafs konungs eða um siolmenni hans. Olafr konungr for utan um Raumariki at veizlom. oc allt með þvilicom hette sem fyrr var sagt. En er veizlor endvz eigi fire siolmennis sacir. þa let hann þar bøndr til leggja at avca veizlornar er honom þotti nauðsyn til bera at dveliaz. en sumstaðar dvalðiz hann scemr en etlat var. oc varð ferð hans sciotari en akveðit var upp til vazins. En er konungar haufðu þetta

rað staðfest sin i milli. þá senda þeir orð oc stefna til sin lendum monnom oc ricom buondom or ollom þeim fylkiom. en er þeir menn koma þar. þá eigo konungar stefnv við þá eina saman oc gera fyr þeim bert þetta rað. oc kveða ■ stefnodag ner sia etlan scal framkvæmd verða. a þat kveða þeir at hverr þeirra konunga scylldi hafa .ccc. manna. Senda þeir þá aptr ena lendo mennina til þess at þeir scylldi liði samna oc coma til motz við konunga þar sem akveðit var.

Fra því er Olafr toc konunga.

58. Sia raðagørð licaði flestom monnom vel. en þo var sem mælt er at hverr a vin með ovinom. A þeirri stefno var Ketill af Ringunesi. en er hann com heim um kvældit þá mataðiz hann at nattverði. en síðan klediz hann oc huscarlar hans oc for ofan til vaz. toco þar carfann er Ketill atti er Olafr konungr hafði gefit honom. setto fra scipit. var þar i naustino allr reiðinn. taca þá oc scipaz við arar oc roa ut eptir vatni. Ketill hafði .xl. manna alla vel vapnaða. þeir como um dagenn snemma ut til vatzenda. for þá Ketill með .xx. menn. en let aðra .xx. eptir at geta scips. Olafr konungr var þá a Eiði a ofanverðv Raumariki. Ketill com þar þá er konungr gek fra otto-song. fagnaði hann Catli vel. Ketill segir at hann vill tala við konung sciott. þeir ganga a tal .ii. saman. þá segir Ketill konungi hver rað konungarnir hafa með hondum oc alla tiletlan þá er hann var viss orðinn. En er konungr var þess varr orðinn þá kallar hann menn til sin. sendir suma i byggðina. bað þá stefna til sin reiðsciotum. svma sendi hann upp til vatzins at taca roðrarscip þau er þeir fengi. oc hafa i moti ser. en hann gek þá til kirkio oc let syngia ser messo. gek síðan þegar til borða. Oc er konungr hafði mataz. bioz hann sem scyndiligaz oc for upp til vazins. como þar scip i moti honom. steig hann þá sialfr a carfann oc með honom menn sva margir sem karfinn toc við. en hverr annarra toc þar ser scip sem hellzt fek. oc um kvældit er a leið letu þeir fra landi. logn var veðrs. þeir rero upp eptir vatnino um nottina. konungrinn hafði ner .ccc. manna. Fyrr en dagaði com hann upp til Ringisacrs. urðv varðmenn eigi fyrr viðr varir en liðit com upp til þoiarins. þeir Ketill visso gorva i hveriom herbergiom konungar svafv. let konungr taca þau oll herbergi oc geta at engi maðr comiz a braut. biðv sva lysingar. Konungarnir höfðv eigi liðskost til varnar. oc voro þeir allir hondum tecnir oc leiddir fyr konung. Hrørecr konungr var maðr forvitri oc harðraðr. þotti Olafi konungi hann utrvligr þott hann gørði nackvara sett við hann.

hann let blinda Hrærec konung baðum augom oc hafði með ser. en hann let scera tungu or Guðræði Dala konungi. en Hring oc aðra .ii. let hann sveria ser eiða at þeir scylldo fara braut or Noregi oc coma alldregi aptr. en lenda menn eða bændr þa er sannir varo at þessum svicrøðum. rac hann suma or landi. sumir varv meiddir. af sumum toc hann settir. Fra þessv segir Ottarr svarti.

Lytandi hefir liota
lanzraðvndum branda
vmstillingar allar
iflafolldz of golldit.
hafa leztv heizca iosfra
herscorðandi forþum
mundangs laun þa er meinom
mítr gramr við þic sgttv.

Braut hafit bauðvar þreytir
branda rioðr or landi
meirr fannz þinn en þeirra
þrecr daglinga recna.
stok sem þioð of þeccir
þer er hverr konungr ferri
hestuð ier en eptir
orðreyr þess er sat norþarst.

Nu røðr þu fire þeirri
þic remmer guð miclo
folld er forðom helldv
fim bragningar gagni.
breið er austr til Eiða
ætlaund und þer gavndlar
enr sat ellda þreyngvir
aðr at slico laði.

Olafr konungr lagði þa undir sic þat riki er þessir .v. konungar haufðu att. toc þa gislar af lendum monnom o(c) buondom. hann toc veizlogiolld norðan or Daulom oc víða um Heiðmorc. oc sneri þa ut aptr u Raumariki. oc þa vestr a Haðaland. þann vetr andaðiz Sigurðr syr magr hans. þa sneri Olafr konungr u Hringariki. oc gørdi Asta moðir hans veizlo micla moti honom. bar þa Olafr einn konungs nafn i Noregi.

Fra Olafi konungi.

59. Sva er sagt at Olafr konungr var a veizlonni með Asto moðor sinni at hon leiddi fram bornn sin oc syndi honom. Konungrinn setti a kne ser Gutthorm broðor sinn en a annat kne Halfdan broðor sinn. konungrinn sa a sveinana. þa yglðiz hann oc leit reiðvliga til þeirra. þa glupnvðv sveinarnir. þa bar Asta til hans enn yngsta son sinn er Haralldr het. þa var hann þrevetr. konungrinn ygldiz a hann. en sveinninn sa upp í moti honom. þa toc konungrinn i har sveininom oc kipði. Sveinninn toc upp i kanp konunginom oc hneyði. þa mælti konungr. Hefnisamr mantv siðarr frendi. Annan dag reikaði konungr uti um bóinn oc Asta með honom moðir hans. þa gengu þau at tiornn nackvarri. þar varv þa sveinarnir synir Asto oc lecu

ser Gutthormr oc Halfdan. þar varo gervir bœir oc cornnhlauðvr storar. naut morg oc sauðir. þat var leicr þeirra. Scamt þaðan fra við tiornina hia leirvic nackvarri var Haralldr oc hafði þar trespano oc flutv þeir þar við land margir. Konungrinn spurði hann hvat þat scylldi. hann qvað þat vera herscip sin. Hlo konungr oc mælti. Vera kann frendi at þar comi at þu rapir fire scipunom. Þa callaði konungr þangat Halfdan oc Gutthorm. þa spurði hann Gutthorm. Hvat villtu flest eiga frendi. Acra segir hann. Konungrinn mælti. Hverso víða acra myndir þu eiga vilia. Hann svarar. Þat villda ec at nesit þetta vere allt sait hvert sumar er ut gengr i vatnit. en þar stoðo .x. bœir. Konungr sagði. Kornn mælti þar mikit u standa. þa spurði hann Halfdan. hvat hann villdi flest eiga. Kyr segir hann. Konungr spyrr. Hverso margar kyr villdir þu eiga. Halfdan svarar. Þa er þer fœri til vaz scylldv þer standa sem þycz vmhverfis vatnit. Konungr mælti. Bu stor villdit it eiga. þat er glicet feðr yccrom. þa spyrr konungr Haralld. Hvat villtv flest eiga. Hann svarar. Huscarla segir hann. Konungr mælti. Hversv marga villdv þa eiga. Hann svarar. Þat villda ec at þeir eti at eino mali kyr Halfdanar broðor mins. Konungr hlo at oc mælti til Asto. Her mantv konung upp fœða móðir. Eigi er þa getit fleire orða þeirra.

(Fra lanzdeild i Sviðioð).

60. J Sviðioðv var þat forn lanz siðr meðan heiðni var þar at haufuðblot scylldi vera at Uppsavlum at goe. scylldi þa blota til friðar oc til sigrs konungi sinom. oc scylldo menn þangat sœkia um allt Svíavelldi. scylldv þar þa vera oc þing allra manna i Sviðioð. þar var oc þa marcaðr oc caupstefna oc stoð vicv. En er cristni var i Sviðioð. þa hellze þar þo laugðing oc marcaðr. en nv siðan er cristnin var alsíða i Sviðioð. en konungar afrocdvz at sitia at Upplausum. þa var fœðr marcaðrinn oc hafðr kyndilmesso oc hefir þat halldiz alla stund siðan. oc er nu hafðr eigi meire en stendr .iii. daga. Enn er þar þing Svía. oc sœkia þeir þa til um allt land. Svía velldi liggir i morgum lutum. einn lutr er vestra Gautland oc Vermaland oc Markir oc þat er þar liggir til. oc er þat sva mikit ríki at undir þeim byscupi er þar er ífir ero .xi. hvndrvð kircna. Annarr luti lanz er eystra Gautland. þat er nv annarr byscopdomr. þar fylgir nv Gotland oc Eyland. oc er þat allt saman myclo meira byscupvelldi. J Sviðioð sialfri er einn luti lanz er heitir Svðrmannaland. þat er einn byscopdomr. þa heitir Vestmannaland eða Fiaðrundaland. þat er einn byscupdomr. þa heitir Tiundaland enn .iii. lutr Sviðioðar. þa heitir enn fiórði

lutr Attandaland. þa er enn fimte Sialand oc þat er þar liggr til. þat liggr et eystra með hafino. Tiundaland er gaufgast oc bezt byggt i Svía vellði. þangat lytr allt ríkit. þar ero Uppsálin. þar er konungs stoll. oc þar er erchibyskups stoll. oc þar er við kent Uppsala auðr. sva kalla Svíar eign Svía konungs kalla Uppsala auð. J hverri þessi deild lanzins er sitt laugþing oc sin laug um marga lute. ífir hveriom laugum er laugmaðr. oc reðr hann mesto við buendr. því at þat scola laug vera sem hann reð upp kveða. Enn ef konungr eða iarll eða byscopar fara ífir land oc eigu þing við buendr. þa svarar laugmaðr af hendi buanda. en þeir fylgia honom allir sva. at varla þora ofresslismenninir at coma n þingit ef eigi lofa buendr oc laugmaðr. En þar allt er laugin scilr á. þa scola aull hallaz til moz við Uppsala laug. oc aðrir laugmenn allir scola vera undirmenn þess laugmannz er n Tiundalandi er.

Fra þorgny laugmanni.

61. Þa var a Tiundalandi sa laugmaðr er þorgnyr het. faðir hans er nefndr þorgnyr þorgnys son. þeir langfeðgar hófðv þar verit laugmenn ífir Tiundalandi um margra konunga efi. þorgnyr var þa gamall maðr. hann hafði um sic hirð micla. hann var callaðr vitrastr maðr i Svía vellði. hann var frendi Raugnvalldz iarls oc foftrfaðir hans.

Fra Ravgnvalldi iarli.

62. Nv er þar til mals at taca er þeir menn como til Raugnvalldz iarls er Ingigerðr konungs dottir oc þau Hialti haufðv sent austan. baro þeir fram sin ęrendi fire iarll oc fire Ingibiorg cono hans. oc saugðv þat at konungs dottir hafði opt røtt fyr Svía konungi um settir þeirra Olafs digra. oc hon var en(n) mesti vinr Olafs konungs. en Svía konungr var reiðr hvert sinne er hon gat Olafs. oc henni þotti engi van um settirnar at sva bvno. Jarll sagði Birni hvat hann hafði austan spurt. en Biornn sagði enn et sama at hann man eigi fyrr aptr hverfa en hann hittir Svía konung. oc segir at iarll hef(í)r honom því heitið at hann skal fylgia honom a fund Svía konungs. Nu liðr fram vetri-nom. en þegar a bac iolum byr iarlinn ferð sina. hann hafði .lx. manna. þar var i for Biorn stallari oc hans foronautar. for iarll austr allt i Sviðioð. En er hann sotti upp i landit þa sendi hann menn sina fram fire til Uppsala. oc sendi orð Ingigerði konungs dottor at hon scyllði fara ut a Ullaracr i moti honom. þa(r) atti hon bu stor. En er konungs dottor komo orð iarlsins. þa lagðiz hon eigi ferðina undir haufuð. oc bioz hon með marga menn. Hialti rez til farar með henne.

en aðr hann fœri a braut gecc hann fire Olaf konung oc mœlti. Sittu allra konunga heilastr. oc er þat salt at segia at ec hefi hvergi þess comit. er ec hafa slica tign set sem með þer. scal ec þat orð bera hvargi sem ec cœm siðan. Vil ec þess biðia þic konungr at þu ser vin minn. Konungr svarar. Hvi letr þu sva brautfusliga. hvert scalltu fara. Hialti svarar. Ec rið ut a Ullaracr með Ingigerði dottor þinne. Konungr mœlti. Far þu vel. vitr maðr ertu oc siðvgr oc cant vel vera með tignom monnom. Gecc þa Hialti braut. Ingigerðr konungs dottir reið til bus sins ut a Ullaracr. let þar bua vezlo micla moti iarlinom. þa com iarll þar oc var honom vel fagnat. dvalþiz hann þar noccorar nêtr. tauluðv þau konungs dottir mart oc flest um þa Svía konung oc Noregs konung. segir hon iarli at henne þyccir uvent horfa um settirnar. þa mœlir iarll. Hvernig er þer gefit frennkona um þat ef Olafr Noregs konungr biðr þin. syniz oss sem þat myni hellzt einhlitt til setta. ef megðir þer mœtti tacaz milli þeirra konunga. en ec vil ecki með því ganga ef ec veit at þat er þvert fra þinom vilia. Hon svarar. Faðir minn man sia cost fire mer. en annarra minna frenda ertu sa er ec vil helzt min rað undir eiga. þau er mer þyccir miclo mali scripta. Eða hve raðlect syniz þer þetta. Jarlinn fysti hana mioc. oc talði marga luti upp til frama um Olaf. þa er storvenligir voro. sagði henne inniliga fra þeim atburðum er þa hófðv fyr scemsto gœrzc. er Olafr konungr hafði hanntecna gœrt .v. konunga a einom morni. oc tekít þa alla af ríki. en lagt þeirra eignir við sitt ríki oc velldi. Mart rœddv þav um þetta mal oc urðv a allar rœðvr satt sin i milli. for iarll a braut er hann var at því buinn. for þa Hialti með honom.

Fra Ravgvalldi iarli.

63. Raugvalldr iarll com einn dag at kvelldi til bus þorgnys laugmannz. þar var bœr mikill oc storcostligr. voro þar margir menn uti. þeir savgnvðv vel iarlinom oc toco við hestvm þeirra oc reiða. Jarll gecc inn i stofuna. var þar inni fiolmenni mikit. þar sat i aunndvgi maðr gamall. engi mann hófðv þeir Biornn set iafnmikinn. sceggit var sva sitt at la i kniam honom oc breiddiz um alla bringuna. hann var venn maðr oc gaufvgligr. Jarlinn gek fire hann oc heilsaði honom. þorgnyr fagnaði honom vel oc bað hann ganga til setis þess er hann var vanr at sitia. iarll settiz auðrvn megin gagnvart þorgny. þeir dvolðvz þar nackvarar nêtr aðr iarll bar upp erendi sin. bað iarll þa at þeir þorgnyr scyldv ganga i malstofv. þeir Biornn foronautar gengv þangat með iarlinom. þa toc iarll til mals oc sagði fra því at Olafr

Noregs konungr hafði senda menn sína austr þangat til friðgörða. talaði oc um þat langt. hvert vandræði Vestrgautum var at því er ufríðr var þaðan til Noregs. hann sagði oc fra því er Olafur Noregs konungr hafði þangat senda menn. oc þar voru þa sendimenn Noregs konungs. oc hann hafði þeim því oc heitit at fylgia þeim a fund Svía konungs. oc hann sagði þat at Svía konungr toc þesso mali sva þungliga. at hann let ongum manni lyða scylldo at ganga með þesso mali. Nv er sva fostri segir iarlinn at ec verð eigi einlitr at þesso mali. hefi ec fire því sutt nu a þinn fund oc velti ec þar heilla raða oc traustz þins. En er iarlill hetti sino mali. þa þagði þorgnyr um hrið. enn er hann toc til mals mælti hann. Vndarliga scriptit er til. gírniz at taca tignarnafn. en kunnit yðr engi forrað eða fyrirhyggio þegar er ér comit i noccornn vanda. hvi scyldir þv eigi hyggia fire því aðr þu hetir þessi ferð. at þu hefir ecki ríki til þess at mela i mot Olafi konungi. þycci mer eigi uvirðilígra at vera i buanda tolo oc vera fríals orða sinna at mela slict er maðr vill þott konungr se hia. Nv man ec coma til Uppsala þings oc veita þer þat lið. at þu mælr þar uhreðdr fire konungi slict er þer lícar. Jarll þaccaði honom vel þessi heit. oc dvalðiz hann með þorgny oc reið með honom til Uppsala þings. var þar allmikit fiolmenni. þar var Olafur konungr með hirð sína.

Fra Uppsala þingi.

64. Enn fyrsta dag er þing var sett sat Olafur konungr a stoli. oc þar hirð hans umhverfis. en annan veg a þingit sato þeir a einom stoli Ravgnvalldr iarlill oc þorgnyr. oc sat þar fire þeim hirð iarlísins oc huscarla sveit þorgnys. en a bac stolinom stoð buanda mugrinn oc allt umhverfis i hring. sumir foro a hēðir eða hauga at heyra þaðan til. En er tolut voro ørendi konungs þau sem siðr var til at mela a þingom oc því var locit. þa stoð upp Biornn stallari hia stoli iarlís oc mælti hatt. Olafur konungr sendi mic hingat þess ørendis at hann vill biða sett Svía konungi oc þat landascripti sem at fornv hefir verit milli Noregs oc Sviðioðar. Hann mælti sva hatt at Svía konungr heyrði gërla. En fyrst er Svía konungr heyrði nefndan Olaf konung. þa hugði hann at sa mondi reca vilia hans ørendi noccot. en er hann heyrði rott um sett oc landascripti milli Sviðioðar oc Noregs. þa scildi hann af hveriom rífiom vera mynde. þa liop hann upp oc kallaði hatt at sa maðr scylldi þegia. oc kvað slict ecki tíoa mvndo. Biornn setze þa niðr. En er hliod fecz. þa stoð iarlill upp oc mælti. hann sagði fra orðsendingu Olafs dígra oc settarboðum til Svía konungs. oc fra því at

Vestrgautar sendu konungi aull orð til at sett scylldi vera við Noregs menn. talði hann upp hver vanndreði Vestrgautum var at missa þeirra luta allra af Noregi er þeim var arbot i. en i annan stað at sitia fire alaupum þeirra oc hernaði. ef Noregs konungr samnaði her saman oc heriaði a þa. iarll sagði at Olafr Noregs konungr hafði menn þangat sent þeirra ørenda at hann vill biðia Jngigerðar dottor hans. En er iarll hetti at tala. þa stoð upp Svía konungr. hann svarar þungliga um settina. en veitti iarlinom atolor þungar oc storar um dirfð þa er hann hafði gørt grið oc frið við þann enn digra mann oc lagt við hann vinattvtal. sagði hann sannan at landraðum við sic. kvat þat maclect at Ravgnvalldr veri rekinn or rikino. oc sagði at allt slict laut hann af eggian Jngibiargar cono sinnar. oc kvað þat vera et usniallasta rað er hann scylldi fengit hafa at girndum slicrar kono. hann talaði langt oc hart oc sneri þa enn taulunni a hendr Olafi digra. En er hann settiz niðr þa var fyrst hliott. þa stoð upp Þorgnyr. En er hann stoð upp. þa stoðo upp allir buendr þeir sem aðr höfðv setit. oc enn þustv at allir þeir er i auðrom stoðum höfðv verit. oc villdv hlyða til hvat Þorgnyr mælti. var þa fyrst gnyr mikill af fiolmenni oc vapnom. en er hliod fecz mælti Þorgnyr.

Þorgnys tala.

65. Annan veg er nu scaplyndi Svía konunga en fyrr hefir verit. Þorgnyr faðurfaðir minn munði Eiric Uppsala konung Emundar son. oc sagði þat fra honom. at meðan hann var a lettasta alldri at hann hafði hvert sumar leiðangr uti. oc for til ymissa landa oc lagði vndir sec Finnland oc Kirialand. sva Estland oc Kurland oc víða um Austrlaund. oc man enn sia þer iarðborgir oc avnnor storvirci þav er hann gerði. oc var hann ekki sva mikillatr at eigi hlyddi hann monnom er [scyllt attv¹ við hann at røða. Þorgnyr faðir minn var með Birni konungi langa efi. var honom hans siðr kunnr. stoð um Biarnar efi hans rici með styrc miclom en engum þurð. var hann oc goðr oc dell sinom monnom. Ec ma muna Eiric konung enn sigrsæla. oc var ec með honom i morgum herforum. ioc hann rici Svía. en varði harðhendliga. var oss gott við hann raðom at coma. En konungr þessi er nu er letr engi mann þora at mela við sic nema þat einu er hann vill vera lata. oc hefir hann þar við allt kapp. en hann letr scattlavnd undan ser hverfa af elionleysi oc þrecleysi. hann girniz til þess at halda Noregs veldi undir sic. en engi Svía konungr hefir fyrr agirnuz. oc gerir þat margum manne oró. Nu er þat vili varr buand-

¹) [sua. rettet; scylltv Cod.

anna. at þu Olafr konungr gerir selt við Olaf digra Noregs konung oc giptir honom Jngigerþi dottor þina. Enn ef þu vill vinna apr undir þic rici þau i Austrvegi. er frendr þinir oc forellrar hafa þar att. þa viliom ver allir fylgia þer þar til. Með því at þu vill eigi hafa þat er ver melom. þa mono ver veita þer atgongu oc drepa þic oc þola eigi ufrið oc ulaug. hafa sva gørt enir fyrri forellrar varir. þeir steypðu .v. konungum i eina kelldv ■ Mvla þingi. er aðr hofðv upp fyllz ofmetnaðar sem þv við oss. Seg nv sciott hvarnn cost þu vill upp taca. þa gərði lyðrinn þegar vapnabrac oc gny mikinn. Konungrinn stendr þa upp oc melir. segir at allt vill hann vera lata sem buendr vilia. segir at sva hafa gert allir Svia konungar. at lata buendr raða með ser aullv því er þeir vilia. Staðnaði þa kurr buandanna. en þa tala hofðingiar konungr oc iarll oc þorgnyr. oc gera þa frið oc selt af Svia konungs hendi eptir því sem Noregs konungr hafði aðr orð til sent. Var a því þingi þat raðit at Jngigerðr dottir Olafs konungs scylldi vera gipt Olafi konungi Harallz syni. Selldi konungr iarlinom i hendr festar hennar. oc fecc honom allt sitt umboð um þann raðahag. oc scilðvz þar a þingino at sva locnom malom. En er iarll for heim. þa hittuz þav Jngigerðr konungs dottir oc tauluðv sin a milli um þetta mal. Hon sendi Olafi konungi sleðvr af pelli oc silkirømor. For iarll apr i Gautland oc Biornn með honom. dvaldiz Biornn þar þa litla rið. oc for hann þa apr til Noregs með foroneyti sino. En er hann hitti Olaf konung oc sagði honom ørendisloc sin þav sem voro. þa þaccaði konungr honom vel ferðina. oc sagði sem var at Biornn hefði gefv til borit at coma fram grindino i ufriði þessom. Olafr konungr for er varaði ut til sevar oc let bua scip sin. oc stefndi til sin liði oc for um varit allt upp eptir Vikinni til Liðandisnes. oc allt for hann norðr a Hordaland. sendi þa orð lendum monnom oc nefndi til alla ena ricustu menn or heroðom. oc bio þa ferð sem vegligast er hann scylldi fara moti festarcono sinne. Veitzla su scylldi vera um haustit austr við Elfi við landamøri.

Fra Hrøreki blinda.

66. Olafr konungr hafði með ser Hrørec konung blinda. En er hann var groinn sara sinna. þa fecc Olafr konungr honom .ii. menn til þionostv við hann oc let hann sitia i haseti hia ser. hellt hann at drycc oc at kleðum engum myn verr en hann hafði aðr halldit sic. Hrørecr var famalugr oc svaraði stirt oc stutt þa er menn ortv orða n hann. Þat var siðvenia hans at hann let scosvein sinn leiða sec um

daga uti oc fra auðrom monnom. þa barði hann knapann. enn er hann hliop fra honom. þa sagði hann Olafi konungi at sa sveinn villdi ecki honom þiona. þa scripti Olafur konungr við hann þionostumonnom. oc for allt sem aðr at engi þionostomaðr hellze við með Hrøreci konungi. þa fecc [Olafur konungr¹ til fylgþar oc getzlo við hann þann mann er Sveinn het. oc var hann frenndi Hrerecs konungs oc hafði verit hans maðr aðr. Hrørecr hellt tecnom hetti um stirðleti oc sva um einfara sinar. enn er þeir Sveinn voro .ii. saman staddir. þa var hann catr oc malrötinn. hann minntiz þa a marga luti þa er fyrr haufðv verit. oc þat er um hans daga hafði at boritz þa er hann var konungr. oc minntiz ■ efi sina ena fyrri oc sva a þat hverr þvi hafði brvgðit hans rici oc sçlo. en gørt hann at aulmvsvmanni. En hitt þicci mer þo allra þyngst segir hann er þv eða aðrir frendr minir. þeir er manngvendir hofðv verit. scola nv verða sva miclir ettlerar. at engrar svivirþinga(r) scola hefna þeirrar er a ett varri er gor. þvilicar harmtolor hafði hann opt uppi. Sveinn svaraði oc sagði at þeir attv við ofr-essismenn micla at scripta. en þeir hofðv þa litla costi. Hrørecr mælti. Til hvers scola ver lengi liva við scom oc meizlor. nema sva beri til at ec metta blindr sigraz a þeim sama er mic sigraði sofanda. sva heilir drepum Olaf digra. hann ottaz nv ecki at ser. ec scal raðin setia. en eigi villda ec hendrnar til spara ef ec metta þer nyta. en þat ma ec eigi fire sacir blindleics. oc scalltv fire þvi bera vapnn a hann. en þegar er Olafur er drepinn. þa veit ec af forspam at ricit hverfr undir vvini hans. Nv kann vera at ec verða konungr. þa scalltv vera iarll minn. Sva como fortolor hans at Sveinn iataði at fylgia þesso raði. Sva var etlat raðit. at þa er konungr bioz at ganga til aptansongs. stoð Sveinn uti i svolonom fire honom oc hafði brugðit sax undir ifirhofninne. Enn er konungr gecc ut or stofonni. þa bar hann sciotara at en Svein varði. oc sa hann í andlit konunginom. þa blicnaði hann oc varð faulr sem nár oc felluz honom hendr. Konungr fann hrezlv a honom oc mælti. Hvat er nv Sveinn villtv svikia mic. Sveinn castaði ifirhavfninni oc fra ser saxino oc fell til fota konunginom oc mælti. Allt ■ guðs valldi oc yðro konungr. Konungr bað sina menn taca hann. oc var hann í iarnn settr. þa let konungrinn föra seti Hrerecs a annan pall. en hann gaf grið Sveini. oc for hann af landi a braut. Konungr fecc Hrøreci annat herbergi at sofa í en þar er hann svaf sialfr. oc svaf í þvi herbergi mart hirðmanna. hann fecc til .ii. hirðmenn at fylgia Hrøreci dag oc nott. þeir menn hofðv verit lengi með Olafi konungi. oc hafði hann þa reynt at truleic við

¹⁾ [r. f. Olafi k.

sic. Ecki er þess getit at þeir veri elstórir menn. Hrærecr konungr gerði ymist. at hann þagði marga daga sva at engi maðr fecc orð af honom. en stundum var hann sva calr oc glaðr at þeim þotti at hverio orði gaman er hann mælti. en stundum mælti hann mart oc þo illt eina. Sva var oc at stundum drac hann hvern af stoeci oc gerði alla ufoera er ngr honom voro. en optast dracc hann litit. Olafur konungr fecc honom vel scotsilfr. opt gerði hann þat þa er hann com til herbergis aðr hann lagðiz til svefns. at hann let taca inn miod naccvarar byttor. oc gaf at drecca aullom herbergismonnom. af því varð hann þoccasell.

Fra Finni litla.

67. Maðr er nefndr Finnr litli upplenzcr maðr. en sumir segia at hann veri finnzcr at elt. hann var manna minnztr oe allra manna fothvatastr. sva at engi hestr toc hann a ras. hann cunni manna bezt við scið oc boga. hann hafði lengi verit þionostvmaðr Hrærecs konungs oc farit opt ørenda hans þeirra er trunat þurfti við. hann cunni vegv um aull Upplaund. hann var oc malkvnnigr þar morgv stormenni. Enn er Hrærecr var tekinn i fangelsi. þa slosc Finnr i for þeirra oc for oplaz i sveit með knopum oc þionostomonnom. oc hvert sinn er hann matti. com hann til þionosto við Hrærec konung oc opt a tal. oc villdi konungrinn scommom samfast mæla við hann oc villdi ecki grvna lata tal þeirra. Enn er a leið varit oc þeir sottv ut i Vikina. þa hvarf Finnr braut fra liðino nackvara daga. þa com hann enn aptr oc dvalðiz um brið. sva for opt fram. oc var at því engi gaumr gefinn því at margir voro umrenningar með liðino.

Fra Hræreki konungi.

68. Olafur konungr com til Tunsbergs fire pascha oc dvalðiz þar miod lengi vm varit. þar com þa til boiarins mart caupmanna með scipferðum beði Saxar oc Danir oc austan or Vic. sva oc norðan or landi. var þar allmikit fiolmenni. þa var ar mikit oc dryccior miclar. þat barse at n eino kvældi at Hrærecr konungr var cominn til herbergis oc helldr siðla oc hafði miod drveccit oc var alleatr. þa com þar Finnr litli með miaðarbytto. oc var þat grasaðr miodr oc enn stercasti. þa let konungrinn gefa at drecca aullom þeim er inni voro allt til þess er hverr sofnaði i sino rumi. Finnr var þa brot genginn. Lios brann i herbergino. þa vacði hann upp menn þa er vanir voro at fylgia honom. oc segir at hann vill ganga til garzs. þeir höfðo scriðlios með ser. en niðamyrer var vti. Micill camarr var i garðinom

oc stoð ■ staufum. en rið upp at ganga til dyranna. En er þeir Hrørecr sato i garðinom. þa heyrðv þeir ut at maðr melti. Haugðv fiand-ann. þa heyrðv þeir brest oc delt sem nackvat felli. Hrørecr konungr melti. Fulldrvccit mono þeir hafa er þar eiguz við. fari til sciott oc scili þa. þeir bioggvz scyndilega oc hli(o)po ut. en er þeir comu ■ riðit. þa var sa hauggvinn fyrr er siðarr gecc. oc drepnir þo baðir. þar voro comnir menn Hrørecs konungs Sigurðr hit er verit hafði merkismaðr hans oc þeir .xv. saman. þar var þa Finnrlitti. þeir drogu licin upp milli hussanna en toco konunginn oc hosðv með ser. liopu ■ scutv er þeir attv oc rerv a braut. Sigvatr scald svaf i herbergi Olafs konungs. hann stoð upp um nottina oc scosveinn hans með honom oc gengu ut til ens micla camars. enn er þeir scylldv aptr ganga oc ofan fire riðit. þa scriðnaði Sigvatr oc fell a kne oc stacc niðr hondunom oc var þar vatt undir. hann melti. þat hygg ec at nv i kvellð myni konungrinn hafa oss morgum fengit karfafotinn. oc hlo at. en er þeir komv i herbergit. þar brann lios. þa spurði scosveinninn. Hefir þu sceint þic eða hvi ertu i bloði einv allr. Hann svarar. Ecki em ec sceindr. en þo man þetta tiðindvm gegna. Hann vacði þorð Fola son merkismann reckiofelaga sinn. gengv þeir ut oc hosþu með ser scriðlios oc fundv bratt bloðit. þa leituðv þeir oc fundv licin oc baro a kennzl. þeir sa oc at þar la trestobbi mikill oc i scylihaygg mikil. oc spurðiz þat siðan at þat hafði verit gert til ulikinda at teygia þa ut er drepnir voro. þeir Sigvatr melto sin i milli at nauðsyn veri til at konungrinn vissi þessi tiðindi sem braðast. þeir sendv sveiniun þegar til herbergis þess er Hrørecr konungr hafði verit. þar svafo menn allir. en konungr var i brotto. hann vacði þa menn er þar voro inni oc sa(g)ði tiðindin. stoðo menn upp oc foro þegar þangat i garðinn sem likin voro. En þo at nauðsyn þotti til at konungrinn vissi sem fyrst hvat titt var. þa þorði engi at vekia hann. þa melti Sigvatr til þorðar. Hvart villtv helldr laxmaðr at vekia konunginn eða segia honom tiðindin. þorðr svarar. Fire øngan mun þori ec at vekia hann. en segia man ec honom tiðindin. þa melti Sigvatr. Mikit er enn eptir neþrinnar. oc kann vera aðr dagr se at Hrørecr hafi fengit ser þat fylseni at hann verði siðan ecki auðfundinn. en þeir mono enn scamt i bravt comnir því at likin voro vavrm. scal oss alldregi henda sv scaumm at ver latim konunginn eigi vita þessi svic. gacc þu þorðr upp i herbergit oc bið min þar. þa gek Sigvatr til kirkio oc vacði klvccarann oc bað hann ringia fire sal hirðmanna konungs. oc nefndi mennina þa er vegnir voro. Kluccarinn gerir sem hann bað. en við hringingina vacnaði konungrinn oc settiz upp. hann spurði hvart þa

veri ottosongs mal. Þorðr svaraði. Verri efni ero i. tíðindi mikil ero orðin. Hrørecr konungr er i brot horsinn en drepnir hirðmenn yðrir .ii. Þa spurði konungr eptir atburðum þeim er þar hófðo orðit. Þorðr segir honom sliet er hann vissi. Þa stoð konungr upp oc let blasa til hirðstefno. oc er liðit com saman þa nefndi konungr menn til at fara á alla vega fra þenom at leita Hrørecs konungs hepi a se oc landi. Þorir langi toc scuto oc for með sina sveit at leita Hrørecs konungs oc hafði .xxx. manna. Enn er lysa toc. þa sa þeir at scutor .ii. litlar foro fire þeim. en er hvarir sa aðra. þa roro hvarirtv(e)ggio sem mest matto. þar var Hrørecr konungr. oc hafði .xxx. manna. En er saman dro með þeim. þa snörv þeir Hrørecr at landi. oc liopu þeir upp a land allir nema konungr settiz upp i lyptingina. hann mælti bað þa vel fara oc heila hittaz. Þvi næst rærv þeir þorir at landi. þa scaut Finnir litli auro oc com sv a þori miðian oc fecc hann bana. en þeir Sigurðr liopu allir i scoginn. En menn þoris toco lic hans oc sva Hrørec konung oc fluttv ut til Tunsbergs. Olafr konungr toc þa við halldi Hrørecs konungs. hann let þa vandliga geta hans oc gallt mikinn varvga við svicom hans. fecc til menn nolt oc dag at geta hans. Hrørecr var þa enn catasti. oc fann engi maðr a honom at eigi licaði honom allt sem bazi.

Fra Hrøreki blinda.

69. Þat barse at uppstigningardag at Olafr konungr gek til hamesso. þa gek byscop processio um kirkio oc leiddi konunginn. en er þeir como aptr i kirkio. þa leiddi byscop konung til sētis sins fyr norðan dyrr i cornom. en þar sat et næsta Hrørecr konungr sem hann var vanr. hann hafði yfirhofnina fire andlite ser. En er Olafr konungr hafði niðr sezr. þa toc Hrørecr konungr á auxl honom henndinne oc þrysti. hann mælti. Pellz kleði hefir þu nv frændi. Olafr konungr svarar. Nv er hatið mikil halldin i minning þess er Jesus Cistr steig til himna af iorðo. Hrørecr konungr svaraði. Ecki scil ec af sva at mer hugfestize þat er þer segit fra Cristi. þycci mer þat mart heldr utrvtict er þer segit. en þo hafa morg dæmi orðit i fornescio. En er messan var upphafin. þa stoð Olafr konungr upp (hell) havndvnom fire havfuð ser oc laut til altarissins. oc bar ifirhaufnina aptr af herðum honom. Hrørecr konungr spratt þa upp sciott oc hart. hann lagði til Olafs konungs saxknifi þeim er rytningr var callaðr. lagit com i yfirhavfnina við herðar honom er hann hafði lotið undan. scarvz mioc kleðin en konungrinn varð ecki sarr. En er Olafr konungr fann þetta tilræði.

þa liop hann við fram a golfit. Hrørecr lagði annat sinni til hans saxino oc misti. þa melti hann. Flyr þu nv Olafr digri fire mer blindom. Konungrinn bað sina menn taca hann oc leiða hann ut or kirkionni. oc var sva gert. Eptir þessa atburði eggioðo menn Olaf konung at lata drepa Hrørec konung blinda. oc er þat saugðv þeir en mesta gefuraun at hafa hann iafnan lmeð yðr oc þyrma honom. hverigar vhefur er hann tecr til. en hann ligger um þat nott oc dag at veita yðr liflat. En þegar er þer sendit hann braut fra yðr. þa siam ver eigi mann til þess. at sva fai gett hans at orvent se at hann comiz a braut. enn ef þat verðr þa man hann þegar hafa flocc uppi oc gera mart illt. Konungrinn svaraði. Rett er þat meltt at margr hefir davða tekit fire minne tilgørðir en Hrørecr. en travðr em ec at tyna þeim sigri er ec fecc a Upplendinga konungom er ec toc þa .v. a einom morni. oc naðac sva ollo rici þeirra. at ec þurfta enskis þeirra banamaðr at verða. því at þeir voro allir frændr minir. En þo fę ec nv varliga set hvart Hrørecr man fa navðgat mic til eða eigi at ec lata drepa hann. Hrørecr hafði fyr þa soc tekit henndinne á avxl Olafi konungi. at hann villdi vita hvart hann var i brynio.

Fra þorarni Nefiolf's syni.

70. Maðr er nefndr þorarinn Nefiolf's son. hann var islenzcr maðr oc kyniaðr norðan af landi. ecki var hann ęltstorr. oc var manna vitrastr oc orðspacastr. diarfmeltr við tigna menn. hann var farmaðr mikill oc var longum vtanlendis. þorarinn var manna liotastr. oc bar þat mest fra hverso illa hann var limaðr. hann hafði hendr miclar oc liotar. en fotrnrir voro þo miclo ferligri¹. þorarinn var þa staddr i Tvnsbergi er þessi tíðindi urðv er aðr var fra sagt. hann var mal-kvnnr Olafi konungi. þorarinn bio þar þa kaupscip er hann atti oc etlaði til Jslandz um sumarit. Olafr konungr hafði þorarin i boði sino nackvara daga oc talaði við hann mart. svaf þorarinn i konungs herbergi. þat var einn morgon snemma at konungrinn vacði en aðrir menn svafo i herbergino. þa var sol farin littat. oc var liost mioc inni. Konungrinn sa at þorarinn hafði rett fot sinn annan vndan clegðom. hann sa a fotinn um hrið. þa vocnoðv menn i herbergino. konungr melti til þorarins. Vacat hefi ec um hrið. oc hefi ec set þa sion er mer þyccir mikils um vert. en þat er mannz fotr sa er ec hygg at engi scal her i kaupstaðnom liotari vera. oc bað aðra menn hyggia at hvart sva syndiz. en allir er sa þa savnnvðv at sva veri.

¹) r. f. ferligri

Þorarininn fann hvar til var melt oc svaraði. Fatt er sva einna luta at orvænt se at hitti annat sliet. oc er þat licligast at her se enn sva. Konungr melti. Helldr vil ec þvi at fulltingia at eigi myni faz iafnliotr fotr. oc sva þott ec scyllða veðia um. Þa melti þorarininn. Bvinn em ec konungr at veðia vm við þic at ec mon finna i kavnstaðnom liotara fot. Konungr svaraði. Þa scal sa ockarr kiosa bæn af avðrom er sannara hefir. Sva scal vera segir þorarininn. hann bra þa undan kleðonom avðrom fotinon. oc var sa avngum myn fegri. en þar var af en mesta tain. Þa melti þorarininn. Se her nv konungr annan fot. oc er þessi þvi liotari at her er af en mesta tain. oc ■ ec nv veðfeit. Konungr svaraði. Er hinn fotrinn þvi ufegri. at þar ero .v. tær ferligar a þeim en her ero .iiii. oc a ec at kiosa bæn af þer. þorarininn svaraði. Dyrt er drottins orð. hveria bæn villtv af mer þiggia. Hann svarar. Þa at þv flytir Hræcc konung til Grönlanz oc forir hann Leifi Eirics syni. þorarininn svarar. Eigi hefi ec komit til Grönlanz. Konungr melti. Farmaðr slicr sem þu ert þa er þer mal nv at fara til Grönlanz. ef þu hefir eigi fyrr komit. þorarininn svaraði fa um þetta mal fyrst. enn er konungr hellt fram þessi malaleitan. þa veicz þorarininn (eigi) með ollo af hendi oc melti sva. Heyra scal ec yðr lata konungr bæn þa er ec hafða hvæt at biðia ef mer þeriz veðfeit. en þat er at ec vil biðia yðr hirðvistar. en ef þer veitit mer þat. þa verð ec scyldari til at leggiaz þat eigi undir havfuð er þer vilit crapt hava. Konungr iatar þesso. oc geriz þorarininn hirðmaðr hans. þa bio þorarininn scip sitt. oc er hann var buinn. þa toc hann við Hræcc konungi. En er þeir scilðvz Olafr konungr oc þorarininn. þa melti hann. Nv berr sva til konungr sem eigi er orvent oc opt kann verða. at ver comim eigi fram Grönlanzferðinni. berr oss at Jslandi eða avðrom londvm. hvernn veg scal ec sciliaz við konung þenna. þess er yðr mvni lica. Konungr svaraði. Ef þv kœmr til Jslandz. þa scaltv selia hann i hendr Guðmvndi Eyiolfs syni eða Scapta lavgsogomanne. eða avðrom nockorom hofðingiom þeim er taca vilia við vinatto minne oc iartegnom. Enn ef þic berr at auðrom lavndom þeim er hingat ero nerr. þa hagaðv sva til. at þv vitir vist at Hræccr comi alldregi siðan lifs til Noregs. en gør þat þvi einá at þv ser engi avnnvr favng á. Enn er þorarininn var bvinn oc byr gaf. þa sigldi hann oc allt utleið fire vtan eyiar oc norðr fra Liðindisnesi. stefndi hann i haf ut. honom byriaði ecki sciott. en hann varaðiz þat mest at coma við landit. Hann sigldi fyr svnnan Jsland oc hafpi vita af oc sva vestr um landit i Grönlanz haf. fecc hann þa retto stora oc valk mikil. Enn er ■ leið sumarit toc hann Jsland i Breiðafirði. Þorgils Ara son com til þeirra fyrst virðing-

amanna. Þorarinns syndi honum orðsending og vinattomal og iartegnir Olafs konungs er fylgðv viðtöc Hróreks konungs. Þorgils varð við vel og þavð til sín Hróreci konungi. og var hann með Þorgilsi Ara syni um vetrinn. Hann vndi þar eigi og beiddi at Þorgils leti fylgia honum til Guðmundar. og segir at hann þottiz þat spurt hafa at með Guðmundi var ravn mest a Jslandi. og veri hann honum til handa sendr. Þorgils gærði sem hann bað. fecc til menn og let fylgia honum til handa Guðmundi a Moðrovallv. Töc Guðmundr vel við Hróreci fyr sacir konungs orðsendingar. og var hann með Guðmundi vetr annan. Þa vndi hann þar eigi lengr og fecc Guðmundr honum vist a litlom bæ er heitir a Kalfscinne. og var þar fatt hiona. þar var Hrórecr enn þriðia vetr. og sagði hann sva at síðan er hann let af konungdomi. at hann hefði þar verit sva at honum hefði þezt þott. þar var hann af avllom monnom mest metinn. Eptir um svmarit fecc Hrórecr sott þa er hann leiddi til bana. sva er sagt at sa einn konungr hvilir a Jslandi. Þorarinns Nefiöls son hafðiz lengi síðan i forom en var stundum með Olafi konungi. þat sumar er Þorarinns for með Hrórec konung til Jslanz. þa for Hialti Sceggia son og til Jslanz. og leiddi Olaf konungr hann vingiofum er þeir scilðvz. þat sama svmar for Eyvindr vrarhornn i Vestrviking. com hann um haustit til handa Konofogor Jra konungi. þeir hittvz um havstit i Ulfkelsfirði Jra konungr og Einarr iarll or Orcneyiom. og var þar orrosta mikil. hafði Konofogor konungr lið miclo meira og fecc sigr. enn Einarr iarll flyði einscipa. og com sva um havstit apr til Orcneyia. at hann hafði latit flest allt lið og herfang allt þat er þeir havspv fengit. og unði iarll storilla ferð sinne. og kendi vsigr sinn Norðmonnom þeim er verit höfðv i orrosto með Jra konungi.

Fra því er Olaf konungr for til stefno.

71. Nu er þar til mals at taca er aðr var fra horfit. at Olaf konungr enn digri for brvðserð og at sokia festarcono sina Ingigerði dottor Olafs Svía konungs. Konungrinn hafði lið mikil og valit sva mioc at honum fylgði allt stormenni þat er hann matti na. og hverr rikismanna hafði með sér valit lið beði at ettom og þat er gorviligast fecz. lið þat var bvit með enom þeztom favngom beði at scipom og vapnom og at kleðom. þeir helldv liði sino austr til Konungahello. en er þeir como þar. þa spurðv þeir ecki til Svía konungs. voro þar og øngir menn commir af hans hendi. Olaf konungr dvalðiz við Konungahello lengi um svmarit og leiddi mioc at spurningom hvat menn

kynni honom til at segia um ferð Svía konungs eða raðættlan. en engi kvnni honom þar vist af at segia. Þá gerði hann menn sína upp í Gautland til Ravgnvallz iarls. oc let spyria eptir ef hann vissi hvat til bar er Svía konungr com eigi til stefno sva sem mellit var. Jarlinn segir at hann vissi þat eigi. en ef ec verð þess varr segir hann. þá man ec þegar senda menn mína til Olafs konungs oc lata hann vita hvert efni í er. ef dvol er fire nackvars sacar annar(s) en af siol-scyldum þeim er opt kvnnv til bera. at ferþir Svía konungs dveliaz meirr en hann etlar.

Fra bornom Olafs Svía konungs.

72. Olafr Svía konungr Eirics son atti fyrst frillo er het Eðla dottir iarls af Vindlandi. hon hafði verit hertekin oc var fire því caullot konungs ambatt. bornn þeirra varv Emundr oc Aztriðr oc Holmfríðr. Enn gatv þau son. oc var hann fódðr Jacobs vocodag. en er seira scyldi sveininn. þá let byscop hann heita Jacob. en þat nafnn licaði Svium illa oc kolloðv at alldregi hefði Svía (konungr) Jacob heitið. Avll bornn Olafs konungs varv frið synum oc vel viti borin. Drotningen var ríclundvt oc ecki vel til stiupbarna sinna. Konungr sendi Emund son sinn til Vindlanz oc fódðiz hann þar upp (með) móðorfrendum sinum. oc hellt hann ecki cristni langa rið. Aztriðr konungs dottir fódðiz upp í vestra Gautlandi at gaufugs mannz er Egill het. hon var kvenna friðvz oc bezt orðum farin. glaðmellt var hon oc litillat mild af fe. En er hon var fulltiða at alldri var hon optliga með feðr sinum oc þoccaðiz hveriom manni vel. Olafr konungr var maðr ríclvndaðr oc oþyðr í mali. honom licaði storilla þat er lanz herr hafði gert þys at honom a Uppsala þingi oc heitið honom afar-costom. oc kendi hann þat mest Ravgnvalldi iarli. Engi tilbunað let hann hafa um brvðferðina. sva sem mellit hafði verit vm vetrinn. at hann scyldi gipta Jngigerði dottor sína Olafi digra Noregs konungi oc fara þá um sumarit til landameris. Enn er ■ leið sumarit gerðiz morgom monnom forvitni á hveria ellan konungr myndi hafa. oc hvart hann mondi hallda sattmal við Noregs konung. eða mondi hann rívfá settina oc sva friðinn. Margir varv um þetta hugsíkvir. en engi var sva diarfr at þerði konung at spyria mals um þetta. en margir kerðv þetta fire Jngigerði konungs dottor oc baðv hana til at verða visa hvernig konungr myndi vilia. Hon svarar. Ofus em ec til røðv við konung at tala um scipti þeirra Olafs digra. því at þar er hvargi annars vin. þá eino sinni hefir hann mer illa svarat. er ec flutta mal

Olafs digra. Jngigerði konungs dottor fecc þetta mal ahyggio mikill-ar. var hon hugsive oc ucat. oc gerðiz henne forvitni mikil hvat konungr myndi til taca. grvnaði hana þat meirr at hann mundi eigi efua orð sin við Noregs konung. því at þat fannz á at hvert sinn varð hann reiðr er Olafr digri var konungr kallaðr.

Brvgðit sett konunga.

73. Þat var einn dag snemma at konungr reið ut með hauca sina oc hunda oc með honom menn hans. En er þeir fleygðv havconom. þa drap konungs hauer í eino renzli .ii. horra. oc þegar eptir þat rendi hann enn fram oc drap þa .iii. orra. hvndarnir liopv vndir oc toco hvernn fuglinn er a iorð com. Konungr hleypði eptir oc toc sialfr veiði sina oc hølldiz mioc. sagði sva. Langt man yðr flestom til aðr þer veiðit sva. þeir savnvðv þat. savgðv at þeir etlvðv at engi konungr myndi sva micla gefv til bera vm veiði sina. Reið þa konungr heim oc allir þeir. Konungs dottir var þa gloð oc gecc þa ut or herbergino. en er hon sa er konungr reið i garðinn. sneriz (hon) þannig oc heilsaði honom. Hann fagnaði henne leiandi oc bar þegar fram fuglana oc sagði fra veiði siuni oc melti. Hvar veiztv þann konung er sva micla veiði hafi fengit a sva litilli stundv. Hon svarar. Goð morgonveiðr er þetta herra er þer hafit veitt .v. horra. en meira er þat er Olafr Noregs konungr toc a einom morni .v. konunga oc eignaðiz allt riki þeirra. En er konungr heyrði þetta liop hann af hestínom oc sneriz við er hann melti. Vittv þat Jngigerðr at sva micla ast sem þu hefir lagt við þenna enn digra mann. þa scaltv þess alldregi niota oc hvarthki yccat. scal ec þic gipta noccorom þeim hosð-ingia er mer se eigandi vinatta við. en ec ma alldregi vera vin þess mannz er rici mitt hefir tekít at herfangi oc gørt mer margan scaða í ranom oc mandrapum. Scilðv sva sina röðv oc gecc sina leið hvart þeirra.

Orðsending Jngigerðar til Raugnvallz iarls.

74. Jngigerðr dottir Olafs konungs var nv vis orðin ens sanna um etlan Svía konungs. oc gerði þegar sendimenn ofan i vestra Gavtland til Raugnvallz iarls oc let segia honom hvat þa var titt með Svía konungi. at brvgðit var ollo sattmali við Noregs konung oc (bað) iarlinn við varaz oc aðra Vestrgauta. oc þeim myndi þa vsynn friðr af Noregs monnom. En er iarl spurði þessi tiðindi. sendir hann boð um allt sitt riki. oc bað þa við varaz ef Norðmenn villdi heria a þa. Jarlinn gerði oc sendimenn til Olafs konungs digra oc let segia honom þau orð. at hann vill hallda sett oc vinattv við Olaf konung. oc beiddi

Þess með at konungr scylldi eigi heria a riki hans. En er þessi orð-sending com til Olafs konungs. varþ hann reiðr mioc oc hugsiver. oc var þat nackvara daga at engi maðr secc orð af honom. Eptir þat atti konungr husþing við lið sitt. þa stoð fyrst upp Biorinn stallari oc talaði. hof þar fyrst er hann hafði farit aðr um vetrinn austr til frid-gerðarennar. oc sagði hversu Ravgnvalldr iarl hafði honom vel fagnat. hann sagði oc hversu Svía konungr hafði þverliga oc þungliga þeim malom tekit i fyrsto. en sv sett er gør var sagði hann var meirr af styrc fiolmennis oc riki þorgnys oc liðveizlo Ravgnvallz iarls en af goðvilia Olafs konungs. oc þycciomc ec fire þa soc vita at konungr man þvi vallda er settinni var brvgðit. en þat man ecki iarli at kenna. hann reyndum ver sannan vin Olafs konungs. Nv vill konungr vita af haufðingiom oc af auðrom lizmonnom. hvert rað hann scal upp taka. hvart nv scal ganga upp ■ Gautland oc heria með þat lið sem nv hafum ver. eða syniz monnom annat rað upp at taca. hann talaði langt oc sniallt. Eptir þat toloðo rikismenn margir. oc com þat mioc i einn stað niðr. at allir lavttv hernaðar oc melto sva. þott ver hafim lið mikit. þa er her saman samnat ricmenni oc gaufugmenn. en til hernaðar ero eigi verr fallnir ungir menn þeir er gott þyccir at afla ser fiar oc metnaðar. er þat oc hattr rikismanna. ef þeir scolo fara i hernað eða i orrostu. at þeir hafa með ser marga menn til framgavngo oc lifðar ser. en ei(Cgi) beriaz opt verr þeir menn er litið eigv fe helldr en þeir er avðgir ero upp foddir. Oc af fortolom þeirra var þat rað konungs at rivfa leiðangrinn. oc gaf þa hveriom manne heimleyfi. en lysti þvi at annat svmar scylldi hann leiþangr uti hafa af ollo landi. oc hallda þa til moz við Svía konung oc hefna þessa lausmælis. þetta licaði avllum vel. For þa Olaf konungr norðr i Vikina oc settiz um havstit i Borg oc let þangat draga til aull favng þav er hann þurfti til vetrvistar. oc sat þar fiolment um vetrinn.

Austrfaur Sigvaz scallz.

75. Menn melto allmisiafnt til Ravgnvallz iarls. tavlðv margir at hann vere sannr vin Olafs konungs. en sumum þotti þat ecki trulict. oc caullvðo hann raða myndo mega þvi við Svía konung. at (hann) helldi orð sin oc sattnal þeirra Olafs konungs digra. Sigvatr scald var vin mikill Ravgnvallz iarls i orðom oc talaði opt um þat fire Olafi konungi. hann bavð Olafi konungi at fara a fund Raugnvallz iarls oc niosna hvers hann yrði varr fra Svía konungi. oc freista ef hann metti nackvarri sett við koma. Konungi licaði þat vel. þvi at honom þotti

gott fire trunaðarmonnom sinum at tala optliga um Jngigerði konungs dottor. Avndvrðan vetr for Sigvatr scald oc þeir .iii. saman or Borg oc austr um markir (oc) sva til Gautlanz. En aðr þeir scildvz Olaftr konungr oc Sigvatr scald qvað Sigvatr.

Nu sittv heill en hallar
her finnvmc meirr þinnar
at unz ec cãm vitia
Olaftr konungr mala.
scald biðr hins at halldi
hialmdrifi viðr lifi
enndiz leyfð oc landi
lyc ec viso nv þvisa.

Nv ero mellt en mala
meirr cvnnom scil fleiri
orð þau er oss of verða
allz mest konungr flestra.
guð lati þic geta
geðharðr konungr iardar
vist hefec þann þvi at þinnar
þv ert til borenn vilia.

Sípan foro þeir austr til Eiða oc fengu illt far ifir ana eikiokarfa nack-
varnn. oc comoz navðvliga ifir ana. Sigvatr qvað.

Let ec til Eiðs þvi at oðome
aptrhvarf dregin carfa
ver stilltum sva valltan
vatr til gløps a bati.

taki hløgi scip hauga
herr sacaða ec far verra
let ec til heims ■ bruti
hett far beir en ec vetta.

Sípan foro þeir um Eiðascog. Sigvatr qvað.

Vara fyrst en ec rann rastir
reiðr of scog fra Eiðom
menn of veit at mættom
meini .xii. oc eina.

hycc a fott en fleccom
fell sar á il hvara
hvast gengom þo þangat
þann dag konungs manni.

Sípan foro þeir vm Gavtland oc como at kvelldi a þann bø er Hof
heitir. þar var byrgð hurð oc komoz þeir eigi inn. hivin savgðv at
þar var heilact. braut hurfu þeir. Sigvatr qvað.

Reð ec til Hofs at hōfa
hurð var aptr ec spurðvmc
inn setta ec nef nennin
niðrlutt fyrir vtan.

orð gat ec fæst en fyrðum
flaugð bað ec en þavgðo
hneðumc heiðnir reckar
heilagt við þav deila.

þa com hann at avðrom garði. stoð þar hvsfreyia i dyrom oc bað
hann þar ecki inn coma. savgðv at þau atto alfablott. Sigvatr qvað.

Gagkattv inn qvað eckia
armi drengr in lengra
hreðvmc ec við Oðins
erom heiðnir ver reiði.

rygr qvaz inni eiga
vþecc sv er mer hneði
alfablott sem ulfi
otvín i bø sinom.

Annat kvellð com hann til þriggia bōia oc nefndiz hverr buandi Avl-
fir oc raco allir hann ut. Sigvatr qvað.

Nv hafa hnect þeir er hnacca
heinflets við mer settv
þeygi bella þollar
þrir samnafnar tiri.

þo siame hitt at hløðir
hafsciðs myni sípan
ut hverr er Avlfir heitir
allz mest reca gesti.

Þa foro þeir enn um kvelldit oc hittv inn flórða buanda. oc var sa kallaðr beztr þeirra. vt rac sa hann. hann qvað.

For ec finna baro
fríðs vætta ec mer síþan
briot þann er bragnar lelo
blics villdastan miclo.
grefs let við mer getir
gerst þa er illr en versti
litt reiði ec lof lyða
laust ef sa er enn bazti.

Mista ec for austan
Eiðascog ■ leiðo
asta bus er ec gæta
ucristinn hal vistar.
rics fanka ec son saxa
saðr var avngr fyrir þaðra
vt var ec eitt kvelld heitenn
innan florum sinnom.

En er þeir komo til Ravgnvallz iarls. þa sagði iarll at þeir hefði haft erfíða ferð. Sigvatr qvað.

Alt hafa ser þeir er sotto
sendimenn fyrir hendi
Sygna grams við sagnir
siclinga for micla.
spaurðome fæst en fyrða
faung ero stor við gaungo
vorðr reð nytr því er norþan
Noregs þinig forom.

Dryggenginn var drengiom
drengr magnar lof þengils
austr til iofra þrystis
Eiðascogr a leiðv.
scylldit mer aðr milldan
min drottin cœm ec finna
hlunnz af hilmis rynnóm
hnect dyrloga becciar.

Ravgnvalldr iarll gaf Sigvati gullhring. Ein cona mælti at hann hefði gengit til nackvars með þav svorto augo. Sigvatr qvað.

Oss hafa augo þessi
islenz konan visat
brattan stig at bavgi
biortom langt ■ svorto.

sia hefir mioðnannan manni
min okvnnar þinom
fœtr a fornar bravtir
fulldrengila gengit.

Sigvatr scald var i goðom fagnaði með Ravgnvalldi iarli langa rið. þa spurði hann þat af ritsendingom Ingigerðar konungs dottor. at til Olafs Svía konungs hófðv comit sendimenn Jarizleifs konungs austan or Holmgarði at biðia Ingigerðar dottor Olafs Svía konungs til handa Jarizleifi konungi. oc þat með at Olafur konungur toc þesso allvent. þa com oc til hirðar iarls Astriðr konungs dottir. var þar þa veizla gaufuglig. Gørðiz Sigvatr þratt malkvnnigr konungs dottor. kannaðiz hon við hann oc kynferði hans. því at Ottarr svartir systorson Sigvaz hafði þar verit lengi i kærleicum með Svía konungi. Var þa mart tælat. Spurði iarlenn Sigvat hvat hann etlaði. hvart Olafur Noregs konungur myndi fa vilia Astriðar. oc ef hann vill þat segir hann. þa vetti ec at um þetta rað spyri ver ecki Svía konung eptir. Sliet sama mælti Astriðr konungs dottir. Eptir þat foro (þeir) Sigvatr heim oc komo litlv fire iol til Borgar ■ fund Olafs konungs. En er Sigvatr com

heim til Olafs konungs oc gecc inn i hollina. þa sa hann a veggina oc qvað.

Bua hilmis sal hialmom
hirðmenn þeir er svan grenna
her se ec bens oc bryniom
beggja cost ■ veggjom.

þvi at ungr konungr engi
vgglavst er þat dyggva
husbunaði at hrosa
haull er dyr með aullo.

Sípan sagði hann fra ferðum sinom. oc qvað visor þessar.

Hvgstora bið ec heyra
hress fors iofurs þessar
þolða ec vas hve visor
verðvng um for gerðac.

sendr var ec upp af avndrvn
austr svaf ec satt i havsti
til Sviðioðar sípan
svanvangs i for langa.

En er hann talaði við Olaf konung qvað hann.

Let ec við yör er itran
Olafr hvgat mælom
rett er rican hittan
Ravgnvalld konungr halldit.
deilda ec mals ens millða
malmavorz í Gorðom
harða mavgr ne ec heyrþac
heiðmannuz tolör greiðri.

Folc reð um sic fylkir
flest er ec com vestan
ett sem aðr of hvatti
Eirics svica þeirra.
en þvi at iarla frenda
eins þat er toct af Sveini
yör kveð ec iorð er naðvt
Ulfs broðvr lið stoðvz.

þic bað solar sæckvir
sinn hallda vel rinar
hvern er hingat arnar
hvscarll nefi iarla.
en hvær er avstr vill sinna
iafvist er þat Lista
þengill þinna drengia
þar u halld vnd Ravgnvalldi.

Spacr let Ulfr meðal yccar
Olafr tekit malom
þau fengum svor setta
sacar leggit it beggia.
þer let þiofa ryrir
þer sem avngar veri
riptar recnar heiptir
Ravgnvalldr gefit alldar.

Bratt sagði Sigvatr Olafi konungi þau tiðindi sem hann hafði spurt. varþ konungr fyrst allvkatr er Sigvatr sagði honom bonorð Jarizleifs konungs. oc svaraði Olafr konungr þvi at honom var illz eins van at Svía konungi. ner sem ver fam honom golldit með noccorom minningom. En er fra leið spurði konungr Sigvat margra tiðinda avstan af Gautlandi. Sigvatr segir honom mikit fra frilleic oc malsnilld Aztriðar konungs dottor. oc sva at þat mæltu þar allir menn. at hon veri at ongum lut verr um sec en Jngigerðr systir hennar. konungi fell þat vel í eyro. Sagði Sigvatr honom þa allar röðvr þer er þau Aztriðr haufðv mælt sin í millum. oc fannz konungi mart um þetta oc mælti þat. Eigi man Svía konungr þat etla. at ec mona þora at fa dottor hans fire utan hans vilia. En ecki var þetta mal borit fire fleire menn. Olafr konungr oc Sigvatr scald toloðv optliga um þetta mal. Konungr spurði

Sigvat vandliga at. hvat hann cannaði af um Ravgnvalld iarll. hvern vin hann er varr segir hann. Sigvatr segir sva at iarll veri enn mesti vin konungs. oc qvað þetta.

Fast scalv rier við rícan
Ravgnvalld konungr hallda
hann er þyðr af þinni
þorð nött oc dag sattom.

þann veit ec þinga kenner
þic beztan vin miclo
■ Austrveg v eiga
allt með græno sallti.

Bruðlaup Olafs konungs.

76. Eptir iolin foro þeir þorðr scotakollr systorson Sigvaz oc annarr scosveinn Sigvaz leyniliga fra hirðinni. þeir foro avstr ■ Gavtland. þeir hóðv farit aðr um havstit austr með Sigvati. En er þeir como til hirðar iarlsins. þa baro þeir fram fire iarll iartegnir þer er þeir iarll oc Sigvatr hófpu gert með ser at scilnaði. þeir hóðv oc þar iartegnir þer er Olafur konungr hafði sent sialfr iarli af trvnaði. Þegar iafnsciott byz iarll til ferðar oc með honom Aztriðr konungs dottir. oc hóðo ngr .c. manna oc valit beði af hirðinne oc af rícom buanda sonom oc vandat sem mest allan bunað beði vapn oc kleði oc hesta. riðv síþan leiðar sinnar norðr í Nöreg til Sarpsborgar oc komo þar at kyndil-messo. Olafur konungr hafði þar latið við buaz. var þar a(l)zconar dryccr er bezta(n) matti fa. oc avll avnnor fong voro þar en bezto. hann hafði oc þa til stefnt or heroðo(m) mavrgv gavfugmenne. En er iarll com þar með sinv liði. þa fagnaði konungr honom forevnnar vel. oc voro iarli fengin herbergi goð oc stor oc buin itarlíga. oc þar með þionostomenn oc þeir er fire sa at þar scýllði avngan lut at scorta þann er vezlo metti pryða. En er sv vezla hafði staðit nockora daga. þa var konungr oc iarll oc Astriðr konungs dottir u malstefno. en þat com upp af tali þeirra. at sv var raðagørð at Raugnvalldr iarll fastnaði Olafi konungi Astriði dottur Olafs Svía konungs með þeirri heimanfylgio. sem aðr hafði scilit verit at Jngigerðr systir hennar scýllði haft hafa. Konungr scýldi oc veita Astriði þvilica tilgiöf sem hann scýllði hafa veitt Jngigerði systvr hennar. Var þa sv vezla avkin oc var þa drvckit brvðcaup Olafs konungs oc Astriþar drotningar með vegsemð mikille. Eptir þat for Raugnvalldr iarll aptr til Gautlanz. oc at scilnaði veitte Olafur konungr iarli virþilegar gíafar oc storar. oc scilðvz enir kærsto vinir oc helldv þat meðan þeir lifðv baðir.

Gíaforð Jngigerðar.

77. Eptir um varet komo til Sviðioðar sendimenn Jarizleifs konungs austan or Holmgarði oc foro at vitia mala þeirra. er Olafur kon-

ungr hafði aðr um svaret heiteð at gefa Jngigerði dottor sina Jarizleifi konungi. Olafr konungr ræddi þa þetta mal við Jngigerði. oc sagði at þetta var hans vili at hon giptiz Jarizleifi konungi. Hon svarar. Ef ec scal giptaz Jarizleifi konungi. þa vil ec segir hon hafa i tilgíof mina Alldeigioborg oc iarls ríki þat er þar liggir til. En sendimenn gerðezv iatvðv þesso af hendi sins konungs. þa mælti Jngigerðr. Ef ec scal fara austr i Garðarici. þa vil ec kiosa mann þann or Svía velldi. er mer þyccir bazt fallinn til at fari með mer. vil ec þat oc til scilia. at hann hafi avstr þar eigi minni nafnbót en her. oc i engan stað verra rett eða minni metorð en hann hefir aðr her. þesso iataði konungr. oc sliet sama sendimenn. Selldi konungr oc sva trv sina sendimonnom til þessa mals. þa spurði konungr Jngigerði hverr sa maðr er i hans ríci er hon vill kiosa til fylgðar við sic. Hon svarar. Sa maðr er Ravgnvalldr iarll Vlfs son frendi minn. Konungr mælti. Annan veg hefi ec hugat at lavna Raugnvalldi drottins svíkin þau. er hann for til Noregs með dottor mina oc selldi hana þar til frillo þeim enom dígra manne. þeim er hann vissi varnn vvin mestan. oc scal hann fire þa soc þetta sumar uppi hanga. Jngigerðr bað þa favðvr sinn hallda trv sina er (hann) hafði sellt henne. oc com sva af bön hennar at (hann) sagði. at Ravgnvalldr scyldi fara i gríðvm i brot or Svía velldi oc koma eigi i avgsyn konungi oc eigi til Sviðioðar meðan hann veri konungr. Jngigerðr sendi þa menn fund iarls oc let segia honom þessi tíþindi. oc gærði honom stefnvlag hvar þav scylldv hittaz. En iarl bioz þegar til ferðar oc reið upp i eystra Gautland. fec ser þar scíp oc hellt liði sino til fundar við Jngigerði konungs dottor. foro þau aull saman um sumarit austr i Garðaríki. þa giptiz Jngigerðr Jarizleifi konungi. voro þeirra synir Vall-demarr. Visivalldr. Holli enn frœni. Jngigerðr drotning gaf Raugnvalldi iarli Alldeigioborg oc þat iarlsríci er þar fylgði. var Raugnvalldr iarll þar lengi oc (var) agetr maðr. Synir Raugnvallz iarls oc Jngibiargar varv þeir Vlfr iarll oc Eilifr iarll.

Fra Emundi lavgmanne.

78. Maðr er nefndr Emvndr af Scaurum. hann var laugmaðr i Gau(1)landi vestra oc manna vitrastr oc orðsniallastr. hann var ettstorr oc frændmargr storavðigr. hann var callaðr unndirhyggiomaðr oc meðallagi tryggr. hann var maðr rícastr i vestra Gautlandi þa er iarll var i brot farenn. þat var er Ravgnvalldr iarll for af Gautlandi altv Gautar þing optliga oc kærðv þat mal sin i milli hvat Svía kon-

ungr myndi til taca. þeir spurðv at hann var þeim reiðr fire þat er þeir hafðv vingaz til Olafs konungs helldr en halldit deilo við hann. hann bar oc sacir ■ þa menn er fylgt hófðo Astriði dottor hans til Noregs. Melto þat sumir at þeir scylldv leita ser travz til Noregs konungs oc bioða honom sina þionosto. sumir lauttv þess oc savgðv at Vestrgavtar hafðv engi styre til þess at hallda deilo i moti Svium. En Noregs konungr verðr oss fjarri segia þeir. því at lanzmegin hans er oss fjarri. oc er sa til fyrst at gera menn til Svía konungs oc freista at ver comink i sett við hann. enn ef þat fez eigi þa er sa costr at leita ser travz til Noregs konungs. Baðv þa bøndr Emund at fara þessa sendifor. en hann qvað ia við oc for síþan með .xxx. manna. com fram í eystra Gavtland. voro þar margir frendr hans oc vinir. fec hann þar goðar viðtocor. Hann atti þar tal við ena vitrvstv menn vm þetta vandméli. oc com allt asamt með þeim. oc þotti monnom mikit vm siðlausu þa er konungr gærði. For þa Emundr upp i Sviðioð. atti þar oc tal við marga rikismenn. oc kom þar allt i einn stað niðr. Hann hellt fram favr sinni til þess er hann com til Uppsala aptan dags. toco þeir ser þar gott herbergi oc dvolðv þar eptir um nottina. Eptir um daginn gecc Emundr a konungs fund þa er konungr sat a stefno. oc siolment um hann. Emundr gecc fire hann oc hneig honom oc kvaddi hann. Konungr sa í moti honom oc heilsaði honom oc spurði hann at tiðindom. Emvndr svarar. Sma ein tiðindi ero með oss Gautom. En þat þyceir oss nynemi er Atti enn dölsci ■ Vermalandi for í vetr upp ■ merkr með scið sin oc boga. hann collo ver mestan veiðimann. hann hafði fengit a fialli sva micla gravoro. at hann hafði fyllt sciðsleða sinn sva sem mest gat hann slutt eptir ser. þa sneri hann heim af mavrkinni. hann sa einn icorna i viðinom oc scaut at honom oc misti. þa varð hann reiðr oc let lavsan sleðann. en rendi eptir icornanum. En icorninn for iafnan þar sem þrøngstr var scogrinn. stundvm i viðarøtrnar stundum l linar uppi. þa sigldi hann milli limanna i annat tre. En er Atti scaut at honom þa flo g fir ofan eða neðan. en alldregi for icorninn sva at ei(gi) sa Atti hann. Honom gerðiz sva mikit kapp ■ þessi veiði. at hann screið þar eptir allan dag. en eigi at helldr gat hann veitt þann icorna. En er myrkva toc kastaði hann ser niðr ■ sne oc la þar um nottina. en veðr var drifanda. Eptir um morgoninn for Atti at leita sciðsleða sins oc fann alldri síþan. for hann heim við sva bvit. Slie ero min tiðindi. Konungr svarar. Litil tiðendi ef ecki er meira fra at segia. Emundr svarar. Var enn scommo þat er tiðindi ma kalla. at Gauti Tofa son for með her SCIPOM vpp eptir Gavtelfi. en er hann la í Eicreyiom. þa komo þar Danir .v. kavpscipvm

storum. þeir Gauti vno sciott .iiii. caupscipin. oc leto øngva menn en
 fengo of fiar. en et .v. scip comz ■ haf vndan. oc como þeir segli
 við. Galti for eptir þeim einscipa. dro fyrst eptir þeim. þa toc veðr
 at vaxa. gecc þa meira kavpscipit. suttiz þa hafit. villdi Galti þa apt
 snva. þa gøði storm veðrs oc braut hann scipit við Hlesey. tyndiz
 fe allt oc meiri lutr manna. En favronavtar hans scylldo biða i Eier-
 eyiom. þa como at þeim Danir .xv. caupscipom oc drapo þa alla. en
 toco allt fe þat er þeir hofðv aðr fengit. sva gafz þeim agirnen. Kon-
 ungr svarar. Þetta ero mikil tiðindi oc frasogolig. en hvert er þitt
 ørendi hingat. Emundr svarar. Ec fer herra at leita orlavsнар um
 vandmeli þau er laug var greinir oc Uppsala laug. Konungr spurði.
 Hvat er þat segir hann er þv villt kora. Emvndr svarar. Þeir varo
 .ii. menn eðli bornir iasfir at ett en viafir at eignom oc scaplyndi.
 þeir deildv um iardir. oc gøði hvarr avðrom scaða oc sa meira er
 ricari var aðr. En þeirra deila varþ með sett oc dømt um a allz heriar
 þingi. laut sa at giallda er ricare var aðr. en at fyrsta sali gallt hann
 gagl fire gas gris fire gamallt svin. en fire morc gvlz brennz reiddi
 hann halfa morc gullz oc aðra halfa morc af leire oc af moðo. oc
 enn umfram het hann afarcostom hinom er þetta fe toc i sina sculld.
 Hvat dømt er her vm herra. Konungr svarar. Gialldi hann fylom
 giolldvm þat er dømt var. en konungi sinom .iii. slic. En ef þat er
 eigi golldit fire iasfulengð(in)a. þa fari hann utlegr oc af allri eigv sinne.
 falli fe hans halft i konungs garð. en halft til þess er hann atti soc
 at bota. Emundr scirscotaði þessa orsevrdi vndir þa menn alla er þar
 voro ricastir til. oc scirscotaði til þeirra laga er gengv ■ Uppsala
 þingi. Eptir þat heilsaði hann a konung oc gecc ut siðan. En þa
 hofu aðrir menn sinar kerslor fyr konungi. oc sat hann lengi dags
 ifir malom manna. En er konungr com til borz. þa spurði hann hvar
 Emundr lavgmaðr væri. var honom sagt at hann var heima i herbergi.
 þa mælti konungr. Gangit eptir honom. hann scal vera i boði mino
 i dag. Þvi næst como inn sendingar. oc þar eptir foro inn leicarar
 með horpvr oc gigivr oc savngtol oc þar nest scenkingar. var kon-
 ungr allcatr oc hafði marga rica menn i boði sino. oc gaði þa ecki
 Emvndar. dracc konungr þann dag allan oc svaf eptir um nottina. En
 at morni er konungr vacnaði. þa hvgsaði hann hvat Emvndr hafði
 talat um daginn. En er hann var cleddr. let hann calla til sin spek-
 inga sina. Olafir konungr hafði iasfir með ser .xii. ena spocosto menn.
 þeir sato yfir domom með honom oc reðv vm vandamal. en þat var
 eigi vandalavst. þvi at konungi licaði illa ef domom var hallat fra
 retto. en eigi lyddi at mæla i moti honom. A þeirri malstefno toc

konungr til orða oc bað þangat kalla Emund lavgmann. En er sendimaðr com aptr melti hann. Herra segir hann. Emvndr logmaðr reið bravt gerdags þegar er hann hafði snétt. Þa melti konungr. Segit þat goðir hofðingiar. hvat vissi lagafrett sv er Emvndr spurði i ger. Þeir svoröðo. Þer monöð þat hvgsat hafa herra ef þat com til annars en þess er hann melti. Konungr svaraði. Þeir .ii. eðli bornir menn er hann sagði þa fra at usattir hofðo verit. oc þo annarr ricari. oc gærði hvarr avð(r)om scaða. þar sagði hann fra ocr Olafi digra. Sva er herra savgðv þeir allt sem þer segit. Konungr melti. Domr var a varo mali a Uppsala þingi. en hvar com þat til. er hann sagði fra er vangolldit var. er gagl var fire gas en gris fire gamallt svin. eða leir halft fire gull. Arnnviðr blindi svaraði. Herra þat er vlicast ravtt gull oc leir. en meira scil konung oc þrel. Þér hetoð Olafi digra dottor yðarri Jngigerði. er hon konungborin i allar kvislir af Uppsala ett. er tignvst er a Norðrlondom. þvi at sv ett er comin fra gyðionom sialfom. En nv hefir konungrinn Olafr fengit Astriþar. en þott hon se konungs barnn. þa er ambatt moðir hennar oc þo vindverse. mikill mvnr er þeirra konunga er annarr þiggr sliet með þocc. oc er þat með van. at ecki megí iafnaz einn Norðmaðr við Uppsala konung. Giolldom þar allir þocc fire at þat halldiz. þvi at guðin hafa lengi haft røkð micla a etmonnom sinom. þo at nv urækiz margir þann atrvnað. Þeir varv þrir bröðr Arnnviðr blindi. hann var syndr sva litt at yarla var hann herförr oc manna malsniallastr. annarr het Þorviðr stammi. hann fece eigi meltt .ii. orðom lengra samt. hann var þar maðr diarfastr oc einarðastr. þriði het Freyviðr daufi. hann heyrði illa. Þeir bröðr allir voro menn ricir oc avðgir oc kynstorir forvitra. oc allir kørir konungi. Þa melti Olafr konungr. Hvat veit þat er Emvndr sagði fra Atta dölscá. Þa svaraði engi oc sa hverr til annars. Konungr melti. Segit nv. þa melti Þorviðr stammi. Atti azamr. agiarnn illgiarnn dölscr folscr. Þa melti konungr. Hverr a þessa sneið. Þa svaraði Freyviðr daufi. Herra mela mono menn berara. ef þat scal vera i orlofi þino. Konungr melti. Tala nv Freyviðr i orlofi þat er þv vill mela. Freyviðr toc nv til mals. Þorviðr broðir minn er var er vitrastr callaðr. kallar þann allan einn atta azam dölscan folscan. þann callar hann sva er leiðr er friðrenn. sva at hann keppiz til smara luta oc fgr þo eigi. en lgr fire þa save farselliga luti stora. Nv em ec sva davfr. en sva hafa nv margir melt at ec hefi malt scilia. at monnom licar illa beði ricom oc aldyðv þat er þer herra halldit eigi orð yðor við Noregs konung. oc hitt enn verr er þer rivfit dom allz heriar þann er gorr var a Uppsala þingi. Eigi þurfit þer at hreðaz Noregs

konung eða Dana konung oc engan annan. meðan Svía herra vill fylgia yðr. en ef lanzfolkit snyz a hendr yðr með eino samþycci. þá siam ver vinir yðrer engi rað til þav er vist se at dvga myni. Konungr svaræði. Hverir geraz hafvzmenn at því at raða land undan mer. Freyviðr svaræði. Allir Sviar vilia hafa fornn lavg oc fullan rett sinn. Litið a hitt herra. hversv margir hofðingiar yðrir sitia her nv ifir raðagerðinni með yðr. Ec etla hitt salt at segia. at ver sem her .vi. er þer callet raðgiafa yðra. en allir aðrir hygg ec at a braut se farnir oc riðnir i herað. oc eigv þar þing við lanzfolkit. oc yðr salt at segia. þá er heraur upp scorin oc send vm land allt oc stefnt refsþing. Allir ver bræðr hafum veret til beðnir at eiga lut i raðagerð þessarri. en engi varr vill eiga þat nafnn at heita drottins sviki. því at eigi var sva varr faðir. Konungr toc þá til mals. Hvert yrrað scola ver nv hafa. vandi mikill er til handa borinn. gefit nv rað til goðir hofðingiar. at ec fa halldit konungdominom oc foðvrafli minom. því at ecki vil ec deila kappi við allan Svía her. Arnnviðr blindi svarar. Herra þat syniz mer rað. at þer riðit ofan i aros með þat lið er yðr vill fylgia. tacit þar scip yðor oc farit ut i Loginn. stefnit þá til yðar folkino. farit nv ecki með stirðleti. biðpit monnom log oc lanzrett. drepit niðr heravrinni. mon hon enn hafa ecki viðá farit ifir land. því at stund helir scomm verit. sendit menn yðra þá sem þer trvit til fvndar við þá menn er þetta rað hafa með hondvm. oc freista ef þessi (kvrr) metti niðr setiaz. Konungr segir at hann vill þetta rað þecciaz. Vil ec segir hann at þer bræðr farit þessa ferð. því at trvic yðr bezt af minom monnom. þá melli þorviðr stammi. Ec man eptir vera en Jacob fari. þess þarf. þá melli Freyviðr. Gørvm sva herra sem þorviðr melir. hann vill eigi við yðr sciliaz i þessom hasca. en vit Arnnviðr monom fara. þessi raðagerð var framgeng at Olafr konungr for til scipa sinna oc hellt ut i Lavgenn. oc com honom þá bratt fiolmenni. en Freyviðr oc Arnnviðr riðv ut a Ullaracr oc hofðo með ser Jacob konungs son. oc drapv þo dvl ifir hans ferð. þeir urðv bratt viðr varir. at þar var fire samnaþr oc herlavp. oc bændr attv þing beði dag oc noll. En er þeir Freyviðr hittv þar fire frendr sina oc vini. þá segia þeir þat at þeir vilia raðaz i floccenn. en því taca allir fegen-samliga. var þá þegar raðom scotit mioc til þeirra. oc dregz þar til fiolmennit. oc mela þo allir eitt. oc segia sva at þeir scola alldri lengr hafa Olaf konung ifir ser. oc eigi vilia þeir honom þola olavg oc ofdramb þat. er hann vill enskis¹ mannz mali lyða. þott storir hofðingiar segi honom sannynði. En er Freyviðr fann acafa lyðsens. þá

¹) r. f. enskins

sa hann i hvert efni comit var. hann atti stefno við lanzhofðingia oc talaði fire þeim oc melti sva. Sva liz mer ef þetta storreði scal fram fara at taca Olaf Eirics son af ricino. sem ver Uppsviar monom vera scola fire. hefir her sva iafnan verit. at þat er Uppsvia hofðingiar hafa staðfest sin i milli¹. þa hafa lytt þeim raðom aðrir lanzmenn. Eigi þurftv varir feðr at þiggja rað at Vestrgavtom um sina lanzstiornn. Nv verðum ver eigi þeir gttlerar at Emundr þursi oss rað at kenna. vil ec at ver bindim saman rað oc frendr minir. þesso iatodo allir. oc þotti þat vel melt. Eptir þat snyz allr siolþi lyðsins til þess sambannz er Uppsvia hofðingiar toco með ser. varv þeir þa hofðingiar ifir liðino Freyviðr oc Arnnviðr. En er þat fann Emundr. þa grvnaði hann hvart þetta raþ mondi fra(m)gengt verða. for hann þa til fundar við þa brøðr oc atto þeir tal saman. Spyr þa Freyviðr Emund. Hveria etlan hafi þer um þat ef Olafr Eirics son er af lifi tekinn. hvern konung vili þer þa hafa. Emvndr segir. þann er oss þyccir bezt til fallinn. hvart sem sa er af hofðingia gtt eða eigi. Freyviðr svarar. Eigi vilom ver Uppsviarnir at konungdomr gangi or Uppsvia konunga gtt a varvm dagvm. meðan sva goð song ero til sem nv er. Olafr konungr ■ .ii. sono oc vilom ver annanhvarnn þeirra til konungs. oc er þo þeirra mikill mvn. annarr er eðli borinn oc sçnsçr at allri ett. en annarr er ambattar son oc vindversçr at halfri ett. At þessom orscurð varð romr mikill. oc vilia allir Jacob til konungs. þa melti Emvndr. þer Uppsviarnir hafit valld til at raða þesso at sinni. hitt segi ec yðr sem eptir man ganga. at þeir sumir er nv vilia ecki annat heyra en konungdomr i Sviðioð gangi i langfeðga gtt. þa mono þeir sialfir lifa oc iata. er konungdomrenn man i aðrar gttet koma. oc man þat betr lyða. Eptir þat leto þeir brøðrnir Freyviðr oc Arnnviðr leiða fram a þingit Jacob konungs son. oc leto honom þar gefa konungs nafn. oc þar með gafo Sviar honom Aunvndar nafn. oc var hann sva kallaðr siþan meðan hann lifði. þa var hann .x. vetra eða .xii. Eptir þat toc Aunvndr konungr ser lið oc valði með ser hofðingia. oc havfpv þeir allir saman lið sva mikit sem honom þotti þurfa. en hann gaf heimleyfi aullom buanda mvgnom. Eptir þat foro sendimenn mille konunga. oc þvi nest com sva. at þeir hittvz sialfir oc gørdv sett sina. scyldi² Olafr vera konungr ifir landi meðan hann lifði. hann scylldi hallda sett oc frið við Noregs konung. oc sva við þa menn alla er i þessi raðagørð havfðv vaviz. Avnvndr scyldi oc vera konungr oc hafa þat af landi er semðiz með þeim feðgom. en vera scylldr þess at fylgia þa hvondvm. ef Olafr konungr gørdi nackvara

¹) r. f. minni ²) r. f. scyldo

þa luti er bvendr villdi eigi þola honom. Eptir þat voro menn sendir til Noregs a fynd Olafs konungs. með þeim ørendom at hann scyldi fara i stefnoleiðangr i Konungahello i moti Svía konungi. oc þat með at Svía konungr vill at þeir tryggvi settir sínar. En er Olaf konungr heyrði þessa orðsending. þa var hann enn sem fyrr giarnn til friðarens. oc ferr hann með liði sino sem a kveðit var. Kom þar þa Svía konungr. en er þeir magar finnaz. þa binnda þeir sett milli sín ok frið. var þa Olaf Svía konungr goðr viðmælis oc mivclyndr.

Fra casti konunga.

79. Sva sagði þorsteinn froði. at bygð sv la i Hising er fylgt hafði ymist til Noregs eða til Gautlanz. þat melto þa konungar sín i milli. at þeir scylldv luta um eign þa oc casta til tenningvm. scylldi sa hafa er störra castaði. þa castaði Svía konungr .vi. tvav. oc melti at Olaf konungr þurfti eigi at casta. Hann svaraði oc hristi tenningana i hendi sér. Enn ero .vi. tvav a tenningonom. oc er gvði drotni minom enn litið fire at lata þat upp horfa. Hann castaði oc como upp tvav sex. þa cast(að)i Svía konungr enn .vi. .ii. þa castaði Noregs konungr. var þa .vi. (a) avðrom. en annarr hraut i svndr. oc voro þar þa .vii. eignaðiz hann þa bygðina. Eigi hafvum ver heyrð getið fleire tiðænda a þeim fundi. Scilðvz konungar sattir.

Fra Olafi konungi.

80. Eptir þessi tiðindi er nv er fra sagt sneri Olaf konungr liði sino aptr i Vikina. for þa fyrst til Tvnsbergs. dvalðiz þar litla rið oc for þa norðr i land oc um havstit allt norðr i þrandheim. oc let þar bva til vetrvistar. oc sat þar um vetrinn. þa var Olaf konungr Harallz son einvallzkonungr ifir ollom Noregi oc því rici sem haft hafði Haralldr en(n) harfagri. oc því framarr at hann var einn konungr ifir landi. Hann hafði þa fengit með friði oc sett þann luta lanz er aðr hafði haft Olaf Svía konungr. en þann luta lanz er Dana konungr hafði haft toc hann með valldi oc reð fire þeim luta slict sem an(n)arstaðar i landi. Kvtr Dana konungr reð þa i þann tið beði fire Englandi oc Danmorc. oc sat hann sialfr lengstum i Eng-landi. en setti hofðingia til lanzstiornar i Danmorc. oc veitti hann ecki tilkall i Noreg i þann tima.

Upphaf Orcneyinga sagna.

81. Sva er sagt at ■ dagvum Harallz ens harfagra Noregs konungs bygðvz Orcneyiar. en aðr var þar vikinga bœli. Sigurðr het enn

fyrsti iarl i Orcneyiom. hann var son Eysteins glumro oc broðir Ravgnvallz Møraiarls. en eptir Sigurð Gvthormr son hans einn vetr. Eptir hann toc iarlðom Torfeinarr son Ravgnvallz iarls. oc var lengi iarl oc rícr maðr. Halfdan haleggr son Harallz ens harfagra for a hendr Torfeinari oc rac hann a bravt or Orcneyiom. Einarr com aptr oc drap þa Halfdan i Rínarsey. Eptir þat for Haralldr konungr með her i Orcneyiar. Einarr flyði þa upp a Scotland. Haralldr konungr let Orcneyinga sveria ser aull oðol sín. Eptir þat sæltvz þeir konungr oc iarl. oc gørdiz iarl hans maðr. oc toc londin i lén af konunginóm oc scyllði enga giallda scatta af. því at þar var herscatt mioc. iarl gallt konungi .lx. marca gullz. þa heriaði Haralldr a Scotland sva sem getið er i Glymdrapv. Eptir Torfeinar reðv fire lavndum synir hans Arnkell. Erlendr. Þorfinnr havsaklivfr. A þeirra dagvum com af Noregi Eirícr bløðeyx. oc voro þa iarlar honóm lyðscyllðir. Arnkell oc Erlendr fello i hernaði. en Þorfinnr reð londom oc varþ gamall. Synir hans Arnfiðr. Havarðr. Hloðver. Liotr. Sculi. Moðir þeirra var Grēlavð dottir Dvngaðar iarls af Catanesi. Moðir hennar var Groa dottir Þorsteins ravðs. A dagvum Þorfinnz iarls ofarliga como af Noregi synir Bløðeyxar. þa er þeir hofðo flyit fire Haconí iarli. var þa i Orcneyiom mikill ífírgangr þeirra. Þorfinnr iarl varð sottdavðr. Eptir hann reðo londvm synir hans. oc ero fra þeim miclar savgur. Hloðver lifði þeirra lengst oc reð þa einn londom. son hans var Sigurðr dígrí er iarlðom toc eptir hann. hann var rícr oc hermaðr mikill. A hans dagvum for Olaftr Tryggva son or Vestrvíking með líði sino. hann lagði til Orcneyia. hann toc hondom Sigurð iarl i Ravg(n)vallz vagi. hann la þar fire einscipa. Olaftr konungr bavð þa florlavsn iarli. at hann scyllði taca scírn og trv rétta oc gøraz hans maðr oc bi(o)ða cristni um allar Orcneyiar. Olaftr konungr toc i gíslíng son hans. en Hvndi het eða Hvelpr. þaðan for Olaftr konungr til Noregs oc varþ þar konungr. Hvndi var með Olafi konungi oc andaðiz hann þar. En síþan veitti Sigurðr ønga lyðscylldv Olafi konungi. hann gek þa at eiga dottvr Melkolms Scota konungs. oc var þeirra son Þorfinnr. Enn voro synir Sigurðar iarls enir ellrí. Svmarliði. Brvsi. Einarr rangmvd. Fim vetrom eptir fall Olafs Tryggva sonar eða .iiii. for Sigurðr iarl til Jrlanz. en hann selti sono sína ena ellrí at raða londom. Þorfinn sendi hann til Scota konungs moðorfoðor síns. J þeirri ferð fell Sigurðr iarl i Brians orrosto. en er þat spurðiz til Orcneyia. þa voro þeir brøðr til iarla tecnir. Svmarliði. Brvsi. Einarr. oc scípto lavndvm i þríðivnga með ser. Þorfinnr Sigurðar son var þa .v. vetra er Sigurðr iarl fell. En er fall hans spurðiz til Scotlanz. þa gaf konungr

Þorfinni frænda sinum Catanes oc Svörland oc iarls nafn með. oc fecc til menn at styra rikino með honom. Þorfinnr iarll var þegar i upp-
vexti braðgerr i ollom þrosea. hann var mikill maðr oc sterer. liotr.
oc þegar er honom ox alldr. var þat avðfynt at hann var agiarnn
maðr. harðr oc grimr oc forvitri. Þess getr Arnorr iarlascauld.

Gorr lez grvnd at veria
geðfrœn oc til sæcia

gri Einars hlyra
avngr maðr vnd scyranni.

Þeir bróðr Einarr oc Brvsi varv vlicir at scaplyndi. Brvsi var hogverr
oc samsmaðr mikill vitr oc malsniallr vinsell. Einarr var stirðlyndr
falatr oc vþýðr agiarnn oc fegiarnn hermaðr mikill. Sumarliði var
likr Brvsa ■ scaplyndi. oc var hann ellztr oc lifði scemst þeirra bróðra
oc varð sottdavðr. Eptir andlat hans talði Þorfinnr til sins lvtla Orcn-
eyia. Einarr svarar því at Þorfinnr hafði Catanes oc Svörland. þat
rici er aðr hafði att Sigurðr faðir þeirra. oc talði þat myclo meira
en þriðvng Orcneyia. oc villdi hann eigi vnna Þorfinni sciptis. en
Brvsi let vppi scipti fire sina hond. oc vil ec segir hann ecki agirnaz
at hafa meira af lavndum en þann þriðvng er ec a at frialsv. þa
toc Einarr vndir sec tva luti eyia. gerdiz hann þa ricr maðr oc fiol-
mennr. var opt ■ svmrom i hernaði oc hafpi utboð fire landi. en
allmisiafnt varþ til fengiar i vikingvnni. þa toc bvøndvm at leidaz þat
starf. en iarll helkt fram með frecv avllum alavgvm oc let av(n)gun
manni lyða moti at mela. Einarr iarll var enn mesti ofstopamaðr. þa
gerðiz i hans rici hallgri af starfi oc fecostnaði þeim er bøndr havðv.
En i þeim luta lanz er Brvsi hafði var ár mikit oc hoglifi bvøndom
var hann vinsell.

Fra Þorcatli Amunda syni.

82. Maðr het Amundi ricr oc avðigr. hann bio i Hrossey i Sandvic
a Hlavpandanesi. Þorcell het son hans oc var allra manna gerviligastr
i Orcneyiom. Amundi var enn vitrasti maðr oc einna manna mest
virðr i eyiom. þat var eitt var at Einarr iarll hafði þa utboð enn sem
hann var vanr. en bøndr cvrrvðv þa illa. oc baro þa fire Amunda oc
baðo hann mela þeim noccora forstoð við iarll. Hann svarar. Jarll er
uahlyðinn. oc telr ecki stoða mono at biðia iarl neinna mvna her um.
Er vinatta var iarls oc goð at sva bvno. en mer þiccir við vaða bvit
ef ver verðum rangsattir við scaplyndi hvarratveggio. man ec mer
segir hann engv af scipta. þa röddv þeir þetta við Þorcel. hann var
travðr til oc het þo vm sífir við aeggian manna. Amunda þotti hann
ofbratt heitið hafa. En er iarll atti þing. þa melti Þorcell af hendi

bvanda. oc það iarll veggia monnom um alavgur oc talði upp navðsyn manna. En iarll svarar vel oc segir at hann scylldi mi(c)i ls virþa orð þorcells. Ec hafða nv etlat at hafa .vi. scip or landi. en nv skal eigi meirr hafa en .iii. En þu þorcell bið eigi optarr slicrar bönar. Böndr þavekvöð vel þorcatli liðveizlv sina. for iarll i viking oc com apr at havsti. En eptir vm varit hafði iarll en somo boð sem hann var vanr oc atti þing við böndr. þa talaði þorcell enn oc það iarll enn veggia hvondvm. Jarll svaraði þa reiðvliga oc sagði at lutr bvanda scylldi versna mioc við hans röðv. gerði sic þa sva reiðan oc oþan. at hann mielti at þeir scylldv eigi annat vár baðir heilir a þingino. oc sleit með þessv. En er Amundi varð viss hvat þeir þorkell oc iarll höfðu við mellz. þa það hann þorcel bravt fara. for hann ifir a Catanes til þorfinnz iarls. oc var þorcell þar lengi síþan. oc elsaði at iarli er hann var vngr. oc var hann síþan callaðr þorcell fostri oc var hann ageitr maðr. Fleire varv þeir rikismenn er flyðu yr Orcneyiom oþol sin fire riki Einars iarls. flyðv flestir ifir a Catanes til þorfinnz iarls. en svmir flyðv til Noregs eþa til ymissa landa. En er þorfinnr roscnaðiz. þa gerði hann boð til Einars broðvr sins. oc beiddi af honom rikis þess er hann þottiz eiga i Orcneyiom. en þat var þriðivngr eyia. Einarr toc því vbratt at minca rici sitt. En er þorfinnr spurði þat. þa byðr hann liði vt af Catanesi oc for ut i eyiar. En er Einarr varð þess varr. samnar hann liði oc etlar at veria lavndin. Brvsi iarll samnar oc liði oc ferr til moz við þa. oc bar settarorð i milli þeirra. Verðr þat at sett a milli þeirra. at þorfinnr skal hafa þriðivng landa i Orcneyiom sva sem hann atti at rettv. en Brvsi oc Einarr lavgðv saman sinn luta. scylldi Einarr hafa einn forrað fire þeim oc landvornn. En ef misdavði þeirra yrði. þa scylldi sa þeirra land taca eptir annan er lengr lifði. En (sa) maldagi þotti þa ecki iafnligr. því at Brvsi atti son er Ravgnvalldr het. en Einarr var sonlavss. Setti þa þorfinnr iarll sina menn til at varðveita rici þat er hann atti i Orcneyiom. enn hann er optast ■ Catanesi. Einarr iarll var optast a svrmom i hernaði vm Jrland oc Scotland oc Bretland. þat var eitt svmar er Einarr iarll heriaði ■ Jrland. er hann barðiz i Vlfkelsfirði við Conofogor Jra konung. sva sem fyrr var sagt. at Einarr iarll fec þar usigr mikinn oc manna lat. Annat svmar eptir for Eyvindr vvarhornn vestan af Jrlandi oc etlaði til Noregs. en er veðr var hvast oc strömar mieler. oc snyr Eyvindr þa til Asmundarvags oc la hann veðrfastr nockora hrið. En er þat spurði Einarr iarll. þa helldr hann þangat liði miclo. toc þar Eyvind oc let drepa hann. en gaf grið flestvm monnom hans. oc foro þeir austr til Noregs vm haustit oc como ■

fynd Olafs konungs oc sogðo honom fra astoco Eyvindar. Konungr svaraði fa um. oc fannz þat á at honom þotti þat mannscaði mikill oc mioc gørt í þra ser. oc vm flest var hann fameltr þat er honom þotti ser moti scapi.

Um Þorfinn iarli.

83. Þorfinnr iarll sendi Þorcel fostra vt i Orcneyiar at heimta saman scatta sina. Einarr iarll kendi mioc Þorcatli uppreist þa er Þorfinnr hafði haft tilcall ut i eyiar. For Þorkell scyndiliga or eyionom oc ifir a Nes. hann sagði Þorfinni iarli þat at hann var þess varr orðinn. at Einarr iarll etlaði honom davða. ef eigi hefði frendr hans oc vinir honom niosn borit. Nv man ec segir hann eiga þann ■ bavgí at lata þann verða fund occarn iarls. er um scipti með oss. en þann cost annan at fara lengra i brot þanec at ecki se hans valld ifir. Jarll fysti þess at Þorkell scylldi fara til Noregs a fund Olafs konungs. mantv segir hann mikils metinn hvar sem þv kœmr með tignum monnom. en ec veit beggia yccar scaplyndi þitt oc iarls. at þit monvð scamma stund mvndaz til. Bioz þa Þorcell oc for vm havstit til Noregs oc siþan a fund Olafs konungs. oc var þar um vetrinn með konungi i kerleicom miclom. hafði hann Þorkel mioc við mal sin. þotti honom sem var at Þorkell var vitr maðr oc scavrvngr mikill. fannz konungi þat i roðum hans. at hann misiafnaði mioc frasognn um iarlana. oc var vinr mikill Þorfinnz iarls en lagði þvngt til Einars. Oc snemmendis vm varit sendir konungr scip vestr um haf a fund Þorfinnz iarls oc orðsending at iarll scylldi koma austr u konungs fund. En iarll lagðiz eigi for undir havfuð. því at vinattvmal fylgði orðsending.

Fra Þorfinni iarli.

84. Þorfinnr iarll for austr til Noregs oc com a fund Olafs konungs. fec þar allgoðar viðtocor oc dvaldiz þar lengi um sumarit. en er hann bioz vestr. þa gaf Olaf konungr honom langscip mikit oc gott með ollom reiða. Þorcell fostri rez þa til ferðar með iarli. oc gaf iarll honom þat scip er hann hafði vestan haft um sumarit. Scilðvz þeir konungr oc iarll með kerleicom miclom. Þorfinnr iarll com um haustit til Orcneyia. En er Einarr iarll spurði þat. þa hafði hann fiolment oc la a scipom. Brvsi iarll for til fundar við baða brøðr oc bar sett milli þeirra. oc com enn sva at þeir settvz oc bvnndo þat eiðvm. Þorkell fostri scylldi þa vera i sett oc i vinattv við Einar iarll. oc var þat mell(t) at hvarr þeirra scylldi avðrom veita veizlo. oc scylldi

iarll fyrri sækja til Þorkels i Sandvic. En er iarll var þar at veizlo. þa var veitt et kapsamligsta. var iarll ecki katr. þar var mikill scali oc dyrr a boðom endvm.

Drap Einars rangmvnnz.

85. Þann dag er iarll scylldi n braut fara. þa scylldi Þorcell fara með honom til veizlo. Þorkell sendi menn a niosn fram a leiðna þa er þeir scylldv fara um daginn. En er niosnarmenn como apr. þa savgðv þeir Þorcatti at þeir fundv þar þrennar satir oc vapnaða menn. oc hyggiom ver savgðv þeir at svi(c) moni vera. Oc er Þorkell spurði þetta. þa frestaði hann bunaðinom oc heimte at ser menn sina. Jarll bað hann bvaz oc sagði at mal var at riða. Þorkell sagði at hann atti mart at annaz. hann gecc stundum ut en stundum inn. Elldr var a golfino. þa gecc Þorcell inn um aðrar dyrr. oc eptir honom maðr er nefndr er Hallvarðr. hann var islenzer maðr oc austfirzer. hann lave apr hurðina. Þorcell gecc innarr milli ellzins oc þess er iarll sat. Jarll spurði. Ertv eigi bvinn. En Þorkell svaraði. Nu em ec buenn. þa hio hann til iarls i havfuðit. Jarll steypdiz fram ■ golfit. þa melti Jslendingr. Her sa ec alla versta fangaraz. er þer dragit eigi iarll af elldinum. Hann keyrði til spavrðv oc setti vndir hnaccabein iarli oc kipði honom upp at pallinum. Þorkell oc þeir baðir faurvnavtar gengu ut scyndiliga um aðrar dyrr en þeir hafðv inn gengit. stoðo þar þa uti menn Þorkels með alvepni. En iarls menn toco til hans. oc var hann davðr. en aullvm fellvz hendr til hefndanna. var þat oc at braðvm bar. oc varði engan mann þessa veres af Þorcatti. því at þat hygðv allir at sva mondi vera sem aðr var melt. at vinatta veri með iarli oc Þorcatti. varv flestir menn oc vapnlavsir inni en margir aðr vinir Þorkels goðir. bar þat til með avðnv þeirri er Þorcatti var avðit lengra lifs. Þorkell hafði þa lið ecki minna en iarls menn. for Þorkell¹ þa til scips sins. en iarls menn i brot. Þorkell sigllði þegar þann dag i brot oc austr i haf. oc var þat eptir vetrnetr. oc com hann með heilo til Noregs. oc for þegar sem scyndiligast a fund Olafs konungs oc fecc þar goðar viðtævvr. let konungr ifir þessv verki vel. Var Þorcell með honom vm vetrinn.

Fra Brvsa iarli.

86. Eptir fall *Einars iarls toc Brvsi iarll þann luta landa er aðr hafði haft Einarr iarll. því at þat var a margra manna vitorði með hveriom scildaga þeir Einarr oc Brvsi brøðrnir hafðv felag sitt gert.

¹) r. f. kell

Þorfinni þotti þat rettast, at halfar eyiar hefði hvarr þeirra, en þo hafði Brvsi þan vetr .ii. luti landa. Eptir um varit kallaði Þorfinnr til landa at helmingi við Brvsa, en Brvsi gallt eigi iakveði til þess. Attv þeir þing oc stefnor at þessom malom, gengv þa at vinir þeirra at semia þetta mal, oc com sva at Þorfinnr let ser ecki annat lica en hafa helming eyia, en segir þat með at Brvsi þursti eigi at hafa meirr en þriðivng með þat scaplyndi sem hann hafði. Brvsi svaraði, Ec vnda því segir hann at hafa þriðivng landa. þan¹ er ec toc i arf eptir föðvr minn, kallaði til þess oc engi mer i hendr, en nv hefi ec tekit annan þriðivng i arf eptir broðvr minn at rettvm maldogom. En þo at ec se vanförr til at deila cappi við þic broðir, þa man ec þo annars i leita en iata vndan mer rikit at sva bvno. Þeir slitv sva malstefno þessa. En er Brvsi sa at hann mundi eigi hafa afla til at standa iafnfötis við Þorfinn, því at Þorfinnr hafði riki myclo meira oc travst af Scota konungi moðorseðr sinom, þa reð Brvsi þat af at fara or landi oc austr ■ fund Olafs konungs, oc hafði með ser Ravgnvalld son sinn, var hann þa .x. vetra. En er iarll hitti konung, þa toc hann vel við honom. En er iarll bar upp eyrendi sin oc sagði konungi allan malavoxt þan er var með þeim brøðrom, oc bað hann veita ser styrc til at hallda rici sino, bavð þar fram i mot fullcomna vinattv sina. Konungr svaraði oc toc þar fyrst til mals at Haralldr enn harfagri hafði eignaz oðol avll i Orcneyiom, en iarlar havfðo haft iafnan siðan lavnd þav at leni en alldregi at eign, er þat til iartegna sagði hann, at þa er Eiricr bloðeyx oc synir hans varv i Orcneyiom, varv iarlar þeim lyðscylldir. En er Olaf Tryggva son frendi minn com þar, þa gerðiz Sigurðr iarll faðir þinn hans maðr. Nv hefi ec tekit arf allan eptir Olaf konung, vil ec gera þer þann cost at þv geriz minn maðr, man ec þa fa þer eyiarnar i lén, scola vit þa freista ef ec veiti þer minn styrc, hvart betr scal at halldi koma, eða Þorfinni brøðr þinom travst Scota konungs. En ef þv vill eigi þennà cost, þa man ec eptir leita þeim eignom oc oðolom, er varir frøendr oc forellrar hafa att vestr þannuk. Þessar røðvr hugfest(i) iarll fire ser, oc bar fire vini sina, leitaði raðs við þa hverio hann scylldi svara, hvart hann scylld(i) at þesso settaz við Olaf konung oc geraz hans maðr, en hitt er mer vsynna hverr minn luti verðr at scilnaði varum, ef ec kveð nei við því, er konungr hefir bert gert þat tilkall er hann þycciz eiga til Orcneyia, en við storreði hans oc þat er ver erom hēr comnir, þa man honom litið fire at gera þat af varom costi sem honom syniz. En þo at iarli þøtti a hvarvtveggia annmarkar, þa toc hann þann cost at

¹) r. f. þat

leggja allt a konungs valld. beði sic oc riki sitt. Toc þa Olafr konungur af iarli valld oc forrað ifir aullum erfðalavndom iarls. gørðiz (iarll) hans maðr oc batt þat svardaugom.

Fra þorfinni iarli.

87. þorfinnr iarll spurði þat at Brvsi broðir hans var farenn austr a fund Olafs konungs oc komit ser þar i vinattv. þa þottiz hann þar eiga vel fire bvit oc vissi at þar myndu margir flutningarmenn um hans mal. en þo venti hann at flestir myndi vera ef hann comi sialfr til. Gørir þorfinnr iarll þat rað. at hann byz sem scyndiligast oc for austr til Noregs. oc etlaði at sem minztr scyldi verþa misfari þeirra Brvsa. oc ecki scyldi hans ørendi til lycða comit aðr en þorfinnr hitti konung. En þat varð annan veg en iarll hafði etlat. því at þa er þorfinnr iarll hitti konung. var locit oc greitt allt um sattmal konungs oc Brvsa iarls. Vissi oc eigi þorfinnr iarll at Brvsi hefði upp gefit sitt riki. fyrr en hann var cominn til Olafs konungs. En þegar er þeir hittvz þorfinnr iarll oc Olafr konungur. þa hof konungur upp sama akall til rikis i Orcneyiom sem hann hafði við Brvsa iarll. oc beiddi þorfinn þess ens sama. at hann scyldi iata konungi þeim luta landa er hann atti aðr. Jarll svaraði vel orðom hans oc stilliliga oc sagði sva. at honom þotti miclo mali scripta um vingan konungs. oc ef þer herra þycciz þurfa liðveizlo mina mot avðrom hofðingiom. þa hafit þer aðr fullt til þess vnnit. en mer er eigi hent at veita yðr handgongu. því at ec em aðr iarll Scota konungs oc honom lyðscyldr. En er konungi fannz undandratt i svorom iarls vm þa malaleitan er hann hafði uppi. þa melti konungur. Ef þu vill ecki iarll geraz minn maðr. þa er hinn costr at ec setia þann mann yfir Orcneyiar sem ec vil. (en ec vil) at þv veitir þa svardaga at calla ecki (til) landa þeirra. oc lata þa i friði vera fire þer er ec set ifir lavndin. En ef þv vill enn hvarngan þenna cost. þa man sva þyccia þeim er lavndum reðr sem ufriðar myni af þer van vera. ma þer þa eigi undarlict þyccia þo at dalr meti holi. Jarll svaraði oc bað konung gefa ser frest at hvgsa þetta mal. Konungur gerði sva. gaf iarli stund oc orlof at raða um þetta kør við menn sina¹. þa beiddi iarll þess at konungur scyldi lia honom fresta til annars sumars. oc færi iarll þa heim at sinni. sagði hann þat at heima var raðvneyti hans. en hann var bernscomaðr fire alldrs sacar. Konungur bað hann þa kiosa. þorkell fostri var þa með Olafi konungi. hann sendi mann til þorfinnz iarls leynilega oc

¹) konungur gørði sva tilf. Cod.

bað hann eigi þat fire ellaz er honom var i hvg. at sciliaz sva at sinni við Olaf konung at þeir veri eigi sattir. sva sem hann var þa cominn i hendr konungi. Af þvilicom minningom þottiz iarll sia. at einbeygðr myndi costr at lata konung þa fire raða. þotti hinn eigi costligr at eiga ønga van sialfr til ettleifðar sinnar. en veita swardaga til þess at þeir scylldi hafa i ro riki þat er ecki voro tilbornir. En fire því at honom þotti vsynt um brautferð sina. þa kavs hann þat at ganga til hannda konungi oc geraz hans maðr sva sem Brvsi hafði gørt. Konungr fann þat at þorfinnr var maðr myelo scapstørr(e) en Brvsi. oc kvnni verr pynding þessi. trvði konungr þorfinni verr en Brvsa. sa konungr þat at þorfinnr myndi þicciaz styre eiga af Scota konungi. þott hann bry(g)ðiz i þesso sattmali. Scildi konungr þat af vizco sinni. at Brvsi gecc tregliga at avllo sattmali. en melti þat eina er hann ellaði ser at efna. en þar er þorfinnr er. þa er (hann) hafði raðit fire ser hvernn hann villdi upp taca. þa gecc hann glatt at ollom scildaga. oc dro um þat øngan lut sem konungr veitti en fyrsto akvedi. en þat grvnaði konung at iarll mondi etla at gera eptir sumar sætler.

Fra Olafi konungi.

88. þa er Olaf konungr hafði hugsat fire ser allt þetta mal. let hann þa blasa til fiolmennrar stefnv. let¹ þangat kalla iarlana. þa melti konungr. Sattmal var Orcneyinga iarla vil ec nu birta fyr al-ðyðv. þeir hafa nv iatað mino eiginorði ifir Orcneyiom oc Hialtlandi oc gørz baðir minir menn oc bundit þat allt swardavgom. oc vil ec gefa þeim i lavn. Brvsa þriðivng landa. þorfinni annan þriðivng. sva sem þeir havðv fyrr att. En þann þriðivng er atti Einarr rangmvðr þann let ec fallit hafa i minn garð fire þa soc er hann drap Eyvind urarhornn hirðmann minn oc felagsmann oc kgran vin. Vil ec sia fire þeim luta landa þat er mer syniz. þat vil ec oc til scilia við ycr brøðr iarla mina. at ec vil at ið takit settir af þorcatli Amunda syni fyr aftoco Einars broðor yccars. vil ec at sa domr se undir mer. ef þit vilit því iatt hafa. En þat var sem annat at iarlar iattv því avllv er konungr melti. Gecc þa þorkell fram oc festi konungs dom a þesso mali. oc sleit sva þesso þingi. Olaf konungr dæmði botr fire Einar iarll sva sem fire .iii. lenda menn. en fire sacir scylldi niðr falla þriðivngr giallda. þorfinnr iarll bað konung ser orlofs til bravtferðar. en þegar er þat fecz bioz iarll sem akafligast. En er hann var alvinn. var þat einn dag at iarll dracc ■ sciþi. at þar com fire hann vaveifliga

¹) calla tilf. Cod.

Þorkell Amunda son oc lagði havfvð sitt i kne iarli. oc bað hann þa gera af slict er hann villdi. Jarll spyrr fire hvi hann for sva. þvi at ver erom aðr menn sattir at konungs domi. oc stattv vpp Þorkell. Hann gerði sva. Þorkell melti. Sett þeirri er konungr gærði milli var Brvsa man ec hlita þangat ut. en þat er til þin kœmr af. þa scalltv einn raða. Þott konungr hafi scilit mer eignir eða lanzvist i Orcneyiom. þa kann ec sva scaplyndi þitt. at mer er uført i eyiar nema ec fara i trvnaði yðrom iarll. Ec vil þat segir hann festa yðr at koma alldregi i Orcneyiar hvat sem konungr melir um þat. Jarll þagnaði oc toc seint til mals. hann melti þo um siðir. Villtv Þorkell helldr at ec dœma um occur mal helldr en hlita konungs domi. þa man ec þat hafa upphaf at sett ockarri Þorkell. at þv scalt með mer (fara) i Orcneyiar oc vera með mer oc sciliaz eigi við mic nema mitt lof eða leyfi se til. vera scylldr at veria land mitt. oc allra þeirra verca er ec vil gera lata. meðan vit erom baðir a lifi. Þorcell svaraði. Þat scal ■ yðro valldi iarll. sem allt annat þat er ec ma raða. Gecc þa Þorkell til oc festi iarli þetta allt sem hann qvað a. Jarll sagði at hann man siðarr qveða á um fegiöld. en hann toc þa swardaga af Þorkatli. sneriz (hann) þa þegar til ferðar með iarli. For iarll þegar i brot er hann var bvenn. oc sasc þeir Olafr konungr alldregi siþan. Brvsi iarll dvalðiz þar eptir oc bioz meirr i tomi. en aðr hann fœri bravt. þa atti Olafr konungr stefnor við hann oc melti sva. Þat liz mer iarll. at ec man hafa þic at trvnaðarmanne þar fire vestan hafit. ella ec sva at þv scalt hafa .ii. luti landa til forraða þa sem þv hefir aðr haft. vil ec at þu ser nv eigi minni maðr eða vricari er þu ert mer handgenginn en aðr vartv. En ec vil festa trvnat þinn með þvi. at ec vil at her se eptir með mer Ravgnvalldr son þinn. Se ec þa ef þv hefir mitt travst oc .ii. luti landa. at þv matt vel hallda þvi at rettv fire þorfinni broðor þinom. Brvsi toc þat með þavckom at hafa .ii. luti landa helldr en þriðivng. Dvaldiz Brvsi þa siþan litla hrið aðr hann for i brot. oc com um havstit vestr til Orcneyia. Ravgnvalldr son Brvsa var avstr eptir með Olafi konungi. hann var allra manna friðastr. harit mikit oc gult sem silki. hann var snemma mikill oc stercr. manna var hann gerviligastr fire viz sacir oc framburðar. hann var lengi með Olafi konungi siþan. Þessa getr Ottarr svart i drapv sinni er hann orti um Olaf konung.

Gegn ero þer at þegnum
þioðscioöldvnga goðra
halldit heft a velldi
Hialltendingar kendir.

eigi varð a iorðv
ognbraðr aðr þer naþum
avstr sa er eyiom vestan
ynglingr vnd sic þryngvi.

Fra Þorfinni oc Brvsa.

89. Þa er þeir bróðr como vestr til Orcneyia þorfinnr oc Brvsi. Þa toc Brvsi .ii. luti landa til forraða. en þorfinnr þriðivng. Hann var iafnan a Catanesi oc a Scotlandi. en setti menn sina ifir eyiar. hafði Brvsi þa einn landvorn fire eyiom. En i þann tima var þar herscatt. þvi at Norðmenn oc Danir herioðv mioc i Vestrviking. en como opt við Orcneyiar þa er þeir foro vestr eða vestan. oc namo þar nesnam. Brvsi talði at þvi við þorfinn bróðvr sinn. er hann hafði øngar vtgerþir fire Orcneyiom oc Hialtlandi. en hafði scatta oc scvldir allt at sinom luta. Þa bavð þorfinnr honom þan cost. at Brvsi scylldi hafa þriðivng landa. en þorfinnr .ii. lvti oc hafa einn landvornn fire beggia þeirra hond. En þo at eigi yrði þetta scipti braðfengis. þa er þo þat sagt i iarla savgynom. at þetta scipti for fram at þorfinnr hafði .ii. luti eyia en Brvsi þriðivng. þa er Knvtr enn rici hafði Noreg lagt vndir sec. en Olaftr konungr var or landi farenn. þorfinnr iarll Sigurðar son hefir veret gavfgastr iarll i Orcneyiom oc haft mest rici Orcneyia iarla. Hann eignaðiz Hialtland Orcneyiar Svðreyiar. hann hafði oc mikit riki a Scotlandi oc Jrlandi. A þat qvað Arnorr iarla scalld.

Hringstriði varð hlyðinn
herr fyr þvrsa sceriom

rett segi þioð hverr þotti
þorfinnz til Dyflinnar.

þorfinnr var enn mesti hermaðr. hann toc iarldom .v. vetra gamall oc reð meirr en .lx. vetra. oc varð soltdavðr a ofanverðvm dogom Harallz Sigvrðar sonar. En Brvsi andaðiz a dagum Knvz ens rica lillo eptir fall Olafs konungs ens helga.

(Um cristnihalld.)

90. Nv ferr tvennvm savgynom fram. oc scal þar nv til taca sem fra var horfit. oc fra þvi var sagt er Olaftr konungr Harallz son hafði frið gørt við Olaf Svia konung. oc þat at Olaftr konungr for þat svmar norðr til þrandheims. hann hafði þa verit konungr .v. vetr. þat havst bio hann til vetrseto i Niðarosi oc sat þar um vetrinn. þann vetr var með Olafi konungi þorkell Amunda son. sva sem fyrr var ritat. Olaftr konungr leiddi mioc at spurningum vm cristnihalld. hvert veri i landino. spurðiz honom sva til sem ecki veri cristnihalldit þegar er norðr sotti a Halogaland. en þa scorti mikit á at vel veri vm Navmodal oc inn um þrandheim.

(Fra Hareci or Þiottv).

91. Maðr er nefndr Harecr son Eyvindar scaldaspillis. hann bio i ey þeirri er Þiotta heitir. þat er a Halogalandi. Eyvindr hafði verit maðr ecki festerer oc litt eignaðr maðr ęttstorr oc scavrvngr mikill. J Þiottv bioggv þa smabvendr oc eigi allfair. Harecr keypti þar einn bō fyrst oc eigi mikinn oc for þar hvðom til. en a fam misserom hafði hann i brot rvtt ollom hvondum þeim er þar bioggv adr. sva at hann atti alla eya. oc gōrði þar þa havfvðbō mikinn. Harecr varþ bratt vellavðigr. Hann var spekingr mikill at viti oc framkvemþar-maðr. hann hafði lengi haft af konungum metnað mikinn. hann var i frensemistolo við Noregs konunga. af þeim socom hafði Harecr haft mikil metorð af lanz hofðingiom. Gunnhilldr favðvrmoðir Harecs var dottir þeirra Halfdanar iarls oc Jngibiargar dottvr Harallz ens har-fagra. Harecr var þa helldr a øfra alldri þa er þetta er tiðinda. Harecr var mestr virðingamaðr u Halogalandi. hann hafði þa langa hrið finncavp oc konungs syslv a Morkinni. hafði hann stundum einn haft. en stundvm havfðv adrir svma með honom. Ecki hafði hann comit á fund Olafs konungs. en þo haufðv orð oc sendimenn farit i milli þeirra. oc var þat allt vingiarnlict. oc þann vetr er Olaftr konungr sat i Nið-arosi foro enn menn i milli þeirra Harecs or Þiottv. þa lysti kon-ungr ifir því. at um svmarit eptir etlaði hann ser at fara norðr u Ha-logaland. oc allt norðr til lanzenda. en þeir Haleygirnir hvğðo allmis-iafnt til þeirrar ferðar.

Fra Olafi konungi.

92. Olaftr konungr bioz vm varit með .v. scipom oc hafði ner .ccc. manna. en er hann var buenn. þa byriar hann ferð sina norðr með landi. En er hann com i Navmdøla fylki. stefndi hann þing við bōndr. var hann þa til konungs tekinn a hverio þingi. Hann let þa oc þar sem annarstaðar upp lesa lavg þav sem hann bavð monnom þar i landi cristni at hallda. en lagði við lif oc limar eða aleigo soc hveriom þeim manne. er eigi villdi vndir ganga cristin lavg. Veitti konungr þar morgom monnom storar refsingar. oc let þat ganga ifir rika sem vrica. scilðiz hann sva við i hverio heraði. at allt folc iatti at hallda retta trv. En flestir rikismenn oc margir storbvendr gōrðv veizlv i moti konungi. for hann sva norðr allt a Halogaland. Harecr i Þiottv veitti konungi veizlv oc var þar allmikit fiolmenni oc veizla en pryðiligsta. Gioriz Harecr þa lendr maðr Olafs konungs. fecc kon-

ungr honom veizlor. sva sem hann hafði haft af enom fyrrom lanz hofðingiom.

Fra Grankatli.

93. Maðr er nefndr Grankell eða Granketill avðigr bvandi. oc var þa helldr við alldr. en þa er hann var a unga alldri hafði hann verit i vikingv oc þa hermaðr mikill. Hann var atgerfimaðr mi(ki)ll um flesta luti þa er iþrottom gegndi. Asmundr het son hans. oc var um alla luti licr feðr sinom eða nœkví framarr. því at þat er margra manna mal. at fire sacir frilleics afls oc iðrotta at hann hafi verit enn þriði maðr bezt at ser bvinn i Noregi. En fyrst hafa til verit nefndir Hacon konungr Aðalsteins fostri oc Olafr konungr Tryggva son. Grankell bavð Olafi konungi til veizlo. oc var þar veizla allkapsamleg. leiddi Grankell hann storum vingiofum ut. Konungr bavð Asmundi at fara með ser oc lagði til þess morg orð. en Asmundr þottiz eigi cvnna at drepa hendi við veg sinom. oc rez hann til ferðar með konungi. oc gerðiz siðan hans maðr oc com i ena mesto kerleica við konung. Olafr konungr dvalðiz mestan lut sumars a Halogalandi oc for i allar þinghár oc cristnaði þar allan lyð. þa bio i Biarcey þorir hundr. hann var ricastr maðr norðr þannig. hann gerðiz þa lendr maðr Olafs konungs. Margir rikir bvanda synir reðvz til fylgðar við Olaf konung. þa er n leið sumaret com konungr norðan. oc sneri þa enn inn eptir þrandheimi til Niðaross. oc sat þar vm vetrinn eptir. oc þann vetr com þorkell fostri vestan or Oreneyiom. þa er hann hafði drepinn Einar iarll rangmvnn. þat havst var i þrandheimi halleri a corni. en aðr hafði oc verit lengi goð arferð. en halleri var allt norðr i land oc því meira er norðarr var. en corn var gott austr i land. oc sva um Upplavnd. en þess navt við i þrandheimi at menn atto þar mikil fornu cornn.

Fra blotum Jnnþrenda.

94. þat haust varv savgð Olafi konungi þav tíðindi innan or þrandheimi. at buendr hofðv þar haft veizlor fiolmennar at vetrnottom. varv þar dryccior miclar. Konungi var sva sagt. at þar varv minni oll signvð asom at fornóm sið. þat fylgði oc þeirri sogn. at þar veri drepin navt oc hross en roðnir stallar af bloði. oc framt blot oc veittr sa formali at þat scylldi vera til arbotar. þat fylgði því. at avllom monnom þotti þat avðsynt. at guðin havðv reiz því er Haleygir hofðo horfit til cristni. En er konungr spvrði þessi tíðindi. þa sendi hann menn inn i þrandheim. oc stefndi til sin bvöndum þeim er hann reð

til nefna. Maðr er nefndr Avlvir a Eggjo. hann var cendr við þæ sinn þann er hann bio á. hann var rícr maðr oc elstorr. hann var havf-vðsmaðr ferðar þessar af buanda hendi til konungs. En er þeir komo a konungs fund. þa bar konungr a hendr bvondum þessi kenzl. En Aulvir svarar af hendi bvanda. segir at þeir havfðv avngar vezlör haft þat havst nema gilldi sin eða hvirfingsdryccior. en svmir vinaboð. en þat sagði hann er yðr er sagt herra fra orðtocom varvm þrenda þa er ver dreccom. þa cvnno allir vitrir menn at varaz slicar röðor. en eigi cann ec synia fire heimsca menn oc avlöða hvat þeir mela. Avlvir var maðr malsniallr oc maldiarfr. varði hann allar þessar sacir fire bvendr. En at lycðvm segir konungr at Junþröndr mundo bera ser sialfir vitni. hvernog þeir ero trvaðir. Fengo þa bönðr orlof til heimferðar. foro þeir oc þegar er þeir varo buner.

Fra ferð Aulvis til konungs.

95. Siðarr vm vetrinn var konungi sagt. at Jnnðröndr havfðv fiolment a Mörine. oc varv þar blot stor at miðiom vetri. blotöðo þeir þa til friðar oc vetrar goðs. En er konungr þottiz sannfroðr um þetta. þa sendi konungr menn oc orðsending inn i þrandheim oc stefndi bvondom vt til bæiar. nefndi enn menn til þa er honom þotto vitraztir. Bönðr attv tal sitt oc röddv sin i milli um orðsending þessa. varv þeir allir ufusastir til ferðarennar. en við bön allra bvanda þa varþ Avlver buenn til ferðarennar. En er hann com ut til bæiar. for hann bratt a konungs fund. toco þeir tal. bar konungr þa a hond bvondvm at þeir hefði haft miðsvetrar blot. Avlver svaraði oc sagði at bönðr varv usannir at þessi soc. hofðum ver sagði hann iolaboð oc við a heroðom samdryccior. Etla bönðr eigi sva hneft til iolaveizlo sinnar at eigi verði stor afhlaup. oc drveco menn þat herra lengi siðan. Er u Mörine mikill havfvðstaðr oc hvs stor en bygð mikil umhverfis. þyccir monnom þar til gleði gott at drecca morgom saman. Konungr svaraði fa oc var helldr styggr. þottiz hann vita annat sannara en þat er þa var fra borit. Bað konungr bvendr aptr fara. en ec man þo sagði hann. verða viss ens sanna. at þer dylit oc gangit eigi i mot. En hverso sem her til hefir verit. þa görit slict ekki optarr. Foro þa bönðr heim oc sogðo sina ferð oc þat at konungr varð helldr mioc reiðr.

Drap Aulvis.

96. Olafr konungr hafði vezlo miela um pasca. oc hafði marga bæiarmenn i boði sino oc sva bönðr. En eptir paschana let konungr setia fram scip sin oc þera til reiða oc arar. let þilia scipin oc tiallda

oc let flíota sva bvin við bryggior. Olafur konungr sendi menn þegar eptir pascana inn í Veradal. Maðr er nefndr þoralldi armaðr hans. hann varðveitti konungs bu ■ Havgi. En konungr sendi honum orð at hann scylldi coma til hans sem scyndiligast. þoralldi lagðiz þa for¹ eigi undir haufuð oc for þegar ut til bæiar með sendimonnom. Konungr kallaði hann a einmæli. oc spurði eptir hvat sannyndi veri fra því er mer er sagt fra síðum Innþrönda. hvart sva er at þeir snvaz til blota. vil ec sagði konungr. at þu segir sem er oc þu veizt sannast. ertu til þess scyldr því at þu ert minn maðr. þoralldi svarar. Herra þat vil ec yðr fyrst segia at ec flutta hingat til bæiar sono mina .ii. oc cono oc lavsafe allt þat er ec matta við komaz. En ef þer vilit hafa sanna savgo af mer. þa scal þat vera a yðro valldi. en ef ec segi sva sem er. þa mantv sia fire mino raði. Konungr svarar. Seg þu salt þat er ec spyr þic. en ec scal sia fire þino raði sva at þic scal ecki saka. þat er yðr satt at segia konungr. ef ec scal segia sem er. at inn um þrandheim er allt folc naliga alheiðit í atrvnaði. þott sumir menn se þar scirðir. En þat er síðr þeirra at hafa blot a havst oc fagna þa vetri. annat at miðiom vetri. en et þriðia at svmri. þa fagna þeir svmri. Ero at þesso raði Eynir oc Sparbyggvar. Verðelir oc Sceynir. .xii. menn ero þeir er fire beitaz vm blotveizlonnar. oc ■ nv Avlvir at hallda upp í var veizlonni. er hann nv í starvi miclo a Mërine. oc þangat ero flutt oll fong þau er til þarf at hafa veizlonnar. En er konungr varð ens sanna viss. þa let hann blasa saman liði sino. oc letr segia monnom at til scipa scylldi ganga. Konungr nefndi menn til scipstíornar oc sva sveitar hofðingia. eða hvert hvergi sveit scylldi til scips. Var þa bviz sciott. hafði konungr .v. scip oc .ccc. manna oc helld inn eptir firði. var goðr byrr oc tolþo sneckiornar ecki lengi fire vindi. En þessa varði engi mann. at konungr mondi sva sciott coma inn þangat. Konungr com um notti(na) inn ■ Mërine. var þar þegar sleginn manringr um hvs. þar var Avlver hondum tekinn. oc let konungr drepa hann oc mioc marga menn aðra. En konungrinn toc upp veizlona alla oc let flytia til scipa sinna. oc sva fe þat allt beði hvsbvnat klæðnat oc gripi er menn havðv þangat flutt. oc let scripta at herfangi með monnom sinom. Konungr let oc veita heimferð at monnom þeim er honum þotto mestan lut hafa att í þessom raðum. Voro svmir hondum tecnir oc í iarnn settir. en sumir komvz af laupi vndan. fire morgvm var feit upp tekit. Konungr stefndi þing við bændr. En fire því at hann hafði marga rikismenn hondvm tekit. oc hafði þa í sinni varðveizlo. þa reðo þat af frændr þeirra oc vinir at iata helldr konungi hlyðni. oc

¹) r. f. por

varþ engi uppreist i moti konungi gær i þat sinn i þrandheimi. sneri hann þar ollo folki u retta trv oc setti þar kennimenn. oc let gera kirkior oc vigia. Konungr lagði Avlvi vgilldan. en castaði sinni eigv a fe þat allt er hann hafði att. en vm þa menn aðra er honom þotto mest sacbitnir. let hann svma drepa. svma hamla. en svma rac hann or landi. en toc fe af sumom. Konungr for þa aptr ut til Niðaross.

Fra Arna Arnmoðs syni.

97. Maðr er nefndr Arni Arnmoðs son. hann atti þoro dottor þorsteins galga. þav varv havrunn þeirra Kalfr. Finnrr. þorbergr. Amundi. Kolb-iornn. Arnbiornn. Arni. Ragnhilldr. hana atti Harecr or þiottv. Arni var lendr maðr rier oc agetr vin mikill Olafs konungs. þa voro synir hans. Kalfr oc Finnrr með konungi i miclom kerleicom. Kona sv er att hafði Avlver a Eggio var ung oc friþ eltstor oc avðig. þotti sa costr agela goðr. en forrað hennar hafði þa konungr. þav Avlver atto .ii. sono vnga. Kalfr Arna son beiddiz þess af konungi. at hann gipti honom kono þa er Avlver hafði att. en fire vinattv sacir veit(t)i konungr honom þat. oc þar með eignir þer allar er Avlvir hafði att. oc gerþi hann þa lendan mann. fecc honom þar vmboð sitt inn um þrandheim. gerðiz Kalfr þa havðingi mikill oc var maðr forvitri.

Fra ferð Olafs konungs.

98. þa hafði Olafur konungr verit .vii. vetr i Noregi. þat sumar como til hans iarlar af Orcneyiom þorfinnr oc Brvsi. eignaðiz Olafur konungr þa lavnd þav. sva sem fyrr var ritið. þat sumar for Olafur konungr vm Mæri hvaratveggio oc inn um Ravmsdal vm havstit. þar gecc hann af scipom sinom. oc for þa til Upplanda oc com fram ■ Lesiar. hann let þar ta(ca) alla ena bezto menn beði a Lesiom oc ■ Dofrom. oc urðv þeir at taca við cristni eða þola davða. eða vndan flyia þeir sem þvi como við. En þeir er við cristni toco fengv konungi sono sina i hendr i gisling til trvnaðar. Konungr var þar um nott sem Borar heita a Lesiom oc setti þar fire presta. Siðan for hann ifir Orodal oc sva um Liardal. oc com niðr þar sem Stafabrecca heitir. en a sv renn eptir dalnum er Otta heitir. oc er byggð favgr tveim megin arinnar oc er cavllut Loar. oc matti konungr sia eptir endilangri byggð. Scaði er þat qvað konungr er brenna scal byggð sva sagra. oc stefndi ofan i dalinn með liði sino. oc voro a bœ þeim um nott er Nes heitir. oc toc konungr ser herbergi i lopti eino. oc þar svaf hann sialfr. oc þat stendr enn i dag oc er ecki at þvi gørt siðan. oc var þar nêtr .v. oc scar upp þingboð. oc stefndi til sin beði af Vaga oc

Lom¹ oc af Hødal. oc let þat boði fylgia. at þeir scyldv annattveggia. hallda bardaga við hann oc þola brvna af honom. eða taca við kristni oc fa honom sono sina i gisling. Siþan como þeir a konungs fund oc gengo a hond honom. en sumir flyðv svðr i Dala.

Fra Dalagvðbrandi.

99. Dalaguðbrandr hefir maðr heitið. er sva var sem konungr veri ifir Davlom. oc var hersir at nafni. Honom iafnaði Sigvatr scalld at riki oc viðlendi við Erling Scialgs son. Sigvatr qvað um Erling.

Ein(n) vissa ec þer annan
iarls brieþpoð lican
vitt reð gumna getir
Guðbrandr het sa londom.

ycr kveð ec iafna þyccia
ormlaðs hati baða
lygr hinn at ser legir
leggsetrs er telsc betre.

Gvðbrand(r) atti son einn þann er her se getið. þa er Guðbrandr fra þessi tiðindi. at Olafr konungr var cominn a Loar oc navðgaði monnom til at taca við cristni. þa scar hann upp heravrr oc stefndi avllum Dælom til bøiar þess er Hvndþorp heitir u sinn fund. oc þar komo þeir allir. oc var þar eyrgryn timer liðs. fire þvi at þar ligger vatn nær þat sem Lavgr heitir. oc matti þar iafnvel fara til a scipom sem u landi. oc atti Gvðbrandr þar þing við bændr. oc sagði at sa maðr var cominn u Loar er Olafr heitir. oc vill bioða oss trv aðra oc briota guð var avll i svndr. oc segir sva at hann a myelo meira guð fire ser oc mattvgra. oc er þat furða hvi iorð brestr eigi i svndr vndir honom. er hann þorir slict at mæla. eða goð var lata hann lengr ganga. oc venti ec. ef ver berum ut þor or hofi varo oc blothvsi er hann stendr a þeima bæ. oc oss hefir iafnan dv gat. oc ser hann Olaf oc hans menn. þa man guð hans brapna oc sialfr hann oc menn hans oc at ongo verða. þa øpðv þeir upp allir senn. oc melto at Olafr scyldi alldregi þaðan komaz. ef hann cømi a fund þeirra. oc eigi mon hann þora lengra at fara svðr eptir Dælom. Siðan etlvðv þeir til .vii. hvndroð manna at fara u niosn norðr til Breiðv. en fire þvi liði var havðfingi son Guðbranz. .xviii. vetra gamall oc margir aðrir með honom agetir. oc como til bøiar þess er Hof heitir. oc varv þar .iii. netr. oc com þar enn mart lið til þeirra þat er flyit hafði af Lesiom oc Lom oc Vaga. þeir er eigi villdv vndir cristni ganga. En Olafr konungr oc Sigvrðr byscop settv eptir kennimenn u Lom oc u Vaga. Siþan foro þeir ifir um Vrgvrvast oc como niðr u Vsv. oc fragv þav tiþindi at lið mikit var fire þeim. þeir fragv oc bøndrnir er a Breiðv voro

¹⁾ r. f. Loni

oc bioggyz til bardaga i moti konungi. En þa er konungr stoð upp. þa hercleddiz hann oc for svör eptir Svvolloom. oc lettv eigi fyrr en a Breiðvnni. oc sa þar mikinn her fire ser bvinn til bardaga. Siþan fylcði¹ konungr liði sino oc reð sialfr fire. oc orti orþa a bøndr oc bavð þeim at laca við cristni. þeir svoroðo. þv mant avðro verða við at coma i dag en gabba oss. oc øpðv herop oc borðv a sciolldv sina. Konungs menn liopv þa fram oc scvtv spiotom. en bøndr snerv þegar a flotta. sva at fatt eitt manna stoð eptir. Var þa son Guðbranz hondum tekinn. oc gaf Olafr konungr honom grið oc hafði með ser. þar var konungr .iiii. netr. Siþan melti hann við son Gvðbranz. Far nv aptr til fodor þins oc seg honom at bratt man ec þar koma. Siþan for hann heim aptr oc sagði feðr sinom horð tiðindi. at þeir havðv hitt konung. oc attom bardaga við hann. en lið vart flyði þegar i fyrsto. en ec varþ hanntekinn. oc gaf konungr mer grið. oc bað mic fara at segia yðr. at hann man her coma bratt. Nv hofvm ver her eigi meirr (en) .cc. manna af því liði ollo er ver havðum til moz við hann. Nv reð ec yðr þat faðir at beriaz ecki við þenna mann. Heyra ma þat segir Guðbrandr at or þer er harit allt hiarta. oc fortv fa heilli heiman. oc man þer sia for lengi uppi vera. oc trvir þv þegar a orar þer er sa maðr ferr með. oc þer hefir illa neisv gërva oc þinv liði. Oc um nottina eptir þa dreymði Gvðbrand at maðr com til hans lioss. oc af honom stoð mikil ogn. oc melti við hann. Son þinn for ønga sigrfor i moti Olafi konungi. en myclo mantv hafa minni ef þu etlar at hallda bardaga við konung. mantv falla sialfr oc allt lið þitt. oc mono vargar draga þic oc yðr alla oc hrafnar slita. Hann varþ hreddr mioc við ogn þessa oc sagði þorði istromaga. er hofðingi var fire Davlom. Hann svaraði. þat sama bar fire mec. Oc um morgoninn leto þeir blasa til þings. oc savgðv at þeim þotti þat rað at eiga þing við þann mann er norðan for með ny boðorð. oc vita með hveriom sannyndum hann ferr. Siþan melti Guðbrandr við son sinn. þv scalt nv fara a fynd konungs þess er þer gaf grið i bardaga oc .xii. menn með þer. oc sva var gort. Oc þeir como a fund konungs oc savgðv honom sitt erendi. at bøndr villdv hafa þing við hann oc setia grið milli konungs oc bvanda. Hann let ser þat vel þocczaz. oc bvndo þav grið við hann einkamalom sin i milli meðan sv stefna veri. oc foro þeir aptr við sva bvit oc savgðv Guðbrandi oc þorði at grið varv sett. Konungr for þa til bøiar þess er Liðzstaðir heita. oc var þar .v. netr. þa for konungr til moz (við) bøndr oc atti þing við þa. en veta var mikil um daginn. Siþan er þingit var sett. þa stoð konungr

¹⁾ r. f. fylgði

upp. oc sagði at Lesir oc ■ Lom oc ■ Vaga hafa tekit við cristni oc brotið niðr blothus sin oc goð. oc trva nv a sannan¹ guð er scop himin oc iorð oc alla luti veit. Siðan settiz konungr niðr. En Guðbrandr svaraði. Eigi vitvm ver um hvernn þv røðir. kallar þv þann guð er þu sfer eigi senn oc engi annarr. en ver eigvm þann guð er hvernn dag ma sia. oc er hann fire þvi eigi uti i dag at veðr er vatt. oc man yðr hann ogorligr þiccia oc mikill fire ser. Venti ec at yðr scioti scelk i bringv ef hann cømr a þingit. En með þvi at þv segir at guð yðarr ma sva mikit. þa lattv hann nv sva gera. at veðr (se) scyiat a morgon en regn ecki. oc finnvme her þa. Siðan for konungr heim til herbergis. oc for með honom son Guðbranz i gisling. en konungr fec þeim annan mann i moti. Vm kvellit spyrr konungr son Guðbranz hvernig guð þeirra veri gørr. Hann segir at hann veri mercðr eptir þor. oc hefir hann hamar i hendi. mikill er hann vexti oc holr innan. oc gert vndir honom sem hiallr se. oc stendr hann þar a ofan meðan hann er uti. Eigi scortir hann gull eða silfr a ser. .iiii. hleifar bravðs ero honom fòrðir hvernn dag. oc þar slatr við. Siðan foro þeir i reckior. en konungr vacði þa nott oc var a bønóm til guðs. En er dagr var. þa for konungr til messo oc siðan til matar oc þa til þings. en veðrino var sva farit sem Guðbrandr hafði fire melt. þa stoð byscop upp i cantaracapo oc mitr a hofði oc bagall i hendi. oc talði trv fire hvondvm oc sagði þeim margar iartegnir er guð hafði gert. oc lave vel reðv sinni. þa melti þorðr istromagi. Mart mælr hyrningr sia er staf hefir i hendi. oc uppi á sem veðrarhornn se bivgt. En með þvi at þit felagar callit guð yccarinn sva margar iartegnir gera. þa melþv við hann ■ morgon fire sol at hann lati vera heið oc solscin. oc finnvme a morgon. oc gørvm þa annattveggia. at verom sattir um þetta mal eða hauddum bardaga. oc scildvz þa at sinni.

Fra þvi er þorr var brotinn.

100. Kolbeinn stercki het maðr er var með Olafi konungi. hann var kyniaðr or Fiorðum. hann hafði þann bvnat iafnan. at hann var gyrðr sverði oc hafði rvddv micla i hendi. er sumir menn calla clvbbv. Konungr melti við Kolbein. at hann scylldi vera nest honom um morgoninn. Siðan mælti hann við menn sina. Gangit ér þangat i nott sem scip bvanda ero. oc borit ravfar (a) avllom. en riðit a braut eykiom þeirra af bøiom þar sem þeir ero a. oc sva var gørt. En konungr var þa nott a bønóm alla. oc bað guð þess at hann scylldi leysa þat

¹) r. f. sannat

vendreði með sinni mildi oc misevnn. En er liðvín var locit i moti degi. þá for hann til þings. En þá er hann com a þingit. þá varv sumir bændr comnir. oc sa þeir mikinn fioldá hvanda fara til þings. oc baro i milli sin manlican mikit gløst allt með gulli oc silfri. En er þat sa bændr þeir er a þingino varv. þá liopu þeir upp allir oc lutv því scrimsli. Sifan var þat sett a miðian þingvoll. sato þá avðrom megin bændr at. en avðrom megin konungr oc hans lið. Sifan stoð Dalagvðbrandr upp oc mælti við konung. Hvar er nú guð þinn konungr. þat etla ec nú. at hann beri helldr lagt havkosceggit. oc sva syniz mer. sem minna se carp þitt oc þess hyrningsins er þer kallit byscop oc þar sitr hia þer. helldr en enn fyrra dag. fire því at nú er guð varr cominn er aullo røðr oc ser a yðr með hvossom avgom. oc se ec at þer erot nú felns fullir oc þorit nú varla avgum upp at sia. Nú fellit niðr hindrvitni yðra oc trvit a gvð vart. er allt hefir rað yðart i hendi. oc lave sinni røðv. Konungr mælti við Kolbein sterca. sva at bændr vissv ecki til. Ef sva berr at i ørendi mino. at þeir sia fra gvði sino. þá sla því hann þat havgg sem því matt mest með rvddvnni. Sifan stoð konungr upp oc mælti. Mart hefir því melt i morgon til vár. oc letr því kynliga ifir því er þu matt eigi sia guð varnn. en ver ventom at hann man coma bratt til vár. Þv ognar oss guði þino. er blint er oc davft oc ma hvarcki biarga ser ne avðrom. oc cømdz avngan veg or stað nema borinn se. oc venti ec at nú se honom scamt til illz. oc litið er nú i avstr oc set til. þa(r) ferr nú gvð vart með liosi miclo. þá rann sol upp. oc lito bændr allir til solarennar. En i því bili laust Colbeinn sva goð þeirra. at þat brast allt i sundr. oc liopv þar ut myss sva storar sem cettir vere. oc eðlor oc ormar. En bændr vrðv sva hreddir. at þeir flyðv sumir til scipa. en þá er þeir rvndv vt scipom sinom. þá liop þar vatn i oc fylldi upp. oc mattv menn eigi a koma. En þeir er til eykianna foro. liopo þá oc fvndo þo eigi eykina. Sifan let konungr kalla bendr oc sagði at hann villdi eiga tal við þa. Sifan hurfv bændr aptr oc setto þing. Sifan stoð konungr upp. Eigi veit ec sagði hann hvi setir harc þetta oc laup er þer gerit. en nú megvð er sia hvað guð yðart matti. er þer barvð a gull oc gørsimar mat oc vistir. oc sa þer nú hveriar vettir þess hofðv neytt. myss oc ormar eðlor oc poddv. Nú hafa þeir verr er a slict trva oc eigi vilia lata af heimsco sinni. Nú takit ér gull yðart oc gersimar er her ferr nú um voll oc hafit heim til kvenna yðarra. oc berit alldregi sifan n stocca eða steina. En her ero nú costir tveir n með oss. annattveggia at þer tacit nú við cristni eða halldit bardaga i dag við mic. oc beri þeir sigr af avðrom er sa guð

vill er ver trvum á. Þa stoð Dalaguðbrandr upp oc melti. Scaða mikinn havsum ver farit nv vm guð vart. oc þo með því at hann matti oss ecki. þa viliom ver nv trva a þann guð sem þu trvir. Oc iattv þa allir við cristni at taca. Þa scirði byscop Guðbrand oc son hans. Þeir Olafr konungr oc Sigvrðr byscop settv þar eptir kennimenn. oc scildvz nv vinir þeir sem aðr voro ovinir. En Guðbrandr let gera kirkio i Davlom.

Andlat Olafs Svía konungs.

101. Olafr konungr for nv ut a Heiðmore oc cristnaði þar. því at þa er hann hafði tekit konunga. treystiz hann eigi at fara víða ífr landit með litit lið eptir storvirci slict. var þa vviða cristnat um Heiðmore. En i þessi ferð letti konungr eigi fyrr en Heiðmore var al-cristnvð. oc þar vigðar kirkior oc kennimenn til. Þa for hann ut a þotn oc ■ Haðaland oc retti þar siðv manna. letti sva fremi er þar var al-cristnat. Þaðan for hann a Hringariki. oc gengv menn allt vndir cristni. Siþan fragu Raumar at Olafr konungr bioz upp þannig. oc somnoðo liði miclo saman. oc melto sva sin i milli. at þat er þeim einvni sv ífrfor er Olafr hafði þar farit fyrra sinni. oc savgðv at hann scyldi alldri sva siþan fara. En er Olafr konungr for upp ■ Raumarici með liði sino. þa com moti honom buanda samnaðr við a þa er Nicia heitir. hófðo bøndr her mannz. En er þeir fundvz orto bøndr þegar a til bardaga. en bratt brann lutr þeirra við. oc hrveccv þeir þegar undan. oc varv þeir barðir til batnaðar. því at þeir toco þegar við cristni. For konungr ífr þat fylki oc scildiz eigi fyrr við en þar havfðo allir menn við cristni tekit. Þáþan for hann austr i Soleyiar oc cristnaði þa bygd. þar com til hans Ottarr scald svartli oc beiddiz at ganga a hond Olafi konungi. þann vetr hafði aðr anndaz Olafr Eirics son Svía konungr. þa var Aunundr Olafs son konungr i Sviðioð. Olafr konungr sneri þa aptr a Raumarici. var þa mioc liðinn vetrinn. þa stefndi Olafr konungr þing fiolment i þeim stað sem [siðan hefir verit¹ Heiðsevis þing. Setti hann þa þat i lavgom. at til þess þings scyldo sækia Upplendingar. oc Heiðsevis lavg scyldo ganga um avll fylki ■ Upplondum. oc víða annarstaðar sem siþan hafa þau gengit. En er varaði sotti hann ut til søvar. let þa hva scip sin oc for vm varit ut til Tvnsbergs. oc sat þar um varit. þa er þar var fiolmennast oc þvngi var flvtr til bóiarins af avðrom londum. Var þar þa arferð goð allt um Vikina. oc til goðrar litar allt norðr til Staðs. en halleri mikit allt norðr þaðan.

¹) [saal. rettet; siðr er til Cod.

Bannaðar cornnsolor.

102. Olafur konungur sendi boð um varið vestr um Agðir og allt norður um Rogaland og um Havrdaland. at konungur vill hvarthi kornn ne mallt ne miol þaðan ■ bravt lata flytja ne selja. let þat fylgia at hann mundi þangat coma með lið sitt. og fara at veizlom sva sem siðvenia var til. For þetta boð um þav fylki avll. en konungur dvalðiz i Vikinni vm sumarit og for allt austr til lanz enda. Einarr þambascelfir hafði verit með Olafi Svía konungi síþan er Sveinn iarll magr hans andaðiz og gørz Svía konungs maðr. tekitt þar af honom len mikitt. en er konungur var andaðr. þa fystiz Einarr at leita ser griða til Olafs digra. og höfðv þar um varit faritt orðsendingar milli. En er Olafur konungur la i Elfinni. þa com Einarr þar með nockora menn. röddv þeir konungur þa um sett sina. og samðiz þat með þeim. at Einarr scyldi fara norður til þrandheims og hafa eignir sínar allar og sva þer iarðir er Berglioto havfþo heiman fylgt. For Einarr þar norður leið sina. en konungur dvalðiz i Vikinni og var lengi i Borg vm havstið og ávndvrðan vetr.

Fra Erlingi.

103. Erlingur Scialgs son hellt rici síno. sva at norður fra Sognsē¹ og avstr til Liþandisnes reð hann aullv við böndr. en veizlor konungs hafði hann miclo minne en fyrr. þa stoð þo sv ogn af honom. at engi lagði i aðra scal en hann villdi. Konungi þotti ofgangr at um rici Erlings. Maðr er nefndr Aslacr fitiascalli maðr kynstorr og rier. Scialgr faðir Erlings og Askell faðir Aslacs varv brøðra synir. Aslacr var vin mikill Olafs konungs. og setti konungur hann niðr a Svnn-havrdalandi. fecc honom þar lén mikitt og veizlor storar. og bað konungur hann hallda til fullz við Erling. En þat varþ ecki ■ þannig þegar er konungur var eigi ngr. varþ þa Erlingur einn at scera og scapa sva sem hann villdi þeirra i milli. var hann ecki at mivcari þott Aslacr villdi sic fram draga nackvat hia honom. Foro þeirra sciþti sva at Aslacr hellz eigi við i syslonni. for hann a fund konungs og sagði honom fra um sciþti þeirra Erlings. Konungur bað Aslac vera með ser. þar til er ver Erlingur finnvme. Konungur gørdi orð Erlingi. at hann scyldi coma til Tunsbergs um varit a fund konungs. En er þeir finnaz þa eigv þeir stefnor. mælti þa konungur. Sva er mer sagt Erlingur fra rici þino. at engi maðr se sa allt norður fra Sognsē til Liðandisnes er frelsi sino halldi fire þer. ero þar margir þeir menn er oðalbornir þöttiz til

¹) r. f. Songse

vera at hafa rettindi af iafnbornom monnom ser. Nv er her Aslacr frendi yðarr. oc þycciz hann kvlða af kenna um yðor scripti. Nv veit ec þat eigi. hvart helldr er at hann hefir sakir til þess. eða scal hann hins at giallda. er ec hefi hann þar sett isir varnat minn. En þott ec nefna hann til þess. þa kœra margir aðrir slict fire oss. beði þeir er i syslom sitia. sva oc armenninir er bv varðveita oc vezlor scolo gera i moti mer oc liði mino. Erlingr melti. þvi scal sciott svara. at þvi scal neita at ec gefa þer sakir Aslaci ne auðrom manni at i þionosto yðarri se. en hino scal iata. oc þat er nv sem lengi hefir verit. at hverr varr frenda vill auðrom meire vera. sva hino oðro scal oc iata. at ec gera þat lostigr at beygia halsinn fire þer Olafr konungr. en hitt man mer avrðgara þiccia at luta til Selþoris. er þrēlborinn er i allar eltir. þott hann se nv armaðr yðarr. eða annarra þeirra er hans makar ero at kynferð. þott þer leggit metorð a þa. Nv toco til røðv beggia vinir. oc baðv at þeir scylldi settaz. savgðo sva at konungi var at ongom manne styrer iafnmikill sem at Erlingi. ef hann vill vera yðr fvlcominn vin. J annan stað melto þeir til Erlings at hann scylldi vegia til við konung. segia sva ef hann helldiz i vinfengi við konung. at honom mundi þa allt avðvellt at koma slico fram sem hann villdi við hvern mann annarra. Lave sva stefno þeirri. at Erlingr scylldi hafa somo vezlor sem (hann) hafði aðr haft. oc settvz niðr allar sakar þer er konungr hafði a hendi Erlingi. Scylldi þa fara oc til konungs Scialgr son Erlings oc vera með honom. For þa Aslacr aptr til bua sinna. oc varo þa sattir at calla. Erlingr for oc heim til bua sinna oc hellt tecnom hetti um riki sitt.

Fra Asbirni selsbana.

104. Sigurðr het maðr þoris son broðir þoris hunz i Biarcey. Sigurðr atti Sigriði Scialgs dottor systor Erlings. Asbiornn het son þeirra. hann þotti allmannvenn i vppvexti. Sigurðr bio i Avmð a þrandarnesi. hann var maðr storavðigr virþingamaðr mikill. ecki var (hann) konungi handgenginn. oc var þorir firi þeim at virþingv. þvi at hann var lendr maðr konungs. en heima i bynaði þa var Sigurðr engan stað minni ravsnarmaðr. Hann var þvi vanr meðan heiðni jvar at hafa þrenn blot hvernn vetr. eitt at vetrnottom. annat at miðiom vetri. þriðia at svmre. En siþan er Sigurðr toc við cristni. þa hellt hann tecnom¹ hetti vm veizlornar. hafði hann þa a havstit vinaboð mikit. en iolaboð a vetrinn. oc bavð þa enn til sin morgom

¹) r. f. tocnom

monnom. Þriðio veizlo hafði hann um pasca oc hafði þa oc fiolment. Slico hellt hann fram meðan hann lifði. Sigurðr varð sottedavör. þa var Asbiornn a tvitogs alldri. toc hann þa arf eptir foðor sinn. hellt hann tecnom hetti. oc hafði veizlor .iii. a hveriom vetri sem faðir hans hafði haft. Þess var scamt i mille er Asbiornn hafði tekit við favð-
vrafu oc þess er arferð toc at versna. oc seði manna toco at bregðaz. Asbiornn hellt eno sama um veizlor sinar. oc naut hann þa þess við. at þar voro fornn cornn oc onnor favng þav er hafa þvrfti. En er þau misseri liðv af oc avnnor como. voro þa corn avngum mvin betri en en fyrri. þa villdi Sigriðr at veizlor felli niðr sumar eða allar. Asbiorn villdi þat eigi. for hann þa vm havstit at hitta vini sina. oc ceypti corn þar sem gat. en þa af sumom. For enn sva fram þann vetr at Asbiornn hellt aullom veizlom þann vetr. En eptir um varit fengvz litil seði. því at engi gat fręcorn at caupa. Röddi Sigriðr þa um at fetta scyldi huscarla. Asbiornn villdi þat eigi. oc hellt hann aullu eno sama þat sumar. Cornn var helldr oárvent. þat fylgði þa oc at sva var sagt sunnan or landi. at Olafr konungr bannaði corn oc mallt at flytia sunnan oc norðr i land. þa þotti Asbirni vanndaz um tilfavng busins. Var þat þa rað hans. at hann let fram setia byrðing er hann atti. þat var hafföranda scip at vexti. scipit var gott oc reiði vandaðr mioc til. þar fylgði stafat segl með vendi. Asbiornn rez til farar þeirrar oc með honom nęr .xx. menn. foro norðan um sumarit. oc er ecki sagt fra ferð¹ þeirra fyrr en þeir komo svör i Karmtsvnd aptan dags. oc lavgðv at við Avgvallznes. þar stendr bęr mikill scamt upp a eya Cavrmt er heitir n Avgvallznesi. þar var konungs bu. oc reð fire sa maðr er þorir het oc var selr callaðr. Hann var armaðr Olafs konungs ętsmar oc var man(n)aðr vel starfsmaðr goðr sniallr i mali aburðarmaðr mikill framgiarnn oc vveginn. hlyddi honom þat siþan er hann fece konungs styrc. hann var maðr sciotorðr oc avr(or)þr. Þeir Asbiornn lagu þar. um nollina. en um morgoninn er liost var orðit gecc þorir ofan til scipsins oc noccorer menn með honom. Hann spurði hverr fire scipi því reði eno vegliga. Asbiorn segir til sin oc nefndi foðor sinn. þorir spurði hvert hann scyldi fara et lengsta eða hvat honom veri at erendvm. Asbiornn sagði at hann villdi caupa ser cornn eða mallt. sagði hann þat sem satt var. at halleri var mikit norðr i land. En oss er sagt qvað hann. at her se vel ert. villt þu huandi selia oss cornn. ec se at her ero hialmar storir. veri oss þat orlavsn at þurfa eigi lengra at fara at corncauponom eða viðara her um Rogaland. Ec kann þat segia þer segir þorir. at her scalt þv fa

¹) r. f. ferð

þa orlavsni at þurfa eigi at fara lengra. þvi at þu mant eigi cornit fa hvarthi her ne avðrom stoðom. þvi at konungr bannar at selia heðan cornit norðr i land. oc far aptr Haleygrenn. sa man þer enn þegzi. Asbiornn svarar. Ef sva er buandi sem þv segir. at ver mynim ecki fa corncaupin. þa mon eigi minna verða mitt grendi en hafa kynnis socn a Sola oc sia hiblyi Erlings frenda mins. Þorir spyrr. Hversv micla frennsemi attv við Erling. Hann svarar. Moðir min er systir hans. Þorir svarar. Vera kann þa at ec hafa mellt ecki varliga. ef þu ert systverson konungs Rygia. þa costoðo þeir Asbiornn tioldvum af ser oc snerv vt scipino. Þorir kallaði eptir þeim. Farit nv vel oc comit her er þær farit aptr. Asbiornn svaraði at sva scyldi vera. Fara þeir þa leið sina oc koma at kvelldi dags u Jaðar. for Asbiornn upp með .x. menn. en aðrir .x. gettv scips. En er Asbiornn com til bóiarins fecc hann þar goðar viðtocor. sgetti Erlingr hann it næsta ser. oc spurði hann margs norðan or landi. oc var við hann enn catasti. Asbior(n) segir et liosasta af eyrindom sinom. Erlingr svarar at þat var eigi vel til borit fire þa soc at konungr bannaði cornnsolor. Veit ec eigi sagði hann þeirra manna van her. er travst myni til bera. at briota orð konungs. verðr mer vanngett til scaps konungs. þvi at margir ero spillendr at um vinattv vara. Asbiornn svarar. Seint er satt at spyria. mer hefir kent verit a vnga alldri. at moðir min veri fria(l)sborin i allar halfvr. oc þat með at Erlingr a Sola veri nv gavf-gastr hennar frenda. en nv heyri ec þic segia. at þu ser eigi sva frials fire konungs þreglom her ■ Jaðri. at þu megir raða fire corni þino slict er þer licar. Erlingr sa til hans oc glotti við tonn oc melti. Minna vitið er af konungs rikino Haleygir en ver Rygir. en avrorðr mantv heima vera. attv oc ecki langt til þess at telia. Dreccom nv fyrst frendi. siam a morgon hval titt er um erendi þitt. Gørðv þeir sva. voro catir vm kvelldit. Eptir um daginn talaz þeir enn við Erlingr oc Asbiornn. þa segir Erlingr. Hvgsat hefi ec nackvat fyrir um corncaup þin Asbiornn. eða hverso vandr mantv vera at caupunautom. Asbiornn svarar. at hann hirði þat alldregi at hveriom hann ceypti ef honom var heimillt sellt. Erlingr mclir. þat þycci mer licara at þreglar minir moni eiga corn. sva at þu mant vera fullcaupa. þeir ero segir Erlingr ecki i lavgum eða lanz rett með avðrom monnom. Asbiornn svarar at hann vill þann cost. Var þa sagt þreglom til um þessa caupstefno¹. leto þeir cornn fram oc mallt oc selldv Asbirni. hloð hann scip sitt sem hann villdi. En er hann var braut bvinn leiddi Erlingr hann ut með vingiofum. oc scildvz þeir með kerleic. Fecc Asbiornn

¹) r. f. caupstefno

byrleiði gott oc lagði at um kveldit i Karmtsundi við Avgvallznes. oc varv þar um nottina. Þorir selr hafði þegar um kveldit spurnn af um farar Asbiarnar. oc sva þat at scip hans var cafhlaþit. Þorir stefndi at ser liði um nottina. sva at hann hafði fyr dag .lx. manna. hann for þegar ■ fund Asbiarnar er litt var lyst. gengu þegar ut ■ scipit. þa varv þeir Asbiornn kleddir. oc heilsaði hann þori. Þorir spurði hvat þvnga þeir Asbiornn hefði a scipino. Hann svaraði at cornn oc mallt var. Þorir melti. þa man Erlingr gera enn at vanda at taca fyr hegoma aull mal Olafs konungs. oc leiðiz honom eigi enn at vera motstöðomaðr hans i ollo. oc er furða er konungr letr honom hvetvetna hlyða. Var þorir malóði um hrip. en er hann þagnaði. þa segir Asbiorn at þetta corn hafðu att þrælur Erlings. Þorir svarar snellt. at hann hirði ecki um prettv þeirra Erlings. er nv hitt til Asbiorn at þer gangit a land. ella fœrvn ver yðr vtbyrðis. því at ver villiom enga þrong hafa af yðr. meðan ver ryðþiom scipit. Asbiornn sa at hann hafði engi liðscost við þori. oc gengu þeir Asbiorn foronavtar ■ land upp. en þorir let flytia farminn allan af scipino. oc er rvtt var scipit. þa gecc þorir eptir scipino oc melti. Furðu gott segl hafa þeir Haleygirnir. takit byrðings segl vart it forna oc sai þeim þat. er þeim fullgott er þeir sigla lausom kili. Sva var gert at scipt var seglunom. Foru þeir Asbiorn i brot við sva huit. oc stefndi hann þa norðr með landi. oc letti eigi fyrr en hann com heim avndvrþan vetr. oc varþ sia for allfreg. Var þa starf allt tekit af Asbirni at bva veizlor ■ þeim vetri. Þorir hvndr bavð Asbirni til iolaveizlo oc moðor hans oc monnom þeim er þav villdi hafa með ser. Asbiorn villdi eigi fara oc var heima. þat fannz á at þori þotti Asbiornn gera vvirþing til boðsins. hafði þorir i fleymingi um farir Asbiarnar. Beði er segir þorir at mikill er virþinga mvrn vár frenda Asbiarnar. enda gœrir hann sva. slict starf sem hann lagði a i sumar at sœkia kynni til Erlings n Jaðar. en hann vill eigi her fara i nœsta hvs til min. veit ec eigi hvart hann hyggir at Selþorir man i hveriom holmi fyrir vera. Slic orð fretti Asbiornn fra þori oc avnnvr þeim lic. Asbiorn undi illa ferð sinni. oc enn verr er hann heyrði slict haft at hlatri oc spotti. Var hann heima um vetrinn oc for hvergi til heimboða.

Vig Selþoris.

105. Asbiornn atti langscip. þat var sneckia tvitogsessa. stoð i nausti miclo. Eptir kyndilmesso let Asbiornn setia fram scip sitt oc bera til reiða. oc let bva scipit. Síðan stefndi hann til sin monnom

vinom sinom. oc hafði ngr .ix. tegum manna oc alla vel vapnaða. En er hann var buenn oc byr gaf. þa sigldi hann suðr¹ með landi. fara þeir ferðar sinnar oc byriadi heldr seint. En er þeir sökia svör i land. þa foro þeir meirr utleið en þioðleið. þegar er sva matti. Ecki varþ til tíþinda um for þeirra fyrr en þeir komo at kvelldi .v. dag pasca utan at Kavrmnt. Kavrmnt er þannig farit. at hon er mikil ey lavng oc viðast ecki breið. liggr við þioðleið fyr vtan. þar er mikil bygd. oc er þo vípa eyin ubygd þat er ut liggr til hafsins. Þeir Asbiornn lendv utan at eyionni þar er ubygt var. En er þeir hófðv tialdat. þa melti Asbiornn. Nv scola þer vera eptir her oc biða min. en ec man ganga upp a eyna a niosn. hvat titt se i eyionni. því at ver hófum ecki um spurt aðr hvat her er titt. Asbiornn hafði vandan bunað oc haut(t) siþan forc i hendi. en gyrðr sverði vndir cleðum. Hann gecc upp a land oc ifir eyna. en er hann com a nackvara heð. þa er hann matti sia til bóiarins a Avgvallnesi. oc sva fram a Karmsund. þa sa hann mannfara miclar beði a se oc landi. oc sotti þat folc allt til bóiarins a Avgvallnesi. honom þotti þat undarligt. Siþan gecc hann heim til bóiarins oc þar til er þionostomenn bioggo vistir. heyrði hann þa þegar oc scildi a røðom þeirra. at Olafr konungr var þar cominn til veizlo. sva þat með at konungr var til borða genginn. Asbiorn snøri þa til stofunnar. en er hann com i forstofuna. þa gecc annarr maðr ut enn annarr inn. oc gaf engi maðr at honom gaum. Opin var stofvhurðin. hann sa at þorir selr stoð fire hasætis borðino. þa var mio(c) a kvelld lifit. Asbiorn hey(r)ði til at menn spvrðv þori fra scriptum þeirra Asbiarnar. oc sva þat at þorir sagði þar um langa savgv. oc þótti Asbirni hann halla synt. þa heyrði hann at maðr spurði. Hvernig varð hann við Asbiorn. þa er þer ruddut scipit. þorir svarar. Bar hann sic til nackvarrar hlitar oc þo eigi vel. þa er ver rvddum scipit. en er ver tocom seglit af honom. þa gret hann. En er Asbiorn heyrði þetta. þa bra hann sverðino hart oc titt oc liop i stofuna. hio þegar til þoris. com havggit a halsinn. fell havfuðit a borðit fire konung. en bukrinn a sotr honom. urðv borðducarnir i bloði eino beði uppi oc niðri. Konungr melti. bað taca hann oc leiða ut. oc sva var gørt at Asbiornn var havndum tekinn oc leiddr ut or stofunni. En þa var tekinn borðbunaðrinn oc ducarnir oc borit a bravt. sva likit þoris var a braut borit. oc sopat allt þat er blöðvet var. Konungr var allreiðr oc stillti vel orðom sinom sva sem hann var vanr iafnan.

¹⁾ r. f. siðr

Fra Scialgi Erlings syni.

106. Scialgr Erlings son stoð upp oc gek fire konung oc melti. Sva man nv sem optarr konungr. at þar man til umbotar at sia er þer erodð. Ec vil bioða fe fire mann þenna til þess at hann halldi lifi oc limom. en þer konungr scapit oc scerit um allt annat. Konungr svarar. Er eigi þat davðasavc Scialgr er hann braut pascafrif. oc sv avnnor er hann drap mann i konungs herbergi. sv en þriðia er yer favðvr þinom man þyccia litils verð. er hann hafði fotr mina fyr havggstockinn. Scialgr svarar. Jlla er þat konungr er yðr mislicar. en ella veri þetta et bezta verc unnit. En ef verc þetta þyccir yðr konungr moti scapi oc mikils vert. þa venti ec at ec þiggia mikit af yðr fire þionostv mina. Mono margir þat mēla at yðr se þat vel geranda. Konungr svarar. Þott þu ser mikils verðr Scialgr. þa man ec eigi fire þinar sakir briota laug oc leggja konungs tign. Scialgr snyz nv i brott oc ut or stofunni .xii. menn hofpu þar verit með Scialgi. oc fylgðv þeir honom allir. oc margir aðrir gengv með honom ut. Scialgr melti til þorarins Nefiolls sonar. Ef þu vill hafa vinattv mina. þa legðv a allan hvg at maðrinn se eigi drepinn fyr svnnvdag. Siþan for Scialgr oc menn hans. oc toc roðrarscuto er hann atti. oc roa svðr sva sem ■ matti taca. oc como i ellding netr a Jaðar. gengv þegar upp til bøiar oc til lopz þess er Erlingr svaf i. Scialgr liop ■ hurðina sva at hurðin brotnaði at navglom. Við þat vaenaði Erlingr. oc aðrir þeir sem inni svafo. hann var sciotastr a fotr oc greip upp sciolld sinn oc sverð oc liop til duranna. oc spurði hverir þar fœri (sva) acapt. Scialgr segir til sin oc bað upp lata hurðina. Erlingr svarar. Þat var lieligast at þu mondir vera ef allheimsliga for. eða fara menn nackvarir eptir yðr. Var þa latin upp hurðin. þa melti Scialgr. þess venti ec þott þer þycci ver fara acafliga. at Asbirni frenda þinom þycci eigi of sciot þar er hann sitr norðr a Avgvallnesi i siotrom. oc er þat mannligna at fara til at dvga honom. Siðan hafaz þeir feðgar orð við. segir þa Scialgr Erlingi allan atburð um vig Sefþoris.

Fra Olafi konungi.

107. Olafr konungr settiz i sæti sitt. þa er um var buiz i stofunni. oc var hann allreiðr. hann spvrði hvat titt var um vegandann. Honom var sagt at hann var uti i svolom i gezlo hafðr. Konungr svarar. Hvi er hann eigi drepinn. þorarin svarar Nefiolls son. Herra callit er þat eigi morðverc at drepa menn um netr. þa melti konungr.

¹⁾ r. f. ep

Seti hann i flotur oc drepi hann a morgon. Siþan var Asbiorn flot-
aðr oc byrgðr einn i husi um nottina. Eptir um daginn hlyddi kon-
ungr morgintíðum. siþan gecc hann ■ stefno. oc sat þar framan til
hamesso. Siðan gecc hann til messo. oc er hann gecc fra tíðum melti
hann til þorarins. Man nv solin vera sva ha. at Asbiorn vin yðarr
man nv mega hanga. þorarinn svaraði oc laut konunginom. Herra
þat sagði byscop enn fyrra friadag. at sa konungr er allz ■ valld. oc
þolði hann scapravnina. oc er sa sell er helldr ma eptir því licia en
eptir hinom er þa dæmðv manninn til dæða. eða þeim er ollo man-
drapino. Nv er eigi sva langt til morgons oc er þa sýcn dagr. Kon-
ungr leit við honom oc melti. Raða mantv þesso at hann man eigi
drepinn i dag. scaltv nv taca við honom oc varðveita hann. oc vit
þat til sannz. at þar liggr lif þitt við. ef hann cæmz a braut með
noccoro moti. Gecc þa konungr leið sina. en þorarinn gecc þar til
er Asbiornn sat i iarnino. let þorarinn þa af honom flotvrinn oc
fylgði honom i stofv eina litla. oc let þa fa honom mat oc dryc. oc
segir honom hvat konungr hafði ■ lagt. ef Asbiornn hlœpi a braut.
Asbiornn svaraði. at þorarinn þurfti ecki þat at ottaz. Sat þorarinn
þar hia honom lengi um dagin(n). oc sva svaf hann þar um nottina.
Lavgardag stoð konungr upp til morgintíða. siðan gecc hann ■ stefnor
oc var þar flolment comit af byondvm. oc atto þeir mart at kera. Sat
konungr þar lengi dags oc varð helldr sið gengit til hamesso. Eptir
messona gecc konungr þegar til borða. en er hann hafði mataz. þa
dracc hann um hrið sva at borð voro uppi. þorarinn gecc til prestz
þess er kirkio varðveitti oc gaf honom .ii. avra silfrs. til þess at hann
scylldi hringia til helgar iafnsciott sem konungs borð foro upp. En
er konungr hafði drvceit þa hriþ sem honom þotti fellt. þa var borð
upp tekit. þa melti konungr. sagði at þa var þat rað. at þrælar sœri
með vegandann oc drepi hann. J því bili var hringt til helgar. þa
gek þorarinn fire konung oc melti. Grið man sia maðr scolo hafa
um helgina. þo at hann hafi illa til gort. Konungr svaraði. Gettv han(s)
þorarinn sva at (hann) komiz eigi ■ bravt. Gecc þa konungr til nono.
en þorarinn sat enn vm daginn hia Asbirni. Sunnvdag gecc byscop
til Asbiarnar oc scriptaði honom oc gaf honom lof til at lyða hamesso.
þorarinn geck þa til konungs oc bað hann fa menn til at varðveita
vegandann. Vil ec nv segir hann við sciliaz hans mal. Konungr bað
hann hafa þocc fire þat. secc hann þa menn til at varðveita Asbiornn.
var þa sellr floturr ■ hann. En er til hamesso var gengit. þa var
Asbiornn leiddr til kirkio. stoð hann uti fire kirkio oc þeir er hann
varðveitto. Konungr oc aull alþyða stoð at messo.

Fra Erlingi oc Scialgi.

108. Nv er þar til mals at taka er fyrr var fra horfit. er þeir Erlingr oc Scialgr son hans gerðv rað sin vm þetta vannkveði. oc staðfestiz þat með aeggion Scialgs oc annarra sona hans. at þeir samna liði oc scera upp heraur. com þar bratt saman lið mikit oc reðv þeir til scipa. var þa scorað ngr .xv. .c. manna. Foro þeir með þat lið oc komo svnnvdag i Kavrmt a Avgvallznes. oc gengv upp til þoarins með ollo liðino. oc como i þann tima er lokit var guðspialli. gengv þeir upp at kirkio. toco þegar Asbiornn. oc var brotinn af honom siotvrrinn. En við gny þenna oc vapnabrac þa liopv allir inn i kirkio. þeir er aðr voro uti. en þeir er i kirkio varv. þa litv allir ut nema konungr. hann stoð oc saz eigi vm. þeir Erlingr scipvðv liði sino tveim megin strētis þess er la fra kirkio oc til stofvnnar. stoð Erlingr oc synir hans nēst stofvnni. En er allar tīþir voro svngnar. þa gecc konungr þegar vt or kirkio. geck hann fyrst fram i kvina. en siþan hverr eptir avðrom hans manna. þegar er hann com heim at stofunni. þa gek Erlingr fyri dyrrnar oc laut konungi oc heilsaði honom. Konungr svaraði oc bað guð hialpa honom. þa toc Erlingr til mals. Sva er mer sagt at Asbiornn frēnda minn hafi sott gløpsca mikil. oc er þat illa konungr. ef sva er orðit at yðr er misþocki at. Nv em ec at þvi kominn at biða fire hann sett oc yfirbøtr þvilicar sem þer vilit sialfir gert hafa. en þiggia þar i mot lif hans oc limar oc lanzvist. Konungr svarar. Sva liz mer nv a Erlingr. sem ér mynit nv þycciaz hafa valld á um mal Asbiarnar. Veit ec eigi hvi þv letr sva sem þv scyler biða sett fire hann. etla ec þic fire þvi hafa dregit saman her mannz. at nv etlar þv at raða var ■ milli. Erlingr svarar. þer scolot raða konungr. oc raða sva at ver scilime sattir. Konungr melti. Etlar þu Erlingr at hrēða mic. hefir þu fire þvi lið mikit. Nei segir hann. Enn ef annat byr i. þa man ec nv ecki flyia. Erlingr svarar. Eigi þarftv minna mic ■ þat. at þeir hafa fundir ockrir orðit her til. er ec hefi litinn liðscost hafðan við þer. en nv scal ecki leynd þic þvi er mer byr i scapi. at ec vil at vit scilime sattir. eða mer er van at ec het(1)a eigi til fleire fvnndanna varra. Erlingr var þa sva ravðr sem bloð i andlitino. þa geck fram Sigurðr byscop oc melti til konungs. Herra ec byð yðr i hlyðni fire guðs sacir. at þer sēttiz við Erling eptir þvi sem hann byðr. at maðr sia hafi lifs grið oc lima. en þer raðit einir ollo sattmali. Konungr svarar. þer scoloð raða. þa melti byscop. Erlingr fai þer festo konungi þa er honom liki. siþan gangi Asbiornn til griða oc a konungs valld. Erlingr fek¹ festor oc toc

¹) r. f. sök

konungr við. Síðan gek Asbiorn til griða oc ■ konungs valld. oc kysti ■ hond honom. Snęri þa Erlingr ■ bravt með liði sino oc varð ecki at kveð-
iom. Gek konungr inn i stofuna oc Asbiorn með honom. Síðan lauc kon-
ungr upp settargerðina. melti sva. þat scal upphaf settargerðar ockarrar
Asbiorn. at þu scalt ganga undir lanzlavg þau. at sa maðr er drepr
þionostomann konungs. þa scal hann taca undir þa somo þionosto ef
konungr vill. Nv vil ec at þu takir upp armenning þessa sem Sel-
þorir hefir haft. oc raðit er fire bvi mino a Avgvallznesi. Asbiornn
svarar at sva scyldi vera sem konungr villdi. Verð ec þo fyrst at
fara til bus mins oc scipa þar til. Let konungr ser þat vel lica. For
hann þa þapan til annarrar veizlo þar sem gert var i moti honom.
En Asbiornn reze þa til fundar við foroneyti sitt. þeir hófðo legit i
leynivagom þa stund alla er Asbiornn hafði verit i iarnino. hófðo
þeir niosn af hvat titt var um hans mal. oc villdv eigi fyrr a braut
fara en þeir vissi hvat þar reðiz af. Síðan snyz Asbiornn til ferðar
oc lettir eigi fyrr um varit en hann kómr norðr til bus sins. Hann
var síðan kallaðr Asbiorn selsbani. En er Asbiorn hafði eigi lengi
heima verit. þa hittvz þeir þorir frendr oc talaz við. spyrir þorir
vendiliga Asbiornn at um ferðir hans oc alla þa atburði sem þar
hófðo orðit til tíþinda. en Asbiornn segir savgu þa sem gengit hafði.
þa svarar þorir. þa manntv þycciaz hafa rekit af hendi svivirðingina
þa er þv vart renntr a hausti. Sva er qvað Asbiornn. eða hvernig
þycki þer frendi. þat scal sciott segia qvað þorir. at ferð su en fyrri
er þu fort svðr i land varð en svivirðligsta. oc stoð sv til nockorar
umbotar. en þessi for er beði þin svivirðing oc frenda scom. ef þat
scal framgengt verða. at þu geriz konungs þrell oc iafningi ens versta
mannz Selþoris. Nv ger þv sva menniliga. at þv sit helldr at eignom
þinom her. scola ver frendr þinir veita þer styrc til þess at (þv)
komir alldregi síðan i slict ongðveiti. Asbiornn þotti þetta venlict.
oc aðr þeir þorir scildiz. var þetta rað staðfest at Asbiorn scyldi
sitia i bui sino oc fara ecki ■ konungs fund eða i hans þionosto. oc
gerði hann sva at hann sat heima i bvm sinom.

Fra því er Olafr cristnaði Vors oc Valldres.

109. Eptir þat er þeir Olafr konungr oc Erlingr Scialgs son
hófðo hize a Avgvallznesi. þa hófsc með þeim af nyio sundrþycci.
oc ox til þess at þar af gerðiz fullr fiandscapr milli þeirra. For Olafr
konungr at veizlom um Havrðaland um varit. oc þa for hann upp a
Vors. því at hann spurði at folc var þar litt truat. Hann atti þing við

böndr þar sem a Vangi heitir, como þar böndr fíolment oc með al-
 vepni, bavð konungr þeim at taca við cristni, en bendr bvðv bar-
 daga i mot, oc com sva at hvarertveggio fylcðo liði sino. Var þo sva
 at byondvm scaut scele i bringo, oc villdi engi frēmstr standa, varð
 þat þa at lycðom er þeim gegndi betr, at þeir gengu til handa kon-
 ungi oc toco við cristni. Scildiz konungr eigi fyrr þaðan en þar var
 alkristit orðit. Þat var einn dag at konungr reið leið sina, hafði svngit
 salma¹ sina, en er hann com gegnt havgonom, nam hann staðar oc
 melti, þau scal segia min orð maðr manni, at ec kalla rað at alldregi
 síðan fari Noregs konungr ■ milli þessa hauga. Er þat oc savgn
 manna at flestir konungar hafi þat varaz síþan. Þa for Olafr (konungr)
 ut (i) Ostrarfíorð, com þar til scipa sinna, for þa norðr i Sogn oc
 toc þar veizlor um sumarit. Enn er hausta toc, sneri hann inn i
 fíorðv, for þaðan upp a Valldres, þar var aðr heiðit. Konungr for
 sem akafligast upp til vazins, com þar ■ uvert byondum oc toc þar
 scip þeirra. Gek þar a sialfr með ollo liði sino, síþan scar hann þing-
 boð oc setti þing sva ngr vatnino, at konungr atti allan cost scipanna
 ef hann þettiz þurfa. Böndr sottv þingit með her mannz alvapræðan.
 Konungr bavð þeim cristni, en böndr øpðv i mot oc baðv hann þegia,
 gerðv þegar gny mikinn oc vapnabrac. En er konungr sa, at böndr
 villdv ecki til hlyða þess er hann kendi þeim, oc þat annat at þeir
 havfðv þann mvg mannz er ecki stoð við, þa snøri hann røðvnni,
 spurði at ef nackvarir veri þeir menn a þingino er sakir þer ettiz
 við, er þat villdi at hann setti i milli þeirra, þat fannz brat a orðom
 buanda, at margir voro þar rangsattir sin a milli, er þa havfðv sam-
 hlaupa (orðit) at mela moti cristninni. En þegar er bendr toco at
 kera sin vandredði, þa aflaði hverr þeirra ser sveitar at flytia sitt mal
 fram. Gecc því fram þann dag allan. At kvældi var slitit þingino,
 þegar er böndr hofðo spurt at Olafr konungr hafði farit um Valldres,
 oc hann var cominn i bygðina, þa hofðv böndr latit fara heraur oc
 stefnt saman þegn oc þrel, foro með her þann mot konungi, en þa
 var við aaleyða i bygðinni. Böndr helldv enn samnadinom þegar er
 sleit þingino, þess varþ konungr viss. En er hann com a scip sin,
 þa let hann roa um nottina ysir þvert vatnit, þar let hann upp ganga
 i bygðina, let þar brenna oc rena. Eptir um daginn rerv þeir nes
 fra nesi, let konungr allt brenna bygðina. En þeir böndr er i samn-
 adinom lago, þa er þeir sa reyc oc loga til bøia sinna, þa urðv þeir
 lausir i floccinom, stefndi þa hverr i brot oc leitaði heim, ef hann
 metti finna hysci sitt. En þegar er los com i liðit, þa com hverr at

¹) r. / . spalma

auðrom til þess er allt riðlaðiz í sma flocca. En konungr ræri ífir vatnit oc brendi þa a hvaritveggia land. Como þa bændr til konungs oc baðv miscvnnar. buðv handgavngv sina. Gaf hann hveriom manni grið er til hans com oc þess crafði oc sva se þeirra. melti þa engi maðr við cristni. Let konungr þa scira folkit oc toc gislar af buondom. Dvalðiz konungr þar lengi vm haustit. let draga scip um eið a milli vatnanna. For konungr litt um land uppi fra votnonom. þvi at hann trvði þeim illa buondum. hann let þar kircior vigia oc setti kennimenn til. En er konungi þotti van fræra. þa sotti hann upp a land. com þa fram a þotni. þess getr Arnorr iarla scald. at Olafr konungr hafði brent ■ Upplavndvm. þa er Arnorr orti (um) Haralld broðor hans.

Gengr í elt þar er yngvi

Vpplendinga brendi

þioð gallt ræsis reiði

rann sa er fremstr 'var manna.

villduð auflgar alldar

aðr var styrt til vaða

grams dolgom secz galgi

gagnprýðinda hlyða.

.x. vetr.

110. Siðan for Olafr konungr norðr um Dala allt til fiallz. oc nam eigi staðar fyrr en hann com í þrandheim oc allt til Niðaross. bio þar til vetrvistar oc sat þar um vetrinn. Sa var enn .x. vetr konungdoms hans. Aðr vm sumarit for Einarr þambascelfir or landi. fyrst vestr til Englanz. hitti þar Hacon iarll mag sinn. dvalðiz þa með honum um hrið. Siðan for Einarr ■ fund Knvz konungs oc þa af honum gíafir. Eptir þat for Einarr svðr um sę oc allt suðr til Rvma-borgar. oc com aptr annat sumar. for þa norðr til bva sinna. hittvz þeir Olafr konungr þa ecki.

Vpphaf Magnvs goða.

111. Alfhilldr het kona er colloð var konungs ambatt. hon var þo af goðom ettom comin. hon var kvenna friðvzt oc var með hirð Olafs konungs. En þat var varþ þat tíþenda. at Alfhilldr var með barni. en þat vissv trvnaðarmenn. at Olafr konungr mundi vera faþir barnsins. Sva bar at a einni nott at sott stoð Alfhilldi. þar var fatt manna við statt. conor nackvarar oc prestr. Sigvatr scald oc fair aðrir. Alfhilldr var þungliga halldin oc gek henne ngr dauða. hon fœddi sveinbarn. oc var þat um rið er þau visso cglœgt hvart lif var með barnino. Enn er barnit scaut avndv upp oc allumattvliga. þa bað prestrinn Sigvat fara at segia konungi. Hann svarar. Ec þori fire avngan mun at vekia konung. þvi at hann bannar þat hveriom manne at bregða svefni fire honum fyrr en hann vacnar sialfr. Prestrinn melti.

Nauðsyn berr nú til at barnn þetta fai scirnn. mer syniz þat allumattv-
ligt. Sigvatr svarar. Helldr þori ec til þess at raða at þu scirir barnit
en at vekia konung. oc man ec avitum upp hallda oc gefa nafn. Sva
gørðv þeir at sveinn sa var scirðr. oc het Magnvs. Eptir um morgoninu
þa er konungr var vacnaðr oc klæddr. þa var honom sagt allt fra
þessom atburðum. þa let konungr kalla til sin Sigvat. Konungr melti.
Hvi vartv sva diarfr¹. at þu lezt scira barn mitt fyrr en ec vissa.
Sigvatr svarar. þvi at ec villda helldr gefa guði .ii. menn en einn
fianda. Konungr melti. Fire hvi myndi þat við leggja. Sigvatr svarar.
Barnit var at komit dauða. oc myndi þat fiandans maðr. en nú var
þat guðs maðr. Hitt er oc annat. at ec vissa þott þv verir mer reiðr.
at þar mondi² eigi meira við liggja en lif mitt. en ef þu villt at ec
tyna þvi fire þessa soc. þa venti ec at ec sia guðs maðr. Konungr
melti. Hvi leztu sveininn Magnus heita. ecki er þat vart ettnafn. Sig-
vatr svarar. Ec het hann eptir Karlamagnusi konungi. þann vissa ec
mann beztan i heime. þa melti Olaf konungr. Gefumaðr ertu mikill
Sigvatr. er þat eigi undarlicet at gefa fylgi vizco. hitt er kynlicet sem
stundum kann verða. at sv gefa fylgir uvizcom manni. at uvitrlig rað
snvaz til gefu. Var þa konungr allglaðr. Sveinn sa föddiz upp. oc
var bratt efni(li)gr er alldr for ifer hann.

Dráp Selsbana.

112. Þat var et sama lecc Olaf konungr i hond Asmundi Gran-
kels syni syslv a Halogalandi halfa til moz við Harec or þiottv. En
hann hafði aðr haft alla. svma at veizlo en svma at leni. Asmundr
hafði scuto oc a ngr .xxx. manna oc vapnaða vel. En er Asmundr
com norðr. þa hittvz þeir Harecr. sagði Asmundr honom hvernig kon-
ungr hafði til scipat um syslona. let þar fylgia iartegnir konungs.
Harecr svaraði sva. at konungr mondi raða hverr syslv hefði. en þo
gerðv ecki sva enir fyrri haufðingiar at minca varn rett. er ettbornir
erom til ricis at hafa af honom. en fa þer i hendr bvanda syni þeim
er slict hefir³ ecki með hondum haft. En þott þat syndiz a Hareci.
at honom þotti þetta moti scapi. þa let hann Asmund við syslv taca
sem konungr hafði orð til send. For þa Asmundr heim til föðor sins.
dvaldiz þar litla rið. for þa siþan i syslv sina norðr a Halogaland.
En er hann com norðr i Langey. þa bioggv þar bróðr .ii. het annarr
Gunnsteinn en annarr Karli. þeir varv menn avðgir oc virþingamenn
mielir. Gunnsteinn var busyslvmaðr mikill oc ellri þeirra bróðra.

¹) r. f. dialfr ²) r. f. mandi ³) r. f. hafa

(Karli var) friðr synom oc scarzmaðr mikill. en hvarrtveggi þeirra var iðrottamaðr mikill um flesta lute. Asmundr fec þar goðar viðtocor oc dvalðiz þar. heimte þar saman sliet er fecz. Karli røddi þat fire Asmundi. at hann villdi fara með honom suðr a fund Olafs konungs at leita ser hirðvistar. Asmundr fysti þess raðs oc het umsyslo sinne við konung. at Karli fengi þat ørendi sem hann beiddiz til. rez Karli þa til foroneytis við Asmund. Asmundr spurði til þess at Asbiornn selsbani hafði farit suðr i Vaga stefno. oc hafði byrðing mikinn er hann atti oc ngr .xx. menn. oc hans var þa sunnan van. þeir Asmundr foro leið sina suðr með landi oc haufðv anndviðri oc þo litinn vind. sigldv scip i moti þeim þau er varv af Vaga flota. spurðv þeir þa af liði at um farar Asbiarnar. var þeim sva sagt at (hann) mondi þa sunnan a leið. þeir Asmundr oc Carli voro reckiofelagar. oc var þar et kersta. þat var einn dag er þeir Asmundr rero fram eptir svndi nockoro. þa sigldi byrðingr moti þeim. var þat scip auðkent. þat var hlyrbirt. steint beði hvítom steini oc ravðum. þeir haufðv segl stafat með vendi. þa melti Carli við Asmund. Opt røðir þu um at þer se forvitni mikil ■ at sia hann Asbiornn selsbana. eigi cann ec scip at kenna ef eigi siglir hann þar. Asmundr svaraði. Gør sva vel lagsmaðr. seg mer til ef þu kennir hann. þa rendvz hia scipin. Melti Karli. þar sitr hann selsbani við styrit i blam kyrtli. Asmundr svarar. Ec scal þa fa honom rauðan kyrtli. Siðan scaut Asmundr at Asbirni selsbana spioti. oc com a hann miðian. flo i gaugnum hann sva at fast stoð fram i hosðafiolinni. fell Asbiornn davðr fra styrino. Foro siðan hvarirtveggio leiðar sinnar. Fluttv þeir lic Asbiarnar norðr ■ þrandarnes. let þa Sigriðr senda eptir þori hund til Biarceyiar. com hann til er bvit var um lic Asbiarnar eptir siþ þeirra. En er menn foro braut. valði Sigriðr vinom sinom gíafar. Hon leiddi þori til scips. en aðr þau scilði melti hon. Sva er nv þorir. Asbiornn son minn lyddi astraðum þinom. nv vannz honom eigi lif til at launa þer þat sem vert var. Nu þott ec sia verr til før en hann mondi vera. þa scal ec þo hafa vilia til. Nu er her gíof er ec vil gefa þer. oc villða ec at þer kómi vel i halld. þat var spiot. Her er nv spiot þat er stoð i gognum Asbiornn son minn. oc er þar enn bloð á. Mattv þa helldr mvna at þat man hofaz oc sar þau er þu satt a Asbirni broðor syni þinom. Nu yrði þer þa scorvliga. ef þu letir þetta spiot sva af hondom. at þat stoði i briosti Olafi enom digra. Nv meli ec þat um segir hon. at þv verþir hvers mannz niðingr. ef þu hefnir eigi Asbiarnar. Sneri hon þa i braut. þorir varð sva reiðr orðom hennar. at hann matti øngv svara. oc eigi gaði hann spiotið laust at lata. oc

eigi gaði hann bryggjonnar. oc mondi¹ hann ganga a kaf ut. ef eigi tóki menn til hans oc styddi hann. er hann gecc ut á scipit. Þat var malaspiot ecki mikít oc gullrekinn falrenn á. Rørv þeir þorir þa i brot oc heim til Biarceyiar. Asmundr oc þeir felagar foro leið sina til þess er þeir komo suðr til þrandheims oc a fund Olafs konungs. sagði Asmundr þa konungi hvað til tíþinda hafði gorz i forom hans. Gørðiz Karli hirðmaðr konungs. helldv þeir Asmundr vel vinattv sinne. En orðtoc þau er þeir Asmundr oc Karli havðöv mælz við aðr vig Asbiarnar varð. þa for þat ecki leynt. því at þeir sialfir savgðv konungi fra því. En þar var sem mælt er. at hverr a vin með uvinom. varv þeir þar sumir er sliet hvǵfestu. oc þaðan af kom þat til þoris hunz.

Fra Olafi konungi.

113. Olafr konungr bioz um varið er a leið. oc bio scip sin. Siþan for hann um sumarit suðr með landi. atti þing við bøndr. setti menn oc siþaði land. toc oc konungs scylldir þar sem hann for. For konungr um sumarit allt austr til lanz enda. Hafði Olafr konungr þa cristnat land þar sem storheroð varv. þa hafði hann oc scipat lavgum um land allt. hann hafði þa oc lagt vndir sic Orcneyiar. sva sem fyrr var ritað. hann hafði oc haft orðsendingar oc gert ser marga vini beði ■ Jslandi oc Grønlandi oc sva i Fēreyiom. Olafr konungr hafði sent til Jslandz kirkiovið. oc var sv kirkia gør a þingvelli. þar er alþingi er. hann sendi með kluckv micla þa er enn er þar. Þat var þa eptir er Jsleendingar hofðo fört lavg sin oc sett cristinn rett eptir því sem Olafr konungr hafði orð til send. Siþan foro af Jslandi margir metorðamenn þeir er handgenguir gørðvz Olafi konungi. þar var þorkell Eyiolfs son. þorleier Bolla son. þorðr Kolbeins son. þorðr Barkar son. þorgeirr Havarar son. þormoðr Kolbrvnnar scald. Olafr konungr ha(f)ði sent vingiafar morgum hofðingiom til Jslandz. En þeir sendv honom þa luti er þar fenguz. oc þeir vento at honom mondi hellzt þiccia sending i. En i þesso vinattomarki er konungr gerði til Jslandz bioggv enn fleiri lutir þeir er siðarr urðv berir.

Orðsending til Jslandz.

114. Olafr konungr sendi þetta sumar þorarin Nefiolfs son til Jslandz með ørendum sinom. oc hellt þorarin scipi sino þa ut or þrandheime oc er konungr for. oc fylgði honom suðr a Møri. Sigllði þorarin þa a haf ut oc sec sva mikít raðbyri. at hann sigldi a atta døgrom

¹⁾ r. f. mandi

til þess er hann toc Eyrar a Jslandi. oc for þegar til alþingis. oc com þar er menn voro at lavgbergi. gecc þegar til laugbergs. En er menn höfðv þar mellt lavgscil. þa toc þorarinn Nefíolfs son til mals. Ec scilðumc fire .iiii. nottom við Olaf konung Harallz son. sendi hann kveðio hingat til lanz ollom höfðingiom oc lanzstiornar monnom. oc þar með allri alðyðv karla oc kvenna. ungum manne sem gaumlvn sēlom oc veslom guðs oc sina. oc þat með at hann vill vera yðarr drottinn ef þer vilit vera hans þegnar. en hvarir annarra vinir oc fulltingsmenn til allra goðra lvtā. Menn svoroðo vel mali hans. koðoz allir þat segnir vilia at vera vin konungs. ef hann vill vera vin her lanz manna. þa toc þorarinn til mals. þat fylgir kveðiosending konungs at hann vill þess beiðaz i vinatto af Norðlendingom. at þeir gefi honom ey eða utsker er liggr fire Eyiafirði. er menn kalla Grimsey. vill þar veita i mot þav gøði af sinv landi. er menn kvnna honom til at segia. en sendi orð Guðmundi a Mavðrvvolloom til at flytia þetta mal. þvi at hann hefir þat spurt at Guðmundr reðr þar mesto. Guðmundr svaraði. Fuss em ec til vinatto Olafs konungs. oc etla ec mer þat til gagns miclo meira en utsker þat er hann beiðiz til. en þo hefir konungr eigi rett spurt. at ec eiga meira rað en aðrir. þvi at þat er nv at almenningi gort. Nv monom ver eiga stefnor at vár i milli þeir menn er mest hafa gagn af eyionni. Ganga menn siðan til hvða. Eptir þat eigo Norðlendingar stefno milli sin oc røða þetta mal. lagði þa hverr til slict er syndiz. var Guðmundr flyt(i)andi malsins. oc snerv þar margir aðrir eptir þvi. þa spurðv menn hvi Einarr broðir hans røddi ecki um. þyccir oss hann cvnna savgðv þeir flest gløgst at sia. þa svaraði Einarr. þvi em ec farøðinn um þetta mal. at engi hefir mic at kvatt. En ef ec scal segia mina etlan. þa hygg ec at sa moni til vera her lanz monnom. at ganga eigi her undir scattgiasfar við Olaf konung oc allar alavgor her þvilicar sem hann hefir við menn i Noregi. oc mono ver eigi þat ufrelsi gera einom oss til handa. helldr beði sonom varom oc þeirra sonom oc allri ett varri þeirri er þetta land byggvir. oc man anavð sv alldregi hverfa af landi þesso. En þott konungr sia se goðr maðr. sem ec trvi vel at se. þa man þat fara heðan fra sem her til. þa er konunga scipti verða. at þeir ero uiafnir sumir goðir en sumir illir. En ef lanz menn vilia hallda frelsi sino. þvi er haft hafa siþan land þetta bygðiz. þa man sa til vera at lia konungi enskis fangstaðar á. hvartki um landaeign her. ne um þat at giallda heðan akveðnar sculldir þer er til lyðscylldv megi metaz. En hitt calla ec vel fallit. at menn sendi konungi vingiasfar þeir er þat vilia havca eða hesta tiold eða segil. eða apra þa

luti er sendingar ero. er því þa vel varit ef vinatta kómr i mot. En um Grimsey er þat at mēla. ef þaðan er engi lutr fluttr sa er til matfanga er. þa ma þar sœða her mannz. oc ef þar er utlendr herr. oc fari þeir þaðan með langscipom. þa etla ec morgom kotbuondonom mono þyccia verða þrongt fire dyrom. Oc þegar er Einarr hafði þetta mēlt oc int allan utveg þenna. þa var aull alðyða snvin með eino samþycci. at eigi scylldi þetta faz. Sa þorarinnc þa eyrindis loc sin um þetta mal.

Fra þorarni Nefiolfs syni.

115. þorarinnc gecc dag annan til lavgbergs oc mēlti þa enn ørendi oc hof sva. Olafur konungr sendi orð vinom sinom hengat til lanz. nefndi til þess Guðmund Eyiolfs son. Snorra goða. þorkel Eyiolfs son. Scapta lavgsogomann. þorstein Hallz son. Hann sendi yðr til þess orð. at þer scylldut fara ■ fund hans oc sekia þangat vinattv-boð. mēlti hann þat at þer scylldvt þessa ferð eigi undir haufuð leggiaz. ef yðr þœtti nockoro varða um hans vinatto. þeir svoroðo því mali. þoccoðo konungi boð sitt. koðoz þetta segia myndo þorarni síðarr um ferðir sínar. þa er þeir hefði raðit fire ser oc við vini sína. En er þeir hofðingiar toco roður sin i milli. þa sagði hverr sem syndiz um ferð þessa. Snorri guði oc Scapti lauttv þess at leggja a þa hetto við Noregs menn. at allir menn sœri senn af Jslandi oc þangat þeir menn er mest roðv fyr landi. saugðo þeir at af þessi orðsending þotto þeim helldr grunir a dregnir um þat er Einarr hafði getit. at konungr myndi etla til pyðdinga nackvarra við Jsleðdinga. ef hann mēlti raða. Guðmundr oc þorkell Eyiolfs son fysto mioc at scipaz við orðsending konungs. oc colloðo þat semðarfor micla vera myndo. En er þeir kniaðv þetta mal mille sin. þa staðfestiz þat hellzt með þeim. at þeir sialfir scylldv eigi fara. en hverr þeirra scylldi gera mann af hendi sinni þann er þeim þœtti bezt til fallinn. oc scildvz a því þingi við sva buit. oc urðv øngar utanferðir ■ því svmrí. En þorarinnc for tvi-vegis um sumarit oc com um haustit a fund Olafs konungs. oc sagði honom sitt erendi slict er orðit var. oc sva þat með at hofðingiar myndo coma af Jslandi sva sem hann hafði orð til sent eða synir þeirra elligar.

Fra Fereyingom.

116. þat sama sumar como utan af Fereyiom til Noregs at orðsending Olafs konungs Gilli laugsavgvmaðr. Leifr Auzurar son. þor-alfur or Dimon. oc margir aðrir buanda synir. En þrandr i Goto bioz

til ferþar. en er hann var buenn mioc. þa toc hann fellisott þa er hann var hvergi förr. oc dvalðiz hann eptir. En er þeir Fereyingar como a fund Olafs konungs. þa callaði hann þa a tal oc atti stefno við þa. lave hann þa upp við þa erendi þau er undir bioggv ferðinni. oc sagði þeim at hann villdi hafa scatt af Fereyiom. oc þat með at Fereyingar scylldv hafa þau laug sem Olaf setti þeim. En a þessi stefnv fanz þat a orðom konungs. at hann mondi taca festu til þessa mals af þeim fereyskom monnom er þa varv þar comnir. ef þeir villdi þat saltmal swardogom binda. bauð þeim monnom er honom þotto þar agetastir. at þeir scylldo geraz honom handgengnir oc þiggia af honom metorð oc vinatto. en þeim enom fereyscom virðoz sva orð konungs. sem grunr myndi a vera hvernig þeirra mal myndi snvaz. ef þeir villdi eigi undir þat allt ganga sem konungr beiddi þa. En þo at þetta mal lykiz eigi a fyrstv stefnvlagi. þa varþ þat allt framgengt er konungr beiddiz. Gengu þa til handa konungi oc gerðuz hirðmenn hans Leifr. Gilli oc þoralfr. en allir þeir foronautar veitto swardaga Olafi konungi til þess at hallda i Fereyiom þau lavg oc þann lanzrett sem hann setti þeim oc scattgilldi þat er hann qvað a. Siðan bioggvz þeir enir fereysco til heimferðar. En at scilnaði veitti konungr þeim vingiafar er honom höfðv handgengnir gorz. fara þeir ferðar sinnar. þa er þeir varv bunir. En konungr let bua scip oc fecc manna til oc sendi þa menn til Fereyia at taca þar við scatti þeim er Fereyingar scylldo giallda honom. þeir urðv ecki snembunir oc foro er þeir varv bunir. oc er fra þeirra ferð þat at segia. at þeir coma eigi apr oc engi scattr a því sumri er nest var eptir. því at þeir höfðu ecki comit til Fereyia. hafði þar oc engi maðr scatt heimtan.

Fra brvðcaupum.

117. Olaf konungr for um haustit inn i Vikina oc gerði orð fire ser til Upplanda oc let bioða veizlor. því at hann etlar ser um vetrinn at fara um Upplond. Siðan byriar konungr ferðina oc for til Upplanda. Dvalðiz Olaf konungr þann vetr a Upplaundum. for þar at veizlom oc leiðretti þa luti þar er honom þotti abota vant. samði þa enn cristnina þar er honom þotti þvrf. þat gerðiz til tiðinda þa er Olaf konungr var a Heiðmorc. at Ketill kalfr a Hringvnesi hof upp bonorð sitt. hann bað Gunnhilldar dottor Sigurðar syr oc dottor Asto. var Gunnhilldr systir Olafs konungs. atti konungr svor oc forað mals þess. Konungr toc því venliga. fire þa soc at hann vissi um Ketil. at hann var maðr ęttstorr oc avðigr vitr maðr oc havfðingi mikill. hann hafði oc verit lengi aðr vin Olafs konungs mikill sva sem her er fyrr sagt. þat

allt saman bar til þess at konungr unni raðs þessa Katli. Varð þetta framgengt at Ketill fecc Gunnhilldar. var Olafur konungr at þeirri veizlo. Olafur konungr for norðr i Guðbranzdala toc þar veizlor. þar bio sa maðr er het Þorðr Gutthorms son n bæ þeim er a Steig heitir. Þorðr var maðr ricastur i enn nerðra lut Dala. En er þeir hittvz oc konungr. þa hof Þorðr upp bonorð sitt oc bað Jsriðar Guðbranz dottor moðorsystor Olafs. atti þar konungr svor þess mals. En er at þeim malum var setit. þa var þat raðit at þau rað tocoz oc fecc Þorðr Jsriðar. gerðiz hann siðan avluþar vin Olafs konungs. oc þar með margir aðrir frendr Þorðar oc vinir þeir er eptir honom hurfo. For Olafur konungr þa aptr um þotn oc Haðaland. þa a Ringariki oc ðaðan ut i Vikina. For hann um varit til Tunsbergs. oc dvalðiz þar lengi meðan þar var caupstefna mest oc tilflutning. let þa bua scip sin oc hafði með ser fiolmenni mikit.

Fra Jslendingom.

118. Sumar þetta komo af Jslandi at orðsending Olafs konungs Steinn son Scapta laugsogomannz. Þoroddr son Snorra goða. Gellir son Þorkels Eyiólfs sonar. Egill son Siðvhallz broðir Þorsteins. Guðmundr Eyiólfs son hafði andaz aðr vm vetrinn. þeir enir islenzev menn foro þegar a fund Olafs konungs er þeir mattv við komaz. en er þeir hittv konung fengv þeir þar goðar viðtocor oc varv allir með honom. þat sama sumar spurði Olafur konungr at scip þat var horfit er hann hafði sent til Fereyia it fyrra sumar. oc þat hafði hvergi til landa comit sva at spurt vere. Konungr fecc þa til scip annat oc þar menn með oc sendi til Fereyia eptir scatti. Foro þeir menn oc leto i haf. en siðan spurðiz ecki til þeirra helldr en til enna fyrri. oc varv þar margar getor á hvat af scipom þeim myndi orðit.

Upphaf sogo Knvz ens rika.

119. Knutr enn rici er sumir menn kalla Engla Knvt hann var konungr i þenna tíð ifir Englandi oc ifir Dana velldi. Knutr var son Sveins tivgoscegs Harallz sonar. þeir langfeðgar hofðv raðit langa efi fire Danmorco. Haralldr Gorms son favðvrfaðir Knvz konungs hafði eignaz Noreg eptir fall Harallz Gunnhilldar sonar oc tekit af scatta. sett þar til lanzgezlo Hacon iarll enn rica. Sveinn Dana konungr son Harallz reð oc fire Noregi oc setti ifir til lanzgezlo Eiric iarll Haconar son. Reþo þeir breðr þa landi oc Sveinn Haconar son. til þess er Eiric iarll for vestr til Englanz at orðsending Knuz ens rica mags sins. en setti þa eptir til rikis i Noregi Hacon iarll son sinn oc systorson

Knuz ens rica. En síðan er Olafr digri com i Noreg. þa toc hann fyrst hondum Hacon iarll oc setti hann af rici. sva sem fyrr var ritað. For þa Hacon til Knvz móðorbroðor sins. oc hafði verit með honom alla stund síðan til þess er her er comit savgvnni. Knvtr enn riki hafði unnit England með orrostom oc bariz til. oc hafði hann þar haft langt starf til aðr en lanzfolc hefði honom hlyðit orðit. En er hann þottiz fulkominn þar til lanzstiornar. þa minntiz hann hvat hann þottiz eiga þess rikis er hann hafði eigi sialfr varðveizlo ifir. en þat var riki i Noregi. hann þottiz eiga at erfðum Noreg allan. En Hacon systorson hans þottiz eiga suman. oc þat með at hann þottiz með svivirþing latit hafa. Sa var oc einn lutr til þess er þeir Knvtr oc Hacon havðöv kyrrv halldit um tilkall rikis i Noreg. at þa fyrst er Olafr Harallz son com i land. hlio(p) upp allr mvgr oc margmenni oc villdi ecki heyra annat en Olafr scyldi vera konungr ifir landi ollo. en þa síðan er menn þottoz verþa vsialfraðir fire riki hans. þa leitðöv sumir braut or landi. havfþv farit mioc margir rikismenn a fund Knvz konungs eða rikir buanda synir. oc gefit ser ymist til ęrenda. en hverr þeirra er com a fund Knvz konungs oc hann villdi þyðaz. þa fengv af honom fullar hendr fiar. Matti þar oc sia miclo meiri tign en i oðrom stoðom beði af fiolmenni því er þar var sidęgris. oc vmbunaði þeim avðrom er þar var i þeim herbergiom er hann atti oc hann var sialfr í. Knvtr enn riki toc scatt oc sculld af þeim þioðlondum er avðgust voro a Norðrlondum. En þeim aullum mvn er hann atti meiri scylldir at taca en aðrir konungar. þa gaf hann oc meira en hverr¹ konunga annarra. J ollo riki hans var friðr sva goðr at engi þorði þar a ganga. en sialfir lanz menn hosðo frið oc fornan lanz rett. Af slicv fecz fregð mikil um aull lond. En þeir er af Noregi como kerðv ufrelsi sitt margir oc tiaðo þat fire Haconi iarli. en sumir fire sialfum Knvti konungi. at Noregs menn mvndv þa vera bunir til at hverfa aptr vndir Knvt konung oc iarll. oc þiggia at þeim frelsi sitt. þessar røðvr fellvz iarli vel i scap. oc kerði hann fire Knvti konungi oc bað hann leita eptir ef Olafr konungr villdi upp gefa rikit fire þeim eða miðla með sattinali nockoro. varv her margir flutningarmenn með iarlinom.

Fra Knvti.

120. Knvtr enn rici sendi menn vestan af Englandi til Noregs. oc var þeirra ferð buin allvegliga. haufðu þeir bref oc insigli Engla konungs. þeir komo a fund Olafs konungs Harallz sonar um varit i

¹) r. f. hvers

Tunsbergi. En er konungi er sagt at þar ero comnir sendimenn Knvz konungs ens rica. þa verðr hann styggrr við. segir sva at Knvtr myndi enga menn þangat senda með þeim þrendum er honom eða hans monnom myndi gagn i vera. oc var þat nackvara daga er sendimenn naðo ecki fundi konungs. En er þeir fengv lof til at mēla við hann. þa gengv þeir fire hann oc barv fram bref Knvz konungs oc savgðv erendi þau sem fylgðv. at Knvtr konungr kallar sina eiginn ■ Noregi avllom. oc telr at hans forellrar hafa þat rici haft fire honom. En fire þeim socom at Knvtr konungr vill frið bioða til allra landa. þa vill hann eigi herscilldi fara til Noregs. ef annars er af kostr. En ef Olafr Harallz son vill vera konungr iðir Noregi. þa fari hann a fund Knvz konungs oc taki landit i len af honom oc geriz hans maðr oc gialldi honom scatta slicca sem iarlar gulldo fyrr. Siþan baro þeir bref fram oc saugðo þau allt slict et sama. þa svaraði Olafr konungr. þat hefi ec heyrðt sagt i fornom frasognum. at Gormr Dana konungr þolti vera gilldr þioðkonungr oc reð hann fire Danmorco einni. en þessom Dana konungom er siðarr hafa verit þyccir þat ecki einlitt. Er nv sva komit at Knvtr reðr fire Danmorco oc fire Englandi. oc hefir hann þo nv vndir sic brotit mikinn luta Scotlanz. Nv callar hann til gtleiððar minnar i hendr mer. kunna scyldi hann hof at um siðir um agirni sina. eða hvart man hann einn etla at raða fire aullum Norðr-londum. eða man hann einn etla at eta kal allt a Englandi. fyrr man hann því aſla en ec fœra honom havfvð mitt eða veita honom neina lotneng. Nu scolot ér honom segia þau min orð. at ec man veria oddi oc eggio Noreg meðan mer endaz lifdagar til. en giallda engum manne scalt af riki mino. Eptir þenna orscurð bioggvz i brot sendimenn Knvz konungs. oc varv eigi erendi fegnir. Sigvatr scald hafði verit með Knvti konungi. oc gaf Knvtr konungr honom gullhring þann er stoð halfa morc. þa var þar oc með Knvti konungi Bersi Scaldtorfo son. oc gaf Knutr konungr honom .ii. gullhringa oc stoð hvarr halfa morc. oc þar með sverð buit. Sva qvað Sigvatr.

Knutr hefir ocr enn itri
alldaðgaufugr baðum
hendr er hilmi fundum
hva scræutliga bunar.

þer gaf hann morc eða meira
margvitr oc hior bitran
gullz rēðr gaurfa aullo
guð sialfr en mer halfa.

Sigvatr gerði at athvarfi við sendimenn Knuz konungs oc spurði þa margra tíðinda. þeir saugðv honom slict er hann spurði. Sigvatr spurði at viðrøðum þeirra konungs oc sva fra ørendis locom. þeir saugðo at konungr hefði þungliga tekit þeirra malum. oc vitom ver eigi savgðo þeir af hveriom hann hefir traust til sliccs. at neita því at

geraz maðr Knuz konungs oc fara a fund hans. oc mondi sa hans costr beztr. því at Knutr konungr er sva milldr. at alldregi gera hofðingiar sva stort til við hann. at eigi gefi hann þat allt upp. þegar er þeir fara a fund hans oc veita honom lotning. Var þat nu fire scommo er til hans como .ii. konungar norðan af Scotlandi af Fifi. oc gaf hann þeim upp reiði sina. oc laund þau aull er þeir hofðv aðr att oc þar með storar vingiafar. Þa qvað Sigvalr.

Hafa allframir iofrar
ut sin haufuð Knvti
ferð or Fifi norðan
friðcaup var þat miðio.

sellði Olafr alldri
opt va sigr enn digri
haus i heime þvisa
hann aungum sva manni.

Sendimenn Knvz konungs foro aptr leið sina. oc byriaði þeim vel um hafit. foro þeir síðan a fund Knvz konungs oc sogðv honom ørendisloc sin. oc sva þau alycðar orð er Olafr konungr melti síðarst við þa. Knvtr konungr svaraði. Eigi getr Olafr rett ef hann etlar at ec mona vilia einn eta kal allt a Englandi. ec monda vilia helldr at hann fyndi þat at mer byr fleðra innan rífa en kal eitt. því at heðan scolo honom coma caulld rað undan hverio rífi. Þat sama sumar como af Noregi til Knuz konungs Aslacr oc Scialgr synir Erlings af Jaðri. oc fengu þar goðar viðlocor. því at Aslacr atti Sigriði dottor Sveins iarls Haconar sonar. varu þau brøðra bornn oc Hacon Eirics son. Fece Knutr konungr þeim brøðronom veizlor storar þar með ser oc varv mikils virðir.

Fra Olafi konungi.

121. Olafr konungr stefndi til sin lendum monnom oc fiolmenti mioc um sumarit. því at þau foro orð um at Knutr enn ríki myndi fara vestan af Englandi um sumarit. Þottlvz menn þat spyria af caupscipum þeim er vestan komo. at Knutr myndi saman draga her mikinn a Englandi. En Olafr konungr var um sumarit i Vikinni oc hafði menn a niosn ef Knutr konungr kæmi til Danmarcar. Olafr konungr sendi menn um haustit austr til Sviðioðar a fund Aunundar konungs mags sins. oc let segia honom orðsendingar Knuz konungs oc tilkall þat er (hann) hafði við Olaf um Noreg. oc let þat fylgia at hann hugði. ef Knutr legði Noreg undir sic. at Aunundr myndi litla rið þaðan fra i friði hafa Sviavellði. oc callaði þat rað at þeir Avnundr byndi saman rað sin oc risi moti. oc sagði at þa scorti eigi styrc til at hallda deilo við Knut konung. Aunundr konungr toc vel orðsending Olafs konungs. oc sendi þau orð i mot at hann vill leggja felagsscap

af sinni hendi við Olaf konung. sva at hvarr þeirra veite auðrom styrc af sino rici hvarr sem fyrri þarf. Þat var oc i orðsending milli þeirra at þeir scyldv finnaz oc glla rað fire ser. Ellaði Avnundr konungr at fara um vetrinn eptir ifir et vestra Gautland. en Olafr konungr efnaði ser til vetrseto i Sarpsborg. Knutr enn rici com þat haust til Danmarcar oc sat þar um vetrinn með flolmenni mikit. Honom var sagt at menn oc orðsendingar hefði farit milli Noregs konungs oc Svía konungs. oc þar myndo storreði vndir bva. Knutr konungr sendi menn um vetrinn til Sviðioðar a fund Aunundar konungs. sendi honom storar gíafar oc vinngeli. sagði sva at hann metti vel kyrr sitia um deilor þeirra Olafs digra. því at Aunundr konungr segir hann oc rici hans scal i friði vera fire mer. En er sendimenn komo a fund Aunundar konungs. þa baro þeir fram gíafar þer er¹ Knutr konungr sendi honom oc vinattv hans með. Aunundr konungr toc þeim røðum ecki flíott. oc þottlvz sendimenn þat a finna at Aunundr konungr myndi vera mioc snuenn til vinattv við Olaf konung. Foro þeir aptr oc savgðv Knvti konungi ørendisloc sin oc þat með at þeir baðo hann øngrar vinattv venta af Aunundi konungi.

Saga þoris hvndz oc Carla.

122. Vetr þann sat Olafr konungr i Sarpsborg oc hafði flolmenni mikit. þa sendi hann Carla enn haleysca norðr i land með ørendum sinum. For Karli fyrst til Upplanda. síðan norðr um flall. com fram i Niðarosi. toc þar fe konungs sva mikit sem hann hafði orð til send. oc scip gott þat er honom þotti vel til fallit ferðar þeirrar er hann hafði fyrir etlat. en þat var at fara til Biarmalanz norðr. Var sva etlat at Karli scyldi hafa felag konungs oc eiga halft fe hvarr við annan. Karli hellt scipino norðr a Halogaland snemma um varit. rez þa til ferðar með honom Gunnsteinn broðir hans. oc hafði hann ser caupeyri. þeir varv ner halfum þriðia tigi manna a scipi því. foro þegar um varit snemmendis norðr a Morkina. þorir hundr spurði þetta. þa gerði hann menn oc orðsending til þeirra brøðra. oc þat með at hann etlar at fara um sumarit til Biarmalanz. vill hann at þeir hafi samflot oc hafi at íafnaði þat er til fengiar verðr. þeir Karli sendv þav orð i moti at þorir scyli hafa halfan þriðia tog manna sva sem þeir hafa. vilia þeir þa at af fe því er sez se scipt at íafnaði milli scipanna fire utan kaupeyri þann er menn hosðv. En er sendimenn þoris como aptr. þa hafði hann fram latit setia langscip buzo

¹⁾ r. f. en

miela er hann atti oc latit bua. hann hafði til scips þess huscarla sina oc voro a scipino nær atta tigom manna. Hafði þorir einn forrað liðs þess oc sva auflon þa alla er fengiz i ferðinne. En er þorir var buinn, hellt hann scipi sino norðr með landi. oc hitti þa Karla norðr i Sandveri. Síþan forþ þeir allir saman oc byriaði vel. Gunnsteinn ræddi um við Karla bróðr sinn þegar er þeir þorir hittvz. at honom þotti þorir vera hollzti siolmennr. oc etla ec seger hann at þat vere raðligr. at ver snerim aptr oc færim ecki sva at þorir ætti alla costi við oss. því at (ec) trui honom illa. Karli svaraði. Eigi vil ec aptr hverfa. en þo er þat satt ef ec hefða vitat þa er ec var heima i Langey at þorir hundr mvndi coma i ferð vara með lið sva mikit sem (hann) hefir. at ver mendum hafa haft fleira manna með oss. þeir bróðr ræddv þetta við þori oc spurðu hverio þat gegndi er hann hafði menn mielo fleire með ser en sva sem orð haufðv um farit. Hann svarar sva. Ver hofum scip mikit oc liðscyft. þycci mer oc i hascaforom slicom eigi goðum dreng aukit. Foro þeir um sumarit optaz n þannig sem scip gengu til. þa er byrlett var gecc meira scip þeirra Karla. sigldv þeir þa undan. en þa er hvassara var sotto þeir þorir þa eptir. varv þeir sialdan aller saman en vissosc þo til iafnan. En er þeir como til Biarmalanaz, þa laugðu þeir til kaupstaðar. tocz þar caupstefna. fengu þeir menn allir fullreði fiar. er se hofðv til at veria. þorir fekk of grauoro oc bior oc safala. Karli hafði oc allmikil fe þat er hann keypti scinna voro með. En er þar var lokit caupstefno, þa helldv þeir ut eptir anni Vино. var þa sundr sagt friði við lanz menn. En er þeir komo til hafs ut. þa eigu þeir sciparastefnu. spyr þorir ef monnom se nackvarr hugr ■ at ganga upp a land oc fa ser fiar. Menn svoroðu at þess varv fusir ef sefong legi bryn fire. þorir sagði at se mondi faz ef ferð sv tækiz vel. en eigi ovent at mannhetta gæriz i ferðinne. Aller saugðv at til villdv raða ef fiarvan veri. þorir sagði at þannoc veri þar hattat. þa er auðger menn aundvðvz. at lausafe scylldi scripta með enom davða oc avrsum hans. scylldi hann hafa halft eða þriðivng. oc stundum minna. þat se scylldi bera ut i scoga stundum i hauga oc ausa við molldo. stundum varv hus at ggr. Hann sagði at þeir scylldv buaz til ferðarinnar at kvelldi dags. sva var mellt at engi scylldi renna fra auðrom. engi scylldi oc eptir vera þa er styrimaðr sagði at a braut scylldi. þeir leto menn eptir at geta scipa. en þeir gengu á land upp. voro fyrst veller sletter. en þar næst more mikil. þorir gecc fyrir en þeir bróðr Karli oc Gunnsteinn siðarst. þorir¹ bað menn fara lióðsamliga. oc hleypt af

¹) r. f. þorið

trianom berci. sva at hvert tre se fra avðro. Þeir komo fram i rioðr eitt mikit. en i rioðrino var sciðgarðr hár. oc hurð fire læst .vi. menn af lanz monnom scylldo vaca ifir sciðgarðinom hveria noll sinn þrið-ivng hverir .ii. þa er þeir þorir como til sciðgarzins. voro vavkvmennt heim gengnir. en þeir er þar nest scylldo vaka voro eigi comnir a vordinn. Þorir geck at sciðgarðinom oc kræcði upp a ǵxinne. las sec upp eptir. for sva inn um garðinn auðrom megin hliðsens. Hafði Karli þa oc komiz ifir garðinn avðrom megen hliðsens. Como þeir iafnsnemma til hurðarinnar. toco þa fra slagbranda oc lvkv upp hurðina. gengu menn þa inn i garðinn. Þorir melli. J garði þessom er havgr. hrært allt saman gull oc silfr oc molld. scolo menn þar til raða. en i garðinom stendr goð Biarma er heitir Jomali. verði engi sva diarfr at hann reni. Siðan ganga þeir ■ hauginn oc toc(o) se sem mest matto þeir oc baro i kleði sin. fylgði þar molld mikil sem van var. Siðan melli þorir at menn scylldi u braut fara. sagði hann sva. Nv scolo þit breðr Karli oc Gunnsteinn fyrst fara en ec man siðar(s)t. Snero þa allir ut til hliðsens. Þorir veic aptr til Jomala oc toc silfrbolla er stoð i kn(i)am honom. hann var fullr af silfrpenningum. steypti hann silfrinv i killting sina. en dro a hond ser havddv er ifir var bollanom. gece þa ut til hliðsins. Þeir foronautar voro þa allir comnir ut or sciðgarþinom. vrðo þa varir við at þorir hafði eptir dvallz. Karli hvarf aptr at leita hans. oc hittvz þeir fyrir innan hliðit. sa Karli at þorir hafði þar silfrbollann. Siðan rann Carli at Jomalanom. hann sa at digrt men var ■ halsi honom. Karli reiddi til øxina oc hio i sundr tygil aptan a halsinom er menit var fest við. varð havgg þat sva mikit at havfuð hraut af Jomala. varð þa brestr sva mikill at ollom þotti undr at. toc Karli menit. foro siðan i brot. En iafnsciott sem bræst(r)inn hafði orðit. como fram i rioðrit varðmenninir oc blesu þegar i hornn sin. þvi næst heyrðv þeir (blasit) alla vega fra ser. sotto þeir þa fram at scoginom oc i scoginn. en heyrðv til rioðrsins aptr op oc kall. voro þar Biarmar comnir. Þorir hundr geke siðarst allra manna sins liðs. .ii. menn gengv fire honom oc baro milli sin seck. þar var i þvi licast sem asca. þar toc þorir i hendi sinne oc seri þvi eptir i sloðna. stundum kastaði hann þvi fram ifir liðit. Foro sva fram or scoginom a vavlluna. Þeir heyrðv at herr Biarma for eptir þeim með kalli oc illiligri gavlan. Þusto þeir þa fram or scogenum eptir þeim oc sva a tver hliðar þeim. en lvergi como þeir sva nær þeim eða vapn þeirra at mein yrði at. en þat kavnnvðv þeir af at Biarmar sgi þa ecki. En er þeir komo til scipanna. þa gengv þeir Karli fyrstir a scip. þvi at þeir voro fremstir aðr. en þorir var lengst a landino. þegar er þeir

Karli komv a scip sitt. cavstuðv þeir tiolldum af ser oc slogu festum. Siðan drogv þeir segl sitt upp. gecc scipit bratt ut a haf. En þeim þori tocz allt seinna. var scip þeirra oavðraðnara. En er þeir toco til segls. þa voro þeir Karli comnir langt undan landi. sigldv þa hvarirtveggio ifir Gandvic. Nott var þa enn lios. sigldv þeir þa beði netr oc daga allt til þess er þeir Karli lavgðo aptan dags at eyiom nockorom. lavgðv þeir segl oc kostoðo akcerom oc biðv þar straumfallz. þvi at raust mikil var fire þeim. þa coma þeir þorir eptir. leggiaz þeir um akceri. siðan scutu þeir bati. geke þorir þar á oc menn með honom. oc rerv til scips þeirra brøðra. Geke þorir upp u scipit. þeir brøðr heilsuðv honom vel. þorir beiddi Karla selia ser menit. þycciomc ec macligastir at hafa costgripi þa er þa(r) varv tecnir. þvi at þer nvtvð min við. er undankvama var með ongum mannhasca. en mer þottir þv Karli styra oss til ens mesta vaða. þa svarar Karli. Olafir konungr a se þat allt at helmingi er ec afla i ferð þessi. nu etla ec honom menit. far þu a fund hans. ef þu vill. kann þa vera at hann fai þer menit. ef hann vill fire þvi eigi hafa ef ec toc þat af Jomalanom. þa segir þorir. at hann vill at þeir fari upp u eyna oc scipti fengi sino. Gunnsteinn svarar. segir at þa scipti straumum. oc mal veri at sigla. Siðan draga þeir upp strengi sina. En er þorir sa þat. for hann ofan a batinn. rerv þeir til scips sins. þeir Karli hosðv þa dregit segl sitt. oc voro lang(l) comnir aðr þeir þorir hesði um siglt. voro þeir Karli avallt fremri oc hosðv hvarirtveggio við slict er matti. þeir foro sva til þess er þeir komv i Geirsver. þar er bryggiolegi fyrst er norðan ferr. þar komo þeir hvarirtveggio aptan dags. oc laugðv þar til hafnar i bryggiolegi. Lagu þeir þorir inn i haufninni. en þeir Karli varv i vtanverðri haufninni. En er þeir þorir haufðv tialdat. þa geke hann a land upp oc þeir mioc margir saman. foro þeir til scips Karla. haufðv þeir þa um buiz. þorir kallaði vt a scipit oc bað styrimenn a land ganga. þeir brøðr gengv a land oc nackvarir menn með þeim. þa hot þorir ena somo røðv. at hann bað þa a land ganga oc bera fe til sciptis er þeir hosðv tekit at herfangi. þeir brøðr savgðv at engi var navðsyn a þvi fyrr en menn komi heim i bygð. þorir segir at þat var ekei siðvenia at scipta herfangi eigi fyrr en heima. oc hetta til sva um einorð manna. þeir røddv um þetta nockorom orðum oc þotti sinn veg hvarom. þa sneri þorir a braut. en er hann var scamt genginn. þa veic hann aptr oc melti at foronautar hans sey(l)do biða hans. Hann callaði u Karla. Ec vil tala við þic einmæli segir hann. Karli geke i moti honom. en er þeir hittvz lagði þorir spioti til hans a honom miðiom. sva at i gegnum hann stoð.

þorir melti. Kenna mattv þar Karli einn Biarceyinginn. hugða ec oc at þu scylldir kenna spiotit Selshefni. Karli do þegar. en þeir þorir gengv þegar i brot til scips sins. þeir Gunnsteinn sa fall Carla. rvnno þeir þegar til oc toco likit. baro til scipsins. brvgðv þegar tiolldum oc bryggiom oc heimtvz fra landi. Siðan drogo þeir segl oc foro leið sina. þeir þorir sa þat. þa reca þeir af ser tiolldin oc buaz sem akafligast. En er þeir drogo seglit. þa gecc i svndr stagit. for seglit ofan þverseipa. varþ þeim þori þat dvol mikil aðr þeir kœmi up avðro sinni seglino. voro þeir Gvnnsteinn þa langt comnir er scriðr var at scipi þoris. Gørðv þeir þorir beði sigldv oc rerv undir. Slict sama gerðv þeir Gvnnsteinn. Foro þa hvarirtveggio sem scyndiligast dag oc nott. dro seint saman með þeim. því at þegar er eyiasvndin toco til. þa varð miveara at vikia Gunnsteins scipi. en þo drogo þeir þorir eptir. sva at þa er þeir Gunnsteinn como fire Lengiovic. þa sva þeir þar at landi oc liopu upp af scipino oc ■ land upp. En litlo siðarr coma þeir þorir þar oc laupa upp eptir þeim oc ellta þa. Kona ein gat holpit Gunnsteini oc folgit hann. oc er sva sagt at sv veri flokvunnig mioc. oc foro þeir þorir apr til scips. toco se þat allt er ■ var scipino Gvnnsteins en baro griot i staðinn. sluttv scipit ut a flordinn. hioggv a rauf oc saveðo niðr. Siðan foro þeir þorir heim til Biarceyar. þeir Gvnnsteinn foro fyrst mioc huldv haufði. sluttuz a smabatom. foro um nêtr en lagv um daga. foro sva til þess er þeir como fram um Biarcey oc allt til þess er þeir como yr syslu þoris. For Gvnnsteinn fyrst heim i Langey oc dvalðiz þar scamma stund. for hann þa þegar suðr a leið. letti hann eigi fyrr en hann com suðr i þrandheim. oc hitti þar Olaf konung oc sagði honom tiðindi slic sem orðin voro i Biarmalanz ferþinne. Konungr let illa ifir þeirra ferð oc havð Gunnsteini með ser at vera. oc sva þat at hann scylldi leiðretta mal Gvnnsteins þa er hann metti við comaz. Gunnsteinn þecðiz þat boð oc dvalðiz hann (með) Olafi konungi.

(Fundr konunga).

123. Sva var sagt fyrr. at Olaf konungr var þann vetr austr i Sarpsborg. er Knutr enn riki sat i Danmorc. Aunundr konungr reið þann vetr ifir vestra Gavtland oc hafði meirr en .xxx. hvndroð manna. foro þa menn oc orðsendingar milli þeirra Olafs konungs. Gørðv þeir sin i milli stefnolag. at þeir scylldv hittaz vm varið við Konungahello. Frestudv þeir fundinom fire þa soc at þeir villdv vita aðr þeir fyndiz hveria tiltekio Knvtr hefði. En er a leið varit bioz Knvtr konungr

með liði sino at fara vestr til Englanz. hann setti eptir i Danmore Haurðaknut son sinn. oc þar með honom Ulf iarll son Þorgils spracalegs. Vlfr atti Astriði dottor Sveins konungs en systor Knvz ens rica. þeirra son var Sveinn er siþan var konungr ifer Danmorco. Vlfr iarll var enn mesti merkismaðr. Knutr enn riki for vestr til Englanz. En er þat spurðv konungar Olafr oc Avnundr. þa foro þeir til stefnunnar oc hittvz i Elfi við Konungahello. varð þar fagnafundr oc vinattvml mikil. sva at þat var bert fyr alðyðo. en þo röddv þeir marga luti sin i milli þat er þeir .ii. visso. oc varþ þat sumt siðarr framgengt oc aullom augliost. En at scilnaði konunga sciptvz þeir giofum við oc scilðvz viner. for þa Aunvndr konungr upp a Gautland. en Olafr konungr for þa norðr i Vikina oc siðan ut a Agðir oc sva norðr með landi. oc la hann mioc lengi i Eikunda sundi oc heið byriar. Hann spurði at Erlingr Scialgs son oc Jaðarbyggvar lagu i samnaði oc hoðo her mannz. þat var einn dag at menn konungs reddv sin i milli vm veðr. hvart vere sunnan eða utsynningr. eða hvart þat veðr vere segltøgt eða eigi fyr Jaðar. taulðv þat flestir at usigl- anda vere. þa svaraði Halldorr Bryniolfs son. þat monda ec ella sagði hann. at siglanda myndi þetta þyccia veðr fire Jaðar. ef Erlingr Scialgs son hefði veizlo hvit fire oss a Sola. þa melti Olafr konungr at scylldi lata tioldin oc leggja ut sciponom. var sva gort. Sigldv þeir þann dag fire Jaðar oc dvgði veðr et bezta. lavgþu at um kvelldit i Hvitings ey. for konungr þa norðr a Haurðaland oc for þar at veizlom.

Dráp Þoralfs.

124. Vár þat hafði farit scip af Noregi ut til Fereyia. ■ þvi scipi foro orðsendingar Olafs konungs til þess at koma scylldi utan af Fereyiom einnhverr þeirra hirðmanna hans. Leifr Avzvrar son eða Gilli lavgsogomaðr, eða Þoralfr or Dimon. En er þessi orðsending com til Fereyia oc þeim var sagt sialfum. þa röða þeir sin i milli hvat undir man bua orðsendingunni. oc com þat ■ samt með þeim. at þeir hugðv at konungr myndi vilia spyria epter um þau tiðindi er sumir menn hoðu fire satt at þar myndo gorðz hava i eyionom. um misfarir sendimanna konungs þeirra tveggi(a) scipsagnanna er engi maðr hafði af komiz. þeir reðv þat af með sér at Þoralfr scylldi fara. reð hann til oc bio byrðing er hann atti oc aflaði þar til manna. voro þeir menn a scipi .x. eða .xii. Enn er þeir voro bunir oc biðv byriar. þa var þat tiðinda i Avstrey i Gauto at Þrandar. at einn goðan veðr- dag gecc þrandr inn i stofu. en þar lagu i stofopollom broðor synir

hans .ii. Sigurðr¹ oc Þorðr. þeir voro þorlacs synir. enn þriði var Gavtr enn ravði. hann var enn frændi þeirra. Allir voro þeir fóstrar þrándar gørvilgir menn. Var Sigurðr ellztr þeirra oc fyrir þeim mest i avllo. Þorðr átti kenningarnamn var hann callaðr Þorðr enn lági. hann var þo manna hęstr. oc var hitt þó meirr at hann var þrec-ligr oc ramr at afli. Þa męlli þrandr. Mart scipaz ■ mannz ęfi. otitt var þat þa er ver vorom ungir. at scylldo sitia ęþa liggia veðrdaga goþa þeir er ungir voro oc til allz vel færir. mynndi þat eigi þyckia liclicet enom fyrrom mavnnom. at þoralfr ór Dimun myndi vera þroscamaðr meiri helldr en ér. en byrþingr sa er ec hefi átt oc hann stendr i navsti ętla ec at nv gioriz sva forn at svni vndir bráþino. er her hvs hvert fvltt af vllo oc verþr ecki til verþs halldit. myndi eigi sva ef ec vera nocorom vetrom yngri. Sigurðr hlióp vpp oc hét a þa þorð oc Gavt qvaz eigi þola fryio þrandar, ganga þeir vt oc þar til er huscarlar voro. ganga þeir til oc setia fram byrþing. leto þeir þa flytia til farm oc hloþo scipit. scorti þar eigi heima farm til. sva reiði allr með scipi. bioggv þeir þat a sam dagom. voro þeir oc menn .x. ęþa .xii. a scipi. Toco þeir þoralfr vt eitt veþr allir. vissvz til iafnan i hafino. þeir como at landi i Hernom aptan dags. lavgþo þeir Sigurþr vtarr við strondina oc var þo scamt milli þeirra. þat varþ til tiþenda of aptan er myrct var oc þeir þoralfr ętlvþu til recna hvaz. þa geck þoralfr a land vpp oc annarr maðr með honom. leitþo þeir ser stapar. Enn er þeir voro bvnir ofan at ganga. þa sagði sva sa er honom fylgði at castað var clęði yfir havfvð honom. var hann tekinn vpp af iorþv. i því bili heyrði hann brest. siþan var farit með hann oc reidr til fallz. en þar var vnnidir sęr oc var hann keyrðr a kaf. enn er hann comz a land. for hann þar til er þeir þoralfr havfðo sciliz. hitti hann þoralf oc var hann clofnn i herþar niþr oc var þa davþr. Enn er scipverar vrþo þessa varir. þa baro þeir lic hans vt a scip oc naltsetto. Þa var Olafr konungr a veizlo i Lyggro. voro þangat orþ gor. var þa stefnt avrvarþing oc var konungr a þingi. hann hafði þangat stefna latið þeim Fereyingom af baþum scipum. oc voro þeir til þings comnir. Enn er þing var sett. þa stoþ konungr vpp oc męlli. Þav tiþendi ero her orþin er því er betr at slic ero sialldget. her er af lifi tekinn goþr dreingr oc hyggio ver at saclavss se. ęþa er nockorr sa maðr a þingi er þat kunni at segia hverr valldi er vercs þessa. En þar gec engi við. Þa męlli konungr. Ecki er því at leyna hverr minn ahvgi er vm verc þetta. at ec hygg a hendr þeim Fereyingom. þycki mer þannig hellzt at vnnit sem Sigurðr þorlacs

¹⁾ med dette Ord begynder en anden Haand i Codex.

son myndi hafa vegit manninn. en þorðr enn lagi myndi hinn hafa fært a kaf. En þat fylgir at ec mynda þess til geta at þat mynnði til saka vera fvnndit. at þeir myndi eigi vilia at þoralfr segði eptir þeim oðarþir þer er hann muni vitat hafa at satt er. en oss hefir verit grunr a um morþ þav. oc illvirki. at sendimenn minir hafi þar verit myrðir. Enn er konungr hetti røþo sinni. þa stoð upp Sigurðr þorlacs son. hann melli. Ecki hefi ec talat fyrr ■ þingom. etla ec mic mvnu þyckia ecki orþfiman. en þo etla ec ørna navðsyn til vera at svara noccoro. Vil ec þess til geta. at røþa þessi er konungr hefir uppi haft myni vera comin vndan tungorotom þeirra manna er miclo ero vvittrari en hann oc verri. en þat er ecki leynt at þeir mvno vilia vera fulliga varir vvinir. er þat olicliga melli at ec mynda vilia vera skapamaðr þoralfs. þvi at hann var fostbroþir minn oc goþr uinr. Enn ef þar veri noccor avnnor esni i oc veri sacar milli ockar þoralfs. þa em ec sva viti borinn at ec mynda heldr til þessa vercs hætta heima i Føreygiom enn her vndir hanndariaþri yprom konungr. Nu vil ec þessa mals synia fyrir mic oc fyrir oss alla scipveria. vil ec þar biðþa fyrir eiða sva sem lavg yðor standa til. enn ef yðr þyckir hitt i nockoro fvllara þa vil ec flytia iarnburþ. vil ec at er set sialfr við scirslona. Enn er Sigurðr hetti røþo sinni. þa vrðo margir menn til flutnings oc baþo konung at Sigurðr scyllði na vndanførslo. þotti Sigurðr vel hafa talat oc qvaþo hann vsannan myndo at vera þvi er honom var kent. Konungr svarar. Um þenna mann mun storom scripta. oc ef hann er loginn þesso mali þa mon hann vera goðr maðr. enn at avprom costi þa mun hann vera nockoro diarfari en dømi mvnu til vera. oc er þat eigi miþr mitt hugboð. en þo get ec at (hann) beri ser sialfr vitni vm. Enn við bøn manna þa toc konungr festo af Sigurði til iarnburþar. scyllði hann coma eptir of daginn til Lifro. scyllði byscop þar gera honom scirslona. oc sleit sva þingino. For konungr aptr til Lyfro. enn Sigurðr oc þeir favronavtar til scips sins. Toc þa bratt myrkva af nott. þa melli Sigurðr við þa favronavta. þat er salt at segia at ver havfum comit i mikit vennqveþi oc orþit fyr mikilli alygi. er konungr sia bravgþottr oc velraþr. oc mun avðser varr costr ef hann skal raða. þvi at hann let fyrst drepa þoralf. en hann vill nu gera oss at ohotamavnnom. er þeim litið fyrir at villa iarnburþ þenna. Nv etla ec þann verr hafa er til þess hettir við hann. Nu legz innan eptir sundino fiallagol nackvat. rēð ec þat at ver vinndim segl vart oc stefnum vt a haf. Fari þrandr annat svmar með ull sina ef hann vill selia. Enn ef ec comvmz ■ bravt. þa þycki mer þess van at ec coma alldri siþan til Noregs. þeim favronavtom þotti þetta sniallrēþi. taca þeir oc setia vpp segl

sitt oc lata ganga of nottina í haf ut sem mest megu þeir. letta þeir eigi fyrr en þeir comv heim til Fereyia í Gavto. Let þrandr illa yfir ferþ þeirra. þeir svoröþo eigi vel oc voro þo heima með þrandi.

Fra Olafi konungi.

125. Bratt spvrþi Olafr konungr þat er þeir Sigurþr voro bravt farnir. oc lagþiz þa þungr orþromr á of þeirra mal. voro þeir margir er þa kavloþo þess van. at þeir Sigurðr voro savnno sagþir. er aþr havþu syniat fyrir hann oc mellt í mot. Olafr konungr var faröþinn of þetta mal. en hann þottiz vita sannendi a þvi er aþr hafþi hann grvnat. Fór konungr þa ferþar sinnar. toc vezlzor þar er fyrir honom voro gorvar. Olafr konungr heimti til mals við sic þa menn er comnir voro af Jslandi. Þorodd Snorra son. Gelli Þorkels son. Stein Scepta son. Egil Hallz son. þa toc konungr til mals. Ér hafit í svmar vacit við mik þat mal at er villdvð bvaz til Jslandz ferþar. enn ec hefi veit eigi orslit hingat til vm þat mal. Nu vil (ec) segia yðr hvernig ec glla firir. Gellir þer glla ec at fara til Jslandz ef þv villt bera þangat örenndi min. en aþrir islenzceir menn þeir sem her ero nu. þa muno avngir til Jslandz fara fyrr en ec spyr hvernig þeim malvm er tecit er þu Gellir skalt þangat bera. En er konungr hafþi þetta vpp borit. þa þotti þeim er fvsir voro ferþarinnar oc bannat var svrscapr mikill hafðr við sic oc þotti seta sin ill oc vfrelsi. En Gellir bioz til ferþar oc for of svmarit til Jslandz oc hafði með sér orðsenndingar þer þangat er hann flutti fram annat sumar a þingi. En su var orðsennding konungs at hann beiddi þess Jsleendinga. at þeir scylldo við þeim lavgum taka sem hann hafþi sett í Noregi. enn veita honom af landino þegn-gilldi oc nefgilldi. penning fyrir nef hvert þann er .x. veri fyrir alin vapmals. þat fylgþi þvi at hann het mavnnom vinatto sinni ef þesso vildi iata. en elligar avarcostvm þa sem hann melli við comaz. Yfir þesso tali sato menn lengi oc reþo vm sin í milli. oc com þetta samt at lycþom með allra samþycki at neita þessi orþsendingo oc sva scatt-giofo(m) oc avllom alavgum þeim (er) crapt var. Oc for Gellir þat sumar utan oc a fund Olafs konungs oc hitti hann þat havst í Vic avstr þa er hann var cominn af Gavtlandi ofan. sva sem ec vgnuti at enn scal sagt verþa siþar í savgo Olafs konungs.

.xiii. vetr.

126. þa er ■ leið havstit sotti Olafr konungr norþr¹ í þrandheim oc hellt lipi sino til Níþaross oc let þar bua til vetrseto sér.

¹⁾ r. f. norþan

sat Olafr konungr þenna vetr eptir í cavpangi. Sa var enn .xiii. vetr konungdoms hans.

Fra byggving Jamtalanþ.

127. Ketill iamtí het maþr son Avnundar íarls or Sparabúi í Þrandheimi. Hann flyði fyrir Eyste(í)ni konungi enom illraða avstr um Kíol. hann ruddi markir oc byggði þar sem nú heitir Jamtaland. Avstr þangat flyði oc flóði manna ór Þrandheimi fyrir þeim ofríði. því at Eysteinn konungr scattgíldi Þrændi oc setti þar til konungs hund sinn er Savr het. Sonar son Ketils var Þorir helsingr. við hann er kennt Helsingialand. þar byggði hann. Enn er Haralldr enn harfagri ruddi ríki fyrir sér. þa stócku enn fyrir honum flóði manna ór landi Þrændir oc Navmdólr oc gíorþuz þa enn byggðir avstr á Jamtalandi. oc fóro sumir allt í Helsingialand avstr fra hafino. oc voro þeir lýðscýlðir undir Suia konung. Enn er Hacon konungr Aþalsteins fostri var yfir Noregi. þa settiz fríðr oc cavpferðir or Þrandheimi til Jamtalanþ. enn fyrir sacir vinsældu konungs. þa sotto Jamtr avstr a fund hans oc íatþ(Co) honum lýðni sinni oc guldo honum scatt. setti hann þeim lag oc lanþ rett. villdu þeir helldr þýþaz unndir hans konungs dom en undir Suia konung. því at þeir voro af Norþmanna gtt comnir. oc sva gíorðu Helsingiar þeir allir er gttapir voro norþan um Kíol. oc hellz þetta lengi síðan allt til þess er Olafr enn dígrí oc Olafr enn sönsci Svía konungr deílldo of landascípti. þa hurfo Jamtr oc Helsingiar unndir Suia konung. oc reð þa landascípti avstr Eíþascogr en þa Kílir allt norþr til Finnmercr. Toc Suia konungr þa scatta af Helsingialandi oc sva af Jamtalandi. Enn Olafi Noregs konungi þótti þat comit hafa í saltmal með þeim Svía (konungi). at annan veg scýlði eiga fara scattr af Jamtalandi en at forno hafði verit. En þo hafði langa stund sva staðit. at Jamtr havfþo þa Svía konungi scatt góldit. oc þaþan havfþo verit syslomenn yfir landino. Villdo þa oc Suíar ekci heyra annat en undir Suia konung hyrfi allt land þat er la fyrir avstan¹ Kíolo. Var þat sva sem opt ero dómí. þo at magsemp oc vinatla vgrí með konungom at þo villdi hvarrtveggi hafa ríki þat allt er hann þóttiz nockora tiltavlo eiga. Haf(þi) Olafr konungr latit fara orþ um til Jamtalanþ. at þat var hans vili at Jamtr veitti honum lýðscýlði. en heitit þeim afarcostum ellígar. En Jamtr havfþo gert rað sítt at þeir villdu lýfni veita Svía konungi.

¹) r. f. avstr

Fra Steini Scapta syni.

128. Þoroddr Snorra son oc Steinn Scapta son unþo illa er þeir voro eigi sialfraþa¹. Steinn Scapta son var manna friþastr oc bezt at ser giorr vm íþrottir scalld gott scarzmaþr mikill oc metnaþar fvllr. Scapti faþir hans hafði ort drapo vm Olaf konung oc hafði kennt Steini. var sva ęttat at hann scyldi fęra qveþit konungi. Steinn baz eigi orþa oc amęlis við konung bęði sundrlavsum orþom oc samfavstom orþom. baþir voro þeir Þoroddr ovarmęltir. savgþo sva at konungr villdi verr hafa en þeir er sono sina havfþo sennt honom i trvnaþi. en konungr lagði þa i ófrelsi. Konungr reiþiz. þat var einn dag er Steinn Scapta son var fyrir konungi oc spurði hann mals. ef konungr villdi lyþa drapu þeirri er Scapti faþir hans hafði ort um konung. Hann svarar. Hitt mun fyrst til at þu qveðir þat er þu hefir ort um mic. Steinn segir at þat var ecki er hann hafði ort. em ec ecki scald konungr segir hann. en þott ec kynna yrkia. þa myndi yþr þyckia þat sem annat um mic helldr litilveglic. Geck Steinn þa a bravt oc þottiz sinna hvar til hann męlti. Þorgeirr het armaþr konungs er reð fyrir bui hans i Orkadæl. hann var þa með konungi oc heyrði u ręþor þeirra Steins. fęr Þorgeirr heim litlo siþarr. þat var u einni hverri nott at Steinn liop a bravt or þenom oc scósveinn hans með honom. foro þeir upp um Gavlaras. sva ut til þess er þeir como i Orkadæl. oc at qveldi comu þeir til konungs bus þess er Þorgeirr reð fyrir. bavð Þorgeirr Steini þar at vera um nottina oc spurði hverio gegndi um farar hans. Steinn bað hann fa ser hest oc sleða með. sa hann at þar var heim ekit corni. Þorgeirr svarar. Eigi veit ec hvernig af stennz um for þina. hvart þu ferr noccot i konungs leyfi. þotti mer fyrra dags ecki mivct² fara orð yður konungs. Steinn męlti. þott ec siac at avngo sialfraði fyrir konungi. þa scal ec ecki sva fyrir þrelom hans. Bra hann sverþi oc drap armann. en hann toc hestinn oc bað sveininn lavpa a bac. en Steinn settiz i sleða. foro þa veginn. oco nottina alla. foro þeir serþar sinnar til þess er þeir como ofan a Męri i Surnadal. Siþan baðo þeir ser slutningar yfir fiordęu oc foro sem acalligast. Ecki savgþo þeir vig þetta þar sem þeir comu. enn cavlluðuz vera konungs menn. fengu þeir forbeina goðan hvar sem þeir comu. (þeir comu) at qveldi eins dags i Gizca til bus Þorbergs Arna sonar. var hann eigi heima. en cona hans var heima Ragnilldr dottir Erlings Scialgs sonar. fecc Steinn þar allgoðar viðtecior. þvi at þar voro aðr kunnleicar miklir með þeim. Sa atburþr hafði aðr orþit þa er Steinn hafði farit af Jslandi. atti hann þa sialfr scip þat

¹) r. f. sialfraþa ²) r. f. mivct

er hann com af hafi utan at Gizca. oc lagu þar við eyrna. þa lá Ragnhilldr oc scyllði lettari verða oc var allþungt halldin. en prestr var eingi (i eyionni) oc eingi ner. var þa comit til kavsþcip(s)ens oc spurt at þar var prestr noccorr. þar var einn prestr a scipi er Brannðr het. vestfirzcr vngr maðr oc lérðr helldr litt. Sendimenn baðo prest fara með ser til huss. Honom þotti sem þat myndi vera vanndi mikill. en vissi facunnandi sina oc villdi hann eigi fara. þa lagði Steinn orð til við prest oc bað hann fara. Prestr svarar. Fara mun ec ef þu ferr með mer. þycki mer travst at því til umraða. Steinn svarar at hann vill þat til leggja. Síðan fara þeir til bæiarens oc þar til er Ragnhilldr var. Litlo síðar fódði hon barn. var þat mér oc þotti helldr omattulig. þa scirði prestr barnið. en Steinn hellt meyonni unndir scirn. oc het su mér þora. Steinn gaf meyonni fingrgull. Ragnhilldr hét Steini vinattu sinni. oc hann scyllði þangat coma á hennar funnd ef hann þeltiz hennar liðsempar þurfa. Steinn segir sva at hann (myndi) eigi fleiri meybavrunum unndir scirn hallda. oc scilðuz þav at sva buno. Enn nu var þar comit at Steinn heimti þessi vilnæli at Ragnhilldi. oc sagði hvat hann hefir hent oc sva þat at hann mon hafa orðit fyrir reiði konungs. Hon segir at mattr scal at magni um liðveizlo hennar. bað hann þaðan biða þorbergs. scipaði honom it næsta Eysteini orra syni sinom. hann var þa .xii. vetra gamall. Steinn gaf gíafar þeim Ragnhilldi oc Eysteini. þorbergr hafði spurt allt um farar Steins fyrr en hann kómi heim. oc var hann helldr ofrynn. Ragnhilldr geck til mals við hann oc sagði honom um farar Steins oc bað hann taka við Steini oc sia n mal hans. þorbergr svarar. Ec hefi spurt segir hann. at konungr hefir eiga latið orvarþing eptir þorgeir. oc Steinn er utlagðr gorr. sva þat at konungr er enn reiðasti oc kann ec mer meiri svinno. en at tacaz a henndr einn utlendann mann oc hafa þar fyrir konungs reiði. Lattu Stein fara bravt heðan sem sciostast. Ragnhilldr svarar. sagði at þav myndo bæði bravt fara eða bæði þar vera. þorbergr bað hana fara hvert er hon villdi. vennti ec þess segir hann þott þu farir at þu comir sciott aptr. því at her muno vera metorð þin mest. þa gecc fram Eysteinn orri son þeirra. hann mælti oc sagði sva. at hann mun eigi eftir ef Ragnhilldr færi a bravt. þorbergr segir at þav lysti mikla þverlyndi oc akaþlyndi i þesso. oc er þat nu venst at it raðit þesso þo þyckir yer allmiclo scipta. enn of mioc er þat eþgengt Ragnhilldr at virða litils orð Olafs konungs. Ragnhilldr svarar. Ef þer vex allmicq fyrir avgum at hallda Stein. þa far þu sialfr með honom a fund Erlings favðor mins. eða fa honom þat favroneyti er hann comiz þangat i friði. þorbergr svarar. at hann mun ecki Stein

þangat senda. oc mon Erlingi þo ørit mart til handa bera þat er konungi er misþocki á. Var Steinn þar um vetrinn. Enn eptir iol comu sendimenn konungs til þorbergs með þeim orðum. at þorbergr scal coma n fund konungs fyrir miðia favsto. oc er lagt ríct við þessa orðsending. þorbergr bar þat fyrir vini sina oc leitaði raðs. hvart hann scylldi a þa hetto leggja at fara til konungs at sva favrno mali. Enn fleiri lavtto oc kavllöðo þat rað at lata fyrr Stein af hendi en at fara n valld konungs. þorbergr (var) hins fusari at leggz eigi ferð undir havfuð. Noccoro siðarr fór þorbergr til fundar við Finn broþor sinn. oc bar þetta mal fyrir hann oc bað hann til farar með ser. Finnr svaraði. sagði at honom þotti illt ofkvæni sliet at þora eigi fyrir cono sinni at hallda einorð við lanardrottin sinn. Cost munðu eiga segir þorbergr at fara eigi. en þo etla ec at þu letiz meirr fyrir sakir hrezlo en höllosto við konung. Scilþuz þeir reiðir. Siðan for þorbergr a fund Arna Arna sonar broþor sins. oc segir honom þetta mal sva buit oc bað hann fara með ser til konungs. Arni svarar. Vndarlict þycki mer um þic mann sva vitran oc fyrirleitinn. er þu scalt þratað hafa i sva micla vhamingio. at hafa fengit konungs reiði þar er eingi bar navþsyn til. þat veri noccoro varkunn at þu helldir frenda þinn eða fostbroðor. en þetta er allzengi at hafa tekiz a hendr mann islenzcan oc hallda utlaga konungs oc hafa nu þic i veði sialfan oc alla frendr þina. þorbergr svarar. Sva (er) sem mellt er. einn er avevisi ettar hverrar. Su ohamingia er mer avðsest favþor mins. hversu honom glappiz sona eign. er hann scylldi fa þann son siþarst er engi likendi hefir varrar ettar oc daðlavss er. Myndi þat sannast ef mer þotti eigi við moþor mina scavm mellt. at ec mynda þic alldregi kalla varn broþor. Sneri þa þorbergr a bravt oc for heim oc var helldr ocátr. Siþan sendi hann menn norðr til þrandheims a fund Kalfs broþor sins oc bað hann coma til Agðaness moti ser. Oc er sendimenn hitto Kalf. þa het hann ferþ sinni oc hafði eingi (orð) fyrir. Ragnhilldr sendi menn avstr a Jaðar til Erlings favðor sins oc bað hann senda ser lið. Þaðan foro synir Erlings Sigurðr oc þorir. oc hafði hvarr þeirra tvitogssesso oc a .ix. togo manna. En er þeir comu norðr til þorbergs. þa toc hann við þeim sem bezt oc feginsamlegast. bioz hann þa til farar. oc hafði þorbergr tvitogssesso. foro þeir þa norðr leið. Oc er þeir como¹ þa lagu þar fyrir Finnr oc Arni brøðr þorbergs með .ii. tvitogssessor. Fagnaði þorbergr vel brøðrom sinom oc sagði at þa hafði tekit bryningonni. Finnr qvað þess hafa sialdan þurpt við sic. Siþan foro þeir með liði því avllo norðr til þrandheims

¹⁾ Her er et lidet ubeskrevet Rum i Codex.

oc var þar Steinn i for. Oc er þeir comu til Agðaness. þa var þar fyrir Kalfr Arna son. oc hafði hann tvitogssesso vel scipaða. Foro þeir með því liði inn til Niðarholms oc lagu þar um nottina. Eptir um morgininn atto þeir tal sitt. villdi Calfr oc synir Erlings. at þeir særi avlo liði inn til boiarins oc leti þa s(c)eica at scavpuðo. en Þorbergr villdi at fyrst væri með veggð at farit oc lata boð bioða. Samþycþiz Finnir því oc sva Arni. Var þa þat afraðit. at þeir Finnir oc Arni foro fyrst til fundar við konung fair menn saman. Konungr hafði þa spurt um siolmenni þat er þeir havðo. oc var hann helldr styggr i roðunni þeirra. Finnir bavð boð fyrir Þorberg oc sva fyrir Stein. bavð hann at konungr scylldi fe gera sva mikit sem hann villdi. enn Þorbergr hafa lanzvist oc veizlor sinar. Steinn lifs grið oc lima. Konungr svarar. Sva liz mer sem þessi for myni vera heiman gor. at þer munuð nu þycþiaz hafa half rað við mic eða meirr. En þess mun mic sizt vara af yðr brøðrom. at er myndit með her fara i moti mer. kenni ec rað þessi. at þeir Jaðarbyggvar muno hafa upp hafit. En ecki þarf mer fe at bioða. þa svarar Finnir. Ecki havfu ver brøðr fyrir þa save haft liðsamnat. at ver mynim ofrið yðr bioða konungr. helldr berr hitt til at ver viliom yðr konungr fyrst bioða vara þionosto. En ef þer neitið því oc etlið Þorbergi noccora afarcosti. þa muno ver fara allir með lið þat er ver havfum a fund Knutz ens rica. þa leit konungrenn við honom oc mælti. Ef þer brøðr vilið veita mer swardaga til þess at fylgia mer innan landz oc utan lanz oc sciliaz eigi við mic nema mitt lof oc leyfi se til. eigi scoløð ier leyna mic ef þer vituð mer raðin svicrøði. þa vil ec taca sætt af yðr. Siðan for Finnir aptr til lips sins oc sagði þessa costi er konungr hafði gort þeim. Bera þeir nu saman orþ sín. sagði Þorbergr at hann vill þenna cost fyrir sina havnd. Em ec ofuss sagði hann at flyia af eignom minum oc sæcia til utlendra havfþingia. etla ec mer muno avallt at sòmþ at fylgia Olafi konungi oc vera þar sem hann er. þa svarar Kalfr. Qngva eiða mun ec vinna konungi. en vera þa eina hrið i landi er ec helld veizlom minum oc avþrom metorðum oc konungr vill vera vin minn. oc er þat minn vili at sva giori ver allir. Finnir svarar. Til þess mun ec raða. at lata Olaf konung einn raða scildavgom okcar i milli. Arni Arna son segir sva. En ec em raðinn til þess at fylgia þer Þorbergr brøðir. þottu vilir beriaz við konung. þa scal ec eigi við þic sciliaz er þu tekr betra rað. oc mun ec fylgia ycr Finni oc taca þann cost sem þit set ycr til handa. Gengu þeir þa þrir brøðr a eitt scip Þorbergr Finnir oc Arni oc reru inn til boiar. oc siðan gengo þeir u konungs fund. For þa fram þetta satmal. at þeir brøðr svorðo

konungi eiða. Þa leitaði Þorbergr Steini settar við konung. Enn konungr sagði. at Steinn scylldi fara i friði fyrir honom hvert er hann villdi. en ecki mun hann með mer vera síðan segir hann. Þa foro þeir Þorbergr ut til liðs sins. For þa Kalfr inn a Eggio. enn Finnur for til konungs. enn Þorbergr oc annat lið þeirra for heim suðr. Steinn for suðr með sonom Erlings. Oc um varið snemma for hann vestr til Englanz oc síðan til handa Knuti enom ríka. oc var með honom lengi i goðo yfirleti.

Fra Finni oc Þori hvnd.

129. Þa er Finnur Arna son hafði litla rið dvaliz með Olafi konungi. var þat einnhvern dag at konungr callaði Finn til tals við sic oc enn fleiri menn. Þa er hann var vanr at hafa við raþagiorðir sínar. Þa toc konungr til mals oc sagði sva. Su raðagiorð stadfestiz i scapi mer. at ec ęlla i var at biðða ut leiðangri af landi avllo beði at liði oc at scipum. oc fara síþan með her þann i mot Knuti enom ríka. Þvi at ec veit um tilcall þat er hann hefir upp hafit til ríkis i hendr mer. at hann mon eigi ętla at hafa þat fyrir hegomamal. Nu er þer þat at segia Finnur Arna son. at ec vil at þu farir sendiferð mína norðr ■ Halogaland oc hafir þar utboð. biðir ut almenning at liði oc at scipum oc stefnir þvi liði til motz við mic til Agðaness. Síþan nefndi konungr aðra menn til oc senndi suma inn i Þrandheim en suma suðr i land. sva at hann lét þetta boþ fara um land allt. Þat er at segia fra favr Finnz. at hann hafði scuto oc a ngr .xxx. manna. Enn er hann var buinn. for hann ferþar sinnar til þess er hann com ■ Halogaland. þa stefndi hann þing við buennðr. bar þa vpp konungs eyrenndi oc crafði leiðangrs. Buennðr atto i herapi scip stor leiþangrsfoðr. scipuðuz þeir (við) orzenndingar konungs oc biqggo¹ scip sín. Enn er Finnur sotti norðr ■ Halogaland. þa atti hann þing. enn senndi menn sína fra ser at crefia utboðsins. þar er honom syndiz þat. Finnur sendi menn i Biarcey til Þoris hunnz. lét þar crefia leiðangrs sem annars staðar. Enn er Þori comu boð konungs. þa bioz hann til ferþar oc scipaði af huskavrllum sínom scip þat er hann hafði haft aðr um sumarit til Biarmalanz. bio hann með sínum eins costnaði. Finnur stefndi saman Haleygunum i Vagum ęllum þeim er norðr voro þaðan. Como þeir saman vm varit (með) lið mikít. oc biðu allir til þess er Finnur com norðr. var þa oc þar cominn Þorir hunndr. Enn er Finnur com. lét hann þegar blasa til husþings leiðangrsliði ęllu. En a þvi þingi syndu menn vapn sín. sva var þa oc

¹) r. f. biqggio

rannzakat utboð i hverri scipreiðu. Enn er þat var greitt. þa melli Finn timer. þic vil ec at þesso qveþia þorir hundr. hvert boð villtu bioða Olafi konungi fyrir astavku Karla hirþmannz hans eða fyrir ran þat er þu toct se konungs norðr i Leingiovic. Nu hefi ec umboð konungs til þessa mals. en ec vil nu vita svavr þin. þorir litaþez nu um oc sa til hvarrartveggio handar ser standa marga menn alvapnaða. kenndi þar Gunnstein oc siqlða annarra frenda Karla. þa melli þorir. Sciot cro hoþ min Finn timer. at ec vil mal allt festa á konungs dom. þat er honom þyckir af við mic. Finn timer svarar. Hitt er nu venst. at þer sé minni virðingar af unnt. þvi at nu mun verþa festa minn dom a ef settaþ scal. þorir svarar. þa glla ec enn allvel comit. oc scal þat ecki undan draga. Geck þa þorir fram til festo oc scilþi Finn timer þat mal fyrir allt. Siþan sagþi Finn timer upp setlina. at þorir scyldi gialda konungi .x. mercr gullz. enn Gunnsteini oc þeim frendum aðrar .x. mercr. enn fyrir rán oc fescaða enar þriþiu .x. mercr. en gialda upp nu þegar. segir hann. þorir svarar. þetta er micit segiald. (Finn timer segir.) Hinn er annarr costr at locit se sett allri. þorir melli. sagði at Finn timer myndi lia honom þeirra fresta at hann leitaði lana af sveitvngum sinum. Finn timer bað hann gialda þar i stað. oc þo vm fram at þorir scylldi fram selia menit þat et mickla er hann toc af Carla davðum. þorir qvez ecci men hafa tekit. þa geck fram Gunnsteinn oc sagði. at Carli hafði men a halsi þa er þeir scilþuz. en þa var a bravto er ver tocom lic hans. þorir segir at hann hefði ecki huga leitt of men þat. en þótt ver hefðim nocot men. þa mon þat heima liggia i Biarcey. þa setti Finn timer spiozodd fyrir briost þori oc melli. at hann scyldi þa fram selia menit. þorir toc þa menit af halsi ser oc selldi Finni. Siþan sneri þorir a bravt oc gecc ut a scip sitt. Finn timer gecc eftir honom ut a scipit oc mart manna með honom. Gecc Finn timer eptir scipinu oc toco þeir upp rumin. enn við siglo sa þeir undir þilium niþri tunnorr .ii. miclar sva at þeim þótti mikel furða at. Finn timer spurþi hvat i tunnvm þeim var. þorir sagði at þar la i dryccer hans. Finn timer melli. Hvi gefr þu oss eigi at drecca felagsmavnnom. sva mikinn drycc sem þer hafit. þorir melli við mann sinn. at renna scylldi ór tunn-onni i bolla. Siþan var þeim Finni gefit at drecca. oc var þat enn bezti dryccer. þa bað Finn timer þori reiþa feit. þorir geck eptir scipino fram oc aþtr oc talapi við menn ymsa. Finn timer callaði bað hann bera fram feit. þorir bað hann fara upp a land oc qvez þar myndo greiða. þa geck Finn timer a land upp oc hans menn. þa com þar þorir oc greiddi silfr. var þa reitt ór einom sioð .x. mercr vegnar. þa let hann fram knytiscavta marga. voro i sumom mavre vegin. sumom half eþa

avrar noccorir. Þorir mælti. Þetta er lánsef er ymser menn hafa lét mer. því at uppi gæla ec scotsilfr(r) miðr þat er ec a. Síðan gekk þorir a scip ut. Enn er hann com aþ(r), reidi hann silfrít smám oc smám. Þa leið a daginn. Enn þegar er þingino sleit, þa gengo menn til scipa sinna oc biðggvz til bráttlöggu, tócu þa menn at sigla þegar er búnir voro, com þa sva at flestir menn hafðo siglt. Sa Finnrr þa at þyntiz lið vm hann, kavlloðo menn þa a hann oc báðo hann verða buinn. Var þa enn eigi greidr einn þriðjungur fjarins. Þa mælti Finnrr. Seint gengr þorir greizlan, se ec at þer þyckir micít fyrir at greiða feít, skal oc nu kyrt lata vera fyrst, scalltu nu gíalda konungi þat er eptir er. Stóð þa Finnrr up oc sneri þa a brátt. Þorir mælti. Vel þycci mer þat Finnrr at vit scilim, en vilia skal ec til hafa at gíalda sculld þessa, sva at konungi þycci eigi vargollit oc báðum ykr. Þa gekk Finnrr til scip(s) sins oc sigldi fram eptir liði sino. Þorir varð seint buinn or hafninni. Enn er segl þeirra com upp, þa hældo þeir ut um Vestfirð oc síðan a haf ut, oc sva suðr með landi at sér var i miðium hliðom eða stundum vatnaði land, lét sva ganga suðr allt þar til er hann sigldi i Englanz haf oc com fram a Englandi, for síðan a fund Knuz konungs, oc tócu hann vel við honum. Com þa þat up, at þorir hafði þar of lavsafari, hafði þar þat se allt er þeir hafðo tecið a Biarmalandi hvarirtveggio oc Karli, enn i tunnum þeim enom miclom þa var þar botn scamt fra hinom botni, oc var þar milli dryckr, en tunnan sialf hvartveggi var full af gram scinnom oc biór oc safala. Var þorir þa með Knuti konungi, Finnrr Arna son fór með lið þat til Olafs konungs, sagði honum allt fra ferð sinni, oc sva þat at hann qvez hyggia at þorir væri ór landi farinn oc vestr til Englanz a fund Knuz konungs, oc gæla ec hann muno vera oss alloþarfan. Konungur segir. Trúi ec því at þorir mun oss vera ovin, oc þycki mer hann avallt betri firr mer enn nerr.

Fra Asmundi Grankels syni.

130. Asmundr Grankels son hafði verit þann vetr a Halogalandi i syslo Finnz oc var heima með feðr sinum Grankeli. Þar liggir til hafs ut ver, er bæði var sela at veiða oc fugla, eggver oc fiskever, en þat hafði legít at forno fari til bóiar þess er Grankell atti. En Harekr ór þíotto veitti þar tilcall, var þa sva comit, at hann hafði haft af verino avll gavgn noccor misseri, en þa þóttiz Asmundr oc þeir feðgar hafa travst af konungi til allra rettra mala. Foro þeir þa báðir feðgar of varit a fund Harecs oc sagði honum orð oc iartegnir Olafs

konungs. at Harecr scyldi lata af tilcalli of verit. Harekr svaraði því þungliga. sagði at Asmundr fór með slíco røgi til konungs oc avþro. hefi ec avll sannendi til mins mals. scyldir þv Asmundr kunna at etla þer hóf. þottu þyckiz nu micill fyrir þer. er þu hefir konungs travst. er sva oc ef þer scal lyða at drepa suma havðingia oc at gera at obotamavnnom. en røna oss er enn þottumz fyrr meirr kunna at hallda til fullz. þo at oss veri iasnbornir menn. En nu er þat allfiarri at ier set iasnaðarmenn minir fyrir ettar sakir. Asmundr svarar. þess kenna margir af þer Harekr. at þu ert frendstorr oc ofreðlis-maðr. sitia margir of scavrpum lut fyrir þer. En þo er þat lieligast. at þu Harecr verþir i annan stað til at leita at hafa fram oiofnuð en við oss. eþa taca sva miqe allaga sem þetta er. Scilþuz þeir siðan. Harekr sendi huscarla sina .x. eþa .xii. með roðrarferio noccora miela. þeir foro i verit. toco þar allz conar veiðifang oc loðu feriona. Enn er þeir voro bravt bvnir. þa com þar at þeim Asmundr Grankels son með .xxx. manna. oc bað þa lavst lata fang þat allt. Huscarlar Harecs svoroðo vm þat heldr obratt. Siþan veitto þeir Asmundr þeim atgavngo. kenndi þa liðs munar. voro huscarlar Harecs sumir barðir sumer serþir sumir a caf reknir. oc feigr allr borinn af scipi þeirra. oc havðo þeir Asmundr þat með sér. Comu huscarlar Harecs heim við sva buit oc savgðu Hareki fra ferþ sinni. Harecr svarar. Tiðendi þyccia nynemi avll. þetta hefir eigi fyrr gert verit at beria menn mina. Var þetta mal kyrt. oc lagði Harecr eigi orð i oc var enn catasti. Harecr lét bua um varit sneckio tvitogresso oc scipaði hus-cavrlom sinum. oc var þat scip allvel buit bæði at mavnnom oc avllom re(i)ða. Fór Harekr vm varit i leiðangr. Enn er hann fann Olaf konung. þa var oc þar fyrir Asmundr Grankels son. þa com kon-ungr a stefnolagi með Asmundi oc Hareki. oc setti hann þa. var festr a konungs domr. Siþan let Asmundr flytia fram vitni til þess at Gran-kell hafði att verit. dømþi konungr eptir því. Voro þa scavck mal-aefni. vrðo bótalavsir huscarlar Harecs. en dømþ verit til handa Grankeli. Harekr segir at honom var scamlavst at hlita konungs domi hverngan veg er mal þat scapaðiz siðan.

Fra þoroddi Snorra syni.

131. Þoroddr Snora son hafði dvalz i Noregi at raði Olafs konungs. þa er Gellir Þorkels son fecc leyfi at fara til Jslandz. sva sem (fyrr) var ritat. oc var hann þa með Olafi konungi oc unði illa ufrelsi því. er hann scyldi eigi fara ferþa sinna þangat er hann villdi. Avnd-

verþan vetr þan er Olafr konungr sat i Níþarosi. lysti konungr því at hann vill menn senda til Jamtalanþ at heimta scatt. en til farar þeirrar voro menn ufusir. því at af lífi voro tecnir sendimenn Olafs konungs þeir er hann hafði fyrr sent (með) þrandi hvíta oc þeir .xii. saman. sva sem fyrr var ritat. oc havðo Jamtr halldiz síðan i lýðscyldo unndir Svía konung. Þorodr Snora son þavz til þeirrar farar. því at hann hirþir þa litt hvat yfir hann gecc. ef hann fœri sialfraði. Þat þekþiz konungr. oc foro þeir Þorodr .xii. saman. þeir como fram avstr a Jamtalandi oc sotto heim þann mann er Þorarrinn er nefndr. hann var þar lavgmaðr oc metordamaðr mestr. þeir fengo þar goðar vi(ð)tqur. Enn er þeir havðo þar dvalz litla hriþ. þa þoro þeir up eyrendi sin fyrir Þorar. Hann segir at fyrir þeim svorom reðu avngum mun miðr en hann aðrir lannsmenn oc havþingiar. oc qvað þings scylldo til qveþia. Var sva gort at þingboð var up scorit oc stefnt þing siolment. For Þorarrinn til þings. en sendimenn dvavþuz meþan at hans. Þorarr bar up mal þetta fyr alþýðo. en þat com samt með þeim avllom. at þeir villdo eingi scatt gialda Noregs konungi. enn sendimennina villdo sumir hengia lata. en sumir lata hafa til blotz. En hitt var af raðit. at þeim scyldi hallda þar til þess er þar komi systlummenn Svía konungs. scylldo þeir þa stafa fyrir þeim slict er þeir villdi með raði lannzmannna. en gera hitt yfirbragð á. at sendimenn vœri vel halldnir oc þeir fyrir því dvaldir. at þeir scylldi seatzens biða. oc scylldi scripta þeim a vistir .ii. oc .ii. saman. Þoroddr var með annan mann at Þorars. þar var iolaveitzla micil oc samburþaravt. Margir voro buendr þar i þorpino oc drucku þeir allir samt um iolin. Annat þorp var þáþan scant. þar bio magr Þorars rier oc avðigr. hann atti son roscinn. þeir magar scylldo drecka half iol at hvars þeirra oc fyrr at Þorars. þeir magar druckuz a. en Þorodr oc buanda son. oc var capdryckia. oc um qvelldit kapmæli oc manniqfnuðr með Norðmavanom oc Sviom. oc því nœst um konunga þeirra bæði þa er fyrr havðo verit oc þessa er nu voro. oc sva þav scripti er verit havðo landa i milli i manndrapom oc ranom þeim er verit havðo milli landa. þa mælti buanda son. Ef varir konungar hafa fleiri menn latit. þa muno systlommenn Svía konungs iafna þat með .xii. manna siorvi. þa er þeir coma sunnan eptir iol. oc vituð er ogerla veslir menn til hvers er (e)rot dvaldir. Þorodr hugsaði sitt mal. oc margir drogo glott at oc fundo þeim hneyxliyrði oc konungi þeirra. For þat þa oleynt er avt mælti með þeim Jamtom. er Þorodr hafði aðr ecki grvnað. Eptir um dag toco þeir Þoroddr avll clæði sin oc vapn oc lavgðo ser til handargagns. Eptir of noltina er menn voro

sofnaðir. liopo þeir bravt til scogar. Um morgininn eptir er menn urðo varir við bravthlavp þeirra. foro menn eptir þeim með sporhunnanda oc hitto þa i scógi. er þeir hafðu folgiz. oc hafðu þa heim oc i scemmo. Þar var gravf divp. voro þeir þar i latnir oc hurð læst fyrir. hafðu þeir litinn mat oc engi cleði nema sin. Oc er como mið iol. for þorarr oc allir frelsingiar með honom til mags sins. scyllði hann þar drecka enn öfra lut iolanna. Þrelar þorars scylldo gæta grafarennar. En þeim var dryccr ætlaðr þa gnogr. en þeir stillto litt dryck(i)unni oc giorðu sic avloða þegar of qvelldit. Enn er þeir þottuz fulldrucnir. þa mæltu þeir sin i milli er mat scylldo sêra grafarmavnnom. at þa scyllði ecki scorta. Þoroddr qvað qvæði oc scemti þrelonum. en þeir qvaþo hann myndo vera virþamann oc gafu honom kerti miqc mikit oc log á. þa como þeir þrelarnir ut er aðr voro inni. oc cavlluþu acafliga at hinir scyllði inn fara. En þeir voro hvarirtveggio avloðir. sva at þeir lucu hvarki aptr gravfina ne scemmona. þa ristu þeir þorodr i sunndr i streingi felldi sina oc knyttlo saman oc giorðu noða af enndanum oc cavstuðo vp ■ scemmogolfit. Þat vaðiz of avrku fot einn oc varþ fast. þeir leituðu þa til upp at fara. lyfti þoroddr favronavt sinum up til þess er hann stoð á avxlum honom. siþan las hann sic up i gavgnum glugginn. þa scorti eigi reip i scemmunni. oc let hann þa ofan siga moti þoroddi. Enn er hann scyllði draga þorodd up. þa fecc hann hvergi comit honom. þa mælti þoroddr. at hann (scyllðr) casta reipino yfir bita þann er var i husino en gera lyckio ■ endanum. bera þar i viðu oc griot. sva at þat væri meirr en iafnvæggi hans. Hann gerði sva. foro þa sigrin ofan i gravfina en þorodr up. þeir toco ser þar cleði i scemmunni sem þeir þurptu. þar voro inni hrei(n)stavcur noccorar. oc scaro þeir af sit-iarnar oc bunndo avfgar unndir fêtr ser. En aðr þeir fêri bravt. þa lavgðu þeir elld i cornhlavðu micla er þar var. oc hliopo siþan bravt i niþamyrkri. Hlaþan brann oc mart annarra husa i þorpino. þeir þoroddr foro alla nott a eyðimerer en faluz at degi. Of morgininn var sacnat þeirra. var þa farit með sporhunnanda at leita þeirra alla vega fra þœnum. En hundarnir raveðu sporit aptr til bæiarins. þvi at þeir kenndo af hrei(n)sfitionum oc raveþo þangat sporit sem clavfirnar hafðu vitat af hrei(n)sfitionum. oc varþ ecki leitit þeirra. þeir þorodr foro lengi a eyþimavrcom oc como eitt qveld at litlum husabœ oc gengo þar inn. Þar sat inni karlmaðr oc cona við elld. nefndiz hann þorir. en sagði at su var cona hans er þar sat. oc sva at þav atto husacoþ þav. bavð buandi þeim þar at vera. en þeir þago þat. Hann sagði þeim. at þvi var hann þar cominn. at hann hafði flyit

or bygðinni fyrir viga sacar. Var þeim þorodi unninn goðr beini. mavtuðuz þav avll við elldinn. Síðan var buit um þa þorod þar i seti. oc laugþuz þeir til svefns. En þa var enn logi a elldinum. þa sa þorodr at þar gecc fram maðr ór avþru husi. oc hafði hann engi mann set iafnmikinn. Sa maðr hafði scallaz clēði buin gullhlavðum oc var enn vegligsti synum. þorodr heyrði at hann avitaði þav of þat. er þav toco við gestom. er havfðo varliga ser matbiorg. Hvsfreyia svarar. Verðu eigi reiðr broþir. sialldan hefir þetta at moti borit. Villtu veita helldr þeim noccora gagnsmuni. þotti mer þat rað. þvi at þu ert betr til förr en vit. þorodr heyrði þann micla mann nefndan Arnliot gellina. oc sva a(l) husfreyia var systir hans. þorodr hafði heyrt getit Arnlioz. oc þar með at hann var enn mesti stigamaðr oc illvirki. Svafu þeir þorodr um nott. þvi at þeir voro mœddir aðr af gavngo. Enn er lifa myndi þriþiungr nētr. þa com þar Arnliotr. bað þa up standa oc buaz ferþar sinnar. þeir þorodr stoðo þegar up oc clēdduz. var þeim gefinn daggurþr. Síðan fecc þorir þeim scið hvar-umtveggia. Arnliotr rez til ferþar með þeim. steig hann a scið. voro þav bæði breið oc lavng. En þegar er Arnliotr lavst við geislinum. þa var hann hvar fiarr(i) þeim. þa beið hann oc mēlti. at þeir myndi hvergi comaz at sva buno. bað hann þa stiga a sciþin með ser. þeir gorðu sva. fór þoroddr nētri honom oc hellt ser unndir belti Arnlioz. en forunavtr þorodz hellt honom. Screið Arnliotr þa sva hart sem hann föri lavss. þeir como til salv(huss) noccors er þriþiungr var af nott. drapu þeir ser þar elld oc bioggu til matar. Enn er þeir mavtuðuz þa mēlti Arnliotr. bað þa øngo niðr casta af matnum hvarki beinom ne mola. Arnliotr toc ór secc sino(m) silfrdisc einn oc mataðiz hann þar af. Enn er þeir mavtuðuz oc voro mettir. þa hirði Arnliotr leifar þeirra. Siðan biogguz þeir til recna. J annan enda hvssins var lopt uppi a þvertriam. foro þeir Arnliotr up a loptit oc lavgþuz þar til svefns. Arnliotr hafði havggspiot mikit. oc var falrinn gullrekinn. en scaptit sva at toc hendi til fals. en hann var sverþi gyrðr. þeir havfðo bæði vapn sin oc clēði uppi a loptino hia ser. Arnliotr bað þa vera hlíðsama. hann la fremstr a loptinu. Litlu siðarr comu þar til hussins menn .xii. voro þat cavpmenn. foro þeir til Jamtalanaz með varning sinn. Enn er (þeir) comv i husit. giorðu þeir um sic glavm mikinn oc voro catir. gorðu fyrir ser ellda stora. Enn er þeir mavtuðuz. þa cavstuðu þeir ut beinom avllum. Síðan biogguz þeir til recna oc lavgðuz niðr i seti þar við elldinn. Enn er þeir havfðo litla hrið sofit. þa com þar til hussins trollcona mikil. Enn er hon com inn. sopaðiz hon um fast. toc beinin oc allt þat er

henni þotti ett oc slo í mvnn ser. síþan greip hon mann þann er nęstr henni var. reif oc sleit allan (oc) castaði a elldinn. Þa vavkn- uðo þeir aprir oc við illan dravm oc liopo up. enn hon førði¹ til heliar hvern at avþrom. sva at einn var eptir a lifi. Liop sa innar undir loptit oc callaði til hialpar ser. ef naccvat veri þess i loptino at honom myndi duga. Arnliotr seilldiz til. toc i herþar honom oc kippi up i loptit. Þa sloz hon fram at elldinum oc toc at eta menn þa er steicþir voro. Þa stoð Arnliotr up oc greip spiot sitt oc setti milli herþa henni. sva at ut liop oddrinn um briostið. Hon braz við hart oc qvað við illiliga oc liop ut. Arnlioti varþ lavst spiotit. oc hafði hon þat með ser ■ bravt. Arnliotr gecc til oc ruddi vt hręum manna. setti fyrir scalann hurþ oc gętti. þvi at hon hafpi þat allt fra brotit er hon liop ut. Svafo þeir þa þat er eptir var nętrinnar. Enn er lysti. stoðo þeir upp. atu þa fyrst mat sinn. Enn er þeir havfðu mataz. męlti Arnliotr. Nu mun(u) ver her sciliaz. scolað er nu fara eptir acbravt þessi. er þeir foro i ger hingat kavpmenninir. enn ec vil leita spioz mins. Mon ec hafa at vercavpi þat er mer þykceir fenytt af fe þvi er þessir menn hata att. Scalltu þorodr bera qveþio mina Olafi konungi. oc seg honom þat at hann er sva maðr at mer er mest forvitni a at hitta. en qveþia min mun honom þykia ensceis verþ. Toc hann up silfrdiscinn oc strave með ducnum oc męltti. Førþu kon- ungi disc þenna. seg at þat er qveþia min. Síþan biogguz þeir til ferþar hvarirtveggio. oc scilþuz þeir at sva buno. Fór þorodr oc þeir forunavtar oc sva sa maðr er undan hafði comiz af þeim for- unavtum cavpmavnnum. Fór þorodr til þess er hann fann Olaf kon- ung i cavpangi. oc sagpi honom allt fra ferþum sinom. bar honom qveþio Arnlioð oc førpi honom silfrdisc. Konungr segir. at þat var illa er Arnliotr hafði eigi farit a hans funnd. oc er scaði mikill er sva illt scyildi leggiaz fyr sva goðan dreng oc merkiligan mann. Þoroddr var síþan með Olafi konungi þat er eptir var vetrar. oc fece þa leyfi af honom at fara til Jslandz um sumarit eptir. Scilþuz þeir Olaf konungr þa með vinatto.

Fra leiðangrs ferð Olafs konungs.

132. Olaf konungr bioz um varit ór Niðarosi. oc droz lið at honom mikit bæði þar ór þrandheimi oc sva norþan or landi. Enn er hann var buinn ferþar sinnar. þa for hann með liþino fyrst suðr² a Møri oc heimti þar saman leiðangrs lið oc sva or Ravmsdal. Síðan

¹) r. f. førði ²) r. f. sunnan

for hann a Sunnmøri. Hann la lengi i Hereyiom oc beið (liðs) sins. atti þa optlega husþing. com þar mart til eyrna honom. þat er honom þotti umræða þurfa. þat var a einu husþingi er hann atti. at hann hafði þat mal i munni. sagði fra mannsæða þeim er hann hafði latit af Fereyiom. enn scattr sa segir hann er þeir hafa mer heilit. þa komr ecki fram. Nu gæta ec enn þangat menn at senda eptir scattinum. Veye konungr þessu mali til ymissa manna naqvvat. at til þeirrar ferþar scylldu raðaz. En þar comu þav svavr i mot. at allir menn tavlþuz undan forinni. þa stoð up maðr a þingino mikill oc allvavrpuligr. sa hafði ravþan kyrtil hialm n havði gyrðr sverþi havggspiot mikit i hendi. hann toc til mals. þat er satt at segia qvað hann. at her er mikill munr manna. er hafit konung goðan en hann drengi illa. er neiqveþit senndiferþ eina er hann byr yðr. en þegit aðr af honom vingiafar oc marga sémilega lvti¹. En ec hefi verit her til engi uin konungs þessa. hefir hann oc verit uvin minn. telr hann at sacar se til þess. Nu vil ec biona þer konungr at fara ferþ þessa. ef ecki ero villdari song a. Konungr svarar. Hverr er þessi maðr enn drengiligi er svarar mali mino. Giorir þu mikinn mun avþrvn mavnnom þeim er her ero. er þu byðz til ferþar. en þeir tavlðuz vnndan er ec hugða at vel myndi hafa viðr scipaz. En ec kann n þer engi deili oc eigi veit ec nafn þitt. Hann svarar sva. at nafn mitt er ecki vant konungr. þess er mer vqn at þu mynir mic heyrt hafa nefndan. ec em callaðr Karl mörsci. Konungr svarar. Sva er þat Carl. heyrt (hefi) ec þic nefndan fyrr. oc er þat satt at segia. at verit hafa þer stundir ef fundi ocra hefði saman borit. er þu myndir ecki cunna segia fra tiðendum. Enn nu vil ec eigi verr hafa en þu. er þu byðr mer liþsemþ þina. at leggja eigi þar at móti þave oc avfuso. Scalltu Karl coma til min oc vera i boði mino i dag. scola við þa roða þella mal. Karl segir at sva scylldi vera.

Fra Carli mörsea.

133. Karl enn mörsci hafði verit vikingr oc enn mesti ransmaðr. oc hafði konungr miqc opt gerva menn til hans oc villdi hann af lifi taca. En Carl var maðr gtstorr oc mikill athafnarmaðr. iþrottamaðr oc atgervimaðr of marga luti. Enn er Karl var raðinn til ferþar þessar. þa toc konungr hann i sett oc því næst oc i kerleic. let bua ferþ hans sem bezt. voro þeir a scipino ner .xx. menn. Konungr gerþi orðsendingar til vina sinna i Fereyiar. sendi Karl til halldz oc travz

¹) r. f. lyti

þar er var Leifr Avzurar son oc Gilli lqgsavgomaðr. sendi til þess iartegnir sínar. For Karl þegar er hann var buinn. byriapi þeim vel oc como til Fgrevia oc lav(g)ðu i þorshavfn i Stravmsey. Síþan var þar þing stefnt oc com þar fiolment. þar com þrandr or Gavtu með flocc mikin. þar com oc Leifr oc Gilli. havðu þeir oc fiolmennir mikit. Enn er þeir havfðu tialldat oc umbuiz. þa gengo þeir til fundar við Karl mersca. voro þar qveþior goðar. Síþan bar Karl fram orð oc iartegnir Olafs konungs oc ummeli til þeirra Leifs oc Gilla. Þeir toco því vel oc buðu Karli til sín oc at flytia ørendi hans oc veita honum slict travst sem þeir hefði favng a. Hann toc því þaksamliga. Litlo síðarr com þar þrandr oc fagnaði þeim vel Karli. Ec em sagði hann seginn orðinn. er slier drengr hefir comit hingat til landz vars með eyrendi konungs vars. er ver erom allir scylldir til unndir at standa. Vil ec ekei annat Karli en þu farir til mín til vetrvistar. oc þat með þer þins liðs allt er þinn vegr veri þa meiri en aþr. Karl svarar. at hann var aðr raðinn at fara til Leifs. en ec mynda elligar segir hann fusliga þiggia þetta boð. þrandr svarar. þa mun Leifi avðit vegsmuna af þessu. enn ero noccorir aðrir lutir þa. þeir er ec mega sva gera at yðr se¹ liðsemþ at. Karl svarar. at honum þotti micit i veitt. at þrandr drögi saman scattinn um Austrey oc sva of allar norðreyiar. þrandr segir at þat var scyllt oc heimillt. at hann veitti þann beina at eyrendi konungs. Gecc þrandr þa aptr til buþar sinnar. Varð u því þingi ecki fleira til tiþenda. For Karl til vistar með Leifi Avzurar syni oc var hann þar of vetrinn eptir. Heimti Leifr scatt saman af Stravmsey oc of allar eyiar suðr þáþan. Vm varit eptir fecc þrandr or Gavto vanheilso mikla. hafði avgnaþunga oc þo enn cramar aðrar. en þo bioz hann at fara til þings sem vanndi hans var. Enn er hann com u þingit oc buð hans var tiqllduð. þa let hann tiallda unndir svavrtum tiqlldum innan af. til þess at þa væri siðr scirdrept. Enn er dagar noccorir voro liðnir af þingino. þa ganga þeir Leifr oc Karl til buðar þrandar oc voro fiolmennir. Enn er þeir coma at buðinni. þa stoðo þar uti noccorir menn. Leifr spurði hvart þrandr væri inni i buðinni. Þeir savgðu at hann var þar. Leifr mælti at þeir scylldu biðia þrand ut ganga. eigu vit Karl eyrendi við hann. segir hann. Enn er þeir menn comu aptr. þa savgðu þeir at þrandr hafði þann avgnaver. er hann matti eigi út coma. oc bað hann Leifr at þu scylldir inn ganga. Leifr mælti við foronavta sína. at þeir scylldi fara varliga er þeir kœmi i buðina. þreyngvaz eigi. gangi sa fyrstr út er síðarst gengr inn. Leif(r) gecc fyrst inn. en þar næst

¹⁾ r. f. re

Karl. þa hans foronavtar. oc foro með alvepni sem þa at þeir scyldi til bardaga buaz. Leifr gecc innar at enum svavrtum tiqlldum. spurði hvar þrandr vgeri. þrandr svarar oc heilsaði Leifi. Leifr toc qveþio hans. spurði siðan hvart (hann) hefði naccqvarn scatt heimt um norðreyiar. eþa hverr greiði þa myndi a vera of silfrit. þrandr svarar. sagði at eigi hafði honom þat ór hvg horfit. er þeir Karl hafðu røtt. oc sva at greiði myndi a verþa vm scattinn. her er sioðr Leifr er þu scallt við taca oc er fullr af silfri. Leifr saz um oc sa fatt manna i bvdinni. lago menn i pavllonom en faer sato up. Siðan gecc Leifr til þrandar oc toc við sioðinum oc bar utar i buðina. þar er liost var. oc steypði silfrino ofan a sciqlld sinn. rotaði i hendi sinni oc mællti. at Karl scyldu sia silfrit. þeir lito a um stund. þa spurði Karl hvernig Leifi syndiz feit. Hann svarar. þat hygg ec at hverr sa peningr er illr er i norðreyiom at her myni cominn. þrandr heyrði þetta oc mællti. Syniz þer eigi vel silfrit Leifr. Sva er segir hann. þrandr mællti. Eigi ero þeir meðalmanþingar frendr varir. er þeim ma til ensceis trva. ec hefi sent þa i var at heimta scatt norðr i eyiar. ec var at engo förr i vár. en þeir hafa tecit mutor af bvavndom at taka fals slict er eigi þyccir gialldgengt. oc er hitt vgenst Leifr at sia þetta silfr er goll diz hefir i landscyldir minar. Bar Leifr þa apr silfrit en toc við sioð avþrom oc bar þann til Karls. rannsacvþo þeir þat fe. Spurði Karl hverso Leifi syndiz þetta fe. Hann sagði at honom þotti þetta fe vant. oc eigi sva at um þer sculldir er uvandliga var fyrir mællt. at eigi yrði sli(c)t þa tekit. en eigi vil ec þetta fe konungi til handa taca. Maðr einn sa er la i pallinom kastaði felldi af hafði ser oc mællti. Satt er et fornqveþna. sva ergiz hverr sem elldiz. sva er þer oc þrandr. letr Karl enn mørsca reca fe fyrir þer i dag allan. þar var Gavtr enn ravþi. þrandr liop up við orð Gavtz oc varþ malóði. veitti þeim atavlor frændom sinom. en at lycþum mælti hann. at Leifr scyldi selia honom þat silfr. en tac her við sioð er landbuar minir hafa fört mer heim i var. en þott ec sia vscygn. þa er þo sialf havnd hollost. Maðr reis vp við avlboga er la i pallinom. þar var þorðr inn lagi. hann mællti. Eigi liotu ver meðalorðascac af honom Mørakarli. oc vgeri hann lavna fyrir verðr. Leifr toc við sioðnum oc bar enn fyrir Karl. sa þeir þat fe. mællti Leifr. Ecc i þarf lengi at sia a þetta fe. her er hverr penningr avþrom betri. oc viliom ver þetta fe hafa. fa þu þrandr til mann at sia reizlor. þrandr svarar. at honom þotti þa bazt til fengit. er Leifr sei fyrir hans hønd. Gengu þeir Leifr út oc scamt fra buþinni. settuz þa niðr oc reiddu þa silfrit. Karl toc hialm af hafði ser oc hellti þar i silfri því er

vegit var. þeir sa mann ganga hia ser oc hafði refði i hendi havtt síþan a havfþi heclo grøna berföttr. knytt linbrocum. hann setti niþr refðit i vavll oc gecc fra (oc melli). Seþu við Mørakarl at þer verþi eigi mein at refði minu. Litlo síþar com þar maðr lavpandi oc callaði acalliga ■ Leif Avzurar son. bað hann fara sem sciostat til buðar Gilla lavgsogumannz. þar liop inn of tialldscarar Sigurðr þorlacs son. oc hefir serðan buðarmann hans til olifis. Leifr liop þegar up oc gecc a bravt til fundar við Gilla. gecc með honom allt buðarlið hans. en Karl sat eptir. þeir avstmenninir stoðu i hring um hann. Gavtr ravði liop at oc hio með handeyxi yfir herþar mavnnom. oc com havgg þat i havfuð Karli. oc var sar þat ecki mikit. Þorðr lagi greip up refðit er stoð i vellinum oc lustr a ofan avxarhamarinn. sva at avxin stoð i heila. þusti þa sioldi manna út ór buð þrandar. Karl var þaðan davðr borinn. þrandr lét illa yfir verki þesso oc bavð þo fe til sátta fyrir frendr sina. Leifr oc Gilli gengo at eptirmali. oc com þar eigi febotum fyrir. varð Sigurðr utlagr fyrir averca þann er hann veitti buðunavt Gilla. en Þorðr oc Gavtr fyr vig Karls. Avstmenn bioggu scip þat er Karl hafði haft þangat oc foro avstr a fund Olafs konungs. En þess varþ eigi avðit at Olafr konungr hefndi þessa við þrand eþa frendr hans. fyrir þeim ufriþi er þa hafði gorz i Noregi oc enn mvn¹ verþa fra sagt. Oc er nu lokit at segia fra þeim tíþendum er urðo af því er Olafr konungr heimti scatt af Fereyiom. En þa gorþuz deilor síþan i Fereyiom eptir vig Karls mørsca oc attuz þa við frendr (þrandar) ór Gavto oc Leifr Avzurar son. oc ero fra því storar frasnager.

(Fra leiðangri Olafs konungs).

134. Enn er fra því at segia er fyrr var up hafit. er Olafr konungr for með liði síno oc hafði leiðangr uti fyr landi. fylgðv honom þa allir lenndir menn norðan or landi nema Einarr þambarscelfir. hann hafði of kyrt setit heima at bvm sinom siðan er hann com i land. oc þionaði ecki konungi. Atti Einarr stormiclar eignir oc hellt sic þo veggamliga at hann hafði avngar konungs vezlor. Olafr konungr hellt liði síno suðr of Stað. droz þar enn til hans lið micit or heropum. þa haf(þi) Olafr konungr scip þat er hann hafþi gera latit aðr of vetrinn. er Visvndr var callaðr. allra scipa mest. var a framstafni visvnnðz havfuð gulli buit. þess getr Sighvatr scalld.

¹) r. f. myn

Lyngs bar fiskr til feingiar
flugstyggss sonar Tryggva
giolnar gvlli molno
guð villdi sva roðnar.

annan let a unnir
Olafr buinn hala
lavgr þo drygt inn digri
dyrs horn visund sporna.

For konungr þa svðr a Hqrðaland. Hann spurði þav tíþendi at Erlingr Scialgs son var or landi fariun oc hafði haft lið mikit. scip .iiii. eða .v. Hann hafði sialfr sceið eina micla. en synir hans .iii. tvitog-sessor oc havfðu siglt vestr til Englanz a funnd Knutz ens rika. For þa Olafr konungr avstr með landi oc hafði allmicit lið. Hann leidd(i) at spurningum ef menn vissi noccot til ferþar Knvz ens rika. en þat kunno allir segia at hann var a Englandi. en þat var oc sagt með. at hann hafði leiðangr úti oc gilaði til Noregs. En fyrir þa save er Olafr konungr hafði lið mikit. en hann fecc eigi et sanna spurt hvert scyldi stefna til fundar við Knvt. en mavnnom þotti ser illa gegna dvavl í einom stað með her sva mikinn. þa re(ð) hann þat af at sigla með herinn suðr til Danmercr. oc hafði þat lið allt með ser er honom þotti vigligast oc bezt var buit. en gaf hinom heimleyfi. Sva sem qveþit er.

Olafr knyr [unnd arum¹
orþsniallr visvund norðan

brytr annarr gramr vti
vanheim dreca sunnan.

Nu for þat lið heim er þotti minni fylgð i. hafði Olafr konungr þar lið mikit oc fritt. voro þar flestir lenndir menn or Noregi. nema þeir er aðr var sagt at or landi veri farnir eða eptir havfðu seze heima.

Hernaðr i Danmorc.

135. þa er Olafr konungr sigldi til Danmercr oc helit til Siqlanz. en er hann com þar tóe hann at heria veitti upgavngvr. var þa bæði landfolcit rent en sumt drepit. sumt var handtekit oc hvndit. slutt sva til scipa. en allt flypi þat er þvi com vit. oc varþ engi viðstaða. Giorði Olafr konungr þar it mesta hervirki. Enn er Olafr konungr var a Siqlandi. þa spurði hann þav tíþendi. at Avnundr Olafs son konungr hafði úti leiþangr oc for með her mikinn avstan fyr Scani oc heriaði hann þar. Varþ þa bert um rapagerþir þer (er) Olafr konungr oc Avnundr konungr havfðu haft i Elfinni. þa er þeir gorrðu samband sitt oc vinattu. at þeir scylldu baðir veita motstavðu Knuti konungi. For Avnundr konungr til þess er hann fann Olaf konung mag sinn. Enn er þeir hittuz. þa giora þeir þat bert bæði fyr sinu liði oc lanndfolcino. at þeir glla unndir sic at leggja Danmorc.

¹⁾ r. f. unndrum

oc beiða ser viðtavo af lanzmavnnom. En þat var sem viðá sinnaz dæmi til. at þa er landfolkit varþ fyrir hernaði oc fêr eigi styrc til viðtöku. þa iata flestir avllom þeim alavgum er ser kavpa frið i. Var þa sva. at margir menn ganga til handa þeim konungum. oc iatvðu þeim lýþni. lavgðv þeir landit viðá vnnidir sic þar er þeir foro. en herioþu at avðrvm costi. Sighvatr scalld getr þessa hernaþar i drapu þeirri er hann orti vm Knut inn rica.

Kntr var und himnom
hygg ec ett al frett
Harallz í her
hug vel duga.
let lyrgavtu
lið svör ór Nið
Olafr iofvrr
arsell fara.

Þorðu norðan
namz þat með gram
til slez svalir
Silvnz¹ kilir.
enn með annan
Avnundr Davnm
a hendr at há
her sønsan ferr.

Fra Knuti enom rica.

136. Kntr enn riki hafði spurt vestr til Englanz at Olafr Noregs konungr hafði leiðangr vti. sva oc þat at hann fór með liði þvi til Danmercer oc þar var ofriðr i riki hans. Toc þa Knutr konungr liði at samna. droz þar bratt saman herr mikill oc fiolþi scipa. var Hacon iarll annarr² havfvðsmaðr fyrir þeim her. Sighvatr scalld com þat sumar til Englanz vestan ór Rvðv af Vallandi. oc sa maðr með honom er Bergr het. þeir havfðu þangat farit cavpferð it fyrra sumar. Sig-hvatr orti flocc þann er callaðr var Vestrfararvisor. oc er þetta uphaf at.

Bergr havfvm minnzc hve margan
morgvn Rvþv borgar

bavrð let ec í fqr fyrþa
fest við arm enn vestra.

Enn er Sighvatr com til Englanz. þa fór hann þegar ■ fund Knuz konungs oc villdi beiþa ser orlofs at fara til Noregs. Knutr konungr hafði sett bann fyrir cavpscip avll fyrr en hann hefði buit her sinn. Enn er Sighvatr com til konungs. þa gecc hann til herbergis þess er konungr var inni. þa var herbergit læst oc stoð hann lengi úti. Enn er hann hitti konung. þa fecc hann lof sem hann beiddi. þa qvað hann.

Vtan varþ ec aðr en Jota
andspilli fecc ec stillis
mæld sa er her fyr havildi
husdyrr fyrir spyriaz.

[enn eyrendi oro³
attungr í sal knati
Gorms ber ec opt ■ armi
iarnstvevr vel lvea.

En er Sighvatr varþ þess varr. at Knutr konungr byr herferþ ■ hendr Olafi konungi oc hann vissi hversv mikinn styrk Knutr konungr hafði. þa qvað Sighvatr.

¹) r. f. silur ²) r. f. annars ³) [mgl. Cod.

Avrr tegaz Olaf gerva	halldiz vavrör þo at villdit
allt hefir sa er fiorvalltan	varla Knutr oc iarlar
konungs davða mon ec kvipa	della er fyrst at ■ fialli
Knutr oc Hacon vti.	fundr .ef hann sialfr kœmz vndan.

Enn orti Sighvatr fleiri visor of ferþ þeirra Knuz oc Haconar. þa qvað hann enn.

Atti iarl at setta	þeir hafa fyrr af fari
allframr bvendr gamla	framt er Eirics kyn meira
oc þeir er optaz toco	havðum keypt en heiptir
Olaf at því mali.	Hacon saman myndi.

Fra Knuti konungi.

137. Knvtr enn riki hafði buit her sinn or landi. þa hafði hann of liðs oc scip furþyliga stor. hann sialfr hafði dreca þann er sva var mikill at .lx. var at rumatali. voro þar oc a havfvð gyllt a. Hacon iarl hafði annan dreca. var sa .xl. at rvmatali. voro þar oc á havfuð gvllbvin. en seglin bæði voro stavfvð avll með bla oc ravðv oc grøno. Avll voro scipin steind fyrir ofan sia. allr bvnaðr scipanna var enn glæsiligsti. Mavrg avnnor scip havðv þeir stór oc buin vel. Þess getr Sighvatr scalld i Knuz drapu.

Knvtr var vnd himnum	Oc barv i byr
han avstan fram	bla segl við ra
friþ fylkis niðr	dy(r) var daglings for
franeygr Dana.	drecar landreca.
sereið vestan viðr	en þeir er como
var glêstr sa er bar	kilir vestan til
vt andscota	vm leiþ liðv
Apalraðs þaðan.	Lima fiarþar brim.

Sva er sagt þa er Knvtr konungr helt her þeim envm micla vestan af Englandi oc com heilo avllo liði sino til Danmercer oc lagði til Limafiardar. var þar fyrir samnaðr mikill lanzmanna.

Fra Ulfi iarli Spracaleggs (syni).

138. Vlfr iarl Spracalegs son hafði settr verit til landvarnar i Danmorc þa er Knutr konungr for til Englanz. hafði hann sellt i hendr Vlfi son sinn þann er callaðr var Hqrðaknutr. Var þat it fyrra sumar sva sem aðr er ritat. En þegar er Knvtr konungr (var i brot. þa sagði Ulfr iarl at Knutr konungr) hafði boþit honom þat eyrendi at scilnaði þeirra. at hann vill at þeir taki til konungs yfir Danavellði Havrðaknut son hans. fece hann fyr þa savc hann oss i hendr. hefi ec segir hann oc margir aðrir her landzhqfþingiar

kert optliga þat fyrir Knvti konungi. at mavnnom þykir þat her i landi vanði mikill at sitia her konungslausir. er enom fyrrom konungom Dana þotti þat fyllræði at hafa konungdom yfir Dana velldi einu saman. en þa er en fyrri gfi var. reðu þessu riki margir konungar. En þo gorrðiz nv þat miclo meira vanndmeli en fyrr hefir verit. því at ver havfvm her til nat i friði at sitia af vtlendom havðingiom. en nv spyriom ver hitt. at Noregs konungr glli at heria ■ hendir oss. oc er mavnnom þo grvnr á at Svía konungr myni oc til þeirrar ferþar raðaz. en Knvtr konungr er nv a Englandi. Sifan bar iarl fram bref oc innsigli Knvz konungs. þav er savnnuðo allt þetta er iarl bar vp. þetta eyrendi stvddv margir aprir havþingiar. oc af þeirra fortavlom allra saman reð landfolkit þat af. at taca Havrðaknvt til konungs. oc var þat gort a því sama þingi. Enn i þessi raðagorð hafði verit vphafsmaðr Emma drottning. hafði hon latit gera bref þessi oc latit innsigla. hafði hon með bravgðum nat innsigli konungs. en hann sialfr var leyndr þessv avllo. Enn er þeir Havrðaknutr oc Vlfr iarl vrþv þess varir. at Olafr konungr var cominn norþan or Noregi með her mikinn. þa foro þeir til Jotlanz. því at þat er mest megin Dana veldis. scaro þeir þa up heravr oc stefndo saman her miclvm. Enn er þeir spurðu at Svía konungr var oc þar cominn með her sinn. þa þottvz þeir eigi hafa styrc til at leggja til bardaga við þa baða. þa helldv þeir samnaþinvm a Jotlandi oc gllvðv at veria þat land fyrir konungom. en scipaherinn drogo þeir allan saman i Limasirði. oc biðu sva Knvz konungs. Enn er þeir spurþv at Knvtr konungr var vestan cominn til Limasfarþar. þa gorþv þeir sendi(menn) til hans oc til drottningar Emmo. oc baðu at hon scylldi verþa vis hvart konungr var þeim reidr eþa eigi. oc lata þa þess verþa vara. Drottning røddi þat mal við konung oc segir sva. at Havrðaknvt son þeirra villdi bota avllo því er konungr villdi. ef hann hefði þat gort er konungi þotti moti scapi. Hann svaraði. sagði at Hqrðaknvt hafði ecci sinvm raþvm fram farit. hefir þat sva tekiz qvaþ hann sem vqn var at. er hann var barn at alldri oc vviti. er hann villdi konungr heita. oc vanda noccorn bar til handa honom. at land þetta allt myndi herscilldi farit oc leggiáz undir utlenda havþingia. ef eigi kōmi varr styrer til. Nv ef hann vill noccora selt við mic gera. þa fari hann ■ fvnnd minn oc leggi niðr hegomanafn þat. er hann hefir sic konung latit calla. Sendi sifan drottning þessi savmo orð til Havrðaknvz. oc þat þa með at hon bað at hann scylldi eigi þessa ferþ vndir hqfuð leggiáz. sagði sem var at hann myndi engi styrc til þess hafa at standa i mót feðr sinom. Enn er þessi orðsending com til Havrðaknutz. þa leitaði

hann raðs við iarl oc við aðra havðingia er með honom voro. En þat fanz bratt. þegar er landfolcit spurði at Knvtr inn gamli var cominn. þa dreif til hans allr mygi lanz oc þotti þar travst sitt allt. Sa hann iarll oc aþrir felagar hans at tveir voro costir fyrir hondvm. annat hvart at fara a fund Knuz konungs oc leggja allt a hans valld. eþa stefna af landi bravt elligar. En allir fystv Hqrðaknut at fara a fund fðvr sins. Gorði hann sva. Enn er þeir hittvz. þa fell hann til fota feðr sinom oc lagði innsigli i kne honom. þat er konungs nafn fylgði. Knvtr konungr toc i havnd Hqrðaknuti oc setti hann i sēti sva hátt sem fyrr hafði hann setið. Vlftr iarll sendi Svein son sinn a fund Knvtz konungs. Sveinn var systorson konungs. Hann leitaði gríða feðr sinom oc setta af konungi oc bavð at setiaz i gisling af hendi iarls. Þeir Sveinn oc Hqrðaknutr voro iafnalldrar. Knvtr konungr bað þav orð segia iarli. at hann samnaði her oc scipvm oc færi síþan til fundar við konung. en síðan ræddi þeir vm settir sínar. Jarll gorði sva.

Fra konungum.

139. Enn er Olaftr konungr oc Avnundr konungr spurðv. at Knvtr konungr var vestan cominn. oc þat at hann hafði þa her vflyianda. þa sigla þeir avstr fyr Scáni. taca þa at heria oc brenna herod. sokia sva avstr fyrir landit til motz við ríki Svía konungs. En þegar er landfolkit spurði at Knvtr konungr var vestan cominn. þa varð ekci af handgavngo við konunga. þessa getr Sighvatr scalld.

Gatoð drottinn
Danmore spanit
vndir sic sœccvm
snarir herfarar.

þa let scarpla
Scaney Dana
hlavðr heriaða
hœfvðfremstr iqfvrr.

þa sottu konungar avstr fyrir landit oc lavgðu at þar er heitir á en helga. oc dvavldvz þar vm hrið¹. þa spyria þeir at Knvtr konungr fór með her sinn avstr eptir þeim. þa bera þeir rað sin saman oc toco þat til. at Olaftr konungr með líþi sino svmo gecc a land vp oc allt a merkr til valz þess er á en helga fellr ór. gorðv þar i arosinom stíflv með viðum oc torfi. oc stemþv sva uppi vatnit. oc sva scaro þeir dici stór oc hleypðu saman fleirom vavtnonvm. oc gorþvz þar viðir floar. enn i árvegin higggo² þeir stórviðv. þeir voro i þesso starfi marga daga. oc hafði Olaftr konungr allt tilstilli vm bravgd þessi. en Avnundr konungr hafði þa stiorn yfir scipahernom. Knutr konungr spurði til ferða þeirra konunga. oc sva scaða þann allan er þeir havðv

¹) r. f. þrið ²) r. f. higggio

gort a ríki hans. hella þá til motz við þá. þar er þeir lagv í anni helgv. oc hafði hann meirr en hólfa fleira lið en þeir baðir. Þessa getr Sighvatr.

Letað af iofurr
 ettmanna fannz
 Jotlanz etaz
 ilendr at því.

vildi folldar
 fest ran Dana
 hlifsciqlldr hafa
 hofvðfremstr iofurr.

Orrosta í anni helgo.

140. Þat var einn dag at qvelli at niosnarmenn Avnundar konungs sa sigling Knvtz konungs. oc atti hann þa þangat eigi langt. þa let Avnundr konungr blasa herblástr. raco menn þa tiqlld af ser oc hercleddvz. rerv út ór havfninni oc avstr fyrir land. lavgðv þa saman scip sin oc tengþv oc bioggvz til baðir. Avnvndr konungr hleypði niosnarmavnnom a land up. foro þeir a fund Olafs konungs oc sqgðv honom þessi tiðendi. þa lét Olafr konungr briota stíflornar oc hle(y)pa ánni í veg sinn. en hann fór ofan of nottina til scipa sinna. Knvtr konungr com fyrir hqfnina. þa sa hann hvar la herra konunga bvinn til bardaga. þotti honom sem þa myndi vera sið dags at leggja til orrosto. vm þat er herra hans veri allr buinn. því at floti hans þvrpti rum mikit a senom til at sigla. var langt n milli ens fyrsta scips oc ens síparsta. sva þess er utars(l) fór eþa hins er nst fór landi. Veðr var litið. Enn er Knvtr konungr sa at Sviar oc Norðmenn havðv rymþa hqfnina. þa lagði hann inn til hafnar oc sva scipin sem rvm hqðv. en þo la meginherrinn vt a hafino. Of morgininn er miqc var liost. þa var lið þeirra mart a landi vppi. svmt n tali en svmt at scemtan sinni. þa sinna þeir eigi fyrr en þar geysaz vavtn at þeim með forsfalli. þar fylgþu víþir storir er rac at scipvm þeirra. meiddvz scipin þar fyrir. en vavtnin flvto vm vavllona alla. tyndiz þar folkit er a landi var oc mart þat er ■ scipum var. En allir þeir er því comv við hioggv festar sinar oc leystvz vt oc rac scipin miqc svndrlavs. Dreca enn miela er sialfr konungr var á rac vt fyr stravmi. varþ honom ekei avþsnvit með arom. rac hann vt at flotanvm þeirra Avnundar. Enn er þeir kendv scipit. þa lavgþv þeir þegar at vmhvervis. Enn fyrir þa save at scipit var borþmikit sva sem borg veri. enn siolþi mannz á oc valit et bezta lið. vapnat oc sem qrvggligast. þa varþ scipit ekei avþsótt. var oc stvndin scavm aðr Vlfr iarl lagði at með sino liði. oc hofz þa orrosta. því nst droz at herra Knvz avllom megin. þa sa konungar Olafr oc Avnundr. at þeir myndv vnnit hafa þa at sinni þann sigr sem avþit var. leto þa siga scip sin a havmlo

oc leystvz a bravt ór her Knvz oc scilþv flotana. Enn fyr þa save at allaga þessi hafði ekki þannig tekiz sem Knvtr konungr hafði til scipað. hafðv scipin ekki þannig fram lagt sem til var scipat. þa varþ ekki af atroðrinom. oc kavnnvðv þeir Knvtr konungr lið sitt oc toco þa at scipa liðino oc bioggvz vm. Enn er þeir havfðu sciliz oc ser för hvarr flotinn. þa kavnnvðv konungar lið sitt oc fundv at þeir havfðv ecki mannsPELL fengit. þat sa þeir oc. ef þeir biði þar þess. er Knvtr konungr hefði buit allan her þann er hann hafði oc legði síþan at þeim. at liðs munr var sva micill. at litil vón var at þeir myndi sigraz. en avðvitat ef orrosta tókiz. at þar myndi verða et mesta mannfall. Nu var rað tekit at roa liðinv avllo avstr með landi. Enn er þeir sa at floti Knvz for ecki eptir þeim. þa reistv þeir viðv oc settv vp segl sín. Ottarr svartí røþir vm fynd þenna i þeirri drapv er hann orti um Knvt enn rica.

Svium hneþir þv saveva
sielingr avrr enn miela
ylgr þar er a en helga
vlls beitv fece heitir.

hellztu þar er hrafn ne svallta
hvatrað(r) ertu laði
ognar stafr fyrir iofrvm
yggr tveim við kyn beima.

Þorðr scalld Siarecs son orti erfídrapv vm Olaf konung enn helga. su er kavlløð Røþadrapa. oc er þar gelið þessa fyndar.

Atti Egþa drottinn
Olafr þrimv stala
við aggtan Jota
avðling þann er clavf hringa.

scavt ner scarpt at móti
Scanunga gramr hanvm
Sveins vara sonr at reyna
slgr þavt vllr of hrgvi.

Fra Olafi konungi.

141. Olafr konungr oc Avnundr konungr sigldv avstr fyr vellði Svía konungs. oc at aptni dags lavgþu þeir at landi þar er heitir Barvic. lagu konungar þar vm nottina. En þat fanz a vm Svía. at þeim var þa titit heim at fara. þvi at mikill lvti Svía hers sigldi vm nottina avstr með landi. oc lettv þeir eigi fyrr terþ sinni enn hverr com til sins heimilis. Enn er Avnundr konungr varþ þessa varr. oc þa lysti af degi. þa let hann blasa til hvspings. Gecc þa allt lið a land vp oc var sett þing. Avnundr konungr toc til mals. Sva er segir hann sem ér Olafr konungr vitvð. at ver havfvm i svmar farit allir saman oc heriat víða of Danmore. havfv ver fengit fe mikit en ekki af lavndvm. Ec hefi haft i svmar halft fiorða hvndrað scipa. en nu er eigi meirr eptir en .c. scipa. Nu liz mer sva sem ver mynim vinna ekki til sømþar með eigi meira her en nv havfv ver. þo at þer hafit .lx.

scipa sem þer hafit i svmar haft. Nv þykci mer þat syniligast at fara aptr i riki mitt. oc er gott heilvm vagni heim at aca. ver havsum aflat i ferþ þessi en ekci latið. Nu vil ec Olafr magr biþa yðr at er farit með mer. oc verom i vetr allir asamt. takit slict af minv riki sem er faið yðr vel halldit oc þat lið sem yðr fylgir. Gorvm þa er vár kómr slict rað sem oss syniz. Enn ef er vilit helldr hinn cost at hafa land vart til yfirferþar. þa scal þat heimillt. oc vilið er fara landveg i riki yðvart norðr i Noreg.

Tala Olafs konungs.

142. Olafr konungr þaccapi Avnundi konungi vinsamlict boð er hann hafði veitt honom. En þo ef ec scal raða segir hann. þa mon annat rað tekit. oc mvnu ver hallda saman her þessvm er nv er eptir. Hafða ec fyrst i sumar aðr ec sora ór Noregi halft fiorða hundrað scipa. Enn er ec for ór landi. þa valda ec or her þeim allom þat lið er mer þotli bazt. oc scipaða ec þessa .lx. scipa er nv hefi ec. Nv liz mer oc sva vm yþart lið. sem þat mvni hafa a bravt blavpiz er dað-lavsast var oc verst fylgð i. en ec se her alla havfþingia yþra oc hirðstiora. oc veit ec at þat lið er allt bezt til vapns er hirðlipit¹ er. havsvm ver enn mikinn her oc scipacost sva goðan. at ver megom vel liggia vti a scipvm i allan vetr. sva sem herkonungar hafa fyrr gort. En Knvtr mon litla hrið liggia i ánni helgo. þvi at þar er engi havfn scipafiolþa slielv sem hann hefir. mon hann fara avstr eptir oss. þa scola ver fara vndan. oc mvn oss þa bratt lið dragaz. Enn ef hann snyr aptr þangat sem hafnir þgr ero er hann ma liggia flota sinvm. þa mon þar vera avngv(m) mvn siðr enn her mart lið heimfvst. Venti ec at ver hafim sva vm bvit i svmar. at þorparinn viti hvat hann scal vinna bæði a Scani oc a Siqlandi. Mvn herr Knvz dreifaz bratt viz vegar. oc veit þa eigi hvarom sigrs er avðit. Hqfum fyrst niosnir af hvert rað hann teer. Lave Olafr konungr sva mali sino. at allir menn giorðv goþan rom at. oc var þat raðs tekit sem hann villdi vera lata. Voro þa niosnir gervar til liðs Knvtz. en þeir lagv þar baðir konungar.

(Fra Knvti konungi oc Vlfi iarli.)

143. Knvtr konungr sa þat er Noregs konungr oc Svía konungr hellt liði sino avstr fyrir land. þa gerþi hann þegar lið a land up. let menn sina riða et øfra dag oc nolt. sva sem lið þeirra for et ytra. Foro þa aprir niosnarmenn fram er aðrir foro aptr. vissi Knvtr

¹) r. f. hirðripit

konungr a hveriom degi tíðendi fra ferþ þeirra. Voro niosnarmenn i her þeirra konunga. Enn er hann spurði at mikill lvti liðs var fra þeim farinn¹. Þa hellt hann sinom her aptr til Siqlandz oc lagþiz i Eyrarsvnd með allan herinn. la svmt liðit við Siqland en svmt við Scáni. Knvtr konungr reið vp til Roiskelldv dag enn næsta fyr Mick-ials messo. oc með honom sveit mikil manna. En þar hafði gert vezlo i moti honom Vlfr iarl magr hans. veitti iarl allcapsamliga oc var allcaþr. Konungr var famalogr oc helldr ofrynn. Jarl orti orða ■ hann oc leitaði þeirra malsenda er hann vnti at konungi myndi bezl þyckia. Konungr svaraði fa. Þa spurði iarl. ef hann villdi leica at scactafli. Hann iatti því. Toco þeir þa scactafi oc leco. Ulfr iarl var maðr sciotorðr oc vveginn bæði i orðvm oc i qllom avörvm lvtvm. en inn mesti framqvemþarmaðr of rici sitt oc hermaðr mikill. oc er saga mikil fra honom sav(g)ð. Ulfr iarl var maðr rikastr i Danmorco þegar er konung liddi. Systir Vlfs iarls var Gyða er átti Gvðini iarl Vlfmars son. oc voro synir þeirra Haralldr Engla konungr. Tosti iarl. Valpiofr iarl. Mörvcari iarl. S(v)einn iarl. Gyða het dottir þeirra er atti Jat-varðr enn goði Engla konungr.

Fra scactafli.

144. Enn er þeir leco at scactafli Knvtr konungr oc Vlfr iarl. Þa léc konungr fingrbriot mikinn. Þa scecþi iarl af honom riddara. Konungr bar aptr tafi hans. oc sagði at hann scyldi annat leica. Jarl reiddiz oc scavt niðr taflborþino. stoð vp oc gecc i brot. Konungr melli. Rennr þv nv Vlfr enn ragi. Jarl sneri aptr við dyrren oc melli. Lengra myndir þv renna i anni helgo. ef þv komir því við. kallaþir þv þa eigi Vlf enn raga er ec lagða til at hialpa þer. er Sviar bavrþv yðr aðr sem hvnda. Gecc þa iarl vt oc for til svefns. Litlv siþar gecc konungr at sofa. Eptir vm morgininn þa er konungr elgddiz. Þa melli (hann) við scosvein sinn. Gaþv segir hann til Vlfs iarls oc drep hann. Sveinninn gec oc var a bra(v)t of hriþ oc com aptr. Þa melli konungr. Draptv iarl. Hann svarar. Eigi drap ec hann. því at hann var genginn til Lveis kirkiv.

Drap Vlfs iarls.

145. Maðr het Jvarr hviti norønn at kyni. hann var þa hirþ-maðr Knvz konungs oc herbergismaðr hans. Konungr melli til Jvars. Gac þu oc drep iarl. Jvarr gecc til kirkiu oc innar i corinn oc lagþi þar sverþi igognvm iarl. Fecc þar bana Vlfr iarl. Jvarr gec aptr til

¹⁾ r. f. farit

konungs oc hafði sverþit bloþvct i hendi. Konungr spurði. Draplu iarl. Jvarr svaraði. Nv drap ec hann. Vel gerþir þv þa qvað hann. En eptir þa er (iarl) var drepinn. letv mvnkar læsa kirciona. þa var þat sagt konungi. Hann sendi mann til munkanna. bað þa lata vp kirkio oc syngia tíðir. þeir gorðv sva sem konungr bavð. Enn er konungr com til kirkio. þa sceyttli hann iarþir miklar til kirkio. sva at þat er herat mikit. oc hofz sa staðr mikit siþan. Af því hafa þer iarþir þar til legið siþan. Knvtr konungr reið siþan vt til scipa sinna oc la þar leingi vm havstit með allmikinn her.

Fra Olafi konungi.

146. þa er Olaf konungr oc Avnundr konungr spurþv. at Knvtr konungr hafði halldit til Eyrarsvnnz oc hann la þar með her sinn. þa attv konungar hvsþing. þa talaði Olaf konungr oc sagði. at þetta hafði farit eptir getv hans. at Knvtr hafði eigi lengi verit i anni helgo. Venti ec nv at fleira scal fara eptir getv minni of viðscipti var Knuz. hefir hann nu litit fiolmenni hia því sem hann hafði i svmar. enn hann mon minna hafa siþar. af því at eigi er þeim oleiðara en oss at liggia vti a scipom i havst siþan, oc mvn oss sigrs avðit ef oss scortir eigi þra oc tilræði. Hefir sva farit i svmar at ver hqfvm haft lið minna. en þeir hafa latit fyrir oss bæði menn oc fê. þa tocv Sviar at tala. savgþv at (þat) var ecki rað at biþa þar vetrar oc frôra. þott Norðmenn eggi þess. vita þeir ogerla hver islavg her kvnnu verþa. er fryss haf allt optlega n vetrom. Viliom ver fara heim oc vera her ecki lengr. Giorðv þa Sviar cvrr mikit. oc melli hverr i orðastað annars. Varþ þat af rapit. at Avnundr konungr ferr þa n brot með allt sitt lið. Enn Olaf konungr var þa enn eptir.

Fra Agli oc Tofa.

147. Enn er Olaf konungr la þar. þa atti hann opt tal oc raðagorð við lið sitt. þat var einhveria nott at þeir atto vavrð at hallda af konungs scipi Egill Hallz son oc sa maðr er Tofi het Valgavtz son. hann var kyniaðr af vestra Gavtlandi etstorr maðr. Enn er þeir sqto a verþinom. þa heyrðu þeir grat oc veinon micla þar til er sat i bavndom hernvmit lið. Var þat bvndit vm nêtr a landi vpi. Tofi sagði at honom þotti illt at heyra a gavlon þeirra. oc bað Egil at þeir fêri til at leysa folkit oc lata bra(v)t hlavpa. þeir gorðv þetta sama rað. foro til oc scaro bavndin oc hleypþv a bravt folki því avllo. oc varþ þat verc allovinsellt af liþsmavnnom. Konungr var oc sva reiðr at þeim hellt við vaða sialfan. Oc siðan er Egill varþ sivcr. þa

var þat lengi at konungr villdi eigi coma at sia hann aðr margir menn baþv hann. Jþraþiz Egill þa mioc. er hann hafði sva gort at konungi þotti illa. oc bað af ser reiði. Veitti konungr honom þat of siðir. Olafr konungr lagði hendir sínar yfir siðv Egils þar er verkrinn la vndir oc savng bönir sínar. En iamnskiott toc ór verkinn allan. Eptir þat batnaði Agli. Enn Tofi com ser siþan i sett. sva sem sagt er at hann scylldi þat til vinna at coma a fynd Olafs konungs feðr sinom. Valgavtr var maðr hvndheiðinn. oc fece hann cristni af orðvm konungs oc anndaþiz þegar er hann var scirðr.

Fra niosnarmonnom.

148. Enn er Olafr konungr atti tal við lið sitt. þa leitaði hann raða við havfðingia. hvat þeir scylldu vp taca. En þat com litt asamt með mavnnom. kallaði þat annarr vrad er avþrvm þotti venlict. oc valkvþv þeir mioc lengi raþin fyrir ser. Niosnarmenn Knvz konungs voro iafnan i her þeirra oc comv ser i tal við marga menn. oc havfþo þeir fram feboð oc vinattomal af hendi Knvz konungs. En þar letv margir eptir leiðaz. oc selldv þar til trv sina. at þeir scylldi geraz menn Knuz konungs oc hallda landi honom til handa. ef hann kœmi i Noreg. Vrðv margir at þessv berir siþan. þott þat fœri þa leynt fyrst. Svmir toco þa þegar við fegiofvm. en svmom var heitit fe siþarr. Enn hinir voro allmargir er aðr havfþv þegit at honom vingiafar storar. fyr því at þat var satt at segia fra Knvti konungi. at hverr er a hans fynd com. þeirra manna er honom þotti noccot mannz mót at. oc villdi hann þyðaz. þa fece hverr af honom fvlar hendir siar. varþ (hann) af því storlega vinsell. oc var mest þat vm avrleic hans við vtlenda menn. oc þa mest er lengst voro at comnir.

Fra Olafi konungi.

149. Olafr konungr atti opt tal oc stefnor við menn sina oc spurði at raþagiorðvm. Enn er hann fann at sitt lagði hverr til. þa grvnaði hann at þeir voro svmir. er annat myndv um mœla en synaz myndi raðligast. oc myndi þa eigi raþit. hvart allir myndi honom retta scvld giallda vm tryggþina. þess eggivþv margir. at þeir scylldv taca byr oc sigla til Eyrarsvnz oc sva norðr i Noreg. savgþv þeir at Danir myndi eki þora at þeim at leggja. þott þeir legi fyrir með lið mikit. Enn konungr var maðr sva vitr. at hann sa at slic(t) var vfœra. vissi þat at annan veg hafði gefiz Olafi Tryggva syni. þa er hann var fáliðr er hann lagði til orrosto þar er herra mikill var fyrir. en Danir þorði þa eigi at beriaz. Vissi konungr at i her Knuz konungs

var fiolþi Norþmanna. grvnaði konung at þeir er sliet reðv honom. at þeir myndv hollari Knuti konungi en honom. Veitti Olafur konungr þa orsevrð. sagði sva at menn scolv bvaz þeir er honom vilia fylgia oc fara landveg it øfra of Gavtland oc sva til Noregs. en scip var segir hann oc allan þvnga. þann er ver megvn eigi eptir oss flytia. vil ec senda avstr i velldi Svía konungs oc lata þar varþveita oss til handa.

Fra Hareki.

150. Harecr ór Þiottv svarar Olafi konungi. segir sva. Þat er avðsett at eigi ma ec sleti fara til Noregs. ec em maðr gainall oc þvngsfærr oc vanr litt gavngv. gta ec travðr at scilliaz við scip mitt. hefi ec lagt þa stvnd á vm scip þat oc bvnat þess. at mer mvn leitt at lia vvinom minom fangs a scipi þvi. Konungr svarar. Far þu með oss Harecr. ver scolvm bera þic eptir oss. ef þv matt eigi ganga. Harecr qvað þa viso.

Raþit hefi ec at riþa
rinleygs heðan minvm
laþs dynmari leiþar
lavngvm heldr en ganga.

Þott leggsiqtvrs liggi
lvndr i Eyrarsvndi
kann þioð kersci minni
Kvtr herscipvm vti.

Þa let Olafur konungr bva ferþ sina. havðv menn igangscleði sin oc vapn. oc þat sem fecz af reiþsciotvm þa var clyfiat af cleþvm oc lavsafe. En hann sendi menn oc let flytia scip sin avstr i Calmarnir. letu þeir þar vp setia scip sin. en flvttv reiþa oc annan varnað til varþveizlo. Harecr gorþi sem hann hafþi sagt. at hann beið byriar oc sigldi siþan avstan fyrir Scani til þess er hann com avstan at Hqlonvm. oc var þat aptan dags. en byrr var at blasandi. Þa let hann ofan leggja seglit oc sva viðv. taca ofan veþrvita en sveipa scipit allt fyrir ofan siq með gram tiqlldvm. oc let roa i noccorom rumvm fram oc apr. en let flesta menn sitia lagt i scipino. Oc sa varþmenn Kvz konungs scipit oc röddv vm sin i milli. hvat scipa þat myndi vera. oc gatu þess at flvtt myndi vera sallt eþa silld. er þeir sa fa mennina en litinn röðrinn. en scipit syndiz þeim gratt oc braðlavst oc sem scipit myndi scinið af solo. oc sa þeir at scipit var sett mioc. Enn er Harecr com fram i svndit oc vm herinn. þa let hann reisa viðvna oc draga seglit. setia vp gyllta veþrvita. var seglit hvilt sem dript oc stafat ravþv oc bla með venndi. Þa sa menn Kvz konungs siglingina. oc savgþv konungi at meiri van at Olafur konungr hefði þar vm siglt. En Kvtr konungr svarar. at Olafur konungr vgeri sva vitr maðr. at hann hefði eigi farit einscipa i gavngvm her Kvz konungs. oc lez

lícligra þyckia. at þar myndi verit hafa Harecr or þíottv eða hans maki. Þat hafa menn fyr satt. at Knutr konungr hafði vitat vm ferþ Harecs. oc hann myndi eigi sva hafa farit. ef eigi hefði aðr vinattomal farit milli þeirra Knvz konungs. oc þótti þat birtaz eptir. þa er vinatta þeirra Knvz oc Harecs gørbiz alevuna. Harecr orti vm þessa ferþ. þa er hann sigldi norþr vm Veðrey.

Leccað ec lyndar eckior
lębavgs at því hlegia
sciotvm eik fyr vtan
ey ne danscar meyar.

iorð at ec eigi þorþac
ifla flavts i havsti
a flatsloðir Froþa
fara aptr vali crapla.

For Harecr þa ferþar sinnar. oc letti eigi fyrr en hann com norðr á Hqlogaland oc heim til bvs sins í þíottv.

Fra Olafi konungi.

151. Olafir konungr byr ferþ sina. for fyrst vp vm Smalavnd oc com fram í vestra Gavtland. for spacliga oc friþsamliga. En lanzmenn veitto þeim goþan forbeina. For hann til þess er hann com ofan i Viciua. oc sva norðr eplir Vikinni til þess er hann com i Sarpsborg. dvalþiz hann þa þar oc let þar bva til vetrseto. Gaf konungr þa heimleyfi mestvm hluta liðs. en hafði með ser þat af lendvm mavnnom sem honom syndiz. Þar voro með honom allir synir Arna A(r)moðs sonar. voro þeir mest virðir af konungi. þa com þar til Olafs konungs Gellir þorkels¹ son. oc hafði comit aðr vm svmarit af Jslandi. sva sem fyrr var ritit.

Fra Sigvati scald.

152. Sighvatr scald hafði verit lengi með Olafi konungi. sva sem her (er) ritat. oc hafði konungr gert hann stallara sinn. Sighvatr var ecki hraðmelt(r) maðr i svndrlavsom orðvm. en scalldscapr hans var honom sva tiltøkr. at hann qvað af tvngo fram sva sem hann mælti annat mál. Hann hafði verit i kavpferþvm til Vallanz oc i þeirri ferþ comit til Englanz oc hitt Knvt enn rica oc fengit af honom leyfi at fara til Noregs. sva sem fyrr var ritat. Enn er hann com i Noreg. þa for hann þegar til fyndar við Olaf konung oc hitti hann i Borg. gecc fyrir konung þa er hann sat yfir borþvm. Sighvatr qvaddi hann. Konungr leit við honom oc þagði. Sighvatr qvað.

Heim erom hingat comnir
hygðu² at iofvrr scatna
menn nemi mal sem ec inni
min stallarar þinir.

segðu hvar sess³ hafit hvgþan
seims þioþkonungr heimom
allr er þeccr með þollvm
þinn scali mer innan.

¹⁾ r. f. þorðar ²⁾ r. f. hvgða ³⁾ r. f. þess

Þa sannapiz þat er fornqveþit mal er. at mavrg ero konungs eyro. Olafur konungr hafði spurt allt vm farar Sighvaz. at hann hafði hitt Knvt konung. Olafur konungr mælti til Sighvaz. Eigi veit ec hvart þv ęllar nv at geraz minn stallari ępa hefir þv nv gorz maðr Knvz konungs. Sighvatr qvað.

Knvtr spurði mic mętra
mílldr ef ec hanvm villða
hendilangr sem hringa
hygreifvm Oleifi.

einn qvaþ ec senn en savnv
svara þottvmc drottinn
gor ero gvmna hveriom
gnog dæmi mer soma.

Þa mælti Olafur konungr. at Sighvatr scyllði ganga til sętis þess er hann var vanr at hafa fyrr. Com Sighvatr ser þa enn bratt i kerleica ena savmo sem aðr hafði hann haft.

Fra Erlingi oc sonom hans.

153. Erlingr Scialgs son oc synir hans allir havðv verit vm svmarit i her Knvz konungs oc i sveit með Haconi iarli. Þar var þa oc þorir hvndr oc hafði metorð mikil. Enn er Knvtr konungr spurði. at Olafur konungr hafði landveg farit til Noregs. þa sleit Knvtr konungr leiðangrinn oc gaf leyfi avllom mavnnom at bva ser til vetrvista. Var þa oc i Danmorco herr mikill vtlendra manna þępi enskra manna oc Norðmanna oc af fleirvm lavndom. er lið hafði comit til hersins vm svmarit. Erlingr Scialgs son for vm havstit til Noregs með liði sino. oc þa af Knvti storgiafar at scilnaði þeirra. Þorir hvndr var eptir með Knvti konungi. Með Erlingi foro norðr i Noreg sendimenn Knvz konungs oc havðv með ser of lavsafari. foro þeir of vetrinn víða vm land. reiddv þa af hendi fe þav er Knvtr hafði heitit mavnnom vm havstit til liþs ser. en gafv hinvm mavrgom er þeir fengo með fe keypt vinatto Knvti konungi. en þeir havðv travst Erlings til yfirferþar. Giorþiz þa sva at fiolþi manna sneriz til vinatto við Knvt oc heto honom þionosto sinni. oc þvi með at veita Olafi konungi motstavðv. Giorþv þat svmir berliga. en hinir voro miklo fleiri er leyndvz at fyr alþyðv. Olafur konungr spurði þessi tiðendi. kvnno margir honom at segia fra þessvm tiþendvm. oc var þat fært mioc i fiolmęli þar i hirþinni. Sighvatr scalld qvað þetta.

Fiandr ganga þar þęgils
þioð byðr opt með siþa
havfgan malm fyr hilmis
havs ofalan lavsa.

sitt veit hverr ef harra
hollan selr við gylli
vert er slićs i svavrtv
sinn helviti innan.

Oc enn qvað hann þetta.

Kavp varþ daprt þatz diypan¹
drottin rætt of sottv

þeir er heim ■ himnom
has ells svicom belldv.

Opt var sv vmrøþa þar i mvnni havðð. hverso illa samþi Haconi iarli at sora her a hendr Olafi konungi. er hann hafði honom lif gefit þa er iarl hafði u hans valld comit. En Sighvatr var enn mesti vin iarls. oc þa enn er Sighvatr heyrþi iarli amællt qvað hann.

Gorþiz hilmis. Hqrþa
huscarlar þa iarli
er við Olafs fiorvi
of vegir se þegi.

hirð era hans at verþa
haliet fyr þvi mali
della er oss ef allir
ero ver of svic scirir.

Fra iolaboði Olafs konungs.

154. Olafur konungr hafði iolaboð mikit. oc var þa comit til hans stormenni mart. þat var enn .vii. dag iola at konungr gecc oc faer menn með honom. Sighvatr fylgði konungi dag oc nott. hann var þa með honom. þeir gengo i hus eitt. þar voro hirðir i dyrgripir konungs. Hann hafði þa halþan viðrbvnat mikinn sem vandí hans var til. heimt saman dyrgripi til þess at gefa vingiafar it atta qvæld iola. þar stoðv i hvsino sverð eigi allfa gvlli bvin. þa qvað Sighvatr.

Sverþ standa þar svnda
sars leyfvm ver arar
herstillir þarf ec hylli
hollost bvin gulli.

við tæca ec vica
var endr með þer sendir
ellz ef þv eitt hvert villdir
allvaldr gefa scaldi.

Konungr toc eitt hvert sverþ oc gaf honom. þar var gvlli vafðr meðal-cassi oc gvllbvin hiqlti. var sa gripr allgoðr. en giofin var eigi avfvnd-lavs. oc heyrði þat siþan. þegar eptir iolin byriaþi Olafur konungr ferþ sina til Vplanda. þvi at hann hafði siqlmenni mikit. en tecior norðan or landi havðv avngar til hans comit þa vm havstit. þvi at leiþangr hafði verit hafðr vti vm svmarit. oc hafþi þar konungr allan costnað til lagt þann sem favng var a. þa voro oc engi scip at fara með lið sitt norþr i land. Hann spurþi oc þat eino norþan. er honom þotti ecki friþsamliet oc ecki miqc trvliet. ef hann færi eigi með liði miclo. Reð konungr fyr þa save þat af at fara yfir Vplavnd. En eigi var sva langt liþit siþan er hann hafði þar farit at veizlom. sem lavg stoðv til eþa vandí konunga hafþi verit. Enn er konungr sotti vp a land. þa byþv honom heim lendir menn oc rikir bvendr oc letto sva hans sialfs costnaþi.

¹⁾ r. f. diypan

Fra Birni armanni.

155. Biörn er nefndr maðr gavzer at kyni. hann var vin oc kvæningi Astriþar drottningar oc noccot seylldr at frendsemi. oc hafði hon fengit honom armenning oc syslo a ofanverþri Heiðmör. hafði hann oc yfirsoen í Eystridali. Ecki var Biörn konungi kerr oc ecki var hann maðr þockasell af þvavndvm. þat hafði at boriz i bygd þeirri er Biörn reð fyrir. at þar vrþv hvavrf oc stvlþir a navlom oc a svinom. Biörn let þar qveþia þings til oc lysti þar eptir hvavrfom. Hann kallaði þa menn licligsta til sliera illbragða er salo i marcbygðvm fjarri avþrom mavnom. veyc hann því mali til þeirra er bygðv Eystridali. Sv bygð var mioc svndrlavs. bygt við vavln eða rudd i scogvm. en fastapar storbygðir saman.

Fra Ravðs sonom.

156. Ravðr het maðr er þar bygði i Avstridavlv. Ragnhildr het cona hans. Dagr oc Sigurðr synir. þeir voro enir efniligsto menn. þeir voro staddir u þingi því oc helldv svqrom vp af hendi þeirra dola. oc bgrv þa vndan sgevm. Birni þottv þeir lata storliga oc vera dramsmenn nielir at vapnvm oc cleþvm. Biörn sneri roþunni þa a hendr þeim Ravðs sonvm. oc talði þa eigi vlicliga til at hafa slict gert. þeir synioþv fyrir sic. oc sleit sva því þingi. Litlo siþar com til Biarnar armannz Olafur konungr með liði sino oc toc þar veitzlo. Var þa kert fyr konungi þat mal er fyrr var vppi haft a þingi. sagði hann Biörn at honom þottv Ravðs synir licligstir til at vallda slicom otilla. þa var sent eptir sonvm Ravðs. Enn er þeir hitto konung. þa talði hann obiofliga menn oc bað þa vndan kennzlom þessom. þeir hvðv konungi til sþor sins at taka þar .iii. natta veizlo með avllo liði sino. Biörn latti ferþar. Konungr for eigi at siðr. At Ravðs var in prypiligsta veizla. þa spurði konungr hvat manna Ravðr vgeri eða cona hans. Ravðr sagði at hann var maðr sonser avþigr oc kynstorr. en ec liopvmz þaðan a bravt segir hann með cono þessa. er ec hefi alt siþan. hon er systir Hrings konungs Dags sonar. þa vacnaði konungr vit þeirra ett beggia. fann hann þat at þeir feðgar voro menn forvitir. oc spurði þa eptir iþrottvm sinom. Sigurðr segir at hann kvnni dravma at scilia. oc at deila dögrafar þott engi sei himintungl. Konungr reyndi þessa iþrott. oc var þat sem Sigurðr hafði sagt. Dagr fann þat til iþrottar ser. at hann myndi sia cost oc lavst at manni hveriom. er honom bar fyr avgo. ef hann villdi hvg a leggja oc at hyggja. Konungr bað hann segia scaplavst hans þann er hann sei.

Dagr fann þat til er konungi þotti rétt. Þá spurði konungr um Biorn armann. hvern scaplavst hann hefði. Dagr sagði at Biorn var þiofr. oc þat með at hann sagði hvar Biorn hafði folgit a þó sinvm bæði bein oc horn oc hvar af navtm. þeim er hann hafði stólit þá of havstit. Er hann valldi segir hann allra þeirra stvþa. er i havst hafa orþit oc hann hefir qþrom mavnom kent. Sagði Dagr konungi avll merki til hvar hann scylldi leita lata. Enn er konungr for bravt fra Ravðs. þá var hann leidr með vingiofvm storvm vt. voro með konungi synir Ravðs. For konungr fyrst til Biarnar. oc reyndiz honom allt sva sem Dagr hafði sagt. Síðan let konungr Biorn bravt fara or landi. oc navt hann drottningar at því er hann hellt lífi oc líom.

Fra Þori Aulvis syni.

157. Þorir son Aulvis a Eggio. stivpson Kalfs Arna sonar oc systurson Þoris hvnz. var manna friþastr mikill maðr oc sterer. hann var þá .xviii. vetra gamall. Hann hafði fengit gott qvanfang a Heiðmqr oc avþ fiar með. var hann enn vinselsti maðr oc þotti vgn til hqþingia. Hann bavþ konungi heim til veizlo með lið sitt. Konungr þecþiz boð þat oc for til Þoris. fecc þar allgoþar viðlocur. var þar veizla en stormannligsta. var veitt capsamlega. en avll voro favng en betztv. Konungr oc menn hans röddv þat sin i milli. at þeim þotti þat mioc hofaz við. oc vissv eigi hvat þeim þotti framarst. hvsakynni Þoris eþa hvsabvnaþr eþa borðbvnaðr eþa drycer eþa maþrinn sa er veitti. Dagr let ser fatt um sinnaz.

Fra Olafi konungi oc Dag.

158. Olaf konungr var opt vanr at hafa røþor við Dag oc spurði hann ymissa lvt. reyndiz konungi þat allt með sannendvm er Dagr sagði honom. hvart sem þat var lípit eþa ocomit fram. Festi þá konungr trvnaþ micinn a røþvm hans. þá kallaði konungr Dag einmgli oc röddi þá fyr honom mioc marga lvti.¹ þar com niðr røþa konungs. at hann tiapi þat fyrir Dag. hve scqrvligr maðr Þorir var. er þeim veitti þá veizlv virþiliga. Dagr let ser fatt um sinnaz. oc let þat allt satt er konungr mælti. þá spurði konungr Dag. hveria scaps andmarca hann sei Þoris. Dagr qvez hyggia at Þorir myndi vel scapfarinn. ef honom væri þat sva gefit sem hitt er alþýða mætti sia. Konungr baþ hann segia ser þat er hann spurði. sagði at hann var þess scylldr. Dagr svarar. þá mvntu vilia veita mer konungr. at ec raþa hefndinni ef ec scal sinna lavstinn. Konungr svarar. at hann

¹) r. f. lyti

vill ecki domvm sinvm sciota vndir apra menn. en það Dag segia ser þat er hann spurði. Dag svarar. Dyrt er drottins orð. þat mon ec til scapslastar finna þori sem margan kann henda. hann er maðr of fegiarn. Konungr svarar. Er hann þiofr eða ransmaðr. Dag svarar. Eigi er þat segir hann. Hvat er þa segir konungr. Dag svarar. Hann vann þat til fjar at hann giorþiz drottins sviki. hann hefir tecit fe af Knvti enom rica til hqfvðs þer. Konungr svarar. Hvernig gorir þv þat satt. Dag melli. Hann hefir a hendi digran gyllhring er Knvtr hefir gefit honom. oc letr avngan mann sia. Eptir þat slito þeir konungr tali sinv. oc var hann reiðr mioc.

Fra Olafi konungi.

159. Þa er konungr sat yfir borþvm oc menn havfþv drvckit of hriþ oc voro allcatir. Þorir gecc of beina. þa let konungr kalla þori til sin. Hann geck framan at borþino oc toc havndvm vp a borþit. Konungr melli. Hverso gamall maðr ertv þorir. Ec em .xviii. vetra segir hann. Konungr melli. Mikill maðr ertv þo þorir iafngamall oc giorviligr. Toc þa konungr vm havndina høgri oc strave vp vm avlboga. Þorir melli. Tacþv kyrt þar a. ec hefi svll a hendi. Konungr hellt hendinni oc kendi at þar var hart vndir. Konungr melli. Hefir þv eigi spurt þat at ec em lœnir. oc latlv mic sia svllinn. Þorir¹ sa at þa myndi ecki stoða at leynd. toc þa hringinn oc let fram. Konungr (spurði) hvart þat var Knvz konungs giof. Þorir sagði. at þvi var ecki þa at leynd. Konungr let þori taca havndvm oc setia i iarn. þa gecc Kalfr at oc það þori friþar oc bavþ fyrir hann fe. Margir menn stvddv þat mal oc bvþv sitt fe fram. Konungr var sva reiðr. at hann matti ecki orþvm við coma. sagði hann. at þorir scylldi hafa slican dom sem hann hafði mer hvat. Siþan let hann drepa þori. en vere þat varð at enni mestv avfvnd beði þar vm Vplavnd oc avngvm myn-siþr norðr vm þrandheim sem ett þoris var flest. Kalfi þotti oc mikils vert aftaka mannz þessa. þvi at þorir hafði verit fustrson hans i øsev.

Drap Griotgarz.

160. Griotgarþr son Avlvis oc broþir þoris hann var ellri þeirra brøþra. var hann oc enngerviligsti maðr oc hafði sveit vm sic. hann var þa oc staddr a Heiþmore. Enn er hann spurði aftavco þoris. þa veitti hann arasir þar sem fyrir voro menn konungs eða fe hans. en at avþro hverio hafði hann við a scogvm eða i oþrv fylscom.

¹) r. f. melli tilf. Cod.

Enn er konungr spurði vfríð þann. þa let hann niosnm til hallda of ferþir Griotgarz. Verþr konungr varr við. Hafði Griotgarþr tekit nattstat eigi langt fra því er konungr var. Olafr konungr for þegar vm nottina. com þar er dagapi. slogv mannhring vm stofna þar er þeir Griotgarþr voro inni. Þeir Griotgarþr vavenvþu við manna gny oc vapna brac. liopv þeir þa þegar til vapna. liop Griotgarþr vt í forstofona. Griotgarþr spurði hverr fyrir lípi því reþi. Honom var sagt at þar var Olafr konungr. Griotgarþr spurði. ef konungr metti nema orþ hans. Konungr stoð fyrir dvrnom. hann sagði. at Griotgarþr matti mēla slict er hann villdi. heyri ec orþ þin segir konungr. Griotgarþr melli. Ecki mon ec griþa biþia. þa liop Griotgarþr vt. hafði sciqlld yfir havði ser en sverþ brvgþit i hendi. litt var liost. oc sa hann ogiorla. Hann lagði sverþi til konungs. en þar varþ fyrir Arnbiorn Arna son. com lagit vndir bryniona oc rendi vp i qviþinn. secc Arnbiorn þar bana. Griotgarþr var oc þegar drepinn oc flest allt lið hans. Eptir þessa atburði sneri konungr ferþinni aptr svör til Vikrinnar.

Fra Olafi konungi.

161. Nu er Olafr konungr com vt til Tvnsbergs. þa giorþi hann menn fra ser i allar systor. oc crafði konungr ser leiþangrs. Scipacostr hans var þa litill. voro þa engi scip nema bvannda fqr. enn líþ droz vel til hans þar or hervþvm. en fatt com langan veg. oc fannz þat bratt. at landfolkit myndi vera snvit fra einavrþinni við konung. Olafr konungr giorþi lið sitt avstr a Gavtland. sendi þa eptir scipvm sinom oc þeim varnaþi er þeir leto eptir vm havstit. En ferþ þeirra manna varþ sein. því at þa var eigi betra en of havstit at fara i gognvm Danmorc. því at Knvtr konungr hafði her vti vm varit vm allt Dana velldi oc hafði eigi fēra en .xii. hundoð scipa.

Fra Olafi konungi¹.

162. Þav tíþendi spurþvz i Noreg. at Knvtr konungr dro saman her vvgian i Danmorco. oc þat með at hann gtlapi at hallda lípi því avllo til Noregs oc leggja þat land vndir sic. Enn er slict spurþiz. þa vurþo Olafi konungi því verri tillacs menninir. oc fecc hann siþan litit lið af bvondvm. Hans (menn) tqlvþv opt vm þetta sin i milli. þa qvað Sighvatr.

¹⁾ Som Overskrift har her först staaet drap Grankels, men dette er gennemströget og ovenstaaende sat isteden.

Vt byðr allvalldr sveitom
Englanz en ver fengvm
litt se ec lofþvng ottaz
lið fgr(a) oc scip smgri.

raþ ero liot ef lata
lanzmen konung þenna
lgr einvrþ fe firþa
ferþ liðþrota verþa.

Konungr atti hirþstefnor en stvndvm husþing við lið sitt allt. oc spyrr menn raðs. hvat þa syniz tiltökiligast. þurfvm ver (ecki) i dyliaz segir hann. at Knvtr mon coma at vitia var i svmar. oc hefir hann her mikinn. sem er mrvnd spurt hafa. en ver hqfvm lið litit at sva bvno til moz við her hans. en landfolk er oss nv ecki trvlict. Enn røþv konungs svoroþo menn. er hann orti orþa á. enn her er fra því sagt er Sighvatr svaraði.

Fløia¹ getr en fryio
fiandr leggr oss til handa
verþ ec fyr gþra orþi
allvallz en fe giallda.

hverr scal þegn þott þverri
þengils vina gengi
vp hvalira svic sialfr
sic lengst hafa micklo.

Drap Grankels.

163. Þat sama var giorþvz þav tíþendi a Hqlogalandi. at Harecr or þiottv miinntiz þess. at Asmundr Grankels son hafði renta oc barþa huskarla hans. Scip þat er Harecr atti tvitvgssessa flaut fyr bð hans tioldvþ oc þilið. Giorþi hann þat orþ a. at hann gillaði at fara svðr til þrandheims. Eitthvert qvellð gecc Harecr til scips með hvs-carla sina oc hafði ner .lxxx. manna. rerv þeir vm notlina oc comv er mornaþi til boiar Grankels. slogo þar hring vm hvs. veittv síþan atgavngo. lagþv elld i hus. brann þar Grankell inni oc heimamenn hans með honom. en svmir voro vti drepnir. letvz þar allz þritigir manna. For Harecr heim eptir vere þat oc sat i því sino. Asmvndr var með Olafi konungi. Var þar beþi vm þa menn er a Hqlogalandi voro. at engi beiddi Harec bota fyr vere þat. enda bavð hann eigi.

Fra því er Knvtr for til Noregs.

164. Knvtr enn riki dro saman her sinn oc hellt til Limafiarðar. Enn er hann var binn. þa sigldi hann þapan avllo lipi til Noregs. for scyndiliga. oc la ecki við land avstan fjarþar. sigldi þa yfir Follðina oc lagþi at a Avgþvm. qvaddi þar þinga. comv bvendr ofan oc helldv þing við Knvt. Var þar Knvtr til konungs tekinn vm land allt. setti hann þar þa menn i syslor. en toc gislar af bøndvm. melli engi maðr i moti honom. Olaf konungr var þa i Tvnsbergi. er herr Knvz

¹⁾ r. f. fløra

for it ytra vm Follidina. Knvtr for norðr með landi. Comv þa til hans menn or heroþvm oc iatvþv honom þa allir [lyþni. Knvtr¹ konungr la i Eicvndasvndi noccora hriþ. þar com til hans Erlingr Scialgs son með lið mikit. þa bvnðv þeir Knvtr konungr vinatto sina enn at nyio. Var þat i heitym við Erling af hendi Knvtz konungs. at hann scyllði hava land allt til forraða milli Staþar oc Rygiarbits. Siþan for Knvtr konungr norðr leiþar sinnar. oc er þat sciotast fra ferþ hans at segia. at hann letti eigi fyrr en hann com norþr i þrandheim oc hellt til Nipaross. Stefndi hann þa i þrandheimi atta fylkia þing. var a því þingi Knvtr til konungs tekinn vm allan Noreg. þorir hvndr hafði farit ór Danmorev með Knvti konungi. oc var hann þar. Harecr or þiottv var oc þa þar cominn. Giorþvz þeir þorir lendir menn Knvz konungs þa oc bvnndo þat svardavgvm. Knvtr gaf þeim vezlor storar oc fece þeim sinnferþ. gaf þeim gíafar storar a þat ofan. Alla lenda menn þa er til hans villdv snvaz göddi hann bæði at vezlvm oc at lavsafe. let þa alla hafa meira ríki en þeir havfþv apr.

Fra Knvti konungi.

165. Knvtr konungr hafði þa lagt land allt vndir sic i Noregi. þa atti hann þing fíolment bæði af sínv lípi oc lánsmavnnom. þa lýsir Knvtr konungr yfir því. at hann vill gefa Haconi íarli frenda sínvm at yfirsoen land allt þat er hann hafði vnnit i ferþ þeirri. þat fylgði því. at hann leiddi i hasgli hia ser Havrþaknvt son sinn oc gaf honom konungs nafn oc þar með Dana veldi. Knvtr konungr toc gíslar af avllom lendvm mavnnom oc storbvondvm. toc sono þeirra eþa bræþr eþa aþra nafrendr eþa þa menn er þeim voro kærstir oc þottv bzt til fallnir. Festi konungr sva trvnað manna við sic sem nv er sagt. Þegar er Hacon íarl hafði tekit við ríki i Noregi. þa reðs til lags við hann Einarr þambarscelfir magr hans. toc hann þa vp vezlor allar þær sem hann hafði fyrr haft. þa er íarlar reþv landi. Knvtr konungr gaf Einari storar gíafar oc batt hann i kerleicvm miclom við sic. het því at Einarr scyllði vera mestr oc gavfgastr ótiginna manna i Noregi. meþan hans valld stöpi yfir. enn let þat fylgia. at honom þotti Einarr bezt til fallinn at bera tignarnafn i Noregi ef eigi veri íarls við costr. eþa son hans Einriþi. fyrir eltta sakir hans. Þav heit virþvz Einari mikils. oc het þar i mot trvnaði sínom. Hofz þa af nyio havfþingscapr Einars.

¹⁾ [saal. rettet; lyþni við Knvt. Cod.

Fra sendimonnom Olafs konungs.

167. Menn þeir er Olaf konungr hafði sent avstr ■ Gavtland eptir scipvm sinvm. þa foro þeir (með) þav scip er þeim þotto¹ havzt. en hin brendv þeir. havðv með ser reiða oc annan varnað. þann er konungr atti oc menn hans. þeir sigldv avstan. þa er þeir spvrv at Kvntr konungr var farinn norðr i Noreg. sigldv þa avstan vm Eyrarsvnd. sva norðr til Vikriunar oc a fynd Olafs konungs. sörpv honom scip sin. var hann þa i Tvnsbergi. En er Olaf konungr spvrv. at Kvntr konungr for lípi sinv norþr fyrir land. þa hellt Olaf konungr lípi sinv inn i Osloar fiord oc vpp i vatn þat er Drafn heitir. oc hafþiz hann þar við til þess er herr Kvnz var farinn vm svðr. Enn i ferð þeirri (er) Kvntr konungr for norþan með landi. atti hann þing i hverio fylki. enn a hverio þingi var honom land svarit oc gefnar gislar. For hann avstr yfir Follidina til Borgar oc atti þar þing. var honom þar land svarit sem annars stapar. Siþan for Kvntr konungr til Danmerer svðr. oc hafði hann Noreg eignaz orrostolavst. reð hann þa fyr þrimr þioðlavndvm. Sva segir Hallvarþr Harecsblesi. er hann orti vm Kvntr.

Englandi reð yngvi
einn hefse sripr at beinni
havþracr bonar nokkva
barcrioþr oc Danmorkv.

oc hefir odda leinar
ialmfreyr vnd sic malma
hialldravrr havevm þverrir
hvngv Noregi þrungit.

Fra ferð Olafs konungs.

168. Olaf konungr hellt scipvm sinom vt til Tvnsbergs. þegar er hann spurði at Kvntr konungr var farinn svðr til Danmerer. Siþan bio hann ferð sina með lið þat er honom villdi fylgia. oc hafði hann þa þrettan scip. Siþan hellt hann vt eptir Vikinni. oc fecc hann litit af fé oc sva af mavnnom. nema þeir fylgþv honom er eyiar bygþv eða vtnes. Gecc konungr þa ecki a land vp. hafði sliet af fe eða monnvm sem a leið hans varþ. Hann fann þat at landit var þa svikit vundan honom. For hann þa sva sem byriafi. Var þat avndvrþan vetr. þeim byriafi helldr seint. lagv þeir i Soleyiom mioc lengi. oc spurþv þar tíþendi af cavn mavnnom norþan or landi. Var konungi þa sagt. at Erlingr Scialgs son hafði liðsamnat mikinn ■ Jafri. oc sceiþ hans la fyr landi albvin. oc fiolþi annarra scipa er bvendr attv. voro þat sevtor oc langscip oc roþrarferior storar. Konungr hellt avstr líþinv oc la of hriþ² i Eicvnnasvndi. spurþv þa hvarir til annarra. fiolmenti Erlingr sem mest þa.

¹) r. f. þotti ²) r. f. þriþ

Fra Olafi konungi.

169. Tomas messo fyr iol þegar i dagan toc konungr vt or havfninni. var þa allgoþr byrr oc helldr hvass. Sigldi hann þa norþr fyr Japar. var veðr vatt oc miqrkvaflavg noccor. þegar for niosn it ofra vm Japar. er konungr sigldi it ytra. Enn er Erlingr varð þess varr. at konungr sigldi avstan. þa let hann blasa lipi sinv qlo til scipanna. Dreif þa fole allt a scip oc bioz til bardaga. En scip konungs bar oc sciott at norðr vm Japar. þa stemdi hann innleip. gþaði hann sva ferþ sina at fara i Fiorþv inn oc fa ser þar lið oc fe. Erlingr sigldi eptir honom oc hafði her mannz oc flolþa scipa. Voro scip þeirra avrscreið. er þeir havfðv ecki a nema menn oc vapn. Gecc þa sceið Erlings miclo meira en avnnor scipin. þa let hann hesta oc beið liðs sins.

Fra Olafi konungi.

170. þa sa Olafr konungr at þeir Erlingr sottv eptir þeim mioc. þvi at scip konungs voro sett mioc oc sollin. er þav hqþv flotit u se allt smarit oc vm havstit oc vetrinn þar til. Hann sa at liðs mvnr mvndi mikill vera. ef þeir motti avllo senn lipi Erlings. þa let hann calla scip fra scipi. at siga scylldi lata seglin oc helldr seint. en svipta af handrifi. oc var sva gert. þeir Erlingr fvndv þat. þa callaði Erlingr oc het a lið sitt. bað þa sigla meira. Seð er sagði hann. at nv leggir seglin þeirra. oc draga þeir vndan oss. Let hann þa hleypa or hestonvm segli ■ sceiðinni. gecc hon þa bratt fram fra qþrvn scipvm.

Orrosta Olafs konungs.

171. Olafr konungr stefndi fyr innan Bycn. fal þa syn milli þeirra. Siþan bað konungr leggja seglin oc roa fram i svnd þrøng(1) er þar var. lqgþv þeir þa saman scipvnom. Gecc kleppornes fyrir vtan þa. Menn voro þa allir hereleddir. Erlingr sigldi þa at svndino. oc fvndv þeir eigi fyrr. at herr konungs la fyrir þeim. en þeir sa at konungs menn rerv avllvm scipvnom senn at þeim. þeir Erlingr hleypþv ofan seglino oc gripv til vapna. enn konungs herr lagði avllom megin at scipino. Tocv þar orrosta oc var en snarpasta. þa sneri mannfallino bratt i lið Erlings. Erlingr (stoð) i lyptingv a scipi sino. hann hafði hialm a havfði oc scioldd fyrir ser. sverþ i hendi.

Fall Erlings.

172. Sighvatr scalld hafði verit eptir i Vikinni. oc spurði hann þar þessi tipendi. En Sighvatr var enn mesti vin Erlings. oc hafði

hann þegit gíafar af honum, oc verit með honum. Sighvatr orti flocc
vm fall Erlings. oc er þessi vísa þar i.

Vt reð Erlingr sciota
eik sa er ravð enn bleica
íflavst er þat íofri
arnar fot at moti.

sceið hans la sva sípan
síclings i her miclom
snarir bavrþvz þar sípan
síbyrð við scíp fyrþar.

þa toc at falla lið Erlings. oc þegar er a ortiz oc vpganga var greið
a sceiðina. þa fell hverr i sínv rvmi. Konungr sialfr gecc hart fram.
Sva segir Sighvatr.

Rakr þengill hio recca
reiþr gecc hann of sceiþar
valr la þravu(g)t a þiliom
þvng varþ socn fyrir Tvngom.

bragningr ravð fyr breiþan
borþvavll Japar norþan
bloð com varmt i víþan
va fregr konungr egi.

Sva fell vandliga lið Erlings. at eingi maðr stoð vp a sceiþinni nema
hann einn. Var þar beþi at menn beiddv litt griþa. fece oc engi þott
beþi. matti oc ecci a flotta snvaz. þvi at scíp lagv vmhvervis sceiþna.
Er sva sagt sannliga. at engi maðr leitaþi at flyia. Enn segir Sighvatr.

Avll var Erlings fallin
vngv fyr norþan Tvngv(r)
sceið vann sciqlldvngv avþa
scipsqgn við þravu Bycnar.

einn stoð sonr a sino
snarr Scialgs vinom fiarri
i lyptingo lengi
lętravþr sciþi avþv.

þa var Erlingi veitt atsoen beþi or fyrirrvmino oc af avþrom sciþvm.
oc matti qngv við coma nema scolvm oc nackvat spíotalavgv. oc
hio hann þat allt fyr þeim. Erlingr varþiz sva prvlliga. at engi maðr
vissi dōmi til. at einn maðr hefþi stapit sva lengi fyr íafnmargra
manna atsoen. En alldregi leitaþi hann til vndanqvamo eþa griþa biþia.
Sva segir Sighvatr.

Reð+eigi griþ gyiar
geðstirðr konungs sírþa
scers þo at scyrir berþiz
Scialgs hefuir ser nefna.

enn varþkeri virþir
við Bocn ne kōmr sípan
gliygs a gíalfri legþan
geirs ofrhvgi meiri.

Olaf konungr sotti þa aptr i fyrirrvmit. oc sa hvat Erlingr hafþiz at.
Konungr orti orþa a hann oc mēllti sva. Avndvrþr horfir þv við i
dag Erlingr. Hann svarar. Avndvrþir scola ernir cloaz. þessa getr
Sighvatr.

Avndvrþa bað iarþar
Erlingr sa er vel lengi
geymþi hann lyster ne lamþiz
landvavrn cloaz avrvv.

þa er hann at sic savnnvm
sa var aðr bvinn raða
atz vit Vtstein hitsi
Olaf of toc malom.

þa melli konungr. Villtv a havnd ganga Erlingr. þat vil ec segir hann. þa toc hann hialminn af hafði ser oc lagði niðr sverþit oc scioldinn. oc gecc fram i fyrirrvmit. Konungr stacc við honom oxarhyrnonni i kinn honom oc melli. Mercia scal drottins svikann. þa liop at Aslacr fliascalli oc hio með avxi i havfvð Erlingi. sva at stoð i heila niðri. Var þat þegar banasar. let Erlingr þar lif sitt. þa melli Olafr konungr við Aslac. Havgþv allra manna armastr. nv hiottv Noreg or hendi mer. Aslacr svarar. Jlla er þa konungr. ef þer er mein at þessv havgvi. ec þottvmz nv Noreg i havnd þer havggva. Enn ef ec hefi þer mein gert konungr. oc kanntv mer opavck fyr þetta verc. þa mon mer costlavst vera. þvi at hafa mvn ec sva margra manna fiandscap fyr þetta verc. at ec mvnda helldr þvrfa at hafa yþart travst oc vinattv. Konungr segir at sva scyldi vera. Sþan bað konungr hvern mann ganga ■ sitt scip oc bvaz ferþar sinnar sem hvatligast. Mvno ver segir hann ecki rena val þenna. mvno nv hafa hvarir sem fengit hafa. Gengv menn þa aptr a scipit oc bioggyz sem vandligast. Enn er þeir voro bvnir. þa rendv scipin svnnan i svndit bvanda lipit. Var þa sem opt ero ravnir. þott lið mikit comi saman. er menn fa slavg stor oc lata havfþingia sina. at menn verþa eigi goðir tilreþis oc se þa havfþingialavsir. Synir Erlings voro avngir þar. varþ ecki af atlagv bvanda. oc sigldi konungr norðr leið sina. Enn bvendr tocv lic Erlings oc bioggy vm oc flyttv heim ■ Sola. sva val þann allan er þar hafði fallit. oc var Erlingr it mesta harmapr. Oc hefir þat verit mal manna. at Erlingr Scialgs son hafi verit maðr gavfgastr oc rikastr i Noregi þeirra er eigi bgeri tignarnafn meira. Sighvatr scalld orti enn þetta.

Erlingr fell en olli
allrier scipat slico
biðrat betri davða
bragna conr með magni.

mann veit ec engi annan
allbratt at fiorlati
enn sa er allan cvnni
alldr fvllara at hallda.

þat sagði Sighvatr. at Aslacr hafði frendvig vp hafð oc mioc osynio.

Aslacr hefir avkit
er vavrþr drepinn Herþa
fair scyldv sva folldar
frendsecio styr vecia.

ettvigi ma hann eigi
aliti þeir nita
frendr scyli bręþi bindaz
bornir mal en fornv.

Herlaup Egða.

173. Synir Erlings voro svmir norðr i þrandheimi með Haconi iarli. en svmir no(r)ðr a Havrþalandi. svmir inn i Fiorðvm. oc voro þeir þar i liðsamnapi. Enn er spurþiz fall Erlings. þa fylgði þeirri

savgv vtböð avstan of Agþir oc of Rogaland oc Havrþaland. Var þar her boþit vt. oc varþ þat et mesta fiolmenni. oc for herr sa með sonvm Erlings norðr eptir Olafi konungi. Þa er Olafur konungr for fra bardaga þeirra Erlings. sigldi hann norðr vm svnd. oc var þa dagr mioc lifinn. Sva segia menn. at hann orti þa visy þessa.

Litt mvn halfr enn hviti
hrafu etr af na getvm
ver vnm gny gynnar
glæðr i nott a Jafri.

sva hefir avllvngis illa
ec gecc reiðr of sceiðar
iorð velldr manna morði
mitt ran gefit hanvm.

For konungr siðan norðr með landi með lið sitt. Hann spurði it sanna vm hvanda samnat. Þar voro þa með Olafi konungi margir lendir menn. þar voro þeir allir Arna synir. Þess getr Biarni gyllbrarscalli i qveþi því er hann orti vm Calr Arna son.

Vastv þar er vigs bað costa
vapndiafr Harallz arfi
kynniz kap þitt mnmvm
Kalfr við Bocu avstr sialfa.
gatvð gripar sota
golig favng til iola
kendr varv fyrstr at fvndi
fletv griots oc spiota.

Avld fecc illt or deilldvm
Erlingr var þar sinnginn
opv blavec i blopi
borð fyrir Vstein norþan.
lios er ravn at resir
raþinn varþ fra laþi
lavghvz lavnd vnd Egþa
lið þeirra fra ec meira.

For Olafur konungr til þess er hann com norðr vm Stað oc lagði til Hereyia. oc spvði þar þav típendi. at Hacon iarl hafði lið mikit i þrandheimi. Siðan leitafi konungr raðs við lið sitt. Kalfr Arna son eggiaði mioc at sökia til þrandheims oc beriaz við Hacon iarl. þo at liðs mvr veri mikill. því raði fylgðv margir aþrir. en svmir lavtv. Var þa scotið til orsevða(r) konungs.

Drap Aslags fitiascalla.

174. Siðan hellt Olafur konungr til Steinavags. oc la þar of nótt. En Aslaer fitiascalli hellt scipi sinv inn til Borgvndar. dvalþiz hann þar vm nottina. þar var fyrir Vigleicr Arna son. Enn vm morgoninn er Aslaer villdi ganga til scips sins. þa veitti Vigleicr honom atgavngo oc villdi hefna Erlings. þar sell Aslaer. þa comv menn til konungs hirðmenn hans norþan or Freceyarsvndi. þeir er heima havðv setit vm svmarit. oc savghv konungi þav típendi. at Hacon iarl oc margir lendir menn með honom voro comnir vm qvelldit i Freceyarsvnd með miclv fiolmenni. oc vilia þeir þic taca af lifi konungr oc þitt lið. ef þeir eigv valld á. Enn konungr giorði menn sina vp a siall þat er

þar er. Enn þa er þeir comv vp a fiall. þa sa þeir norðr til Biarn-eyiar. at norþan for lið mikit oc mǫrg scip. oc foro ofan apr. oc sǫgþv konungi at herr for norþan. En konungr la þar fyrir .xii. scipvm. Siþan let hann blasa. oc foro tiqlld af scipvm hans. oc toco þeir til ara. Enn þa er þeir voro albnir oc þeir laugþv or havfninni. þa for herr þrønda norþan fyr þiotandi. oc havfþv halfan þriþia tǫg scipa. þa stefndi konungr fyr innan Nyrfi oc inn vm Hvndzver. Enn þa er konungr com iafnfram Borgvnd. þa for vt scip i moti honom er Aslacr hafþi átt. Enn er þeir hittv Olaf konung. þa sǫgþv þeir sin tiþendi. at Vigleicr Arna son hafði tekit af lifi Aslac fitiascalla. fyrir þat er hann hafði drepit Erling Scialgs son. Konungr let illa yfir þeim tiþendvm. oc matti þo eigi dvelia ferþ sina fyr ofriþi. oc for þa inn of Veigsvnd oc of Scot. þa scilþiz lið við hann. for fra honom Kalfr Arna son oc margir aprir lendir menn oc scipstionarmenn. oc hellsdv til moz við iarl. Enn Olaf konungr hellt fram sinni ferþ. oc letti eigi fyrr en hann com i Roðrarfiord inn. oc lagþi at i Valldali oc gecc þar fra scipvm sinvm. oc hafði þar .vi. scip oc setti þav vp. oc fece þar til hirþzlo segl oc reiða. Siþan setti hann þar landtialld sitt a eyrinni sem Svllt heitir. oc erv þar fagrir vellir. oc reisti cross þar hia á eyrinni. En bvandi sa bio a Merinn er Brvsi hefir heitit. oc var hann hǫfþingi yfir dalnvm. Siþan com Brvsi ofan oc margir aprir bvendr a fynd Olafs konungs oc sǫgnvþv honom vel sem vert var. En hann giorði sic bliþan i moti fagnaði þeirra. þa spurþi Olaf konungr. ef fǫrt vǫri þar ■ land vp or dalnvm oc a Lesiar. Brvsi svaraði oc sagþi. at vrþ sv la i dalnvm er Sefsvrð heitir. oc er þar hvarki fǫrt mǫnnvm ne hrossvm. Olaf konungr svaraði honom. Til mvn nv hætta verþa bvandi. tecz sem gvð vill. oc comi þer nv i morgin higat með eyki yþra oc sialfa yþr. oc siam hverr vǫxtir a er. þa er ver comvm til vrþarinnar. hvart ver megvvm þar nocot bragþ i sia at comaz yfir með hrossvm eþa mǫnnvm.

Fra urðarbroti.

175. Enn er dagr com. þa foro bvendr ofan með eyki sina. sva sem konungr hafði mǫllt við þa. Flytia þeir þa með eykivm varnað sinn oc cleþi. enn allt lið gecc oc konungr sialfr. En hann gecc þar til er Orosbrecca heitir. oc hvilldiz er hann com a breccona. oc sat þar vm hriþ oc sa ofan i fiordinn oc mǫllti. Erfiþa ferþ hafa þeir fengit mer i hendr lendir menn minir. er nv hafa scipt vm trvnaþinom. er of hriþ voro varir vinir oc fvlltrvar. þar standa nv crossar .ii. a breck-

vnni eptir sem konungr sat. Konungr steig þá a bac hesti einom oc reið vp eptir dalnm. oc letti eigi fyrr en þeir (comv) til vrþar. þá spurði konungr Brvsa eptir. ef noccor sel veri þar er þeir metti i bva. Hann qvað vera. Enn konungr setti landtialld sitt. oc voro þar vm nottina. En vm morgvninn þá bað konungr þá fara til vrþarennar. oc freista ef þeir metti coma vavgnom ifir vrþina. þá foro þeir til. er konungr sat heima i landtialldi. Enn at qvellði þá comv þeir heim hirþmenn konungs oc bvendr. oc qvoþvz haft hafa mikit erfði oc ecki a leið comit. oc savgþv at þar myndi alldregi vegr ifir leggiaz. oc voro þar apra nott. oc var konungr a bønvm sinvm alla nott. En þegar er hann fann at dagafi. þá bað hann menn fara til vrþar. oc freista ef þeir gæti vognmv ifir comit. þeir foro oc voro travþir. sogþv at þeir myndv ecki geta at vnnit. En þá er þeir voro bravt farnir. þá com sa til konungs er reð fyrir vistvm. oc sagði at eigi var vist meiri en tvav navtfavll slatrs. en þv hefir .cccc. þins liðs oc .c. bvanda. þá melli konungr. at hann scyllði lata vp catla alla oc i hvern ketil lata naqvaf af slatri. oc sva var gort. En konungr gecc til oc gerði ifir crossmare. oc bað þá bva mat. En konungr for til Sefs-vrþar. (þar) sem þeir scylldv veginn ryþia. En þá er konungr com þar. þá sato þeir allir oc voro moðir orðnir af erfði. þá melli Brvsi. Ec segi yðr konungr. oc villdv þer eigi trva mer. at ecki matti vinna at vrð þessarri. Sþan lagði konungr niðr scickio sina oc melli. at þeir scylldv til fara allir oc freista enn. oc sva var gert. oc sörþv þá steina .xx. menn þannig sem þeir villdv. er avngan veg gat aðr hrørt .c. manna. oc var vegr rvddr at miþiom degi. sva at fært var bæði monnmv oc hrossvm með clyfiom eigi verr en a slettvm velli. Sþan for konungr ofan apr þangat sem vist þeirra var. oc nv heilir Olafs hellir. Kellda er oc þar ner hellinom. oc konungr þo ser i. enn er bvfe manna verþr syet i dalnm oc dreckr þar af vatnino. þá batnar þvi sotta. Sþan for konungr til matar oc allir þeir. Oc þá er konungr var mettr. þá spurði hann eptir ef setr nocor vgeri i dalnm vp fra vrþinni oc ner fiellino. er þeir metti bva i vm nottina. En Brvsi segir. Ero setr er heita Grøningar. oc ma þar engi maþr vera vm ngr fyr travllagangs sacir oc meinvetta. er þar ero a setrino. Sþan melli konungr. at þeir scylldv bva ferþ sina. oc sagði at hann villði þar vera vm nottina a setrino. þá com sa maðr til hans er fyr vistom reð. oc segir at þar var avrgrynni vista. oc veit ec eigi hvaðan co(m)nar ero. þackar konungr gvði sending sina. oc let hann gera byrþar matar bvavndvm. þeim er ofan foro eptir dalnom. En konungr var a setri vm nottina. En at miþri nott er menn voro i

svemni. þa let ■ stavðli vti afscremiliga oc melli. [Sva brenna mic nv. sva brenna mic nv¹ bönir Olafs konungs. sagði sv vetr. at eigi ma ec nv vera at hibylvm minom. oc verþ ec nv flyia oc coma alldregi a þenna stopvl síþan. Enn vm morgininn er menn vocuþv. þa for konungr til fiallz oc melli við Brvsa. Her scal nv gera bð. oc mvn sa bvandi g hafa ser framdrátt er her byr. oc alldregi scal her corn friosa. þo at friosi fyrir ofan bð oc neþan. þa for Olaf konungr ifir fiall oc com fram i Einbva. oc var þar vm nott. Olaf konungr hafði þa verit konungr i Noregi .xv. vetr. með þeim vetri er þeir Sveinn iarl voro baþir i landi. oc þessom er nv vm hriþ hefir verit fra sagt. oc þa var liþit vm iol fram. er hann let scip sin oc gecc u land vp sem fyrr (var) sagt. þessa grein konungdoms hans ritaði fyrst Ari prestur þorgils son enn frópi. er bæði var vitr oc sannsögvll. minnigr oc sva gamall maðr. at hann mundi þa menn oc hafði sögur af haft. er þeir voro sva gamlir. at fyr alldrs sakir mattv mvna þessi tíþendi. sva sem hann hefir sialfr ritat i sinvm bocvm oc nefnda þa menn til. er hann hafði frópi at nvmit. En hitt er alþy(ðo) sögn. at Olaf veri .xv. vetr konungr ifir Noregi aðr hann fell. En þeir er sva segia. þa telia þeir Sveini iarli til rikis þann vetr er hann var síþarst i landi. því at Olaf var síþan .xv. vetr konungr sva at hann lifði.

Fra Olafi konungi.

176. Síþan er Olaf konungr hafði verit vm nott a Lesiom. þa for hann með lípi sino dag eptir dag. fyrst til Gvðbranzdala. en þáþan vt a Heiðmavrc. Syndiz þa hverir vinir hans voro. því at þeir fylgþv þa honom. en hinir scilþvz þa við hann. er með minna trvleic hóþv þionat honom. en svmir snervz til vvinnatv oc fvlz fiandscapar. sva sem bratt varþ. Kendi þess mioc a vm marga Vpplendinga. at illa hafði licat aftaca þoris. sva sem fyrr var getit. Olaf konungr gaf heimleyvi morgvm monnum sinvm. þeim er bu² atto oc bavn fyrir at hyggia. því at þeim mavnom þolti osynt hverr friþr gefinn veri varnaþi þeirra manna. er af landi bravt fœri með konungi. Giorpi konungr þa bert fyr vinvm sinom. at sv var etlon hans at fara þa or landi bravt. fyrst avstr i Svía velldi. oc gera þa rað sitt hvert hann sneri þáþan af. En bað sva vini sina til gta. at hann myndi enn gta til lanzins at leita oc aptr til rikis sins. ef gvð leði honom langlifis. sagði at þat var hvþboð hans. at allt fole i Noregi myndi enn verþa þionvstvbvndit við hann. En ec mynda gta sagði hann. at Hacon iarl myndi

¹) [saal. to Gange i Cod. ²) r. f. bavn

litla hrið hafa valld yfir Noregi. oc mæn mænnom þat morgvæn þyckia eigi vndarlicet. því at Hacon iarl hefir fyrr scort við mic hamingio. En hino mæno fair menn trva. þott ec segia þat er mer boðar fyrir. er kóm til Knvz ens rica. at hann mæni a fara vetra fresti dævð vera oc farit allt riki hans. oc mæn engi verða vpreist hans kynslóðar. ef sva ferr sem min orð horfa til. Enn er konungr hetti røðv sinni. þa bioggv menn ferð sina. Sneri konungr þa með þat lið er honom fylgði avstr til Eifascogs. Þar var þa með honom Astriðr drotning. Ulfilldr dottir þeirra. Magnus son Olafs konungs. Ravgnvalldr Brvsa son. þeir Arna synir Þorbergr. Finnur. Arni oc enn fleiri lendir menn. hafði (hann) golt mannvæl. Biorn stallari fecc heimleyfi. for hann aþr oc heim til bvc(s) sins. oc margir aþrir vinir konungs foru aþr til bva sinna i leyfi hans. Bað konungr þess. at þeir scyldv hann vita lata. ef þav tilþendi giorþiz i landino. er honom bæri navþsyn til at vita. Snur þa konungr leið sina.

Fra ferð Olafs konungs.

177. Þat er at segia fra ferð Olafs konungs. at hann for fyrst or Noregi avstr væn Eifascog til Vermalanz oc þa vt i Vatsbv. oc þaþan yfir scog þann sem leið liggr. oc com fram a Næriki. Þar var fyrir rikr maðr oc avþigr er het Sigtryggr. Jvar het son hans. er siþan var maðr gavfgr. Þar dvaldiz Olaf konungr lengi væn varit með Sigtryggi. Enn er svmarði. þa bio Olaf konungr ferð sina oc fecc ser scip. For hann væn svmarit. oc letti eigi fyrr en hann com avstr i Garþariki a fænd Jarizleifs konungs oc þeirra Jngigerþar drotningar. Astriðr drotning oc Vifhilldr konungs dottir voru eptir i Svipioþ. En konungr hafði avstr með ser Magnus son sinn. Jarizleifr konungr fagnaði vel Olafi konungi oc bavð honom með ser at vera oc hafa þar land til sliccs costnaðar. sem hann þurpti at hallda lið sitt með. Þat þecþiz Olaf konungr oc dvaldiz þar. Sva er sagt at Olaf konungr var siþlatr oc bænrøkinn til gvðs alla stvnd efi sinnar. En siþan er hann fann. at riki hans þværr en motst(a)vþvænn eflvðv. þa lagði hann allan hvgr a þat at gøra gvðs þionostv. dvalði þa ecki fra aþrar ahyggior eða þat starf sem hann hafði aðr með havndvæn haft. því at (hann) hafði alla þa stvnd er hann sat i konungdominvæn starfat þat. er honom þotti mest nytsemp at vera. fyrst at friða oc frelsa landit af þian vtlendra havþþingia. en siþan at snva landfolkinv a trv retta. oc þar með at setia lavgr oc landzrett. oc þann lvt gerði hann fyrir rettdømis sakir at hcgna þa er rangt villdv. Þat hafði verit mikill siþr

i Noregi. at lendra manna synir eða ríkra bvannda foru a herscip oc avflvþv ser sva fiar. at þeir herioþv þępi vtan landz oc innan lanz. En siþan er Olafr toc konungdóm. þa friþaði hann sva land sitt. at hann toc af ran avll þar i landi. (oc) þott ríkra manna synir giorþi friþbrot eða þat er konungi þotti vera aflaga. oc metti refsingv við þa coma. þa let hann avngo avþro við coma. en letv lif eða limar. hvarki tþpi þon manna ne feboð þar fyrir. Sva segir Sighvatr scalld.

Gvll hvðv opt þeir er ollo
vthlavpvm gram cavpaz
ravtt en ręsir ne(i)tti
riklvndvðvm vðan.

scavr bað hann með hiorvi
herland scal sva veria
ran biðv rekcar sona
refsing firvm ofsa.

Oc enn qvað hann sva.

Føddi mest sa er meiddi
margdyrr konungr varga
hvinnu ętt oc hlenna
hann styfþi sva þysþir.
þyðr let þermlasc þępi
þiof hvern konungr erna
friðr þotiz sva fota
fylkis landz oc handa.

Vissi hellz þat er hvossvm
hvndmavrgvm let grvðdar
vorðr með vapnvm (scerða)
vikingvm scqr rikis.
mildr let morgv valldit
Magnvs fapir gagni
fremþ Olafs qveþ ec fravmþv
flestan sigr ens digra.

Hann let lica refsing hafa rícan oc vrikan. en þat þotti lanzmavnnom ofravn. oc fylldvz þar fiandscapar vp i mot. er þeir letv fręndr sina at domi konungs. þott sakar veri sannar. Var þat vphaf til þeirrar vpreistar. er lanzmenn giorþv moti Olafi konungi. at þeir þolþv honom eigi rettindi. en hann villdi helldr lata af tigninni en af rettdqmino. En eigi var sv sqc við rettfvndin. at hann veri hnavgv fiar við sina menn. hann var enn mildasti við vini sina. En þat var til er menn reistv vfrið moti honom. at mavnnom þotti hann harþr oc refsingasamr. Enn Klvtr bavð fram ofrfe. en þo vrþv storhofþingiar af hinv blecpir. er hann het hveriom þeirra tign oc ríki. oc þar með at menn voro fvsir i Noregi at taka við Haconi iarli. þvi at hann var enn vinsęlsti maðr af landfolki þa fyrr er hann reð fyr landi.

Fra Jocli.

178. Hacon iarl hafþi halldit lipi sinv or þrandheimi oc farit a mot Olafi konungi svðr a Møri. sem fyrr var ritat. Enn er konungr hellt inn i fiorþv. þa sótti iarl eptir þannig. com þa til motz vip hann Kalfr Arna son oc fleiri þeir menn er sciliz havðv við Olaf konung. Var Kalfr þar vel fagnat. Siþan hellt iarl inn þangat sem konungr hafþi vp sett scip sin i Coþrafiorð i Valldal. Toc iarl þar

scip þav er konungr atti. let iarl vt setia scipin oc bva. voro þa menn lvtapir til scipstionar. Sa maþr var með iarli er nefndr er Jocvll. islenzcr maðr son Barþar Jocvls sonar or Vazdal. Jocvll lavt at styra Visvndinvm. er Olafr konungr hafði haft. Jocvll orti visv þessa.

Hlavl ec fra Svllt en sęta
siðfregn at ec qvıpa
van erome bregs at hreini
hlyrs því scipi styra.

er ystettar atti
Aleifr fvna eleifar
granur var sniallr ■ svmri
sigri ręntr enn digri.

Þat er her sciotaz af at segia. er siþar varþ mioc miclo. at Jocvll var fyrir liþi Olafs konungs a Gotlandi. oc varþ hann handtekin. oc let konungr hann til havggs leiþa. var vęnndr svinn i hár honom oc hellt ■ maðr. Settiz Jocvll niðr a backa nockvrn. þa reþ maþr til at havggva hann. En er hann heyrði hvininn. rettiz hann vp. oc com havggit i havfvð honom oc varþ mikil sar. Sa konungr at þat var banasar. Bað konungr þa helta við hann. Jocvll sat vp oc orti þa visv.

Sviða sar af męþi
setit (h)efi ec opt við betra
vnd er ■ oss sv er sprengdi
otravþ legi ravþvm.

byss mer bloþ or þessv
beni te ec við þrec veniaz
verpr hialmgavfvgr hilmir
heiðser ■ mic reiþi.

Siþan do Jocvll.

Fra Calfi Arna syni.

179. Kalfr Arna son for með Haconi iarli norðr til þrandheims. oc bavð iarl honom til sin oc geraz ser handgenginn. Kalfr segir. at hann myndi fara fyrst inn a Eggio til bv(s) sins oc lata siþan geraz rað. Kalfr giorþi sva. Enn er hann com heim. þa fanz honom þat bratt. at Sigrif cona hans var helldr scapstor oc talþi vp harma sina. þa er hon kallapiz hafa fengit af Olafi konungi. þat fyrst er hann let drepa bvanda hennar Avlvi. en nv segir hon siþan sono mina .ii. oc vartv Kalfr at þeirra aftęv. oc myndi mic þess sizt af þer vara. Kalfr segir. at þat var mioc at hans vvilia. er þorir var af lifi tekinn. bavð ec segir hann. fe fyrir hann. en þa er Griotgarþr var felldr. let ec Arnbiqrn broþor minn. Hon segir. Vel er þat er þv lavzt slict af konungi. því at vera ma at þv vilir hemna hans. þottv vilir eigi hefna minna harma. Sattv þa oc er þorir var drepinn fostrson þinn. hversv mikils konungr virði þic þa. Þvilicar harmtqlvr hafði hon iafnan vpi fyr Kalfi. Calfr svarapi opt styggliga. en þo varþ hitt at lyeþvm. at hann leiddiz eptir fyrirtqlvm hennar. oc het þa því at geraz iarli handgenginn. ef iarl villdi avca veizlvr hans. Sigrið sendi orð iarli.

oc let segia hvar þa var comit vm mal Kalfs. En þegar er iarl varþ þess viss. þa sendi hann or(ð) Kalfi. þav at hann scyldi coma vt til þoiar a fynd iarls. Kalfr lagþiz þa ferþ eigi vndir hqfvð. oc for litlv sipar vt til Nipaross oc fann þar Hacon iarl. fecc þar goþar viðtqevr. oc attv þeir iarl tal sitt. com þar allt asamt með þeim. oc reþv þeir þat. at Kalfr gerþiz handgenginn iarli. oc toc af honom veizlor storar. Sipan for Kalfr heim til bvs sins. hafþi hann þa mest yfirsoen allt inn i þrandheim. En þegar er varaþi. bio Kalfr scip er hann atti. En þegar er hann var bvinn. þa sigldi hann oc hellt scipi þvi vestr til Englanz. þvi at hann spvrþi þat til Knvz konungs. at hann sigldi snemma vm varit or Danmorev vestr til Englanz. þa hafði Knvtr gefit iarldom i Danmorev Haralldi syni þorkels hafa. Kalfr Arna son for ■ fynd Knvz konungs. þegar er hann com til Englanz. Sva segir Biarni gvlbrarscalld.

Avstr reð allvalldr rista
otala haf stali
varþ at vitia garþa
vigmoðr Harallz broþir.

enn of iðnir manna
emca ec taimr at samna
sereyci at scilnað yckarn
sciott leztv Knvt of sotta.

Enn er Kalfr com a fynd Knvz konungs. þa fagnaði konungr honom forkvnnar vel oc hafþi hann i tali við sic. Varþ þat i røþvm þeirra Knvz konungs. at hann beiddi Kalf þess. at binndaz fyrir at gera vpreist i moti Olafi konungi. ef hann leitaþi aptr i landit. Enn ec mon segir Knvtr konungr. gefa þer þa iarldom oc lata þic þa raþa Noregi. en Hacon frændi minn scal þa fara til min. oc er honom þat bezt fallit. þvi at hann er sa heilhvgi. at ec gta hann eigi mvno eino scapti sciota moti Olafi konungi. þott þeir finniz. Kalfr lyddi ■ þat er Knvtr meyllti. oc giorþiz hann fvss til tignarinnar. staðfestiz sia rapagiorþ með þeim Knvti konungi oc Kalfi. Bioz þa Calfr til heimferþar. En at scilnaþi gaf Knvtr honom giasar vegsamligar. þess getr Biarni scalld.

Attu Engla drottni
oguracer giasar þacca
iarls niðr co(m)tv yþrv
otala vel mali.

þer let folld aðr sörir
frest vrþv þess vestan
lif þitt era litit
Lyndvna gramr (fundna).

Sipan for Kalfr aptr til Noregs oc com heim til bvs sins.

Fra þvi er Hacon iarlld tyndiz.

180. Hacon iarl for þat svmar or landi oc vestr til Englanz. En er hann com þar. þa for hann a fynd Knvz konungs. Fagnaþi konungr honom vel. Jarl atti festarmey þar a Englandi. oc for hann þess raþs a vit.

oc gtláði brvðcavp sitt i Noregi. en afláði til a Englandi þeirra fanga er honom þottv torfengst i Noregi. Bioz iarl of havstít til heimferðar oc varþ helldr siðbvin. siglði hann i haf. þa er hann var bvinn. En fra ferð hans er þat at segia. at scíp þat tyndiz. oc com engi maðr af. En þat er svura manna søgn. at scípit hafi set verit norðr fyrir Catalanesi at apni dags i stormi miclvm. oc stoð veðrit vt a Pellanzfiorð. Segia þeir sva er slicv vilia fylgia. at scípit myni hafa rekit i svelginn. En hitt vita menn með sannendom. at Hacon iarl tyndiz i hafi. oc ecki com til landa þat er a scípi því hafði verit. þat sama havst savgþv cavpmenn þav típendi sva borin vm lavnd. at menn gtlvþv at iarl vgeri tyndr. en hitt vissv allir. at hann com eigi n því havsti til Noregs. oc land var þa havþingialavst.

Fra Birni stallara.

181. Biörn sat heima stallari at því sinv. síþan er hann hafði sciliz við Olaf konung. Biörn var freggr. oc spurðiz þat bratt víða. at hann hafði sezt of kyrt. Spurði þat Hacon iarl oc aðrir landraðamenn. Síþan giorþv þeir menn oc orðsenningar til Biarnar. En er sendimenn comv fram ferðinni. þa tók Biörn vel við þeim. Síþan callaði Biörn til tals við sic sendimenn oc spurði þa eptir eyrendvm sinvm. En sa er fyrir þeim melli bar qveþio Knvz konungs oc Haconar iarls Birni¹ oc enn fleiri havþingia. oc þat með segir hann. at Knvtr konungr hefir spvrv micla af þer. oc sva vm þat at þv hefir lengi fylgt Olafi digra enn verit vvin mikill Knvz konungs. oc þykeir honvm þat illa. því at hann vill vera vin þinn sem allra annarra dvgrandi manna. þegar er þv villt af hverfa at vera hans ovin. oc er þer nv sa einn til. at snvaz þangat til travstz oc vinattv. sem gnøgst er at leita. (oc nv lata) allir menn ser soma i norðrhalfo heims. Megv þer þat lita er fylgt hafit Olafi. hvornig hann hefir nv við yðr sciliz. er erot allir travstlavsir fyrir Knvti konungi oc hans mavnnom. enn er herioþvt land hans it fyrra svmar oc drapvt vini hans. þa er þetta með þavcom at taca. er konungr byþr sina vinattv. oc vgeri hitt macligra. at þv beþir eða byþir se til. Enn er hann hafði locit sinni røþv. þa svarar Biörn oc segir sva. Ec vil nv sitia vm kyrt heima at því minv oc þiona ecki hōþingivm. Sendimaðr svarar. Sliet ero konungs menn sem þv ert. kann ec þer þat at segia. at þv att tva costi fyrir hondvm. sa annarr at fara vllagþr af eignom þinvm. sva sem nv ferr Olafr felagsmaðr yþarr. hinn er annarr costr er

¹) r. f. Birinn

syniligri mǫn þyckia. at taca við vinattv Knvz konungs oc Haconar iarl̃s. oc geraz þeirra maðr oc selia til þess trv þina¹. En tac her mala þinn. steypþi fram enskv silfri or miclom sioð. Biorn var maðr fegiarn. oc var hann hvgsyer mioc oc þagnaþi er hann sa silfrit. hvþi þa at fyrir ser. hvat af scyldi taka. þotti mikít at lata eigor sinar. en þotti osyn vpreist Olafs at verþa myndi i Noregi. Enn er sendi-maðr fann. at Birni gecv hvgr við feit. þa kastaþi hann fram gvll-hringvm .ii. digrom. oc melli. Tacþv nv feit Biorn oc sver eiþinn. ec heit þer þvi. at litils er þetta fe vert hia hinv er þv mǫnt þiggia. ef þv sökir heim Knvt konung. En af mikilleic fiarins oc heitvm favgrvm oc storvm þa varþ hann svikinn til fegini. toc vp feit oc gece siþan til handgongv oc e(i)þa til trvnaþar við Knvt konung oc Hacon iarl̃. Foro þa sendimenn ■ bravt.

Fra Birni stallara.

182. Biorn stallari spurþi tiþendi þav. er sagt var at Hacon iarl̃ var tyndr. þa sneri scaplyndi hans. iðraþiz hann þess er hann hafþi brvgþit trv sinni við Olaf konung. þottiz hann þa lavss vera þeirra eincamala. er hann hafþi veitt til lyðni við Hacon iarl̃. þotti Birni geraz noccor vǫn til vpreistar of riki Olafs konungs. ef hann kǫmi til Noregs. at þa veri þar havþingialavst fyrir. Biorn byr ferþ sina scyndiliga oc hafþi noccora menn með ser. For siþan dag oc nott ferþar sinnar. þar a hestvm er sva matti. þar a scipvm er þat bar til. letti eigi ferþ þeirri fyrr en hann com vm vetrinn at iolṽm avstr i Garþariki oc a fvnd Olafs konungs. oc varþ konungrinn allfeginn er Biorn hitti hann. Spurþi þa konungr margra tiþenda norþan ór Noregi. Biorn segir konungi. at iarl̃ var tyndr oc land var þa havþingialavst. þeim tiþendvm vrþv menn fegnir. þeir er Olafi konungi havðv fylgt or Noregi oc þar havþv att eigor oc frendr oc vini. oc leco miclir land-mvnir til heimferþar. Mavrg avnnor tiþendi sagþi Biorn konungi or Noregi. þav er honom var forvitni at vita. þa spurþi konungr eptir vinvm sinvm. hvernog þeir helldi trvnaþi við hann. Biorn segir at þat var allnisiafnt. Siþan stoð Biorn vp oc fell til fota konungi oc toc vm fot honom oc melli. Allt a gvðs valldi oc yþro konungr. ec hefi tecit fe af Knvz mavnnom oc svarit þeim trvnaþareipa. en nv vil ec þer fylgia oc eigi við þic sciliaz. meþan vit lifvm baþir. Konungr svarar. Statt vp sciott Biorn. sattr scalltu vera við mic. bottv þetta við gvð. vita ma ec þat. at fair mǫnv nv vera i Noregi þeir er einorð

¹) r. f. sina

sinni halldi nv víð mic. er slicir bregðaz sem þv ert. er þat oc satt. at menn sitia þar i miclo vannqveþi. er ec em siarri. en sitia fyrir vfríþi fiandmanna minna. Biorn segir konungi fra því. hverir mest hvandvz fyrir at reisa fiandscap vp moti konungi oc hans mavnnom. nefndi hann til þess sono Erlings ■ Japri oc aþra frændr þeirra. Einar þambascelfi. Kalf Arna son. þori hvnd. Harec or þiottv.

Fra Olafi konungi.

183. Síþan er Olafr konungr var cominn i Garþariki. hafði hann storar ahyggior. oc hvgsaþi hvert rað hann scyllði vp taca. Jarizleifr konungr oc Jngigerþr drottning bvpv Olafi konungi at dveliaz með ser oc taca vp riki þat er heitir Vvlgaria. oc er þat einn lvtir af Garþariki oc var þar fole¹ mart heiþit i því landi. Olafr konungr hvgsaþi fyrir ser vm þetta boð. Enn (er) hann bar þat fyrir menn sina. þa lavttv allir at staðfestaz þar oc eggioþv konung at rapa norþr til Noregs til rikis sins. Konungr hafði þat enn i rapagiorð sinni. at leggja niðr konungs tign oc fara vt i heim til Jorsala eþa i aþra helga staþi oc ganga vndir regvlv. þat talþiz lengstvm i hvinn. at hvgsa ef nockor favng myndi til verþa. at hann neþi riki sinv i Noregi. Enn er hann hafði þar ■ hvinn. þa minntiz hann þess. at ena fyrstv tiv vetr konungdoms hans voro honom allir lvtir hagfelldir oc farselligir. en síþan voro honom avll rað sin þvngrørþ oc torsott. en gagnstaðligar allar hamingioravnirnar. Nv ísaþi hann vm fyr þa sqc. hvart þat myndi vera vitrlit rað at treysta sva mioc hamingiona. at fara með litinn styrc i hendr fiandmavnnom sinom. er allr lanzmvgr hafði til slegiz at veita Olafi konungi motstavþv. Slicar ahyggior bar hann optliga oc scavt til gvðs sino mali. oc bað hann lata þat vp coma. er hann sei at bazt gegndi. Valcaþi hann þat i hvgnvm oc vissi eigi hvat hann scyllði vp taca. því at honom syndiz meín avþsyn ■ því sem hann talþi þa fyrir sér.

Fra draumi Olafs konungs.

184. Þat var a einni nott. at Olafr konungr la ■ reccio sinni oc vacþi lengi vm nottina. oc hvgþi at rapagiorþvm sinom oc hafði storar ahyggior i scapi sino. En er hvgrinn møddiz mioc. þa seig a hann svefn oc þo sva lavss. at hann þottiz vaka oc sia avll típendi i hvsino. Hann sa mann standa fyrir reckionni mikinn oc vegligan oc hafði cleþnað dyrligan. bavð konungi þat hellzt i hvg. at þar mvndi vera cominn Olafr Tryggva son. Sa maðr mælti til hans. Ertv mioc hvgsiyer vm

¹) r. f. folo

raþaetlan þina. hvert þv scalt rað vp taka. þat þycki mer vndarlict. er þv velkir þat fyrir þer. sva þat. ef þv ells þat fyrir at leggja niðr konungs tign. þa er gvð hefir gefit þer. slict it sama sv ells. at vera her oc þiggja ríki af vtlendvm konungom oc þer vkvnnom. Far þv helldr aptr til ríkis þins. er þv hefir at erfþvm tecit oc rapit lengi fyrir með þeim styrc er gvð gaf þer. oc lat eigi vndirmenn þina hreþa þic. þat er konungs frami at sigraz a vvinvm sinvm. en vegligr dafþi at falla i orrosto með líþi sino. Eþa ifar þv naccvat vm þat. at þv hafir rett at mela i yþarri deilv. Eigi scaltv þat gera at dylia sialfan þic sannynða. Fyr þvi mattv diarfliga sökia til lanzins. at gvð mvn bera þer vitni at þat er þin eiga. Enn er konungr vacnaþi. þa þottiz hann sia svip mannzins er bravt gecc. En þaþan ifra herði hann hvinn oc einstrein(g)þi þa ells fyrir ser. at fara aptr til Noregs. sva sem hann hafþi aðr verit fvsastr til. oc hann fann at allir hans menn villdv hellzt vera lata. Talþi hann þat þa i hvinn. at landit myndi vera avðsott. er havþingialavst var. sva sem þa hafþi hann spurt. etlaþi hann þat ef hann qvemi sialfr til. at margir myndu þa enn honom liðsianna. Enn er konungr birti þa raþagiorð fyr mavnnom sinom. þa toco þvi allir þaksamliga.

Fra lecnigv Olafs konungs.

185. Sva¹ er sagt. at sa atbvrðr varþ i Garþaríki. þa er Olafur konungr var þar. at son einnar gavfvgrar eckio fece qvercasvll. oc sotti sva mioc. at sveinninn matti avngvm mat bergia. oc þotti hann þa banvenn. Mopir sveinsins gecc til drottningar Ingigerþar. þvi at hon var kvnnconu hennar. oc syndi henni sveinninn. Drottning segir. at hon kvnni þar avngar lecnigar til leggja. Gacþv segir hon til Olafs konungs. hann er her lecnir beztr. oc bið hann fara hondom vm mein sveinsins. oc ber til orð min. ef hann vill eigi elligar. Hon gerþi sva sem drottning mælti. Enn er hon fann konung. þa sagþi hon honom. at son hennar var banvenn af qvercasvll. oc bað hann fara havndvm vm svllinn. Konungr segir henne. at hann var engi lecnir. bað hana þangat fara sem lecnar voro. Hon segir at drottning hafði henni þangat visat. oc hon bað mic sin orð til bera. at þer legþit lecnig til sem er kvnnvt. oc hon sagþi mer. at þv vërir beztr lecnir her i staðnm. Þa toc konungr til oc for hondvm vm qverer sveinnvm oc þvelaþi svllinv mioc lengi. til þess er sveinninn hrørþi mvnninn. Þa toc konungr bravð oc bravt oc lagþi i cross i lofa ser. siþan

¹) r. f. Fva

lagði hann þat i mynn sveininom. Enn hann svalg niðr. oc þáþan af toc vere allan or qvercynnm. var hann a sam dagvym alheill. Mopir hans varþ fegin mioc oc aprir frendr oc evnmenn sveinsins. Var þa fyrst a þannig virt sem Olafr konungr hefði sva miclar lēcnishendr. sem mēlt er of þa menn er mioc er sv iþrott lavgð. at þeir hafi hendr goðar. En siþan er iartegnagiorð hans varþ alevnuig. þa var þat tekit fyrir sanna iartegn af morgvm.

Fra því er Olafr konungr brendi spano.

186. Sa atbvrþr varþ ■ einom svnnvdegi. at Olafr konungr sat oc hafði sva fasta ahyggio. at hann gafi eigi stvnnðanna. Hann hafði i hendi knif oc hellt a tannara. oc renndi þar af spano noccora. Scvtilsveinn stoð fyrir honom oc hellt borðkeri. hann sa hvat konungr gorði. oc scilþi þat. at hann sialfr hvgrði at avþro. Hann mēlti. Manadagr er a morgin drottinn. Konungr leit til hans. er hann heyrði þetta. oc com þa i hvgr hvat hann hafði gert. Siþan bað konungr fa ser kertislios. hann sopaði spanvnm qllvm i hqnd ser. þeim er hann hafði telgt. þa bra hann þar i logino oc let brenna spanona i lofa ser. oc matti þáþan af marca. at hann myndi fast hallda lavg oc boðorð oc vilia eigi yfir ganga þat er hann vissi rettaz.

Fra Olafi konungi.

187. Siþan er Olafr konungr hafði raðit fyrir ser. at hann villdi svnaz til heimferþar. þa bar hann þat vp fyrir Jarisleif konung oc Jngigerþi drotningv. þav lattu hann þeirrar ferþar. savgrv þat. at hann scyldi hafa i þeirra riki þat velldi er honom þotti ser sōmiliēt. en baþv hann eigi fara a valld fhandmanna sinna með sva litinn liðs-cost sem hann hafði þar. þa sagði Olafr þeim dravma sina. oc þat með. at hann qvaz hyggia at þat vgrī gvðs forsia. En er þav svndv. at konungr hafði raðit fyrir ser at fara aptr til Noregs. þa bioþa þav honom allan þann fararþeina er hann villdi af þeim þiggia. Konungr þaccar þeim fogrom orþvm sinn goðvilia. segir at hann vill fvsliga þiggia af þeim þat er hann þarf til ferþar sinnar.

Austanferð Olafs konungs.

188. Þegar a bac iolvvm hellt Olafr konungr a bvnapi. Hann hafði ner .cc. sinna manna. fecc Jarisleifr konungr avllom þeim eyki. oc þar reiða með sva sem þurpti. Enn er konungr var bvinn. þa for hann. leiddi Jarisleifr konungr hann oc Jngigerþi drotning veggamliga af hendi. Enn Magnvs son sinn let hann þar eptir með konungi. þa

for Olaf konungr avstan fyrst at frerom allt til hafsins. enn er varaþi oc isa leysti. þa bioggv þeir scip sin. Enn er þeir voro bvnir oc com byrr. þa sigla þeir. oc greiddiz ferþ sv vel. Com Olaf konungr scipvm við Gotland. spvrþi þar tipendi bæði af Svía velldi oc af Danmorc v oc allt or Noregi. Var þa spurt til sanz. at Hacon iarl var tyndr en land i Noregi havþingialavst. þotti konungi oc hans mavnnom þa vnt vm sina ferþ. sigldv þá þan þa er byr gaf oc helldv til Sviþioþar. Lagþi konungr liþi sin v inn i Löginn oc hellt vp i land til Aross. giorþi siþan menn a fvnd Svía konungs Avnvndar oc lagþi stefnv við hann. Avnvndr konungr varþ vel við orðsending mags sins oc for til fvndar við Olaf konung. sva sem hann hafði orþ til sent. Com þa oc til Olafs konungs Aztriþr drottning með þa menn er henni havþv fylgt. Var þar sagnaþarf vndr með avllvm þeim. sagnar Svía konungr vel Olafi konungi magi sinvm. er þeir hittvz.

Fra lendum monnom.

189. Nv scal segia hvat þeir havðvz at i Noregi vm þessar hriþir. Þorir hvndr hafði sinnferð haft þessa tva vetr. oc hafði hann verit hvarntveggia vetr lengi a fialli oc fengit of fiar. Hann atti margsconar cavp við Finna. Hann let þar gera ser .xii. hreinbialsa með sva mikilli fiolkyngi. at ekci vapn festi a. oc siðr myclv en ■ hringabrynio. En it siþara var bio þorir langscip er hann atti. oc scipaþi hvskavrllom sinvm. Hann stefndi saman bvqndvm oc craþþi leiþangrs allt vm ena nørztv þingha. dro þar saman mikit fiolmenni. for norþan vm varit með liþi þvi. Harecr or þiottv hafþi oc liþsamnað oc fece mikit lið. Vrpv til þeirrar farar miclo fleiri virþingamenn. þo at þessir se agetastir. Lysto þeir yfir þvi. at liþsamnaþr sa scylldi fara moti Olafi konungi oc veria honom land. ef hann qvemi avstan.

Fra Einari.

190. Einarr þambarscelfir hafþi forrað mest allt vm þrandheim. siþan er frafall Haconar iarls spvrþiz. þotti honom þeir Einriþi seþgar vera bazt comnir til þeirra eigna oc lavsafi ar er iarl hafði att. Minntiz Einarr þa heita þeirra oc vinmela. er Knvtr konungr hafði veitt honom at scilnaði. Let þa Einarr bva scip gott er hann atti. gecc þar a sialfr með mikit forvneyti. Enn er hann var bvinn. þa hellt hann scipi þvi svðr með landi oc siþan vestr vm haf. oc letti eigi fyrr ferþinni en hann com til Englanz. for þa þegar n fvnd Knvz konungs. Fagnaði konungr honom vel. Siþan bar Einarr vp eyrendi sin fyr konung. segir sva. at hann var þa cominn at vitia heita þeirra. er konungr

hafði mælt. at Einarr scyllði bera tignarnafn yfir Noregi. er Haconar iarl's var eigi við costr. Knvtr konungr svarar. at þat mal vissi allt annan veg við. hefi ec nu segir hann. sent menn oc iartegnir minar til Danmarcar til Sveins sonar mins. oc þat með. at ec hefi gefit honom rici i Noregi. En ec vil hallda við þic vinattv. scaltv hafa þvilicar nafnbøtr af mer sem þv hefir bvrþi til. oc vera lendr maðr. en haf(a) veizlor miclar oc vera þvi frammar en aþrir lendir menn. sem þv ert meiri framqvemþarmaþr en aþrir lendir menn. Sa Einarr þa vm lvt sinn. hvert hans eyrendi mvndi verþa. byz hann þa til heimferþar. Enn er hann vissi fyriretlan konungs. oc sva þat at mikil van var. ef Olaf'r kómi avstan. at ekci væri friþsamlict i landi. com Einari þat i hvg. at ekci myndi vndir at hrapa serþinni meirr en sva sem höfeligast væri. ef þeir scyllði beriaz við Olaf konung. en hafa ecki til framflvtningar rikis sins þa helldr en aþr. Sigldi Einarr þa i haf. er hann var at þvi bvinn. oc com sva til Noregs. er aþr voro fram comin þav tíþendi er þar giorþvz mest a þvi svmrí.

Fra hófðingiom i Noregi.

191. Hóþpingiar i Noregi helldv niosnm avstr til Svíþiöþar oc svðr til Danmarcar. ef Olaf'r konungr qvemi avstan or Garþariki. fengv þeir þegar spurt. sva sem menn fengv sciotazt farit. er Olaf'r konungr var cominn til Svíþiöþar. En þegar er þat var sannspvrt. þa for herboð vm land allt. var stefnt vt almenning at líþi. com þa herr saman. En þeir lendir menn er voro af Avgþvm oc Rogalandi oc Hqrþalandi. þa sciptyz þeir við. snerv svmir norþr eþa avstr. oc þotti hvaritveggia lið fyrir þvrfu. Snerv avstr synir Erlings af Japri með allt lið þat er avstr var fra þeim. oc voro þeir hóþpingiar fyrir þvi liði. En norðr snervz Aslaer af Finneyiv oc Erlendr or Gerþi oc aþrir lendir menn. þeir er norðr voro þapan. þessir er nv ero nefndir voro allir eiþsvarar Knvz. til þess at taca Olaf konung af lífi ef þeim gæfi fœri a þvi.

Fra Haralldi Sigurðar syni.

192. Enn er þat spurþiz i Noreg. at Olaf'r konungr var avstan cominn til Svíþiöþar. þa savmuvþvz saman vinir hans. þeir er honom villdv lið veita. Var i þeim flocci tignastr maðr Haralldr Sigvrþar son broþir Olafs konungs. hann var þa .xv. vetra gamall. mikill maðr vexti oc roscinnmannligr. Mart var þar annarra gqfvgra manna. þeir fengv allz .vi. hvndrvð manna þa er þeir foro af Vplavndvm. oc stefndi Haralldr¹ með lið þat avstr vm Eiðascog til Vermalanz. Síþan stefndv

¹) r. f. Haraddr

þeir avstr vm markir a leið til Svíþjóðar. spyrðvz þa fyrir vm ferðir Olafs konungs.

193. Olafur konungur var í Svíþjóð vm varit og hafði þá þá niosnir norðr í Noreg. og fecc þá þa eina spurn. at ofrípsamliet myndi þangat at fara. og þeir menn er norþan comv. lavttv hann mioc at fara í land. Hann hafði þa einrahit fyrir ser at fara slic(t) sem aþr. Olafur konungur spurði mals Avnund konung. hvern styre hann myndi veita honom at sokia land sitt. Avnundur konungur svaraði. sagði at Svívm var litit vm at fara í Noreg herfor. Vitv ver sagði hann. at Norðmenn erv harðir og orrostomenn miklir og illir heim at sœcia með vfríði. Scal þat eigi seint at segia þer hvat ec vil til leggja. ec mvn fa þer .cccc. manna. og velit af hirpsveitvm minvm góða hermenn og vel bvna til bardaga. Siþan vil ec gefa lof til. at þv farir yfir land mitt og fair þer lið þat allt. er þv matt og þer vill fylgia. Olafur konungur toc þenna cost. bioz siþan ferðar sinnar. Aztrið drottning var eptir í Svíþjóð og Vlfhilldr konungs dottir.

Fra Olafi konungi.

194. Enn er Olafur konungur hof ferð sina. þa com til hans lið þat er Svía konungur fecc honom. voro þat. .cccc. manna. Ferr hann þer leipir er Svíar kvnnv fyrir. Stefndv þeir vp a land til marca. og comv þar fram er callað er Jarnberaland. Com þar moti konungi lið þat. er farit hafði af Noregi til motz við hann. sem her var fyrr fra sagt. Hitti hann þar Haralld broþvr sinn og marga aþra frendr sina og vini. varð þar enn mesti fagnaðarfvndr. Havðv þeir þa allir saman .xii. hvndroþ manna.

Fra Dag.

195. Dagr er maðr nefndr. er sva sagt at hann vgeri son Hrings konungs. þess er land hafði flyit fyr Olafi konungi. Enn menn segia. at Hringr var son Dags Hrings sonar Harallz sonar ens harfagra. Dagr var frendi Olafs konungs. þeir teþgar Hringr og Dagr hofðv staðfestze í Svía vellði og havðöv þar fengit ríki til forraps. Vm varit er Olafur konungur var cominn avstan til Svíþjóðar. sendi (hann) orð Dag frēnda sinom þav. at Dagr scyllði raðaz til ferðar með honom með þann styre allan sem hann hefir til. enn ef þeir fa land eignaz í Noregi. þa scyllði Dagr hafa þar ríki eigi minna en forell(r)ar hans havðv¹ fyrr haft. Enn er þessi orðsending com til Dags. þa fell honom þat vel í scap. lec landmvr mikill a at fara í Noreg og taca þar við ríki

¹) r. f. hafði

sem frendr hans havfþv haft fyrr. Svarar hann sciott þessv mali oc het ferþ sinni. Dagr var maðr sciotorðr oc sciotraðr. akafamaðr mikill oc breystimaðr en engi spekingr at viti. Sifan samnaði Dagr ser liði oc fecc hann ner .xii. hvdroð manna. for hann með þat lið til fvndar við Olaf konung.

Fra Olafi konungi.

196. Olafr konungr giorþi orð fra ser i bygþir. oc sendi orð þeim mavnnom er þat villdi hafa til sefangs ser. at afla lvtsciptiz oc hafa vptecþir þer er ovinir konungs sęti ifir. þa scylldv þeir til hans coma oc honom fylgia. Olafr konungr flvtti þa her sinn oc for vm marchygþir. en svmt vm eyþimerer oc optliga yfir vavtn stor. þeir drogo eþa baro scip eptir ser milli vatnanna. Fiolþi dreif liðs til konungs marcmanna oc svmt stigamenn. Er þar viþa sifan callat Olafsbyðir sem hann hafði nattstaði. Hann letti eigi ferþinni fyrr en hann com til Jamtalanz. for þa sifan til Kialar norðr. Sciptiz lið hans i bygþirnar oc for mioc svndrlavst. meþan þeir vissv ecki vfriþar vqn. En iafnan er þeir sciptv liþi sinv. þa fylgþi konungi Norþmanna lið. en Dagr for þa i annan stað með sitt lið. en Sviar i þriðia stað með sinv liði.

Fra Gavcaþori.

197. Menn þeir ero nefndir. er annarr het Gavcaþorir en annarr Afrafasti. þeir voro stigamenn oc enir mestv ransmenn. havfðv með ser .xxx. manna sinna maca. þeir brøþr voro meiri oc stercri en aþrir menn. eigi scorti þa hvg oc areþi. þeir spurþv til hers þess. er þar for yfir land. oc męlto sin i milli. at þat myndi vera sniallręði at fara til konungs oc fylgia honom til lanzins. oc ganga þar i folc-orrosto¹⁾ með honom oc reyna sic sva. þvi at þeir havfðv ecki fyrr i bardavgvm verit. þeim er liði vęri fylgt til. var þeim þat forvitni mikil at sia konungs fylking. þetta rað licaði vel foronavtom þeirra. giora þa ferþ sina til fvndar við konung. Eunn er þeir coma þar. þa ganga þeir með sveit sina fyrir konung. oc havfþv þeir fqrnnavtar alveþni sin. þeir qvavddv konung. Hann spyrr hvat monnvmm þeir se. þeir nefndv sic oc savgþv at þeir voro þar lanz menn. þa bera þeir vp eyrendi oc bvðv konungi at fara með honom. Konungr segir. at honom leiz sva sem i slicom mavnnom myndi vera goð fylgð. Ec em fvss segir hann. við slicom mavnnom at taca. eþa hvart erøð ér criztnir menn. Gavcaþorir svarar. sagþi at hann var hvarki cristinn ne heipinn. havfvm ver felagar avngan atrvnaþ annan en trvmm orko oc asli oc

¹⁾ r. f. floccorrosto

sigrsæli. oc vinnz oss þat at gnogo. Konungr svarar. Scaþi mikill er menn sva lipmannligir scola eigi a Crist trva scapara sinn. Þorir svarar. Er noccor sa i þino foroneyti konungr cristmaþrinn. er meira hafi ■ degi vaxit en vit brøðr. Konungr bað þa sciraz lata oc taca trv retta þar með. Oc fylgit mer segir hann. scal ec þa giora yer virþingamenn micla. Enn ef it vilið þat eigi. þa farit aptr til ipnar yckarrar. Afrafasti svarar. segir at hann vill ekci við cristni taca. Sva þeir siþan a bravi. þa mælti Gavcaþorir. þetta er scavm mikil. er konungr þessi giorir oss liðrækia. þar com ec alldregi fyrr. er ec vëra eigi lvtgengr við aþra menn. scal ec alldregi aptr hverfa at sogrvv. Siþan slogvz þeir i sveit með marcamaþvnnom oþrvv oc fylgþv flokeinom. Søkir þa Olafr konungr vestr til Kialar.

Fra því er Olafi konungi gafz syn.

198. Enn er Olafr konungr for avstan vm Kiol oc sotti þa vestr af fiallino. sva at land leggþi þaþan vestr at sia. oc sa þa þannig landit. Mart lið for fyrr en konungr oc mart siþar. Reiþ hann þa þar er rvmt var vm hann. Var hann hliðr. mælti ekci við hann. Reið hann sva langa hrið dags. at hann saz litt vm. þa reið byscop at honom oc mælti. spvrþi hvat hann hvgsaþi. er hann var sva liðr. því at konungr var iafnan glaðr oc margmalvgr við menn sina i ferþinni. oc gladdi sva alla þa er ner honom voro. þa svarar konungr með ahyggio mikilli. Undarlīga lvti hefir borit fyrir mic vm hriþ. Ec sa nv ifir Noreg. er ec leit vestr af fiallino. com mer þa i hvgr. at ec hafþa margan dag verit glaðr i því landi. Mer gaf þa syn. at ec sa vm allan þrandheim oc því næst vm allan Noreg. oc sva lengi sem sv syn hafþi verit fyrir avgvm mer. þa sa ec g því viðara. allt þar til er ec sa vm alla verqllld bæþi lond oc sę. ec kenda giorla þa staþi er ec hafþa fyrr comit oc sét. iafngreiniliga sa ec þa staði er ec hefi eigi fyrr set. svma þa er ec hefi haft spurn af. en iafnvel hina er ec hevi eigi fyrr heyrt getit bæþi bygþa oc obygp. sva vitt sem verqllld er. Byscop segir at sv syn var heilaglig oc storum merkilig.

Fra því (er) Olafr konungr reisti acrinna a Sulv.

199. Siþan er konungr sotti ofan af fiallinv. þa var bōr sa fyrir þeim er a Svlv heitir i ofanverþri bygþ i Verdolafylki. Enn er þeir sottv ofan at bōvnm. þa lagv acrar við veginn. Konungr bað menn fara spacliga oc spilla eigi eign fyr bvanda. Giorþv menn þat vel. meþan konungr var við. en þer sveitir er siþar foro. þa gafv þeir

ekci þessv gævm. oc liopv menn sva vm acinn. at hann var allr lagðr at iorþv. Sa bvandi er þar bio er nefndr þorgeirr fleckr. hann atti .ii. sono vel frymvaxta. þorgeirr fagnaði vel konungi oc hans mavnnom. oc bavð honom allan þann forbeina. er hann hafði savng á. Konungr toc því vel. oc spvrði þa þorgeir at liþendvm. hvat titt veri þar i landi. eþa hvart samnaðr nocorr myndi þar vera gorr i moti honom. þorgeirr segir. at lið mikit var saman dregit þar i þrandheimi. oc þar voro comnir lendir menn bæði svnnan or landi oc norþan af Halogalandi. En eigi veit (ec) segir hann. hvart þeir etla því liði at stefna yþr i mot eþa i annan stat. Siþan kærði þorgeirr fyrir konungi scaða sinn oc vspeçð konungs manna. er þeir havðv niðr brotit oc troþit acra hans alla. Konungr segir. at þat var illa orþit. er honom var mein gert. Siþan reið konungr til. þar er acinn hafði staðit. oc sa at hann var allr at iorþv lagðr. Hann reið vmhverfis oc mælti siþan. þess vnti ec bvandi. at gvð mvn leiðretta scaþa þinn. oc mvn acr sia betri a viev fresti. Oc varþ þat enn bezli acr. sem konungr sagði. Konungr dvalðiz þar vm nott. En at morni bio hann ferþ sina. Hann segir at þorgeirr bvandi scyldi fara með honom. en hann bavð til ferþar sono sina. Konungr segir. at hann scyldi fara með honom. en sveinar villdv þo fara. Konungr bað þa eptir vera. enn þeir leto ekci letiaz. þa villdv hirðmenn binnda þa. Konungr mælti er hann sa þat. Fari þeir. aptr mvno þeir coma. Sva for sem konungr sagði vm sveinana.

Fra Olafi konungi.

200. þa flytia þeir her sinn vt til Stafs. Enn er konungr com a Stafa myrar. þa atti hann dvav. þa spvrði hann til sannz. at bvendr foro með her moti honom. oc þat at hann myndi þa orrostu eiga bratt. þa kannaði konungr lið sitt. oc var *scorat* manntal. þa fvndvz i hernvm .ix. hvndroð heiðinna manna. Enn er konungr vissi þat. þa bað hann þa sciraz lata. sagði sva. at hann vill eigi heiðna menn hafa i orrostu með ser. Mvnv ver segir hann. ekci mega treystaz liðs siolþa. gvði scolo ver treystaz. því at með crapti oc miscvnn mvnv ver sigr fa. en eigi vil ec blanda heiðnv folki við menn mina. Enn er þetta spurþv heiþingiar. þa barv þeir saman sin rað. oc at lycþvm leto sciraz .cccc. manna. en .v. hvndrvð neittv cristni. oc sneri þat lið aptr til sins landz. þa ganga þar fram þeir brøþr með sitt lið Gavcaþorir oc Afrastli. oc biða konungi enn gengi sitt. Hann spvrði. ef þeir hesði þa scirn tekit. Gavcaþorir segir. at þat var eigi. Kon-

ungr bað þa taca scirn oc trv retla. en fara ■ bravt at avþrvu costi. þeir snerv þa fra a bravt. oc toco tal sin i milli oc reðv vm hvert rað vp scylldi taca. þa mælti Afrafasti. Sva (er) at segia fra minv scapi. at ec vil eigi aptr hverfa. mvn ec fara til orrosto oc veita lið qþrvu hvarom. en eigi þycci mer scripta i hvarvm flocki ec em. þa svarar Gavcaþorir. Ef ec skal til orrosto fara. þa vil ec konungi lið veita. því at honom er liðs þavrf meiri. enn ef ec skal a gvð nacqvāt trva. hvat er mer þa verra at ec trva a hvit(a) Crist enn a annat gvþ. Nv er þat milt rað. at ver latim þa sciraz. ef konungi þikeir þat mielo mali scripta. forvm þa siþan til orrosto með honom. þessv iata þeir allir. ganga siþan til konungs oc segia. at þeir vilia þa scirn taca. Voro þeir þa scirþir af kennimavnnom oc byscopapir. Konungr toc þa i hir(þ)log með ser. oc sagði at þeir scylldv vera vndir merki i orrosto.

Fra Olafi konungi.

201. Olafur konungr hafði þa til sannz spvrt. at scam(t) var til þess er hann mendi orrosto eiga við hvendr. En siþan er hann hafði kannat lið -sitt oc scorat var manntal. oc hafði hann þa meirr en .xxx. hvndrvð manna. oc þotti þat þa vera mikill herr at sia a einvm velli. Siþan talaði konungr fyrir liþino oc mælti sva¹. Ver hqfvu mikinn her oc fritt lið. Nv vil ec segia mavnnom. hveria scipan ec vil hafa a liði varv. Ec mvn lata fara merki mitt fram i miðio liði. oc skal þar fylgia hirþ min oc gestir. oc þar með þat lið er til var com a Vplondvm. oc sva þat lið er her kœmr til var i Þrandheimi. Enn til høgri handar fra minv merki skal vera Dagr Hrings son. oc með honom þat lið allt er hann hafði til forvneytis við oss. skal hann hafa annat merki. Enn til vinstri handar fra minni fylking skal vera þat lið er Svía konungr fecc oss. oc allt þat lið er til var com i Svía vellði. scola þeir hafa it þrlþia merki. Vil ec at menn scipiz i sveitir oc heimtiz saman frendr oc cvnmenn. því at þa mvn hverr annars bezt geta oc hverr annan kenna. Ver scolom merkia lið vart allt. bera her-cv(m)l ■ hialmvu varom oc scioldvm. draga þar með bleikio. Enn er ver comvm i orrosto. þa scola ver hafa allir eitt orðtac. fram fram Cristmenn crossmenn konungsmenn. Ver mvnvm liota þvnnar fylkingar. ef ver havfvu lið sêra. því at ec vil. at þeir kringi eigi vm oss sinv liði. Scipiz menn nv i sveitir. en siþan skal sveitvm scipa i fylking. oc viti þa hverr sina stavþv oc gefi gavm at. hvert hann er fra merki

¹) *Codez har her nyt Cap. med Overskrift: tala Olafs konungs.*

þvi er hann scal fylgia. Ver mvmnom nv hallda fylkingvm. oc scolo menn hafa alvepni dag oc nott. þar til er ver vitom. hvar fvndr varr mvm verþa oc bvanda. Siþan er konungr hafpi talat. þa fylkþv þeir liði sinv. oc scipvþv eptir þvi sem konungr hafpi fyr mælt. Eptir þat allti konungr stefno við sveitarhöfþingia. voro þa comnir þeir menn. er konungr hafpi sent i herapit at crefia bvendr liðs. þeir kvnno þav tiþendi or bygþinni at segia. þar sem þeir havðv farit. at viþa var aleyþa at vigiom mavnnom. oc var þat folc farit i bvanda samnat. En þar sem þeir hittv menn. þa villdv fair þeim fylgia. en flestir svoroþo þvi. at fyr þa sqc sato heima. at þeir villdo hvarigvm fylgia. villdv eigi beriaz moti konungi oc eigi moti frendvm sinom. Havðv þeir fatt liþ fengit. þa spurþi konungr menn raðs. hvat syndiz tiltökiligast. Finnir svarar mali konungs. Segia mvm ec. hvernig gert mvmndi. ef ec scyllda raða. þa mvmndv ver herscilldi fara vm allar bygþir. rena se qlv. en brenna sva vendiliga bygð alla. at alldregi stöði cot eptir. giallda sva bvqndvm drottins svikin. Hygg ec at margr myni þa lavss við flokeinn. ef hann ser heim reyc eþa loga til hvsa sinna. en veit ogerla. hvat titt er vm konor eþa bavn eþa gamalmenni feðr þeirra eþa möðr eþa annat frendlið. Venti ec segir hann. ef noccorir raða til at ryfa samnaþinn. at þa myni bratt þynnaz fylking þeirra. þvi at sva er bvqndom gefit. at þat rað er þa er nyiast. þat er þa avllvm kerst. Enn er Finnir lave mali sino. þa giorþv menn þar at goþan rom. licapi murgvm vel at raþa til sefanga. en avllvm þottv bvendr maktligir til scaþa. en licliet þat er Finnir sagþi. at bvendr mvmndv margir lavsir við samnaþinn. Þormöðr Kolbrvnr scalld qvað þa visv.

Brennom avll fyr innan
Jnney þav er ver finnom
lavnd tegaz herr með hiorfi
hverþiorg fyrir gram veria.

ys hafi allir (hvsa)
Jnnþrændi col sinna
angr scal kveyet i clvngri
kavlld ef ec ma vallda.

Fra Olafi konungi.

202. Enn er Olafur konungr heyrþi acafa lyþsins. þa craffi hann ser hlioðs oc mælti siþan. Hafa bvendr verþleic til þess. at sva vëri gert sem ier vilit. þat vita þeir oc. at ec hef(i) gert þat at brenna fyrir þeim. oc veitt þeim aþrar storar refsingar. Gerþa ec þa þat at brenna fyrir þeim. er þeir havðv aðr gengit af trv sinni oc tekit vp blot. en villdv ecki lata at orðvm minvm. attv ver þa gvðs rettar at reka. Nv ero þessi drottins svic miclo minna verþ. þott þeir halldi eigi trv sina við mic. oc mvmno þo þessi þykcia eigi vel sama þeim. er manndomsmenn villia vera. Nv a ec her noccoro heimilla at veita

noccora frion. er þeir misgera við mic. en þa er þeir havtþvz við gvð. Nv vil ec. at menn fari spacliga oc geri eigi hervirki. Vil ec fara fyrst til fvndar við bvendr. Nv seltvmz ec við þa. þa er þat vel. en ef þeir hallda bardaga moti oss. þa ero þar .ii. costir fyr havndvm¹. oc ef ver favllvm i orrosto. þa er því vel rapit at fara eigi þangat með ransfe. enn ef ver sigromc. þa scola þer vera arstavevmenn þeirra. er nv beriaz moti yþr. því at þeir mvno þar svmir falla en svmir flyia. oc hafa hvarirtveggio fyrirgort allri eigo sinni. er þa gott at ganga til bva storra en bair vegligir. en þess nytr eingi ef brent er. sva ransfe ferr þat at spiollvm miclo meiri lvti. en þat er nytt verðr af. Scolo ver nv fara dreift vt eptir bygþinni. oc hafa með oss alla vigia menn þa er ver fam. Scolo menn oc havggva bv eþa taca aþra vist. sem menn þvrfv til at sþa sic. enn menn geri ekci annat spellvirki. Vel þykci mer at ér drepit niosnarmenn bvanda. ef ér tacit þa. Scal Dagr fara oc hans lið it nørþra ofan eptir dalnvm. en ec mvn fara vt þioðveginn. oc hittomz at qvelli. havfvm allir eitt nattbol.

Fra því er Olafr konungr scipaði scialldborg.

203. Sva er sagt at þa er Olafr konungr fyleþi liþi sinv. þa scipaði hann monnvm i scialldborg. er hallda scylldi fyr honom i bardaga. oc valði þar til þa menn er stercastir voro oc snarpastir. þa kallaþi hann til sin scalld sin oc baþ þa ganga i scialldborgina. scoleð ér segir hann. her vera oc sia þav tipendi er her geraz. er yþr þa eigi segianz saga til. því at ier scolot fra segia oc yrkia vm siþan. þar var þa þormoðr Kolbrvnar scalld oc Gitzvrr gvlbra fostri (H)ofgarþarefs. oc enn þriþi þorsuunr mvunnr. þa mælti þormoðr til Gizvrrar. Stavndvm ei(gi) sva þravngt lagsmaðr. at eigi nai Sighvatr scalld rvmi sinv. þa er hann kóm. hann mvn vera vilia fyrir konungi. oc ek(c)i mvn konungi annat lica. Konungr heyrði þetta oc svarapi. Ekci þarf Sighvat at sneiða. þott hann se eigi her. opt hefir hann mer vel fylct. hann mvn nv biðia fyr oss. oc mvnv ver þess enn allmioc þvrf. þormoðr segir. Vera ma þat konungr. at þer se nv bõna mest þavrf. en þvnt myndi vera vm merkistavngina. ef allir hirþmenn þinir vgeri nv a Rvmavegi. Var þat oc satt. at ver tavlþvm þa at því. er engi fecc þa rvm fyr Sighvati. þo at mæla villdi við þic. þa mæltu þeir scalldin sin i milli. savgþv at þat vgeri vel fallit at yrkia þa a-minningarvisvr noccorar vm þav tipendi er þa mvndv bratt at havndvm bera. þa qvað Gizvrr.

¹⁾ r. f. bvavndvm

Scala oglápan ífa
orð fregni þat borða
bvvme við þravng a þingi
þegns dottir mic fregna.

þott sigrvnnar svinnir
segi van heþins qvanar
verom i ala eli
avstr bragningi at travsti.

þa qvað þorfinnr mvnnr visv aþra.

Ravker at regni mikelo
randar garþz ens harða
vill við visa sniallan
Verðøla lið beriaz.

veriom allvalld avrfan
avlvn teitan ina sveita
fellvm. þrøendr i þvndar
þess eggíome ver breggi.

þa qvað þormoðr.

Ala þryngr at eli
avrsticlandi¹ miclo
scylldv eigi scelenir havllda(r)
scalmavlld vex nu falma.

bvvme við socn en slgeni
seggr scyli orð of forþaz
er at geirþingi gavngvm
gvnnreifr með Oleifi.

Visvr þessar namv menn þegar.

204. Sípan bio konungr ferþ sina oc sotti vt eptir dalnvm. hann toc ser nattbol. oc com þar þa saman allt lið hans. oc lagv vm notti-
ina vti vndir sciqlldvm sinom. En þegar er lysti. bio konungr herinn.
flvtvz þa enn vt eptir dalnvm. er þeir voro at því bvnir. þa comv
til konungs bvendr mioc margir. oc gengo flestir i lið með honom.
oc cunno allir eitt at segia. at lendir menn drogo saman her vvigian. oc
þeir etlvþv bardaga at hallda við konung. þa toc konungr margar
merkr silfrs oc fecc i hendr einom bvanda. oc mælti sípan. Fe þetta
scalltv varþveita oc scipta sípan. leggja svmt til kircna. en svmt gefa
kennimavnnom. svmt qlmvsvmavnnom. oc gefa fyr lif oc sal þeirra
manna er falla i orrosto oc beriaz i moti oss. Bvandi svarar. Scal
fe þetta gefa til salvbota yðrvm mavnnom konungr. þa svarar kon-
ungr. þetta fe scal gefa fyr sal þeirra manna er með bvavndvm ero
i orrosto oc falla fyr vapnom varra manna. en þeir menn er oss fylgia
i orrosto oc þar falla. þa mvnv ver biargaz at allir saman.

205. þa nott er Olafr konungr la i samnaþinvm oc aþr er fra
sagt. vakpi hann lqngvm. bað til gvðs fyrir ser oc liði sino oc somn-
aþi litt. rann ■ hann havfgi i moti deginvm. Enn er hann vacnaþi.
þa rann dagr vp. Konungi þotti helldr snemt at vecia herinn. þa
spurþi hann hvar þormoðr scalld veri. Hann var þar ngr oc svarar.
spvrþi hvat konungr villdi honom. Konungr svarar. Tel þv oss qvæþi
noccot. þormoðr settiz vp oc qvað hatt mioc. sva at heyrði vm allan
herinn. Hann qvað Biarcamal en fornv. þat er þetta er vphaf.

¹⁾ r. f. avrsticlandi

Dagr er vp cominn;
dynia hana fiadrar;
mal er vilmogvinn
at vinna erfiði.
vaki oc e¹ vaki
vina havfvð;
allir enir øztv
Aþils of sinnar.

Har enn harðgreipi
Hro(l)fr sciotlandi
ettvinn goðir menn
þeir er ekei flyia.
vekka ec yðr at vini
ne at vifs rynnvm
hellðr vec ec yðr at havrþvinn
hillðar leici.

Þa vacnaði lípit. En er locit var qveþinn. Þa þavkevðv menn honom qveþit. oc fannz mavnnom mikit vinn oc þotti vel til fvnðit. oc cavllvðv qveþit hvscarla hvavt. Konungr þakaði honom vel scemtan sina. Sípan toc konungr gyllhring er stoð halfa mörk oc gaf þormoði. Þormoðr þaccaði konungi giof sina oc mælti. Goðan eigo ver konung. en vant er nū at sia. hversu langlifr konungr verþr. Sv er þon min konungr. attv latir ocr hvarci sciliaz lífs ne dāvþa. Konungr svarar. Allir munn ver saman fara meþan ec rēð fyrir. ef er vilit eigi við mic sciliaz. Þa mælti þormoðr. Þess venti ec konungr. hvart er friþr er betri eþa verri. at ec sia ngr yðr staddr. meþan ec a þess cost. hvat sem ver spyriom til hvar Sighvatr ferr með gyllinhialltann. Sípan qvað þormoðr.

Þer mun ec enn vunn avþvinn
allvaldr nait scallvinn
ner vettir þv þeirra
þingdiarfr vinn kne hvarfa.

bravt comvinn ver þott veitim
valtafn frēcvin hrafni
vize eigi þat vaga
viggrvðr eþa þar ligginn.

206. Olafr konungr flvtti herinn vt eptir dalvinn. for þa enn Dagr með sinn líði aþra leiþ. Konungr letti eigi ferþinni aðr hann com vt a Sticlarstaði. Þa sa þeir her hvanda. oc for þat líð dreift mior. oc var sva mikill siolþi. at af hveriom stig dreift líðit. en við a þat er storflokar foro saman. þeir sa hvar sveit manna for ofan or Veradal. oc havþv þeir a niosn verit oc foro ner þvi sem líð konungs var. oc fvnðv eigi fyrr en sva scant (var) a milli þeirra. at menn mattv kennaz. Þar var Hrvtr af Viggio með .xxx. manna. Sípan mælti konungr. at gestir scylldv fara i moti Hrvti oc taca hann af lífi. Voro menn til þess vercs flitir. Þa mælti konungr til þeirra Jsland-inganna. Sva er mer sagt. at þat se siðr a Jslandi. at hvendr se scyllð(i)r a havstom at gefa hvscavrlvinn sinvinn slagasavð. nū vil ec þar gefa yðr rvt til slatrs. þeir enir islenzco voro þess avþeggiadir oc foro þegar at Hrvti með avðrom mavnnom. Var Hrvtr drepinn oc avll sveit sv er honom fylgði. Konungr nam staðar oc stavþvaði her sinn. er hann com a Sticlarstaði. Bað konungr menn stiga af hestvinn

¹) r. f. a

oc hvaz þar vm. Menn giorðv sem konungr mælti. Siþan var scotit a fylking oc sett vp merkin. Dagr var þa eun eigi cominn með sitt lið oc misti þess fylkingararmsins. Þa mælti konungr. at þeir Vplendingar scylldv þar vpp ganga oc taca vp merkin. Þykci mer þat rað segir konungr. at Haralldr broþir minn se eigi i bardaga. því at hann er barn at alldri. Haralldr svarar. Ec scal vera at visv i orrosto. enn ef ec em sva ostercr. at ec ma eigi valda sverþino. þa kann ec þar rað til. at binda scal hondina við meþalcaslann. Eingi scal vera viliadr betr en ec at vera oþarfr þeim hvondvm. vil ec fylgia sveitvngvm minvm. Sva segia menn at Haralldr qvað þa visv þessa.

þora mvn ec þann arm veria
þat er eckio mvnr necceð
riopvm ver af reiþi
ravnd er ec i hlyt standa.

gengrat grepr enn vngi
gvnnbliðr þar er slavg riþa
herþa menn at morþi
mot a hæl fyr spiotvm.

Haralldr reð því er hann var i orrosto.

207. Þorgisl Halmo son er maðr nefndr. hvandi sa er þa bio a Sticlarstavðvm. hann var faþir Grims goþa. Þorgisl bavð konungi liðsemþ sina oc at vera i bardaga með honom. Konungr bað hann hafa þavcc fyr boþ sitt. Enn ec vil segir konungr. at þv hvandi verir eigi i bardaga. veit oss helldr hitt. at biarg mavnnom vorom eptir bardaga þeim er sarir ero. en veit hinom vmbvnað er falla i orrosto. Sva ef þeir atbvrþir verþa. at ec fell i bardaga þessom. veit þa hvandi þa þionostv liki mino. sem navðsyn berr til. ef þer er eigi þat bannat. Þorgisl het þess(o) konungi sem hann beiddi.

208. Enn er konungr hafði fylgt liði sino. þa talaði hann fyrir þeim. mælti sva. at menn scylldv herþa hvgi sina. oc ganga diarfliga fram ef orrosta verþr segir hann. Hqfvm ver lið gott oc mikit segir hann. en þott bvendr hafi lið meira nocorv. þa mvn avþna raþa sigri. Er því fyrir yþr at lysa. at ec mvn eigi flyia or orrosto þessi. scal ec annat hvart sigras a hvavndvm eþa falla her elligar. Vil ec þess biþia. at sa lvttr comi vp er gvð ser at mer gegni betr. Scolo ver því treystaz. at ver hqfvm rettara at mæla en bvendr. oc því þar með. at gvð mvni oss frelsa eigvr varar eptir orrosto þessa. en elligar veita oss¹ myclo meiri lavn fyrir þat lat² er ver fam her. en ver kvnnim sialfir at æskia oss. Enn ef ec lyt vm at mæla eptir orrosto. þa scal ec goþa yþr hvern eptir sinvm verþleicom. oc því hvernig hverr gengr fram i orrosto. mvn þat ef ver hqfvm sigr vera gnozt bæði lavnd oc lavsir avrar at scipta því með yðr. er nv fara með aðr vvinnir varir. Veitvm sem harðasta atgavngo ena fyrstv. því at sciott mvn vm scipta

¹) r. f. oc ²) r. f. lan

ef liðs mǫntr er mikill. eigv ver sigrs vǫn af sci(o)lvm atbvrþvm. en hitt mǫntr oss þvngt falla. ef ver beriomc til mǫþi. sva at menn verþi fyrir því vvgir. mǫntr ver eiga minna deilddarlið en þeir er ymisir ganga fram. en svmir hlifaz oc hvilaz. Enn ef ver giorvm sva harþa hriþina. at þeir snva vndan er fremstir ero. mǫntr hverr falla yfir annan. oc verþa þeirra vfarar þess at meiri. er þeir ero fleiri saman. Enn er konungr hetti rǫþvnni. þa gorpv menn mikinn rom at mali hans oc eggiaþi¹ hverr annan.

209. Þorþr Fola son bar merki Olafs konungs. Sva segir Sig-hvatr scalld i erfidrapv þeirri. er hann orti vm Olaf konung oc stelli eptir vpreistarsǫgv.

Þorð fra ec þat sinn herþa
þreif(s)c soen með Oleifi
goð foro þar geirvm
gavrt vig saman hiorto.

stǫng bar hátt fyr hringa
hialldrmǫðvm gram broþir
fvllt (vann) fagrla gyllta
framlvndaðr Avgmvdar.

210. Olafr konungr var sva bvinn. at hann hafði hialm gylltan a hafði en hvitan sciold oc lagðr a með gvlli cross enn helgi. i annarri hendi hafði hann kesio. þa er nv stendr i Cristzkirkio við alltara. hann var gyrðr sverþi því er Hneitir var callat. it bitrasta sverþ oc gvlli vafiðr meðalcafli. hann hafði hringabrynio. þess getr Sighvatr scalld.

Avld vann Olaf felldan
avflgan sigr enn digri
gecc soenþorinn sökia
sinior fram i brynio.

enn þar er avstan nenna
ox hilldr með gram milldvm
mart segi ec bert i biarta
bloðravst Sviar opv.

211. Enn er Olafr konungr hefir fylgt liði sinv. þa voro bvendr enn hvergi ner comnir. þa mǫlti konungr. at lið þat scylldi niðr setiaz oc hvila sic. Settiz konungr þa sialfr niðr oc allt lið hans oc satv rvmtr. hann hallaðiz oc lagði havfvð i kne Finni Arna syni. þa rann a hann svemn. oc var þat vm rið. þa sa þeir her bvanda. oc sotti þa liþit til motz við þa oc havfvð vp sett merki sin. oc var þat enn mesti mvgr mannz. þa vacði Finnr konung. oc sagði honom at bvendr sotto þa til þeirra. Enn er konungr vacnaþi. mǫlti hann. Hvi vacþir þv mic Finnr oc lez mic eigi niota dravms mins. Finnr svaraði. Ecki myndi þic þat dreyma. er eigi myndi scylldra at vaka oc bvaz við hernvm. er at oss ferr. eþa ser þv eigi (h)var nv er cominn bvanda mvgrinn. Konungr svarar. Ecki ero þeir enn sva ner oss. at eigi veri betr at ec hefþa sofit. þa mǫlti Finnr. Hvat drey(m)þi þic konungr þess. er þer þyccir sva mikils missa i. ef þv vacnaþir eigi

¹) r. f. ieggiaþi

sialfr. þa segir konungr dravm sinn. at hann þottiz sia stiga havan oc ganga þar eptir i lopt vp sva langt. at hann þottiz sia at himin opnafi. oc þangat var stiginn til. Var ec þa segir hann. cominn i et ofsta stig er þv vacþir mic. Finnir svarar. Ekci þycci mer dravmr sia sva goðr sem þer mvn þykcia. ęlla ec þetta mvnv vera fyrir feigþ þinni. ef þat er nocot annat en svefnorar einar. er fyrir þic bar.

212. Enn varþ sa atbvrþr. þa er Olafr konungr var cominn a Sticlarstaði. at maðr einn com til hans. En þat var eigi af því vndarlicet. at margir menn comv til konungs þar or herofvm. en því þotti þat nýngmi. at þessi maðr var ekci qþrvn licr. þeim er þa havföv til konungs comit. Hann var maðr sva hár. at eingi annarra toc betr en i avxl honom. hann var allfriþr maðr synvm oc sagrhárr. hann var vel vapnaðr. hafði hialm allfriþan oc hringabrynio. scioldd ravþan oc gyrðr með sverþi bvno. hafði i hendi gyllrekit spiot mikit. oc sva digrt scaptit at handfyllr var i. Sa maðr gecc fyr konung oc qvaddi hann. oc spvrþi ef konungr villdi þiggia lið af honom. Konungr spvrþi hvert nafn hans veri eþa kynferþ eþa hvar hann var lanz maðr. Hann svarar. Ec a kyn a Jamtalandi oc a Helsingialandi. ec em kallaþr Arnliotr gellini. kann ec yðr þat hellz fra at segia. at ec veitta forbeina mavnnom yprom. þeim er ér sendvt til Jamtalanx at heimta þar scatt. secc ec þeim i hqnd silfrdisc er ec senda yðr til iartegna. at ec villda vera vin yparr. þa spvrþi konungr. hvart Arnliotr veri cristinn maðr eþa eigi. Hann segir þat fra trvnapi sinvm. at hann trvþi a matt sinn oc megin. hefir mer segir hann. sa atrvnaþr vnniz at gnogo her til. en nv ęlla ec helldr at trva a þic konungr. Konungr svarar. Ef þv villt ■ mic trva. þa scaltv því trva er ec kenni. því scaltv trva at Jesus Cristr hefir scapat himin oc iorð oc menn alla. oc til hans scola allir menn fara eptir davþa. þeir er goþir ero oc rettrvaðir. Arnliotr svarar. Heyrt hefi ec getit Hvitacristz. en ecki er mer kvnnict vm athavfn hans eþa hvar hann reðr fyrir. Nv mvn ec trva því avllo er þv segir mer. vil ec fela allt mitt rað þer a hendi. Siþan var Arnliotr scirðr. kendi konungr honom þat af trvnni. er honom þotti scyldast vera. oc scipaþi honom i avndverþa fylking oc fyrir merki sino. þar voro oc Gavcaþorir oc Afrafasti oc sveitvngar þeirra.

213. Fra því er nv at segia er aðr var fra horfit. at lendir menn oc bvendr havþv saman dregit her vvgian. þegar er þeir spvrþv. er konungr var avstan farinn or Garþariki oc hann var cominn til Sviþiodar. Enn er þeir spvrþv. at hann var avstan cominn til Jamtalanx oc hann ęlaþi at fara avstan vm Kiol til Veradals. þa stefndv

þeir hernum inn í Þrandheim. oc samnuþv þa saman þar allri alþýðv þegn oc þrel. oc foru sva inn til Veradals. oc hafþv þar sva mikit lið. at engi maðr var sa þar. er í Noregi hefði set iafnmikinn her saman coma. Var þar sem iafnan kann verþa (i) miclvu her. at lið (var) allmisiafut. þar var mart lendra manna oc mikill fiolþi ricra hvanda. en þo var hitt allr mvgv er voro þorparar oc vercmenn. oc var þat allr meginherrinn er þar í Þrandheimi hafþi saman samnaz. Var þat lið allmioc geyst til fiandscapar við konung.

214. Knvtr konungr enn ríki hafþi lagt vndir sic land allt í Noregi. sva sem fyrr er ritat. oc þat með at hann setti þar til ríkis Hacon iarl. Hann secc iarli hir(ð)hyscop þann er Sigvrþr er nefndr. hann var danser at kyni. oc hafþi hann lengi verit með Knvti konungi. Var byscop sa acafamaðr í scapi oc svndrgiorþamaðr í orþvum sinom. Veitti hann Knvti konungi orðafvllting allt þat er hann cvnni. enn var enn mesti ovin Olafs konungs. Sa byscop var í her þessom oc talaði optliga fyrir hvandalíði oc eggiaþi mioc vpreistar at gera moti Olafi konungi.

Tala Sigurðar byscops.

215. Sigvrþr byscop talaði u eino hvspingi þar er þa var mikit fiolmenni. hann toc sva til orþa. Her er nu saman comit liþ mikit. sva at í þesso fatokio landi muv eigi costr at sia meira her innlenzcan. scylldi yðr nu vel í halld coma þessi styrer fiolmennis. þvi at nu er ørin navðsyn til. ef Olafv þessi gtlaz enn eigi af at lata at heria a yðr. Vandiz hann þvi þegar a vnga alldri at reña oc at drepa menn. oc for til þess víþa of lqnd. en at lycþv sneri hann hingat til lanz. oc hof sva vp. at hann ovingaþiz mest þeim er beztir menn voro oc ricastir Knvti konungi. er allir ero scylldir at þiona sem kvnno. oc settiz hann í scattlqnd hans. Slict sama veitti hann Olafi Svía konungi. en iarla Svein oc Hacon rac hann bravt af gttleifþvum sinom. en sialfs sin(s) frendvum var hann þo grimmastr. er hann rac konunga alla a bravt af Vplqndvum. Var þat þo vel svms costar. þvi at þeir havðv aðr brvgþit trv sinni oc svardavgvum við Knvt konung. en fylgt þessom Olafi at hverio oraþi er hann toc vp. Nu sleit þeirri vinattv makliga. hann veitti þeim meizlor en toc vndir sic ríki þeirra. eyddi sva í landino avllom tignvum mavnnom. En síþan muvð er vita hværnig hann hefir byit við lenda menn. drepnir ero inir aggetvsto en margir orðnir landflotta fyrir honom. Hann hefir oc víþa farit vm land þetta með ransflokevum. brend heropin en drepit oc rent folkit. eþa hverr

er sa her rikismanna. er eigi mvní honom eiga at hefna storsaca. Nv ferr hann með vtlendan her. oc er þat flest marcamenn oc stigamenn eþa aprir ransmenn. etlit er hann nv mvní yðr linan. er hann ferr með þetta illþýði. er hann gerþi þa sliet hervirki. er allir lavttv hann þeir er honom fylgðv. Calla ec hitt rað. at er minniz nv orða Kuvz konungs. hvat hann reð yðr. ef Olafr leitaði enn apr til lanz. hvernig er scyldvt hallda. frelsi yðrv. þvi er Kuvtr konungr het yðr. hann bað yðr standa i mot oc rekaz af havndvm oalldarflocka slicu. Er nv sa til. at fara i moti þeim oc drepa niðr illþýpi þetta fyrir avrn oc vlf. oc lati þar liggia hvern sem havggvinn er. nema er vilitt helldr draga hrę þeirra i hollt oc hreysi. Verþi engi sva diarfr. at þa flyti til kirena. þvi at þat ero allt vikingar oc illgiorþamenn. Enn er hann heliti tavlo sinni. þa giorþv menn at rom mikinn. oc gvldv allir iaqvęði til at gera sem hann męlti.

216. Lendir menn þeir er þar voro saman comnir attv stefnv oc tal sitt. rępa þa oc scipvþv þa til hvernig fylcia scyldi eþa hverr havfþingi scyldi vera fyrir liðino. þa męlti Kalfr Arna son. þat er bezt fallit. at Harecr or þiottv gioriz hafvðsmaðr firi her þessom. þvi at hann er cominn af ętt Harallz ens harfagra. hefir konungr oc a honom allþvngan hvę fyr sacir vigs Grankels. mon hann sitia fyrir enom mestom afarcosto(m). ef Olafr kęmz enn til rikis. en Harecr (er) reyndr mioc i orrostom oc maðr metnaþargiarn. Harecr svarar. at þeir menn veri til þess bezt fallnir. er þa voro ■ lettasta alldri. em ec nv segir hann. maðr gamall oc rvmr oc ecki vel til orrosto fęrr. er oc fręndsemi með ocr Olafi konungi. en þott hann virþi litils þat við mic. þa samir mer þo at ganga eigi framr i þenna vfrið moti honom en einnhverr annarra i varvm flokci. Ertv þorir vel til fallinn at hefna fręndalatv oc þess er hann rac þic vtlagan oc af eignvm þinvm qllym. hefir þv þvi oc heitit beþi Knytli konungi oc sva fręndvm þinvm at hefna Asbiarnar. eþa ęttar þv at betri fęri mvní gefaz við Olaf en sva sem nv er. at hefnaz þeirrar svivirþingar allrar saman.

217. þorir svarar mali hans. Ecki ber ec travst til at reisa merki moti Olafi konungi. eþa geraz havfþingi fyrir lipi þessv. hafa þręndir her mannmvg mestan. kann ec storęti þeirra. at þeir mvní ecki vilia mer lyþa eþa avþrom haleyscom manni. En ecki mvní þvrfa at minna mic a sacar þęr. er ec a at giallda Olafi. man ec þat mannlat. er Olafr hefir af lifi tecit .iiii. menn oc alla gavfga at metorðvm oc at kynferþvm. Asbiorn broþorson minn. þori oc Griotgarþ systorsono mina oc favðor þeirra Avlvi. oc em ec hvers þeirra scylldr at hefna. Nv er þat fra mer at segia. at ec hefi valit til af hvscavrlom

minom menn ellifo. þá er snarpastir ero. oc gta ec þat. at ver scylin eeki við aþra meta at scipta höggvm við Olaf. ef ver comvm i fœri vm þat.

218. Kalfr Arna son toc þa til mals. þess mvm ver þvra of rað þat er ver havvm vp reist. at gera eigi nv þat at hegomamali. er herrinn er saman cominn. mvm ver annars þvra. ef ver scolom hallda orrosto við Olaf konung. en þess at hverr fœri sic vndan at taka vp vanndann. því at sva megvn ver til gta. þo at Olaf konungr hafði eigi lið mikit hia her þeim er ver havvm. þa er þar orvggr oddvitinn. oc mvm allt lið hans vera honom trygt til orrosto oc fylgþar. Enn ef ver gþrome nv nocot. er hellzt scolvm vera forstiorar liðs vars. oc vili ver nv eigi treysta herinn oc eggia oc veita fyrirgavngo. þa mvm þegar siolþi hersins þat er stall mvm hiarta drepa. oc því nęst ser hverr raðs leita. En þot herr se her mikill. þa mvm ver coma i þa ravn. ef ver hittvm Olaf með her sinn. at oss er vsigrinn viss. nema ver sem sceleggir sialfr raþamenninir. en mvgrinn geystiz fram með eino samþykci. En ef eigi verðr sva. þa er oss betra at hętta eigi til bardaga. oc mvm þo sa costr avþser þykcia at hętta til miskvnnar Olafs. ef hann þotti þa harðr. er minni voro sacir til en nv mvno honom þykkia. En þo veit ec. at sva er mavnnom scipat i liði hans. at mer mvm þar griþa costr. ef ec vil þess leita. Nv ef er vilit sem ec. þa scaltv þorir magr oc þv Harecr ganga vndir merki þat. er ver scolom allir vp reisa oc fylgia siþan. giörvmc þa allir snarpir oc sceleggir i þessom raþvm. er ver havvm vp tekit. oc havlldvm sva fram bvanda hernvm. at þeir megi eigi a oss sinna gþro. oc mvm þat alþyþvna fram eggia. ef ver gavngom glaþir til at fylcia oc eggia lipit. En er Kalfr hafði lokit at tala eyrendi sitt. þa vievz allir vel vndir roþv hans. oc sqghv at þeir villdv þat allt hafa sem Kalfr sei rað fyrir þeim. Villdv þat þa allir. at Kalfr vęri havfþingi fyrir lipino oc scipaþi þar hveriom i sveit sem hann villdi.

219. Kalfr setti vp merki oc scipaði þar hvscavrlvm sinvm vndir merkit. oc þar með Hareki or þiottv oc hans lipi. þorir hvndr með sina sveit var i qnndvrþv briosti fylkingar fyr merkiom. þa var oc valit lið af bvqndvm at tver hliþar þori. þat er snarpast var oc bezt vapnat. Var sv fylking bępi gor lavng oc þycc. oc voro þar i fylkingo þröndir oc Haleygir. Enn enn höggra veg fra fylkingonni var sett qnnor fylking. Enn til vinstri handar fra aþalfylkingv havfþv þeir fylking Rygir. Havrþar. Sygnir. Firþir. oc havfþu þar it þriþia merki.

220. Þorsteinn knarrarsmiðr er maðr nefndr. hann var cavpmaðr oc smiðr mikill oc sterer. capsmaðr mikill um alla luti. vigamaðr

mikill. Hann hafði orþit osattr við konung. oc hafði konungr tecit af honom cavpscip nytt oc mikit. er þorsteinn hafði gort. var þat fyr vspecðir þorsteins oc þegngilldi er konungr atti. þorsteinn var þar i hernum. hann geke fyr framán fylking oc þar til er stóð þorir hvndr. Hann mælti sva. Her vil ec i sueit vera þorir með yðr. því at ec gæla ef við Olafr hittumz. at bera fyrstr vapn a hann. ef ec ma sva ner verða staddr. oc giallda honom sciptavku. er hann renti mic scipi því er eitt er bezt haft i kavpfavrom. þeir þorir taca við þorsteini oc gecc hann i sveit með þeim.

221. Enn er scipat var til um fylkingar byanda. þa tölufu lendir menn oc báfu liðsmenn gefa gavn at um stavþvr sínar. hvar hveriom var þa scipat. eða undir hverio merki þa scylldi hverr vera. eða hversio ner honum var scipat merkino eða hvert fra merkino. báfu þeir menn vera þa vacra oc sciota at ganga i fylking. er luprar qveþi við oc herblastr kómi vp. oc ganga þa fram i fylking. því at þeir attv enn þa leiþ mioc langa at flytia herinn. oc var þess von at fylkingar myndi bregþaz i hergavngunni. Síðan eggjuþu (þeir) lípit. mælti Kalfr. at allir þeir menn er harma oc heiptir attv at giallda Olafi. skylldu þa fram ganga vndir þav merki. er fara scylldi i moti merki Olafs. vera þa minnigir þeirra meingerþa er hann hafði þeim veitt. segir. at þeir mundo eigi comaz i betra fœri at hefna harma sinna oc frelsa sic fra þeirri anavð oc þrelkan. er hann hafði þa undir lagt. Er sa nu segir hann. bleyþinaðr er eigi berse nu sem diarfligast. því at eigi er sacleysi við þa. er i moti yðr ero. muno þeir eigi yðr spara. ef þeir comaz i fœri. At mali hans varþ allmikill romr. Varþ þa kall mikit oc eggian um allan herinn.

222. Síðan fluttv bvendr her sinn til Sticlarstaðar. þar var fyrir Olafr konungr með sitt lið. For i avn(d)verþv liðinv Kalfr Arna son oc Harecr fram með merkino. Enn er þeir mœttuz. þa tocz eigi allsciott arásin. því at bvendr frestuþu atgavngv fyr þa sqc. at lið þeirra fór hvergi ner iamnfram. oc biðv þess liðs er síðar for. þorir hvndr hafði farit síðarst með sina sveit. því at hann scylldi til geta. at ekei slögiz aptr lípit. þa er herop kómi up eða lípit seiz. oc biþa þeir Calfr þoris. Bvendr hófþv þat or(þ)lac i herinom at eggia lið sitt i orrosto. fram fram bvandmenn. Olafr konungr giorþi eigi atgavngona. fyr því at hann beið Dags oc þess liðs er honum fylgði. Sa þeir konungr þa lið Dags. hvar þat for. Sva er sagt. at bvendr hefði eigi minna lið en .c. hvndraþa. Enn Sighvatr segir sva.

Olmr erome harmr sa er hilmir
hafði gvlli vafþan

iofvrr kreisti sa avstan
aflatt meðalcaffa.

gagn fengv þvi þegnar
þeir at halfv fleiri

hvøtvð tældi þat hilldar
hvarvungi fra ec varv.

223. Þa er lið hvartveggia stoð oc kenndvz menn. þa mælti konungr. Hvi ertv þar Calfr. þvi at ver scilþvunz vinir svðr a Mori. Jlla samir þér at beriaz i moti oss eþa sciota geigvrscot i lið vart. þvi at her ero .iiii. brøðr þinir. Kalfr svarar. Mart ferr nv á annan veg konungr en bezt myndi sama. scildiztv sva við oss. at navþsyn bar at friþaz við þa er eptir voro. Ve(r)ðr nv hverr at vera þar sem staddr er. enn sættaz myndv við enn. ef ec scyllda raða. Þa svarar Finn. Þat er marc a um Kalf. ef hann mælr vel. at þa er hann rapinn til at gera illa. Konungr mælti. Vera kann þat Calfr. at þv vilir sættaz. en ekci friðliga þycki mer ier lata bvendr. Þa svarar Þorgeirr af Kvistavðvm. Er scolv nv hafa slican frið. sem margir hafa aðr af yðr haft. oc mvnvð ier nv þess giallda. Konungr svarar. Eigi þarptu at fysaz til sva mioc vars fvudar. þvi at eigi mvn þer sigrs avðit i dag n oss. þvi at ec hefi haft þic til rikis af litlvn manni.

224. Þorir hvndr com þa með sveit sina. oc geck fram fyrir merkit oc callaþi. fram fram bvandmenn. Þa lvsto bvandmenn vp herópi oc scvto bæði avrom oc spiotom. Konungs menn øpðv þa heróp. Enn er þvi var locit. þa eggioþv þeir sva sem þeim var aðr kent. mæltu sva. fram fram Cristmenn crossmenn konungsmenn. Enn er þetta heyrþv bvandmenn þeir er út stoðv i arminn. þa mæltu þeir slict it sama sem þeir heyrþv þa mæla. Enn er aþrir bvendr heyrðv þat. þa hvg(þ)v þeir þat vera konungs menn oc baro vapn a þa. bavrþvz þeir þa sialfr. oc fell mart aðr þeir kannapiz við. Veðr var fagrt. scein sol i heiði. Enn er orrosta hosz. þa lavst roða a himin oc sva a solna. en aðr en letti giorði myrt sem vm nott. Olafr konungr hafði fylgt þar er var noccor heð. oc steypðvz þeir ofan n lið bvanda oc veittv sva hart athlappit. at fylking bvanda bognaði fyrir. sva at þar stoð þa briostit konungs fylkingar. sem aðr havðv staðit þeir er øfstir stoðv i bvanda liði. oc var þa bvit mart bvanda liðit at flyia. En lendir menn oc lendra manna hvscarlar stoðv fast. oc varþ þa allsnarp orrosta. Sva segir Sighvatr.

Vitt var folld vnd sotvm
friþbann var þar mavnom
þa reð i bavð braða
bryniat folc at dynia.

þa er arliga erir
alms með biarta hialma
mikill var a stat Sticla
stalgvstr ofan þvstv.

Lendir menn eggioþv lið sitt oc knvðvz til framgongv. þess getr Sighvatr.

Fór i fylking þeirra
fram íþraz nú miðri

snarir fvnndvz þar þrönda
þess vercs hvendr merki.

Þá sotti lið hvanda at öllum megin. Hioggv þeir e(r) fremstir stoðv. enn þeir er þar voro nęstir. lögþv spíotvm. en allir þeir (er) síðar geingv. sevlo spíotvm eþ(a) avrom eþa cavstvðv grioti eþa handeyxvm eþa szeptiflettvm. Giorþiz þa bratt bardagi mannscoðr oc fell mart af hvarvmtveggjom. J fyrsto hriþ fellv þeir Arnliotr gellini Gavcaþorir oc Afrastir oc þeirra sveit avll. oc hafði hverr þeirra mann fyr sic eþa .ii. eþa svmir fleiri. Þa þynntiz scipvn fyr framan merki konungs. bað konungr þa þorð bera fram merkit. enn konungr fylgði sialfr merkino. oc sv sveit manna er hann hafði valit til at vera ser nęst i orrosto. voro þeir menn i hans liði einna vapndiarfastir oc bezt bvnir. Þess getr Sighvatr.

Mest fra ec merkiom nęstan
min drottin fram sinom

stavgv oð fyr gram gengv
gnogr styrr var þar fyrri.

Þa er Olafur konungr gecc fram or scialldborginni oc i onndvrþa fylking oc bvenndr sa i andlit honom. Þa hręddvz þeir oc fellvz þeim hendir. Þess getr Sighvatr.

Geirs hycce grimlicet voro
gvnnreifvm Oleifi
lof rctondvm lita
lons i hvassar sionir.

þorþvt þrönscur virþar
þotti hersa drottinn
ęgiligr i avgv
ormfran sia hanvm.

Þa varþ allhavrþ orrosta. gecc konungr sialfr fram i havggörrosto. Sva segir Sighvatr.

Ravð i recca bloði
ravnd með gymna havndvm
dreyrvę sverþ þar er dyran
drott þioðkonung sótti.

oc at isarnleiki
Jnnþröndvm let finnaz
rökinn gramr i reicar
ravðbrvnan hior tvnom.

225. Olafur konungr barþiz þa alldiarfliga. hann hio til þorgeirs af Kvistavðvm lennz mannz þess er fyrr er getit vm þvert andlit oc i svndr nefbiorg a hialminvm. oc clavf hqfþit fyr neþan avgo sva at ner toc af. Enn er hann fell męlti konungr. Hvart er satt þat er ec sagþa þer þorgeirr. at þv męndir eigi sigraz i ocrom viðrsciptom. J þeirri svipan scavt þorðr niðr merkistęnginni sva hart at stav(n)gin stoð. þa hafði þorðr fęngit banasár. oc fell hann þar vnder merkino. Þa fello þar oc þorfinnr męnnr (oc) Gizvrr gvllbra. oc hqfþv hann sotti .ii. menn. en hann hafði drepit annan þeirra. en hann serþi annan aðr hann fell. Sva sagði Hofgarðarefr.

Einn hafði gny gynnar
gall hál hars stala
rimmo aser við ravsevan
regndiarfr tva þegna.

dalsteypir hio dravpnis
davgg frey bana havggvi
hann ravð iarn en annan
árstravma vann saran.

Þa var þat er fyrr var sagt. at himinn var heiðr. en sol hvarf at syn
oc giorþi myret. Þess getr Sighvatr.

Undr lata þat ytar
eigi smatt er mattið
sceniorþvngvm scorþv
scylavss ravþvll hylia.

dryg varþ a því dægri
dagr naþit lit fogrvn
orrosto fra ec avstan
atbvrð konungs fyrþa.

J þenna brvm com Dagr Hrings son með þat lið er hann hafði haft.
oc toc hann þa at fylcia lípi sino oc setti vp merki. enn fyrir því at
myrcr var mikit. þa varþ ekki sciott vm atgavngvna. því at þeir vissv
eigi vist hvat fyrir var. En þo snerv (þeir) þar at sem fyrir voro
Rygir oc Havrþar. Voro þessir atbvrþir margir iafusnemma eþa svmir
lillo fyrr eþa síþarr.

226. Kalfr oc Olafr heto frændr Kalfs Arna sonar. þeir stoþv a
aþra lið honom. menn miclir oc hravstir. Kalfr var son Arnúnnz
Armoðs sonar broþorson Arna Arnmoðs sonar. A aðra lið Calfi Arna
syni gecc fram þorir hvndr. Olafr konungr hio til þoris hvnz vm
herþarnar þverar. sverþit beit ekki. en sva syndiz sem dvst ryci ór
hreinbialfanom. þessa getr (Sighvatr).

Milldr fann gorst hve galldrar
gramr sia(l)fr mēginrammir
fiolkvnnigra Finna
fyllstorvm barg þori.

þa er hyrsendir hvndi
hvna gvlli bvnv
slett reð sizt at bita
sverþi lavst vm herþar.

Þorir hio til konungs. oc sciptvz þeir þa noccorom havggvm við. oc
beit ecki sverþ konungs þar er hreinbialsinn var fyrir. En þo varþ
þorir sárr a hendi. Enn qvaþ Sighvatr.

Þollr dylr saþrar snilli
seims en þat veit heiman
hverr sei hvnnz verc stærri
hygstors er fryr þori.

enn þvergarda þorði
þrottr hinn er fram of sotti
glygs i gegn at havggva
gvnnrannz konvgmanni.

Konungr mēlti til Biarnar stallara. Berþv hvnninn er eigi bita iarnin.
Biorn sneri qxinni l hendi ser oc lavst með hamrinom. com þat a
avxl þori oc varþ allmikit havgg. oc hrataþi þorir viðr. En því iafn-
sciott sneri konungr moti þeim Calfi frēndvm oc veitti banasár Olafi
frēnda Kalfs. Þa lagþi þorir hvndr spioti til Biarnar stallara a honom
míþiom. veitti honom banasár. Þa mēlti þorir. Sva bavto ver biqrvna.

Þorsteinn knarrarsmiðr hio til Olafs konungs með qxi. oc com þat havgg ■ fotinn vinstra við kneit fyr ofan. Finnir Arna son drap þegar Þorstein. Enn við sar þat hneigþiz konungr vp við stein einn oc castaþi sverþino oc bað ser gvð hialpa. þa lagþi þorir hvndr spiotti til hans. com lagit neþan vndir bryn(i)vna oc rendi vp i qviþinn. þa hio Kalfr til hans. com þat havgg enom vinstra megin vtan a halsinn. Menn greinaz at þvi. hvar Kalfr veitti konungi sár. Þessi þriv sár hafþi Olafr konungr til liflaz. Enn eptir fall hans þa fell sv flest avll sveit er fram hafþi gengit með honom. Biarni gyllbrarscalld qvað þetta vm Calf Arna son.

Jorð rettv vigi at varþa
vigreifr fyrir Oleifi
bravztv við bragning nyztan
bag þat kveð ec mic fragv.

fyrir gecctv ■ stað Sticlar
stór verc en oð merki
satt er soen of veittir
sniallr vnz gramr var fallinn.

Sighvatr scalld qvað þetta vm Biorn stallara.

Biorn fra ec ave af qrno
endr stallorum kendv
hvg hve hallda dvþi
hann sotti fram drottin.

fell i her með hollvm
hann verþvngar mavnnvm
leyf(ð)r er at hilmis hafþi
hroðravþigs sa dvþi.

227. Dagr Hrings son hellt þa vp orrosto oc veitti ena fyrsto atgavngo sva harða. at bvendr hrvekv fyrir. en svmir snerv ■ flotta. þa fell fioldi liðs af bvondvm. en þessir menn lendir Erlennðr or Gerþi (oc) Aslacr af Finneyio. Var þa merki þat niðr havggvit. er þeir havþv aðr með farit. Var þa orrosta en acafasta. cavllvþu menn þat Dags hriþ. þa snerv þeir mioti Dag Kalfr Arna son. Harecr or þiottv. þorir hvndr. með þa fylking er þeim fylgþi. Var þa Dagr borinn asli. oc sneri hann þa a flotta. oc allt lið þat er eptir var. oc verþr þar dalr nocor vp sem meginflottinn for. Fell þar þa mart lið. dreifþiz þa folkit tveggia vegna a bravt. voro margir menn sarir mioc. en margir sva möddir at til enscis voro førir. Bvendr raco scamt flottann. þvi at havþþingiar snerv bratt aptv oc þar til er valrinn la. þvi at margir atto þar at leita eptir frændvm oc vinvm.

228. Þorir hvndr gece þar til er var lic Olafs konungs oc veitti þar vmbvnat. lagþi niðr licit oc rétti oc breiddi cleþi yfir. Enn er hann þerði bloð af andlitino. þa sagþi hann sva siþan. at andlit konungsins var sva fagrt oc roþi i kinnvm sem þa at hann svefi. en miclo biartara en aðr var meþan hann lifþi. þa com bloð konungsins a havnd þori oc rann vp a greipina. þar er hann hafði aðr sar fengit. oc þvrpti vm þat sár eingi vmbavnd þaþan ifra. sva greri þat sciott. Vattaþi þorir sialfr þenna atbvrð. þa er helgi Olafs com vp fyr alþyðv.

Varð þorir hvndr fyrstr til þess at hallda vp helgi konungsins. þeirra rikismanna er þar hafþv verit i motstavðfloeki hans.

229. Kalfr Arna son leitaði at brøþrvum sino(m). er þar voro fallnir. hann hitti þorberg oc Finn. oc er þat savgn manna. at Finnr kastaði at honom saxi oc villdi drepa hann. oc mælti til hans hqþvum orðvm. callaþi hann griðniþing oc drottins svica. Kalfr gaf ekki því gavn oc let Finn bera bravt or valvm oc sva þorberg. Var leitat at vm sar þeirra. oc hafþv þeir eingi sar banven. hqðv þeir fallit fyr vapnabvrþ oc mōþi. þa leitaði Kalfr (at) flytia brøðr sina ofan til scips. oc for með þeim sialfr. En þegar er hann sneri a bravt. þa for bravt allt bvandalið þat er þar atti heimili i nand. nema þeir menn er þar stqrfvþv at frændvm sinvm oc vinvm þeim er sarir voro. eþa at licom þeirra er fallnir voro. Voro sarir menn flvttir heim a bōinn. sva at hvert hvs var fvllt af þeim. en lialldat vti ifir morgvm. Sva vndarlīga mart fole sem samnaz hafði i bvanda herinn. þa þotti mavnnom eigi þat miðr fra licendvm. hvernig sciott rvddi samnaþinn. þa er til þess toc. oc var þat mioc til at it mesta fiolnennit hafþi þar samnaz yr herofvm. oc voro þeir mioc heimfvsir.

230. Bvendr þeir er heimili atto i Veradal. gengv til fvnda(r) við hqþingia. Harec oc þori. oc kerþv fyr þeim sin vandreþi. sqgþv sva. Flottamenn þessir er her hafa vndan comiz mvnv fara of Veradal oc mvno bva oheppiliga heimilvm varvm. en oss (er) ekki fōrt heim. meþan þeir ero þar i dalnom. Nu gorit sva vel. farit eptir þeim meþ liþi oc latit ekki barn a bravt comaz. því at slican cost mvndv þeir oss etla. ef þeir fengi betr haft i varvm fvndi. oc sva mvno þeir enn gera. ef ver hittvmz siþarr. sva at þeir hafi meiri en ver. kann vera at þeir dveliz i dalnvm. ef þeir venta ser einscis otta. mvno þeir þa þegar fara vspacliga vm byggir varar. Røddv bvendr vm þetta morgvm orþvm oc eggioþv með acafa miclom. at hqþingiar scylldv fara oc drepa fole sem vndan hafði comiz. oc er hofþingiar røddv þetta sin i milli. þa þotti þeim bvendr mart satt sagt hafa i sinni røþv. Reþv þa þat at þorir hvndr sneri til ferþar með Verdølvm. oc hafði hann .vi. hvndroð manna. þat er hans lið var. Foro siþan. toc þa at natta. letti þorir eigi fyrr ferþinni en hann com vm nottina vp a Svlv. oc spvrþi hann þar þav tiþendi. at vm qvelldit hafði þar comit Dagr Hrings son oc margar aprar sveitir af Olafs mavnnvm. haft þar nattverþar dvql. en farit siþan a siall vp. þa sagþi þorir at hann mvndi ecki recaz eptir þeim vm fiql. oc sneri hann þa apr ofan i dalinn. oc fengv þeir fatt drepit af mavnnom. Siþan foro bvendr til heimila sinna. en þorir for eptir of daginn oc hans lið vt til scipa sinna. En kon-

ungs menn þeir er voro sörir forþvþv ser. leyndvz i scogvm. svmir fengv hialp af mavnnom.

231. Haralldr Sigvrðar son var þa sárr mioc. en Ravgnvalldr Brvsa son flvtti hann til bvanda noccors vm nollina eptir bardagann. Toc sa bvandi við Haralldi oc hafði hann a lavn oc let þar grøþa hann. Sþan fece hann son sinn til at fylgia honom a bravt. foro þeir þa enn hvlþv havði vm fioll oc vm eyþimerer oc comv fram á Jamtaland. þa qvað Haralldr þetta.

Nv verþ ec scog af scogi
screiþaz litils heiþar

hverr veit nema ec verþa
viþa fręgr of siþir.

232. Haralldr Sigvrþar son broþir Olafs konungs var þa .xv. vetra er Olafr konungr fell. A þat qveþr þiðolfr scalld i drapv þeirri er hann orti vm Haralld konung. er cöllvð er Sexstefia.

Hvast fra ec Havgi it næsta
hlif el a gram drifa
enn Bolgara brennir
brøðr sinvm vel tæþi.

scilþiz hann oc hvlþi
hial(m)setr gamall vetra
tiggi tolf oc þriggia
travðr við Olaf dæðan.

Haralldr hitti Ravgnvalld a Jamtalandi. oc foro þa til Svipioþar vm havstit. oc dvolðvz þar vm vetrinn. Annat svmar foro þeir avstr i Garþariki til Jarizleifs konungs. oc toc hann vel við þeim. Dvaldiz Haralldr þar lengi sþan oc sva Ravgnvalldr. Bavlverer scalld segir sva i drapv þeirri er hann orti vm Haralld konung.

Millingr stravetv vm mekis
mvnn er lezt af gvnni
hollz vanotv hrafn of fylldan
hrás þavt vargr i asi.

enn gramr ne ec fra fremra
friþscerþi þer verþa
avstr comtv ar it næsta
avrþiglvndr i Gavrþvm.

Þess getr Arnorr iarla scalld. at Ravgnvalldr Brvsa son var lengi landvarnarmaðr i Garþariki oc atti þar orrostor margar.

Deilldiz af sva alldin
el grafniaga þelar

gavndlar nio(r)ðr i Gavrþvm
gvnnbraþr .x. hápi.

233. Þormoðr Kolbrvnar scalld var i orrosto vnndir merkiom konungs. Oc er konungr var fallinn oc atsoen var sem oþvst. þa fell konungs lið hverr við annan. en þeir voro flestir sarir er vp stoðv. Þormoðr varþ sarr mioc. giorþi hann þa sem aþrir. at allir hopvþv fra þar er mestr þotti lifs hasci. en svmir rvnnv. þa hofz sv orrosta er Dags hrið er kavllvð. sotti þa þangat til allt konungs liðit þat er vapnsørt var. En Þormoðr com þa ekci i orrosto. þvi at hann var þa vvigr beþi af sarvm oc af mæþi. oc stoð hann þar hia felogvm

sinom. þott hann mætti ekki annat at hafaz. Þa var hann lostinn með avrv i síþvna vinstri. bravt hann af ser avrvarscaptit. oc gecc þa bravt fra orrosto oc heim til hysanna oc com at hlǫþv nakcvarri. var þat mikil hvs. Þormoðr hafði sverþ bert i hendi ser. oc er hann gecc inn. þa gecc maðr vt i moti honom. Sa mætti. Fvrþv ill lēti ero her inni veinon oc gavlō. scavm mikil er carlmenn bravstir scolo eigi þola sár. vera ma þat at konungs menn hafi vel fram gengit. en allilla bera þeir sarin sin. Þormoðr svarar. Hvert er nafn þitt. Hann nefndiz Kimbi. Þormoðr svarar. Vartv i bardaga. Var ec segir hann. með bvondvm er betr var. Ertv nocot sárr segir Þormoðr. Litt segir Kimbi. eþa vartv i bardaga. Þormoðr sagði. Var ec með þeim i bardaga. er betr hǫðv. Kimbi sa er Þormoðr hafði gvlhring ■ hendi. hann mætti. Þv mvnt vera konungs maðr. sa þv mer gvlhringinn. en ec mvn leynd þer. bvendr mvno drepa þic. ef þv verþr a veg þeirra. Þormoðr segir. Haffv hring ef þv fē. latit hēfi ec nv meira. Kimbi retti fram hondina oc villdi taca hringinn. Þormoðr sveifdi til sverþino oc hio af havnd Kimba. oc er sva sagt. at Kimbi bar sar avngvm mvn betr en hinir er hann hafði a leitit. For Kimbi bravt. En Þormoðr settiz niðr i hlǫþvnni oc sat þar vm hriþ oc heyrði a rōþvr manna. þat var mælt þar mest. at hverr segir þat er set þottiz hafa i orrosto. oc rōtt vm framgongv manna. lofvþv svmir mest hreysti Olafs konungs. en svmir nefndv apra menn til ecki síþr. þa qvað Þormoðr.

Avrt var Olafs hiarta
oð fram konungr bloði
rekin bitv stal a Sticlar
stǫþvm qvaddi lið bavþvar.

elþolla sa ec alla
ialfoðs nema gram sialfan
reyndr var flestr i fastri
fleindrifv sér hlifa.

234. Þormoðr gecc síþan a bravt oc com til scemmv nokcorrar. gecc þar inn. Voro þar aðr margir inni sarir menn fyrir. Var þar þa cona noccor oc batt vm sár manna. Elldr var a gollino. oc vermði hon vatn til at fegia sár. En Þormoðr settiz niþr við dyrr vtar. þar gecc annarr maðr vt en annarr inn. þeir er storfvþv at sǫrvm mavnnom. þa sneri einhverr at Þormoði oc sa a hann oc mætti síþan. Hvi ertv sva fǫlr. ertv sárr. eþa fyr hvi biþr þv þér eigi lēcningar. Þormoðr qvað þa visv þessa.

Emka ec riðr en ravþum
reðr gravnn scavgvl manne
havclatrs en hvita
hyggr far vm mic sáran.

hitt velldr mer at melldrar
morðveniandi senio
diyp oc dansera vapna
dalhriþar spor svipa.

Síþan stoð Þormoðr vp oc gecc inn at elldinom oc stoð þar vm hriþ. þa mætti lēcnirenn til hans. Þv maðr gacc vt oc tac mer skíþin er

her liggja fyr dvrom vti. Hann gecc vt oc bar inn sciðafangit oc castaði niðr a golfit. Þa sa lægnirenn i andlit honom oc mælti. Fyrþv bleicr er þessi maðr. hvi ertv slier. þa qvað þormoðr.

Vudrazc avglis landa
eic hvi verrom bleicir
far verðr fagr af sarvm
fann ec avrvadrif svanni.

mic fló málmr enn deykevi
magni keyrðr i gavgnvm
hvast beit hiarta it næsta
hgtlitic (iarn) er ec vetti.

Þa mælti lægnirenn. lattv mic sia sár þin. oc mvn ec veita vmbavnd. Siþan settiz hann niðr oc castaði elþvm af ser. Enn er lægnir sa sar hans. þa leitaði hon vm þat sar er hann hafði a siðvnni. kendi þess at þar stoð iárn i. en þat vissi hon eigi til viss. hvert iarnit hafði snvit. Hon hafði þar gort i steincalli stappa lave oc onnvr grøs oc vellt þat saman. oc gaf at eta enom sarvm mavnnvm. oc reyndi sva hvart þeir hefði holsqr. þvi at kendi af lavcinom vt or sari þvi er a hol var. Hon bar þat at þormoði. bað hann eta. Hann svarði. Ber bravt. ecki hefi ec gravtsótt. Siþan toc hon spennitavng oc villdi draga vt iarnit. en þat var fast oc gecc hvergi. stoð oc litit vt. þvi at sarit var sollit. þa mælti þormoðr. Scerþv til iarnsens. sva at vel megí na með tavnginni. fa mer siþan oc lat mic kippa. Hon gortði sem hann mælti. þa toc þormoðr gvlhbringinn af hendi ser oc fecc lægninvm. bað hann gera af slict er hon villdi. Goðr er navtr at segir hann. Olaftr konungr gaf mer bring þenna i morgin. Siþan toc þormoðr tavngina oc kipði bravt avrinni. en þar voro crokar a oc lagv þar a tagar af hiartano. svmar ravþar en svmar hvitar. Oc er (hann) sa þat. mælti hann. Vel hefir konungrinn alit oss. feitt er mer enn of hiartarotr. Siþan hné hann aptr oc var þa davþr. Lyr þar fra þormoði at segia.

235. Olaftr konungr fell miðvicodag .iiii. kal. avgvsti. þat var ner miðiom degi er þeir fvndvz. en fyrir miðmvnda hofz orrostan. enn konungr fell fyr non. en myrkrit hellzc fra miðmvnda til nons. Sighvatr scalld segir sva fra lyctvm orrosto.

Havrð er sizt hermenn giorþv
hlif ravfsc fyr gram lifi
avnd at engla striði
omive konung sivcan.

avr bra Olafs fiorfi
avlld þar er herr clavf sciqlldu
foles odda gecc fylkir
fvnd en Dagr hellt vndan.

Oc enn qvað hann þetta.

Aðr vitv eigi meiþar
ognar scers ne hersa
þioð reð þengils davþa
þann styre bvandmanna.

er slican gram socnvm
sarellz viðir felldi
mavrg la dyr i dreyra
drott sem Olaftr þotti.

Bvendr rentv ekci valinn. oc varþ þegar helldr sva eptir orrosto. at ótta slo a þa marga er moti konungi hqðu verit. en þo helldv þeir illvilianvm. oc dæmðv þat sin a millum. at allir þeir menn er með konungi hafðv fallit. scylldu hafa avngan þann vmbvning eþa gravpt. sem goðvm mavnnvm somþi. oc kavllvþu þa alla ransmenn oc vtlaga. En þeir menn er rikir voro oc þar attv frendr i valnum gafv ekci því gavm. flvttv þeir sina frendr til kirena oc veittv vmbunat.

236. Þorgils Halmo son oc Grimr son hans foro til valsins um qvelldit. er myret var orþit. Þeir toco vp lic Olafs konungs oc baro bravt þar til. er var hvseytia noccor litil oc avþ annan veg fra bønvm. hafðv þeir lios með ser oc vatn. toco þa clēþi af licino oc þogv licit oc speipþv siþan með linducum. oc lavgþv þar niðr i hvsino oc hvlþv með vþvm. sva at eigi matti sia. þott menn kōmi i hvsit. gengv þeir siþan bravt oc heim til bóiarins. Þar hafði fylgt hernum hvarvm-tveggja stafcarlar margir oc þat fatøkisfole er sér bað matar. En þat qvelld eptir bardagann hafþi þat fólc mart þar dvaliz. oc er natt- aþi leitafi þat ser herbergis vm avll hys bqþi sma oc stor. þar var einn bliandr maðr. sa er sagt er fra. hann var snavþr oc fór sveinn hans með honom oc leiddi hann. þeir gengv vti vm bōinn oc leituþv ser herbergis. þeir comv at því sama eyþihvsi. voro dyrnar sva lagar. at ner varþ at krivpa inn. Oc er enn blindi maðr com i hvsit. þa þreifaðiz hann fyrir vm gólfit. leitaði hvart hann myndi mega niðr leggiaz. Havtt hafði hann a havþi ser oc steypðiz havttrinn fyr and- litit honom. er hann lavt niðr. Hann kendi fyr hqndvnom at tiqrn var a gólfino. þa toc hann vp hendinni vatri oc retti vp hqltinn. oc comv fingrnir up við avgvn. En þegar bra clapa a hvarmana sva mielom. at hann strave með fingrvnom vatom avgon sialf. Siþan hopaði hann vt or hvsino. oc sagþi at þar matti ekci liggia inni. því at þar var allt vatt. Oc er hann com vt ór hvsino. þa sa hann þegar fyrst scil handa sinna oc allt þat er sva ner honom var at hann matti sia fyr nattmyrkri. Hann gecc þegar heim til bóiarins oc inn i stofv. oc sagþi þat avllum mavnnum. at hann hafþi fengit sýn sina. oc hann var þa scygn maðr. En þat vissv þar margir menn. at hann hafþi lengi blindr verit. því at hann hafþi þar aðr verit oc gengit vm byggðir. Hann sagþi at þa sa hann fyrst. er hann com vt or hvsi noccoro litlo oc vando. oc var þar vatt allt inni sagþi hann. greip ec þegar hqnd- unvm i veltuna oc gnera ec vátom hondum of avgo mer. Hann sagþi oc hvar þat hys stoð. Enn þeir menn er þar voro oc sa þessi tiþendi. vndroþvz mioc um þenna atburð. oc røddu sin i milli. hvat þar myndi inni vera i því hvsi. Enn Þorgils hvandi oc son hans Grimr þottoz

vita hvaðan af þessi atvæðir myndi hafiz hafa. þeir hræduz mioc. at vvinir konungs myndi fara oc rannsaca hvsit. Siðan leynduz þeir ■ bravt oc foro til hussins oc toko likit. sluttu þat ■ bravt oc ut i hagann oc salu þar. Foro siðan til bóiar oc svafo af nott þa.

237. Þorir hvndr com fimta dag ofan or Veradal vt a Sticlarstadi. oc fylgði honom lið mart. þar var oc mart fyrir hvanda lið. Var þa enn rofinn valrinn. sluttu menn þa a bravt lic frenda sinna oc vina. en veittu hialp sarum mavnnom þeim er menn villdu græpa. En siolþi mannz hafði þa anndaz. siðan er lokit var bardaga. Þorir hvndr gecc þar til er konungr hafði fallit oc leitaði liesins. oc er hann fann þat eigi. þa spurðiz hann fyrir. ef noccorr maðr kynni at segia honom hvar licit var comit. En þat vissi eingi at segia. þa spurði hann þorgils buanda. ef hann vissi nocot til hvar lic konungs var. þorgils svarar sva. Ecki var ec i bardaga. veit ec þaðan fa típendi. fara nu margar savgvr. þat er nu sagt. at Olafr konungr hafi hittr verit i nott uppi hia Staf oc sveit manna með honom. En ef hann hefir fallit. þa muno sveitungar yðrir hafa folgit lic hans i holltom eða i hreysum. En þótt þorir þóttiz vita it sanna. at konungr var fallinn. þa toco margir unndir oc gorðu þann kvrr. at konungr myndi hafa bravt comiz ór orrosto. oc scamt myndi til at hann myndi fa her oc coma aptr a hendr þeim. For þa þorir til scipa sinna oc siðan ut eptir sirði. þa toc at dreifaz a bravt allt buanda lið. oc sluttu bravt ena saro menn. alla þa er hrörandi voro.

238. Þorgils Halmo son oc þeir Grimr feðgar havðu i sinni varþveizlo lic Olafs konungs. oc voro vm þat mioc hugsykir. hvernig þeir fengi til gætt. at eigi næði ovinir konungs at misfara með likino. því at þeir heyrðu þer ræpur buanda. at þat rað myndi til liggia ef lic konungs fyndiz. at brenna þat eða flytia þat vt u sę oc sökva niðr. þeir feðgar hófðu sēt vm nottina sva sem kertislog þar yfir er lic Olafs konungs lá i valnom. oc sva siðan er þeir havðu folgit licit. þa sa þeir iafnan of nętr lios þangat til er konungrinn hvilldi. þeir hræduz at ovinir myndu leita liesins þar er var. ef þeir sę þessi merki. Var þeim þorgisli títt til at flytia likit a bravt til þess staðar noccors er þat veri vel comit. þeir þorgils giorðu kistu oc vavnduðu sem mest oc lavgu þar i lic konungs. En siðan gorðu þeir apra lickistu oc baru þar i halm oc griot. sva at þat scyldi vera mannz hófgi. lveðu þa kistu vandliga. Oc er bravt var af Sticlarstöðum allt lið buanda. þa bioggu þeir þorgils ferð sina. feck hann roðrarferio nocora. voro þeir menn saman .vii. eða .viii. oc allir fręndr eða vinir þorgils. þeir sluttu lic konungs til seips leyniliga oc settu kistuna undir þilior niðr. Kisto þa hófðu þeir oc með ser er griotit var i.

setto hana i scip. sva at allir menn mattv sia. fara síðan vt eptir firði. fengv gott leiði. comv at qvelli er myrqua toc til Níðaross. lögðu at við konungs bryggio. Síðan sendi Þorgils menn up i bœinn oc let segia Sigvrði byscopi. at þeir foro þar með lic Olafs konungs. Enn er byscop spurði þessi tíðendi. sendi hann þegar menn sína ofan a bryggior. Þeir toco þar roðrarscvlo oc lavgðu at scipi Þorgils. haðu fa ser lic konungs. Þeir Þorgils toco kistu þa er uppi stoð a þilionum oc baro i scutuna. síðan rero þeir menn vt ■ fíorþ oc sœðu þar niðr kistunni. Þa var myret af nott. Þeir Þorgils rero upp eptir anni til þess er þrævt bœinn. oc lavgðu þar at er Savrhlið er kallat. þat var fyr ofan bœinn. Þa baro þeir upp likit oc inn i eyðisemmo nocora. er þar stoð vpp fra avþrum husom. Væðu þeir þar um nottina ífir licino. Þorgils gecc ofan i bœinn. fann hann þa menn at mali er hellzt havðu þar verit vinir konungs. Spurði hann þa. ef þeir villdi taca við lici konungs. þat þorði eingi maðr at gera. Síðan slvttu þeir Þorgils likit upp með anni oc grofo þat niðr ■ sandmel þeim er þar verþr. Bioggv þeir þar vm. sva at ecci scylldi þar a sia nyvirki. Hœfðu þeir þessu locit avllo aðr dagði. foro þa síðan til scips síns. lögðu þegar vt or anni. foro síðan ferþar sinnar til þess er þeir comv heim ■ Sticlarstaði.

239. Sveinn son Knvts konungs oc Alfiuo dottor Alfruns¹ iarls. hann hafði verit settr til ríkis ■ Vindlandi i Jomsborg. Enn þa hafði comit til hans orðsending Knvz konungs favður hans. at hann scylldi fara til Danmarcar. oc þat með at hann scylldi síðan fara i Noreg. oc taca við ríki því til forraða er i Noregi var. oc hafa þar með konungs nafn yfir Noregi. Síðan for Sveinn til Danmarcar oc hafði þáðan liþ mikít. For með honom Haralldr iarl oc mart annarra ríkis-manna. þess getr þorarin loftunga i kvæði því er hann orti um Suein Alfiso son. er callat er Glögnsqvipa.

þat var dullavst,
hve Danir giorðu
dyggva for
með daglingi.
þat var iarl

fyrst at uphafi
oc hverr maðr,
er honom fylgði,
annarr dreingr
avþrom betri.

Síðan for Sveinn i Noreg oc með honom Alfisa mœpir hans, oc var hann þar til konungs tekinn a hverio lavgþingi. Hann var þa cominn avstan i Vikina. er orrosta var a Sticlarstavþum oc Olafsr konungr fell. Sveinn letti eigi fyr ferþinni en hann com vm havstit norðr i þrandheim. var hann þar til konungs tekinn sem i qþrom stavþum. Sueinn

¹⁾ Kunde ogsaa læses Alfrims

konungr hafði ny lög i land um marga luti. oc var þat eptir því sett sem lög voro i Danmörku. en sum miclo frecari. Engi maðr scylldi af landi fara nema með konungs leyfi. enn ef færi þa felli vndir konung eignir þess. Enn huerr er mann vengi scylldi hafa vegit landi oc lavsum eyri. Ef maðr varð i útlegð oc tæmþiz honom arfr. þa eignaðiz konungr arf þann. At iolum scylldi hverr buandi konungi fa mæli mallts af arni hveriom oc lér af oxa þrevetrom. þat var callat vinar toddi. oc spann smiors. oc husfreyia hver rycciar to. þat var lin orent sva mikil. at spent fengi um mesta fingri oc lengsta. Buendr (voro) scylldir at gera hus þav avll er konungr villdi hafa n bustoðum sinum. Siav menn scylldu einn gera liðföran oc gera fyrir huern er .v. vetra gamall veri. oc þar eptir hqmlor eiga. Hverr maðr er a hæreri scylldi giallda konungi landvavrðu. hvapan sem hann færi. en þat ero .v. fiscar. Scip hvert er færi af landi a bravt scylldi giallda konungi rum ifir þuert scip. Maðr hverr er til Jslandz færi scylldi giallda landavra. þarlenzcr oc utlenzcr. þat fylgþi þesso. at þa scylldu danscir menn (hafa) sva mikil metorð i Noregi. at eins þeirra vitni scylldi hrinda .x. Norðmanna vitni. Enn er þessi lagasetning var birt fyrir alþýðv. þa toco menn þegar at reisa hvgi sina up i mot oc giorþv kvrr sin u milli. Mæto þeir sva er eigi hqðu verit i motferðum við Olaf konung. Tacit ier nv Jnnþröendr vinattu oc lavn af Knytlungum. þess er þeir havrþvz við Olaf konung oc felldv hann fra landi. yðr var heitit friði oc rettarbót. en nu hafit ier anavð oc þrelcon oc þar með stor clęki oc nípingscap. En þar var eigi gott til mótnęlis. þa sa allir at oheppiliga var vm rapit. baru menn þo eigi travst til at gera upreist i moti Sveini konungi. bar þat mest til. at menn havfðu gislaða Knuti konungi sono sina eða aþra nafreendr. oc þat með at þa varþ eingi forstióri til upreistar. Brátt hqðu menn amęli mikil til Sveins konungs. oc kendu menn mest þo Alfsu allt þat er moti scapi þotti. en þa naþiz sannmęli af morgum monnum til Olafs konungs.

240. Vetr þann hofz umrøða su af morgum monnum þar i þrandheimi. at Olaf konungr veri maðr sannheilagr. oc iartegnir margar yrþi at helgi hans. Hoso þa margir aheit til Olafs konungs um þa luti er monnum þotti mali scripta. Fengu menn margir af þeim áheitum bot. sumir heilsuþotr en sumir fararþeina eða aþra luti þa er navþsyn þotti til bera.

241. Einarr þambarscelfir var þa cominn heim til bua sinna oc hafði veizlor þer sem Knvtr konungr hafþi fengit honom. þa er þeir funduz i þrandheimi. oc var þat ner iarlsriki. Einarr þambarscelfir hafþi ecki verit i motgongu við Olaf konung. hrosaði hann því sialfr.

Einarr minntiz þess er Knutr hafði heitit honom iarldomi ífr Noregi. oc sva þat at konungr efndi ecki heit sin. Einarr varþ fyrstr til þess rikismanna at halda up helgi Olafs konungs.

242. Finn Arnason son dvaldiz litla rið a Eggjo með Kalfi. því at hann kunni storilla því er Kalfr hafði verit i bardaga i moti Olafi konungi. Veitti Finn iafnan harþar atqlur Kalfi af þeim sœcum. Þorbergr Arnason var miclu betr orþstilltr enn Finn. en þo fystiz Þorbergr bravt at fara oc til bus sins. Feck Calfr þeim brœðrum sinum langscip gott með qlum reiða oc avþrum bunapi. secc þeim oc gott foruneyti. foro þeir heim til bua sinna. Arni Arnason la lengi i sarum oc varð heill oc avrkumlavss. for hann síðan um vetrinn suþr til bús sins. Toco þeir brœðr ser allir grið af Sveini konungi. oc settuz þeir heima allir brœðr um kyrt.

243. Eptir um sumarit giorþiz mikil rœða um helgi Olafs konungs. oc sneri qþrum orþrom of konung. Voro þeir þa margir er þat sœnnuðu. at konungr mundi heilagur vera. er fyrr höfðu með qlum fianscap moti honum gengit oc latit hann i engi stað na af ser sannmæli. Tocu menn þa at snuaz til amælis við þa menn. er mest höfðu eggjat motgöngu við konung. Var af því mikit cent Sigvrði byscopi. Giorþuz menn þar hans uvinir sva miclir. at hann sa þann hellzt sinn cost at fara a bravt oc vestr til Englanz a fund Knuz konungs. Síðan giorðu þrændir menn oc orþsendingar til Uplanda. at Grimkell byscop scylldi coma norðr i þrandheim. Olafur konungr hafði sent Grimkell byscop aptr til Noregs. þa er konungr fór avstr i Garþariki. hafði Grimkell byscop síðan verit a Uplöndum. Enn er þessi orþsending com til byscops. þa bioz hann þegar til þeirrar ferðar. bar þat oc mioc til er hann fór. at byscop trvði at þat mundi með sannýndum. er sagt er fra iartegnagjörð Olafs konungs oc helgi hans.

244. Grimkell byscop fór til fundar við Einar þambarscelfi. Toc Einarr feginsamliga við byscopi. röddv þa síðan marga luti. sva þat er þar hafði i landi stortíðendi orþit. Vrðu þeir á allar rœður sattir sin i milli. Síðan fór byscop inn til cævangs. toc þar avll alþýða vel við honum. Hann spurði vendiliga eptir um tæcn þav er sögð voro fra Olafi konungi. Spurðiz honum vel til þess. Síðan giorði byscop orþsendingar inn a Sticlarstaði til þorgils oc Grims sonar hans. oc stefndi þeim ut til bæjar a sinn fund. Þeir sedgar lögþuz þa ferð eigi undir höfuð. foro þeir ut til bæjar a fund byscops. þa sögðu þeir honum avll þav merki er þeir höfðu visir orþit. sva þat oc hvar þeir höfðu comit liki hans. Síðan sendi byscop eptir Einari þambarscelfi. oc com Einarr til bæjar. Höfu þeir Einarr oc byscop þa röðv við

konung oc Alfifu. oc baþv at konungr scylldi lof til gefa. at lic Olafs konungs scylldi taca vp or iorþu. Konungr lagði þar lof á oc baþ byscop þar fara með sem hann villdi. Þa var þar mikit fiolmenni i bönum. Byscop oc Einarr oc menn með þeim foro til þar er lic konungs var iarþat oc leto þar til grafa. Kistan var þa comin vp mioc sva or iorþu. Þat var margra menn rað. at byscop leti lic konungs grafa niðr i iorþ at Clemens kirkio. var sva giort. Enn er liþit var fra andlati Olafs konungs .xii. manvör oc .v. nētr. þa var vp tekinn heilagr domr hans. var þa enn cistan comin up mioc or iorþu. oc var þa kistan Olafs konungs spanósa. sva sem nyscavin veri. Grimkell byscop gecc þa til þa er up var lokin kistan konungs. var þar dyrligr ilmr. þa beraði byscop andlit konungs. oc var avngan veg brvghit asiono hans. sva roði i kinnunum sem þa myndi. ef hann veri nysofnaþr. Enn a því fundu menn mikinn myn. þeir er set hqfðu Olaf konung þa er hann fell. at siþan hafði vaxit hár hans oc negl. því nēst sem þa myndi. ef hann hefði lifs verit her i heimi alla þa stund siþan er hann fell. Þa gecc til at sia licama Olafs konungs Sveinn konungr oc allir hqfþingiar þeir er þar voro. Þa mēlti Alfifa. Furðu seint funa menn i sandinum. ecki myndi sva vera. ef hann hefði i moldu legit. Siþan toc byscop savx oc scar af hári konungsins oc sva at taca af kavnpvnum. hann hafði haft langa kanpa. sva sem þa var monnvum titt. Þa mēlti byscop til konungs oc Alfifu. Nu er har konungs oc canpar sva sitt sem þa er hann anndaþiz. enn því licit vaxit sem nu seð iér her af scorit. Þa svarar Alfifa. Þa þycki mer har þat heilagr domr. ef þat brennr eigi i elldi. en opt hqfvu ver set hár manna heilt oc osacat. þeirra er i iorþu hafa legit lengr en þessi maðr. Siþan let byscop taca elld i gloþakeri oc blezaði oc lagði á reykelsti. siþan lagði hann i elldinn har Olafs konungs. En þa er brvnnit var reykelst allt. þa toc byscop up hár it or elldinum. oc var þa harit obrunnit. Let byscop þat sia konung oc aþra hqfþingia. Þa bað Alfifa leggja hár it i uvigþan elld. Þa svaraði Einarr þambarscelfir. bað hana þegia oc valði henni morg orð hqfþ. Var þat þa byscops atqveði oc konungs samþycki oc domr allz heriar. at Olaf konungr veri sannheilagr. Var þa licami hans borinn inn i Clemens kirkio oc veittr umbunaðr ifir haalltari. Var kistan sveipð pelli oc tialldat allt guðvefom. Urðu þa þegar margseonar iartegnir þar at helgum domi Olafs konungs.

245. Þar a melnum sem Olaf konungr hafði i iorþu legit com up fagr brunnr. oc fengu margir menn bot meina sinna af því vatni. Var þar veittr umbunaðr. oc hefir þat vatn verit iafnan siþan vandliga

varþveitt. Capella var þar fyrst gor. oc sett þar alltarit sem verit hafði leiði konungs. Enn nu stendr i þeim stað Cristz kirkia. Let Eysteinn ercibyscop þar setia háalltarit i þeim sama stað sem leipit hafði verit konungsins. þa er hann reisti þetta it miela musteri er nu stendr. hafði oc verit i þeim stað háalltarit i fornu Cristz kirkiu. Sva er sagt. at Olafs kirkia standi nu þar sem þa stoð eyþiscemma er lic Olafs konungs var nattsett i. þat er nu callat Olafs blið er heilagr domr konungs var borinn up af scipi. oc er þat nu i miðium bæ. Byscop varðveitti helgan dom Olafs konungs. scar hár hans oc negl. því at hvartveggia óx sva sem þa er at hann veri lifandi maðr i þessum heimi. Sva segir Sighvatr scalld.

Lyg ec nema Olafr eigi
ys sem kvicvir tivar,
göþi ec hellzt i hroþri
harvavxt konungs, aro.

enn hellzt þeim, er syn selldi,
svorðr þann, er ox i Gorpum,
hann secc les af liosum
lavsn Valldamar havsi.

Þorarinn loftunga orti um Svein konung Alfsu son qveþi þat. er Glelognsqviþa heitir. oc ero þessar visur i.

Nu hefir ser
til þess hagat
þioðkonungr
i þrandheimi.
þar vill ey
gfi sina
bavgabriotr
byggum ráða.

þar er Olafr
aþan bygði
aðr hann hvarf
til himinrikis.
oc þar var
sem vitu allir
kvikvasettir
or konungmanni.

Hafði ser
harpla rapit
Haralldz sonr
til himinrikis,
aðr seimbriotr
at setti varð
Cristi þekkr
konunginn øtli¹.

þar sva hreinn
með heilu ligr
lofsell gramr
lici sinu.
sua at þar kna
sem ■ kycum manni
har oc negl
hanum vaxa.

þar borðvegs
biollur knegu
of seing hans
sialfar hringiaz.
oc hvern dag
heyra þioþir
clukna liod
of konungmanni.

Enn þar vp
af alltari,
Cristi þeg,
kerti brenna.
sva hefir Olafr
aðr hann anndapiz
syndalavss
salo borgit.

¹) fra [ubeskrevet aabent Rum i Codex; det manglende udfyldt efter Fornm. Sögur.

þar kemr h^{er}ver,
er heilagr
konungr sialfr,
crypr at gægi.
oc beipendr
blindir sæcia
þioþar mals,
en þapan heilir.
Bipðv Olaf
at hann unni þer,

hann er gyðs maðr,
grundar sinnar.
hann of getr
af gupi sialfum
ár oc friþ
qllum monnum.
þa er þu recr
fyr reginnagla
bocamals
bænr þinar.

246. Sa alburþr varð ■ Sticlarstavþum i orrosto sem fyrr var ritat. at Olafr konungr castaði fra ser sverðino Hneiti. þa er hann fecc sár. Enn einnhverr maðr sönscr at ett hafði brotit sverð sitt. oc toc sa up sverðit Hneiti oc vá með því. En sa maðr comz ór bardaga oc fór með öðrum flottamonnum. com hann fram i Sviþioð oc for heim til bús síns. Hafði hann sverð þat um alla sina æfi. en siþan hans son. oc toc hverr eptir annan þeirra frænda. oc fylgði þat iafnan eign sverðsins. at hverr sagði avþrum nafn sverðsins. oc sva þat hvaþan þat var comit. En þat var miclo siþarr a dagvum Kirialax Miclagarðz keisara. at þar voro i Garþi storar sveitir Veringia. þa bar sva at a einu sumri. þa er keisarinn var i herferð noccori oc lagu þeir i herbuþum. Veringiar helldu vorð oc vocðu yfir keisara. lagu þeir ■ vavllunum fyr utan herbuþir. þeir sciptu nottinni með sér til vöcu. en þeir er aðr hqðu vacat. loqþuz þa niðr oc svafo. þeir voro allir menn með alvæpni. þat var siðr þeirra þa er þeir loqþuz til svefns. at hverr hafði hialm a hqði en sciqlld ifir ser. en sverð undir hqþi oc scyldi leggja ena høgri hqnd um meðalcastla. Einnhverr þeirra felaga sa er lotit hafði at vaca enn øfsta luta neþr. þa vacnaði hann i dagvyn. þa var sverþ hans i brotu. En er hann leitapi. þa sa hann sverþit hvar la a vellinum langt fra honom. hann stoð up oc toc sverþit. etlaði hann. at felagar hans þeir er vacat hqðu mvndi gert hafa til spots at vela fra honom sverþit. þeir syniöpu þess fyr sic. Slicir alburðir urðu .iii. neþr. þa undraðiz hann mioc sialfr. oc sva aprir þeir 'er þetta sa eþa heyrðu. oc spurðu menn hann eptir. hverio þat mvndi gegna. þa sagði hann at sverð þat var callat Hneitir. oc Olafr enn helgi konungr hafði átt oc borit sialfr i orrosto a Sticlarstavðum. hann sagði oc hvernig siþan hafði farit sverð þat. Siþan var þetta sagt Kirialax keisara. þa let keisarinn calla til sin þann mann er með sverð þat fór. fecc keisari honom gull þrenn iafnavirþi sverþsins. En keisari let sverþit bera i Olafs kirciu. þa er Veringiar hallda. var þat siþan þar ifir alltara. Einriþi ung(i) het lendr

maðr i Noregi ■ dagum þeirra sona Harallz gilla. Jnga Eysteins Sigurþar. Einripi var þa i Miclagarpi er þessir atburðir gerþuz. sagði hann þessa sögu i Noregi. sva sem Einarr Scula son vattar i drapu þeirri er hann orti um Olaf konung enn helga. oc er þar qveþit um þenna atburð.

247. Sueinn konungr Knuz son oc Alfifu reð fyrir Noregi noccora vetr. hann var bernscomaðr begði at alldri oc raþum. Alfifa moðir hans hafði þa mest landrað. oc voro lanzmenn hennar miclir uvinir begði þa oc iafnan siþan. Danscir menn höfðu þa mikinn yfírgang i Noregi. en lanzmenn kunnu því illa. þa er slicar røpur voro uppi hafþar. þa kendu lanzmenn aðrir þat þrøndum. at þeir hefði mestu um valldit. er Olafur enn helgi konungr var felldr fra landi. Enn Nor-egsmenn höfðu lagze undir þat illa ríki. er anavð oc ufrelsi gecc þar ífir folc allt begði rica menn oc alþýðu. Cavllupu þeir þrøndi scyllda til at veita orrað oc upreist til þess at hrinda þessu ríki af lanz-mavnnom. Var þat oc virþing manna. at þrøndir hefði mestan styrc þa i Noregi begði af höfþingium sinum oc siolmenni því er þar var. Enn er þrøndir vissu at lanzmenn veittu þeim amgli. þa kavnnopuz þeir við. at þat var sannmeli oc þa hafði hent gløpsca mikil. er þeir höfðu Olaf konung tecit af lífi. oc þat með at þeim var sin ohamingia miclu illo golldin. Hófo þeir höfþingiar stefnor oc rapagerþ sin a milli. Var þar Einarr þambarscelfir uphafsmaðr at þeim raþum. sva var oc við Kalfr Arna son. at þa fann hann i hveria snöru hann hafði gengit af eggion Knuz konungs. þav heit er konungr hafði heitit Kalfr rufuz þav avll. því at Knutr konungr hafði heitit Kalfr iarldomi oc ífirsocn of Noreg allan. enn Kalfr hafði verit höfuðsmaðr at hallda orrosto við Olaf konung oc fella hann fra landi. hafði Kalfr avnga nafnbót þa meiri en aðr. þottiz hann vera blecðr mioc. Foro þa orþ-sendingar milli þeirra brøðra Kalfs oc Finnz oc þorbergs oc Arna. oc samþiz þa frændsemi þeirra.

248. Sua segia menn þa er gløggliga telia. at Olafur enn helgi veri konungr yfir Noregi .xv. vetr siþan er Sveinn iarl for ór landi. en aðr um vetrinn toc hann konungs nafn af Uplendingum. Sighvatr scalld segir sva.

Olafur reð it öfra
andprut höfuð landi
fulla vetr aðr selli
.xv. ■ því lani.

hverr hafi hers inn nørpra
heim(s) enda ser kendan
scioldungur hellz en scylldi
sceimr landreki enn fremri.

Olafur enn helgi var þa halffertogr at alldri er hann fell at sögu Ara prestz ens froþa. Hann hafði att .xx. folcorrostor. Sva segir Sighvatr scalld.

Sumir trýfu a guð gumnar
grein var liðs ■ miðli
folcorrostor fylkir
framraðr tiogu haði.

fregr bað hann a hægri
hqud cristit lið standa
feþr Magnus bið fagna
flottsciorrum guð drottin.

Nu er sagðr noccorr ltr sugu Olafs konungs. fra noccorom tiþendum þeim er giorþuz meðan hann reð Noregi. oc sva fra falli hans oc því er helgi hans com up. Enn nu scal þat eigi niþri liggia. er honom er þo mest vegsemp i. at segia fra iartegnagorð hans.

249. Sveinn Alfifu son reð Noregi fyrstr eptir Olaf konung. Enn er hann hafði rapit fyr landi .iii. vetr. þa spurþuz þav tiþendi. at fyr vestan haf esldi flocc Tryggvi son Olafs Tryggva sonar oc Gyðu ensu. Sveinn konungr bavð leiðangri út norþan or landi oc for til Vicr avstr. Enn Tryggvi com með lið sitt at Hqþalandi. Spurþu hvarir til annarra. Nu scal þat segia sem fyrr var. Þa er Sveinn konungr var i Þrandheimi oc hann spurði þessi tiþendi. bavð hann þegar leiþangri út oc gerði orþ til lendra manna oc stefndi þeim til ferþar með ser. Einarr þambarscelfir settiz heima oc villdi eigi fara með Sveini konungi. Kalfr Arna son scipafi huscavrlum sinum snekcio tvitogsessu oc hellt ut eptir Þrandheimi fyrr en Sveinn konungr veri buinn. Kalfr for suðr a Møri. oc hqðou þeir stefnulaug sin i milli. Sveinn konungr for sinu liði er hann var buinn. hellt suðr með landi. Enn er hann la i Sveggiaþar sundi. þa reri þar sunnan um sundit Kalfr Arna son. oc cavlluþuz þeir á. baðu þeir Calf at leggja oc fylgia konungi oc veria land hans. Kalfr svarar. Fvllgert hefi ec þat. ef eigi er ofgort. at beriaz við vara lanzmenn til rikis Knyttlingum. Reri Calfr þa norðr leið sina. for til þess er hann com heim a Eggio. Avngir þeir Arna synir reru þenna leiðangr með Sveini konungi.

250. Sveinn konungr hellt liði sinu sunnan með landi. en Tryggvi hellt norþan at moti. Sva segir i Tryggva flocci.

Tíreggiaðr for Tryggvi
tocz morþ af því norþan
enn Sveinn konungr sinni
sunnan ferþ at gunni.

ner var ec þavsnun þeirra
þat bar sciott at moti
herr tyndi þar harþa
hiorgavll var þa flörvi.

Oc varþ funndr þeirra fyr norþan Jaþar i Socnar sunndi fyr innan Boen. ner því sem fallit hafði Erlingr Scialgs son. Var þar orrosta mikil. þat var a sunnudegi. Sva er sagt i flocki þeim er ortr var um Svein konung Alfifu son.

Vara sunaudag svannu
seggr hné margr und eggjar
morgun þann sem manni
mér lavc eþa avl bəri.

er Sveinn konungr sina
saman tengia bað dreingi
hrátt gafsc holdt at slíta
hrafni sceiþar stafna.

J þeirri orrosto fell Tryggvi Olafs son oc mikill lvti liðs hans. Enn Sveinn konungr hafði sigr. reð hann þa enn landi vetr enn næsta eptir.

251. Einarr þambarscelfir oc Kalfr Arna son attu þann vetr stefnor sín í milli oc raðagerþir oc hittuz í cavpangi. Sveinn konungr var þa suðr í land(i). Þa com þar til Calfs Arna sonar sendimaðr Knutz konungs oc bar honom orðsending konungs til þess. at Calfr Arna son scylldi senda konungi þrennar tylftir øxa oc lata vanda mioc. Calfr svarar sva. Avngar mun ec øxar senda Knuti konungi. segðu honom at ec scal fa øxar Sveini syni hans. sva at hann scal eigi scorta. Þat vár snemma byria þeir ferð sina Einarr þambarscelfir oc Calfr Arna son oc höfðu micla sveit manna. oc it bezta mannval er til var í þrøndalögum. Þeir foru um varit avstr um Kiol til Jamtalan. þa til Helsingialan. oc comu fram í Svíþjóð. reðu þar til scipa. foru vm sumarit avstr í Garða oc comu um havstið í Aldeigioborg. Giorþv þeir þa sendimenn up til Holmgarþz a fund Jarizleifs konungs með þeim eyrendum. at þeir byðu Magnusi syni Olafs konungs ens helga at taca við honom oc fylgia honom til Noregs. oc veita honom styrc til þess at hann nępi fǫðurleifð sinni oc halda hann til konungs ifir landi. Enn er þessi orðsending com til Jarizleifs konungs. þa toc hann raðagiorð við drottning oc aþra höfþingia sina. com þat asamt með þeim. at Norþmonnum voro orð gor oc stefnt þeim þangat a fund Jarizleifs konungs oc þeirra Magnus. voro þeim grið selld til þeirrar ferðar. Enn er þeir comu til Holmgarþz. þa staðfestiz þat með þeim. at Norþmenn þeir er þar voro comnir gengv til handa Magnusi. giorþvz menn hans. oc bundu þat swardögum við Calf oc við aþra þa menn er í bardaga höfðu verit a Sticlarstavþum í moti Olafi konungi. at hann scylldi vera þeim öllum tryggir oc trvr. þo at hans ríki yrði í Noregi. Scylldi hann þa geraz fotrson Kalfs Arna sonar. en Calfr vera scylldr at gera þav verc avll. er Magnusi þótti þa vera sitt ríki meira eða frialsara en aþr.

252. Magnus Olafs son byriði ferð sina eptir iolin avstan af Holmgarði ofan til Aldeigioborgar. toco þa at bua scip sín. þess getr Arnorr iarlascalld í Magnus drapu.

Nu hyc ríðanda reiðu
rogavrs því at veit gorva
þegi seimbrotá segia
seggjom hneitis eggja.

varat ellifu allra
ormsetrs hati vetra
hravstr þa er herscip glesti
Hörða vinr or Gørþum.

Magnus hellt um varit avstan til Svíþjóðar. Sva segir Arnorr.

Þing havð ut inn ungi
eggriophandi þioþum
fim bar hirð til hqmla
hervgðr ara brębis.

salft scar hufi helltum
hravstr þioþkonungr avstan
baru brimlogs ryri
brun veðr at Sigtunum.

Sípan foro þeir avstan landveg til Helsingialanz. Sva segir Arnorr i Hermandinni.

Ravþar baroð randir sípan
rimmu yggr i sönscar bygþir
eigi gaztu liðscost lagan
landfolc sótti þer til handa.

avstan þurput ulfa ferþar
avlldum kunnr með hvita sceylldu
tungu rioþr til tirar þinga
tecnir menn oc davrr en rekno.

Oc enn sva.

Avstan comtu með allra hęstan
yggjör mäs i þrönscar bygþir
fiðri rioðr enn fiandmenn yþra
falma qvaþo ogis hialmi.

ungan fra ec þic eyþir þravngva
ulfa graþar þeirra rapí
scilldir stočk með scapan þocka
sceiþar branz fyr þér ór landi.

Her segir þat. at Magnus com avstan um Kiol i þrandheim. oc liþ mikit dreif til hans. en uvinir flyþu undan. Sva þat at Sveinn konungr fór þegar ór landi. er Magnus com i Noreg. Flyþi Sveinn til Danmarcar. þvi at hann fecc eingi liðscost til motstoþu við Magnus. Var þa Magnus til konungs tekinn i Noregi. oc lagþi hann land allt undir sic. hann var callaðr Magnus enn goði.

253. Magnus konungr let gera scrin oc bua gulli oc silfri oc steinum. er scrin þat sva gert þępi at mikilleic oc at qþrum vexti sem lickista. en svalir unndir niþri. enn ifir uppi vétt vaxit sem reþr. oc þar af up hqfuð oc burst. ero a vettino lamar a bac. en hespor fyrir. oc þar læst með lucli. Sípan let Magnus konungr leggja i scrin þat helgan dom Olafs konungs. Vrþu þar margar iartegnir þa at helgum domi Olafs konungs. þess getr Sighvatr scalld.

Gort er þeim er gott bar hiarta
gullit scrin of mínum
hrosa ec helgi ręsis
hann sotti guð dróttni.

ár gengr margr fra męro
meiðr þess konungs leiþi
hreins með heilar sionir
brings er blindr com þingat.

Þa var þat i lög tekit at hallda heilagt um allan Noreg artið Olafs konungs. var sa dagr þegar þar sva halldinn sem enar hęstu hqtiðir. þessa getr Sighvatr scalld.

Oss dugir Olafs messo
iofur magnar guð fagna
meinalavst i mínu
Magnus fęþur husi.

sceyllr em ec sceifings (h)allda
scullavst þess er bio gulli
helgi handa tialgur
harmdavþa mér ravþu.

254. Sighvatr scalld hafði þegit heimleyfi af Olafi konungi. Þá er konungr for avstr i Garþariki. En annat sumar eptir fór Sighvatr af landi oc suðr til Rums. Þá qvað hann visu þessa.

Rums let ec oc hellit heiman	sult þá er silfri hialltat
hermoðr ■ for goðri	sverþ dyrt þat er viðir þverþan
giallar vqnd þann er gulli	lqgþum vapn en vigþvm
gaf mer konungr vafþan.	ver sylgiar staf fylgþum.

En of havstit er Sighvatr var sunnan ■ leið. Þá spurði hann fall Olafs konungs. var honom þat enn mesti harmr. Hann qvað þetta.

Stoð ec ■ Mont oc minntume	munda ec þar er undi
mqrq hvar sundr flavg targa	avundurþan brum lqndum
breið oc brynior sipar	þapir minn var þá þenna
borgum ner of morgun.	þorrqðr konung forþvm.

Sighvatr gecc einn dag um þorp noccot oc heyrði at einuhverr husbuandi veinapi mioc. er hann hafði mist cono sinnar. barði a briostit oc reif clēpi af ser. gret mioc. en hann villdi giarna deyia. Sighvatr qvað.

Fuss lez maðr ef missir	enn fullhuginn fellir
meyiar þapms at deyia	flottstygg sa er varð drottin
keypt er ast ef eptir	vart torrec liz verra
oblati scal grata.	vigtar konungs arom.

Sighvatr com heim i Noreg oc til bús sins. Hann spurði þat at margir menn veittu honom angli. oc tavlþu at hann hefði illa scilit við Olaf konung. Þá qvað hann þetta.

Hafa lati mic heitan	vatnqrit hefi ec vitni
Hvitacristr at viti	vasc til Rums i hasca
elld ef ec Olaf villdac	avlld leyni ec því alldri
ec em scirr at því firraz.	annarra þav manna.

Sipan for Sighvatr til hirþar Magnus konungs oc var með honom. giorþiz hirþmaðr hans. var konungr vel til hans.

255. Sveinn konungr Knuz son for til Danmarcar oc toc þar við riki með Hqrþaknut broþor sinum. Biarni gullbrarscalld segir sva i Calfs flocki.

Hafa leztu unga iofra	kennduð Calfr til landa
ersð sem til reð hverfa	capsum Magnusi
satt er at sitia cnatti	ollut er at stillir
Sveinn at Danmqrc einni.	iorð oc fece ór Gqrþum.

Þann sama vetr varþ Sveinn Alfio son sóltdavör i Danmorco. Enn Knutr enn riki anndapiz oc þann vetr ■ Englandi idus novembris. Þá

hafði hann konungr verit ífir .iii. þjóðlavndum Englandi. Danmore. Noregi vetr .vii. en ífir Englandi oc Danmore .xxiii. enn fyrst ífir Danmore cinni .iii. þá var hann at alldri .xxx.vii. Eptir hann var konungr a Englandi Haralldr son hans. hann atti Gunnhilddi dottur Heinrees keisara. anndaþiz hon barnlavs .iii. vetrom síðarr.

256. Þorir hundr fór af landi a bravt litlo eptir fall Olafs konungs. Þorir fór ut til Jorsala. oc er þat margra manna sagn. at hann hafi eigi aptr comit. Sigurðr het son þoris hunz. sáþir Rannveigar er atti Jon son Arna Arna sonar. þeirra börn voro þav Viðkunnr i Biarcey oc Sigurðr hundr. Erlingr. Jarðþruðr.

257. Harecr or þiottu sat heima at bum sinum. allt þar til er Magnus Olafs son com i land oc var konungr. þa for Harecr suþr til Þrandheims a fund Magnus konungs. þa var þar með Magnusi konungi Asmundr Grankels son. Enn er Harecr gecc up af sciþi sinu. þa hio Asmundr hann banahavgg. Giorði Asmundr þat vere i travsti Magnus konungs. Síðan gaf Magnus konungr Asmundi len oc syslo a Halogalandi. oc ero þar frasagnir miclar um sciþli þeirra Asmundar oc sona Harecs.

258. Kalfr Arna son hafði landrað með Magnusi konungi fyrst noccora stund. þa giorþuz menn til aminningar við konung. hvaþ Kalfr hafði unnit a Sticlarstavþum. Giorþiz Kalfr þa noccoru vanngelttra til scaps konungs. þat bar at eitt sinn. þa er siolment var með konungi. oc kerþu menn mal sín. þa com fyrir hann með sin scyldd ørendi sa maðr er fyrr nefndr var þorgeirr fleccr af Svlu or Veradal. Konungr gaf ekki gavm orþum hans oc lyddi þeim er honom voro ngrri. þa mælti þorgeirr hátt. sva at allir heyrþu þeir er ner voro.

Melþu við mic

Magnus konungr

ec var i fylg(i)u

með sþur þinum.

þa bar ec haggvinn

havs mian þapan

er þeir of davan

davling stigu.

þu elscar

þa arma þjóð

drottins svica

er diqful hlægþu.

þa giorþu menn at ohlið. en sumir baþu þorgeir út ganga. Konungr callaði hann til sín. oc lave síðan mali hans. sva at þorgeiri licapi vel. oc het honom vinattu sinni.

259. þat var litlo síðarr at Magnus konungr var a veizlo at Havgi i Veradal. En er konungr sat at matborþum. þa sat a aþra hqnd honom Kalfr Arna son. en a aþra hqnd Einarr þambarsceflir. þa var sva comit. at konungr gerþi seð á við Kalfr. enn virði þa Einarr mest. Konungr mælti til Einars. Vit scolum riþa i dag a Sticlarstaði.

vil ec sia þav merki er þar hafa orþit. Einarr svarar. Ekei kann ec þer þar af segia. láttu Kalf fara fostra þinn. hann mun þar kunna at segia fra tíþendum. Enn er borð voro uppi. þa bioz konungr til farar. hann mælti til Calfs. þu scalt fara með mer n Sticlarstaði. Kalfr sagði at þat var eeki scýllt. þa stoð konungr up oc mælti helldr reiþuliga. Fara scaltu Kalfr¹. Síþan gekc konungr ut. Kalfr clæddiz sciótt oc mælti til scosveins sins. þu scalt riða ut a Eggio oc bið huscarla mina hafa hvert fat ■ scipi fyr solar fall. Konungr reið a Sticlastaði oc Calfr með honom. oc stigu af hestum oc gengu þar til sem bardaginn hafði verit. þa mælti konungr til Calfs. Hvar er sa staðr er konungrinn fell. Kalfr svarar retti fram spiotscaþtit. Her la hann segir hann. Konungr mælti. Hvar vartu þa Kalfr. Hann svarar. Her sem nu stend ec. Konungr mælti oc var þa ravðr sem dreyri. Taca mundi þa eyx þin til hans. Hliop Calfr þa u hest sinn oc reið a bravt oc allir hans menn. En konungr reið aptr til Havgs. Kalfr letti eigi terþinni aðr hann com ut a Eggio. Var þa scip hans buit fyrir landi oc a comit lavsafe allt oc scipat af husqorlum hans. helldu þeir þegar ut um nottina eptir firþi. for Calfr síþan dag oc nótt sua sem byri gaf. Sigldi hann þa vestr um haf oc dvalðiz þar lengi. heriði þa um Scotland oc Jrland oc Suðreyiar. þessa getr Biarni gullbrascalld.

þer fra ec þorbergs lyri
þess giorþuz ier verþir
hellt þvi unz hann of spillti
Harallz broþorson goþan.

væcþu avfundmenn ykerir
iþula rog ■ miðli
opavrf liz mer arfa
Olafs i þeim malum.

260. Magnus konungr toc þa at harðna við buendr. sva at margir settu af honum storum refsingum bæði i manndrapum oc ranum. var mest (þ)at við þrændi. þa toco buendr at gera curr oc mæltu sin a milli. Huat mun konungr þessi fyrir etla. er hann brytr lavg n oss. þav er setti Hacon konungr enn goði. man hann eigi þat. at ver hqsum iafnan eigi þolat uanrettit. mon hann hafa farar fqbuz sins eþa annarra hqþingia. þeirra er ver hqsum af lifi tekit. þa er oss leiþiz ofsi þeirra oc lavglavs. þessi curr var viþa i landinu. Sygnir hqfðu lið saman dregit oc etloðu at beriaz við konung. þessa urðu varir vinir konungs. oc gengu .xii. menn ■ malstefnu. oc samþiz þat með þeim at luta til einn mann at segia konungi þenna kurr. En sva var stillt at Sighvatr scalld hlavt.

261. Sighvatr orti þa flocc þann er callaðr er Bersqglisvisur. oc hefr þar fyrst of þat. at þeim þotti konungr velkia of mioc rapin.

¹) Calfr tilf. Codex.

at setia buendr aptr þa er heitupuz at reisa ufríð i moti honom.
Hann qvað.

Fregn ec at suðr með Sygnom;
Sighvatr hefir gram lattan
folcorrosto at freista,
ferr ef þo scolum beriaz.

forum i vapn oc veriom
vel (twist) konungr lystir
(hve lengi scal) þringum
(hans grund) til þess fundar¹.

J þvi sama qvæpi ero þessar visor.

Het sa, er fell ■ Fitium,
fiolgegn oc reð þegna
heiptar rán, oc hanum,
Hacon, fyrar vöpu.
þið heilt fast ■ fostra
fiolblíðs lögum síþan
enn ero a þvi er minnir,
Aþalsteins, buendr seinir.

Rett, hygg ec, kiosa cnattu
karlfölc², oc sva iariar
af þvi er eignum lofþa
Olafar frið gafu.
Harallz arfi let hallda
hvardyggr oc son Tryggva
log þav, er lyþar (þagu),
lavc-iafn, af þeim nqsum.

Scolóð raðgiasar reipaz,
ryþr þat, konungr, yþrir,
drottins orþ til dyrþar,
davglingr, við bersogli.
hafa qvæpaz log nema lygi
landherr, buendr verri,
endr i Ulfa sundum,
avnnor, en þv hetz mavnnom.

Hverr eggjar þic, harri
heiptar strangr, at ganga,
opt reynir þu, þinom,
þunn stal, a þac malum.
fastorðr scyli fyrþa,
feingsell vera þengill,
hefir heit at ríysa
hialldrmognuðr, þer alldri.

Hverr eggjar þic hoggva,
hialldrgegnir buþegna,
ofravn er þat iofri
innan lanz at vinna.
avngr hafþi sva vngum
aðr bragningi rapit;
ran hygg ec reekum þinum,
reiðr er herkonungr, leiðaz.

Gialltu varhuga velltir
viðr þeim, er þu ferr heþra,
þiofs, scal hænd i hofi,
havlþa quitt, of styttu.
uinr er sa er varnra benia
varnað byðr, en ec hlyþi,
tar muteris teitir,
til hvat bumenn villa.

Hett er þat er allir eulaz,
aðr scal við þvi raða,
hárir menn er ec heyri,
hot, scioldungi at móti.
greipt er þat, er hofðum hneypta,
hellðr, oc niðr i fellda,
slegit hefir þavgn á þegna,
þingmenn nqsum stinga.

Eitt er mal þat er mela,
minn drottinn leggr sina
eign ■ oþal þegna,
avfgast buendr gavfgir.
ran mun seggr, hinn er sina
setr ut, i þvi telia,
flavms at fellidomi
sqpurleifð konungs greifum.

Eptir þessa aminning scipaþiz konungr vel við. fluttu margir aprir oc
þessa röpu fyr konung. Com þa sva at konungr atti tal við ena
vitrostu menn oc sgmþu lög sin. Síþan let Magnus konungr rita

¹) r. f. fundra ²) r. f. karlfloc

logboc. þa er enn er i þrandheimi oc cølluð er Gragas. Magnus konungr giorþiz siþan vinsell oc astsell qllu landfolki. var hann fyr þa sqc callaðr Magnus enn goþi.

262. Magnús Noregs konungr oc Havrþaknutr Dana konungr hqfðu fyrst oselt sin i milli. En þat leidiz lanzmønnum bęþi i Noregi oc Danmorco. foro þa menn i milli þeirra með settarorð. com sva at konungar funnduz sialfir i Elfi oc gerðu sett sina oc svorþuz i brøþralag. oc þat fylgdi at hvarr þeirra scylldi taca eptir annan lond. ef misdavþi þeirra yrþi. sva at sa andaþiz sonlavss. Haralldr Knuts son Engla konungr andaþiz .v. vetrum eptir andlat Knuz ens rica. toc þa Hqrþaknutr riki i Englandi oc var konungr bęþi oc i Danmorco .ii. vetr. þa andaþiz hann barnlavss.

263. Magnus konungr Olafs son toc konungdom ifir Danmorcu eptir Havrþaknut. reð þa bęþi Danmorcu oc Noregi. Var i þann tima Dana velldi herscátt mioc. þa bravz þar til konungdoms Sveinn Ulfs son. atti hann orrostor við Magnus konung. oc hafði Magnus iafnan sigr.

264. Magnus konungr gipti Ulfildi Olafs dottor systor sina Otto hertoga i Saxlandi. Magnus het son þeirra. þapan er comin ętt mikil. Hertogar þeir er rapit hafa fyrir Brunsvic¹ telia sva kyn sitt til Olafs ens helga. Magnus konungr for með her sinn til Uindlanz. þa vann hann Jomsborg oc brendi hana oc heriaþi viþa land. Siþan for hann aptr. til Danmarcar. for þa herrinn fra honum. Var konungr þa eptir ekei fiolmennr.

265. Þat sama havst foro Vindr með ogrynni liðs. Enn er þat spurþi Magnus konungr. þa samnaþi hann her saman. oc for moti þeim með þat lið er hann fecc. þa com til liðs við hann Otta hertogi magr hans. þeir møttu her Vinþa u Hlyrscogs heiþi svðr fra Heiþabø. þar lagu þeir Magnus konungr uti um nótt undir sciolddum sinum. Eptir um daginn var Micalsmesso aptann. þa com til konungs niosn hans. oc hqfðu þeir menn sét her Vinþa. sogðu at konungr hefþi eingi luta liðs við. Gorþiz ótti mikill i her hans. eggioþu menn konung at flyia. Var hann þa allhugsykr. þvi at hann hafþi alldregi a flotta comit. Villdi hann beriaz ef monnum þøtti þeir nokcur favng a hafa. Otta hertogi systi helldr viðtøcu. Enn er konungr var i þessum ahyggjom. þa somnaþi hann. honom syndiz þa enn helgi Olafr faþir hans coma til sin oc męla. Erot ier nu óttafullir. er heiþingiar hafa her mikinn. ekei scaltu þat hreþaz. þvi at ec mun fylgia þer. Statt up oc rað til orrosto. þegar er þer heyrit luðr minn. verit oruggir oc ottalavsir. þa vaknaþi konungr. rann þa sol up. þa segir konungr dravm sinn.

¹) r. f. Brimsvic

urðu (menn) við þat glapir mioc oc herðu hugi sina. þa sa þeir her Vinða. foro Vindr yfir Scotborgarq. þa heyrðu liðsmenn Magnus konungs allir up i loptit ifir sic cluknahliod. oc allir þeir menn oc verit hqfðu i Níparósi þa kendu hliopit. at sva var sem Glqð veri hringt. su clucka var at Clemenskircio i cavgangi oc hafði Olafr konungr þar til gefit. Síþan steypði Magnus konungr brynionni af ser. enn toc i hqnd ser avxi er Olafr konungr hafði átt. er Hel heitir. rez þa þegar i moti Vinða her. Sva segir Arnorr iarlascald.

Oð með eyxi breiða
odgsinn fram rgsir
varð of hilmí llqrða
hiordynr oc varp brynio.

þar er um scapt en scipti
scapvqrðr himins iorðu
Hel clavf havsa favla
hendr tver iofurr spenni.

þa giorðu þeir Magnus konungr sva harða atgavnguna. at Vindr rukcu þegar fyrir. sneruz þa a flotta þeir er fremstir stoðu. en þeir er síþarst voro stoðu sva. at hinir naðu eigi at flyia. oc fell þa hverr um annan. En konungr oc hans lið hioggu Vindr sem buse. Er þat sogn froþra manna. at þat hafi mannfall mest orþit ■ Norðrlondum síþan er cristni com. Raco þeir síþan flotta oc drapu þa ogrynni liðs. Sva segir Þiopholfr scald.

Hycc i hunndraðs flocki
llaralz broþurson stoðu
hramn vissi ser hvassast
hungrbann framarst manna.

vitt la Vinða flotti
varð þar er Magnus barþiz
havggvinn val at hylia
heipi rastar breiða.

266. Gvþormr het son Ketils cal(f)s oc Gunnildar af Ringunesi systorson Olafs ens helga konungs. Guþormr fór i Vestrvíking a Jrland. oc var þar i klerleic miclom með Margapi konungi. Vm sumarit for Margaðr konungr oc Guþormr með honom oc herioðu a Bretland oc fengu þar ogrynni fiar. Síþan lqgðu þeir i Avgulseyiar sund. þa scylldu þeir þar scipta herfangi sinu. Enn er fram var borit þat micla silfr oc konungr sa. þa villdi hann einn saman hava fe þat allt oc virði þa litils vingan sina við Guþorm. Guþormi licapi þat illa. ef hann scylldi vera lutreningr oc hans menn. Konungr sagði. at hann scylldi eiga tva costi fyr hqndum. sa annarr at una því sem ver viliom vera lata. hinn annarr at hallda bardaga við mic. oc hafi sa fe er sigr hefir. oc þat með at þu scalt ganga af scipum þinvm. scal ec þav hafa. Guþormi syndiz mikill vanndi a baþar hendr. þottiz eigi mega lata somiliga scip sin oc fiarmuni fyr onga tilgiorninga. þat var oc haskasamlict at beriaz við konung oc þat micla lið er honom fylgði. en liþs þeirra var sva micill munr. at konungr hafði .xvi. langscip. en Guþornr .v. þa bað Guþormr lia ser fresta vm .iii. nqtr til um-

raða við sina menn. hvæði hann a þeirri stvndu mega mykva konung oc coma sinu mali i betri vingan við hann með fortölum sinna manna. En þat fecz ekci af konungi sem hann mælti til. Þa var Olafs vöcu aptann. Þa cavs Guþormr ser helldr þann at deyia með dreingscap eða vega sigr. helldr en hitt at þola scömm oc svivirþing oc clækis- orð af sva mikilli missu. Þa callaði hann a guð oc enn helga Olaf konung frænda sinn. bað þa fulltinx oc hialpar. oc het til þess helga mannz huss at gefa tiund af öllu því herfangi. er þeir lyti ef þeir fingi sigr. Síðan scipaði hann lífi sino oc fylcði moti þeim miela her oc reðr til þeirra oc barðiz við þa. Enn með fulltingi guðs oc ens helga Olafs konungs þa fecc hann sigr. en þar fell Mörðuðr konungr oc hvern maðr er honom fylgði ungr oc gamall. oc eptir þenna haleita sigr þa vændir Guþormr heim or þeirri for glaðr með öllum þeim fiarlut. er þeir höfðu fengit i orrosto. Þa var af tecit silfrino því er þeir höfðu fengit enn tiunndi hvern penningr. sva sem heitit hafði verit at gefa enum helga Olafi konungi. oc var þat ofa mikit fe. sva at af því silfri let Guþormr roðu gera eptir vexti sinum eða stafnbva sins. oc er þat liceski miclo meira en þeir menn er nu ero. Gaf Guþormr roþuna sva buna til staðar ens helga Olafs konungs. hefir hon þar verit síðan til minningar sigrs Guðþorms oc iartegnar ens helga Olafs konungs.

267. Sa atburðr varð a Griclandi þa er þar var Kirialax konungr. at konungr for herferðir a Blöcumanna völlu. Enn er hann com a Pezina völlu. þa com þar at moti honom heipinn konungr með ofvegian her. þeir höfðu þangat haft hesta lið oc vagna stóra mioc oc ofan a vigsegrð. Enn er þeir bioggu um nattbol sitt. þa scipuðu þeir vögnum hveriom við annan fyr utan allar herbuðir sínar. en þar fyr utan grofo þeir mikit diki. var þat þa allt saman vigi sva mikit sem borg veri. Konungrinn heiðni var blindr. Enn er Grickia konungr com. þa settu heipingar fylking sina a völlum fyr vagna borg. þa settu Griceir sina fylking þar i móti. oc riðu fram hvarirtveggio oc bórþuz. For þa illa at oc oheppiliga. flyðu þa Griceir oc höfðu fengit mikit manntion. en heipingar fengu sigr. Þa scipaði konungr fylking af Fravcom oc Flemingiom. en síðan riðu þeir fram moti heipingiom oc bórþuz við þa. oc fór sem enom fyrrom. at margir voro drepnir. en allir flyðu þeir er unndan comoz. Varð þa Grickia konungr reiðr mioc hermonnum sinum. þeir svoroðu honom. baðu hann taca til Veringia vinbelgia sinna. Konungr svarar sva. at hann vill eigi spilla giorsinum sinum sva. at leiða fa menn þótt þeir veri hravstir moti sva miklom her. Þa svarar orðum konungs þorir

helsingr. er þa reð fyrir Veringiom. Þott þar veri fyrir elldr brennandi. þa mynda ec oc minir liþar þegar i hlavpa. ef ec vissa at þat keyptiz i. at þer hefþit þa frið eptir. Enn konungr svaraði. Heitið ier a enn helga Olaf konung yþarn til fulltings oc sigrs yþr. Vering(i)ar hqðu haft .v. hundrað manna. þa toco þeir heit sitt með handfesti. oc heto þvi at reisa kirkio i Miclagarþi með sinom costnaði oc goþra manna stoðum oc lata þa kirkio vigia til vegs oc dyrþar enom helga Olafi konungi. Siþan runnu fram Veringiar a vøllinn. Enn er þat sa heiþingiar. þa sogþu þeir konungi sinum. at þa for enn lið af Griccia konungs her oc rann of vavllona. oc er þetta sogþu þeir havnd full manna. þa svarar konungr. Hverr er sa enn tiguligi maðr er þar riðr a þeim hvila hesti fyrir liði þeirra. Eigi siam ver þann mann segia þeir. þar var eigi liðs munr minni en sva at .lx. heiþingia vgeri i mót einom cristnom manni. enn eigi at siðr. heldo Veringiar til bardaga alldiarfliga. Enn þegar er þeir como saman. þa sló otta i lið heiþingia oc hregzlo. sva at þeir toco þegar at flyia. enn Veringiar raco þa oc drapu brátt mikinn fiolþa. Enn er þat sa Grickir oc Fraccar þeir er aðr hqðu flyit fyr heiþingiom. sottu þa til oc raco flottann með þeim. Voro þa Veringiar comnir up i vagnaborgina. varð þar it mesta mannfall. Enn er heiþingiar flyþu. þa varð handtekinn enn heiðni konungr. oc hqþu Veringiar hann með ser. toco þa cristnir menn herbupir heiþingia oc vagnaborgina..

268. Greifi einn var i Danmorcu illr oc avfvndfullr oc atti ambatt eina norøna gttapa ór þrøndaløgum. oc dyrkaði hon Olaf konung oc truþi fastliga hans heilagleic. Enn sa greifi er apr gat ec tortrygþi allt þat er honom var fra sagt þessa helga mannz iartegnom. qvað þat ecci vera nema qvilt oc pata. en giorði at gabbi lof oc dyrð þa er allt landfolc veitti þeim goða konungi. Nu com at þeim degi. er sa milldi konungr lét lif sitt á oc allir Norðmenn helldu. þa villdi sa enn ovitri greifi ecci lata heilact hallda. oc bavð hann ambatt sinni. at hon skyldi baca oc ellda ofn til bravðs a þeim degi. Vita þottiz hon øþi þess greifa. at hann myndi henne sarliga hefna. ef hon leti eigi at þvi sem hann bavð henne. Gengr hon til oc allnavðig oc bacar i ofninom. oc queinaþi mioc meþan hon starfaði. oc heitaþiz við Olaf konung. qvaðz alldregi myndu trva helgi hans nema hann hefndi með noccori benndingo þessar navþungar. Nu meguð ier heyra macligar refsingar oc sannligar iartegnir. Allt var þat iafnsciótt oc a einni stunnðu. greifi sa hleifa baþum avgum oc bravð þat allt varð at grioti er hon hafði i ofninn scotit. Comit er

af því grioti til staðar ens helga Olafs konungs oc víða annars staðar. Síðan hefir Olafs messa halldin verit (a)vallt i Danmorcu.

269. Vestr a Vallandi var einn maðr sva vanheill. at hann var cryplingr. gecc a kniam oc knum. Hann var staddr um dag uti ■ veg oc var þar sofnapr. þar dreyndi hann at maðr com til hans gøfugligr. oc spurði hvert hann gerþiz. En hann nefndi einnhvern bø til. En enn gøfgi maðr mælti við hann. Farðu til Olafs kirkio þeirrar er i Lundunum¹ stendr oc mantu þa heill verða. Síðan vacnaði hann oc for þegar a leit Olafs kirkio. enn um siðir com hann til Lunduna bryggio oc spurði þar borgarmenn. ef þeir kynni segia honom hvar Olafs kirkia veri. En þeir svoroðv oc saugðv miclo fleire kirkior vera þar helldr en þeir vissi hveriom manne hver þeirra vere helguð. En litlo siðarr gek maðr at honom þar oc spurði hvert hann gerðiz. Hann svaraði honom oc sagði. at hann vill fara til Olafs kirkio. En sa mælti siðan. Vit² scolum fara baðir saman til Olafs kirkio. því at ec kann leið þannoc. Síðan foro þeir isir bryggiona oc foro þat stræti er til Olafs kirkio la. Enn er þeir como til kirkio garzliðsins. þa ste sa isir þrescaulld þann er i hliðino var. en kryplingrinn veltiz þar inn isir oc reis þegar heill upp. en þa er hann sasc um þa var horfinn foronaur hans.

270. Magnus konungr enn goði son ens helga Olafs konungs reð fire Noregi sem fyrr var sagt. þa var með honom Ragnvalldr iarll Brvsa son. þa reð fire Orcneyiom þorfinnr iarll Sigurðar son sauðurbroðir Ragnvallz. þa sendi Magnus konungr Ragnvalld vestr til Orcneyia oc bavð sva. at þorfinnr scylldi hann lata taca við sauðurleisð sinne. þorfinnr let Ragnvalld hafa þriðivng landa við sic. því at sva hafði haft Brusi faðir hans a deyianða degi. þorfinnr iarll atti þa Jugibiorgo iarlamóðor dottor Finnz Arna sonar. Ragnvalldr iarll þottiz eiga .ii. luta landa. sva sem Olafr enn helgi hafði veitt Brvsa feðr hans oc Brusi hafði um hans daga. þessi urðu upphauf til deilv þeirra frendanna. oc er fra því laung saga. Attv þeir micla orrosto a Petlanz firði. þa var Calfr Arna son með þorfinni iarli. Sva sagði Biarni gullbrarscauld.

Fragum Finnz hve magi
fylgdvt Kalfr um dylgior
oc leztv a sia sneckior
snarla lagt at iarli.

arçði vattv eyða
oðfuss sonar Brusa
hleði hugr en teðut
heiptninnigr þorfinni.

Magnus konungr varðveitti helgan dom Olafs konungs. scar har hans oc negl. Ofarliga a daugum Magnus konungs com til Noregs Haralldr

¹) Med dette Ord begynder atter den første Haand i Codex. ²) r. f. Vir

Sigurðar son. Reðu þeir einn vetr landi baðir aðr Magnus andaðiz u Jotlandi i Danmorco. Siðan reð Haralldr konungr landi broðir Olafs ens helga. oc varðveitti Haralldr konungr þa helgan dom Olafs konungs. sva sem Magnus konungr hafði fyrr gort. En er Haralldr konungr var buenn at fara or landi vestr til Englanz. þa læsti hann scrin Olafs konungs oc kastaði lucum ut a Nið. En sumir segia. at hann castaði utan borz fyr Agðanesi. þa var liðit fra falli Olafs konungs .xxxv. vetra. iafnmargir vetr sem Olaf konungr hafði lifat (i) heime. Scrini Olafs konungs hefir eigi siðan veret upp lokit. Haralld konung dreymdi þa er hann la með her sinn i Solondvm. honum syndiz Olaf konungr. oc þotti sem hann kvæði viso þessa.

Gramr va fręgr til fremðar
flestan sigr enn digri
hlaut ec því at heima satom
heilagt fall til vallar.

uggi ec efst rað tiggj
yðr myni feigð of byrið
traullz gefit fakum fylli
fics ręðrað guð slicv.

Haralldr konungr fell a Englandi i þeirri for.

271. Olaf het son Harallz. annarr Magnus. þeir varv konungar eptir Harald konung. Magnus konungr lifði scamma stund. Siðan var Olaf konungr i Noregi vinsell maðr oc friðsell. hann let göra steinkirkio i caupangi i þeim stað sem heilagr domr Olafs konungs var fyrst i iorð settr. oc let þat musteri bua at ollo. var þar vigð Kriz kirkia. þar var byscopstoll þa oc Olafs scrin. þar urðv þa margar iartegnir. Fiolði manna sotti þannoc at iafnlengð þess er kirkia var vigð. oc at þeim degi er sa guðs dyrlingr enn helgi Olaf konungr scildiz við heim þenna oc for til eilifrar dyrðar. J þenna tima haufðv þangat fluz .iii. siukir menn til hans helgu grafar oc hugðv ser miscvnnar oc heilso. Nv fecc einn af þeim syn sina a messoapninom. er sionlauss com þangat. Oc a messodeginom sialfum þa er helgir domar varv ut bornir oc scrin var niðr sett i kirkiugarði eptir vandá. þa fecc mallauss maðr miscunn er lengi var aðr dumbi. en þa veitte hann osparat lof guði oc eno(m) helga Olafi konungi með miukv tungubragði. Kona var enn .iii. maðr. er þannoc hafði sott af Sviðioð austan oc i þeirri ferð micla nauð þolat. því at hon var sionlaus. en hon treystiz framarla miscunn almattligs guðs oc verðleicum ens helga Olafs konungs. oc com þar farandi a þeirri hatit. Hon var leidd inn sionlaus i kirkiona at messo um daginn. en fyrr en tiðum var locit. sa hon baðum augum hans helga scrin. For hon þaðan blið oc biarteyg með halcitom fagnaði. en hon hafði aðr blind verit .xliii. vetr.

272. Sa atburðr giorðiz i Niðarosi er scrin Olafs konungs var borit um strēti. at haufugt var scrinit. sva at eigi fengu menn borit fram or stað. En siðan var scrinit niðr sett. en brotit upp strētit oc leitit hvat þar var undir. oc fannz þar barns lic. er myrt hafði verit oc folgit þar. Var þat þa a braut borit en bœtt aptr strētit. sva sem aðr hafði verit. en borit scrin at vanda.

273. Olafur konungr er kallaðr var enn kyrri varð sottdavör i Vic austr. son hans var Magnus berfœtr. er konungr var i Noregi eptir fauðor sinn. Sa atburðr giorðiz i caupangi þar sem Olafur konungr hvilir. at eldr com i hus i bœnum oc brann við. þa var borit ut or kirkio scrin Olafs konungs oc set i mot elldinom. Siðan liop til maðr einn hvatviss oc vvittr oc barði scrinit oc heitaðiz við þann helga mann. segir sva. at allt myndi þa upp brenna nema hann byrgi þeim með bœnom sinom beði kirkian oc aunnor hus. Nu let almattigr guð við beraz bruna kirkio. en þeim uvitra manne sendi hann augnaverc þegar eptir um nottina. oc la hann þar allt til þess er enn helgi Olafur konungr bað honum miscunnar við almatkan guð. oc bœttiz honum i þeirri kirkio.

274. Sa atburðr varð enn i caupangi. at cona ein var fœrð þangat til staðarins þar sem Olafur enn helgi hvilir. Hon var sva armscaupoð at hon var kropnoð aull saman. sva at baðir fœtr lagu biugir við þioen uppi. oc er hon var íþula u bœnom oc hafði heitet ■ hann gratandi. þa bœtti hann henni þa ena miclo vanheilso. at fœtr oc leggir oc aðrir limir rettuz or lyckiom i þeirri kirkio sem hann hvilir. Matti hon aðr eigi kriupa þangat. en þaðan gecc hon heil oc segin til sinna heimkynna.

275. Magnus berfœtr Noregs konungr fell a Jrlandi. oc þa toco konungdom synir hans Sigurðr iorsalafari. Eysteinn. Olafur. Ungan mann nackvarnn danscan at kyni toco heiðnir menn oc fluttv til Vindlanz. oc haufðv þar i bavndum með auðrom hertecnom monnum. Nu var hann um daga i iarni ein saman varðveizlolauss. en um nêtr þa var son buanda i flotri með honum. at hann hliopiz eigi fra honum. En sa aumi maðr beið alldregi svefn ne ró fire harms sacir oc sorga. hugleiddi marga vega hvat til hialpar veri. kviddi mioc anauð en hreddiz mioc beði sullt oc pislir. oc venti øngrar aptrlausnar af frændum sinom. fire því at þeir hofðv leystan hann af heiðnom londum (tysvar) með fiarlut. oc þottiz hann því vita. at þeim myndi þa mikit þickia oc costnaðarsamt at ganga undir et þriðia sinn. Vel hefir sa maðr er eigi biðr slict illt þessa heims sem hann þottiz beðit hafa. Nv gerðiz honum engi annarr til en laupaz braut oc komaz undan. ef

þess yrði auðit. Þvi nest reð hann til a nattar þeli oc drap son bu-
anda. hio af honom þegar fotinn oc hellt¹ síðan til scogar i brot með
fiotvrenn. Vm morgoninn er lysti. þa urðu þeir varir við oc foro
eptir honom með hundum tveim. er þvi varv vanir at spyria þa upp
er undan h(1)lopuz. finna hann i scogi þar sem la. Nu taca þeir hann
hondum. beria oc beysta oc leica allzconar illa. Síðan draga þeir hann
heim. lia honom lifs oc mioc nauðuliga oc aungrar annarrar miscvnnar.
draga hann til pislá oc setto þegar i myrkvastoso. þar sem inn(i)
varu .xvi. fire aðrir cristnir menn. bundu hann þar i iarni oc auðrom
baundum sem fastast mattv þeir. Sva þotti honom vesold oc pislr
þer er fyrr hafði hann haft. sem þat veri scuggi nackvarr þess allz
ens illa er fyrr hafði hann haft. Engi maðr sa hann augum i þeirri
prisund. sa er honom beði miscvnnar. avngum manni þotti aunliet
um þenna vesling. nema cristnom monnom er þar lago bundnir með
honom. þeir haurmuðu oc greto hans mein oc sina nauð oc ugefú.
Enn um dag nackvarnn lavg(ðv) þeir rað fire hann. baðv at hann
hetiz enom helga Olafi konungi oc gefiz til embettismannz i hans
dyrðarhúsi. ef hann kemiz með guðs miscunn oc hans þenom or þessi
prisund. Nu iataði hann þvi segenn. oc gafz þegar til þess staðar sem
þeir baðv hann. Nott ena nęsto eptir þa þottiz hann sia i svefni mann
einn ekci hafan standa þar et nęsta ser oc mela við sic a þessa leið.
Heyrðv enn aumi maðr segir hann. hvi ristú eigi upp. Hann svarar.
Lavarðr minn hvat manna ertv segir hann. Ec em Olafr konungr er
þu callaðir á. Ho ho lavarðr minn goðr segir hann. ec villða feginn
upp risa ef ec mętta. en ec ligg iarnum bundinn oc þo i fiotri með
þeim monnom er her sitia bundnir. Síðan heitr hann ■ hann oc kvað
sva at orðum. Statt upp sciott oc gðraz ecki um. vist ertu nu lauss.
Þvi nęst vacnaði hann oc sagði þa sinom felogum. hvat fire hann
hafði borit. Síðan baðu þeir hann upp standa oc freista ef satt veri.
Vpp stendr hann oc kendi at hann var lauss. Nu saugðv felagar hans
aðrir oc kvaðv honom þat fire ecki koma myndo. þvi at hurð var
beði lęst utan oc innan. þa lagði orð til gamall maðr. er þar sat
meinliga halldinn. oc bað hann ekci tortryggva þess helga mannz
miscunn. er hann hafði lausn af fengit. oc þvi man hann iartegn við
þic gert hafa. at þu seylir hans miscunnar niota oc heðan lauss verða.
en eigi þer til vesalðar meire oc pislá. Nu lat við flint oc leita dyra.
oc ef þu matt ut comaz ertu holpinn. Sva gerði hann. finnr dyrrnar
þegar oc opna hurðina. stryer ut iafasciot oc braut i scog þegar.
þeir verða varir þessa oc sla þegar hundom sinom oc fara eptir sem

¹⁾ r. f. heillt

snuðvligast. en hann liggr oc leyniz oc ser gorla vesall karll hvar þeir fara eptir honom. Nv villaz hundar fars. þegar er þeir liðv at honom. en þeim ollom viltiz syn. sva at engi þeirra matti finna hann. oc la hann þo fire fotom þeim. Vendo þeir þa heim aptr þaðan oc veinodo mioc með harmi. er þeir fengu eigi staðit hann. Olafr konungr let honom ekki tortima. Enn er hann var til scogar kominn. gaf Olafr konungr honom heyrnn oc heilso alla. er þeir hofðu aðr barit hofuð allt a honom oc knosat. til þess er hann var daufr. Þvi næst comz hann a scip með cristnom monnom .ii. þeim er lengi havföðv þar verit pindir. oc neyttv þa allir saman þess farscostar sem acafast. oc fluttuz þa a leið af þeim hlaupstigi. Siþan sotti hann til þess helga mannz hvss. var þa alheill orðinn. Þa iðraðiz hann sinna heita. gek n orð sin við þann millda konung. liopz i brot um dag oc kom at kveldi til buanda eins. þess er honom veitti herbergi fire guðs sacir. Siþan um nottina er hann var i svefni. þa sa hann meyar .iii. ganga til sin friðar oc fagrbrunar. oc orto orða n hann oc borðv hann miclum avitum. hvi hann scylldi sva diarfr geraz. at laupaz fra þeim goða konungi er honom hafði sva micla miscunn veitt. fyrst er hann leysti hann or iarnum oc allri prisund. oc firraz þann liufa lavarð er hann hafði aðr a hendr gengit. Þvi næst vacnaði hann felmsfullr oc stoð upp þegar ardegis. oc sagði husbuanda hvat var. En sa goði buandi let hann engo auðro við coma en venda heim aptr til þess helga staðar. Sa maðr ritaði at upphafi þessa iartegn er sialfr sa manninn oc a honom iarnastaðinn.

276. Kolbeinn het einn ungr maðr oc fatœcr. en þora moðir Sigurðar konungs iorsalafara let scera tungv or hofði honom. oc var til þess eigi meire soc. en sa enn ungi maðr Colbeinn hafði eitt stycki haft af disci konungs moðor. oc sagði at stœcarinn hefði gefit honom. en hann þorði eigi við at ganga fire henne. Siþan for sa maðr malauss langa hriþ. þess getr Einarr Scula son i Olafs drapu.

Gaufug scar hgyrn or hofði
hvitings um sauc litla
auðar aumom beiði
ungr maðr var sa tungo.

þann sam ver er varom
valaust numinn mali
hoddabriot þar er heitir
llið fam vicum siðarr.

Hann sotti þa til þrandheims oc vacði a kriz kirkio. Enn um otto-saung Olafs vocodag inn siðarra. þa sofnaði hann oc þottiz sia enn helga Olaf konung coma til sin oc taca hendi sinni i tungustufinn oc heimta. En hann vacnaði heill oc þaccaði varom drotni feginsamliga oc enom helga Olafi konungi. er hann hafði heilsv oc miscunn

af þegit. hafði farit þannoc mallauss oc sotti hans heilagt scrin. en þaðan fór hann heill oc scorinorðr.

277. Synir Magnus berfœz þeir er fyrr ero nefndir urðu sott-dauðir. oc lifði Sigurðr þeirra lengst. Eptir varv konungar Magnus son hans oc Haralldr gilli broðir hans. En síðan varv synir Harallz gilla Eysteinn. Jngi. Sigurðr. A þeirra daugom varð sa atburðr. at sa maðr er Halldorr er nefndr varþ fire Vinðum. oc toco þeir hann oc veitto honom meizlor. scaro kvercernar oc drogo þar ut tunguna oc scaro af i tungvrotanom. Síðan sotti hann til ens helga Olafs. rendi hygum fastliga til þess helga mannz oc bað mioc gratandi Olaf konung lia ser mals oc heilso. Þvi nest fecc hann mal oc miscunn af þeim goða konungi oc giorðiz þegar hans þionostomaðr um alla sina lifdaga. oc varð dyrlligr maðr oc trufastr. þessi iartegn varð halfum manaði fire Olafs messo ena síðarri u þeim degi er Nicholass cardinalis varð landfastr i Noregi.

278. Bróðr .ii. varv u Upplondum kynstorir menn oc fíaðir vel. synir Guthorms grabarz Einarr oc Andres moðorbroðr Sigurðar konungs Harallz sonar. atto þar oðal oc eignir storar. Systor atto þeir friða helldr at yfirsyn en þo eigi til forsiala við orði vandra manna. sem síðan reyndiz. Hafði hon bliðleði mikit við prest einn enscan er Ricarðr het. er þar var heimilisvistum með bróðrom hennar. oc gerði hon honom mart i villd oc opt mikit gagn fire sacir goðvilía. Þa bar eigi betr at en um kono þa fór oc flaut ferliet orðlac. oc er þat var a malreið komit. þa hugðu þat allir menn a hendr prestinom. oc sva bróðr hennar. þegar er þeir urðv þess varir. þa leto þeir hann glicligastan til fire allri alðyðv. J þeirri miclo bliðo er þar var i meðal varþ þeim þo mikill ofarnaðr. sem eigi var orvent. er þeir þaugðu ífir leyndri vel oc leto ecki a ser finna. Enn um dag nackvarnn kaulluðv þeir prestinn til sin. hann varði enscis af þeim nema goðs eina. teygðu hann heiman með ser oc koðoz fara scylldo i annat herað at sysla þat nackvat er þeir þurftu. oc baðv hann fylgia ser. hofðo heiman með ser mann sinn er vissi þessi rað með þeim. Foro þeir a scipi eptir valni þvi er Raund heitir oc fram með vazstraundinni. oc lendv scipino við nes þat er Sciptisandr heitir. gengu þar a land upp oc leco stundnockora. Þa foro þeir i nockoronn leyndan stað oc baðv vercmanninn liosta hann eyxarhamars haug. Hann slo prest. sva at hann la i svima. Enn er hann vitkaþiz melti hann. Hvi scal nv sva hart við mic leica. þott engi segi þer. scaltu nv finna hvat þv hefir gert. Baro síðan sacir a hendr honom. Hann syniaði bað guð scripta með þeim oc enn helga Olaf konung. Síðan brutu þeir

sundr fotlegg hans. þá drogu þeir hann millum sín til scogar oc bundv hendr hans a bac apr. Síðan laugðv þeir streng at hofði honom en þilio undir hofuð oc herðar. oc settv at snéril oc snerv at strenginn. þá toc Einarr elrihel oc setti a auga presti. oc þionn hans stoð ifir oc laust a með eyxi. oc hleypði ut augano. sva at þegar staucc upp oc niðr a kanpinn. En þá setti hann héliun a annat augat oc mælti við þioninn. Liostu mon kyrrara. Hann gerði sva. þá scauz héliun af augasteininom oc sleit fra ofan hvarminn. En síðan toc Einarr hvarminn með hendi sinne oc hellt af ut. oc sa at augasteinninn var þar. þá setti hann héliun við kinnina ut. en þionninn laust þá. oc sprack augasteinninn n kinnarbeinit niðr sem hest er. Síðan opnoðv þeir munn hans oc toco tunguna oc drogo ut oc scaro af. síðan leystu þeir hendr hans oc hofuð. þegar er hann vitcaðiz. þá varð honom þat fire. at hann lagði augasteinana upp undir brynnar i stað sinn oc hellt þar at baðum hondum sem hann matti. En þá baro þeir hann til scips. oc foro til þóiar þess er heitir a Seheinruð oc lendv þar. þeir sendv mann til þóiarins at segia. at prestr la þar at scipi a straundv. Enn meðan sa maðr var upp farinn. þá spurðv þeir ef prestr metti mæla. en hann blaðraði tungunni oc villdi við leita at mæla. þá mælti Einarr við broðvr sinn. Ef hann rettir við oc grør fire tungustufinn. þá kómr mer þat i hug. at hann myni mæla. Síðan klypðv þeir tungustufinn með taung oc togoðv oc scaro tysvar þaðan ifra oc i tungurotunum it síðarsta sinn. oc leto hann þar liggia halfdaudan. Husfreyia þar a þónom var fatoc. en þó for hon þegar oc dottir hennar með henne. oc baro hann heim til huss i motlum sinum. Síðan foro þer eptir presti. en er hann com þangat. þá batt hann sár hans aull. oc leituðu honom høgenda slicra sem þau matto. Enn sari prestr la þá aumlíga buinn. vilnaðiz iafnan guðs miscunnar oc tortrygði alldregi. bað guð mallauss með hugrenning oc sutfullo hiarta því aullo traustara er hann var siucare. oc rendi hugum til þess millda konungs Olafs guðs dyrlings. hafði oc heyrt mart sagt fra hans dyrdarvercom. oc trúði því ollo hvatara a hann til allrar hialpar i sinom nauðum. Enn er hann la þar lami oc ollo megni numinn. þá gret hann sarliga oc stundi. bað með saro briosti þann dyrling enn helga Olaf konung duga ser. Enn eptir miðia nott þá sofnaði prestrinn sari. þá þottiz hann sia mann gaufugligan coma til sín oc mæla við sic. Jlla ertu nu leikinn Ríkarðr felagi. se ec nu at eigi er mattrinn mikill. Hann þottiz sanna þat. þá mælti sa við hann. Miscunnar ertu nu þurfi. Prestr svarar. Ec þyrfta nv miscunnar guðs almattigs oc ens helga Olafs konungs. Hann svarar. þu scalt hafa oc. því nest toc

hann tungustufinn oc heimti sva hart. at prestinom varð sart við. þvi næst strauc hann hendi sinni um augo honom oc bein. sva um aðra limi er sarir varu. þa spurði prestur hverr þar veri. Hann leit við honom oc mælti. Olafur er her norðan or þrandheime. En síðan hvarf hann i brot. en prestur vacnaði alheil. oc þegar toc hann at mela. Sæll em ec sagði hann. almatkom guði þaucc oc enom helga Olafi konungi. hann hefir grøddan mic. En sva hormoliga sem hann var aðr leikinn. sva braðar botr fecc hann allrar þeirrar uhamingio. oc sva þótti honom sem hvartki hefði hann orðit sarr ne siucr. tungan heil. augon beði fagrliga i lag komin með biortum scygnleic. bein brotin varu groin oc aull aunnavr sar alheil. En til iartegna var at augo hans varu ut stungin. þa voro groin grr hvit ■ hvarmi hvarumtveggia. til þess at sia mætti dyrð þess ens haleita konungs a þeim manni er sva aumliga var buinn.

A n m æ r k n i n g e r.

Prologus. S. 1. ritaði fyrstr — fræði bæði forna ok nýja: „oplegnede først her i Landet (Jsland) paa norsk Maal historiske Begivenheder, baade gamle og nye“. — hafði hann áratál: beregnede Aarene, anvendte Tidsregning. — Hann tók þar ok við mörg önnur dæmi: Han anförte dertil ogsaa mange andre Kjendsgjæringer. Fornmanna sögur 4, 1, har jök for tók, hvilket uden Tvivl er Trykfeil. Udtrykket auka við tilföie, bruges altid med Dativ, der maatte altseá i saa Fald have staaet mörgum öðrum dæmum; tók staa her ogsaa i Haandskrifterne af Heimskringla, og Cod. Arn. Magn. Nr. 73 fol. har lagði. — Hann ritaði, svá sem hann sjálfr segir, æfi Nor. her staa ved Trykfeil i Fornm. s. 4, 1: i æfi. — Þangb. prestir skirði hann .iii. vetran *d. e.* þrivetran, tre Aar gammel. — Hann hafði gört bú i H. xxx (= þritögr): „han havde sat Bo i H. 30 Aar gammel“. — S. 2. En sögur þær — verða frásagnir ómerkiligar: „Men med Hensyn til de Sagaer som fortælles (*d. e.* i prosaisk Foredrag) er der Fare for, at de ikke forstaaes af alle paa een Maade, men nogle erindre ikke naar en Tid lider, hvorledes det blev dem fortalt, og Fortællingerne (Sagaerne) bleve ofte meget forvanskede i deres Mund, og Beretningerne blive saaledes upaalidelige“. Udr. gangaz *ell.* ganga sér (af sér) betyder „komme i Forfald, forfalde, tabe sig, blive medtaget“; saal. i Breta sögur, Annal. f. nord. Oldk. 1848. S. 155: mjög var gengin sér ríkisstjórnin „Rigsstyrelsen var i høi Grad slappet“; gangaz i munni (saaledes vel rigtigere end minni jvf. Fornm. s. 8, 1) forvanskes, forkvakles under Beretningen i Fortællerens Mund.

Cap. 1. S. 5. Ordfølgen i Visen er: þat er litil vá, at vér karla börn ok kerlinga síðim, er Rögnvaldr réttilbeini síðr, hróðmögr Haralds á Haðalandi: „Det er liden Fare ved, at vi Börn af Karle og Kjærlinger (*d. e.* simple og fattige Folk) öve Seid, da Ragnvald Rettilbeine seider, Haralds gjæve Søn paa Haðeland“.

Cap. 3. Foruden den her anförte Halvstrofe af Jorunn Skaldmö's Digt Sendibit, findes i Cod. Arn. Magn. 75c. fol. en som det synes hertil hørende Halvstrofe, samt 2 andre Helstrofer, hvilke her anföres efter Fornmanna Sögur 4, 12—13.

Harald frá ek Hálfðan(s) spyrja
herðibrögð, en lögðis
sýniz svartleitr reyni
sjá bragr, enn hárfagra.
Því at ríkr konungr rekka
(reyr undlagar) dreyra
(morðs þa er merkja þurðu
magnendr) hófz at fagna.

Hvar vita einka örvir
örvedrs frama görvan
tinglryrondum tungla
tveir jöftrar vegmeira,
en gedhardir gerðu
gulls landrekar þollum,
upp angr um hófz yngva
öblindr, fyrir lof Sindra.

Hróðr vann hringastríðis
harm framkveðinn ramman,
Goðormr hlaut af Gauti
góð laun kveðins óðar.
Raunframla brá rimmu
runnr skjöldunga gunnar,
úðr bjóz herr til hjörva
hreggs döglinga tveggja.

Ordfølgen i første Strofe er: Ek frá Harald enn hárfagra spyrja Hálf-dans herðibrögð¹, en sjá bragr² sýniz svartleitr³ lögðis reyni⁴. Því at ríkr konungr⁵ hófz at fagna rekka dreyra, þá er morðs magn-endr⁶ þurðu⁷ merkja undlagar reyr d. e. Jeg har hørt, at Harald hin haarfagre spurgt Hálfðans grumme Daad, men denne Adfærd synes Sværdets Prøver sort; thi den mægtige Konge reiste sig at frydes ved Mandeblood, da Strids-mændene ilede at farve Saarstrømmens Rør (d. e. Sverdene).

¹) herðibragð n. med Haardhed, Voldsomhed udført Daad, Foretagende; her sigtes til det i dette Cap. omtalte Overfald af Hálfðan paa hans Broder Eirík. ²) bragr, gen. bragar, m. Færd, Adfærd, Manerer. ³) eg. sort af Ansigt ell. Udseende, df. ond, slet. ⁴) lögðir m. poet. Sværd, af leggja at stikke. reynir, m. den som prøver, forsøger, af reyna at prøve; Sværdets Prøver d. e. Krigeren, den tapre Mand, her Kong Harald. ⁵) d. e. Harald haarfagre, som reiste sig for med Sværd at tugte sin Søn Hálfðan. ⁶) morð n. Mord, poet. Kamp, Strid; magn-andi (pl.-endr) m. den som magnar, d. e. styrker, bestyrker, udfører med Styrke, Kraft: morðs magnendr, Stridsmænd. ⁷) þyrja, præf. þurða, poet. ile, fare afsted; Fornm. s. 4, 12 læser þorðu, vovede, torde, hvilket vilde udgjøre en adalhending eller et helt Linjerim med morðs; Verslinien kræver derimod her skothending ell. halvt Rim; det kan ogsaa være muligt at Codex paa dette Sted har den sædvanlige Forkortning, der baade kan opløses or og ur.

Ordfølgen i anden Vise: Hvar vita einka örvir vegmeira¹ frama görvan örveðrs tungla tinglryrondum², en tveir jöftrar, geðharðir landrekar, gerðu gulls þollum³ fyrir lof Sindra? óblindr angr⁴ yngva⁵ um hófz upp d. e. Hvor vide de særdeles raske (Mænd d. e. hvor veed man) en større Ære udvist mod Stridshelte, end de to Konger, de haardsindede Landsherskere, udviste mod guldprydede Mænd formedelst (Guttorm) Sindres Lovkvæde? Aabenbart Uvenskab opstod (var opstaaet) mellem Kongerne.

¹) vegmikill hæderstor, af vegr m. Hæder, vegmeiri frami eg. hæderstörre Ære. ²) örveðr, n. Pileveir, Pileregn d. e. Striden, dens tungl Maaner d. e. Skjoldene, disses tingl Prydelser eller hvad der blinker paa Skjoldene d. e. Sværdene, disses rýrendr Fortyndere eller Opslidere d. e. Stridsmændene ell. Mænd i Almindelighed. ³) gulls þollar, Guldets Pinder, Trænagler d. e. Mændene. En Mand kan nemlig efter Skálda omskrives ved Navne paa et Træ, der er af Hunkjøn, naar dertil i Genitiv föies en mandlig Syssel eller en Ting som er egen for Mandfolk eller hvormed disse beskæftige sig, f. Ex. Guld, Strid, Sværd, Brynje og desl. Som Træer betragtes da ogsaa hvad der er gjort af Træ eller hvad der bestaar af Træer, saal. þollr*), Pind ell. Told, stafr, m. lundr, m.

*) maa ikke forvexles med þöll, gen. þallar, f. og þella f. ungt Fyrretræ, der bruges ligesom de øvrige Træers Navne af Hunkjøn til at omskrive

Lund. ⁴⁾ ublind *d. e.* seende, *her* i Öine faldende, aabenbar, angr; *eg.* Sorg, Bekymring, *df.* Strid, Tvist. ⁵⁾ yngvi, *m. poet.* en Konge.

Ordfølgen i tredje Vise: Hringastríðis¹ hróðr² vann framkveðinn³ ramman harm, Godormr hlaut góð laun kveðins óðar af Gauti. Runnr gunnar⁴ brá raunframla⁵ skjöldunga rimmu⁶, tveggja döglinga herr bjóz áðr til hjörva hreggs *d. e.* Ringstriderens (Halldans) Hædersdaad voldte bitter Sorg; Guttorm fik god Løn af Odin for det sungne Digt. Stridshelten (Guttorm) hævede med Djærvhed Kongernes Tvist; de to Fyrsters Hær rustede sig for (havde allerede rustet sig) til Sværdbygen.

¹⁾ hringastríðir, *m.* som strider, er i Uvenskab med Ringe, *d. e.* den gavmilde Mand eller Fyrste. ²⁾ hróðr, *m.* Hæder, Hædersdaad; Halldans Agt var nemlig at hæve sin Broder paa Eirik. ³⁾ gjorde fremsagt = fik istandbragt, afstedkom. ⁴⁾ Stridens Busk, Krat (*d. e.* Træ) = Manden. ⁵⁾ framla, *adv.* = framliga kjækt, djærvt, raun forstærkende Tillæg. ⁶⁾ rimma *f. poet.* Strid.

Cap. 8. flaug þat sem sinueldr allt austr til landsenda; det fløi som Ild i tørt Græs (sina, *f.*) lige öster til Landsenden, *d. e.* den glædelige Tidende for som en Løbeild til Landets yderste Grændse.

Cap. 9. ríkismenn mærgir skutuz honom ok fóru til Hákonar: mange af Landets Stormænd forlode ham (skjótaz einum *ell. sk.* undan einum *eg.* skyde sig bort væk fra, *df.* forlade) og droge til Haakon.

Cap. 17. eiulæti *n.* den Handling at lade ene, forlade; hann hafði henni ætlat einlæti er det samme som: hann hafði ætlat at láta hana eina, det havde været hans Hensigt at lade hende alene, skille sig ved hende.

Cap. 18. auðsætt er þat, at þú mant vilja af höndum ráða kvaðningar mínar: det er let at see, at du nok vil skaffe dig af Halsen (unddrage dig for) mine Befalinger, at du ikke vil lade dig commandere af mig. ráða eitt af höndum söge at skille sig af med noget eller blive noget kvit, der ligger En paa Hænderne eller generer En.

Cap. 20. sjónhannarr (eller som Ordet skrives i andre Haandskrifter sjónhannr) siges om den der efter Öiemaal godt kan bedømme et Arbeides Værd *hf.* sjónhenni, sjónenni, *f.* denne Egenskab. Ordet er sammensat af sjón, *f.* Syn og hannr (hannarr) der synes at være det samme som hagr, flink, haandfærdig, nethændt. Heraf kommer rimeligvis ogsaa hannyrði, *n. pl.* *ell.* hannyrðir, *f. pl.* Fruentimmernetheder, Broderi, Søm og desl. Dette Ord skrives saavidt vides altid hannyrði ikke handyrði, saa det sikkert ikke har noget med hönd Haand at bestille. Skulde Ordet maaske staa i Forbindelse med det svenske hinna, hann, hunnit, naa, opnaa, række, og det gamle svenske hanna, at behandle, haandtere?

Cap. 21. Ordfølgen i første Vise: Vígrakkr konungr! ungr hrattu (hratt þú) vengis dreyra blakki¹ á vit Danmark; þú hefir vandan þik dýrum þrek. Varð nýtligast, konungr, för þín norðan; nú ert ríkr af slíkri hvót²; ek frá görva³ til þess er fóruð: Kampdjærve Konge! ung skjöd du Skibet ud at gjæste Danmark; du har vænnet dig til herlig

en Kvindes Navn. Af dette Feminin þöll har man ogsaa dannet en neutral Form þelli, analogt med greni af grön, der i det mindste forekommer i Sammensætninger, som þelliviðr, *m.* Naaleskov *mods.* laufviðr, þellisafi, *m.* Save af Grantræer.

Udholdenhed. Gavnlig blev, Konge, din Færd nordenfra; nu er du mægtig ved saadan Kjækhed; jeg fik fuld Besked om din Færd.

¹⁾ vengi, *n.* = vangr, *m.* Mark, Eng, vengis dreyri, Markens Blod, den Jorden omgivende Vædske *d. e.* Havet, dettes Blak (Hest) *d. e.* Skibet.

²⁾ hvöt, *gen.* hvatar, *f.* Raskhed, Fyrighed; ogsaa Opeggen, Tilskynden. ³⁾ = görla, gerla, til fulde, til Gavns, fuldkommen; jeg spurgte, fik vide til fulde om det at J fore; fóruð = þér fóruð 2 *Pers. Plur.* Tiltalen med Du og J vexler ofte i det Oldnorske.

Ordfølgen i anden Vise: Landvörðr! (þér) öttuð¹ skreyttum flaustum austr í salt með árum, báruð lindrandir² af landi á skip. Neyttuð segls ok settuð sundvarpaði³, stundum sleit mörg mjök róin ár mikla báru und þér: Landbeskytter! J (*d. e.* du) gav de udsirede Skibe Fart öster oyer i Havet (*d. e.* i Östersöen) med Aarerne, (og) bar Skjoldene fra Land ud paa Skibene. Du brugte Segl og anbragte Ror, stundom sled mangen med Kraft roet Aare den store Bølge under dig (*d. e.* undertiden, naar Vinden var gunstig, kunde Segl og Ror anvendes, til andre Tider maatte man med Aaren arbeide sig gennem Brændingen).

¹⁾ etja, (et, atta) *m. Dat.* drive frem, skynde paa, egge, hidse. ²⁾ lindrönd, *f.* Lindskjold, Træskjold, lind, *f.* ³⁾ sundvarpaðr, *m. poet.* Roret: af sund *n.* Havet, varpaðr, *m.* af varpa, kaste, *eg.* som skiller, kløver Havet.

Ordfølgen i tredje Vise: Dóglinnr svanbræðir! drótt varð drjúgligr ötti af þinni för; síðan namtu hrjóða Svíþjóðar nes: Ravnens Mæsker! stor Rædsel greb Folk paa Grund af din Færd; siden begyndte du at ödelægge Sverigs Landpynter.

¹⁾ dóglinnr, Stridsormen (af dólg, *f. poet.* Striden, linnr, *m. poet.* Orm, Slange) *d. e.* Spydet, dets Svane, *d. e.* Rovfuglen, Ravnens, dens bræðir, *m.* Ernærer, Mæsker (af bræða give bræð, Rov, Bytte) Krigeren.

Ordfølgen i fjerde Vise: Langr sjámeiðr¹ bar enn unga jöfra kund² út frá sundi; þjóð ugði sér síðan konungs reiði. En hann, æstr (*d. e.* æztr) manna, rauð fyrsta sinni úlfs fót við Sótasker fyr austan; ek kann minni til margs: Langskibet bar den unge Konges Ædling ud fra Sundet (*d. e.* i rum Sö); Folk frygtede siden Kongens Vrede. Men han, den ypperste af Mænd, farvede første Gang Ulvens Fod rød (*d. e.* kæmpede sin første Kamp) öster ved Sotasker; jeg kan erindre mangt og meget.

¹⁾ sjámeiðr, *m. eg.* Sömeiden, Sötræet *d. e.* Skibet. ²⁾ kundr, *m. poet.* Slægting.

Sviakonungr ætlaði at Ólafr kon. skyldi þar biða fróra, at han skulde oppebie Frosten, vente til at Isen lagde sig; fróri, freri, *m.* Frost, frörinn, frerinn frosen: skip váru inni frerin; dette Ord frörinn forholder sig til frjósa som körrinn, valgt, til kjósa. — snénám, *n.* Snemeltning. — gænguskipin mikinn: Skibene gik med Fart. Undertiden bruges saaledes Acc. masc. af et Adjectiv adverbialsk, hvor man i Alm. kan tænke sig til et Subst. masc. af samme Rod som Verbeti Sætningen; saaledes her gang, altsaa gengu mikinn gang; saaledes ogsaa róa harðan (sc. róðr) ro stærkt, sofa sætan (sc. svefn) sove sødt. —

Cap. 22. Ordfølgen i første Vise: Gildir flotna¹ komtu (*d. e.* þú komt) gotneskum her at gialdi; þorðut² varða³ þér, jöfurr! þat

land brandi. Eysýslu lið rann; ek frá hungr varga þeyja austr; en margr maðr býr um⁴ of-minna þrek en yngvi⁵: Sökrigeres Soldydr! du fik den gotiske Hær til at punge ud; (de) vovede ikke at gjenne dig, Konge, det Land med Sværdet. Ösels Folk løb; jeg hørte at Ulvenes Hunger tödede (*d. e.* ophørte) öster; manges Mand viser langt mindre Kjækhed end Fyrsten (*d. e.* end Kong Olaf).

¹) flotnar, *m. pl. poet.* Sökrigere, gildir, *m.* som betaler Sold, eller ogs. som ilægger Skat, af gilda = skattgilda gjöre skatskyldig. ²) þorðut = þorðuat torde ikke, af den nægtende Endelse at. ³) varða (*aða*) = verja, holde borte fra, *v. einum eitt.* ⁴) búa um, lave tilrette om, bringe i Stand, her lægge for Dagen. ⁵) saaledes rettet efter Fornm. S. 4, 43 for enn ungi, hvilket ikke passer efter Linierimet, da dette Ord skal danne Halvrim med hungr.

Ordfølgen i anden Vise: Þat var enn, er Ólafr gékk heyja önnur odda þing í eyddri Eysýslu, né svik fálusk. Allvaldr! búendr, þeir er undan runnu, áttu en(n) fótum gjalda fjör sitt; fár beið sára or stað: Det hændte fremdeles, at Olaf gik at holde det næste Oddething (Slag) i det herjede Ösel, og ikke skjultes Svigen. Konge! Bønderne, der flygtede, havde atter Fødderne at takke for Livet; faa ventede paa Snaarene fra (sit) Sted (faa holdt Stand i Kampen).

Ordfølgen i tredje Vise: En þriðja stáls hrið, fylkis niðr! varð ströng at fundi Finnlendinga í stríðri Herdala göngu. En leið¹ leysti víkinga skeiðir austr við lá², Balagarðs síða lá at barði brimskiðum³: Den tredje Staalets Iling (Kamp), Kongeætling! blev skarp ved Mødet med Finnlendingerne paa det heftige Herdal-tog. Men Havet löste (befriede) Vikingernes Skibe ved Östersöen, Balagards Stranden laa ved Skibenes Stavn.

¹) leið, *f. poet.* Havet. ²) lá, *f. poet.* Havet, austr við lá = i cystra salti, Östersöen. ³) brimskið, *n. poet.* Skib, brim, *n.* Brænding, Havbrusen, *df.* Hav.

Ordfølgen i fjerde Vise: Enn kóðu gram valda upphöfum gunnar galdrs fjórða sinni; ek frá dýrð vinnaz þeim er vel varðiz, þá er ólitill friðr gékk sundr á milli jöfra liðs úti í slíðri¹ Suðrvík, Dönum kuðri²: Fremdeles sagde (man), at Kongen voldte Kamplarmens Ophav fjerde Gang; jeg spurgte, at Hæder tilfaldt den der værgede sig kjækt, da den store Fred blev afbrudt mellem Kongernes Folk ude i den farlige Söndervig, bekjendt for de Danske.

¹) slíðr, *formodl.* slem, farlig; *jvf. oldht.* slídig, *angels.* slíð, ond, barsk; *goth.* sleidi, *n.* Onde. ²) kuðri = kunnri af kunnr bekjendt.

Ordfølgen i femte Vise: Hlenna hneigir! vantú et fimta hjálmum grímt víg; hlýr þoldu hrið á hári Kinnlima síðu, þar er herr reið ofan at ræsis skeiðum, en hilmis lið gékk við rausn í gegn rekkum at gunni: Röveres Kuer! du vandt den femte for Hjelmene farlige Kamp; Skibsiderne udholdt Stormen ved den høje Kinnlimes Side (i Frisland), der hvor Hæren red ned mod Kongens Skibe, men Kongens Folk gik med Kjækhed i mod Mændene i Striden.

Cap. 23. S. 20. Bryggjur váru — svá breiðar, at aka mátti vögnum á víxl: Broerne vare saa brede, at man kunde kjøre med Vogne forbi hinanden; víxl *ell.* víksl, *n.* Vigen *ell.* Rykken tilside, af víkja, vige, gaa tilside, saa at en anden man möder kan komme forbi; Broerne vare saa brede, at der var An-

ledning for de Kjørende som mødte hinanden til at vige tilside, og saaledes passere hinanden. — viðartág, *f. pl.* viðartægr, Rodtrævler af Træer. — vandahús, *n.* Hus af Fletværk, Kvister, af vöndr, *gen.* vandar, *m.* tynd Kvist, Vaand.

Ordfølgen i første Vise: Gunnþorinn yggs éla¹ kennir! þú brauzt enn Lundúna bryggjur; þér hefir snúnat² at vinna linns³ lönd: Stridsdjarve Yggs (*d. e.* Odins) Uveirs Kjender! du nedbrød fremdeles Londons Broer; det har lykkets dig at vinde Guld.

¹) Yggr = Óðinn, hans éi = Kamp, Strid, dens Kjender *d. e.* Krigeren. ²) snúpat er Skrivfeil i Codex for snunat, hvilket Bogstavrimet viser: Lundúna — snúnat. ³) linnr, *m.* Slange; Slangens Land *ell.* Leie *poet.* = Guld.

Ordfølgen i anden Vise: Láðvörðr! eflðr ríki komtu í land ok lendir¹ Aðalráði; rekka rúni² naut þín at slíku. Haðr var sá fundr, er ferðut niðja³ Jatmundar í vit⁴ friðland(s); ættstuðill⁵ réð þar áðan grundu: Landstýrer! kraftig i Vælde kom du i Landet og indsatte Adelraad; Mændenes Ven (*d. e.* Adelraad) nød dig (*d. e.* din Hjælp) hertil. Haardt var det Møde, da du førte Jatmunds Ætling til Fredland; Slægten raadede (havde raadet) der tilforn for Landet.

¹) lenda, lande, bringe i Land *ell.* til Land, i. skipi lægge til Land med et Skib; *her poet.* indsætte i Landsstyrelsen. ²) rúni, *m. poet.* som samtaler med, fortrolig Ven. ³) niði, *gen.* niðja, *m.* = niðr, niðs, *m.* Efterkommer, Slægtning. ⁴) alm. á vit paa Besøg, til. ⁵) Slægtstamme, Æt.

Ordfølgen i tredje Vise: Rétt er at en setta sókn (var), þar er Ólafr sótti Lundúna bryggjur; snarr þengill bauð Englum Yggs at¹. Völsk sverð bitu, en vikingar vörðu þar diki; sumt lið átti búðir í sléttu Suðvirki: Rigtigt er det, at det sjette Slag fandt Sted, der hvor Olaf angreb Londons Broer; den raske Konge bød Englænderne Kamp. De vælske Sværd bede, men Vikinger vægede der Diget; en Del Krigsfolk havde Boder i det slette (flade) Sudvirke (Southwark).

¹) at, *n.* Eggen, Hidsen af etja; Yggs (Odins) Eggen = Kamp.

Ordfølgen i fjerde Vise: Enn lét Ólafr endr sverðþing verða háit sjaunda sinni á Úlfkels landi, sem ek fer máli¹. Ellu kind stóð alla Hringmaraheiði, þar var herfall; en arfvörðr² Haralds olli starfi³: Atter lod Olaf paa ny holde Sværdthing (Strid) syvende Gang paa Úlfkels Land, som jeg kvæder om. Ellas Slægt (*d. e.* de Engelske) indtog (optog) hele Hringamarahede, der var Mandefald; men Haralds Arving (*d. e.* Olaf) voldte Kampen.

¹) fara orðum (máli) um eitt, *eg.* fara med Ord om, *d. e.* omtale, ytre sig om, *især i Udr.* fögrum orðum ok snjóllum. ²) arfvörðr, *gen.* -varðar, *m.* som vogter, forsvarer Arven = arfi, erfingi, *m.* Arving. ³) *eg.* Arbeide, Slid, *df.* Kamp.

Ordfølgen i femte Vise: Þengill! ek frá, at þinn herr hlóð þunga valköstu¹, ferri² skipum, (ok) rauð Hringmaraheiði blóði. Landfólk laut at jörðu fyr yðr í branda gný, áðr létsti; en mörg ferð³ Engla (varð) ótt á flóttu: Konge! jeg spurgte, at din Hær opkastede svære Ligdynger, langt fra Skibene, og farvede Hringmaraheden rød med Blod. Landsfolket sauk til Jorden for dig i Sværdenes Gny, for det holdt op (*d. e.* for Slagets Ophør); men mangen Skare af Engelmænd greb hovedkuls Flugten.

¹⁾ valkōstr, *gen.* - kastar, *m.* Dyng, Hob af Faldne (valr *m.*) ²⁾ ferri = fjarri, *adv.* fjernt, langt fra. ³⁾ ferð *f. poet.* Skare, Hob.

Cap. 24. Ordfølgen i første Vise: Yngvi! vantú ætt siklinga mikla atgöngu; blíðr hilmir! tóktu breiða Cantaraborg um morgin. Eldr ok reykr lék við rōnn¹ af ríki; réttu gagni, bragna konr²! ek frá, at þú heldir aldar aldri³: Konge! du gjorde paa Kongers Æt heftigt Anfald; hulde Fyrste, du indtog den brede Cantaraborg om Morgen. Jld og Røg legede voldsomt med Husene; du raadete for Seiren, Heltets Afkom! jeg hørte, at du anvendte Vold mod Menneskers Levealder (*d. e.* forkortede Menneskeliv, voldte manges Død).

¹⁾ rann, *n. poet.* Hus. ²⁾ konr, *gen.* - ar, *m.* Slægtning. ³⁾ öld, *f.* Tidsalder, Aarhundrede; de i en Tidsalder levende Mennesker, *df.* Mennesker i Almindelighed.

Ordfølgen i anden Vise: Ek veit at víga mœtir, háttir¹ Vindum, gerði enn átta styr; verðungar styrkr vörðr gékk at virki. Greifar máttuð² banna Óleifi sinn bæ, Cantaraborg; prúðum Þörtum³ fékkz mart sorgar port⁴: Jeg veed, at Slagenes Møder (*d. e.* Krigeren), farlig for Venderne, leverede den aattende Kamp; Hirdens stærke Forsvarer gik mod Befæstningen. Greverne kunde ei forbyde Olaf sin Stad Canterborg, de prude Perthervoldtes manges Sorgens Port (*d. e.* deres Forsøg paa Flugt gennem Borgportene blev til Ulykke for mange).

¹⁾ = hættir, farlig. ²⁾ = máttuat = máttu eigi. ³⁾ Partar, Indbyggerne af Perth.

Ordfølgen i tredje Vise: Ungr konungr vann ótrandr skarar rauðar Englum¹; brúnt blóð kom endr á branda í Nýjamóðu. Danskr herr féll, þar er dörrum² dreif mest at Óleifi. Ógndjarfr austan! nú hefi ek taldar níu orrostur: Den unge Konge gjorde gjerne Hovederne røde paa Engelsmændene (*d. e.* fældte dem i Striden); brunt Blod kom atter paa Sværdene i Nymod. Den danske Hær faldt, der hvor Spydene drev mest mod Olaf; du stridsdjarve østenfra (*d. e.* norske Stridshelt); nu har jeg opregnet ni Slag.

¹⁾ skör, *f. poet.* Hoved.

Ordfølgen i fjerde Vise: „Öld enskrar ættar máttið¹ bægja² við þér, viðfrægr vísi, þar er tókt við vægðarlausum gjöldum. Gumnar guldut sjaldan hollum³ döglingi gull; ek frá stór þing⁴ stundum fóru⁵ ofan til strandar: Det engelske Folk kunde ikke holde ud imod dig, vidtherømte Konge, der hvor du tog imod uskaansom (haard) Tribut. Mændene betalte ikke sjelden den hulde Konge Guld; jeg hørte, at store Kostbarheder stundom fore (bleve førte) ned til Stranden.

¹⁾ = mátti eigi. ²⁾ bægja (*præt.* bægða) *alm.* bægjaz við = brjóta bág við, staa sig imod, hamle op med; bægja einum, standse, hindre, komme i Veien for. ³⁾ hollum saal. læse andre Haandskrifter for hollóst, hvilken Læsemaade dog maaske kunde forsvares og henføres til det følgende stór þing. ⁴⁾ þing, *n.* Kostbarhed, Klenodie. ⁵⁾ fóru er her *præt. infinitiv.* = hafa farit; saaledes bruges oftere i Poesi 3 *pers. plur. imperf. f.* Ex. ek frá gullskerði görðu geirþey á Skáneyju, jeg spurgte, at Guldbryderen (*d. e.* Kong Olaf Tryggvesøn) havde holdt Spydtö (Spyduveir *d. e.* Slag) i Skaane, Fornm. s. 1, 125; jvf. nærværende Saga S. 219 første Vise: þat kveð ek mik frágu, det paa-

staar jeg at have hørt. I almindelig Prosa bruges saaledes, mundu, skyldu vildu.

Ordfølgen i femte Vise: Tögr var fullr fólkveggs¹ drifahreppi í fögrum Hringfirði; lið hélt þingát, sem hilmir mælti. Hann lét brotna hátt ból á Hæli, (er) vikingar áttu; þeir báðut sér slíks skotnaðar síðan: Titallet blev fuldt for Skjoldets Uveir (*d. e.* det var den tiende Kamp) i den fagre Ringsfjord; Folkene holdt did, hvor Kongen bød. Han lod nedbryde den høie Borg paa Høle, som Vikingerne havde inde; de udbade sig (ønskede) ikke slig Dyst siden.

¹) fólkveggr, *m.* Stridsvæg = Skjoldet, dets drifahrepp, *n.* Snedrevsilung = Kampen.

Ordfølgen i sjette Vise: Olaf! vantú ellipta styr, þar er jöfrar féllu i Grislupollum; ungr þollr¹ komtu af því þingi. Ek frá þat víg, snarla háit fyr bæ Vilhjálms tryggs jarls, vittu² hjálma; minnst tala er at telja þat: Olaf, du vandt den ellefte Kamp, der hvor Kongerne faldt i Grislupoll; som ung Mand kom du fra det Thing. Jeg spurgte, at det Slag, kjækt leveret for Vilhelms Stad den tro Jarls, havde skemmet Hjelmene; liden Møie er det at opregne det.

¹) þollr, Mand; sjelden bruges saaledes Træers Navne alene uden noget Attribut som Benævnelse paa et Menneske; et Par Haandskrifter læse her i tredje Verslinje hrings for ungr, og hrings þollr bliver da en fuldstændig Omskrivning for en Mand. ²) vittu, *præt. infinit.* = hafa vitt; víta, lægge i Mult, især om Drikkebøder; her *poet.* beskadige, skamfere.

Ordfølgen i syvende Vise: Tírfylgjandi rauð ylgjar¹ tönn tólfta sinni í Fetlafirði; fjörbann² varð lagit³ monnum: Den hædersøgende (*d. e.* Olaf) rødfarvede Ulvens Tand (*d. e.* kæmpede) tolvte Gang i Fetlafjord; Døden blev beskaaret Mændene.

¹) ylgr, *gen.* ylgjar, *m. poet.* Ulv. ²) fjörbann, *n.* Forbud mod Liv, *poet.* Døden. ³) laginn, bestemt, fastsat af Skjæbnen.

Ordfølgen i aattende Vise: Snjallr dróttinn þrænda vann þrettanda kunnan styr sunnarla í Seljupollum; þat var flótta ból. Gramr lét görva¹ gengit² uppígamla Gunnvalds borg of morgin (ok) of fenginn³ jarl, sá hét Geirfiðr: Den raske Thrönders Herre vandt den trettende bekjendte Kamp sydlig i Seljupoll; det var Ulykke for de flygtende. Kongen lod hurtigrykke op i den gamle Gunnvaldsborg om Morgenens og fange Jarlen: han hed Geirfinn.

¹) hurtig, raskt. ²) *eg.* lod (blive) gaet op og lod (blive) fangen.

Cap. 25. Ordfølgen i første Vise: Ungr ógnteitr jöfurr! náðut at eyða Peitu; ræsir! reyndut steinda rönd á Tuskalandi: Unge stridsglade Konge! Du opnaede at herje Peita (Poitou); Fyrste! Du prøvede det maledede Skjold paa Tuskaland (Tourraine).

Ordfølgen i anden Vise: Mæra hilmir, málms munnrjóðr¹, er kom sunnan, vann gang² upp at Leiru, þar er gamlir geirar sprungu. Varrandi, svá heitir bæir á bygðu Peitulandi fjarri sjá, varð brendr fyr víga njörðum³: Mørernes Konge (*d. e.* Norges Kongo, Olaf) Sværdegens Rødner, som kom søndenfra, gik op ved Leira (Loire), der hvor de gamle Spyd splintredes. Varrandi, saaledes heder en By paa det bebyggede Peitaland langt fra Havet, blev brændt af Krigerne.

¹⁾ málms munnr, Malmens Mund *d. e.* Sværdets Egg, dens rjóðr, Rødfarver *d. e.* Krigeren, Helten. ²⁾ Gang, saaledes maa der læses, da Ordet danner Linjerim med sprungu; gagn er Skrivfeil; vinna gang (gangr, *m.*) iværksætte sin Gang = ganga, gaa. ³⁾ viga njörðr Kampenes Njörð (Gud) *d. e.* Krigsmand. Til at omskrive Begrebet Mand, Kriger kan man betjene sig af hvilken-somhelst Guds Navn, og föier hertil i Genitiv et Ord, der betegner Kamp, Sværd, Skjold, Hring, Guld og desl.; paa samme Maade omskriver man ogsaa en Kvinde ved Navnet paa en Gudiinde, hvortil i Genitiv lægges en eller anden Benævnelse paa Guld, Liu, Smykke eller et kvindeligt Klædningsstykke.

Cap. 26. Ordfølgen i Visen: Hafnit Nefju nafna; nú rekit horskan haulda barma¹ gand² or landi; hvi bellit því stillir? Jllt er at ylfask³ við slíkan úlf Yggs valbríkar⁴; munat hægr við hilmis haulda, er hann kömr til skógar⁵: Du forskyder Nefjas (Hrolf nefjas) Navne; nu jager du den herlige fribaarne Mænds Broder som fredlös af Landet; hvorfor driver (du) saa ivrigt paa det, Konge? Slem er det at egges med slig en voldsom Stormand; hann vil ikke (være) skaansom mod Kongens Mænd, naar han kommer til Skoven.

¹⁾ barmi, *m. poet.* Broder; dannet af barmr, *m.* Barm analogt med lifri, *m.* (af lifr, *f.*), blóði, *m.* (af blóð, *n.*) der ogsaa ere poetiske Benævnelser paa Broder. ²⁾ gandr, *m. poet.* = vargr, Ulv, der ogsaa betyder en fredlös Mand. ³⁾ ylfa (ylfda) at tirre, egge, opegge; ylfaz við einn *det samme.* ⁴⁾ Yggs (Odins) valbrík, *f.* Odins udsøgte Bret *d. e.* Skjoldet, dets Ulv *ell.* den som i Slaget hugger haardt løs paa det, *d. e.* den heftige, kjække Kriger. ⁵⁾ kommer til Skoven = bliver skógarmaðr, Skovmand, = útlægr, fredlös.

Cap. 28. Ordfølgen i første Vise: Enn hefk leyfð¹, þar er ek frá lofkenda lofða sendu² þóð at hjálmsömun³ jarli, hjarls dróttna⁴ hilmí, at Eiríkr skyldi skyldligast koma endr at þeirra ástafundi; ek skil hvat gramr lézt vilja: Jeg begynder dernæst Lovkvædet, der hvor jeg hørte, at de lovkjendte (*d. e.* navnkundige) Mænd (*n.* Kong Knut og hans Raadgivere) havde sendt Bud til den kampdygtige Jarl, Lændermændenes Herre, at Eirík skulde pligtskyldigst atter komme til deres Vennemøde; jeg veed hvad Kongen ytrede om sine Planer.

¹⁾ leyfð, *f. poet.* Lovkvæde, Drápa. ²⁾ sendu, *præt. infin.* = hafa sent. ³⁾ hjálmsamr, *poet.* tilbøielig til at paasætte sig Hjelm *d. e.* kamplysten. ⁴⁾ hjarl, *n.* Land, hjarls dróttinn = lendr maðr.

Ordfølgen i anden Vise: Gullkennir lét saman bundit gunni fyr vestan Lundún; leyfðr græðis hest(s) þundr¹ vá til landa. Úlfskell fékk ugglig högg af þingamönnum, þar er rönregnþorins²⁾ rekka blá(r) eggja(r) skulfu: Guldkjenderen (*d. e.* Eirík Jarl) lod Slaget (blive) sammenbundet (*d. e.* begyndte Slaget) vesten for London; den priste Söholt kæmpede for Lande. Úlfskel fik frygtelige Hug af Thingmændene, der hvor den stridsdjæves (*d. e.* Eiríks) Kæmpers blaa Egge skalv (*d. e.* blinkede i Striden).

¹⁾ græðir, *m. poet.* Havet; græðis hestr, Skibet, dets Þundr (*d. e.* Odin) = Sökrigeren. ²⁾ rönregn for röndregn *n.* Skjoldregn, *d. e.* Kamp, röndregnþorinn, som tør vove sig i Kamp, kampdjærv.

Ordfølgen i tredje Vise: Ok Knútr sló Adalráðs sonu senn, eða ok útflæmdi¹ þó hvern: Og Knud slog Adalraads Sønner paa een Gang, eller dog i al Fald udjagede enhver.

1) flæma út; jage ud, jage paa Flugt, forjage.

Cap. 29. Um vârit fóru þeir vestan allir saman o. s. v. Om Vaaren droge de vesten fra, d. e. fra den vestlige Del ell. Kyst af Frankrige. Det var almindeligt hos vore Forfædre, ligesom endnu hos vor Almue især i Fjeldbygderne, naar Talen var om at begive sig fra et Sted til et andet, idet man angav Maalet for Bevægelsen, tillige at antyde Retningen af samme, f. E. reise nord i Throndhjem, syd til Danmark, østover til Sverige og desl. Ofte tog man da ogsaa blot Hensyn til de Steders relative Belliggenhed, hvor man drog hen, uden at tage saa meget Bevægelsens Retning i Betragtning. Da saaledes Viken udgjorde den sydøstlige Del af Norge, var det blevet almindeligt at sige austr i Vik, fra hvilken Kant man ogsaa drog ud for at komme derhen, enten man reiste fra det nordlige Norge eller man kom sønden fra Danmark.

Ordfølgen i første Vise: Valfasta veðrörr¹⁾! tvá knörru bjóttu vestan; skjöldunga þópti²⁾! opt hafi þér hætt í ótta³⁾. Strangr straumur um unnir næði⁴⁾ angra kaupskipum, ef verra erringar lið⁵⁾ stæði innanborðs: Modige Krigshelt! to Skibe rustede du vestenfra; Kongers Ven! ofte har du vovet dig i Faren. Den stærke Strøm over Bølgerne (Havet) vilde have kommet til at forulempe Kjøbmandsskibene, dersom daarligere Folk havde staaet indenbords.

1) valfasti, m. Sværd, af valr, m. de Faldne i Striden, fasti, m. poet. Jld: den Jld der blinker over Slagmarken d. e. Sværdet; valfasta veðr, Sverdets Veir d. e. Striden, valfastaveðrörr, den heftige, ivrige i Kamp. 2) þópti, m. den som sidder paa Tholte (þópta) Rorbænk sammen med En, df. poet. Ven, Kammerat. 3) ótti, m. Frygt; her Stilling som vækker Frygt, Fare. 4) næði, præf. conj. af ná, naa, opnaa. 5) erring, f. poet. Raskhed, beslægtet med ern, errinn, erriligr, heftig, ivrig, rask, erringarlið, n. raske, uforfærdede Folk.

Ordfølgen i anden Vise: Eigi hrædduz ér ægi, fórut stóran sjá; engi allvaldr aldar of getr nýtri drengi. Niðjungr¹⁾ Haralds! opt var neytt fars, en flautst bratt af sér bróttum forsi, áðr beittuð²⁾ miðjan Noreg: Ikke ræddedes du for Havet, du fór over stor Sø (svær Bølgegang); ingen Folkebehersker faar ypperligere Mænd. Haralds Ædling! ofte blev Fartøiet prøvet, og Skibet kastede af sig den bratte Bølgefoss, førend du naaede den midterste Del af Norge.

1) niðjungr, m. = niðr m. Slægtning, Askom. 2) andre Haandskrifter læse her hittuð, hvilken Læsemaade synes bedre; beittuð maa betyde, naa, komme til ved Bauten eller Krydsen.

Cap 30. Ordfølgen i første Vise: Svá var, at Erlingr, mágr aldyggs Ólafs Tryggva sonar, ægði jarla átt¹⁾, er skjöldungr máttuð. Snarr buþegna harri gaf næst Rögnvaldi aðra systur sína; þat var Úlfs aldrípta²⁾: Saaledes var det (forholdt det sig), at Erling, Svoger til den ædle Olaf Tryggvesson, indgjød Jarlers Æt Skræk, hvilket en Konge ei formaade. Den raske Odelsbønders Herre (d. e. Olaf) gav dernæst Rognvald sin anden Søster (nl. Ingeborg), det var til stadig Held for Ulf.

1) átt f. = ætt. 2) aldrípta, f. Lykke, Held for Ens Alder, Levetid; Ulf var Rognvalds og Ingeborgs Søn; jvf. nærvær. Saga Cap. 77 S. 84.

Ordfølgen i anden Vise: Engi annarr lendra manna var sá, er stoðþorrinn¹⁾ átti örr fleiri orrostur Erlingi. Mildr seggr har sinn þrek við sóknir, því at (hann) gékk fyrst innan í marga hildi, en

mest or² á lesti³: Ingen anden af Lendermænd var den, som blottet for Indtægter kjæk holdt flere Slag end Erling. Den gavmilde Mand bar sit Mod i Striden, thi han gik først i manges Kamp, men for det meste sidst af (Kampen).

¹) stoðþorrinn, af stoð, *f.* Stötte, og þverra (þvarr, þorrinn) svigte, ophøre, svinde ind, her sigtes formodentlig til Erlings formidskede Indtægter (minni veizlur ok úhaldkvæmri), hvilket strax ovenfor i Texten omtales. ²) or, af, ud af, saaledes bör der læses for orr. ³) á lesti til sidst; Ordet lest synes at være et *Subst. neutr. gen.* og forekommer kun i Forbindelsen á lesti. Rimeligvis har man her et gammelt Superlativ af latr, lad, senfærdig, doven, stemmende med det gammeltyske laz, *Superl.* lazist, lezist, nytysk letzt; i det oldsaxiske Digt Heliand forekommer S. 154 L. 20 alezten i denne Betydning: Thó quámun thar alezten forð an thena huarf wero wárlóse man tuéne: Da kom der tilsidst frem i Mændenes Forsamling to lögnagtige Mennesker.

Cap. 32. Ordfølgen i første Vise: Bengjálfrs blágjóða¹ bræðir gnægðr² skatti! tóktu Hákonar skeið með skreyttu reiði³, ok þá sjálfa. Þróttar þings mágrennir⁴! ungr sóttir þú hingat áttlönd þau er áttuð; máttið jarl standa fyr þvi⁵: Saarhavets Blaaglenters Rovtildeler rigelig begavet med Skat! du tog Haakons Skib med pyntede Takkelage, og dem selv (*d. e.* Mændene). Stridsmaagens Gjöder! ung søgte du hid de Ætlande du eiede; Jarlen kunde ei hindre det.

¹) bengjálfr, *n. poet.* Blodet (af ben, *f. ell. n.* Saar, og gjálfr, *n. poet.*, Havet), dets blágjóðr, *m.* blaa Glente = Ravnene, Ravnens bræðir, Krigeren, den tappe Mand, her Olaf. ²) gnægja (gnægða) forsyne overflødig, rigelig, af gnógr = nógr nok, tilstrækkelig. ³) reiði, *n. ell. m.* Tougværk, Takkelage. ⁴) Þróttir, Navn paa Odin, Þróttar þing = Striden, dens mår, Maage, = Ravnene ell. Örnen, dens grennir, Næsker, Gjöder, *d. e.* Krigeren, her Olaf. ⁵) standa fyrir einu, staa foran, i Veien for, *df.* forhindre.

Ordfølgen i anden Vise: Ríkr fremdargjarn konungr kvað sér nauðir¹ at sækja Hákonar fund í fornu Saudungsundi. Strangr ungr þengill hitti þar þann jarl, er varð annarr æztr ok gat bezta ætt á danska tungu: Den mægtige hæderslystne Konge sagde, at det var ham nødvendigt at opsøge Haakon i det gamle Saudungssund. Den barske unge Konge traf der en Jarl, som blev den næst ypperste og havde den gjæveste Æt paa dansk Tunge (*d. e.* i Norden).

¹) nauðir, *f. pl.* = nauðsyn, Nødvendighed.

Cap. 34. hött grán víðan ok url um andlit, graa vid Hat og bred Skygge om Ansigtet; dette Ord url, *m.* (?), staa formodentlig i Forbindelse med *angels.* orl, *m. middellat.* orlum, *ital.* orlo, *fransk* ourlet, der betyder Kant, Rand; altsaa her rimeligvis om en bred Hattebrem, der skyggede for Ansigtet. — kordunahosur, Skinhoser; af *mlat.* corduanus af Skin fra Corduba (nu Córdoba) i Spanien; heraf ogsaa *mlat.* cordubaniarius, Skomager, hvorfra det franske cordonnier.

Cap. 35. S. 31. þat einu oss til framflutningar; det alene til Livsophold for os; einu = at einu *ell.* at eins. — S. 32. ok láta þeir sér þat eigi einlitt, heldr hafa þeir: og ikke lade de sig nøie (lade de det bero) hermed, men de have; einlitr (*ell. eg.* einhlitr), som er tilstrækkelig alene, som kan hjælpe sig selv; láta sér einhlitt, lade være nok, tilstrækkeligt

for sig. — Nú veit ek, at svá fremi mantu þetta hafa uppkveðit, er (= at) ekki man tjóa at letja þek; er ok várkunn á, at slíkir hlutir liggi í miklu rúmi þeim er nökkurir eru kappsmenn, er öll ætt Haralds ens hárfagra ok konungdómr fellr niðr: Nu veed jeg, at saa vidt har du vel fremmet dette, at det nu ikke kan nytte at raade dig derfra; det er ogsaa undskyldeligt, at slige Ting gaa dem særdeles nær som ere besjælede af mere end almindelig Iver, at Harald haarfagres Æt og Kongemagt kommer i Forfald; liggja einum í miklu rúmi *eg.* ligge i et stort Rum for En, indtage et stort Rum hos ham, *d. e.* være af stor Vigtighed for, og derfor gjøre et stærkt Indtryk paa. — ok man rammur skorður (her er uidentivl udeglemt Ordet þurfa, hvilket findes i andre Haandskrifter) við at reisa, ef hlýða skal: og man vil behöve at reise stærke Stötter imod (at sætte sig i dygtig Forsvarsstand), hvis det skal nytte.

Cap. 38. Ordfölgen i første Vise: Tjalda myrkblás drasils altiginn meiðir¹⁾ hlýð mínum brag, því at kank (ek kann) yrkja; máttu eiga eitt skáld. Þótt öllungis nítit lofan annarra skálda, fæ ek þér, allvaldr, hróðrs hlít²⁾ at hváru³⁾: Du det mørkeblaa Skibs høithædede Ödelægger! lyt til min Sang, thi jeg kan kvæde; du kan (dog) have een Digter. Skjönt du aldeles afslaar andre Digteres Lovprisning, bringer jeg dig, Konge, ikke destomindre tilstrækkelig Pris.

¹⁾ drasill, *m. poet.* Hest, tjalda myrkblár drasill Tjeldingernes mørkeblaa Hest *d. e.* det sortmalede Skib, dettes meiðir Ödelægger, Lemlæster, *d. e.* Sökrigeren; altiginn, fornem fremfor alle, af kongelig Byrd. ²⁾ hlít, *f.* Tilstrækkelighed, hvad der er nok, forslaar; til hlítar, tilstrækkeligen; jvf. einhlít nederst p. foregaaende Side. ³⁾ at hváru *eg.* i ethvert af to Tilfælde, *df.* hvorledes det end kan forholde sig, alligevel, ikke desto mindre.

Ordfölgen i anden Vise: Sóknar njörðr¹⁾ ek tók lystr við þínu sverði, sá er minn vili, né ek lasta siðan, leyfð ið²⁾ er þat. Þollr linns blóða látrs³⁾ fékkstu hollan húskarl, en ek lánardröttin mér góðan; höfum báðir ráðit vel: Kjække Konge! jeg tog glad mod dit Sværd (traadte med Glæde i din Tjeneste), det er min Villie, og jeg dadler (den) ikke siden, en hæderlig Id er det. Gavmilde Fyrste! du fik en tro Huskarl, og jeg en mig god Husbond; vi have begge gjort det godt.

¹⁾ Stridens Njörð (Gud) = Helten, Krigeren, *her* Kong Olaf. ²⁾ ið, *f.* = iðn, iðrótt, íþrótt, Id, Syssel, Idræt. ³⁾ linns blóði Ormens Broder = Ormen; Ormens látr (Leie) = Guld; Guldets þollr = den gavmilde Mand *ell.* Mand i Almindelighed.

Ordfölgen i tredje Vise: Ek mon heita görbænn¹⁾ gunnar gammteitöndum²⁾, ef ek bið nú felda³⁾; vér þágum áðr ægis eld. Engi lúru láð þverrandi⁴⁾ veittu enn hálfa landaura of ganga⁵⁾ af knærri; ek hefi sjálfr krafít: Jeg mon kaldes paatrængende af Folk, dersom jeg nu beder om Skindfeldene; jeg fik tilforn Guld. Gulduddeler! forund fremdeles at de halve Landører maa gaa af for Skibet; jeg har selv bedet.

¹⁾ paatrængende, vedholdende i sine Bønner. ²⁾ Gunnar gammr, Stridens Glente *d. e.* Raven; dens teitendr, Opmuntrere, *d. e.* Krigerne *ell.* Mænd i Almindelighed. ³⁾ Islændernes Landingstold (landaurar) erlagdes i Skind. ⁴⁾ engi (saaledes maa der læses efter andre Haandskrifter for aungi) lúra (lýra)

Engfisker = Ormen, dens låð Land *d. e.* Guldet; Guldets þverrandi, Formindsker *d. e.* den gavmilde Mand. ganga bör der læses efter de fleste Haandskrifter for fanga.

Ordfølgen i fjerde Vise: Allvalds hálfgör inni¹ brunnu við sjálfa Nið; ek hygg at eldr feldi sal; eimr² skaut brimi á her: Kongens halvgjorte (halvfærdige) Huse brændte ved selve Nið; jeg mener, at Ilden fældede Salen; Ilden skjöd (sit) Rim (*d. e.* gloende Aske) paa Mændene.

¹) inni, *n. poet.* Hus. ²) eimr, *m. poet.* Ilden.

Cap. 39. S. 38. hann hélt liði sínu inn um Gre(n)mar (saaledes som det sidste Ord skrives i Codex, kan det ligesaagodt læses Greniar) ok lagðiz við Grenmar; de fleste Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga maa ifølge Form. S. 4, 95 her ligeledes paa første Sted have Greniar, hvilket uden Tvivl er urigtigt; Flatøbogen har her: hélt hann liðinu inn um Grenmar ok lagðiz þar; Cod. Arn. Magn. 73 fol. (i Fornm. S. 4 kaldet H) har som svarende til dette: ok lagði skipum sínum inn við Grenmar; Cod. A og E af Heimskringla have: jarl hélt liðinu inn um Grenmar ok lagðiz við Nesjar; Cod. C og D af samme have derimod isteden for dette blot: ok lagðiz við Grenmar.

Cap. 40. S. 38. glær, *m. poet.* Havet, kasta einu a glæ, *eg.* kaste ud i Havet, *fig.* bortkaste, spille til Unytte; *saal.* Bjarnar Saga Hitdælakappa S. 57: Eigi skal hann þessi visu hafa á glæ kastat, heldr en öðrum: ikke skal han have bortkastet denne Vise til Unytte (*d. e.* digtet den uden at kunne vente Gjengjæld) ligesaa lidt som de øvrige (Viser); jvf. ogsaa Alexander S. Anm. til S. 74: hlaupa á glæ. — S. 39. með bleikju med hvid Farve, af bleikja *f.*

Ordfølgen i første Vise: Siklingr veitti mikla sökn firum, þar er sótti i höfn æt Sveini; rautt blóð féll á róða rein¹. Snjallr konungr hélt eirlaust² at, þar er olli þeirra sýnum fundi; en Sveins liðar³ bunduz saman lið⁴: Kongen gjorde hæftigt Angreb paa Mændene, der hvor (han) søgte i Havn mod Svein; rødt Blod faldt paa Skibet. Den raske Konge holdt uden Eftergivenhed til (*nl.* med Skibene), der hvor (han) voldte deres utvivlsomme Møde; men Sveins Krigere bandt sammen sine Skibe.

¹) róði, *m. poet.* en Sökonge, Viking, róða reinn (*eg.* hreinn) Sökongens Ren *d. e.* Skibet. ²) uden Skaansel, uskaansomt, af eir, eirð *f.* Skaansel, Fred; eira (eirða) spare, skaane, *e.* einum. ³) liðar, *m. pl. poet.* Krigere, af lið, *n.* Hjælp, Krigsfolk. ⁴) lið, *n. poet.* Skib.

Ordfølgen i anden Vise: Þat erom(k)¹ kunt, hve nær jarli odda frosts² kennir lét of lagðan Karlhöfða fyr austan Agðir: Det er mig bekjendt, hvor nær Jarlen Stridens Kjender (*d. e.* den stridskyndige Konge) lod lægge Karlhöfden østenfor Agder.

¹) eromk = er mér. ²) odda frost *n.* Oddenes Frost, Uveir *d. e.* Striden.

Ordfølgen i tredje Vise: Varat at frýja Sveini sigmána gjóðs¹ né gunnreifum Oleifi sverðagnýs görrar hríðar; því at hváirtveggju seggir áttu kvistingar kostu sinn þat² er sóttumz; herr koma í verra stað: Det var ikke passende at behreide Svein Mangel paa Mod i Skjoldets Uveir eller den stridsglade Olaf i Sverdegnyets raske Iling, thi Mændene paa begge Sider havde Leilighed til Kvisting (*d. e.* uddele Saar) den Gang, da vi angreb hinanden; en Hær kom ikke i en værre Stilling.

1) sigmáni, *m.* Stridsmaane *d. e.* Skjoldet, dets gjóð, *n.* Uveir *d. e.* Kampen. 2) þat rettet for þar.

Ordfölgen i fjerde Vise: Teitr sá ek svalar brynjur falla okr um herðar í ítru allvalds liði; görðiz harðr hjörðynr. En mín svört skör¹ falsk og enn valska hjálm at fleina flug²; sessi! vissak (*d. e.* ek vissa) okr svá gjörva við her: Glad saa jeg de kjølige Brynjer falde os om Skuldrene i Kongens herlige Skare; der blev en haard Sværdedrön. Men mit sorte Haar skjulte sig under den vælske Hjelm i Striden; Staldbroder! jeg vidste, at vi vare saaledes rustede i Hæren.

1) skör, *gen.* skarar, *f. poet.* Hoved *ell.* Hovedhaar. 2) fleina flugr, *m.* Spydenes Flugt, Kampen, Slaget.

Ordfölgen i femte Vise: Gylt stöng óð¹, þar er greiðendr göndlar serks gnýs und merkjum gængum reiðir í skip með göfgum ræsi. Þági³ vas (*d. e.* var) á þessum strengjar jó⁴ fyr málma kveðju⁵, sem mærbæri mjöð þengils heiðþægum⁶: Den forgyldte Mærkestang fór frem, der hvor (vi) Stridsmænd under Mærkerne stege vrede paa Skibet med den gjæve Konge. Ikke var det da paa dette Skib under Kamplarmen, som om Möen bar Mjöd til Kongens Hirdmænd.

1) vaða (veð, óð) gaa, fare frem. 2) göndlar serkr (Gönduls Serk) Brynjen, dens Gny *d. e.* Striden, Stridens greiðendr (Befordrere) Krigerne. 3) þági = þá eigi. 4) strengr, *m.* Snor, Toug, strengjar jór (Tougets Hest) = Skibet. 5) fyr málma kveðju for Malmenes (Vaabnenes) Hilsen *d. e.* i Kampen. 6) heiðþægr, *poet.* som modtager (þiggr) Sold, Gaver (heið, heiðfé) af Kongen, Hirdmand.

Ordfölgen i sjette Vise: Vér drifum reiðir hvatt upp í skeiðar; roðnir brandar klúfu rönd, en heyra knátti hátt vápnabrák. En sárir búendr gengu fyrir borð, þar er börðumk ört; ófár¹ nár flaut við eyri; búin skip fénguz: Vi ilede ivrige hurtigt op paa Skibene; de rødfarvede Klinger kløvede Skjold, og man kunde høre det høie Vaabenbrag. Men de saarede Bønder sprang over Bord, der hvor vi kæmpede livligt; mangt Lig flød ved Ören; de rustede Skibe toges.

1) ófár, det modsatte af fár, mangen.

Ordfölgen i syvende Vise: Öld vann ossa¹ skjöldu rauða, þá er kómu þingat hvítir; þat var auðsætt hringhljómmiðlöndum². Hykk (*d. e.* ek hygg) ungan³ gram görðu⁴ göngu þar upp í skip, en vér fylgðum; gunnsvör(r)⁵ fékk blóðs sylg⁶, þar er sverð slæðuz⁷: Mændene (Krigsfolkene) gjorde vore Skjolde røde, som kom hvide derhen; det var let at see for Sværdlarmsvækkerne. Jeg veed, at den unge Konge gjorde (sin) Gang (*d. e.* gik) op paa Skibet; men vi fulgte; Ravnen fik Bloddrik, der hvor Sværdene bleve sløve.

1) ossa *poet.* = vára. 2) hringr, *m. poet.* Sværd, hring-hljómr, *m.* Sværdlarmen *d. e.* Kampen, dens miðlendr (Uddelere) *d. e.* Krigerne. 3) saaledes maa der læses for øngan. 4) *Infinitiv præterit.* 5) gunnsvörr, *m.* Stridsfugl (*d. e.* Ravnen *ell.* Örnen). 6) sylgr, *gen.* sylgjar *ell.* sylgs, *m.* Drik, af sveigja (svalg) sluge, svælge. 7) slæa = slæfa, gjörslöv, af slær = slæfr, sljófr, slöv.

Ordfölgen i aattende Vise: Sjálfr Sveinn bað harðliga skeina svartar kylfur¹; áðr var hánúm nær róit² í óra auðván³, þá er fængum gört hrafni til góðs, en herr lét höggvithræYggs svörtum gjóði um skeiðar stafna: Selve Svein bað kraftigen afhugge de sorte Stavnopstandere; fór var han næsten bragt i en fortvivlet Stilling, da vi fik gjort Raven til gode, og Hæren lod hugge Lig til Odins sorte Glente over Skibets Stavne.

¹) kylfa, *f. form.* Opstander, Brandaas paa Forstavnen; den strax foran i Sagaen forekommende Form kylfino, er rimeligvis Feilskrift for kylfuna *ell.* kylfurnar; saaledes læse nemlig her andre Haandskrifter af nærværende Saga, og Rigtigheden bestyrkes ved Visen, hvor alle Haandskrifter synes at være enige om Læsemaaden kylfur. ²) auðván, *f.* Haab om Velstand, Lykke (auðr, *m.*), órar, *f. pl.* Galskab, Raseri, óra auðván, Galskab, Fortvivlelsens Haab om Lykke *d. e.* fortvivlet Forfatning eller Stilling. ³) hánúm var róit, han var bleven roet *d. e.* bragt, ført.

Ordfölgen i niende Vise: Gunnar hægkennandi! batt(u) þenna hróðr(s) snaræki¹ heilan líða, en slíku unnu vér svarat. Trauðir haptis seldum vér knarrar úthauðrs elda boða² orð kynstörs sem ek keypta at brynju við³: Stridserfarne Kriger (Kong Olaf)! du bað denne Digtekunstens Dyrker (*d. e.* mig) fare med Hilsen, men vi (*d. e.* jeg) fik svaret med sligt (*d. e.* svarede med lignende Hilsen). Ei taalende Forsinkelse (da jeg ikke brød mig om at opholdes, standses i min Gang), solgte jeg (*eg. vi*) Guldets Frembyder (*d. e.* Kong Olaf) den Ætstores (*d. e.* Kongens) Ord, ligesom jeg kjøbte (dem) af Manden (*d. e.* Kong Olaf) *d. e.* da jeg havde knap Tid, svarede jeg Kongen med de samme Ord, hvormed han havde henvendt sig til mig.

¹) snarrækir, *m.* den som ivrig dyrker, pleier, tager sig af, af snarr, og rækja (rækta) pleie, rögte; hróðrs (Lovkvadets) snarrækir *d. e.* Digteren. ²) knarrar (Skibets) úthauðr, *n.* langt ud liggende Land *d. e.* Havet, dets eldar (Jlde) *d. e.* Guldet, Guldets boði, *m.* Frembyder, Uddeler, af bjóða *d. e.* den gavmilde Mand, her Kong Olaf. ³) Brynjens Træ. = Mand, Kriger, her Kong Olaf.

Ordfölgen i tiende Vise: Ek hefi sénar stórar raunir Sveins; saman fóru vit, þar er rekninga¹ hjartar svaltungur² sungu snart. Ek mon eigi síðan fylgja út manni hæst³ at hverjum kosti dýrra hranna elgs hriðboða⁴: Jeg har seet Sveins store Prøvelser; sammen fore vi, der hvor Sværdenes blanke kjølige Tunger klirrede heftigt. Jeg kommer ikke siden til at følge ud (*d. e.* i Leding) nogen Mand, i høieste Grad ved enhver Egenskab ypperligere end Söhelten (*d. e.* Svein).

¹) rekningr, *m. poet.* Sværd. ²) Sværdenes kjølige Tunger *d. e.* Staaloddene. ³) hæst, *Superl.* af hár, høi; saaledes maa der paa Grund af Linjerimet (kosti) læses for hellzt; denne Læsemaade bestyrkes ogsaa ved flere Haandskrifter. ⁴) hranna elgr Bölgernes Elg *d. e.* Skibet, Skibets hrið (Uveir) *d. e.* Søslaget, dets boði (Tilbyder *ell.* Forkynder) *d. e.* Søkrigeren, her *Dat.* afhængig af *Comparativen* dýrra, = en hranna elgs hriðboði.

Ordfölgen i ellefte Vise: Sveigir sára linns¹! ek krýp þér eigi svá til handa, í ári bóm ólitinn ata² öndur, at ek, heiðmildr³ her stefni(r), hafna eða ek þá leiðumk hollvini mína; ungr kunna ek þa(r) þinn þröngvi: Sværdsvinger! jeg gaar dig ikke saa krybende til Haande [i Aar bebor jeg (*d. e.* ligger jeg i Lænker paa) et stort Skib], saa at jeg, gavmilde Hær-

stævner (*d. e.* Konge), opgiver eller fatter Lede til dem mine troe Venner; som ung kjendte jeg der (mellem mine Venner) din Modstander.

¹⁾ sára linnr, *m.* Saarslange *d. e.* Sværdet. ²⁾ saaledes maa der for Meningens Skyld læses for uti; ati, *m. poet.* Sökonge, hans öndurr, *m.* (Skid) *d. e.* Skibet. ³⁾ heiðmildr, rundhaandet med Gaver ell. Sold (heið, heiðfé), se S. 265 Anm. til femte Vise.

Cap. 41. låta sverfa til stáls *eg.* lade file lige til Staalet, *df.* lade det komme til en afgjørende Kamp, til en Kamp paa Liv og Død; sverfa (svarf, sorfinn) file; den oprindelige Betydning synes at have været: fare med Hastighed frem og tilbage, *jef. oldht.* swerban, afviske, aftørre, *holl.* zwerven sværme; svarf, *n.* Filspaan; voldsom Medfart, Plynder, *hf. form.* polota svarf Fornm. s. 6, 171; Knibe, slem, farlig Stilling.

Ordfølgen i første Vise: Ek get¹ meir þess, at harða margr morð-árr², sá er kom norðan, missi heimkvámu í þeima hörðum styr. [Margr sunða sunnu³ ver(r) sök(k) til grunna af samknúta blakki⁴; satt er, at mættum⁵ Sveini úti: Jeg gjætter fremdeles paa det, at saare mangen Krieger, som kom nordenfra, vil gaa glip af Hjemkomsten i den haarde Kamp. Mungen Mand sank til Bunds fra Skibet; sandt er det, at vi mødte Svein ude.

¹⁾ saaledes maa man læse efter andre Haandskrifter for gecc. ²⁾ morð-árr Stridens Tjener, Udfører *d. e.* Krigeren. ³⁾ [saaledes maa disse tre Ord læses, feilagtigen i nærværende Codex skrevne: morgt syndi sunnum; sunða sunna, Sundenes (Havets) Sol *d. e.* Guldet, dets verr Forsvarer, Vogter *d. e.* Mand. ⁴⁾ samknútr, *m.* rimeligvis et Skibsudtryk, Samknudernes Blak (Hest) *d. e.* Skibet. ⁵⁾ saaledes læse de fleste andre Haandskrifter for mattom.

Ordfølgen i anden Vise: Snotr innþrænsk mær frýr oss eigi í ári, þó at lið konungs væri minna; ek hugða gört snertu¹ svá. Heldr mon brúðr hafa þá drótt at háði, ef aðratveggju skyldi, er sóttit fram skeggi; ruðum skers fold²: Den smukke indtröndske Pige beskylder os ikke i Aar for Feighed, skjönt Kongens Folk var færre; jeg troede Slaget blev saavidt leveret. Helder skal Pigen have de Folk til Spot, hvis hun skulde (have til Spot) en af Parterne, som ikke søgte frem med Skjegget (*d. e.* ikke forvovede sig i Striden); vi rödfarvede Havet.

¹⁾ snerta, *f. poet.* Strid. ²⁾ Skjærets Land *d. e.* Havet.

Ordfølgen i tredje Vise: Afli konung(s) vex¹, því at Upplendinga(r) vilja efla þenna þilblakks² sendi; Sveinn³! funnut þat⁴. Raun er hins, at Heinir megu vinna fleira⁵ en drekka öl fjölreks⁶; þeir áttu hrælinns flug⁷: Kongens Magt voxer, thi Oplendingerne ville styrke denne Skibs Fremsender (*d. e.* Söheld, her Kong Olaf); Svein! Du mærkede det. Bevis er der paa det, at Hedmarkingerne kunne udrette mere end drikke den driftige Mands (*d. e.* Kongens) Öl; de havde Kamp.

¹⁾ rettet for vøtt. ²⁾ þilblakkr, *m.* Tiljebakken *d. e.* Skibet. ³⁾ rettet for Sveins. ⁴⁾ rettet for þar. ⁵⁾ rettet for fleina. ⁶⁾ fjölrekr, *m.* som udfører (rekr) meget, driftig Mand. ⁷⁾ hrælinns flugr Sværdets Flugt, Svingen *d. e.* Strid.

Cap. 43. Ordfølgen i Visen: Unnar eykja loptbyggvir¹ mátt leggja þann landrétt, er skal standaz á miðli allra manna liðs: Du som kueiser i Löftingen kan give den Landsret, som skal holde sig imellem (hos) hele Folket.

¹⁾ Unnar eykr Bölgens Ög *d. e.* Skibet, dets Loftbeboer *d. e.* den som sidder i Skibets Løfting, Kongen.

Cap. 50. hon var aftakamaðr mikill um þetta mál: hun var overmaade ivrig og bestemt angaaende denne Sag; aftakamaðr synes her at komme af Udtrykket: taka mikit af um eitt, ytre sig, tale med Bestemthed eller Mynighed om noget. — hélt þar til hvártveggja — mátti eigi fyrnaz við Svía konung þat: hertil bidrog baade, at der var stort Frændskab mellem Kong Olaf og hende, og dernæst ogsaa det, at hun ikke kunde glemme den svenske Konge, at; fyrnaz, ældes, blive gammel; mér fyrniz det bliver gammelt for mig, jeg glemmer. — Vikverjum ok Gautum var en mesta lansa (=*landseyra*) er eigi skyldi kaupfriðr vera í milli: Vikverjerne og Gauterne var det den største Landsødelæggelse, at der ikke skulde være Handelsfred imellem dem; denne Læsemaade *landseyra* have og Codd, C og D af Heimskringla, andre Haandskrifter læse *landeyða*, *landauðn*; *seyra*, *f.* (maaske egentlig Mangel paa Væske eller Fugtighed, *jvf. oldht. sôren* fortørres, *angs. seárian, engl. sear*); almind. i Forb. sultr ok *seyra* Sult og Elendighed, *seyra* ok *hallæri*, Elendighed og Dyrtid.

Cap. 52. S. 54. er hætting man í þykkja hvornig tekz þeim mönnum er allhræðnir eru: hvorved der for de Mænd, der ere meget frygtagtige, vil synes Fare forbunden med Hensyn til Udfaldet; hræðinn tilbøielig til Frygt, frygtsom. — S. 55. skotsilfr, *n.* = skotpeningr, *m.* Reisepenge; Betydningen af skot synes her egentlig at være Befordring, af skjóta drive, skyde frem, skjóta hesti undir mann skaffe En Hest i al Fart; heraf ogsaa skjótr, reiðskjótr, *m.* Hest, og det nu brugelige Skjot, Skyts. — málrætinn, som gjerne forlænger Samtalen, snaksom, af *Udtr.* rætiz á um tal, Samtalen forlænges, fortsættes (vel egentlig, den faar Rod, rodfæster sig, af rót *f.*); *saal. ogs. rætiz á um gleði*, Glæden, Munterheden bliver almindelig; *jvf. S. 70.*

Cap. 53. Ordfølgen i første Vise: Áðr hefi ek átt gott við alla góða stallara ógndjarfs grams, þá er hvarfa¹ fyr kné ossum dróttni. Björn! faztu² (*d. e.* fazt þú) opt at árna³ góðs fyrir mer af vísa; gunnísrjóðr⁴! meguð of ráða gott, því at vel kunnut: För har jeg havt (staaet mig) godt med alle den stridsdjarve Konges gode Stallare, som vanke for vor Fyrstes Kné (*d. e.* tjene vor Konge). Björn! du opnaade ofte at udvirke godt for mig af Kongen; Sværdróðner! du kan raade godt, thi du forstaar det vel.

¹⁾ hvarfa (-aða) vanke hist og her, sværme omkring. ²⁾ feta (fet, fat) *poet. naa, opnaa.* ³⁾ árna (-aða) indlægge Forbøn for, udvirke, tilveiebringe, einum eins. ⁴⁾ gunniss, *m.* Strids-is *d. e.* Sværdet, dets rjóðr Rødfarver *d. e.* Krigeren.

Ordfølgen i anden Vise: Ek var opt kátr úti í vási¹, þá er örðigt veðr skóf² vísa vindblásit segl á Strindar fjörðum. Kafs hestr óð at kostum³; kilir ristu haf Lista, þá er létum skeiðr eisa undan út at sundi: Jeg var ofte lystig ude under den vaade Kuste, naar haard Storm skafede Kongens vindudspilede Segl paa Strindens Fjorde. Bölgehesten gik sin Pasgang; Kjölene furede Listerhavet, da vi lode Skibene fare ud langs Sundet.

¹⁾ vás, *n.* fugtigt, raat Veir. ²⁾ skafa (skef, skóf), skave, skrabe. ³⁾ kostir, *m. pl.* bruges paa Island om Klövhestenes eiendommelige Gang.

Ordfølgen i tredje Vise: Létum snjalls skjöldungs tjöldut skip skolla¹ öndurt sumar við ey úti fyrir ágætu landi. En i haust, er

hestar sporna² á hagnþorns mó, hlýtk (hlýt ek) at riða; té³ ek ekkjum⁴ ýmisar iðir: Vi lode den tapre Konges tjeldede Skibe vise sig den tidlige Sommer ved Öen ude for det herlige Land. Men i Höst, da Hestene trampe paa Hagtors Sletten (*d. e.* den flade Mark), maa jeg ride; jeg viser Kvinderne forskjellige Idrætter.

¹) skolla (skolda) vise sig, rage frem. ²) sporna (-aða) sparke. ³) tjá (té, téða) vise, tee. ⁴) ekkja *f.* Enke; *poet.* Kvinde.

Orðfölgan í fjerde Vise: Allsvangr jör renn langar götur til hallar (um) aptanskærn¹; hófr kná slíta völl; höfum lítinn dag. Nú er þat er blakkr berr mik of bekkri ferri Dönum; drengs fákr² laust fæti í díki; nú mætaz dægr: Den sultne Hest löber de lange Veie til Hallen i Aftenskumringen; Hoven kan slide Græsvolden; vi have Lidet af Dagen tilbage. Nu er det saa, at Blakken (Hesten) bærer mig over Bække langt fra de Danske; Heltens (*d. e.* min) Hest slog med Foden i et Dige; nu mødes Nat og Dag (det lakker stærkt mod Natten).

¹) aptanskæra, *f.* Aftenskumring; skæra, *f.* *poet.* Strid, Kamp; *der næst* Tusmørke, *maaske eg.* den Tid da Dag og Nat ligesom ligge i Kamp med hinanden. ²) fákr, *m.* *poet.* Hest.

Ordfölgan í femte Vise: Þrúðar ekkjur munu líta út; fljóð¹ sjá reyk, hvar riðum allsnúðula í gögnum Rögnvalds bý. Keyrum hross, svá at hugsvinn konan heyri innan or húsum hesta rás harða langt or garði: De prude Kvinder monne see ud; Pigerne see Røg, hvor vi ride hurtigen igjennem Rögnvalds By. Lad os piske paa Hestene, saa at den hugsnilde Kvinde kan höre inde fra Husene Hestenes Löb saare langt fra Gaarden.

¹) fljóð, *n.* *poet.* Pige, Kvinde.

Cap. 54. S. 57. Ekki skaltu mæla slíkt, Hjalti! en eigi vil ek fyrkunna þik - ok er til hans miklu minna skot en margir láta yfir: Ikke skal du tale saaledes, Hjalte! men dog vil jeg ikke optage dig disse Ord ilde, thi du veed ikke hvad man skal vare sig for (*d. e.* hvor stor Forsigtighed man i saa Henseende har at iagttage), og er det meget mindre ved ham (*eg. vel:* det er et meget mindre Skud, kortere Skudvidde til ham, Afstanden mellem ham og andre er meget mindre) end mange rose ham til.

Cap. 55. S. 59. þa monda ek eigi kunna at æskja annan veg minn mann, ef eigi er þat, at ér munit heldr hóli gilt hafa í marga staði: da vilde jeg ikke kunne ønske mig min Mand anderledes, dersom det ikke forholder saa, at I (*d. e.* du) i mange Punkter (Henseender) har været noget overdreven i din Ros; gilda hóli *eg.* vurdere, værdsætte med Ros (Pral) *d. e.* overdrive sine Lovtaler, smøre tykt paa. — Hjalti lét koma veðr á þau um ræður þær er hann: lod dem faa Nys om, underrettede dem om, de Samtaler han.

Cap. 56. S. 61. töldu þeir á hváruveggja sýna annmarka: de sagde, at der ved begge vare öiensynlige Mangler (andmarki, *m.*), at ved begge Beslutninger, hvilket af de to man bestemte sig for, at underkaste sig Olaf eller gjøre Modstand, vilde det have iöinefaldende Betæneligheder. Udgaverne af Heimskringla og Fornm. S. 4, 147. læse sína for sýna; *Codd. A og E* (i *C* og *D* mangler hele Sætningen) af Heimskringla læse sýna, ligeledes *Cod. H* af Fornm. S. 4.

Cap. 57. ok kalla ek þann yðarn ekki at (*sc. því*) mann vera, er nakkvat æðraz: og erklærer jeg den af eder ikke i denne Henseende (hvad

dette angaar) at være en Mand, som nærer nogen Frygt o. s. v. De fleste andre Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga synes at have ekki at manni vera ikke noget af en Mand *d. e.* en ussel Mand, hvilket er det almindeligste Udtryk. De fleste Haandskrifter af Heimskringla have paa dette Sted ekki manna vera. Flatøbogen har: ok kalla ek þann yðarn at minna mann vera, og jeg erklærer den afeder at være saa meget mindre (*d. e.* en uslere) Mand, som o. s. v. — at engi skjopliz i einurðinni við annan: at ingen skal rokkes (blive vankelmødig) i sin Troskab mod den anden. — drekka þar hvirfing: drikke der siddende i en Kreds; hvirfingr, *m.* en Ring, Kreds: setjaz i hvirfing, sætte sig i en Ring.

Cap. 58. Ordfølgen i første Vise: Jfla folds branda lýtandi¹ hefir of goldit ljötu landsráðundum allar umstillingar. Herskorðandi² léztu forðum heizka jöfra hafa mundangs³ laun, þá er sættu meinum við þik, mætr gramr: Gavmilde Fyrste har gjengjældt med ondt Landstyrerne alle Rænker. Herfører! du lod forðum de hedemarkiske Konger have passende Løn, dem som anvendte Svig imod dig, herlige Konge!

¹) ifli, *m. poet.* Hög, dens fold (Land) *d. e.* Haanden, dens brandar (Jlde) *d. e.* Guldet, dettes lýtandi (som sætter Lyde paa, *d. e.* foragter, bortskjenker Guldet) = den gavmilde Mand. ²) *eg.* en som støtter Hæren. ³) mundang, *n.* Middelvei, det passende Forhold = mundangshóf, *n.*; mundangs ell. mundanga, passende: mundangs breiðr, langr o. desl.

Ordfølgen i anden Vise: Böðvar þreytir¹! hafit rekna braut döglinga or landi; branda rjóðr! þinn þrekr fannz meir en þeirra. Hverr stókk ferri þér, konungr, sem þjóð of þekkir; en eptir heptuð ier (= ér = þér) orðreyr þess er sat norðarst: Stridbare Konge! du har jaget bort Kongerne af Landet; Sværdenes Rødder! din Styrke befandtes større en deres. Enhver flygtede langt fra dig, Konge, som Folk veed; men derefter afskar du dens Ordrör (*d. e.* Tunge), som sad norderst.

¹) böð, *f. gen.* -var, Kamp, Strid, dens þreytir, *m.* ivrige Udfører *d. e.* den krigerske Mand.

Ordfølgen i tredje Vise: Nú ræðr þú firi þeirri fold, er fim bragningar héldu forðum; guð remmir þik miklu gagni. Breið ættlönd austr til Eiða er(u) und þér; engr göndlar elda þröngvir¹ sat áðr at slíku láði: Nu raader du for det Land, som fem Konger havde forðum; Gud styrker dig med stor Seier. De store Ætlande öster til Eid ere under dig; ingen Kriger besad før sligt Land.

¹) göndul, *f.* Valkyrien, hendes eldar *d. e.* Sværdene, deres þröngvir (Klemmer) *d. e.* Krigeren.

Cap. 59. ýglaz, gjöre Grimaser, skjære Ansigter, se barsk ud. — glúpna, blive forknytt, bange.

Cap. 68. ok var þat grasaðr mjöðr ok enn sterkasti: og var Mjōden tilsat med (krydrede) Urter og meget stærk. — Mikill kamarr var í garðinum ok stóð á stöfum, en rið upp at ganga til dyranna: der var et stort Privet i Gaarden som stod paa Staver, og en Trappe for at komme op til Døren. — S. 72. þat hygg ek, at nú i kveld myni konungrinn hafa oss mörgum fengit karfasótinn: Jeg mener, at nu i Kveld har nok Kongen skaffet mangan af os usikker Fod at gaa paa; *eg.* Karpesød, af karfi, *m.* Fisken Karpe. — þeir

sá ok, at þar lá tréstobbi mikill ok i skýlihögg mikil, ok spurðiz þat siðan, at þat hafði verit gert til ulíkinda at teygja þá út, er drepnir vǫru: de saa ogsaa, at der laa en stor Træstube, og i (den var der) store Indhug, og det spurgtes da siden, at dette havde været gjort paa Skrömt for at lokke dem ud som bleve dræbte. skýlihögg, *n.* maaske Mærke efter et Hug, givet paa Sned eller paa Skraa, saa at det ikke strax kan opdages; skýla (-lda) skjule, gíve Ly, skjól, *n.* Skjul.

Cap. 70. Þórarinn var manna ljótastr, ok bar þat mest frá, hversu illa hann var limaðr: Th. var en meget styg Mand, og mærkeligst (mest iöinefaldende) var det, hvor slet han var proportioneret (hvilke hæslege Lemmer han havde); bera frá, bære af fra det sædvanlige, udmærke sig fremfor andet, (heraf frábærr, overordentlig, udmærket); undertiden bruges ogsaa bera saaledes med *Dat.* af et *Adj.* uden frá: þat berr störr, det er overordentligt, udmærket. — Þá var sól farin littat (= litt þat): da var Solen kommen temmelig lidt (op paa Himmelen), den var nylig staaet op.

Cap. 71. ok leiddi mjök at spurningum: spurgte meget efter; *saal.* ogs. leiða at huga *ell.* leiða hugum, betænke, overveie; leiða augum, betragte. —

Cap. 75. Ordfölgen i første Vise: Sit þú nú heill mála, Ólafr konungr! unz finnumk hér meir en ek kóm at vitja þinnar hallar. Skáld biðr hins, at hjálmdrifu¹ viðr haldi lífi ok landi þvísá; endiz leyfð; ek lýk nú vísu: Sid du nu lykkelig i din Stilling, Kong Olaf! indtil vi atter findes her og jeg kommer at besøge din Hall. Skalden beder derom, at Krigeren (*d. e.* Kong Olaf) maa beholde Livet og dette Land; fuldbyrdes hans Hæder; jeg ender nu Visen.

¹) saaledes maa der læses for hjálmdrifi; Hjelmsnefoget *d. e.* Slaget, dets viðr (Træ) *d. e.* Krigeren.

Ordfölgen i anden Vise: Nú eru mælt þau orð, konungr, er of varða oss alls mest flestra mála; en kunnum skil meir fleiri. Geðharðr konungr! guð láti þik gæta þinnar jarðar, því at þú ert til borinn; víst hefik þann vilja: Nu ere de Ord udtalte, Konge, som vare os allermest magtpaaliggende af alle Ting; men vi have endnu Skjön paa flere (Ting). Kjække Konge! Gud lade dig bevare dit Rige, thi du er født dertil; vist har jeg det Önske.

Ordfölgen i tredje Vise: Vátr lét ek dreginn valtan¹ karfa² til Eiðs; öðumk³ aptrhvarf, því at vér stiltum svá til glæps á báti. Taki hauga herr hlægiskip; sákaða⁴ ok far verra. Ek lét hætt til á heims⁵ hrúti; fór betr en ek vætta: Vaad lod jeg drage den skröbelige Baad til Eid; jeg frygtede for Tilbagekomsten, thi vi stulte det saa galt til paa Baaden. Gid Haugefolket tage det latterlige Skib; jeg saa ingen slettere Farkost. Jeg stillede mig farligen blot paa Fartöiet; bedre gik det end jeg ventede.

¹) valtr, som let kantrer, vælter. ²) karfi, *m.* en Slags liden Baad; det strax ovenfor i den prosaiske Fortælling forekommende eikju-karfi, synes sammensat af eikja, *f.* Ege, og karfi. ³) óaz eitt, *mest poet.* være bange for, frygte; *hf.* ógn, *f.* ótti, *m.* Frygt. ⁴) sákaða, hvis ikke dette Ord er feilskrevet for sákat, saa har man her en dobbelt Nægtelse, baade að (*d. e.* at) og a; af andre Haandskrifter have rimeligvis de fleste sákat, hvor k af ek er indskudt mellem Verbet og Endelsen at, hvilket oftere sker ved første Person af Verberne,

og det uagtet ek følger umiddelbart efter. ²⁾ heimr, *m.* Verden, er her brugt for haf, Havets hrútr (Væder) *d. e.* Skibet.

Ordfølgen i fjerde Vise: Vara fýst¹⁾, en ek rann reiðr .xii. (*d. e.* tólf) rastir ok eina of skóg frá Eiðum; menn²⁾ of veit, at mœttum meini. Hykk (*d. e.* hygg ek), géngum þó hvast þangat þann dag; en sár féll flekkum á fót konungsmanni á hvára il: Det var ingen Lyst for Haanden, men jeg løb ærgerlig tolv Mile og een gjennem Skoven fra Eid: man veed, at vi mødte Gjenvordigheder. Jeg tror, vi gik temmelig skarpt derhen den Dag; ~~men~~ Saar faldt i flekkevis paa Kongsmændens Fod paa hver Fodsaale.

¹⁾ Saaledes maa i Følge Rimet (rastir) og Meningen læses for fyrst: det var ei Lyst *d. e.* det var ikke for Fornöielsens Skyld. ²⁾ her maa man rimeligvis med andre Haandskrifter læse maðr, da Verbet veit staar i Singularis.

Ordfølgen i femte Vise: Ek réð nenninn at hæfa til Hofs; hurð var aptr; ek setta niðrlútt inn nef, ek spurðumk fyrir utan. Ek gat fæst orð af¹⁾ fyrðum; heiðnir rekkar hnektumk²⁾ en [þau sögðu³⁾ heilagt; ek bað flögð deila við þau: Jeg ilede rask at naa til Hof; Døren var igjen; jeg stak ludende Næsen ind, jeg spurgte mig for udenfra. Jeg fik knappe Ord af Folkene; Hedningerne jagede mig bort og sagde, at det var Helligdag; jeg bad Troldene strides med dem.

¹⁾ saaledes maa der læses for en. ²⁾ = hnektu mér, holdt mig tilbage, hindrede mig fra at komme ind. ³⁾ saaledes bør der læses med andre Haandskrifter for þaugðo.

Ordfølgen i sjette Vise: Ekkja kvað: gakkattu inn lengra armi drengrinn; hræðumk ek við Óðins reiði, vér erum heiðnir. Otvin!¹⁾ úþekk rýgr²⁾, sú er hnekti mér sem úlfi, kvaðz eiga álfablót inni í bæ sínum: Kvinden sagde: gaa ikke ind længre, arme Mand; jeg ræddes for Odins Vrede, vi ere hedenske. Konge! den sæle Kvinde, som jog mig bort som en Ulv, sagde, at hun havde Alfeblot inde paa sin Gaard.

¹⁾ Otvin = áttvin, ættvin, Ættens (Folkets) Ven *d. e.* Kongen. ²⁾ rýgr, *gen.* rýgjar, *f. poet.* Kvinde.

Ordfølgen i syvende Vise: Nú hafa þeir samnafnar hnekt (mér); þeir heinflets þollar¹⁾, er settu hnakka við mér, bella þeygi tíri. Sjámk²⁾ þó hitt, at hverr hafskiðs hlæðir²⁾, er Ölvir heitir, myni síðan alls mest reka út gesti: Nu have tre Samnavner (*d. e.* Mænd som have Navn sammen) jaget mig; disse Mænd, som vendte mig Ryggen, ere ikke nidkjære for (sin) Ære. Jeg er dog bange for det, at enhver Mand, som heder Ölver, vil for Eftertiden allermost være tilbøielig til at jage Gjæster ud.

¹⁾ heinflet, *n.* Brynets (hein, *f.* Brynsten) Hus *ell.* Gulv *d. e.* Sværdet, dettes þollar *d. e.* Krigerne, Mændene. ²⁾ sjáz eitt (*eg.* see sig for ved) *poet.* være bange, frygte for. ³⁾ hafskið, *n.* Havskid, Havsplint, *poet.* Skibet, dets hlæðir (Lader) *d. e.* Sömand, Mand i Almindelighed.

Ordfølgen i aattende Vise: Fór ek síðan finna þann báru blíks brjót, er bragnar létu miklu vildastan; ek vætta mér friðs²⁾. Gerst(r) grefs gætir³⁾ le(i)t lítt við mér; þá er enn verstí illr, ef sá er enn bazti; reiði⁴⁾ ek þó⁵⁾ löst lýða: For jeg siden at finde den Mand, som man omtalte som den allerbedste; jeg ventede mig Velvillie. Denne ægte Bondeknoлд kastede

neppe Öinene paa mig; da er den værste ond, naar denne er den bedste; jeg udbreder dog Folks Feil.

¹⁾ báru (Bölgens) blik (Blink) *d. e.* Guld, dets brjótr (Bryder) *d. e.* Manden. ²⁾ friðs = friðar, af friðr, *m.* Fred; *poet.* Kjærlighed, Venlighed. ³⁾ gref, *n.* Grev, Spade, dens gætir (Vogter), Jorddyrker, Arbeider. ⁴⁾ reiða, føre til Vogns *ell.* til Hest; *poet.* fremføre, gjøre bekendt. ⁵⁾ þó læses sikkert rigtigst efter flere Haandskrifter for lof, da man ellers faar 3 Rimbogstaver i Linien: lítt lof lýða.

Ordfølgen i niende Vise: Ek mista ástabús for (*d. e.* fyr) austan Eiðaskóg á leiðu, er ek æsta¹ úkristinn hal vistar. Ek fanka son ríks Saxa²⁾; ek var eitt kveld heitinn út fjórum sinnum; þaðra³ var öngr saðr⁴ fyrir innan: Jeg gik glip af kjærligt Husly östenfor Eidaskog paa Veien, da jeg bad en ukristen Mand om Herberge. Jeg fandt ikke den mægtige Saxes Søn (*d. e.* Rögnvald Ulfssøn); jeg blev en Aften kaldet (jaget) ud fire Gange; der var ingen Billighed (Gjæstmildhed) indenfor.

¹⁾ æsta (*præt.* æsta) fordre, kræve, forlange. ²⁾ Saxi *form.* = Ulfr, af saxa skjære itu, altsaa *eg.* Sönderflænger. ³⁾ þaðra = þar. ⁴⁾ saðr = sannr, *m.* Sandhed; Billighed.

Ordfølgen i tiende Vise: Sendimenn Sygna grams, þeir er sóttu við sagnir siklinga, hafa átt sér mikla för fyrir hendi. Spörðumk fæst, en föng fyrða eru stór við göngu; nýtr vörðr Noregs réð því, er fórum þínig norðan: Sognekongens Sendemænd, som drog til Kongers Udsagn (kongelige Ærinder), have havt sig en stor Reise for Haanden. De sparede sig mindst (ingenlunde), men Mændenes Forberedelser ere store til Marschen; Norges gjæve Værner (*d. e.* Konge) foranstaltede, at vi fore did nordenfra.

Ordfølgen i ellefte Vise: Eiðaskógr var drýggenginn¹ drengjum á leiðu austr til jöfra þrýstis; drengr magnar lof þengils. Skyldit² mér hnekt af hilmis hluuns bekkjar dýrloga runnum³, áðr ek kom finna minn mildan dróttin: Eidaskog var dröi at gaa for Mændene paa Veien öst-over til Kongers Undertrykker (*d. e.* Jarlen); Helten (*d. e.* jeg) ophöier Fyrstens Pris. Jeg burde ikke være bleven jaget bort af Fyrstens Mænd (Undersaatte), før jeg kom at finde (*d. e.* paa min Reise til) min milde Herre.

¹⁾ drýggenginn = drjúggenginn, dröi at gaæ. ²⁾ = skyldi-at, skulde ikke. ³⁾ hluuns bekkir (Skibsrullens Bænk) *d. e.* Skibet, dets dýrlogi (herlige Flamme) *d. e.* det blinkende Skjold, dets runnar (Træer) *d. e.* Mænd, her Undersaatte.

Ein kona mælti, at hann hefði gengit til nakkvars með þau en svörtu augu: En Kvinde sagde, at han havde (dog) opnaaet noget ved sin Gang med disse sorte Öine.

Ordfølgen i trettende Vise: Konan! þessi en svörtu íslenzk augu hafa vísat oss brattan stig langt at björtum haugi. Mjöðnannan! sjá min(n) fótr¹ hefir fulldrengila gengit á fornar brautir, ókunna þínu manni: Kvinde! disse sorte islandske Öine have vist mig til den blanke Ring en brat Sti (slem Vej) langt lort. Mjødskjænkernes! denne min Fod har kjækt betraadt gamle Veie (Veie ei befarne i Mands Minde), ukjendte for din Mand.

¹⁾ mjöðnanna, Mjödgdinde *d. e.* Kvinde. ²⁾ rettet for fotr.

Ordfölgen i fjortende Vise: Hirdmenn þeir er grenna þeus svan, búa hilmis sal hjálmum ok brynjum; hér sé ek kost beggja á veggjum. Því at engi ungr konungr (á) at hrósa dyggja¹ húsbúnaði, ugglaut er þat; höll er dýr með öllu: Hirdmændene, som måske Saarsvanen (*d. e. Örnen*), udstyre Fyrstens Sal med Hjelme og Brynjer; her seer jeg Overflod af begge paa Væggene. Thi ingen ung Konge har at rose (sig af) et bedre Husudstyr, utvivlsomt er det; Hallen er herlig i enhver Henseende.

¹) rettet efter andre Haandskrifter for dyggva.

Ordfölgen i sextende Vise: Ek bið hugstóra verðung hress fors¹ jöfurs heyra, hve ek þolda vás; þessar visur gerðak um för. Ek var sendr í hausti upp af svanvangs öndrum² í langa för austr til Sviþjóðar; ek svaf fátt síðan: Jeg beder den raske, heftige Fyrstes modige Hird höre, hvor jeg udstod Strabadser; disse Viser gjorde jeg om Reisen. Jeg blev sendt i Høst op fra Skibene paa en lang Reise østover til Sverige; jeg sov lidet siden.

¹) forr, lidsig, fremfusende; saaledes i Thomas Saga: of forr eða sljófr altfor hidsig eller altfor sendrægtig. ²) Svanvangens (*d. e. Havets*) Skid (öndrar) *d. e. Skibene*.

Ordfölgen i syttende Vise: Ólafr konungr! Ek lét haldit rétthugat málum¹ við yör, er hittak² ítran ok³ ríkan Rögnvald. Ek deilda⁴ harða mörg⁵ mál⁶ ens milda málmavörðs⁷ i Görðum, né ek heyrdak heiðmanns tölur greiðri: Kong Olaf! jeg holdt retsindigen Aftalen med dig, da jeg traf den brave og mægtige Rögnvald. Jeg formærkede saare mange Sager vedkommende den gavmilde Konge i Garderige, og ikke hørte jeg nogen Hirdmands Taler greidere (forstaaeligere).

¹) rettet efter andre Haandskrifter for mælom. ²) rettet for hittan. ³) rettet for er. ⁴) deila, see, skjelne tydeligen. ⁵) saaledes maa der efter Linjerimet læses for mögr. ⁶) rettet for mals. ⁷) málmavörðs for málmavarðar, af málmavörðr, *m. Vogter af Metaller (Guld), poet. rig Fyrste*.

Ordfölgen i attende Vise: Rínar sólar sökkvir¹! jarla nefi² bað þik halda vel hvern sinn húskarl, erhingatar³ arnar. En hverr þinna drengja, Lista þengill, er austr vill sinna⁴, jafnvíst er þat, á þar hald und Rögnvaldi: Guldhader! Jarlers Slægtning (*d. e. Rögnvald Jarl*) bað dig behandle vel enhver sin Huskarl, som vandrer hid. Men enhver af dine Mænd, Listers Konge (*d. e. Kong Olaf*), som vil drage øster, ligesaavist er det, har der Tilhold hos Rögnvald.

¹) Rínens Sol *d. e. Guldet*, dets Nedsynker, Ödelægger *d. e. den gavmilde Konge*. ²) nefi, *m. poet. Slægtning*. ³) arna, *poet. vandre, gaa*. ⁴) sinna, *poet. fare, reise*.

Ordfölgen i nittende Vise: Fylkir, er ek kom vestan, réð flest fólk, sem Eiríks ætt áðr of hvatti þeirra svika við¹ sik. En ek kveð bróðurlið Ulfs frænda yör eins stóðuz at því, er náðut jörð jarla, er tókt af Sveini: Kong, da jeg kom vestenfra, var det de fleste Folks Mening, som at Eiríks Ætt (*d. e. Eiríks Søn, Olaf Sviakonge*) voldte denne Svig imod dem. Men jeg paastaar, at Ulfs Frændes (*d. e. Rögnvald jarls*) Broderhjælp just stod dig bi dertil, at du fik Jarlernes Land (Norge), som du tog fra Svein (Jarl).

¹) rettet for um.

Ordfølgen i tyvende Vise: Spakr Úlfr lét tekit sættamálum meðal ykkar beggja; fængum þau svör: leggit it sakar. Rögnvaldr, rýrir þjófa aldar, lét þér gefit, sem öngar væri þær reknar heiptir riptar¹: Den kløge Ulf (Rögnvald Jarls Fader) lod antaget (*d. e.* antog, billigede) Fredsforliget mellem Eder begge; vi fik de Svar: nedlægger Tvistighederne. Rögnvald, Tyveflokkens Ödelægger, ytrede, at det var dig givet (forundt), som var den tagne Hævn over Fredsbrudet ingen (at det beroede paa dig, at ingen Hævn blev tagen over Fredsbrudet).

* ¹) rípt, *f.* Omstødelse, Tilintetgjørelse af en Overenskomst, Contrakt; alm. rípting *f.* af rípta, bryde, omstøde.

Ordfølgen i en og tyvende Vise: Ríkr konungr! skaltu halda fast sættum við ríkan Rögnvald; hann er þýðr¹ af þinni þörf nótt ok dag. Þinga kennir! ek veit þik eiga þann vin miklu beztan á Austrvegu alt með grænnu salti: Mægtige Konge! du skal holde fast ved Forliget med den mægtige Rögnvald; han er velvillig for dit Bedste (staar paa dit Bedste) Nat og Dag. Thingenes Kjender (Konge)! jeg ved, at du har ham som den allerbedste Ven i Östen alt langs det grønne Hav.

¹) þýðr, blid, venlig.

Cap. 78. S. 85. ok þótti mönnum mikit um siðlausu þá er konungr görði: og Folk ærgrede sig meget over den Ubillighed Kongen gjorde sig skyldig i; mér þykkir um jeg bliver ærgerlig, vred over; i denne Betydning ogsaa at þykkjaz við eitt; þykkir, *m.* Ærgrelse, Forbitrelse; i denne Bemærkelse synes Ordet stadigen at skrives med y, i den almindelige Betydning, synes, findes derimod þikkja og þykkja om hinanden. — En þat þykkir oss nýnæmi, er Atti enn dælski: Men det forekommer os at være en mærkelig Nyhed, at Atti den tøsede o. s. v. — S. 86. þeir váru .ii. (*d. e.* tveir) menn eðli bornir *d. e.* óðalbornir. — gagl firir gás; gagl, *n.* (synes at betyde en ung Gaas, Gæsling; nu betyder gagl, *f.*) Vildgaas. — af leiri ok móðu (? Dynd Stöv), andre Haandskrifter læse her moldo. — Emundur skirskotaði þessa orskurði undir þá menn alla: Emund henskjöd denne Dom under alle de Mænd, kaldte alle de Mænd til Vidne paa denne Dom; þessa er rimeligvis Feilskrift i Codex for þessum, thi saaledes synes de övrige Haandskrifter af nærværende Saga at læse, og Ordet skirskota tager gjerne sit Objekt i Dativ. — S. 87. sú ætt er komin frá gyðjunum sjálfum; gyðjunum, af gyðja, *f.* Gudinde, er formodentlig Skrivfeil, thi de andre Haandskrifter have her guðunum eller goðunum. — hann fékk eigi mælt .ii. (*d. e.* tveim) orðum lengra samt = hann fékk eigi mælt lengra samt en tvau orð: han kunde ikke tale længre (*sige mere*) paa en Gang end to Ord. — azamr = atsamr trættekjær, stridig. — hverr á þessa sneið: hvem har (gjælder) denne Stukpille? sneiða einum, stikle paa En, give Skoser. — S. 88. Hvert yrráð (= orráð) skulu vér nú hafa: Hvad Beslutning skulle vi nu gribe til? — ok drápu þó dul(*f.*) yfir hans ferð: lagde Dølgemaal paa hans Færd, holdt det skjult at han var med dem; saaledes bruges ogsaa drepa yfir eitt uden dul i Bet. af skjule, fordölge, heraf yfir-drepskapr, *m.* Forstillelse, Hyklari.

Cap. 81. Ordfølgen i Visen: Öngr maðr¹ und skýranni², æri³ Einars hlýra⁴, lézt gör⁵ geðfrækn at verja grund ok til sækja: Ingen

Mand under Himlen (*d. e.* paa Jorden), yngre end Einars Broder (*d. e.* Thorfinn), ansaaes mere kjæk at væge Land og angribe.

¹⁾ her maa udtales mann'r paa Grund af Linjerimet skýranni. ²⁾ skýrann, *n.* (Skyhus) Himlen. ³⁾ æri yngre af órr *poet.* ung. ⁴⁾ hlýri, *m. poet.* Broder. ⁵⁾ = meir.

Cap. 82. S. 93. ok var Þorkell þar lengi síðan ok elskaði at jarli, er hann var ungr: og var Þorkel der længe derefter og opfostrede Jarlen, da (medens) han var ung; elska at einum synes her at betyde opdrage, opfostre. Orkn. Saga S. 8 har her fóstraði jarl for elskaði at jarli. — S. 94. mjök gört í þrá sér:skætt til stor Sorg og Fortræd for sig; þrá, *f.* Sorg, Længsel.

Cap. 83. Nú man ek, segir hann, eiga þann á baugi, at láta þann verða fund okkarn jarls, er um skipti með oss, en þann kost annan at fara lengra í brot, þannek (*d. e.* þanneg, þannveg) at ekki sé hans vald ifir: Nu kan jeg, siger han, have den Udvei, at lade mit og Jarlens Møde worde saaledes, at det bliver afgjørende mellem os, men det som den anden Udvei, at drage længre bort, did hvor hans Magt ikke kan naa; eiga þann (*sc.* kost) á baugi, have det Valg, den Udvei for Haanden, til Raadighed; saaledes ogsaa så (*sc.* kostr) er á baugi, det Vilkaar er for Haanden; *þv.* einbeygðr nedenfor ved Cap. 87, S. 98. — en ek veit beggja ykkar skaplyndi, þitt ok jarls, at þit monuð skamma stund mundaz til: men jeg kjender eders begges Charakter, din og Jarlens, at I ikke længe kunne styre eder; munda vápni, hæve sit Vaaben i Veiret for at tage det tilbørlige Sigte og saaledes bestemme Slagets (Huggets) Retning, fælde sit Vaaben, lægge an; mundaz til eller at, hæve Vaabnene mod hinanden, sigte paa hinanden; paa nærværende Sted altsaa: I ville ikke staa længe og betænke eder, men strax give eders Hidsighed Luft og hugge løs paa hinanden.

Cap. 85. Hér sá ek alla versta fangaráðs, er þér dragit eigi jarl af eldinum: Her saa jeg alle meget raadvilde (Jeg har aldrig seet Folk saa raadvilde), siden I ikke drage Jarlen bort af Ilden; fangaráð, *n.* Raad man hutter paa i en Fart, naar det kniber, hurtig fattet Beslutning; góðr fangaráðs, flink til at tage en saadan rask Bestemmelse, det modsatte illr fangaráðs; verstr fangaráðs, den som har meget ondt for at fatte sig hurtigt.

Cap. 87. ok ætlaði, at sem minstr skyldi verða misfari þeirra Brúsa: og lagde an paa, at der skulde blive saa liden Forskjel som muligt paa hans og Bruses Ankomsttid, at Bruse skulde faa saa lidet Forsprang for ham som muligt; misfari, *m.* den Omstændighed, at den ene af to eller flere Reisende kommer før eller efter den anden eller de øvrige. — má þér þá eigi undarligt þykkja, þó at dalr meti (= mæti, mæti) höli: da kan det ikke synes dig underligt, om Dal kommer til at møde Bakke (*d. e.* om Lige gjængjeldes med Lige, om Haardt sættes mod Haardt). — S. 98. Af þvilikum minningum þóttiz jarl sjá, at einbeygðr myndi kostr at láta konung þá firi ráða; þótti hinn eigi kostligr at: af slige Paamindelser syntes Jarlen at mærke, at den eneste Udvei for Haanden var, at lade Kongen raade; den anden (Udvei) syntes ikke ønskelig at; einbeygðr er kostr = sá er einn á baugi, det er den eneste Udvei, det eneste Middel man har for at rede sig ud af Forlegenheden. — at jarl mundi ætla at gera eptir sumar sættir: at Jarlen havde til Hensigt at bryde en Del af Forliget, ikke holde Forliget i sin Helhed; gera eptir einn, kan betyde: vise en Aföd den sidste Ære ved at følge ham til Jorden, lade syng

Psalmer og foranstalte Sjølemesser over ham; heraf eptirgerð, *f.* sidste Ære der vises en Død, Begravelse; gera eptir sættir, er saaledes vel egentlig, stæde Forliget til Jorde, det vil da sige: ikke bryde sig derom, ikke opfylde det.

Cap. 88. eiginorð, *n.* Eiendomsret. — váveifliga, pludseligen. — S. 99. manna var hann gerviligastr firir vits sakir ok framburðar: han var en særdeles dygtig Mand paa Grund af sin Forstand og Veltalenhed.

Ordfølgen i Visen: Gagn! Hjaltlendingar eru kendir þér at þegnum; haldit hept á góðra þjóðskjöldunga veldi. Eigi varð austr á jörðu ynglingr, sá er und sik þryngvi eyjum vestan áðr náðum þér, ógnbráðr: Ædle (Fyrste)! Hjaltlendingerne regnes dig til (ere dine) Undersaatter; hold skarpt paa de ypperlig Folkekongers Magt. Ikke fandtes öster i landet (*d. e.* Norge) nogen Konge, som underlagde sig Öerne vesten, för vi fik dig, du Stridsdjarve!

Cap. 89. Ordfølgen i Visen. Herr varð hlýðinn hringstríði¹; rétt segi ek þjóð, frá² þursaskerjum til Dýflinnar þótti hverr þorfinns: En Hær (meget Folk) blev den gavmilde Konge lydig; sandt beretter jeg Folk: fra Thursaskjær til Dublin syntes enhver Thorfinns (*nl.* Undersaat).

¹) hringstríðir, *m.* som strider mod, hader Ringe *d. e.* den gavmilde Mand. ²) saaledes læse andre Haandskrifter for fyr.

Cap. 91. Hárekr keypti þar einn bæ fyrst ok eigi mikinn, ok fór þar húðum (= bygðum) til: Haarek købte der først en Gaard og den ikke stor, og drog derhen med sine Boder *d. e.* flyttede derhen, bosatte sig der.

Cap. 94. S. 103. bar konungr á hendr húðundum þessi kensl: fremförte Kongen imod Bønderne denne Beskyldning; kensl, *n.* Beskyldning, kenna einnum eitt beskylde En for noget; ellers betyder dette Ord ogsaa Kjendskab, og bera kensl á eitt kjende; saal. ovenfor S. 72: gengu þeir út ok höfðu með sér skriðljós (Lygte) ok fundu brátt blóðit; þá leituðu þeir ok fundu líkin ok báru á kensl; saaledes bruges endnu Vestensfjelds bera Kensl paa, paa Östlandet siger man ogsaa drage Kjensel paa. — hvirfingsdrykkjur, Omgangsdrickkelag, som holdes hos forskjellige efter Tur; *jef.* hvirfingr S. 270. Anm. til Cap. 57.

Cap. 95. Ætla bændr eigi svá hnept til jólaveizlu sinnar, at eigi verði stór afhlaup: Bønderne sørgte ikke saa knapt for sin Julebeværtning, at der ikke skulde blive store Levninger.

Cap. 96. S. 104. var góðr byrr ok tolþo snekkjurnar ekki lengi firi vindi: der var god Bør og talte Snekkerne ikke længe for Vinden (Snekkerne skrede rask hen for Vinden); dette synes her at være Betydningen af tolþo. Ordet synes at skrives paa denne Maade i de fleste Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga, og saaledes ogsaa i Heimskringla, Cap. 115, hvor rigtignok Folio-Udg. af 1778 har tældo, men Haandskrifterne derimod og Peringskjolds Udgave tolþo. Skrivemaaden lþ synes at vise, at ikke begge disse Bogstaver tilhøre Verbets Rod, men at þ her, som almindelig i dette og i andre ældre Haandskrifter, skrives for d eller t i Flexionen af svage Verber efter enkelt l, n og k, *f.* Ex. dvalða = dvalda af dvelja, þolða = þolda af þola, talþa = talda af telja, vanþa = vanda af venja, skilða = skilda af skilja, vacþa = vakta af vekja, lucþa = lukta af lykja; er Rodens Endekonsonant dobbelt ll, nn har man derimod d og t: fellda af fella, kenda af kenna o. desl.

Intet Rodord i det gamle norske Sprog ender paa *lp*, men paa *ld* eller *lt*, hvilket i nærværende Haandskrift i Almindelighed betegnes ved *ld*, og *llt*, f. Ex. *hallda*, *valld*, *holld* og *lign*; *tolpo* kan altsaa ikke være skrevet for *tollido* eller *tollto*; dette viser altsaa, at *tol* er *Roden*, *po* *Flexionen*. Man kunde nu antage *tolpo* feilagtigen skrevet for *tælpō* = *tældu* af *tæla*, *töve*, *vente*, (endnu brugeligt i Bergensstift, s. Ivar Aasens Ordbog); og maaske have de sidste Udgivere af *Heimskringla* tænkt herpaa, da de læste *tældo* efter islandsk Udtale = *tældo*; og dette synes at kunne passe til Betydningen paa nærværende Sted: Snekkerne *tövede* ikke længe for *Vinden*. Hertil synes ogsaa *Læsemaaden* i *Flatöbogen**) at svare: var *góðr byrr ok töfðu* (*tövede*) *snekkjurnar ekki lengi fyrir vindinum*; *Codex Arn. Magn. 73 fol (H)* læser: *fóru snekkjurnar ekki seint fyrir vindinum*; men sammenligner man hermed det tilsvarende Sted i *Fornm. S. 4, 237*, saa staar der: *töldu snekkjurnar ekki lengi fjörðinn fyr vindinum*; her har man *töldu* med Objektet *fjörðinn*, hvilket synes at vise at *töldu* her er et transitivt Verbum; her passer altsaa ikke *tæla*, *töve*. Man maa nu tænke paa *telja*, *tælle*, hvis *Præt. 3 Pers. Plur.* netop efter nærværende Haandskrifts Orthographi maatte skrives *tolpo* (*tolðo*) = *toldo* = *töldu*; efter *Læsemaaden* i *Fornm. S.* maatte altsaa Stedet i saa *Fald* oversættes efter Ordene: Snekkerne talte ikke længe *Fjorden* for *Vinden*, de vare ikke længe om at tælle (*maale*, *udmaale*, *fuldføre* *Seiladsen* gennem) *Fjorden*. Hertil synes ogsaa det analoge Sted i *Olaf Tryggvasöns Saga Fornm. S. 1, 100* at passe bedre: *skipin váru örskreið ok töldu vel fyrir vindinum*: *Skibene vare letseilende og fore rask hen for Vinden*. Paa *Island* bruges nu et Ord *tölta* gaa i *Pasgang*; dette Verbum skulde i det gamle norske Sprog, at slutte efter det poetiske Substantiv *tjaldari*, *m. en Hest*, og i Analogi med det oldhöytyske *zeltari*, *Pasganger*, *zeltian* gaa i *Pasgang*, hede *tjalda* (*tjaldaða*).

Cap. 99. Ordfølgene i *Visen*: Ek vissa einn annan *jálks¹* *briktöpuð²* þér líkan, sá hét *Guðbrandr*; *gumna gætir réð vitt löndum*. *Ormláðs hati³!* ek kveð ykr þykkja báða *jafna*; *hinn linnsetrs⁴* *lægir⁵* lýgr, er telsk betri at sér: Jeg kjendte en anden Helt dig lig, han hed *Guðbrand*; Mændenes *Vogter* raadede vidt for *Lande*. *Gavmilde Mand!* jeg paastaar, at I to holdes begge for *Jævninger*; den lyver, som holder sig for ypperligere (*eg. som regner sig være bedre af sig*).

¹) saaledes bør efter andre Haandskrifter læses for *jarls*. ²) *Jálks* (= *Óðins*) *brik*, f. (*Bret d. e. Skjoldet*, *dets töpuðr* (*Ódelægger*, af *tapa*, *forspilde*) *d. e. tapper Mand*, *Kriger*. ³) *ormláð*, *n.* (*Ormeland*) *Guld*, *dets Hader d. e. den gavmilde Mand*. ⁴) saaledes maa der læses for *leggsetrs*. ⁵) *linnsetr*, *n.* (*Slangens Leie* = *ormláð*) *d. e. Guldet*, *dets lægir* (*Undertrykker*, *lægja*, *gjøre lav*) *gavmild Mand*, eller *Mand i Almindelighed*, eller som her for *Pronomenet*: *han, den*.

eyrgrynni (= *örgrynni* = *úgrynni*) *liðs stor Mængde Folk*.

Cap. 104. S. 115. Þat fannz á, at þóri þótti *Asbjörn* gera úvirðing til *boðsins*; hafði þórir í *fleymingi* um farir *Asbjarnar*: det kunde man mærke, at det forekom *Thorer* som *Asbjörn* havde gjort *Skam* paa *Gjæstebudet*; *Thorer* ytrede sig med *Spot* om *Asbjörns Reiser*; *fleymingr*, *m. Spot*, *Drilleri*: *fara undan i fleymingi*, *trække sig bort*, af *Veien*, under *Spot* og

*) Dersom den foreliggende Afskrift her er at stole paa.

Drillerier, Grettis Saga; þeir færðu í fleyming ok dáraskap dróttinlig verk, Cd. Arn. 651 qv., de dreve Spot og Gjæk med Herrens Gjæringer.

Cap. 105. S. 116. Asbjörn heyrði til — ok svá þat, at þórir sagði þar um langa sögu, ok þótti Asbirni hann halla sýnt (*nl.* sögunni): Asbjörn hóte paa — og ligeledes det, at Thorir fortalte derom en lang Historie, og det forekom Asbjörn som han öiensynligen forvanskede (Fortællingen): halla *eg.* bringe paa Held, lægge paa Siden, gjøre skjæv. — Bar hann sik til nakkvarrar hlitar ok þó eigi vel, þá er vér ruddum skipit, en er vér: Han teede sig (gererede sig) saa nogenlunde skjönt ikke ganske passende, da vi ryddede Skibet, men da vi; om hlit, *f.* se ovenfor S. 263. Anm. til Cap. 38.

Cap. 106. kómu i elding nætr á Jadar: de kom ved første Dagskjær eller i Graalysingen paa Jæderen; *ogs.* nætrelding, *f.;* eldir nótt, det gryr ad Dag; *ogs.* eldir af degi, eldir aptr.

Cap. 108. gékk hann fyrst fram í kvína: gik han først frem i mellem Rækkerne; kví, *pl.* kvíar, *f.* indhegnet Plads *ell.* en Fold for Kvæget; Plads omhegnet *ell.* omgivet af Mennesker, her om Erlings i to Rækker (en haie) opstillede Folk; kvía (-aða) indslutte: hann fékk kvíat hann á einni sjávarströndu, ok lét hann þar lif sitt, Breta Sögur. — Svá er mér sagt, at Asbjörn frænda minn hafi sótt mikil glæpska: Det er mig sagt, at min Frænde Asbjörn er overgaaet en stor Forseelse. — festa, *f.* Pant. — S. 120 öngþveiti, *n.* Knibe, Forlegenhed.

Cap. 109. S. 121—22. En þegar er los kom í liðit, þá kom hverr at öðrum, til þess er alt riðlaðiz í smá flokka: Men saa snart som der kom Lösningi Folket (saasart de først havde begyndt at splittes ad), da drog den ene efter den anden, indtil alt opløstes i smaa Hobe; los, *n.* Lösning: hélt við los i fylking hans, hans Fylking var nær ved at oplöses; *hf.* losa (-aða), löse: ifi minn mon á braut losask, Cd. Arn. 623 qv., min Tvívl vil forsvinde.

Ordfölgen i Visen: þat¹ gengr í ætt, er yngvi, sá er fremstr var manna, brendi rann Upplendinga; þjóð galt ræsis reiði. Öflgar aldar vilduð hlýða, áðr styrt var til váða: gálgi fékz gagnprýðanda² grams dögum: Det gaar i Ætten (vil blive bekjendt fra Slægt til Slægt), hvorledes Kongen, han som var den ypperste af Mænd, brændte Uplændernes Hus; Folket undgjaldt Kongens Vrede. De kraftige Mænd vilde ei lyde, förend der blev styrt til (*d. e.* förend man stævnede, styrtede sig i) Ulykke: Galgen blev den seierrige Konges Fiender til Del.

¹) rettet for þar. ²) rettet for gagnprýðinda.

Cap. 111. S. 123. því at ek vilda heldr gefa guði tvá menn en einn fjánda. Konungr mælti: Firi hví myndi þat við liggja (leggja er Skrivfeil i Codex): Thi jeg vilde hellere give Gud to Mennesker end Djævelen eet. Kongen sagde: Hvorfor skulde det netop staa paa Spil (hvorfor skulde just et slikt Alternativ være for Haanden)?

Cap. 114. S. 126. þá man sá (*nl.* kostr) til vera, at ljá konungi enski sangstaðará, hvártki umlandaeign hér, né: da vil den Udvei være for Haanden, ikke at give Kongen nogen Anledning hertil (til at gjøre Indgreb i deres Frihed), hverken ved at indrømme Besiddelse af Land her eller; sangstaðr, *m.* Sted hvor man kan tage fat, faa Tag paa En, ljá einum sangstaðar laane (give) En Greb, Tag, stille sig blot; *df.* Anledning.

Cap. 115. En er þeir knjáðu þetta mál milli sín: men da de havde talt lunge om denne Sag sig imellem; efter nærværende Haandskrifts Skrivebrug bör kniaðv snarere opfattes som knjáðu end kniaðu, analogt med tiaðo S. 130²⁸ = tjáðu; thi havde aðv her hört med til Flexionen, vilde = have havt Omlyd, og Endelsen vilde have været oðo (kniöðo) ligesom colloðo i Linien ovenfor = kölluðu. For Resten synes dette Verbum at have flere Former: knýja, *Præs.* knýr, *Præt.* knýða, knúða, kniða, knjáða, *Part.* knúðr, kniðr, banke, trykke, klemme, drive. — Þórarinn fór tvívegis um sumarit: Thorarin for frem og tilbage (gjorde Reisen mellem Norge og Island to Gange) om Sommeren.

Cap. 117. S. 129. öluðarvin, *m.* inderlig, fortrolig Ven; öluð, *f.* Venlighed, Oprigtighed; dette Ord synes at være dannet af úð, *f.* Sind, Gemyt, der forekommer i enkelte Sammensætninger (*f.* Ex. úlfúð, *f.* Uvenlighed, Barskhed, djúpúðigr, dybsindig) og Forstavelsen al, da Ordet ogsaa skrives uden Omlyd alúð; saaledes har man ogsaa et andet Ord af samme Betydning: ölværð eller alværð, *f.* og hertil *Adj.* ölværlegr, særdeles blid, venlig, af værr, vær, vært, blid.

Cap. 120. S. 131. Ordfølgen i første Vise: Hún¹! enn itri alldað-göfugr Knútr hefir skrautliga búnar hendr okr báðum, er fundum hilmí. Hann gaf þér mörk gulls eða meira ok bitran hjör, en mér hálfá; margvittr guð ræðr sjálfr öllu görfa: Bersel den herlige daadstore Knut har glimrende udstyret Hænderne paa os begge, da vi fandt Kongen (*d. e.* ham). Han gav dig en Mark Guld eller mere og et skarpt Sværd, men mig en halv; den alvise Gud raader selv ganske for Alt.

¹) hún, *m.* Björneunge, her = Bersi, *m.* Björn; her menes Bersi Skáldtorfuson.

Ordfølgen i anden Vise: Allframir jöfrar hafa færð Knúti-höfuð sín norðan út or miðju Fífi; þat var friðkaup. Hann Ólafr seldi aldri öngum manni svá haus í þvísa heimi; enn dígrí vá opt sígr: Udmærkede Konger have ført Knut sine Hoveder norden fra det inderste af Fife; det var Fredkjøb. Han Ólaf gav aldrig saaledes sit Hoved til nogen Mand i denne Verden; den digre vandt ofte Seier.

Cap. 122. buza, *f.* et Slags stort Fartoi. — S. 134. Vér höfum skip mikit ok liðskyflt: vi have et Skib som er stort og trænger til mange Folk; skyflt (*ogs.* skrevet skylft, skylmt), *adj. neutr.*, bruges i Sammensætninger og udtrykker, at det som udgjör den første Del af Sammensætningen, tiltrænges i höi Grad eller forbruges i Mængde, *saal.:* féskyflt, hvad der koster mange Penge, er forbundet med mange Udgifter: féskyflt man þér verða at bæta öll slys Hallgerðar: det vil blive dig kostbart at bóde alle Hallgerds Galskaber, Njáls Saga; búskyflt, hvad der medfører Udgifter for Husholdningen; mannskyflt, liðskyflt, hvad der fordrer mange Mennesker, Folk, Flatøbogen har paa nærværende Sted liðsmanna skylmt; ferðaskyflt, hvad der kræver mange Reiser. — Menn svöruðu, at þess vāru fúsir, ef fésöng lægi brýn firi: Mændene svarede, at de vare villige dertil, dersom sikkert Bytte var for Haanden; þat liggr brýnt fyrir: det er öiensynligt, aabenbart, sikkert. — S. 135. Þórir gékk at skíðgarðinum ok krækti upp á öxinni, las sek upp eptir: Thorer gik hen til Skidgarden og krögede Öxen (hægtede Öxen fast) op paa den, halede sig

op efter (Öxeskaftet). — S. 136. var skip þeirra óauðráðnara: deres Skib var uhaandterligere; auðráðinn, som man let faar Bugt (raader) med, óauðráðinn, det modsatte. — röst, *f.* Havhvirvel, Malström.

Cap. 123. S. 138. hvárt þat veðr væri segltægt (*d. e.* segltækt) eða eigi fyr Jaðar: om det Veir var modtageligt for Seil (om man i det Veir, med den Slags Vind, kunde bruge Seil) forbi Jæderen.

Cap. 124. S. 139. er her hús hvert fult af ullu, ok verðr ekki til verðs haldit: hvert Hus er her fuldt af Uld, og intet bliver gjort i Penge. — S. 140. hér undir handarjaðri yðrum, konungr: her under eders Haand (lige i eders Nærhed, under eders Öine) Konge; handarjaðarr, *m.* Kanten, den underste Flade af Haanden. — Um þenna mann mun stórum skipta: Med Hensyn til denne Mand finder der nok en stor Forskjel Sted, om denne Mands Charakter kan der nok være en meget forskjellig Mening. — fjallagol (-gul) *n.* Fjeldvind.

Cap. 125. þá þótti þeim er fúsir váru ferðarinnar ok bannat var, súrskapr mikill hafðr við sik: da forekom det dem, som vare lystne paa Reisen og hvem det blev forbudt (at reise), som en stor Streghed (*eg.* Bitterhed, Surhed) blev anvendt mod dem.

Cap. 128. Steinn baz eigi orða ok ámælis við konung bæði sundrlausum orðum ok samföstum: Stein afholdt sig ikke fra Ytringer og Daddel mod Kongen baade i ubunden og bunden Stil; bindaz eins, afholde sig fra, bare sig for, *hf.* bindandi, *f.* Afholdenhed, Maadehold; sundrlauss, adskilt, løs; ubunden, prosaisk, sundrlaus ræða, Prosa; samfastr, sammenhængende; bunden, poetisk, samföst ræða, Poesi. — S. 144. En nú var þar komit, at Steinn heimti þessi vilmæli at Ragnhildi: Men nu var det kommet dertil, at Stein fordrede disse gode Löfter (*d. e.* fordrede deres Opfyldelse) af Ragnhild; vilmæli, *n.* venlige, gode Ord, mæla (*gera*) einum í vil, tale (handle) En til Behag. — máttir skal at magni (*ogs.* máttir skal fylgja magni), det skal udføres efter Evne, det skal ske saa godt som det er muligt. — ófrýnn, barsk, uvenlig. — S. 145. er lagt ríkt við þessa orðsending: Udførelsen af dette Budskab blev strængt indskjærpet. — sagði: þótti honum illt ofkvæni slikt at þora eigi: sagde at det syntes ham slemt saaledes at beherskes af sin Kone (saaledes at staa under Tøffelen), at man ikke skulde vove. — fyrirleitinn, forsigtig. — einn er aukvisi ættar hvernarr: en er Udskud i enhver Æt; aukvisi, *n?* (*i Cod. H* auðkvísi) Drog, Usling; dette Ord synes dannet af Forstavelsen au = auð og kvisa, snakke, hviske, altsaa hvad man med Lethed eller Ringeagt omtaler, paa samme Maade som auvirði, *n.* Usling, er dannet af au (= auð) og virða, *eg.* den som er let at vurdere, som skattes ringe. — Sú óhamingja er mér auðsæst fódur mins, hversu honum glaptiz sona eign: Denne min Faders Ulykke er mig mest iöinefaldende, hvor galt det gik ham med at faa Sønner; gleþja (gleþ, glapta) forstyrre, forvirre; mér gleþz eitt (*f.* Ex. sýn) det slaar mig feil, svigter. — Fóru þeir þa norðr leið ok er þeir kómu þá lágu þar fyrir Finn ok Árni bræðr Þorbergs o. s. v.; her have ligeledes alle nu eksisterende Haandskrifter af Heims-kringla Lacune for Navnet paa det Sted, hvor Sigurd, Thorer og Thorberg traf sammen med Finn og Arne; Peringskjolds Udgave udfylder Lacunen saaledes: við Þrándheims mynni, og dette er uden Videre optaget i Folio-Udgaven i Kjö-

benhavn II. S. 239; Fornm. S. 4, 322 har dette Sted saaledes: fóru nú síðan leið sína, til þess er þeir kómu til Gizka; héldu þeir þorbergr þá norðr með landi, þá lá þar fyrir þeim Finnur ok Árni; Flátöbogen har: ok fóru norðr leiðar sinnar, En er þeir kómu norðr, þá lágu þeir fyrir þeim Finnur ok Árni; Cd. 73 fol. (H) læser: Fóru þeir þá norðr með landi leið sína, ok er þeir kómu nærri bygð Finns Árnasonar, lá hann þar fyrir, ok með honum Árni bróðir hans.

Cap. 129. S. 148. Skjót eru boð mín, Finnur, at ek vil mál alt festa á konungs dóm, þat er honum þykkir af við mik: Min Beslutning er snart taken, Finn, at jeg vil overlade til Kongens Dom hele denne min Sag, som vækker hans Uvillie mod mig; honum þykkir at (saaledes bör der sikkert efter andre Haandskrifter læses for af) við, han er misfornöiet, utilfreds med. — S. 149. En er segl þeirra kom upp, þá héldu þeir út um Vestfjörð ok síðan á haf út, ok svá suðr með landi, at sær var í miðjum hliðum eða stundum vatnaði land: Men da deres Seil kom op, da styrede de ud over Vestfjorden, og derpaa ud paa Havet, og sydover langs Landet, saaledes at de snart saa midt i Liderne af Landet og snart forsvandt det under Havet. vatna, vande, føre til Vands, v. nautum, v. Kreaturene; *impers. m. Acc.* vatnar landit, Landet forsvinder, dukker under Vandsletten (naar man er saa langt ud til Havs, at man ikke længer kan se Land.)

Cap. 130. Ásmundr Grankels son hafði verit þann vetr á Hálógalandi í sýslu Finnz. Her maa man efter de andre Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga (kun Cod. D af Heimskringla stemmer her med vor Codex) læse sinni istedenfor Finnz, hvilken Læsemaade uden Tvivl blot grunder sig paa en Feillæsning af nærværende Haandskrifts Afskriver; den ham foreliggende Original har formodentlig havt sinne, og istedenfor den senere almindelig blevne angelsaxiske Form af Bogstavet *f.* brugt den ældre latinske, der meget let i en Hast kan forvexles med *s*; ligeledes kan *e*, saaledes som det i ældre Haandskrifter skrives, temmelig let forblendes med *z*. Ovenfor Cap. 112 S. 123 fortælles, at Asmund Grankelssøn havde faaet Syssel til halvs med Haarek af Thjotta; Afskriveren har her saa meget lettere kunnet lade sig narre, da Finns Navn oftere har forekommet i det foregaaende Capitel og saaledes fremdeles svævet ham for Tankerne. — at fornu fari (*eg.* efter det gamle Spor, *ell.* den gamle Vis *d. e.*) fra gammel Tid af; ofte bruges at fornu alene i samme Betydning.

Cap. 131. S. 151. margir drögu glótt at ok fuudu þeim hneyxliyrði ok konungi þeirra: mange dreve Spot med (dem) og frenkom med fornærmelige Ytringer mod dem og deres Konge; hneyxla (-aða) stöde, fornærme, forarge; hneyxli, *n.* Forargelse. — S. 152. kerti mjök mikit ok lög á: et meget stort Lys med antændt Ild paa. — noða (hnoða) *n.* et Nögle, Nöste. — arka, *f.* =) örk, arkar, *f.* Kiste. — biti, *m.* Bjælke. — jafnvægi, *n.* Ligevægt, hvad der er jævnvægtigt med noget andet. — sig, *n.* Synken, Dalen ned; hvad der sænkes ned, Vægt, Tyngde. — hreinstaka, *f.* Rensdyrhud; fit, *pl.* fitjar, *f.* Skindet af et Dyrs Fod. — S. 153. En þegar er Arnljótr laust við geislinum, þá var hann hvar fjarri þeim: Men saasart som Arnljot slog Staven (Skidstaven) imod (Jorden), da var han langt borte fra dem;

hvar fjarri synes at være fremkommen ved en Ellipse af: jeg veed ikke, eller lign., han var fjernt fra dem, jeg veed ikke hvor.

Cap. 132. S. 155. allvörpuligr, rask, livlig i sine Bevægelser; *jef.* varpa (-aða) kaste, slænge.

Cap. 133. S. 156. kröm, *pl.* kramar, *f.* Sygelighed, Skrantenhed. — skirdræpt, *adj. n.* det at Dagskjæret (Lysskjæret) trænger (slaar, drepr) igjennem. — S. 157. — orðaskak, *n.* Bebreidelser (*eg.* Ordrystelse): eigi hljótum ver meðalordaskök: ikke faa vi lempelige Tilrettevisninger. — S. 158. refði, *n.* en større Stav med Knap paa Enden.

Cap. 134. Ordfølgen i første Vise: Lyngs fiskr¹ flugstyggs Tryggva sonar bar gjölnar² roðnar mölnu³ gulli til fengiar; guð vildi svá. Ólafr inn digri lét annan Visund, hála⁴ búinn, sporna á unnir; lögr þó⁵ drýgt (*d. e.* drjúgt) dýrs horn: Den flugthadende Tryggves Søns Drage bar sin med det fine Guld prydede Snude ud paa Rov; Gud vilde det saa. Olaf den digre lod en anden Bøffel, herlig udrustet, betræde Bølgerne; Havet overskyldede eftertrykkeligen Dyrets Horn.

¹) lyng, *n.* Lyng, Lyngens Fisk *d. e.* Slangen, Ormen, (her menes Ormen lange). ²) gjölnar, *f. pl.* Fenresulvens Læber, *s.* Edda Snor. Sturlus. II. Hafnæ 1852. S. 432: gjölnar heita granar hans (*nl.* Fenrisúlfs); *poet.* = granar, Læber, Mule. ³) mala (mel, mól, malinn) male; malit gull, knust *d. e.* fint. ⁴) hála = hálaga, höiligen. ⁵) þvá (þvæ, þó, þveginn) to, vaske.

Ordfølgen i anden Vise: Orðsnjallr Ólafr knýr Visund norðan und árum; annarr gramr sunnan brýtr unnheim Dreka úti: Den ordsnilde Olaf driver Bøffelen nordenfra under Aarerne; en anden Fyrste søndenfra bryder Bølgeverdenen (*d. e.* Havet) ude med Dragen.

Cap. 135. Ordfølgen i første Vise: [Knútr var und himnum¹. Ek hygg, at frétt, hug duga vel ætt Haralds í her. Ólafr, ársæll jöfurr, lét lið fara lýrgötu² suðr or Nið: Knut var under Himlen. Jeg tænker, efter hvad jeg har spurgt, at Modet stod Haralds Ætling (*d. e.* Olaf Haraldssøn) vel bi i Striden. Olaf, den aarsæle Konge, lod Skibene glide Lyrens Vei sydover fra Nið.

¹) fra [udgjör første Del af Omkvædet (stefit) i den Drapa, hvoraf her og i det Følgende enkelte Strofer anføres; anden Del af dette Omkvæd findes i de nedenfor S. 163 og 164 anførte Strofer, höfuðfremstr jöfurr; den allerypperste Konge. ²) lýrr, *m.* Lyr (en Fisk), lýrgata, *f.* Fiskens Gade *d. e.* Havet.

Ordfølgen i anden Vise: Svalir kilir þurðu¹ með gram norðan til slétts Silunds; þat namz. En Önundr ferr með annan her sænskan at há² á hendir Dönum: De svale Kjole ilede med Kongen nordenfra til det slette Selund; det rygtedes. Men Önund drager med en anden svensk Hær at kæmpe imod Danerne.

¹) sanledes bör der læses for þorðu; þyrja (þurða) *poet.* ile, fare afsted. ²) há *ell.* heyja *nl.* bardaga, holde Slag.

Cap. 136. Ordfølgen i første Vise: Bergr! höfum minzk margan morgun, hve ek lét börð fest við enn vestra arm Rúðuborgar í för fyrða: Berg! Mangen Morgen have vi omtalt for hinanden, hvorledes jeg lod Skibstavnene lægge til ved den vestre Arm af Ruduborg (Rouen) i Kjøbmandsfærd.

Ordfølgen i anden Vise: Ek varð spyrjaz fyrir utan áðr en ek fékk andspilli¹ Jóta stillis; hér sá ek² meld³ húsdýrr fyr hauldi. En áttungr

Gorms knátti vel lúka öru⁴ eyrendi í sal; ek ber opt járnstúkur á armi: Jeg maatte spørge mig for ude førend jeg fik tale med Jydernes Konge; her saa jeg Husdøren lukket for Haulden (*d. e. mig*). Men Gorms Ætling kunde vel opfylde mit Forlangende i Salen; jeg bærer ofte Jernærmer paa Armen.

¹) andspilli, *ell. andspjall*, *n. Samtale*. ²) saaledes bør der læses for *er*. ³) mella (*melda*) lukke med Skaade (*mella, f.*) ⁴) = *váru d. e. mínu*.

Ordfølgen i tredje Vise: Örr Knútr, sá er alt hefir úti, ok Hákon tegaz¹ gerva Ólaf fjörvaltan²; ek mon kvíða konungs dauða. Haldiz vörðr, þó at Knútr ok jarlar vildit varla. Ef hann kómz sjálfr undan, er dælla fundi³ fyrst⁴ á fjalli: Den gavmilde Knut, som har alt (*sit Mandskab*) ude, og Haakon siges at (*ville*) gjøre Olaf feig (*d. e. omhringe ham*); jeg ængstes for Kongens Død. Gid (*Landets*) Beskytter bevares, skjönt Knut og Jarlerne ingenlunde vilde det. Dersom han selv slipper bort, er det glædeligere end første Sammentræf paa Fjeld (*d. e. vil det vække større Glæde end der opstaar hos den, som efter en lang Vandring paa den øde Fjeldslette endelig træffer det første levende Væsen*).

¹) tega = *téa, tjá*, vise, lægge for Dagen, ytre, sige; tega synes at være den ældste Form, *jef. oldht. zihan*, *melde, zeigôn*, vise. ²) fjörvaltr, *vaklende hvad Livet (fjör) angaar, Døden nær (feigr)*. ³) fundi = *en fundr*; fundi er Gisning af Sveinbjörn Egilsson for fundr, hvilket alle Haandskrifter synes at have. ⁴) Ordet at efter fyrst, synes at være tilføiet ved Feilskrift i vor Codex, og mangler i de øvrige Haandskrifter.

Ordfølgen i fjerde Vise: Átti allframr jarl at sætta Ólaf ok gamla búendr, þeir er optast tóku af¹ því máli? þeir hafa fyrr keypt² höfðum af meira fári, en Hákon (*hafi*) bundit³ saman heiptir; kyn Eiríks er framt: Skulde den gjæve Jarl (*d. e. Tilkom det ham at*) forlige Olaf og de gamle Bønder, der oftest afsloge den Sag (*et sligt Forlig*)? De (*Bønderne*) have för byttet Hoveder (*d. e. Høvdinger*) med større Heflighed, end (*den hvormed*) Haakon har samlet sit Had; Eiríks Slægt er gjæv.

¹) rettet for at; taka af einu, afslaa, nægte. ²) kaupá einu = *skipta einu*, bytte, skifte; *saal. Fornm. 2, 156: Finnur spurði, ef sveinninn vildi kaupá klæðum við hann, om Drengen vilde bytte Klæder med ham; ogs. kaupá um, Fornald. S. 2, 59: dróttning keypti um sonu við ambátt, Dronningen byttede Sønner med Trællekvinde*. ³) rettet efter nogle Haandskrifter for myndi.

Cap. 137. Ordfølgen i Viserne: Knútr var und himnum¹. Hér² ferr³ austan frið(r) fráneygr niðr Dana fylkis. Viðr skreið vestan; sá var glæstr, er bar andskota Aðalráðs út þaðan. Ok drekar landreka báru blá segl við rá í byr; dýr var döglingis för. En þeir kilir, er kómu vestan, liðu um brimleið til Limafjarðar! Knut var under Himlen. Her drager östenfra den smukke klarøiede Daners Kongeætling (*d. e. Knut*). Skibet gled vestenfra; det var glimrende, som bar Adelsråds Fiende (*d. e. Knut*) uderfra. Og Fyrsternes Drageskibe bare blaa Seil ved Raa i Børen; herlig var Kongens Færd. Men de Kjole, som kom vestenfra, glæde hen over Havet til Limfjorden.

¹) S. ovenfor S. 283 ved Cap. 135. ²) rettet for han. ³) rettet for fram.

Cap. 139. Ordfølgen i første Vise: Snarir dróttnar gátuð spanit¹ Danmörk undir sik sökum herfarar. Þá lét hlöðr² Dana skarpla³ herjaða Skáney. Höfuðfremstr jöfurr⁴: De raske Fyrster kunde ikke lægge Danmark under sig formedelst Hærtoget. Da lod Danernes Underkuer skarpt hærje Skaane. Den allerypperste Konge.

¹) spenja (spen, spanda) lokke drage til sig. ²) hlöðr, *m.* Ombringer, af hlaða (hleð, hlöð) *m.* *Dat.* ombringe, dræbe. ³) = skarpliga. ⁴) s. ovenfor.

Ordfølgen i anden Vise: Ílendr Jótlands jöfurr létuð etaz af; ætt manna fannz at því. Hlífskjöldr Dana vildi hafa fæst rán foldar. Höfuðfremstr jöfurr: Jyllands Konge, kommen tilbage i sit Land, lod ikke æde af sig (*d. e.* lod sig ikke skille ved sit Land); Folkene syntes om det. Danernes Værneskjold vilde ingen (*eg.* færrest) Plyndring have i Landet. Den ypperste Konge.

Cap. 140. Ordfølgen i første Vise: Sökkva¹ örr siklingr! þú hnektir Svium, en ylgr fékk mikla úlls beitu², þar er heitir á en helga. Ýgr ógnarstafr! hélztu láði við kyn beima fyrir tveim jöfrum, þar er hrafn ne svalta³; hvatráðr ertu: Mod Fienderne heftige Konge! du tugtede Sviarne, men Ulven fik stort Bytte, paa det Sted som heder Helgeaa. Frygtelige Kriger! du holdt Landet ved (Hjælp af dit) Heltefolk for (*d. e.* mod) to Konger, der Ravn ikke sultede; snarraadig er du.

¹) sökkvi, *m. poet.* Fiende. ²) beita, *f.* Mading, Agn; Ulvens Mading *d. e.* døde Kroppe. ³) ne svalta (dobbelst Nægtelse) *d. e.* svalt eigi.

Ordfølgen i anden Vise: Ólafur Egða dróttinn, átti þrimu stála við ágætan Jóta öðling þann, er klauf hringa. Skánunga gramr skaut nær skarpt at móti hánum; Sveins sonr vara slær at reyna; Úlfr þaut of hrævi: Olaf, Egdernes Hersker, holdt Sværdekamp med den Jydernes herlige Fyrste, som kløvede Ringe (*d. e.* var gavmild). Skaaningernes Konge skød temmelig skarpt mod ham; Sveins Søn var ei sendrægtig at prøve sig; Ulven hylede over Lig.

Cap. 143. S. 167. Ulfr jarl var maðr ríkastr í Danmörku þegar er konung líddi: Ulf Jarl var den mægtigste Mand i Danmark næst Kongen (*eg.* naar det gik Kongen forbi *d. e.* paa Kongen nær); i denne Betydning synes den svage Form af líða ikke at være saa sjelden for den ellers almindeligere stærke Form leið; saaledes læser ogsaa paa dette Sted et Membranblad i No. 20 qv. i Rigsbibliotheket i Stockholm (Levning af et udmærket og gammelt Haandskrift af Olaf den Helliges Saga), der for Resten næsten stemmer Ord til andet med nærværende Codex; saaledes ogsaa Cd. Arn. Magn. 623 qv. Bl. 35^a: er konunga líddi, paa Kongerne nær, naar man undtager Kongerne.

Cap. 144. Þá lék konungr fingrbrjót mikinn; þá skækti (= skákadi) jarl af honum riddara. Konungr bar aptr tafl hans ok sagði at hann skyldi annat leika: da gjorde Kongen et stort Feiltræk; da tog Jarlen fra ham en Springer. Kongen tog tilbage hans Brikke, og sagde at han skulde trække en anden.

Cap. 146. mælti hverr í orðastað annars: den ene talte i Munden paa den anden, *ell. eg.* enhver talte i den andens Ordsted, *d. e.* naar en hørte op, begyndte en anden, staðr, *m.* Sted; *ogs.* Stillestaen, Standsen: nema staðar,

standse; *alts.* orðastaðr, Ordenes Ophör, í orðastað eins, paa det Sted (i det Öieblik) en ophörer at tale.

Cap. 150. Ordfölgen i første Vise: Rínleygs láð¹⁾! ek hefi ráðit at ríða héðan mínum löngum leiðar dynmari, heldr en ganga, þótt Knútr, leggfjöturs lundr, liggi herskipum úti í Eyrarsundi; þjóð kann kerski minni: Kvinde! jeg har besluttet at ride herfra paa mine lange brusende Havets Heste (*d. e.* mit Langskib), heller end gaa, skjönt Knut, Armbaands Lunden (*d. e.* den gavmilde Mand), ligger med Hærskibe ude i Öresund; Folk kjender min Kjækhed.

¹⁾ láð rettet for láðs; rínleygr, *m.* Rinens Luc, Jld *d. e.* Guldet, dets láð (Land) *d. e.* Kvinden.

Ordfölgen i anden Vise: Skjótum eik fyr utan læbaugs ey¹⁾. Ek lækkað²⁾ Lundar ekkjur né danskar meyjar hlæja at því, ifla flausts³⁾ jörð! at ek eigi þørðak (= þyrðak) í hausti fara aptr vali krapta⁴⁾ á Fróða flatslóðir: Lad os skyde Egen (*d. e.* styre Skibet) udenfor Vedrö. Jeg lader ikke Lunds Kvinder eller de danske Møer lee ad det, Kvinde! at jeg ikke torde i Høst drage tilbage med Skibet paa Frodes Fladstier (*d. e.* Bølgerne).

¹⁾ læbaugr, *m.* den svingefulde, bedragerske Ring *d. e.* den ustadige Jorden omgivende Luftkreds = veðr; læbaugs ey = Veðrey. ²⁾ = lætkat *d. e.* læt eigi. ³⁾ rettet for flausts; ifli, *m. poet.* Hög, dens flaust, *m.* (Skib) *d. e.* Haanden, dens jörð *d. e.* Kvinden. ⁴⁾ kraptar, *m. pl.* Indholter i et Skib, krapta valr (Falk) *d. e.* Skibet.

Cap. 152. Ordfölgen i første Vise: Stallarar þínir erum komnir hingat heim. Hyggðu at, skatna jöfurr! menn nemi mín mál, sem ek inni. Þjóðkonungr! segðu, hvar innan hafit hugðan mér sess. Allr þinn skáli með seims þollum er þekkr beimum: (Vi) dine Stallare ere komne her hjem. Giv Agt, Heltes Hersker! Mænd lære de Ord, jeg fremsiger. Folkekonge! siig, hvor (her) inden har du bestemt mig Sæde? Hele din Hal med guldpriede Drengene er Mændene kjær.

Ordfölgen i anden Vise: Knútr, mildr mætra hringa, spurði mik, ef ek vilda (vera) hánnum hendilangr¹⁾ sem hugreifum Óleifi. Ek kvað einn dróttin sæma²⁾ mér senn; en sönnu þóttumk svara; hverjum gumna eru gör gnóg dæmi: Knut, gavmild paa herlige Ringe, spurgte mig, om jeg vilde være ham til Tjeneste, som (jeg havde været) den kjække Olaf. Jeg sagde, at een Herre sömmede (sig) for mig ad Gangen; jeg troede at svare sandt; enhver Mand ere givne tilstrækkelige Exempler.

¹⁾ hendilangr, velvillig, gunstig. ²⁾ saaledes viser Linjerimet at der maa læses for soma.

Cap. 153. Ordfölgen i første Vise: Þengils fjándr ganga þar með lausa sjóða; þjóð býðr opt höfgan málrm fyr hilmis ófalan haus. Hverr veit sik¹⁾ innan í svörtu helvíti, ef selr sinn hollan harra við gulli; slíks er (þat) vert: Kongens Fiender gaa der med löse Pengepunge; Folk byder ofte tung Malm (*d. e.* Guld) for Kongens Hoved, der ei er til fals. Enhver ved sig inde i det sorte Helvede, hvis han sælger sin hulde Herre for Guld; slig (Straf) fortjener det.

¹⁾ rettet for sitt.

Ordfølgen i anden Vise: Kaup varð daprt á himnum, þars¹ þeir er beldu dróttinrækt² svikum, of sóttu hás elds heim: Lönnen blev sørge- lig i Himlen, saasom de, der hadskt mod sin Herre udførte Svig, søgte den høie Ilds Hjem (*d. e. Helvede*).

¹) rettet for þatz; þars = þar es, þar er, der hvor; saasom. ²) dróttinrækr det modsatte af dróttinholtr.

Ordfølgen i tredje Vise: Hörða hilmis húskarlar görðuz¹ þá ofvægir jarli, er þægi fé við Ólafs fjörvi. Era hans hirð hálikt at verða fyr því máli; oss er dælla, ef allir eru vér skírir of svik: Hörðernes Konges Huskarle bleve da altfor eftergivne mod Jarlen, da de vilde tage Gods for Olafs Liv. Det er ikke værdigt for hans Hird at blive delagtig i den Sag; os er bedre, om vi alle ere rene for Svig.

Cap. 154. Ordfølgen i Visen: þar standa hollust sverð búin gulli, vér leyfum sárs sunda árar¹; herstillir! ek þarf hylli. Allvaldr! ek tæka við, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; sendir víka elds²! (ek) var endr með þér: Der staa de ypperligste Sværd, udstyrede med Guld, jeg roser Saarsundenes Aarer (*d. e. Sværdene*); Fyrste! jeg trænger til din Gunst. Hersker! jeg tog imod, dersom du vilde give Skalden (*d. e. mig*) noget; Havildens Sender! jeg var forðum med dig.

¹) sárs sund (Saarets Sunde, Strømme) *d. e.* Blodet, dets Aarer *d. e.* Sværdene. ²) víka eldr (Vigenes Ild) *d. e.* Guldet, dets Sender *d. e.* den gav- milde Mand.

Cap. 156. Ótili, *m.* Skade, Fortræd; dette Ord synes at staa i Forbin- delse med det angelsaxiske til, god, passende, hensigtssvarende, hvoraf rimeligvis den neutrale Form forekommer i Ægisdrekkra (ældre Edda 44^a): þú kunnir aldr- egi bera tilt með tveim, du kunde aldrig bære noget godt (*d. e.* bringe Enig- hed, Forlig tilveie) mellem to; hermed stemmer Beskrivelsen af Tyr i Snorra Edda: er hann einhendr ok ekki kallaðr sættir manna, han er enhaandet og ansees ikke for nogen Mægler mellem Mænd. Ordet tili forekommer ogsaa i aldrtili, *m.* Død, hvor tili synes at svare til det tyske Ziel, Maal.

Cap. 162. Ordfølgen i første Vise: Englands allvaldr býðr út sveitum, en vér féngum færri lið ok smærri skip; ek sé lofðung óttaz lítt. Ljót eru ráð, ef landsmenn láta þenna konung verða liðþrota¹; fé lætr ferð firða² einurð: Englands Behersker udbyder (sine) Skarer, men vi fik færre Folk og mindre Skibe; jeg seer Kongen kjender lidet til Frygt. Slet er det handlet, dersom Landsfolket lader denne Konge blive hjælpeløs; Pengene svækker Folks Troskab.

¹) -þrota (i Sammensætninger) som ikke har mere, for hvem noget har gaaet op: liðþrota, som ikke har mere Folk, matþrota, som ikke har mere Mad, farþrota, som ikke har nogen Skibsleilighed. ²) firða, fjernet fra, berø- vet, *eg.* Pengene lader Folk (blive) berøvet Troskaben.

Ordfølgen i anden Vise: Flæjá¹ getr, en leggr oss frýju til handa; en allvalds fjáendr gjalda sé; ek verð fyr æðru² orði. Hverr þegn skal sjálfr hafa sik miklu lengst, þótt gengi þverri; þengils vina svik hvalfra upp: Flygte kan man, men (*d. e.* hvorved) man lægger os Mangel paa Mod til Last; men Kongens Fiender betale Penge (*d. e.* bruge Bestikkelser); jeg faar Ord for Feighed. Enhver Mand maa selv skaffe sig længst frem (*d. e.* maa

sörge saavídt muligt for sig selv), skjönt Hjælp skorter; Kongens Venners Svig bliver aabenbar.

¹⁾ = flýja. ²⁾ saaledes maa læses for æðra. ³⁾ hválfra *ell.* hválfa, hvælte, vælte.

Cap. 166. Stevet: Knútr verr grund, sem Grikklands gætir¹ himinríki: Knut værger Landet, som Grækenlands Vogter (*d. e.* Kristus, Gud) Himmeriget.

¹⁾ denne Omskrivning paa Kristus opregnes blandt flere i Skalda Cap. 52.

Ordfølgen i Viserne: Knútr er und sólar¹. Minn siðnæmr vin fór þiníg með mjök mikit lið. Otrheims fimr gramr færði út or Limafirði ólíttinn flota. — Mjök sökrammir Egðir ugðu för örbeiðis sigrsvans lana². Alt grams skip var framt gulli; sjón slíks várum(k)³ ríkari sögu. — Ok hafðýrs kolsvartir viðir liðu hart fram of haf fyrir Listu. Alt Eikundasund suðr var bygt innan brimgaltar sækíðum. — Ok griðfastir friðmenn liðu hvast fyrir fornan haug Hjörnagla. Vara för örbeiðis eyðilig⁴, þar er stafnklífs stöð drífu fyrir Stað. — Byrröm brimdýr knáttu bera mjök langar svangs súðir fyr Stim. Svalheims valar liðu svá sunnan, at nýtr herflýtir kom norðr í Nið. — Þá gaf snjallr Jótavegnjótr⁴ gjörvalla Noreg nefa sínum; sá gaf sínum megi (*segi ek þat*) Danmörk, svana dals dökksalar⁵: Knut er under Solen. Min höviske Ven for did med saare meget Folk. Den Odderhjems (*d. e.* paa Havet) flinke Konge førte ud af Limfjorden en stor Flaade. — De særdeles stridsdygtige Egder frygtede den krigerske Konges Færd. Hele Kongens Skib var prydet med Guld; Synet af sligt var mig stærkere end Sagn (*d. e.* overgik hos mig enhver Beskrivelse). — Og Havdyrets kulsorte Træer (*d. e.* Skibene) glæde haardt frem over Havet forbi Lister. Alt Eikundasund der syd var opfyldt med Brimgaltens (*d. e.* Havets) Söskid (*d. e.* Skibe). — Og de husfaste Hirdmænd fore rask forbi Hjörnagls gamle Høie. Ei var Kongens Reise ussel, der hvor Stavnbrinkens (*d. e.* Havets) Heste (*d. e.* Skibene) ilede forbi Stad. — De børsterke Havdyr (*d. e.* Skibe) formaaede at bære sine lange hule Sider forbi Stim. Det svale Hjem (*d. e.* Havets) Falke (*d. e.* Skibene) glæde saaledes söndenfra, at den dygtige Hærfører kom nord i Nið. — Da gav den kjække Jyllandsbesidder hele Norge til sin Söstersön; han gav sin Sön (det melder jeg) Danmark med den i Havet liggende dunkle Sal.

¹⁾ Denne første Linje udgjör Begyndelsen til Omkvædet, og udfyldes af Egilssön saaledes: setri hveim betri, Knut er bedre end enhver under Solens Sæde (*d. e.* Himlen). ²⁾ sigrsvanr, *m.* (Seiersvane) *d. e.* Örnen, dens lanir (*Dynger*) *d. e.* Ligdynger, deres örbeiðir (ivrige Eftertragter) *d. e.* Krigshelten. ³⁾ várumk = var mér. ⁴⁾ Jóta (rettet for Jotra) vegr, Jydernes Vei, Land *d. e.* Jylland, dets njótr (Besidder) *d. e.* Kong Knut. ⁵⁾ svana dalr *d. e.* Havet, dets dökksalr, dunkle Sal, Lund (formodentlig Selund, Sjølland).

Cap. 167. Ordfølgen i Visen: Bónar nökkva barkjóðr¹, böðrakkr yngvi, réð einn Englandi ok Danmörku; friðr hefisk at beinni. Odda leiknar jálmfeyr² hefir ok þrungit und sik Noregi; málma hjaldrörr³ þverrir haukum hungr: Brystharniskets Röðfarver, den stridsdjarve Konge, raadede ene over England og Danmark; Freden fremmes des bedre. Helten har ogsaa lagt under sig Norge; den stridslystne standser Högenes Hunger.

1) bóanar nökkvi Bönnens Skib (Sæde), *d. e.* Brystet; barkrjóðr (börkr, *m.* Bark, *rjóða* farve rød); Brystets Barks (*d. e.* Brynjens) Rödfarver *d. e.* den kjække Kriger. 2) Odda leikn (Trolldkvinde) *d. e.* Valkyrjen, hendes jálmr (Bragen, Larm) *d. e.* Striden, dens Freyr *d. e.* Krigeren.

Cap. 170. handrif, *n.* Rev (i Seil); svipta af handrifi, löse et Rev.

Cap. 172. Ordfölgen i første Vise: Erlingr, sá er rauð enn bleika arnarfót (iflaust er þat), réð skjóta út eik at móti jöfri. Hans skeið lá svá síðan síbyrð við skip síklings í miklum her; snarir fyrðar börðuz þar sverðum¹: Erling, som rödfarvede den blege Örnefod (utvivlsomt er det), lod Skibet skyde ud for at møde Kongen. Hans Skib laa saaledes siden Side om Side med Kongens Skib i den store Flaade; raske Mænd sloges med Sværd.

1) saaledes rettet for síðan.

Ordfölgen i anden Vise: Rakkr þengill hjó rekka; hann gékk reiðr of skeiðar; valr lá þröngt á þiljum; þung sókn varð fyrir Tungum. Bragningr rauð breiðan borðvöll fyr norðan Jaðar; varmt blóð kom í viðan ægi; frægr konungur vá: Tappre Konge hug Mænd; han gik vred over Skibene; de Faldne laa trangt paa Tiljerne; tung Kamp var ved Tunger. Kongen rödfarvede den brede Skibmark (*d. e.* Havet) nordenfor Jæderen; varmt Blod kom i det vide Hav; den berømmelige Konge kæmpede.

Ordfölgen i tredje Vise: Öll skipsókn¹ Erlings var fallin við þröm² Bóknar³; ungr skjöldungur vann auða skeið fyr norðan Tungur. Snarr lætrauðr Skjálgs sonr stóð lengi einn fjarri vinum í lyptingu á sínu auðu skipi: Hele Erlings Mandskab var faldet ved Bukns Strand; den unge Konge gjorde Skeiden öde (ryddelig) nordenfor Tunger. Den raske svigafskyende Skjalgs Søn stod længe alene fjernt fra Venner i Løftingen paa sit tomme Skib.

1) skipsókn, *f.* Skibsmandskab; saaledes fordrer Linjerimet at der læses for skipsögn, *f.* hvis Betydning er den samme. 2) þrömr, *gen.* þramar, *m.* Kant, Rand. 3) rettet for det feilagtige Bykn i Codex.

Ordfölgen i fjerde Vise: Geðstirðr Skjálgs hefnir réð eigi nefna sér grið, þó at konungs firða gý(g)jar skers skúrir¹ berðiz. Geirs virðir! enn meirri ofrhugi ne kömr síðan á glyggs² varðkers³ viðbotn⁴, le(y)gðan gjálfri⁵: Den haardsindede Skjalgs Hævner (*d. e.* Erling) nævnede ikke Fred, skjönt Kongsmændenes Skjoldregn leveredes. Spydets Værdsætter (*d. e.* Krigsmand)! end større Helt kommer ei siden paa den store havomskyllede Jordklode.

1) skúrir rettet for skyrir; gýgr, *f.* Trolldkvinde; ogs. Öxe, Öxens sker, *d. e.* Skjoldet; dets Skurer *d. e.* Pilereg, Kamp. 2) rettet for glyggs. 3) Egilssons Rettelse for Varðkeri. 4) Egilssons Rettelse for við boen; glyggs (Vindens) varðker, *n.* Gjemmekar *d. e.* Luften, dens viðbotn rummelige, store Bund *d. e.* Jorden. 5) gjálfri (af Havet) leygðan = laugaðan, vasket, skyllet.

Ordfölgen i femte Vise: Lystr Erlingr, sá er lengi geymdi vel jarðar, né lamdiz landvörn, bað örnu klóaz öndurða, þá er hann of tók Ólaf sonnum málum at sig¹ hitsi við Útstein; sá var áðr búinn ats ráða. Den muntre Erling, som længe beskyttede Landet vel, og ikke svigtede Landeværnet, bað Örnene rives Ansigt til Ansigt, da han tiltalte Olaf med sande Ord i Striden hist ved Útstein; han havde i Forveien belavet sig paa Kamp.

1) rettet for sic; sig, *f. poet.* Kamp.

Ordfölgen i sjette Vise: Erlingr féll, betri bragna konr bíðrat dauða; en allríkr olli skipat slíku með magni. Ek veit allbrátt engi annan mann, er kunni at halda fullara allan aldr at fjörláti, en sá (nl. kunni): Erlingr faldt, en bedre Menneskesøn gaar ikke i Döden; men den mægtige (d. e. Aslak) fik udført sligt med Kraft. Jeg ved i en Hast ingen anden Mand, som fuldstændigere kunde opretholde sin Alder lige til Döden end denne.

Ordfölgen i syvende Vise: Hörða foldar vörðr er drepinn, Áslákr hefir aukit frændsekju; fáir skyldu vekja styr svá. Eigi má hann níta ættvígi; bornir frændr skyli bindaz bræði; líti þeir á en fornu mál: Hörðalandets Vogter (d. e. Erling) er dræbt; Aslak har övet Frændeskyld; faa burde saaledes begynde Kamp. Ikke kan han nægte Ældrabet; fødte Frænder skulde afholde sig fra Jlsindethed; agte de paa de gamle Ord!

Cap. 173. Ordfölgen i første Vise: Litt mun enn hvíti halr¹ glaðr í nótt á Jaðri; vér unnum gunnar gný; hrafn etr af getnum ná. Svá hefir mitt rán gefit hán um öllungis illa; ek gékk reiðr of skeiðar; jörð veldr manna morði: Lidet mon den hvide (d. e. blonde) Mand (være) glad i Nat paa Jaðeren; vi holdt Kampgny; Ravn æder af det vundne Lig. Saa har mit Rán (d. e. Plyndring af mig) bekommet ham aldeles ilde; jeg gik vred over Skibene; Jorden orker Mandefald.

¹) rettet for halfr.

Ordfölgen i anden Vise: Kálfr! vastu¹ anstr við sjálfa Bókn, þar er vápudjarfr Haralds arfi bað kosta vigs; þitt kapp kynniz mönnum. Gátuð gríðar² sóta gólig³ fong til jóla; vartu fyrstr kendr at fundi flettugrjóts ok spjóta: Kalf! Du var öster ved selve Bukn, hvor den vaabendjerve Haralds Arving (d. e. Kong Olaf) bad próve Kamp; din Kjækhed bliver bekjendt for Mænd. Du skaffede Jættekvindens Hest (d. e. Ulven) herlig Mad til Julen; du blev anseet som den første ved Kastestenenes og Spydenes Fund (d. e. i Striden).

¹) vastu = vartu, þú vart. ²) gríðr, gen. gríðar, f. Troldkvinde, Jættekvinde. ³) góligr, herlig, god.

Ordfölgen i tredje Vise: Öld fékk ilt or deildum¹; Erlingr var finginn (= fenginn) þar; blökk borð óðu í blóði fyrir norðan Útstein. Ljós raun er, at ræsir varð ráðinn frá láði; lönd lögðuz und Egða; ek frá þeirra lið meira: Folkene fik Ulykke paa sin Part; Erling blev fangen der; de mørke Dæksplanker vadede i Blod nordenfor Utstein. Klar Kjendsgjerning er det, at Kongen blev svegen fra Landet; Landene underlagdes Egderne; jeg hørte, at deres Folk var talrigere.

¹) fá or deildum, faa som Part af Delingen, Byttet; fig. fá ilt or deildum, faa en ulykkelig Part, komme i Ulykke.

Cap. 177. Ordfölgen i første Vise: Þeir er ollu úthlaupum buðu opt ríklunduðum gram rautt gull (at) kaupaz undan, en ræsir neitti. Hann bað efsa¹ skör firum með hjörvi; rekkar biðu sýna² refsing rán(s); svá skal verja land: De som voldt Plyndretogene tilbøde ofte den storsindede Konge rødt Guld at kjøbe sig fri, men Kongen afslog det. Han bad skjære Hovedet af Mændene med Sværd; Mændene lede aabenbar Straf for Ranet; saaledes skal man værgе Land.

1) efsa (?afskjære, afhugge) maa der efter Linjerimet læses for ofsa. 2) rettet for sona.

Ordfølgen i anden Vise: Margdýrr konungr, sá er mest fœddi varga, meiddi ætt hvinna¹ ok hlenna²; hann stýfði svá þýfðir þýðr konungr lét hvern erna(n) þjóf þermlask³ bæði fóta ok handa; svá bætiz friðr landsfylkis: Den herlige Konge, som oftest nærede Ulvene, lemlæstede Tyves og Röveres Slægt; han hindrede saaledes Tyverier. Den gode Konge lod hver rask Tyv miste baade Fødder og Hænder; saaledes bevares Landsfolkets Fred.

1) hvin, *m.* Rapser, Tyv. 2) hlenni, *m.* Röver. 3) mangle, undvære.

Ordfølgen i tredje Vise: Þat vissi helzt ríkis, er grundar vörðr lét skerða skör hundmörgum víkingum með hvössum vápnum. Mildr Magnús faðir lét valdit mörgu gagni; ek kveð flestan sigr frömdu fremd Ólafs ens digra: Det bentydede helst paa Magt, at Landets Værner lod afkappe Hovedet paa saare mange Vikinger med hvasse Vaaben. Den milde Magnus's Fader (*d. e.* Olaf) var Ophav til meget Gavn; jeg paastaar, at de fleste Seievindinger befordrede Olaf den digres Hæder.

Cap. 178. Ordfølgen i første Vise: Ek hlaut stýra skipi frá Sult, því er Óleifr¹ enn digri átti; ván erumk hreggs at hlýrs hreini, en sæta² síð fregn at ek kviða. Ýstéttar funa kleifar³! snjallr gramr var ræntr sigri á sumri: Jeg maatte styre Skibet fra Sult, det som Olaf den digre eiede; jeg venter Storm paa Skibet, men Kvinden faar sent spørge, at jeg frygter. Guldprydede Kvinder! den brave Konge blev berøvet Seieren i Sommer.

1) rettet for Aleifr. 2) sæta, *f.* Kone hvis Mand er reist af Landet, *dn. poet.* Kvinde i Alm. 3) ýstétt, *f.* (Bueplads, ýr, *m.* Bue, stétt, *f.*) *poet.* Haanden, dens funi Ild *d. e.* Gullet, dets kleifar (Bakker) Kvinderne.

Ordfølgen i anden Vise: Sviða sár af mœði; opt hefi ek setit við betra; und er á oss, sú er ótrauð sprændi¹ rauðum legi. Mér byss² blóð or þessu beni; ek té venjaz við þrek; hjálmgófugr heiðsær³ hilmir verpr reiði á mik: Saarene svie paa Grund af Træthed; ofte har jeg nydt en bedre Skjæbne; jeg har et Saar, som ufortrødent har ladet fremsprudle den røde Væske. Der vælder Blod ud af dette Saar; jeg begynder at vænne mig til Gjenvordigheder; den hjelmprydede gavmilde Konge kaster sin Vrede paa mig.

1) spræna(-da) sprudle frem; *her causat. m. Dat.* lade fremsprudle. 2) byssa (busta) vælde frem, sprudle frem (om flydende Ting). 3) heiðsær, som ser paa (tager Hensyn til) Hirdens Sold (heið).

Cap. 179. Ordfølgen i første Vise: Allvaldr réð ótála¹ rista haf stáli² austr; vígmóðr Haralds bróðir varð at vitja Garða. En at skilnað ykkarn léztu skjött of sóttan Knút; emka ek tamr at samna skrök(vi) of iðnir manna: Kongen begyndte sandeligen at pløie Havet med Stavnen østerover; den kamptrætte Haralds Broder (*d. e.* Olaf) skulde besøge Gardarike. Men efter eders Adskillelse søgte du strax til Knut; jeg er ikke vant at fare med Snak om Mænds Bedrifter.

1) ótála *eg.* uden Svig, af tál, *n.* 2) stál, *n.* Skibsstavn.

Ordfølgen i anden Vise: Ógnrakkr jarls niðr! áttu þakka gjafar Engla dróttni; komtu ótála vel yðru máli. Lundúna gramr lét fundna þér fold, áðr færir vestan; frest urðu þess. Þitt líf era lítit: Stridsdjarve Jarls Efterkommer (*d. e.* Kalf)! du har at takke Anglernes Konge for Ga-

ver; du fremmede sandeligen vel din Sag. Londons Hersker fandt dig Land, för du drog vestenfra; dog blev der Frist hermed. Dit Liv er ikke ringe (uhædret).

Cap. 197. S. 202. liðrækr, udygtig til Krigstjeneste, eller til at yde Hjælp; gera liðrækjan, forsmåa Ens Hjælp. — at soguru, med saa forrettet Sag, efter hvad der var passeret; sogurr, sammentrukket af svá görr, synes i denne Form blot at forekomme i Neutrum, sogurt, at soguru, með soguru = at svá búnu.

Cap. 201. Ordfølgen i Visen: Brennum öll lönd þau er vér finnum fyr innan Juney; herr tegaz verja herbjörg¹ fyrir gram með hjörvi. Ýs angr² skal kveykt í klungri, of ek má valda; hafi allir Jónþrændir köld kol sinna húsa: Lad os brænde alt Land, som vi finde indenfor Júnö. Hæren siger, at den skal væрге Skjoldborgen mod Kongen med Sværd. Ilden skal blive tændt i Tornebusken, kvis jeg maa raade; lad alle Indthrönder have sine Huses kolde Kul (*d. e.* faa sine Huse afbrændte).

¹) rettet for herbjörg; *eg.* hvad der hjerger Hære = Skjoldborg, Skjoldrække. ²) Buens (Træets) Ödelægger *d. e.* Ilden.

Cap. 203. Ordfølgen i første Vise: Búumk við þröng á barða þingi! Fregni (menn) þat orð: þegns dóttir skala ifa¹ fregna mik ógladan, þótt svinnir sigrunnar² segi væn Heðins kváunar³; verum bragningi at trausti austr í ála eli: Lad os belave os paa Trængsel paa Skjoldenes Thing (*d. e.* i Striden)! Lad Folk höre det Ord: Bondens Datter skal ikke nogensinde höre mig uglad, skjönt de klögtige Stridsmænd ytre Forventning om Kamp; lad os være Kongen til Hjælp öster i Sökongens Jling (*d. e.* Striden).

¹) = æva. ²) sigrunnr (Stridstræ), *m. poet.* Kriger. ³) Heðins kván, *f.* (Hedins Kone) = Hildir = Strid, Kamp.

Ordfølgen i anden Vise: Rökr¹ at miklu regni ens harða randar garðs²; Verdæla lið vill berjaz við snjallan vísa. Verjum örvan allvald, ölum teitan sveita má, fellum þrændr í þundar hreggi; vér eggjumk þess: Det mørkner mod det haarde Skjolduveirs stærke Regn; Verdölernes Folk vil slaas med den kjække Konge. Lad os væрге den gavmilde Konge, lad os nære den glade Blodmaage (*d. e.* Ravnen), lad os fælde Thrönderne i Odins Byge (*d. e.* Striden); vi egge hinanden dertil.

¹) rökr, det bliver mørkt; *jvf.* Alex. Saga S. 179—80. ²) garðr, *m.* en Uveir bebudende Skymasse; randar garðr, Skjoldets Uveirskyer *d. e.* Slaget.

Ordfølgen i tredje Vise: Örstiklandi! þryngr at miklu ála eli; skálmöld vex nú; hauldar skyldu eigi fálma skelknir¹. Búumk við söknu, er göngum at geirþingi með Óleifi; en gunnreifr seggr skyli of forðaz slækniorð²: Pileudsender! det stunder til den store Kamp; Sværdtúd (*d. e.* Striden) voxer nu; Mænd skulde ikke bæve af Frygt. Lad os være færdige til Angreb, naar vi gaa til Kampen med Olaf; men den stridsglade Mand maa sky blödagtige Ord.

¹) skelkinn, frygtsom. ²) slækinn, doven, dorsk; slækni, *f.* Ladhed.

Cap. 205. Bjarkamál: Dagr er uppkominn, dynja hana fjaðrar, mál er vílmögum¹ at vinna erfiði. Vaki ok ævaki vana höfuð, allir enir æztu Adils of sinnar², Hár enn harðgreipi, Hrólfr skjótandi, ættum góðir menn, þeir ekki flýia! Vekka ek yðr at víni né at vífs rúnum, heldr vek ek yðr at hörðum Hildar leiki: Dagen er oprunden,

suse Hanens Fjædre, Tid er for Træle at gjøre Arbeide. Vaage og altid vaage Venners Hoveder (*d. e.* vore Venner), alle de ypperlige Adils Følgesvende, Haar den haardføre, Hrolf den Bueskytter, ætgode Mænd, som ikke fly. Ei vækker jeg eder til Vin eller Samtale med Kvinder, men jeg vækker eder til Hildes haarde Leg.

¹⁾ vilmögr, *gen.* magari, *m.* Arbeidets Søn *d. e.* Træl, af víl, *n.* Arbeide.

²⁾ sinni, *m.* Ledsager, Følgesvend; Rolf havde sendt sine Kjæmper til Adils for at hjælpe ham mod Kong Aale, derfor benævnes de her Adils sinnar.

Ordfølgen i den anden Vise: þingdjarfr allvaldr: ek mun enn hvarfa um kné þér, unz náit öðrum skáldum; nær vættir þú þeirra? Þótt veitim frekum hrafni valtafn¹, komumk vér braut eða liggjum þar; þat vízk² eigi, vága víggruðr³: Thingdjærve Konge! Jeg vil end færdes om dit Knæ (*d. e.* gaa dig til Haande), indtil du faar andre Skalde; naar vænter du dem? Skjönt vi give Ravnen Bytte, skulle vi undkomme eller blive liggende der; det ændres ei, tapre Söhelt!

¹⁾ valtafn, *n.* Offer af Faldne. ²⁾ vízk = vindsk (af vinda, vatt) det vinder sig, bøier sig, forandres, ændres. ³⁾ vágr, *m.* Vaag, Havbugt, vága vígg, *n.* Vaagenes Hest *d. e.* Skibet, dets ruðr (= runnr) Træ *d. e.* Sökriger.

Cap. 206. Ordfølgen i Visen: Ek mun þora verja þann arm, er ek hlýt i standa; vér rjóðum rönð af reiði; þat er nekkveð ekkju munr. Enn ungi guunblíðr greppr gengrat á hæl fyr spjótum, þar er slög riða; menn herða mót at morði: Jeg tør væge den Fløi, hvor jeg kommer til at staa; vi rødfarve Skjoldet med Iver; det vil være noget til Glæde for Kvinden. Den unge stridsglade Helt viger ikke tilbage for Spydene, der hvor Hug vanker; Mændene drive stærkt paa Mødet (*d. e.* ile) til Kampen.

Cap. 209. Ordfølgen i Visen: Ek frá þórð þat sinn herða gört víg geirum með Óleifi; sókn þreifsk; þar fóru saman góð hjörtu. Framlundaðr Ögmundar bróðir vann fult, bar hátt fagrla gylta stöng fyr hjaldrmöðum Hringa gram: Jeg spurgte, at Thord den Gang skjærpede den begyndte Kamp med Sværd tilligemed Olaf; Striden trivedes; der sluttedes til hinanden gode Hjerter. Ögmunds dristige Broder (*d. e.* Thord) kjæmpede til fulde, bar høit fagert forgyldte Stang for den stridsmodige Ringers (Ringerikingers) Konge.

Cap. 210. Ordfølgen i Visen: Ólafr¹ enn digri vann felda² öld, sóknþorinn sinjor³ gekk fram í brynju sækja öflgan sigr. En Svíar þeir⁴ er nenna⁵ austan með mildum gram, öðu í hjarta blóðröst; mart segi ek bert: Olaf den digre fik fædet Folk, den stridsdjærve Konge gik frem i Brynje at søge vældig Seier. Men Sviarne, som vove sig østenfra med den milde Konge, vadede i den klare Blodstrøm; mangt siger jeg rent ud.

¹⁾ rettet for Olaf. ²⁾ rettet for felldan. ³⁾ sinjor og senjor, *poet.* Konge; anføres i Skalda blandt Benævnelserne paa en Konge. ⁴⁾ rettet for þar. ⁵⁾ nenna (uenta) vove, driste sig til, *jef.* oldh. nandian, angelsax. nēðan; ellers gide, nænne, bekvemme sig til.

Cap. 222. Ordfølgen i Visen: Ólmr erumk sá harmr er hilmir hafði aflfátt austan; sá jöfurr kreisti gulli vafðan meðalkafla. Ek frá at þegnar váru hálfu fleiri, því fengu þeir gagn; þat tældi hvárungi hvötuð hildar: Bitter er mig den Sorg, at Konge havde liden Styrke østenfra;

den Konge klemte det med Guld omviklede Sværdhefte. Jeg hørte, at Bønderne vare dobbelt saa mange, derfor fik de Seier; det bedrog for en Del Stridens Tilskynder (*d. e. Kongen*).

Cap. 224. Ordfølgen i første Vise: Fold var at dynja vítt und fótum, þá réð brynjat fólk í bráða böð; þar var friðbann mönnum. Mikill stálgustr var ■ Stiklastat (*d. e. — stad*), þá er álms ærir¹ þustu árliga ofan með hjarta hjálma: Jorden kom til at gjenlyde vidt under Fødderne, da ilede brynjet Folk i den heftige Strid; der var Fredband (Fredsforbud) for Mændene. Heflig Staalstorm (*d. e. Kamp*) var paa Stiklestad, da Buens Tjenere (*d. e. Krigerne*) aarle stormede ned med blanke Helme.

¹) árr, *gen.* árar, *pl.* ærir, *acc.* áru, *m. poet.* Tjener; álmr, *m. poet.* Bue.

Ordfølgen i anden Vise: Merki fór fram í miðri fylking þeirra þrænda; snarir funduz þar; búendr iðraz nú þess verks: Mærket for frem midt i Thrøndernes Fylking; de kjække fandt hinanden der; Bønderne angre nu dette Værk.

Ordfølgen i tredje Vise: Ek frá minn dróttin gengu mest fram næstan sínum merkjum; stöng óð fyr gram; þar var gnógr styrr fyrir¹: Jeg spurgte, at min Herre gik oftest frem nærmest sine Mærker; Mærkestangen gik foran Kongen; der var nok Strid for Haanden.

¹) rettet for fyrri.

Ordfølgen i fjerde Vise: Hykk (*d. e. ek hygg*) vóru grimlikt geirs lofrætondum¹ líta í hvassar l(j)ons sjónir gunnreifum Óleifi. Þrænskir virðar þorðut sjá í ormfán augu hánun; hersaðrótinnþotti ægiligr: Jeg tror, at det var frygteligt for Krigerne at skue ind i den stridsglade Olafs hvasse Löveblik. De thrøndske Mænd torde ikke se i de ornglindsende Øine paa ham; Hersernes Herre syntes skrækindjagende.

¹) rætendr, *m. pl.* de som rodlæste, fremme geirs lof, Sværdets Lov, Pris *d. e. Krigerne*.

Ordfølgen i femte Vise: Rauð, rönd með höndum, dreyrug sverð í rekka blóði, þar er gumna drótt sótti dýran þjóðkonung. Ok gramr, rækin at ísarnleiki, lét rauðbrúnan hjör finnaz í reikar túnnm¹ Jnnþrændum: (Hann) rödfarvede, Skjold i Haand, de blodige Sværd i Mandeblood, der hvor Mændenes Skare søgte den dyrebare Konge. Og Fyrsten, ivrig i Jernlegen, lod rødbrune Sværd finde i Hovederne paa Indthrønderne.

¹) reik, *f.* Striben som deler Haaret over Issen, reikar tún, Haarstríbens Gaard, Tun *d. e. Hovedet*.

Cap. 225. Ordfølgen i første Vise: Stála regndjarfr rimmu askr¹ hafði einn gunnar gný við tvá rökva þegna; Hárs bál gall. Árstrauma dalsteypir² hjó draupnis döggfrey³ banahöggvi, en vann annans sáran; hann rauð járn: Stridsdjarve Helt havde alene Kampgny med to raske Mænd; Odins Baal (*d. e. Sværdet*) klang. Pileregnens Udsender hug en Mand Banehug, men saarede en anden; han rödfarvede Jernet.

¹) rimma, *f. poet.* Strid, dens Ask *d. e. Krigeren*. ²) dalr, *m. poet.* Buen, dens árstraumar (Aastrømme) *d. e. Pileregnen*, dens steypir, Udslynger, Ud-kaster *d. e. Helten*. ³) draupnir, *m.* den bekjendte Ring som svedede Guld, dens Dögg (Dugg) *d. e. Guld*, Guldets Freyr *d. e. Manden*.

Ordfølgen i anden Vise: Ýtar láta þat eigi smátt undr, er skýlauss rōðull máttið hlýja¹ skorðu skænjørðungum². Dryg (= drjúg) furða³ varð á því dægri, er dagr náðit fögrum lit. Ek frá austan athurð konungs orrostu: Mænd holde det for ikke ringe Under, at skyløs Sol ikke kunde varme Mændene. Stort Vidunder skeede paa den Dag, da Dagen ikke fik sit fagre Udseende. Jeg spurgte østenfra Hændelsen med Kongens Kamp.

¹) hlýja (hlý, hlýða) varme; saaledes maa i Følge Linjerimet læses for hylia. ²) skorða, *f.* Støtte, Magt; skorðu skær (Hest) *d. e.* Skibet, dets njørðungar *d. e.* Sömænd, Mænd i Almindelighed. ³) rettet for fyrþa.

J þenna brum kom: paa denne Tid, i dette Öieblik kom.

Cap. 226. Ordfølgen i første Vise: Mildr gramr fann sjálfr gōrst, hve fjölkunnigra Finna meginrammir galdrar¹ barg fullstórum þóri, þá er húna hyrsendir² laust um herðar Hundi gulli búnu sverði; slætt rēð sít at bita: Milde Konge mærkede selv bedst, hvorlunde troldkyndige Finners stærke Galdre hjalp den fuldstore Thorer, da Kongen slog over Skuldrene paa Hunden (*d. e.* Thorer) med det guldbeslagne Sværd; sløvt vilde det ikke bide.

¹) maaske burde man læse meginrammr galdr, da Verbet barg staar i Singular. ²) húnn, *m.* Mastetop, dissers hyrr (Jld) *d. e.* Skjoldet, dets Sender, Uddeler = Kong Olaf.

Ordfølgen i anden Vise: Seims þollr, er frýr þóri, dylr¹ saðrar (*d. e.* sannrar) snilli hugstōrs Hunds; en (ek) veit þat heiman. Hverr sæi stærri verk? En gunnranns þvergarða glyggs þrótt², hinn er sótti fram, þorði at höggva í gegn konungmanni: den Mand, som bebrejder Thorer Mangel paa Mod, benægter den hugstore Hunds sande Kjækhed; men jeg ved det hjemmefra. Hvem saa vel større Bedrifter? Men Krigsmanden (*d. e.* Thorer), som søgte frem, vovede at hugge imod Kongemanden.

¹) dylja (dulda) eins, benægte, fragaa. ²) gunnrann, (Stridshus) *d. e.* Skjoldet, dets þvergarðar *d. e.* Skjoldborgen, dens glygg (Vind) *d. e.* Kampen, dens þrótt (Tilnavn for Odin) *d. e.* Krigeren (her Thorer).

Ordfølgen i tredje Vise: Vígrefir réttu at varða jörð vígi fyrir Óleifi; brauntu bág við nýztan bragning; þat kveð ek mik frágn. Stórverk(r) gēkktu á Stiklarstað, en merki óð fyrr; satt er, of veittir sókn, unz snjallr gramr var fallinn: Stridsglad tog du paa at væge Land med Sværd mod Olaf; du kappedes med den gjæveste Konge; det forsikrer jeg at have hørt. Med Stordaad gik du paa Stiklestad, og Mærket gik foran; sandt er det, du vedblev Kampen, indtil den kjække Konge var falden.

Ordfølgen i fjerde Vise: Ek frá auk Björn endr kendu stallorum af ærnu, hve dugði halda dróttinhug; hann sótti fram. Hann féll í her at höfði hróðrauðigs hilmis; sá dauði er leyfðr með hollum verðungar monnum: Jeg hørte ogsaa, at Björn forðum lærte Stallere til falde, hvor det var godt at bevare Herretroskab; han søgte frem (i Striden). Han faldt i Hæren ved Hovedet af den hædersrige Konge; den Død roses mellem tro Hirdmænd.

Cap. 231. Ordfølgen i Visen: Nú verð ek skreiðaz lítils heið(r)ar skóg af skógi; hverr veit, nema ek verða of síðir víða frægr: Nu maa jeg med liden Hæder liste mig fra Skov til Skov; hvem ved, om jeg ikke omsider bliver viden om berømt.

Cap. 232. Ordfölgen i første Vise: Ek frá hvast hlífel drífa á gram it næsta Haugi; en Bolgara brennir tæði vel bræðr sínum. Hann, tiggi tólf ok þriggja vetra gamall, skildiz trauðr við Ólaf dauðan; ok huldi hjálmsetr¹: Jeg hørte den hvasse Skjoldiling drive ind paa Kongen nærmest ved Haug; men Bolgarernes Ødelægger (*d. e.* Harald) hjalp vel sin Broder. Han, en tolv og tre (*d. e.* femten) Aars gammel Fyrste, skiltes nødig fra den døde Olaf, og tilhyllede Hovedet.

¹) hjálmsetr, *n.* Hjælmsædet *d. e.* Hovedet; hylja höfuð = fara huldu höfði, fare med tilhyllet Hoved *d. e.* reise ukjendt (*incognito*).

Ordfölgen i anden Vise: Mildingr, strauktu um mækis munn, er lézt af gunni; vantu hrafn of fylðan hrás holds; vargr þaut í ási. En it næsta ár komtu, örðiglundr gramr, austr í Görðum; né ek frá friðskerði¹ verða fremra þér: Konge, du strög om Sværdets Egg, da du sluttede Kampen; du fik Ravenen fyldt med raat Kjød; Ulven tudede i Aasen. Men det næste Aar kom du, haardsindede Konge, i Gardaríke; og ikke hørte jeg nogen Kriger blive ypperligere end dig.

¹) friðskerðir, *m.* den som gjør skarð, Indsnit, i Freden *d. e.* Krigeren.

Ordfölgen i tredje Vise: Svá deildiz af, (at) gunnbraðr göndlar njörðr háði tíu aldin¹ grafninga þelar el²: Saaledes gik det, at den stridsraske Kriger holdt ti ordentlige Sværdilinger i Gardaríke.

¹) aldin, gammel; *df.* fuldvoxen, fuldkommen. ²) grafningr, *m. poet.* Skjold, dets þel, *f.* (Fil) *d. e.* Sværdet, dets el Uveir *d. e.* Kamp.

Cap. 233. Ordfölgen i Visen: Ört var Ólafs hjarte; konungr öð fram (i) blóði; rekin stál bitu á Stiklarstöðum; lið kvaddi böðvar. Ek sá alla Jálfoðs elpolla¹, nema gram sjálfan, hlífa sér; flestr var reyndr í fastri fleindrífu: Fyrígt var Ólafs Hjerte; Kongen gik frem i Blød; de beslagne Sværde bede paa Stiklestad; Folket fordrede Kamp. Jeg saa alle Krigerne, undtagen Kongen selv, spare sig; de fleste vare prøvede i den haarde Strid.

¹) Jálfoðr, Tilnavn for Odin, hans el, Iling, *d. e.* Strid, dens pollr *d. e.* Kriger.

Cap. 234. Ordfölgen i første Vise: Emka ek rjóðr, en en hvíta hauklátr¹ grónn skögunl ræðr rauðum manni; fár hyggr um mik sáran. Fenju melder morðvenjandi²! hitt veldr, at mér sviða djúp spor dalhriðar ok danskra vápna: Jeg er ikke rødmusset, men den lyse slanke Kvinde raader for (*d. e.* har) en rødmusset Mand; faa bryde sig om mig som er saaret. Du Gavmilde! det er Aarsagen hertil (*nl.* at jeg er bleg), at mig svie de dybe Spor af Kampen og de danske Vaaben.

¹) hauklátr, *n.* Høgeleie, Høgesæde *d. e.* Haanden, Haandens skögunl (Valkyrje) *d. e.* Kvinden. ²) Fenja Frodes Trælkvinde, hendes melder, *m.* (Mel) *d. e.* Guldet, dets morð *d. e.* Gavmildhed, venjandi den som vænner sig dertil *d. e.* den gavmilde Mand eller Kvinde.

Ordfölgen i anden Vise: Öglis landa eik¹ undrask, hví vér rom bleikir; ek fann örvaðrif, svanni! fár verðr fagr af sárum. Enn dökkvi málmr keyrðr magni fló i gögnum mik; hvast hættlíkt járn beit it næsta hjarta, er ek vætti: Kvinden undres, hvi jeg er bleg; jeg fandt Pile-regnen, Pige! faa blive fagre af Saar. Den mørke Malm fremdreven med Kraft flöi igjennem mig; det hvasse, farlige Jern bed nærmest Hjertet, som jeg tror.

¹⁾ öglir, *m.* Hög, dens Lande *d. e.* Hænderne, deres eik *d. e.* Kvinden.

Cap. 235. Ordfölgen i første Vise: Hörð auðn¹ er at Engla stríði, sízt hermenn gjörðu konung sjúkan lífi; ómjúk hlíf raufsk fyr gram. Fólks fylkir gékk (á) odda fund, þar er herra klauf skjöldu; ör öld brá Ólafs fjörvi, en Dagr hélt undan: Haardt Savn er efter Anglernes Fiende (*d. e.* Kong Olaf), siden Krigerne gjorde Kongen syg paa Livet (*d. e.* ombragte ham); det haarde Skjold sønderbrødes for Kongen. Folkenes Ordner gik i Kampen, der hvor Hæren kløvede Skjold; de voldsomme Mænd røvede Olafs Liv, men Dag slap bort.

¹⁾ rettet for aund.

Ordfölgen i anden Vise: Þjóð réð þengils dauða; ógnar skers meiðar¹ vitu eigi ádr þann styrk búandmanna né hersa, er sárelds víðir feldi sóknun slíkan gram, sem Ólafr þótti; mörg dýr drótt lá i dreyra: Folket voldt Kongens Død; Krigerne have ikke tilforn kjendt en slig Styrke hos Bønderne eller Herserne, at Sværdsvingerne skulde kunne fælde i Strid slig Konge, som Olaf syntes; mængen herlig Skare laa i Blod.

¹⁾ ógn, *f.* Skræk; Strid, Stridens Skjær *d. e.* Skjoldet, dets meiðar (Træer) Krigere, Mænd.

Cap. 239. Glælognskviða (Havblikvise): Þat var dullaust¹, hve Danir gjörðu dyggva för með döglingi; þat var jarl fyrst at upphafi, ok hverr maðr er honum fylgði, annarr drengr öðrum betri: Det var bekjendt, hvilken tro Ledsagelse Danerne ydede Kongen (*n.* Svein); det var Jarlen først i Begyndelsen (*d. e.* allerførst), og hver Mand, som ham fulgte, den ene Helt gjævere end den anden.

¹⁾ dullaust, frit for Dølgemaal, aabenbart, bekjendt.

Cap. 245. Ordfölgen i første Vise: Ek lýg, nema Ólafr eigi ýfs¹ áru sem kvikvir menn; ek gæði helzt i hróðri konungs hárvöxt. Enn helzt svörðr þeim, er seldi þann sun² er óx i Görðum. Hann Valdamar fékk lausn læs af ljósum hausi: Jeg lyver, hvis ikke Olaf har Negle som levende Mænd; jeg priser helst i Digtet Kongens Haarvæxt. Endnu holder Haaret sig paa ham, der overgav (sendte fra sig) den Søn som opvoxede i Garderige. Valdemar fik Forløsning for Men af det blonde Hoved.

¹⁾ saaledes rettet efter enkelte Haandskrifter for ys; ýf, *n.* Riven, Kradsen, ýfs árr, Rivningens Tjener, det hvormed man river, kradser *d. e.* Neglene; i det gamle Sprog heder Negl: nagl, *gen.* nagls, *pl.* negl, *gen.* nagla, *m.* Paa Island ligesom paa enkelte Steder i Norge er Ordet af Hunkjønnet. ²⁾ rettet for syn.

Ordfölgen i Glælognskviða: Nú hefir þjóðkonungr lagat sér til sess¹ i Þrándheimi, þar vill baugabryótr ey ráða bygðum sína æfi. — Ólafr bygði þar² áðan, ádr hann hvarf til himinríkis; ok þar var, sem allir vitu, kvikvasetr³ or konungmanni. — Haralds sonr hafði harðla ráðit sér til himinríkis, ádr Kristi þekkr seimbrjótr inn æzti konungr varð at sætti. — Þar svá hreinn lofsæll gramr liggr með heilu líki sínu, svá at þar kná hánum vaxa hár ok negl sem á kykum manni. — Þar knegu bjöllur sjálfar hringjaz of hans borðvegs sæing, ok þjóðir hvern dag heyra kluknahljóð of konungmanni. — En þar brenna kerti, Kristi þæg, upp af alltari; syndalauss Ólafr hefir svá borgit sálu, ádr

hann andaðiz. — Þar kómr herr¹⁾, er sjálfr heilagr konungr (er), krýpr at gagni⁶⁾; blindir ok beiðendr þjóðarmáls sækja en heilir þaðan. — Biðþú Olaf, at hann unni þér grundar sinnar; hann er guðsmaðr; hann of getr ár ok frið öllum mönnum af guði sjálfum, þá er þú rekr bænir þínar fyr bókamáls reginnagla⁶⁾: Nu har Folkekongen lavet sig til Sæde i Throndhjem; der vil Ringbryderen (*d. e. den gavmilde Konge*) stedse raade for Bygder (*d. e. bo*) i sin Levetid. — Olaf boede der, fór han for til Himmerige; og der blev, som alle vide, en Helgen af den kongelige Mand. — Haralds Søn (*d. e. Olaf*) havde med Fasthed bestemt sig for Himmerige, förend den Krist velbehagelige Mand, den hérilige Konge, blev til en Mægler (Forsoner, Helgen). — Der ligger den saa rene lovsæle Konge med sit Legeme helt, saa at der kunne paa ham voxe Haar og Negle som paa en levende Mand. — Der kunne Klokkerne ringe af sig selv over hans Træskrin, og Folk hver Dag höre Klockelyd over Kongen. — Men der brænde Kjerter, Krist velbehagelige, op fra Alteret; syndelös Olaf har saaledes bjerget Sjælen, för han döede. — Der kómr en Skare, hvor den hellige Konge er, knæler om Hjælp; blinde og de der attraa Folkemæle (*d. e. stumme*) söge (did), og (komme) friske derfra. — Bed Olaf, at han vil unde dig sit Land; han er Guds Mand; han udvirker godt Aar og Fred for alle Mænd af Gud selv, naar du fremförer dine Bönner for Bogmaalets Hovednagle (*d. e. Presten*).

¹⁾ saaledes rettet for þess. ²⁾ er efter þar synes overflödigt, og mangler i andre Haandskrifter. ³⁾ kvikvasettr levende bisat, begravet, brugtes om dem der efter Döden ansaaes for hellige, og saaledes bleve Gjenstand for Dyrkelse og paa en Maade betragtede som endnu levende. ⁴⁾ rettet efter enkelte Haandskrifter for hverr. ⁵⁾ gagni rettet for gangi. ⁶⁾ bók, *f. Bog*; ogsaa Bogen *d. e. Bibelen*; bókamál, bókmál, *n. det Sprog hvori Skriften, Bibelen (Vulgata) er skreven, Latin*; dens reginnagli, *m. Hovednagle, Hovedstötte d. e. den Geistlige, Presten*.

Cap. 248. Ordfölgen i förste Vise: Olafr réð landi fulla fimtán vetr, áðr andprútt höfuð félli it öfra á því láni. Hverr landreki enn fremri hafi kendan sér hans enn nöðra heimsenda; skjöldungr hélzt skemr en skyldi: Olaf raadete for Landet fulde femten Vintre, förend det aandprude (rigt paa Aand udstyrede) Hoved faldt i den övre Del af det Land. Hvilken ypperligere Konge skulde vel kunne have tilegnet sig denne hans nordre Verdensdel; Kongen holdt sig kortere end önskeligt.

Ordfölgen i anden Vise: Sumir gumnar trúðu á guð; grein var á miðli liðs; framráðr fylkir háði tjögu¹⁾ fólkorrostur. Frægr bað hann kristit lið standa á hægri hönd; (ek) bið guð dróttin fagna flótt-skjörnum Magnús feðr: Nogle Mænd troede paa Gud; Forskjel var (i saa Henseende) mellem Folk; den dristige Konge holdt tyve store Slag. Gjæv böd han de kristne Folk staa til höire Side; jeg beder Gud Herren modtage vel den flugtsky Magnús's Fader.

¹⁾ = tuttugu.

Cap. 250. Ordfölgen i förste Vise: Tíreggjaðr Tryggvi fór norðan at gunni, en Sveinn konungr sinni ferð sunnan; morð tókz af því. Ek var nær þausnum¹⁾ þeirra; þat bar harða skjótt at móti; herr týndi þar fjörvi; þá var hjörgöll: Den hædergriske Tryggve for nordenfra til Kamp, men Kong Svein söndenfra med sin Skare; Strid opstod heraf. Jeg var

nær deres Dyst; det bar saare hastig sammen med dem; Hæren mistede der Livet; da var Sværddklang.

¹⁾ þausnir, *f. pl.* Optøier, Tumult.

Ordfølgen i anden Vise: Sunnudag vara, svanni! sem mæi bæri manni lauk eða öl; morgun þann hné margr und eggjar, er Sveinn konungr bað sína drengi tengja saman skeiðar stafna; hrafni gafsk hrátt hold at slita: I Söndags var det ikke, Pige! som om Kvinden bar Manden Løg eller Öl; den Morgen sank mængen under Eggene, da Kongen Svein bað sine Helte binde sammen Skibets Stavne; Ræven fik raat Kjød at slide.

Cap. 252. Ordfølgen i første Vise: Nú hykk rógörs hneitis eggja rjóðanda réðu¹ seggjum; þe(y)gi segja seimbrot², því at veit görva. Ormsetrs hati varat allra ellifu vetra, þá er hraustr Hörða vinr glæsti herskip or Görðum: Nu ved jeg, at den stridslystne Sværdeggs Rødfarver (*d. e.* Magnus) herskede over Mænd; man fortæller mig det ikke, thi jeg ved det bestemt. Guldets Hader var ei fulde elleve Vintre gammel, da Hörðernes kjække Ven rustede Hærskibe fra Gardarike.

¹⁾ rettet for reiðu. ²⁾ seimbroti, *m.* Guldbryder, Mand, her = mig.

Ordfølgen i anden Vise: Jnn ungi eggrjóðandi bauð þjóðum út þing; fim hirð ara bræðis bar hervæðr¹ til hömlu. Hraustr þjóðkonungr skar salt héltum² húfi austan; brún veðr báru brimlogs³ rýri at Sigtúnun: Den unge Stridsmand udbød Folkene til Thing; Örnemæskerens raske Hird bar Vaabnene til Hamlen. Den kjække Folkekonge skar Havet med rimede Skibside østenfra; mørkt (stormfuldt) Veir bar Guldets Fortynder (*d. e.* Magnus) til Sigtuna.

¹⁾ hervæðr = herváðir *f. pl.* Hærklæder, Vaaben. ²⁾ héltr, rimet, kold; héla, *f.* Rimfrost. ³⁾ brimlog, *n.* Havue *d. e.* Guld.

Ordfølgen i tredje Vise: Rimmu yggr¹! báruð síðan rauðar randir í sænskar bygðir; eigi gaztu lágan liðskost, landfólk sótti þér til handa. Öldum kunnr úlfa ferðar tungu rjóðr²! teknir menn með hvíta skjöldu³ ok en reknu dörr þurðu austan til tírar þinga: Kriger! du bar siden de røde Skjolde i de svenske Bygder; ikke fik du ringe Antal Folk, landsfolket søgte dig til Haande. Folk bekjendte Stridsmand! udvalgte Mænd med hvide Skjolde og drevne Spyd ilede østenfra til Striden.

¹⁾ rimma, *f.* Strid; dens Yggr (Odin) *d. e.* Krigeren. ²⁾ Ulveflokkens Tungerødfarver *d. e.* Stridshelten. ³⁾ rettet for sceyllðu.

Ordfølgen i fjerde Vise: Yggjar mäs fiðrirjóðr¹! komtu austan í þrænskar bygðir með allra hæstum² ægishjálm, en kváðu fjándmenn yðra fálma. Úlfa gráðar eyðir! ek frá þik ungan þröngva þeirra ráði; skeiðar brands skildir stökk or landi fyr þér með skœðan þokka: Krigshelt! du kom østenfra i de thröndske Bygder med den störste Rædselshjelm, og (man) sagde, at dine Fiender tabte Modet. Ulves Graadigheds Ödelægger! jeg spurgte, at du ung stækkede deres Planer; Skibsstangens Skjoldpryder (*d. e.* Kong Svein) flygtede af Landet for dig med barsk Hu.

¹⁾ Yggr, Odin, hans mäs (Maage) *d. e.* Ræven, dens Fjædres Rødfarver *d. e.* den tappre Kriger. ²⁾ rettet for hæstan.

Cap. 253. Ordfølgen i første Vise: Of mínum dróttni, þeim er bar gott hjarta, er gört gullit skrin; ek hrósa ræsis helgi; hann sótti guð.

Ár gengr margr hrings meiðr frá þess hreins konungs mæru leiði með heilar sjónir, er blindr kom þingat: Over min Herre, som bar et godt Hjerter, er gjort et gyldent Skrin; jeg priser Kongens Hellighed, han søgte Gud. Aarle gaar manges Mand fra denne herlige Konges berømmelige Gravmæle med hele Öine, som blind kom derhen.

Ordfölgen i anden Vise: Oss dugir fagna messu Ólafs, Magnús föður, meinalaust í mínu húsi; guð magnar jöfur. Ek em skyldr at halda skuldlaust helgi þess harmdauða skillings, er bjó mér handar tjálgur rauðu gulli: Det gavner mig skyldfrit i mit Hus at feire Olafs Messe, Magnus's Faders; Gud styrker Kongen. Jeg er pligtig skyldfrit at dyrke den dybtbegrædte Konges Hellighed, som prydede mine Fingre med det røde Guld.

Cap. 254. Ordfölgen i første Vise: Ek lét gjallar vönd¹ gulli vafðan, þann er konungr gaf mér, ok hélt hermöðr heiman á góðri Rúms för. Þá er sverð[dynviðir þverðu² ylgjar³ sult, lögðum vér silfri hjaltat vápn en fylgðum vígðum staf: Jeg slap det gndomsnoede Sværd, som Kongen gav mig, og drog træet af Strid paa en god Romersfærd. Medens Krigerne stillede Ulvens Sult, lagde jeg det sølvhjalte Vaaben og fulgte den viede Stav.

¹) gjöll, *f. poet.* Slag, dets vöndr *d. e.* Sværdet. ²) [rettet for: dyrt þat er viðir þverþan. ³) rettet for sylgjar.

Ordfölgen i anden Vise: Ek stóð á Mont¹ nær borgum of morgun, ok mintumk hvar mörg breið targa flaug sundr ok stóar brynjur. Ek munda þar konung, er forðum undi löndum öndurðan brum². Þorröðr (*d. e.* Þórðr) faðir minn var þá þenna (*d. e.* þerna, þarna): Jeg stod paa Alperne nær Borge om Morgen, og mindedes det Sted, hvor manget bredt Skjold sprang sönder og side Brynjer. Jeg erindrede der Kongen, som forðum glædede sig ved (*sine*) Lande i den første Tid. Thord min Fader var den Gang der (*hos ham*).

¹) Mont = Mundiufjall, Alperne. ²) brumr, *m.* Tid; s. ovenfor S. 295.

Ordfölgen i tredje Vise: Maðr læzt súss at deyja, ef missir meyjar faðms; keypt er ást, ef gráta skal eptir oflátinn¹. En flóttstyggr fullhuginn, sá er [ann dróttni², fellir vígtár; vårt torrek liz verra konungs árum: Manden siger, at han ønsker at dø, naar han taber Pigens Favn; dyrkjöbt er Kjærligheden, naar man skal græde efter den døde. Men den Flugt hadende Helt (*d. e.* jeg), som elsker Herren, fælder Drabstaarer; mit Tab synes Kongens Mænd værre.

¹) rettet for oblati. ²) [rettet for varð drottin.

I Forbindelse med denne Vise staar maaske følgende Fortælling om Sig-hvat Skald i Cd. Arn. Magn. 73 fol. (H): Svá er sagt, at Sighvatr skáld var farinn til Róms þann tíma, er hinn helgi Ólafr konungr féll. Ok þá er hann fór sunnan af Rómaborg, mætti hann Norðmönnum á brekku þeirri, er Feginsbrekka er kölluð. Þeir menn sögðu honum fall Ólafs konungs Haraldssonar; ok við þá tíðendasögu varð Sighvatr allhrygg, svá at hann grét tárur. Þá töluðu um nökkurir menn, at hann yrði ókarlmannliga við þetta, at hann skyldi gráta sem börn, ok lítill þróttr mundi í honum vera, at hann varð svá klökkr við þetta. Sig-hvatr svarar: Vígtár köllum vér þat, er vér fellum við þvilika tíðenda-

sögu. Ekki er getit um ferð Sighvats fyrri í þessi frásögu en hann kom í Danmörk, ok fór þá mjök huldu höfði o. s. v.; s. Fornm. 5, 209.

Ordfölgen í fjerde Vise: Hvítakristr láti mik hafa heitan eld at víti, ef ek vildak firraz Ólaf; ek em skírr at því. Ek vask (*d. e. vark*) til Rúms í annarra háska; ek hefi vatnærit¹ vitni þar² manna; ek leyni öld því aldri: Hvidekrist lade mig have den hede lld til Straf, dersom jeg vilde forlade Olaf; jeg er ren i saa Henseende. Jeg var til Rom under de andres Fare; jeg har tilstrækkeligt Vidnesbyrd af Mænd der; jeg dölger det aldrig for Folk.

¹) vatnærit, overflødigt, i saa stor Mængde som Vand. ²) rettet for þav.

Cap. 255. Ordfölgen í Visen: Léztu unga jöfra, sem til rēð hverfa, hafa erfð; satt er, at Sveinn knátti sitja at Danmörk einni. Kálfr! kenduð kappfúsú Magnúsi til landa or Görðum; ok ollut ér at stillir fékk jörð: Du lod de unge Fyrster, som det tilfaldt dem, have Arv; sandt er det, at Svein fik raade for Danmark alene. Kalf! du henviste den kamplystne Magnus til Lande fra Gardaríke; og du voldte, at Kongen fik Landet.

Cap. 259. Ordfölgen í Visen: Þorbergs hlýri! ek frá Haralds bróðurson góðan þér; ér gjörðuz þess verðir; því hélt, unz hann of spilti. Ykkir öfundmenn vöktu iðula róg á miðli; mér líz óþörf Ólafs arfa í þeim málum: Thorbergs Broder (*d. e. Kalf*)! Jeg hørte Haralds Brodersøn (*d. e. Kong Magnus*) var dig god; du gjorde dig værdig dertil; det holdt, indtil han brød det. Eders Avindsmænd vakte idelig Strid imellem (eder); jeg saa Unheld for Olafs Arving i den Sag.

Cap. 260. Ordfölgen í første Vise: Ek fregn at suðr með Sygnum. Sighvatr hefir lattan gram at freista fólkorrostu, ferr þó, ef skolum berjaz. Förum í vápn vel lystir til þess fundar ok verjum konung hringum; hve lengi skal grund tvist: Jeg hører om Optøier syd hos Sygnerne. Sighvat har fraraadet Kongen at forsøge Kamp, han drager dog (med), hvis vi skulle slaaes. Lader os lystige iføre os Vaabnene til det Møde og forsvare Kongen med Sværd; hvor længe skal Landet være i Sorg og Uro?

Ordfölgen í anden Vise: Hákon, sá er féll á Fitjum, hét fjölgegn ok rēð hegna¹ heiptar rán ok fýrar² undu hánun. Síðan hélt þjóð fast á fjölblíðs Aðalsteins fósra lögum; enn eru búendr seinir á því er minnir: Haakon, han som faldt paa Fitje, kaldtes god og revsede (dog) fiendtligt Ran og Mændene vare tilfredse med ham. Siden holdt Folket fast paa den venlige Adalsteins Fostres Love; endnu ere Bønderne sene (vedholdne) ved det som de mindes (*d. e. de gamle Minder, Sædvaner*).

¹) rettet for þegna. ²) ellers alm. skrevet fírar.

Ordfölgen í tredje Vise: Ek hygg karlfólk knáttu kjósa rétt, af því er Ólafar ok svá jarlar gáfu frið lofða eignum. Haralds hvardyggr arfi ok son Tryggva lét halda þau laukjöfn¹ lög er lýðar þágu af þeim nösnum: Jeg tror Bønderne forstode at vælge rigtigt, efterdi at Olaferne og ligsaa Jarlerne gave Mændenes (Borgernes) Eiendom Fred. Den gjæve Haralds Arving og Trygges Søn lod overholde de fortrinlige Love, som Undersaatterne modtog af disse Navner (*d. e. dem*).

¹) laukjafn, jævn som en Lög (laukr), herlig, fortrinlig.

Ordfölgen í fjerde Vise: Döglingr! yðrir ráðgjafar skoluð reiðaz við bersögli; konungr! þat orð ryðr til dýrðar dróttins. Búendr kveðaz

hafa önnur verri lög en þú hétz mönnum endr í Úlfasundum, nema landherr lýgi (*d. e. ljúgi*): Konge! dine Raadgivere skulle ikke vredes ved Fritalenhed; Konge! det Ord baner Vei for Fyrstens Forherligelse. Bønderne sige, at de have andre værre Love end du lovede dem forhen i Ulvesund, hvis ikke Landsfolket lyver.

Ordfølgen i femte Vise: Hverr eggjar þik, heiptarstrangr harri, at ganga á bak þínum málum; opt reynir þú þunn stál. Fyrða þengill skyli vera fastorðr; fengsæll hjaldrmögnuðr! aldri hæfir þér at rjúfa heit: Hvem egger dig, hævnstrenge Herre, at falde dine Ord i Ryggen (*d. e. fraga dine Ord*); ofte prøver du de tynde Staal (Sværd). Krigernes Hersker burde være ordholden; seiersæle Krigsmand! aldrig anstaar det dig at bryde et Løfte.

Ordfølgen i sjette Vise: Hverr eggjar þik, hjaldrregnir! höggva þú þegna, ofrausn er jöfri at vinna þat innan lands; Öngr hafði áðr ráðit ungum bragningi svá; konungr! ek hygg þínum rekkum leiðaz rán; herr er reiðr! Hvem egger dig, Krigsdjarve! at hugge Bøndernes Kvæg, Voldshandling er det for Kongen at öve det indenlands. Ingen havde før givet den unge Konge slige Raad; Konge! jeg tror dine Mænd ledes ved Rán; Folket er vredt.

¹⁾ rettet for hilldrregnir.

Ordfølgen i syvende Vise: Veltir þjófs! gjaltu varhuga viðr þeim haulda kvitt, er nú¹ ferr hēðra; hönd² skal stytta of í hófi. Varmra benja tarmüteris teitir³! vinr er sá er býðr varnað; en ek hlýði til, hvat búmenn vilja: Tyves Ödelægger! brug Forsigtighed ved dette Folkerygte, som nu er i Omløb her; Haanden skal hemme Overmod med Maade. Ravnens Glæder! en Ven er den som byder Advarsel; men jeg lytter til, hvad Bønderne ville.

¹⁾ rettet for þu. ²⁾ rettet for hund. ³⁾ Varmra benja tár (de varme Saars Taarer) *d. e.* Blodet, dets müteri (Hög) *d. e.* Ravnens eller Örnen, dens Glæder *d. e.* den tapre Kriger.

Ordfølgen i aattende Vise: Þat er hætt, er allir hárir menn ætlaz at móti skjöldungi, er ek heyri; áðr skal ráða hót við því. Þat er heldr greypt, er þingmenn hnepta¹ höfðum ok stinga nösúm niðr í felda; hefir slegit þögn á þegna: Det er slemt, at alle graahærdede Mænd agte sig imod Kongen, som jeg hører; i Forveien maa man finde paa noget Raad mod det. Det er temmelig uhyggeligt, at Thingmændene böie Hovederne sammen og stikke Næserne ned i Fældene; der er kommet Taushed over Folk.

¹⁾ rettet for hneypta; hnepta, *freqv.* af hneppa, böie sammen, krumme.

Ordfølgen i niende Vise: Eitt mál er öfgast, þat er göfgir búendr mæla: minn dróttinn leggri sína eign á þegna óðal. Seggr mun telja rán í því, hinn er setr út konungs greifum sína föðurleifð at flaums¹ fellidómi: En Sag er den værste, som de gjæve Bønder tale om: min Herre lægger sin Eie paa Undersaaternes Odel. Den Mand regner Rán i dette (*d. e.* regner det for Rán), som udleverer til Kongens Grever (Ombudsmænd) sin Fædrenearv efter en i Skynding fældet Dom.

¹⁾ flaumr, *m.* hastig Bevægelse, Ilen frem og tilbage; flaums fellidómr, en Dom som fældes i Hast, uden at overveies.

Cap. 265. Ordfølgen i første Vise: Óðasinn ræsir óð fram með breiða öxi ok varp brynju; hjörðynr varð of flórða hilmi. Jöfurr spendi tvær

hendr um skapt, þar er Hel klauf fölva hause; en himins skapvörðr skipti jörðu: Den utrætte Konge gik frem med den brede Öxe og slængte Brynjen; Spyddrön susede over Hørdernes Konge. Kongen spændte begge Hænder om Skafet, der hvor Hel klövede de blege Hoveder; men Himlens Herre skiftede Landet.

Ordfölgen i anden Vise: Hlykk Haralds bróðurson stóðu framarst manna í hundraðs flokki; hrafn vissi sér hvassast hungurbann. Þar er Magnús bardiz, varð höggvinn val (*d. e. valr*) at hylja rastarbreiða heiði; Vinda flótti lá vitt: Jeg ved, at Haralds Brodersön stod forrest blandt Mændene i Hundredflokken; Ravn ventede sig rigelig Føde. Der hvor Magnus kæmpede, bleve hugne døde Kroppe, saa at de skjulte den milbrede Heide; Vendernes faldne Flygtninger laa vidt omkring.

Cap. 268. Alt var þat jafnskjótt ok á einni stundu, at greifi sá hleifa báðum augum, ok brauð þat alt varð at grjóti er hon hafði í ofninn skotit: Alt skeede det ligesaa hastigt og i samme Öieblik, at Greven saa Brødene med begge Öine, og alt det Bröd blev til Sten, som hun havde sat ind i Ovn. De fleste andre Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga synes her at læse: varð blindr istedetfor hleifa, og det er uden Tvivl det rigtige, altsaa: at greifi sá varð blindr, at denne Greve blev blind. Hermed stemmer ogsaa den latinske Optegnelse af dette Jærtegn paa nogle Membranfragmenter af et Martyrologium, fundne i det norske Rigsarkiv; Fortællingen lyder der saaledes: *Erat in Datia prepositus quidam. uir odibilis et prauus. et ut de illo legitur. qui nec deum uerebatur nec hominem. Hic ancillam habebat que de Noruegia nata erat. erga uenerationem beati Olaui deuotissima. Prepositus autem ille non credens hiis que de martire dicebantur. quicquid de miraculis eius communis omnium hominum uulgabat assercio. rumorem fictic(i)um et ridiculum estimabat. Contigit autem ut passionis eiusdem regis et martiris annua reuolueretur sollempnitas. uir pessimus ille prauitatem quam corde tractauerat. in opere demonstrauit. Non solum enim ut ceteri homines illius regionis. nullam martiris natalicio exhib(u)it reuerentiam sed ad contemptum eius. panes iussit deferri ad quoquendum. O re(ce)ns et ante tempus illud inauditum miraculum. uno eodemque momento. et homo nequissimus percutitur cecitate. et panes in clibano positi. conuertuntur in lapides. E quibus unus in miraculi testimonium in basilica martiris re[seruatur].*

Cap. 270. Ordfölgen i förste Vise: Kálfr! frágum, hve fylgðut Finns mági um dylgjur, ok léztu snarla lagt snekkjur at jarli á sjá. Óðfúss heiptminnigr hlæðihugr¹ vantu² eyða Brúsa sonar áræði, en tóðut Þorfinni: Kalf! vi hörte, hvorledes du fulgte Finns Maagi Striden, og du lod snarligen lægge Snekkerne mod Jarlen paa Havet. Heflige, hadihukommende, drabslystne Mand! du lik knækket Bruses Söns Mod, men hjalp Thorfinn.

¹) hlæða *form.* = hlaða (hlód) dræbe, hlæðihugr, *m.* Hu som staar til Drab. ²) rettet for vattu.

Ordfölgen i anden Vise: Frægr gramr enn digri vá flestan sigr til fremdar; ek hlaut heilagt fall til vallar, því at sátum heima. Tiggi! ek uggi efst ráð; yðr myni feigð of byrjuð: guð ræðrat slíku; gefit

fylli fíks trölls fákum: Den berömmelige digre Konge (*d. e. jeg*) kæmpede de fleste Seire til Hæder; jeg opnaade helligt Fald til Jorden (*d. e. fik en hellig Død*), thi jeg holdt mig hjemme. Konge! jeg ængstes for din sidste Beslutning; nærførestaaende Død beredes dig: Gud raader ei sligt; du giver det graadige Trolds Heste (*d. e. Ulvene*) Mættelse.

Cap. 275. Svá þótti honum vesöld ok þísir þær er fyrr hafði hann haft, sem þat væri skuggi nakkvarr þess alls ens illa er fyrr hafði hann haft. Her maa istedenfor det sidste fyrr hafði hann haft i Følge andre Haandskrifter læses: nú hafði hann.

Cap. 276. Ordfölgen i Visen: Gøfug hvítings hörn¹ lét skera tungu or höfði aumum auðarbeiði¹ um litla sök; ungr maðr var sá. Vér sáum válaust þann hoddabrjót numinn máli fáam vikum síðar, er várum þar er heitir Hlíð: Den gjæve Kvinde lod skjære Tungen af Hovedet paa en elendig Mand for ringe Forseelse; en ung Mand var han. Vi saa sandeligen denne Mand berövet Mælet for faa Uger siden, da vi vare paa det Sted som heder Hlíð.

¹) hvítíng, *m.* Drikkehorn, dets hörn (*Freyja d. e. Kvinden.* ²) auðarbeiðir, *m.* som beder om, eftertragter Rigdom, Guld *d. e. Mand.*

Sammenstilling af Capitlerne i nærværende Udgave med de tilsvarende Afdelinger af Fornmannasögur og Heimskringla.

Nærværende Udgave.	Formn. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)	Nærværende Udgave.	Formn. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)
Cap. 1	1	-	Cap. 34	47	31, 32.
— 2	2	-	— 35	48	33.
— 3	3	-	— 36	50	34.
— 4	4	-	— 37	51	35, 36.
— 5	5	-	— 38	52, 53	37-42.
— 6	5	-	— 39	54	43-45.
— 7	6	-	— 40	55	46-49.
— 8	7	-	— 41	56	50, 51.
— 9	8	-	— 42	57	52-54.
— 10	9	-	— 43	58	55, 56.
— 11	10	-	— 44	59	56.
— 12	11	-	— 45	61	57.
— 13	11-12	-	— 46	62	58.
— 14	12	-	— 47	63	59.
— 15	13	-	— 48	64	60-63.
— 16	14	-	— 49	65	64.
— 17	15	-	— 50	66	65, 66.
— 18	18-20	1-2.	— 51	67	67.
— 19	22	-	— 52	68, 69	68, 69.
— 20	25	3.	— 53	70	70.
— 21	26	4-6.	— 54	71, 72	71.
— 22	27	6-10.	— 55	72	71.
— 23	31, 32	11-13.	— 56	73	72, 73.
— 24	33, 34	14-16.	— 57	73	73.
— 25	37	17, 18.	— 58	73	74.
— 26	38	19.	— 59	74	75.
— 27	39	20.	— 60	75	76.
— 28	40	23-25.	— 61	76	77.
— 29	40-42	26, 27	— 62	76	78.
— 30	43	21.	— 63	77	79.
— 31	43	22.	— 64	78	80.
— 32	44, 45	28, 29.	— 65	79	81.
— 33	46	30.	— 66	80	82.

Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)	Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla (Ol. Helg.)
Cap. 67	81	83.	Cap. 112	120	132.
— 68	81	84.	— 113	121	133.
— 69	81	85.	— 114	122	134.
— 70	82	86, 87.	— 115	123	135.
— 71	83	88.	— 116	124	136.
— 72	84	89.	— 117	125	137.
— 73	85	90.	— 118	126	138.
— 74	85	91.	— 119	127	139.
— 75	86	92.	— 120	127	140.
— 76	87	93, 94.	— 121	128	141, 142.
— 77	88	95.	— 122	129	143.
— 78	89	96.	— 123	130	144.
— 79	89	97.	— 124	131	145.
— 80	90	98.	— 125, 126	132	146.
— 81	91	99, 100.	— 127	133	147.
— 82	92	101-103.	— 128	134	148.
— 83	92	103.	— 129	135	149.
— 84	93	104.	— 130	136	150.
— 85	94	104.	— 131	137	151.
— 86	95	105.	— 132	138	152.
— 87	96	106.	— 133	139	153.
— 88	97	107, 108.	— 134	140	154.
— 89	98	109.	— 135	141	155.
— 90	99	110.	— 136	142	156.
— 91	99	110.	— 137	143	157.
— 92	100	111.	— 138	144	158.
— 93	101	112.	— 139	145	159.
— 94	102	113.	— 140	146	160.
— 95	103	114.	— 141	147	161.
— 96	104	115.	— 142	148	161.
— 97	105	116.	— 143	149	162.
— 98	106	117.	— 144	150	163.
— 99	107	118.	— 145	151	163.
— 100	108	119.	— 146	152	164.
— 101	109	120.	— 147	153	165.
— 102	110	121.	— 148	153	166.
— 103	111	122.	— 149	154	167.
— 104	112	123.	— 150	155	168.
— 105	113	124.	— 151	156	169.
— 106	114	125.	— 152	157	170.
— 107	115	126.	— 153	158	171.
— 108	116	127, 128.	— 154	158	172.
— 109	117	129.	— 155	159	173.
— 110	118	130.	— 156	160	174.
— 111	119	131.	— 157	161	175.

Nærværende Udgave.	Fornm. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)	Nærværende Udgave.	Fornm. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)
Cap. 158	161	175.	Cap. 203	192	218.
— 159	161	175.	— 204	193	219.
— 160	161	176.	— 205	194	220.
— 161	161	177.	— 206	195	221.
— 162	162	178.	— 207	196	222.
— 163	163	179.	— 208	197	223.
— 164	164	180.	— 209	198	224.
— 165	165	181.	— 210	199	225.
— 166	166	182.	— 211	200	226.
— 167	167	183.	— 212	201	227.
— 168	168	184.	— 213	202	228.
— 169	168	185.	— 214	203	229.
— 170	169	185.	— 215	204	230.
— 171	169	186.	— 216	205	231.
— 172	169	186.	— 217	205	231.
— 173	169	187.	— 218	206	232.
— 174	170	188.	— 219	207	233.
— 175	171	189.	— 220	208	234.
— 176	172	190.	— 221	209	235.
— 177	172	191, 192.	— 222	210	236.
— 178	173	193.	— 223	211	237.
— 179	174	194.	— 224	211	238.
— 180	175	195.	— 225	211	239.
— 181	176	196.	— 226	211	240.
— 182	177	197.	— 227	212	241.
— 183	178	198.	— 228	213	242.
— 184	178	199.	— 229	214	243.
— 185	179	200.	— 230	215	244.
— 186 B. 5, S. 195		201.	— 231	216	245.
— 187	180	202.	— 232	217	245.
— 188	181	203.	— 233	218	246.
— 189	182	204.	— 234	218	247.
— 190	182	205.	— 235	219	248.
— 191	183	206.	— 236	220	249.
— 192	184	207.	— 237	221	250.
— 193	184	208.	— 238	222	251.
— 194	185	209.	— 239	223	252, 253.
— 195	186	210.	— 240	224	254.
— 196	187	211.	— 241	225	255.
— 197	188	212.	— 242	226	256.
— 198	189	213.	— 243	227	257.
— 199	190	214.	— 244	228	258.
— 200	191	215.	— 245	229	259.
— 201	191	216, 217.	— 246	230	—
— 202	191	217.	— 247	231	—

Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)	Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)
Cap. 248	232	260.	Cap. 264	247	-
— 249	233	261.	— 265	248	-
— 250	234	-	— 266	249	-
— 251	235	-	— 267	250	-
— 252	236	-	— 268	251	-
— 253	237	-	— 269	252	-
— 254	238	-	— 270	253	-
— 255	238	-	— 271	254	-
— 256	239	-	— 272	255	-
— 257	240	-	— 273	256	-
— 258	241	-	— 274	257	-
— 259	242	-	— 275	258	-
— 260	243	-	— 276	259	-
— 261	244	-	— 277	260	-
— 262	245	-	— 278	261	-
— 263	246	-			

Navneregister.

Á in helga 163—168.
 Aðalráðr Englakonungr 16, 19—23, 25, 161.
 Aðalráðs-synir 25.
 Aðalsteinn Englakonungr 6, 9.
 Aðils (Sviakonungr) 208.
 Afrafasti 201—204, 211, 217.
 Agðanes 145—147, 245.
 Agðir 12, 39, 50, 111, 138, 178, 185, 199.
 Agnafit 17.
 Aldeigjuborg 84, 234.
 Álfhildr Hringsdóttir 4.
 — móðir Magnúsar ins góða 122.
 Álfifa Álfrúnsdóttir 226, 227, 229, 232.
 Álfrún jarl 226.
 Álöf árbót 4.
 — Böðvarsdóttir 53.
 Ámundi Árnason 105.
 — á Illaupandanesi 92, 93.
 Andres Guthormsson grábarðs 249.
 Apavatn 35.
 Ari prestur Þorgilsson hinn fróði 1, 2, 10, 188, 232.
 Árna-synir (105), 185, 189, 233.
 Arnbjörn Árnason 105, 177, 191.
 Arnfinnr Arnmóðsson 218.
 — jarl Þorfinnsson 9, 91.
 Árni Árnason 105, 145, 146, 189, 228, 232, 237.
 — Arnmóðsson 105, 171, 218.
 Arnkell jarl Torfeinarsson 91.
 Arnljótr gellini 153, 154, 211, 217.
 Arnórr jarlskald 100, 122, 221, 234, 235, 241.
 Arnviðr blindi 87—89.
 Áróðs 88, 198.

Ása Hákonardóttir Hlaðajarls 3.
 Ásbjörn Selsbani 112—120, 124, 125, 213.
 Ásgautr ármaðr 44—46.
 Áskell (Ölmóðsson) 111.
 Áslakr Erlingsson 27, 29, 132.
 — af Finneyju 199, 219.
 — Fitjaskalli 111, 112, 184—186.
 Ásmundarvágur 93.
 Ásmundur Grankelsson 102, 123—125, 149, 150, 178, 237.
 Ásta Guðbrandsdóttir 12, 14—16, 30, 31, 33, 63, 64, 128.
 Ástriðr Eiríksdóttir 10, 53.
 — Njálisdóttir 4.
 — Ólafsdóttir 77, 81—83, 85, 87, 174, 189, 198, 200.
 — Sveinsdóttir 138.
 — Tryggvadóttir 26, 27.
 Áttandaland 65.
 Atti hinn dælski 85, 87.
 Augasund 50.
 Austragöfir 49.
 Austrey 138, 156.
 Austridalir s. Eystridalir.
 Austrlönd 68.
 Austrvegur 5, 10, 11, 13, 43, 49, 50, 58, 69, 83.
 Balagarðssíða 19.
 Bárðr Jökulsson 191.
 Barvík 165.
 Bergljót Þórisdóttir þegjanda 4, 9.
 — Hákonardóttir jarls ins ríka 24, 111.
 Bergur 160.
 Bersi Skáldtorfuson 40, 131.
 Bersöglisvísur 238.

- Bjarkamál 207.
 Bjarkey 102, 112, 124, 125, 137, 147, 148, 237.
 Bjarkeyingar 137.
 Bjarmaland 133, 134, 147, 149.
 Bjarmalands-ferð 137.
 Bjarmar 135.
 Bjarneyjar 186.
 Bjarni gullbráskáld 185, 192, 219, 236, 238, 244.
 Björn ármaðr 174, 175.
 — kaupmaðr Haraldsson ins hárfagra 3—7.
 — konungr Eiríksson 13, 68.
 — stallari 43 (B. digri), 47, 48, 51—56, 59, 65—67, 69, 79, 189, 193—195, 218, 219.
 Blóðöxar-synir 91.
 Blökumannavellir 242.
 Bókn 182, 183, 185, 233.
 Bolgarar 221.
 Borar 105.
 Borg (49), 59, 79—81, 111, 171, 181, s. Sarpsborg.
 Borgund 185, 186.
 Brandr prestur 144.
 Breiða, Breiðan 106, 107.
 Breiðfjörðr 75.
 Bretland 93, 241.
 Brjáns-orrosta 91.
 Brúnsvík 240.
 Brúsi jarl Sigurðarson 91—100, 105, 244.
 — á Mærin 186—188.
 Brynjúlfr úlfaldi 47—49.
 Búkn s. Bókn.
 Böðvarr Víkingakárasen 53.
 Bölverkr skáld 221.
 Coðrafjörðr s. Toðrafjörðr.
 Dagr Haraldsson 4.
 — Hringsson 200, 201, 204, 208, 209, 215, 218—220, 223.
 — Rauðsson 174—176.
 Dags-hrið 219.
 Dala-Guðbrandr 106, (107), 109, 110.
 Dalar 37, 60, 61, 63, 106, 107, 110, 122, 129 s. Guðbrandsdalar.
 Danaveldi 129, 161, 162, 177, 179, 240.
 Danir 19, 21, 25, 47, 55, 71, 85, 86, 100, 160, 161, 163, 169, 226.
 Danmörk 1, 11, 12, 16, 19, 33, 47, 50, 57, 90, 129, 131, 133, 137, 138, 159—161, 163, 165, 167, 172, 177, 179, 180, 181, 192, 198, 199, 226, 227, 235—237, 240, 243, 244.
 Dimun 127, 138, 139.
 Doðrar 105.
 Drafn 181.
 Dungaðr jarl af Katauesi 91.
 Dýflin 5, 100.
 Dælir 106.
 Eðla 77.
 Egðir 165, 180, 184, 185.
 Egg 103, 105, 147, 175, 191, 228, 233, 238.
 Egill föstrfaðir Ástríðar 77.
 — Hallsson 129, 141, 168, 169.
 Eið 62.
 — 63, 80.
 Eiðaskógr 48, 80, 81, 142, 189, 199.
 Eikreyjar 50, 85, 86.
 Eikundasund 138, 179—181.
 Eilífr gauzki 47, 48.
 — jarl Rögnvaldsson 84.
 Einar Eyjúlfsen 125, 127.
 — Guthormsson grábarðs 249, 250.
 — jarl Rögnvaldsson s. Torfeinarr.
 — jarl rangmunnr Sigurðarson 76, 91—94, 98, 102.
 — Skúlason 232, 248.
 — þambaskelfir 24, 36—38, 40, 41, 43, 111, 122, 158, 179, 195, 198, 199, 227—229, 232—234, 237, 238.
 Einbúi 188.
 Einriði ungi 231, 232.
 — Einarsson þambaskelfis 24, 179, 198.
 — Styrkársson 24.
 Eiríkr hjóðaskalli 10, 53.
 — jarl Hákonarson 15, 23—25, 27, 36, 37, 47, 129.
 — konungr blóðöx 3—9, 91, 96.
 — kon. Emundarson 13, 68.

Eiríkr kon. hinn sigrsæli Bjarnarson 13,
57, 68, 82.
Eiríksdrápa 24.
Eiríks-synir 10, 11.
Elfarkvíslir 5.
Elfr 4, 5, 47, 49, 51, 69, 111, 138, 150,
240, s. Gautelfr.
Ella 21.
Emma dróttning 23, 25, 162.
Emundr kon. Ólafsson 77.
— af Sköllum, lögmadr 84—87, 89.
Engla-Knútr (Knútr h. ríki) 129.
England 1, 8, 9, 16, 19, 24—26, 29,
33, 49, 90, 122, 129, 130—132, 138,
147, 149, 159—162, 171, 178, 181,
192, 193, 198, 228, 236, 237, 240,
245.
Erlendr jarl Torfeinarsson 91.
— or Gerði 199, 219.
Erlingr Eiríksson blóðöxar 9.
— Jónsson 237.
— Skjalgsson 26—29, 38, 41, 42,
46, 47, 106, 111, 112, 114, 115,
117, 119, 120, 132, 138, 143—
145, 159, 172, 179, 181—186,
195, 199, 233.
Erlings-synir 146, 147, 184.
Estland 5, 68.
Eyjafjörðr 126.
Eyland 50, 64.
Eynafylki 36.
Eynir 104.
Eyrar 126.
Eyrarsund 167—170, 181.
Eysteinn erkibyskup 230.
— glumra 91.
— jarl 4.
— kon. Haraldsson 232, 249.
— kon. enn illræði 142.
— kon. Magnúsarson 246.
— orri Þorbergsson 144.
Eystridalir, Eystridals, Austridalir 174.
Eysýsla 18.
Eyvindr úrarhorn 49—51, 76, 93, 94, 98.
— skáldaspillir 4, 101.
Fetlaðfjörðr 22.
Fífi 132.

Finnir 18, 19, 198, 218.
Finney 199, 219.
Finn-ferð 179, 198.
Finnland 18, 68.
Finnmörk 48, 142.
Finnr Árnason 105, 145—149, 189, 205,
210, 211, 216, 219, 220, 228, 232,
244.
— litli 71—73.
— skjálgi 4.
Firdafylki 12.
Firdir 3, 108, 182? 184, 214.
Fitjar 9, 239.
Fjaðrundaland 64.
Fjalir 28.
Flæmingjaland 19, 50.
Flæmingjar 242.
Foldin 11, 30, 41, 47, 178, 179, 181.
Frakkar 242, 243.
Frekeyjarsund 185.
Freyviðr dauði 87—89.
Frisland 19, 49.
Fróði 171.
— Haraldsson 3—5.
Frosta 36.
Frostaþingslög 9.
Færeyyar 44, 125, 127—129, 138, 140,
141, 155, 156, 158.
Færeyingar 128, 139.
Gamli Eiríksson 9.
Gandvík 136.
Garðar = Garðaríki 82, 221, 230, 234,
236.
Garðaríki 50, 84, 189, 194—196, 199,
211, 221, 228, 236.
Garðr = Mikligarðr 231.
Gata 127, 138, 141, 156, 158.
Gauka-Þórir 201—204, 211, 217.
Gaularás 37, 46, 143.
Gaulardalr 36, 37, 46.
Gauldælafylki 36.
Gautar 48, 49, 51, 84, 85.
Gautelfr 48, 85, s. Elfr.
Gauti Tófasen 85, 86.
Gautland 27, 49, 55, 57, 59, 64, 69,
77—80, 82—85, 90, 133, 137, 138,
141, 168, 170, 171, 177, 181.

Gaur inn rauði 139, 157, 158
 Geirfinnr jarl 22.
 Geirsver 136.
 Gellir Þorkelsson 129, 141, 150, 171.
 Gerði 199, 219.
 Gilli lösgögumaðr 127, 128, 138, 156, 158.
 Gizurr gullbrá 206, 217.
 — hvíti 53.
 — svartí 54—56, 59.
 Gizka 143, 144.
 Glymdrápa 91.
 Glælognskviða 226, 230.
 Glöð 241.
 Gormr konungr 131, 160.
 Gotar 18.
 Gotland 18, 50, 64, 191, 198.
 Grágús 240.
 Grankell (Granketill) búandi 102, 149, 150, 178, 213.
 Grelöð Dungaðardóttir jarls 91.
 Grenland 10.
 Grenmarr 38.
 Grikkir 242, 243.
 Grikkland 180, 242.
 Grímkell byskup 43, 44, 228, 229.
 Grímr góði 209, 224, 225, 228.
 Grímsey 126, 127.
 Grislupollar 22.
 Grjótgarðr (Hákonarson jarls) 10.
 — Ölvisson 176, 177, 191, 213.
 Gróa Þorsteinsdóttir rauðs 91.
 Græningar 187.
 Grænland 75, 125.
 Grænlandshaf 75.
 Guðbrandr hersir í Döllum 106—108, 110.
 — kúla 12, 14.
 Guðbrandsdalar 4, 33, 35, 37, 129, 188, s. Dalar.
 Guðini jarl Úlfnarsson 167.
 Guðleikr gerzki 50, 51.
 Guðmundr á Möðruvöllum Eyjúlfsen 75, 76, 125, 127, 129
 Guðröðr Bjarnarson 5, 7, 8, 10, 11.
 — Dalakonungr 33, 60, 61, 63.
 — Eiríksson 9.
 — (Gunnröðr) Haraldsson 3, 4.

Guðröðr ljómi 4, 5.
 Gulapingslög 9.
 Gull-Haraldr 10, 12.
 Gunnhildr Halfdanardóttir 4, 101.
 — Heinreksdóttir 237.
 — Knútsdóttir 25.
 — konungamóðir 5, 7, 9, 10, 12.
 Gunnhildar-synir 34, 57.
 — Sigurðardóttir sýr 30, 128, 129, 241.
 — Sveinsdóttir 29.
 Gunnsteinn í Langey 123, 133—137, 148, 149.
 Gunnvaldsborg 22.
 Guthormr Eiríksson 9.
 — grábarðr 249.
 — Haraldsson 3—5.
 — Ketilsson kálfs 241, 242.
 — jarl Sigurðarson 91.
 — Sigurðarson sýr 30, 63, 64.
 — sindri 6.
 Gyða Eiríksdóttir 3.
 — enska 233.
 — Guðinadóttir jarls 167.
 — Sveinsdóttir 15.
 — systir Úlfs jarls 167.
 Göngu-Hrólfir 23, 24.
 Haðaland 4, 5, 33, 35, 60, 63, 110, 129.
 Hákon Aðalsteinsfóstri 6, 8, 9, 15, 34, 44, 57, 102, 142, 238, 239.
 — jarl Eiríksson 23—26, 28, 29, 32, 36, 46, 122, 129, 130, 132, 160, 161, 172, 173, 179, 184, 185, 188, 190—194, 198, 199, 212.
 — jarl Grjótgarðsson 3.
 — jarl Sigurðarson hinn ríki 1, 2, 4, 10—13, 15, 23, 24, 34, 91, 129.
 Haldórr 249.
 — Brynjúlfsen 138.
 Háleygir 101, 102, 114, 115, 147, 214.
 Hálfðan háleggr 4, 5, 91.
 — Haraldsson hárfagra ok Gyðu 3.
 — hvíti Haraldsson 3—5.
 — jarl 4, 101.
 — svartí Guðraðarson 2.

- Hálfðan svartí Haraldsson 3—7, 9.
 — Sigurðarson hrísa 14.
 — Sigurðarson sýr 30, 63, 64.
 Hallvarðr háreksblei 181.
 — Íslendingr 95.
 Hallr af Síðu, Síðu-Hallr, 1. 129.
 — í Haukadál Þórarinnsson 1.
 Hálogaland 4, 100—102, 123, 133, 147,
 149, 171, 178, 203, 237.
 Háls 12.
 Hár inn harðgreipi 208.
 Haraldr gilli 232, 249.
 — Gormsson 10, 12, 34, 57, 129.
 — Gráfeldr Eiríksson 9, 12, 129
 (Gunnhildarson).
 — grenski Guðrøðarson 10—14, 16,
 (26), 160, 185, 230, 239.
 — Guðínason 167.
 — hinn hárfagri 2—9, 12, 13, 23,
 32—34, 57, 90, 91, 96, 101,
 142, 200, 213.
 — Knútsson hins ríka 25, 237, 240.
 — Sigurðarson sýr 1, 30, 63, 64,
 100, 122, 192, 199, 200, 209,
 221, 238, 241, 244, 245.
 — Þorkelsson háva 192, 226.
 Hárekr or Þjóttu Eyvindarson 101, 105,
 123, 149, 150, 170, 171, 178, 179,
 195, 198, 213—215, 219, 220, 237.
 Haugasund 7.
 Haugr 104, 221, 237, 238.
 Haukadálr 1.
 Hávarðr Þorfinnsson 91.
 Heiðabær 240.
 Heiðmörk 4, 33, 37, 60, 61, 63, 110,
 128, 174—176, 188.
 Heiðrekr strjóna 25.
 Heinir 42.
 Heiðsævislög, Heits. 9, 110.
 Heiðsævisþing 110.
 Heinrekr keisari 237.
 Hel, öxi, 241.
 Helsingjaland 43, 142, 211, 234, 235.
 Helsingjar 142.
 Herdalar 18.
 Hereyjar 155, 185.
 Hermandin 235.
 Hernar 139.
 Hildr (Svanhildr) Eysteinsdóttir 4.
 — Hrólfsdóttir nefju 23.
 Hising 47, 50, 90.
 Hjalte Skeggjason 46, 51—59, 65, 66, 76.
 Hjaltland 44, 98, 100.
 Hjaltlendingar 99.
 Hjörnagli 180.
 Hjörungavágr 14.
 Hlaðir 9, 37.
 Hlaupandanes 92.
 Illsey 86.
 Mið 248.
 Illýrskógsheiðr 240.
 Illöðvir jarl Þorfinnsson 91.
 Inceitir, sverð, 210, 231.
 Hof 80, 106.
 Hofgarða-Refr 206, 217.
 Hólarnir 22 (Hæli), 170.
 Hólmfríðr Eiríksdóttir 27.
 — Ólafsdóttir 77.
 Hólmgarðr 50, 81, 83, 234.
 Holti inn frækni 84.
 Hrani mjónefr 31.
 — víðförlí Hróason 10, 11, 14, 16,
 25, 26.
 Hringaríki 4, 14, 63, 110, 129.
 Hringmaraheiðr 21.
 Hringr Dagsson konungr á Heiðmörk 33,
 34, 60, 63, 174, 200.
 — Dagsson af Hringaríki 4.
 — Haraldsson 4, 200.
 Hringisakr 60—62.
 Hringisfjörðr 22.
 Hringunes 37, 42, 62, 128, 241.
 Hrói hinn hvíti 10.
 — skjálgi 47, 50.
 Hróiskelda (R.) 167.
 Hrólfir nefja 23.
 — skjótandi 208.
 Hrossey 92.
 Hrótr af Viggju 208.
 Hrórekr Haraldsson 3, 4.
 — konungr blindi 33, 60—63,
 69—76.
 Hundi s. Hvelpr.
 Hundsver 186.

Hundþorp 106.
 Húskarlahvöt 208.
 Hvelpr (Hundi) Sigurðarson 91.
 Hvíti-Kristr 204, 211, 236.
 Hvítungsey 46, 138.
 Hædalr 106.
 Höfuðlausn 180.
 Hörða-Kári 6.
 Hörðaland 3—5, 9, 12, 69, 111, 120,
 138, 159, 184, 185, 199, 233.
 Hörða-Knútr Knúttson 25, 138, 161—163.
 179, 236, 240.
 Hörðar 173, 184, 214, 218, 234, 241.
 Ingi Haraldsson 232, 249.
 Ingibjörg Finnsdóttir jarlamóðir 244.
 — Haraldsdóttir 4, 101.
 — Tryggvadóttir 27, 51, 53—56,
 59, 65, 68, 84.
 Ingigerðr Haraldsdóttir 4.
 — Ólafsdóttir 55—59, 65, 66, 68,
 69, 77, 78, 80—84, 87, 189,
 195—197.
 Ingiríðr Sigurðardóttir sýr 30.
 Ingunar-Freyr 2.
 Inney 205.
 Innþrændir, —dr, 42, 43, 45, 103, 104,
 205, 217, 227.
 Írland 5, 91, 93, 100, 238, 241.
 Ísland 1, 2, 36, 44, 46, 51, 55, 56,
 74—76, 125—127, 129, 141, 143,
 150, 171, 208, 227, 246.
 Íslands-ferð 141.
 Ísleifr byskup 1.
 Íslendingar 95, 125, 127, 141, 208.
 Ísriðr Guðbrandsdóttir 129.
 Ívarr hvíti 167, 168.
 — Sigtryggsson 189.
 Jacob Ólafsson 77, 88, 89, s. Önundr.
 Jaðarbyggvar 138, 146.
 Jaðarr 5, 26, 114, 115, 117, 132, 138,
 145, 181—183, 185, 195, 199, 233.
 Jamtaland 43, 49, 142, 151, 153, 201,
 211, 221, 234.
 Jamtr 142, 151.
 Jarðþrúðr Jónsdóttir 237.
 Jarizleifr konungr 81—84, 189, 195,
 197, 221, 234.

Járnberaland 200.
 Jatgeirr Aðalráðsson 23.
 Jatmundr Aðalráðsson 22, 23, 25.
 — hinn helgi 19.
 Jatvarðr Aðalráðsson 22, 23, 167.
 Jatvígr Aðalráðsson 23.
 Jómali 135, 136.
 Jónsborg 226, 240.
 Jónsvíkingar 14, 24, 34.
 Jón Árnason 237.
 Jörsalir 195, 237.
 Jörsalaheimr 22.
 Jórunn skáldmætr 6.
 Jótar 160, 165, (180).
 Jötland 162, 164, 245.
 Julianus níðingr (apostata) 19.
 Jungufurða 25.
 Jökull Bárðarson 190, 191.
 Kálfr Árnason 105, 145—147, 175, 176,
 185, 186, 190—192, 195, 213—216,
 218—220, 228, 232—234, 237, 238,
 244.
 — Arnfinnson 218.
 Kálfs-flokkur 236.
 Kálfskinn 76.
 Kalmarnir 170.
 Kantaraborg, -byrgi 21.
 Karl mærski 155—158.
 Karlamagnús 123.
 Karlhöfði skip 38, 39.
 Karli inn háleyski í Langey 123—125,
 133—137, 148, 149.
 Karlsár 22.
 Karmsund 46, 113, 115, 116.
 Katanes 91—93, 100, 193.
 Ketill jamtr 142.
 — kálfr af Hringunesi 37, 42, 62,
 128, 129, 241.
 Kilir 48, 142.
 Kimbi 222.
 Kinnlimasiða 19.
 Kirja(la)land 68.
 Kirjalax keisari 231, 242.
 Kjölur 43, 44, 142, 201, 202, 211, 234,
 235.
 Klemenskirkja 42, 229, 241.
 Klyppr Þórðarson 11.

Klængi Brúnason 37.
 Knútr konungr enn ríki 15, 24, 25, 29,
 33, 90, 100, 122, 129—133, 137, 138,
 146, 147, 149, 159, 160—172, 176—181,
 189, 190, 192—194, 198, 199, 212,
 213, 226—228, 232, 234, 236, 240.
 Knúts-drápa 161.
 Knýtingar 227, 233.
 Kolbeinn 248.
 — sterki 108, 109.
 Kolbjörn Árnason 105.
 Konofogor Írakonungr 76, 93.
 Konungahella 90, 137, 138.
 Kristmenn 202, 204, 216.
 Kristskirkja 210, 230, 245.
 Kurland 68.
 Kvistaðir 216, 217.
 Körmt 113, 116, 119.
 Langey 123, 134, 137.
 Leifr Eiríksson 75.
 — Özurarson 127, 128, 138, 156—158.
 Leira 23.
 Lengjuvík 137, 148.
 Lesir 107.
 Lesjar 105, 106, 186, 188.
 Liðandisnes, -end-, -ind-, 12, 26, 42,
 69, 75, 111.
 Liðstaðir 107.
 Lifra s. Lygra.
 Limafjörðr 12, 161, 162, 178.
 Listar 82, 180.
 Ljárdalr 105.
 Ljotr Þorfinnsson 91.
 Lóar 105, 106, 108.
 Loðinn Erlingsson 27.
 Lucie-kirkja 167.
 Lundúnabryggja 244.
 Lundúnir (Lundúnaborg) 19—21, 25,
 192, 244.
 Lygra (Lyggra, Lifra, Lyfra) 139, 140.
 Lögr 106.
 Lögrinn 17, 58, 88, 198.
 Magnús berfœtr 246, 249.
 — (blindi) Sigurðarson 249.
 — góði 123, 189, 190, 197, 233,
 234—237, 239—241, 244, 245.
 — Haraldsson 245.

Magnús hertogi 240.
 Magnúsdrápa 234.
 Margaðr, Mörguðr, konungr 241, 242.
 Marínkirkja 49.
 Markir 64.
 Mäsarvík 36.
 Melkólmr Skotakonungr 91.
 Merkurius inn helgi 19.
 Mikjals-messa 167, 240.
 Mikligarðr 231, 232, 243.
 Mjör 42.
 Mont 236.
 Morstr 6.
 Múla-þing 69.
 Mærin 103, 104, 186.
 Mæra-Karl 157, 158, s. Karl mærski.
 Mæri 23, 27, 46, 105, 125, 143, 154,
 190, 216, 233.
 Mörkin = Finnmörk 101, 133.
 Möðruvellir 76, 126.
 Mörukári jarl Guðinason 167.
 Naumdælafylki 101.
 Naumdælir 142.
 Naumudalr 100.
 Nes = Katanes 94.
 Nes 46, 105.
 Nesjar 49.
 Nesja-orrosta 38.
 Nesja-vísur 39.
 Nið 37, 160, 180, 245.
 Niðarhólmr 146.
 Niðarnes 1, 37.
 Niðarós 36, 37, 42, 43, 46, 100—102,
 105, 122, 133, 141, 151, 154, 179,
 192, 226, 241, 246.
 Nikulás kardináli 249.
 Niþja (Nicia) 110.
 Njáll Finnsson 4.
 Norðimbraland 9, 25, 26.
 Norðlendingar 126.
 Norðmandí 23—25.
 Norðmanna-ætt 142.
 Norðmenn 3, 20, 24, 58, 76, 78, 87,
 100, 151, 164, 168, 170, 172, 200,
 201, 227, 234, 243.
 Norðmæri 4, 12.
 Norðr-Agðir 42.

Norðreyjar 157.
 Norðrhálfa 193.
 Norðrlönd 2, 24, 57, 130, 131, 241.
 Noregsmenn 68, 78, 127, 232.
 Noregsveldi 68.
 Nýjamöða 21.
 Nyrfi 186.
 Næreidr jarl enn gamli 31.
 Næríki 189.
 Nörvasund 22.
 Oddr Kolsson 1.
 Óðinn 80.
 Ogló 10.
 Ólafr Bjarnarson 13.
 — frændi Kálfs Árnasonar 218.
 — kyrrí Haraldsson 245, 246.
 — Magnússon berfættis 246.
 — sænski Eiríksson 13, 15, 27, 42, 44, 45, 51, 53, 55, 58, 66, 67, 69, 77, 81, 83, 84, 87—90, 100, 110—112.
 — Tryggvason 1, 15, 23, 24, 26, 27, 32—34, 37, 46, 51, 53, 57, 91, 96, 102, 169, 195, 233.
 — af Vestfold = Ól Geirstaðaálfr 2.
 Ólafsbúðir 201.
 Ólafs-drápa 248.
 Ólafshellir 187.
 Ólafshlíð 230.
 Ólafskirkja 231, 244.
 Ólafs messa 235, 249.
 Ólafs vökudagr 248.
 Óleifr = Ólafr 21, 39, 172, 191 (Aleifr), 207, 210, 217, 219.
 Orðo:st 50.
 Orkadalsr 24, 36, 37, 46, 143.
 Orkdælafylki 36.
 Orkneyinga jarlar 98.
 Orkneyingar 91.
 Orkneyja jarlar 100.
 Orkneyjar 5, 9, 12, 44, 76, 90—94, 96, 97—100, 102, 105, 125, 244.
 Orodalr 105.
 Orosbrekka = Krossbrekka 186.
 Oslóarfjörðr 181.
 Ostrarfjörðr 121.
 Ótta 105.

Ótta hertogi 240.
 Óttarr svartí 16, 20—23, 26, 28, 54—56, 59, 63, 81, 99, 110, 165.
 Peita, Peituland 23.
 Petlandsfjörðr 193, 244.
 Pezinavellir 242.
 Ragnarr rykkill 4.
 Ragnfróðr Eiríksson 9.
 Ragnhildr Árnadóttir 105.
 — Dagsdóttir 174.
 — Eiríksdóttir 3.
 — Eiríksd. blóðóxar 9.
 — Erlingsdóttir 27, 143—145.
 Rannveig Sigurðardóttir 237.
 Ráaríki 4, 8, 27, 47.
 Rauðr í Eystridölum 174, 175.
 Raumar 110.
 Raumaríki 4, 33, 37, 60—63, 110.
 Raumelfr 42, 49.
 Raumsdalr 4, 12, 27, 105, 154.
 Reinslétta 6.
 Ríkarðr prestur 249, 250.
 — Rúðujarl Ríkarðsson 23.
 — Rúðuj. Róðbertsson 23.
 Rinansey (Rínarsey) 91.
 Ringunes s. Hringunes.
 Ringaríki s. Hringaríki.
 Ringisakr s. Hringisakr.
 Róðadrápa 165.
 Róðbert langaspjót 23.
 — Ríkarðsson 23.
 Róðrarfjörðr s. Toðrarf.
 Rogaland 7, 12, 27, 38, 111, 113, 185, 199.
 Röiskelda s. Hróiskelda.
 Rólftr s. Hrólftr.
 Rúða 25, 26, 160.
 Rúðu-jarlar 23, 24.
 Rúm 236.
 Rúmaborg 122.
 Rúmavegr 206.
 Rúmferð 25.
 Rygir 114, 214, 218.
 Rygjarbit 179.
 Rögnvaldr jarl Brúsason 93, 96, 99, 189, 221, 244.
 — Mæra-jarl 23, 91,

Rögnvaldr Ólafsson 2.

- réttillbeini 4, 5.
- jarl Úlfsson 27, 51, 53, 65—68, 77—79, 81—84.

Rögnvaldsvágr 91.

Rönd 249.

Sandver 134.

Sandvík 92, 95.

Sarpr 49.

Sarpsborg (49), 83, 133, 137, 171, s. Borg.

Saudungssund 28.

Saurhlið 226.

Saurr 142.

Saxar 71.

Saxland 49, 240.

Sefsurð 186, 187.

Seljupollar 22.

Selshefnir, spjót, 137.

Sel-Þórir, Þórir selr, 112—117, 120.

Sendibitr 6.

Sexstefja 221.

Síðu-Hallr s. Hallr.

Sighvatr skáld 17, 18, 20—23, 25, 27, 29, 35, 36, 39—41, 44, 55, 72, 79, 80—83, 106, 122, 123, 131, 132, 158, 160, 161, 163, 164, 171—173, 177, 178, 182—184, 190, 206, 208, 210, 215—219, 223, 230, 232, 235, 236, 238, 239.

Signa 24.

Sigríðr Skjálgsdóttir 112, 113, 124.

— stórraða 11, 13—15, 27.

— Sveinsdóttir 132.

— Þórisdóttir 191.

Sigröðr Haraldsson 3, 5, 7.

Sigtryggr bóndi 189.

— (Tryggvi) Haraldsson 3, 4.

Sigtúnir 17, 235.

Sigurðr byskup Ólafs 110, 119.

— byskup Hákonar jarls ok Sveins Alfífusonar 212, 226, 228.

— Erlingsson 27, 145.

— Finnson 4.

— Haraldsson gilla 232, 249.

— hit 72, 73.

— Hlaðajarl 8—10.

Sigurðr Hrisi 4.

— hundr Jónsson 237.

— jarl digri Hlöðvisson 91, 92, 96.

— jarl Eysteinnsson 90, 91.

— jörsalafari 246, 248, 249.

— Raudsson 174.

— slefa Eiríksson 9, 11.

— sýr 14, 15, 30—32, 35, 37, 41, 42, 63 128.

— Þórisson, bróðir Þóris hunds, 112, 113.

— Þórisson hunds 237.

— Þorláksson 139—141, 158.

Silund 160.

Sjálund 65.

Sjóland 159, 166, 167.

Skáni, Skáney 159, 163, 166, 167, 170.

Skánungar 165.

Skapti Þóroddsson 44, 46, 75, 127, 129, 143.

Skarir 56.

Skarsund 36.

Skaun 27, 45.

Skeynir 104.

Skiptisandr 249.

Skjálgr Erlingsson 27, 112, 117, 119, 132.

— = Þórolfur skjálgi 111, 183.

Skot 186.

Skotakonungr 91, 96—98.

Skotborgará 241.

Skoiland 91, 93, 100, 131, 132, 238.

Skúli Þorfinnsson 91.

Sköglar-Tosti 11.

Smálönd 171.

Snorri goði 2, 127, 129.

Snæfriðr finnska 4.

Sogn 4, 12, 26, 121.

Sognsær 111.

Sóknarsund 233.

Sóla 114, 138, 184.

Sóleyjar 110.

— 181.

Sólundir 245.

Sótasker 17.

Sóti 17.

Sparabú 142.

- Sparbyggvafylki 27.
 Sparbyggvar 104.
 Staðr 6, 26, 110, 179, 180, 185.
 Stafabrekka 105.
 Stafamýrar 203.
 Stafr 203, 225.
 Steig 129.
 Steinavágr 185.
 Steinkell Sviakonungr 4.
 Steinker 36, 37.
 Steinn 46.
 Steinn Skaptason 129, 141, 143—147.
 Stiklarstaðir, Stiklast. 3, 208, 209, 211,
 215, 216, 219, 222, 225, 226, 228,
 231, 234, 237, 238.
 Stímr 180.
 Stjóradalr 37, 45.
 Stjórdælafylki 27.
 Stokksund 17.
 Stord 9.
 Straumsey 156.
 Strind 46.
 Strindafylki 36.
 Styr-Björn Ólafsson 13, 57, 58.
 Suðreyjar 100, 238.
 Suðrland 92.
 Suðrmannaland 64.
 Suðrvík 19.
 Suðvirki 19—21.
 Súla 202, 220, 237.
 Sult 186, 191.
 Sumarliði Sigurðarson 91, 92.
 Sunnhörðaland 6, 111.
 Sunnmæri 12, 155.
 Súrnadalr 143.
 Súvellir 107.
 Svanhildr (Hildr) Eysteinsdóttir 4.
 Sveggjaðarsund 233.
 Sveinn frændi Hræreks blinda 70.
 — jarl Eiríksson (!) 23.
 — jarl Guðinason 167.
 — jarl Hákonarson 15, 23, 24, 27,
 29, 32, 36—43, 46, 61, 82, 111,
 129, 132, 188, 212, 232.
 — konungr Alfifuson 199, 226—230,
 232—236.
 — tjúguskegg Haraldsson 15, 16,
 19, 27, 58, 129, 138, 165.
 — Úlfsson 138, 163, 240.
 Svía-herr 165.
 Svíar 15, 17, 48, 58, 64, 65, 77, 85,
 88, 89, 151, 164, 165, 167, 168, 200,
 201, 210.
 Svíaríki 68.
 Svíasker 17, 50.
 Svíaveldi 15, 54, 57, 64, 65, 84, 132,
 188, 198, 200, 204.
 Svinasund 4, 47, 48.
 Svíþjóð 13, 14, 17, 42—44, 50, 64, 65,
 67, 82—85, 89, 110, 132, 133, 189,
 198—200, 211, 221, 231, 234, 245.
 Sygnir 81, 214, 238, 239.
 Sæla 26.
 Sæheimr 9.
 Sæheimsrud 250.
 Sæmingr 2.
 Sölva-Klofi 5.
 Sölvi 6.
 Teitr Ísleifsson 1.
 Tems 19, 20.
 Thomasnessa 182.
 Tíundaland 64, 65.
 Toðrarfjörðr (Coðraf., Roðrarf.) 186,
 190.
 Tófi Valgautsson 168, 169.
 Torf-Einarr jarl Rögnvaldsson 91.
 Tosti jarl Guðinason 167.
 — (Sköglartosti) 11.
 Tryggva flokkur 233.
 Tryggvi Ólafsson 7, 8, 10, 15, 158, 239.
 — — ok Gyðu ensku 233, 234.
 Tungur 183.
 Túnsberg 5, 7, 11, 12, 47, 71, 73, 74,
 90, 110, 111, 129, 131, 177, 178, 181.
 Tuskaland 23.
 Tøgdrápa 180.
 Úlfasund 26, 239.
 Úlfhildr Ólafsdóttir 189, 200, 240.
 Úlfkell snillingr 21, 25.
 Úlfkelsfjörðr 76, 93.
 Úlfkelsland 21.
 Úlfr jarl Rögnvaldsson 27, 84.
 — bróðir Sigríðar stórráðu 27, 82, 83.
 — jarl Þorgilsson sprakaleggis 138,

- 161 (Sprakaleggsson), 162, 163, 164, 167.
- Ullaragr 65, 66, 88.
- Uppdalr 36.
- Upplendinga-konungar 33, 35, 74.
- Upplendingar 5, 42, 110, 122, 188, 209, 232.
- Upplönd 4, 5, 7, 8, 11, 14, 35, 59, 71, 102, 105, 110, 122, 128, 133, 173, 176, 199, 204, 212, 228, 249.
- Uppreistarsaga 210.
- Uppsala-auðr 65.
- Uppsala-ætt 87.
- Uppsala konungar 57, 68, 87.
- Uppsala lög 65, 86.
- Uppsala þing 58, 67, 77, 86, 87.
- Uppsalir 13, 57, 64, 85.
- Uppsvíar 89.
- Urguröst 106.
- Usa 106.
- Ústeinn 183, 185.
- Vága 105, 106, 108.
- Vága-floti 124.
- Vága-stefna 124.
- Vágar 147.
- Valdi (fyr V.) 26.
- Valdimarr Jarizleifsson 84, 230.
- Valdres 33, 121.
- Valgautr 169.
- Valland 23—26, 160, 171, 244.
- Valldalr 186, 190.
- Valþjófr jarl Guðinason 167.
- Vangr, á Vangi 121.
- Varrandi 23.
- Vazbú 189.
- Vazdalr 191.
- Vedrey 171.
- Veggir 11.
- Veigsund 186.
- Veradalr 44, 103, 208, 211, 212, 220, 225, 237.
- Verðafylki 27, 202.
- Verðelir 104, 207, 220.
- Vermaland 64, 85, 189, 199.
- Vestfjörðr 149.
- Vestfold 2, 4, 5, 8, 12, 30.
- Vestmannaaland 64.
- Vestrfararvísir 160.
- Vestr-Gautar 52, 67, 68, 78, 85, 89.
- Vestrlönd 24.
- Vestryking 9, 76, 91, 100, 241.
- Viðkunur Jónsson I Bjarkey 237.
- Vigg 208.
- Vigleikr Árnason 185, 186.
- Vik, Vikin 7, 11, 16, 23, 27, 30, 38, 42, 47—51, 69, 71, 79, 90, 110, 111, 128, 129, 132, 138, 141, 171, 177, 181, 182, 226, 233, 246.
- Vikinga-Kári 53.
- Vikverjar, Vikverir 5, 7, 9, 11, 49, 51.
- Vilborg Gizurardóttir 53.
- Vilhjálmr jarl Rikardsson 23.
- Vilhjálmshær 22.
- Vína 134.
- Vindr 240, 241, 249.
- Vindland 15, 77, 226, 240, 246.
- Vingulmörk 4, 8, 12, 59.
- Visivaldr Jarizleifsson 84.
- kon. 14.
- Visundr, skip 158, 191.
- Vitgeirr 5.
- Vulgaria 195.
- Vænrir 48.
- Væringjar 231, 242, 243.
- Vættalandir 49.
- Vörs 120.
- Þangbrandr 1.
- Þelamörk 4.
- Þingmenn 21, 25.
- Þingvöllr á Íslandi 125.
- Þjóðólfr inn fróði (inn hvínverski) 2.
- skáld 221, 241.
- Þjótandi 186.
- Þjóta 101, 105, 123, 149, 170, 171, 178, 179, 195, 198, 213, 214, 219, 237.
- Þóra Finnsdóttir 4.
- Morstöng 6.
- móðir Sigurðar Jørsalafara 248.
- Þorbergsdóttir 144.
- Þorsteinsdóttir gálga 105.
- Þóraldi armaðr 103, 104.
- Þórálf or Dimun 127, 128, 138—140.
- Þórarinn loftunga 180, 226, 230.

Þórarinn Neffjúlsson 74—76, 117, 118, 125—127.

Þórarrr lögmaðr 151, 152.

Þorbergr Árnason 27, 105, 143, 144—147, 189, 220, 228, 232, 238.

Þórðr Barkarson 125.

— Folason 72, 73, 210, 217.

— Guthormsson á Steig 129.

— ístrumagi 107, 108.

— Kolbeinsson 24, 25, 125.

— lági Þorláksson 139, 140, 158.

— faðir Sighvats 236 (Þorröðr).

— Sigvalda-skáld 35.

— Sjáreksson 165.

— Skotakollr 83.

Þorfinnr jarl hausakljúfr 9, 91.

— jarl munnr 206, 207, 217.

— jarl Sigrðarson 91—94, 96—98, 100, 105, 244.

Þorgautr skarði 44—46, 50.

Þorgeirr afrazkollr 1.

— ármaðr 143, 144.

— flekkur 203, 237.

— Hávararson 125.

— af Kvistöðum 216, 217.

Þorgils Arason 75, 76.

— Hálmuson (Þorgisl) 209, 224, 225, 226, 228.

— Haraldsson 3—5.

— sprakaleggr 138.

Þorgnýr 68.

— Þorgnýsson a) 65, 68. b) 65, 66—68, 79.

Þórir bóndi 152.

— Erlingsson 27, 145.

— helsingr 142, 242, 243.

— hersir Hróaldsson 3.

— hundr 102, 112, 115, 120, 124, 125, 133—137, 147—149, 172, 175, 179, 195, 198, 213—216, 218—220, 225, 237.

— langi 48, 73.

— selr s. Sel-Þórir.

— Þegiandi 4.

— Ólvisson 175, 176, 188, 191, 213.

Þorkell at Apavatni 35.

— Eyjúlsson 125, 127, 129.

— föstri Ámundason 92—95, 97—100.

— hávi 192.

Þorleikr Bollason 125.

Þormóðr Kolbrúnarskáld 125, 205—208, 221—223.

Þóróddr Snorrason goða 129, 141, 143, 150—154.

Þórr 106, 108.

Þorröðr = Þórðr 236.

Þórsbjörg 6.

Þórshöfn 156.

Þorsteinn fróði 90.

— gálgi 105.

— Hallsson 127, 129.

— knarrarsmiðr 214, 215, 219.

— rauðr 91.

Þorviðr stammi 87, 88.

Þótn 4, 33, 110, 129.

Þrándarnes 112, 124.

Þrándheimr 4, 7—10, 36, 38, 42—44, 46, 49, 90, 100, 102, 103—105, 111, 122, 125, 137, 141, 142, 145, 147, 154, 176, 178, 179, 184, 185, 190—192, 198, 202—204, 212, 226—228, 230, 233, 235, 237, 240, 248, 250.

Þrándheimsmynni 10.

Þrándr í Götu 127, 138—141, 156—158.

— hvíti 49, 151.

Þrændalög 24, 234, 243.

Þrændir, Þrændr 5, 7, 10, 15, 34, 42, 43, 142, 186, 207, 213, 214, 217, 228, 232, 238.

Þuriðr Snorradóttir 2.

Ögmundr (Folason?) 210.

Ögvaldsnes 113, 115—117, 119, 120.

Ölvir búandi 80.

— á Eggju 103—105, 175, 191, 213.

Ömd 112.

Öngulseyjarsund 241.

Önundr jarl 142.

Önundr Ólafsson Sviakonungr 89, 110, 132, 133, 137, 138, 159, 160, 163, 164—166, 168, 198, 200, s. Jacob.

Rettelser.

S. XX L. 14 Henrik VI, död 1197 l. Otto IV, död 1218

- 3 - 7 f. n. fiordum l. Fiorðum
- 5 - 2 — manga l. marga
- 16 - 19 f. o. tilHrana l. til Hrana
- 22 - 3 — gunnar l. gumnar
- 26 - 3 — Fyr valde l. fyr Valde
- - - 10 — biostv l. biottv
- 42 - 8a — konungr l. konungs
- 50 - 1 — Fleminginlanz l. Flemingialanz
- - - 7 f. n. germisar l. gersimar
- 63 - 7 f. o. liota l. lioto
- 64 - 12 f. n. Upplausum l. Uppsaulum
- 68 - 15 — Kirialand l. Kiria(la)land
- 76 - 8 f. o. Moðrovaulv l. Moðrovaulv(m)
- 112 - 6 f. n. engan stað l. i engan stað
- - - 5 — ivar at l. var at
- 121 - 4 — ðeir l. þeir
- 176 - 1 — r. f. melli l. melli
- 205 - 27 f. o. Jnnþrøndi l. Jnnþrøndr
- 210 - 12 — hringa l. Hringa
- 224 - 12 — speipþv l. sveipþv
- 232 - 6 f. n. hers l. hans
- 239 - 7 — setr l. selr

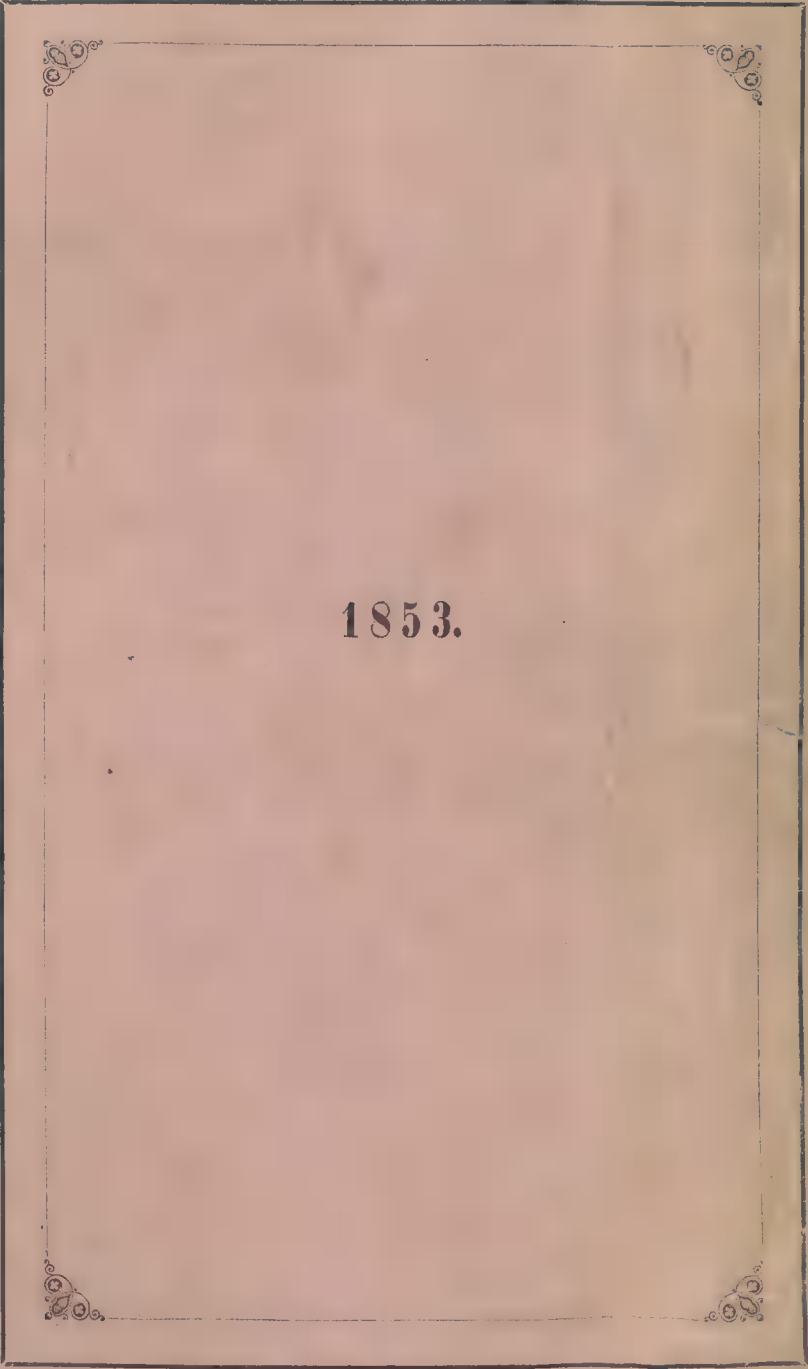

sciponō. var sva gort. Sigldu þeir þa y. d. þ. r. e. i. a. d. a. r. z. d. v. a. d. i. v. e. d. r. e. t. h. e. t. t. a. l. a. g.
þu at umkveldit ibvtingt ey þor konung þa norðr abaundal z þor þatverto.

At þat þa þi þat it scip aþ: nor egi ut til þereyia afvi drap þorah: f.
scipi þoro orðlendigar olaf kl til þess at koma scyldi utan aþ þer eyiom
einhver þeiria hrdmaþa þs. leyr avz vrar. f. eða gulli lauglago mædr. eða
þalfr orðmon. en er þsi orðlendig cō til þereyia. z þei var lagt hialfr þa
roða þr sin umilli hvac und man bua orðlendingu þi z cō þat asamr m; þei at
þr hugdu at k myndi vilia spyrta eptet ū þau rðindi ē sunn m þorþu þre
farr at þat myndu gortz hava ieyionō. ū misþat lendim kl þerka rveo scip
sagnaþa er engi mædr þaþði aþ komuz. þeir rēdu þat aþ mæð set at þor.

711

alfr scyldi þara rēð h t z biobyrðig ē hatti z aþ ladi þar t m v þr m ascipi. x. eða
xii. t. y. þr d bunn z bidd þyrar þa y þ rðinda i avtr ey igauo at þindar at ein godan
væddag gecc þindr m utoro. en þat lagu utoro polto. brodor. kl. h. u. Sigurd z þord.
þ þ þar lacl sy n. ey þ þi y gart ey rabi. h þ ey þrindi þia. All þ þe þol
rrar þrindar. gorylig ō. f. Sigurd datt þia z þr þei mæð i vto. þord atti
keyingar nān þ h calab þde ey lagi h þ þo ma hestir z y hæt þo mætt at h
þ þrechgt z rār at aþi. þa. ō. þind. Mart scipar a mazz epi. O tto þ þ þa.
er y þor vng at scyldo sitia ef ligia yeddaga goþa. þ er vng y z til atz
yel þot myndi þ eigi þvektia luctet eug þrðo mavyō at þorah: r ōi dimun
myndi vā þrofa. ō. mætt hēda en er. lū þyrþgr la er et hepi att z h lēda
i nāsti etla ec at nu gortz s þoan at þoni und þrāþino er h hōf hūt þvtt
aþ vllō z v þ ecki t vþf haldit myndi eigi s eþ: ec vā nocoz vectō yngri.
Sigurð hliop vþ z hēt aþa þord z gart quat eigi þola þryio þindar āga.
þ vt z þ t er hufelār y āga þ t z lecta þo þyrþg leto þ þa þlytia t þān
z hloþo scipit scort þar eigi hēia þam t s rēþi allr m; scipi biocv þ þ
a þā dāgō þ þ z ōi x ef xii a scipi. Toco þ þalfr vt et pēþ allur visuz

1853.

